[illegible] a cuiadiu[illegible]
[illegible] u[illegible] apls. [illegible]
[illegible] gaudium [illegible]
[illegible] doloie [illegible]
Absterget d[eu]s om. la[crimam] [illegible]
[illegible] doloie [illegible]

[illegible] mortua [illegible]
[illegible] dolore [illegible]
[illegible] pessima [illegible] mala [illegible]
[illegible] pessima [illegible]
[illegible] mala [illegible]

[illegible] filio [illegible]
[illegible] res gestas [illegible] Allegoria [illegible]
[illegible] logia. i. moralis [illegible]
[illegible] Anagogen. i. [illegible]
[illegible] intellectum [illegible]
[illegible] quibus [illegible]

[illegible] capitulo [illegible]
[illegible] dicim[us] [illegible]
[illegible] intelligit [illegible]
[illegible]

[illegible] soluere i reg. & ne
[illegible] ub escam debugi ma
[illegible] ostrā atque hoc q an
omnes gnūs hūat nam. me
[illegible] dign hūi vag colo
[illegible] singl'a recenti dissecant
[illegible] vitute cal agl sca au
[illegible] re debe q seq. Ro diē
[illegible] ad eū quadmod ad pe
[illegible] ū. vem q me ta te. pu
[illegible] Seqz diē ad eū sic ad
[illegible] apl'os [illegible]

Multat vu. edit alt udi
cat [illegible]
bat h diē. Sm. amulta
ba te & nos. & ali ad ilm
Tu n tunes dm. Ri nos p
sta nra mito p[illegible] ipse
q ser & gaudius ad eu dicet.
Sientio uni do du ve. i. re
mag. fides. huic fidi. q ad
dispossit ignoro. Turba
aut dividit [illegible] moz
[illegible]

mini demonū suggesti
ones. sz n. demones idu
cūt suggestiones malas
[illegible] ad pec. [illegible]
[illegible] statu pusill' cati blo.
[illegible] pusillus z qui
[illegible] facilitate
carnis [illegible] aped ibz
[illegible] alligatus
Conu [illegible]
[illegible] iiij. suffragia p. iiij.
[illegible] dicesevit di
[illegible]
[illegible] publica

honore fort. me. R [illegible]
n. sap sedes i illo [illegible]
mito psllue s. & no q [illegible]
dat [illegible] stat dub [illegible]
labendi pravitate. Sug [illegible]
di difficultate. De p. Abu
aia Conducebit hamo
suo. i. peccato & posit i pete
illū. Apls. Per cu q sionat
fuit q̃nat morte. De so
lec [illegible] solue ti. eos.
q sez de temptus cū ve
nit ipsius [illegible]
[illegible] sugge [illegible]

Liber Agneti (?) de [illegible] Emptus pro 11 gr.

Plerique a doctrina subtilis Scoti animum flectunt quia ignorant paucorum

terminorum rationem que in fronte aspera videntur degustantur [illegible] ut vere facile poterint. Statim ergo de realitatibus formalitatibus [illegible] intrinsecis [illegible] identitatibus et q[illegible] distinctionibus. Horum ingenia ab optimarum artium studiis retrahunt [illegible] nonnulli propter difficultates [illegible] opinati sunt pauca dicere [illegible] secundum opinionem [illegible] et Francisci de Maronis. Erit autem ille tractatus divisus in articulos [illegible]. Primus articulus est de distinctione obiectiva et eius identitate. Secundus de distinctione subiectiva et eius identitate. Tertius de distinctione essentiali et eius identitate. Quartus de distinctione reali et eius identitate. Quintus de formali. Sextus de distinctione ex natura rei. Septimus de distinctione rationis et eius identitate. Est autem distinctio rationis minima et distinctio obiectiva maxima. Identitas rationis maxima. Identitas obiectiva minima. Et inter istos modos distinctionum qui ordine primo sunt maxima inferunt sequentes. Et eodem modo identitates. Hoc sic intellige. Si aliqua sunt distincta obiective illa eadem sunt distincta subiective, essentialiter, realiter et cetera, sed non econverso. Item si aliqua sunt eadem rationis [illegible] eadem ex natura rei, formaliter, realiter, essentialiter et cetera, sed non econverso. Primus articulus erit de distinctione

Obiectiva

et eius identitate pro quo ponuntur duo fundamenta. Circa primum fundamentum. Ens prima divisione dividitur in duas intentiones scilicet quiditatem et modum intrinsecum. Quiditates autem sunt duobus modis [illegible] ut [illegible] modo intrinseco et hoc modo omnia que ponuntur in recta linea predicamentali sunt quiditates et omnes differentie formales et omnes passiones [illegible] et omnes intentiones et cetera. Et omnia transcendentia demptis modis intrinsecis de quibus videbitur in octavo articulo et sunt quiditas sicut a Francisco de Maronis [illegible] Formalitas est quiditas [illegible] quid sunt illa [illegible] diffinitio [illegible] In ista diffinitione quiditas ponitur loco generis et ad differentiam modorum intrinsecorum [illegible] dicunt formalitate sed secundum Franciscum de Maronis [illegible] distincta ab illis quiditatibus [illegible] modi [illegible] quiditas que potest quiditative de aliquo et de [illegible] [illegible] Ens [illegible] entitas [illegible] quiditativa. In [illegible] autem [illegible] et omnia que sunt in primo [illegible] in prologo [illegible] Francisci [illegible] Secundum fundamentum duplex est abstractio. Prima [illegible] quiditates se abstrahunt a [illegible] sicut est in [illegible] natura [illegible] est [illegible] ab hoc [illegible] dato [illegible] abstractio. Hoc est quandocumque unum in eadem essentia [illegible] aliud et [illegible] ut modi quiditatum et passiones subiecti et actia [illegible] abstractio [illegible] Alia abstractio est triplex [illegible] abstractio a supposito, quedam a subiecto et alia a fundamento. Abstractio [illegible] a supposito [illegible] ut si a [illegible] abstraheretur [illegible] Abstractio a subiecto ut si ab anima abstraheretur habitus et [illegible] a pariete [illegible] abstractio est a fundamento ut [illegible] abstrahit [illegible] et [illegible] abstrahibilis a fundamento. [illegible]

De distinctione rationis

Est autem distinctio rationis [illegible] distinctionum pro quo [illegible]

Ratio multiplicat actu primo pro distinctione que est in diffinitio quiditativa dicitur ratio formalis. Alio modo pro causa ita quod pro distinguere ratio sit causa distinctionis. Alio modo pro potentia rationali. Alio modo pro actu rationandi. Alio modo pro obiecto actus ultimo ratio potest opponi rei. Item nota actus est duplex quidam est actus rectus quidam [illegible] est actus intellectus rectus de quo intellectus fertur super illam rem quam intellectus intelligit. Actus vero collatiuus de quo intellectus rem intellectam comparat ad seipsam vel ad aliam rem. Distinctio rationis est que fit per actum intellectus [illegible] ut sortes est sortes. Sortes positus a parte subiecti et sortes positus a parte predicati differunt sola ratione et non a parte rei. **Contra arguitur**

Aut quando talis distinctio facta per intellectum vel fuit a re aut non. Si fuit a re ergo non solum est rationis. Si autem non fuit a re ergo est figmentum. Confirmatur habet intellectus intelligens rem aliter quam est intelligit ipsam falso modo. Ergo cum anima consistit intelligens rem non distinctam sine habitudine ad animam distinctorum veram et aliter quam est falso modo intelligit igitur est distinctio rationis. Ad primam dico distinctio rationis sortitur originaliter non ex non repugnantia rei ad sic vel sic concipi. Et sic hoc sequitur quod talis distinctio non est pura fictio. Ad confirmationem vero dico quod intelligere rem aliter quam est potest capi dupliciter. Uno modo intelligendo ipsam non eo modo quo est non tamen intelligit modo sibi repugnantem ut intelligendo lineam que vim habet sensibilem non intelligendo igitur materiam non repugnat rationi linee. Alio modo intelligendo rem modo repugnante sue nature ut intelligendo deum corporeum. Dico igitur ille qui intelligit aliter rem quam est secundo modo fallitur. Non autem primo modo. Sic intellectus [illegible] cum intelligimus distincta rem non absque habitudine ad animam rem rem distincta non causatur [illegible] aliter. **Distinctio ex natura rei**

Est autem secundus modus distinctionis. Illa autem dicitur ex natura rei de quibus per ita contradictoria possunt verificari precise opere intellectus vel etiam alia oppositione contradictoria scilicet [illegible] opposita. Et sic intellectus agens quam est movens et [illegible] modus distinguitur. Et sic scilicet [illegible] et [illegible] [illegible] et intellectus. [illegible] esse constituta [illegible] vel non constituta constituta et non constituta [illegible] sicut [illegible] precise opere intellectus est multiplicabile [illegible] intellectus at non [illegible] multiplicabile et non multiplicabile [illegible]. [illegible] dicitur modus intrinsecus a re cuius est modus intrinsecus ut essentia divina et eius infinitas quantitas et eius finitas [illegible] et eius [illegible] albedo et eius gradus intensionis. Est autem modus intrinsecus quod additus alteri non variat rationem formalem eius [illegible] de albedine et eius gradus intensionis albedo enim intensa et remissa sunt eiusdem rationis formalis. Nam [illegible] [illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] anima [illegible] enim [illegible] est gradus illius perfectionis non tollit rationem formalem illius perfectionis [illegible]. Est autem modus intrinsecus [illegible] in actuali existentia a re [illegible]. [illegible] enim rei cuius est et ipsam modificat. Hic autem modus intrinsecus [illegible] non [illegible] [illegible] tamen per reductionem [illegible] non [illegible] [illegible] tamen [illegible] est modus. **Et si [illegible] quare [illegible]** non [illegible] [illegible] [illegible] quorum ratio igitur modus intrinsecus. Dico est quod non [illegible] [illegible] notitia requiritur ad demonstrationem modus ille non [illegible] ad demonstrationem [illegible] modus ita evidens sicut alii [illegible] non [illegible] illum ponere modum [illegible] ad modum intrinsecum non [illegible] ad [illegible] modum [illegible] tamen non sit de diffinitione quiditativa eius est modus [illegible] inesse intrinsecum rei cuius est [illegible] passio [illegible] [illegible] non est [illegible] passio

Tercio ad declarandum quartum sufficit distinctio formalis

esse alicuius quod aliquo subiecto licet sit realiter idem ipsi ut licet certo [illegible] a parte
quo tamen Tercio dicitur [illegible] tria distinctionum [illegible] primi tamen duo infinitum cuius
non habet conceptum ex subiecto et passione quia subiectum est per se solum in certo gradu
perfectionis scilicet infinitatis sicut albedo intensa non dicit conceptum ex accidente
sicut albedo [illegible] visibilibus [illegible] dicit quiddam aliquid. Sed **Distinctio formalis** est tercius modus distinctionis pro cuius declaracione sunt aliqua premittenda. Et est primo notandum quod formalitas sive quiditas est unde sumitur [illegible] quod
est dicere quiditativa vel per actum diffinicionis et hinc omnia formaliter continentur in speciebus
specialissimis sive sint genera sive species sive differentia usque ad entis inclusive ut formalitates
sive quiditates et hic non est inquirendum formalitas enim dicit formam
[illegible] prima [illegible] genus [illegible] enim que continetur in diffinicione aliqua ut ali-
cuius [illegible] dicuntur formalitates tamen sive illius distincte cognosci non possunt di-
ffinita distincte cognosci ut dicitur est [illegible] 2o primi phisicorum in prologo. Alio
modo formalitas magis ample ita quod non solum formalitas [illegible] que per diffini-
cionem [illegible] includuntur in diffinicione aliquorum sed eciam aliis ut in omnibus summi
sunt formalitates licet deus ipse non possit diffiniri tamen non sit in genere. Tercio diffi-
formalitas est ratio obiectalis [illegible] in re ex natura rei apprehensa ab
intellectu que non licet moveat intellectum dum non actu intelligitur possit terminare
[illegible] [illegible] quod licet aliquid possit actum intellectus terminare non tamen moveat
ad suum intellectum [illegible] quia relaciones non movent intellectum et hic [illegible]
dependencie et quia non sunt quid absolutum et tamen terminant actum intellectus similiter
negaciones terminant licet non moveant quia non sunt formaliter entia. Sed aut ex natura
rei [illegible] aliqua que terminant actum intellectus non tamen ex natura rei ut sunt 2e intenciones
que fabricantur ab intellectu seu ab intellectu [illegible] distinctione [illegible]
[illegible] quecumque sunt [illegible] intellectum [illegible] distinctas formales ex natura
rei. **Notandum** primo [illegible] sunt modi per se [illegible] equalis
idem [illegible] de se ipso vel per diffinicionem [illegible] de diffinito [illegible]
[illegible] de subiecto ut [illegible] est [illegible] aut modus est essendi per se et non di-
cendi [illegible] que per se subsistit que non [illegible] de aliquo subiecto [illegible] in subiecto non
est [illegible] a sua substancia [illegible] Tercius modus est essendi per se
et est quando [illegible] causa in subiecto [illegible] et [illegible]
in substancia [illegible] sicut [illegible] vel est [illegible]
[illegible] vel [illegible] modus [illegible]
de se ipso vel [illegible] vel per diffinicionem de diffinito [illegible]
subiecto [illegible] in subiecto vel non [illegible] vel non
[illegible] modus [illegible] ut [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] Si non [illegible] sic est secundus modus [illegible] per se [illegible] pa-
ssio [illegible] de subiecto suo ut [illegible] licet enim in subiecto sit [illegible] non tamen
[illegible] Si aut [illegible] non [illegible] in subiecto [illegible] tamen subiecti [illegible]
aptitudinaliter [illegible] modus [illegible] per se et quia subiecto [illegible] primo [illegible]
[illegible] modus [illegible] subiecto [illegible] ponit quod iste modus sit magis
essendi quam dicendi Est enim esse per se quod per se est vel solitarie [illegible]
per summe [illegible] et quartus modus distinctionis [illegible] modus
est quando in subiecto includitur [illegible] necessaria [illegible] ut [illegible] est [illegible] eciam [illegible]
[illegible] que includitur in [illegible] Quartus modus est quando in subiecto includitur causa
[illegible] necessaria ut voluntas volt
et [illegible] est enim licet sint [illegible] non sunt [illegible] duo
[illegible] distingui formaliter quorum unum non includit aliud in primo modo dicendi

Pe ut decem genera eorum et alia sibi et ipsa passio eius et prope ante

Distinctio realis est quartus modus distinctionum illa aut distinguitur realiter que sunt res et res et non aliquid rei et quorum unum est generans et aliud ut genitum nulla enim res seipsam generat. ut dicit augustinus in libro de trinitate. Item illa que sunt res et res quorum unum potest corrumpi alio remanente et ergo ut forma et partes partibus et aliis rebus Igitur distinguitur realiter illa que sunt aliquid rei que includuntur in una et eadem re sicut genus et differentia in specie vel alia ratio potest sumi de distinctione reali illa sunt res et res et distinguuntur realiter quorum unum potest corrumpi alio remanente ut deus et creatura fundamentum et relatio subiectum et accidens. Hec tamen relatio videtur pati instantiam in toto et in partibus et in extremis distinguitur ex natura rei et distinctione reali quod dicta quia licet totum posset corrumpi partibus remanentibus non tamen ergo. Et ideo si persona oportet addi illi regule quod illa distinguuntur realiter quorum unum potest corrumpi alio manente licet tamen non ergo dum tamen unum includatur in alio sicut partes in toto **Distinctio essentialis** est quintus modus distinctionum illa autem distinguuntur essentialiter que sunt aliqua potentia vel actu separata ut materia et forma. Vel quorum unum non dependet ab alio vel quorum unum est prius alio Est autem media inter distinctionem essentialem et realem quia distinctio realis in plus se habet quam distinctio essentialis nam quecumque distinguuntur essentialiter distinguuntur realiter non tamen ergo Et non reperitur instantia in divinis ubi reperitur distinctio realis et nullo modo essentialis quia distinctio realis personarum stat cum unitate essentie

Distinctio secundum totus subiective sextus modus distinctionum illa aut distinguuntur secundum totus subiective quorum realitates sunt distincte et ab invicem separate in actuali existentia ita quod non conveniunt in aliqua realitate [illegible] seu ... non ... actuali existentie. Ut duo individua eiusdem vel alterius speciei. Nec tamen ... distinctio tamen distinctioni reali quia ibi non requiritur de necessitate separatio actualis Hic autem requiritur ... alia ... distinguuntur realiter licet non sint separata actu tamen possunt separari et unum potest corrumpi alio manente Et ideo non distinguuntur secundum totus subiective convenit tamen in realitate ... unum sub secundum ... homo Et licet sic dicatur ab aliquibus Aliter tamen potest accipi ... potentiali quod illa distinguuntur secundum totus subiective que non conveniunt in aliqua realitate ut deus et creatura ... et ... ad ipsa ... alias realitates ut deus et creatura ... una ... alia ... sit simpliciter non est in eo ordo realitatum quorum una ... secundum ... **Distinctio secundum totus obiective** est septimus modus distinctionum illa aut secundum totus obiective distinguuntur que in nullo ... reali ... ut sunt due ... que in nullo ... simpliciter ... sit ... que sunt simpliciter simplices Etiam due ... entis sic distinguuntur ut sunt ... que sunt simpliciter simplices Sic igitur sunt septem modi distinctionum ... modis sic se habentes et respective Etiam sunt septem modi ... ultima ... infecerunt ... alia augent penultima Et penultima augent ... ascendendo usque ad primam Non autem ergo sic se inferunt ... descendendo usque ad primam ... ascendendo usque ad ultimam ... sunt septem modi distinctionum ... septem modi identitatis ... identitas non sic se inferunt sicut distinctiones sed per oppositum ultima enim non augent penultimam et sic descendendo usque ad primam ... augent ... ascendendo usque ad ultimam ... nobilis ... nobile ... maior identitas ... potest esse ... identitas ... sunt ... identitas ... potest esse est secundum totus obiective Causa ... identitas ... ad alias inferunt Causa ... identitas secundum totus obiective ultimam alias inferunt ... est distinctio ... que potest esse est distinctio secundum totus obiective ... ad alias inferunt ... que potest esse est distinctio ... quia nam alia

infert Rursum qd cum distinctione rationis stat identitas ex na^a rei et cum distinctione
ex na^a rei stat identitas formalis et sic de aliis ascendendo Unde ad ergo
distincte ex na^a rei et tamen sunt idem formaliter et realiter cum ad includa in go
nere in primo modo dicendi per se Patet modus inferendi et id ergo est distincte ex na^a
rei. et tamen secundum aliquos non distincte formaliter quia ad distinctionem formalem quae de
tam requiritur qd sit quiditas et quiditas modo ad inferendi non est formalis
vel quiditas quia ad quiditas addita alteri variat rationem formalem sui constituti
Sed ratio et realitas addita alteri constituunt specialiter habentes rationes variat formales
Non autem sic modus inferendi Quintum notabile qd cum distinctione obiectiva na^a
stat identitas Sextum qd cum identitate reali stat distinctio formalis ex parte na^a
rei hoc enim patet ex premissis Confirmatur circa ultimum notabile ratio albedinis
que est una res et forma simplex habet convenientiam cum nigredine in ratione coloris
et differt a nigredine per ipsam differentiam specificam cum idem omnino non possit
a parte rei per idem convenire cum alio et differre Ergo qd realitas illa
qua simpliciter generis albedinis per quam convenit cum nigredine sit alia a parte rei
a realitate a qua simpliciter differt per quam differt a nigredine Non autem est alia
realiter cum albedo sit simplex forma ergo est alia formaliter et ex na^a rei cum
ista convenientia albedinis et nigredinis sit a parte rei seclusa operatione
intellectus et sic patet notabile Ad questionem igitur teneo istud notabile [...]
Primo sit omne ens aut est reale aut rationis ex quinto metaphysice ergo omnis di-
stinctio erit realis aut rationis tamen qd distinctio est passio entis ex quinto me
taphysice modo omnis passio dividitur ad divisionem sui subiecti Patet illa que distincte for-
maliter distincte quiditative Sed quecumque distincte quiditative distincte essentia-
liter quiditas et essentia idem sunt Unde ad essentialiter distincte etc realiter distincte
Ratio est prima ergo ubi que distincte formaliter distincte realiter Patet formalitas
dicitur a forma ergo ubi erunt plures formalitates ibi erunt plures forme Item
formalitas est quedam realitas ubi autem sunt plures realitates ibi sunt plures
res et sic distinctio realis Ad primum qn arguitur omne ens vel est reale
aut rationis Dico qd distinctio realis est dupliciter qd est large sumpta alia vero stric-
te sumpta Large sumpta est illa distinctio que dicitur esse circumscripto omni opere intel-
lectus et non fabricata per opus intellectus et communis Stricte sumpta distinctio est distinctio
reale inter rem et rem et de ista non est verum qd omnis distinctio sit realis et communis
Distinctio enim formalis non est realis illo modo quia non est inter rem et rem licet
est communis quia non est fabricata per opus intellectus ut ex dictis Ad secundum
cum dicitur quecumque distincte quiditative distincte essentialiter nego ad probationem quiditas
et essentia non sunt idem omnimoda identitate quiditas enim est in plus quam esse
Unde quiditas abstrahit ab essentia sicut entitas a substantia et cum identitate
essentie stat pluralitas quiditatum Ad tertium cum dicitur plures res sunt
formalitates ergo plures forme vel plures realitates nego quia essentiale
enim dicitur ab esse sicut formalitas a forma et tamen non sequitur in divinis sunt plura
essentialia ergo plura esse Probo quoniam essentiale in divinis non distinguitur
contra attributale cum inter deo attribuitur sed distinguitur contra notionale Illa enim dicuntur
essentialia non notionalia in divinis que sunt communia tribus personis Ut sunt po-
tentia sapientia et eternitas Notionalia vero dicuntur per quae notificabuntur
distinctio diviniarum personarum et sic est qd ista non sunt communia tribus personis Ass:

dux [...] dic [...]

Assignant autem quidam quinque notiones scilicet innascibilitas, generatio activa, generatio passiva, spiratio activa, spiratio passiva. Innascibilitas soli convenit
patri. Solus enim pater est ingenitus et innascibilis tamen solus pater sit subsistens
non productus. Generatio activa seu paternitas que idem est quod soli patri convenit.
Generatio vero passiva seu filiatio soli filio convenit. Sed spiratio activa patri
et filio convenit. Spiratio autem passiva soli spiritui sancto. **Duplex est**
distinctio scilicet intrinseca et extrinseca. Intrinseca est triplex essen-
tialis est que pro fundamento et termino habet essentiam et entitatem et per consequens et rea-
litatem. Realis autem est que pro fundamento et termino habet rem et
rem et si quod et aliud quod realiter dicitur in divinis personis ponitur. Fer-
malis est que pro fundamento et termino habet formam et formalitatem et duplicat
formaliter distinguuntur illa que habent unitates formales entiales ut patet etc.
Modalis est que pro fundamento habet modum et modum et inter istas distinctiones
hec est debilissima et minima quia ab ea non est exitus ad aliam distin-
ctionem sed in ea est status. Et quia non sequitur hic distinguuntur modaliter ergo formaliter
et ulterius formaliter ergo realiter et ulterius realiter ergo entialiter tamen distinctio formalis
in plus se habet quam modalis et realis essentialis quam formalis et quam realis
sed bene sequitur ergo distinguuntur essentialiter ergo realiter. Extrinseca est distinctio
rationis que habet pro fundamento et termino rationem et rationem ut in Sorte Sortes
Sortes a parte predicati differt a Sorte a parte subiecti tamen alia sit ratio sub-
iecti et alia subiecti. **Distinctio entialis** qualiter sit investiganda primo
per viam dependentie quia omne causatum distinguitur essentialiter a sua causa et sic in-
vestigatur distinctio entialis inter deum et creaturam. Secundo per viam extremo-
rum et separationis actualis ut quando aqua duo sic se habent quod unum exsistente
in rerum natura reliquum vero non illa distinguuntur essentialiter et sic investigatur distinctio
inter deum et creaturas. Tertio per lineam prioritatem et
inter creaturas ab initio in rerum natura esse. Quarto ... in divinis ponitur et hic est in nobis ...
sunt illa distinguuntur entialiter que in divinis ... ponuntur ... distinctionis ... distinctas
... Quarto per viam distinctionis ... distinctio entialis inter paternitatem
entias non habet et illo non investigatur distinctio entialis inter paternitatem
et filiationem. **Distinctio realis** investigatur quadruplex. Primo per viam originis et ipsius
et filiationem. Secundo per viam
non investigatur ab augustino distinctio realis nec per nobis ... Secundo per viam
generationis ut quando aqua sic se habent quod unum producitur alio non producto et sic distin-
guitur materia a forma quia forma de novo producitur et non materia cum materia sit ab initio
... Tertio per viam corruptionis ut quando unum corrumpitur
impedita ut per ... Tertio per viam corruptionis ut quando unum corrumpitur
alio non producto corrupto inter ea distinguuntur realiter et sic investigatur distinctio
realis inter relationem et fundamentum tamen non sequitur corruptionem relationis fun-
damentum. Quarto per viam separationis quando extrema que exsistunt actu unum
potest ab alio separari et sic investigatur distinctio realis inter substantiam et accidens
absolutum inter corpus et animam. **Distinctio formalis** investigatur quadrupliciter primo per
non ... ut quando aqua habent unitates ... vel quando aliquid potest in ...
unum quod non potest poni in ... aliquid tamen ista distinguuntur formaliter et sic a ... toto
... Secundo per viam diffinitionis que q...
investigatur distinctio formalis inter ... Secundo per viam diffinitionis que ...
... Tertio per viam divisionis et sic illa distinguuntur
formaliter que habent unitates ... autem continent sub diversis modis

dividentibus ut lux divinum per absolutum et relatum. Omnia contenta sub absoluto
conveniunt formaliter ab omni contento sub respectivo. Dicto per viam reduplicationis quae
reduplicatio sit nota formalis rationis et ideo quando aliqua quae sub reduplicatione
conveniunt uni et non alteri tunc ibi distinguitur formaliter et ideo investiga distinctionem formalem
inter paternitatem et generationem divinam a Francisco de Marchia. Distinctionem vero
sumptam iuxta primum suum conceptum recitat in 2° prohemio. Distinctio modalis
sive rationis investiga quaerendo A. B. ... et a doctore. Et pro 2m oppositionem
relationum quia in omnibus modis relationum ut refert relationem realem ad personam.
Et per hoc patet distinctio rationis inter infinitum agentem et passum in quantum referun-
tur ab invicem sicut movens et motum. Dicto 2m oppositum contradictorium quia quia videtur
primitus non conveniunt. Et sic relatio creaturae ad deum aliquo dicitur a deo. Relatio
per oppositum contradictoriorum applicando primum principium ... et ideo investiga inter
absoluta distinctione tamen unum contradictionem contradictorios conveniunt uni et alterum alteri.
Privatio per oppositum privationis quae sunt in esse nequeunt. Et ideo 7a distinctio
inter divinam essentiam et personam ut relationem quia essentia communicatur
relatio vero non. Distinctio essentialis rei est cum distincta sunt esse potest
opus unius vel alius ponere et ideo distinguitur tamen et potest causa formalis
et effectus superius et suum inferius et generaliter omnia quae sunt in recta li-
nea praedicamentali distinguitur ex natura rei. Distinctio se totis subiective est ... ista
dicit se ... quod in nulla realitate conveniunt ut creator et creatura substantia
et accidens. Distinctio se totis obiective est ... ista sic se habent quod non
conveniunt in aliqua realitate communi a quibus non potest abstrahi conceptus univocus rea-
lis seu praedicatorum sicut sunt differentiae formales et individuales et in aliquibus
ultimis sicut conceptus communitatem ... sicut ens et unum verum bonum.

Explicit ... magistri ... de ... de distinctionibus ...
scripta ab ... sub anno ... 88

modalis
rationis

ex natura rei

subiectiva

obiectiva

[illegible]

De notitia abstractiva

Utrum diffinitio notitie abstractive sit bene assignata

In qua dicitur notitia abstractiva est illa que est de re per aliquod exemplar (?) vicarium. Arguitur quod non primo sic quia cognoscens abstractive species [illegible] per aliquod vicarium et aliud per aliud et ita vel erit processus in infinitum vel stabitur ad aliquid quod cognoscitur sine vicario ergo cognitio abstractiva non semper fit per aliquod vicarium quod est contra diffinitionem. Secundo arguitur per idem non diffinitur hic abstractiva cognitio quia convenit intuitive quia visio omnis que est per speciem intuitiva fit per speciem ergo abstractive non est hoc proprium ut per hoc diffiniatur. Tertio arguitur videns se in speculo aut se videt abstractive aut intuitive si abstractive ergo ipse est obiectum potest aliquid cognoscere abstractive quod est contra [illegible] si intuitive et videt se per speciem ergo etc. Quarto arguitur deus videt futura contingentia non in se quia non sunt ergo in vicario et tamen intuitive videt ergo cognitio abstractiva non bene diffinitur quod fiat per aliquod vicarium. Sed in oppositum sunt omnes philosophi et theologi diffinientes cognitionem abstractivam que fit per aliquod vicarium in absentia obiecti. In ista questione erunt tres articuli sicut in precedentibus. Quantum ad primum articulum sciendum est primo aliqui (?) diffiniunt notitiam abstractivam est illa que est de re de aliquo vicario quia res presens non potest cognosci sed cognitio talis non terminatur ad rem que vicariatur per speciem sed terminatur ad speciem. Sed ista opinio non videtur esse vera quantum ad hoc quod cognitio abstractiva non terminatur ad rem sed ad speciem [illegible] contra eam et Augustinus contra eum [illegible]. Primo contra obiectum ut in intelligendo non distinguitur a vicario licet sit aliud ab eo ut dicit Augustinus libro de trinitate sed notitia non terminatur ad similitudinem veram sive ad vicarium ergo neque ad rem ut in representatione ... Augustinus sed hoc patet quod similitudo sive species non cognoscitur per speciem sed augustine (?) ut dicitur [illegible] Et tamen constat quod cognosceretur per speciem si cognitio abstractiva cognitio terminaretur ad speciem. Secundo quia obiectum non dicitur esse in specie nisi quia species supplet virtutem obiecti sed species non supplet virtutem obiecti terminative nisi quia species absente obiecto sine actus ut sit ergo etc. ... species absente obiecto movet intellectum ad actum intelligendi sicut movendo facit ipsum obiectum si esset presens intellectum ergo etc. Tertio arguitur quod species aut se habet in ratione moventis et ... ut saltem intelligatur ... terminatur et tunc intelligetur ut saltem ... ubi geritur non quod est in intellectu quod est contra ... Quarto obiectum ut si non habet ubi ... esse non intentionale ergo ... esse reale sed intelligetur ... ut in specie ut ipsa species tamen non intelligetur et tamen ... extra non intelligetur. Et ideo est alia opinio Francisci Maronis in suo conflatu in prologo dicentis quod notitia abstractiva est de re per aliquod vicarium. ... sed terminatur ad quiditatem obiecti in se et ad illa que insunt obiecto per se ... sed ut est in se abstracta sive ... non ... aliquid ut extra ... ut in anima sed ut est in se abstractiva ... abstrahit ab esse rei extra et ab esse ... tamen dicitur cognitio abstractiva abstrahit ab esse rei extra et ab esse rei in anima quia neutrum illorum est de quiditate cognitionis abstractive. Et si queras utrum cognitio abstractiva abstrahit ab esse et non esse et presentia et non presentia dicit sic a [illegible] extremis contradictoriis. Unde dicitur quod sic ab omnibus enim iste abstrahit. Et si ulterius queras utrum abstrahit a terminatione vel non terminatione obiecti ita scilicet quod posset esse et quod obiectum non terminet ... ponit ... fundamentum talem ... quod sic quia non ...

actus ad obiectum quam non ad obiectum Et isti sunt de prima opinione in principio questionis. Sed hoc non videtur valere. Non enim apparet bene intelligibile quod sit intellectio et quod non intelligatur quod tamen sequitur secundum istam opinionem. Et tamen sic ipsi dicunt. Non oportet quod actualiter comparetur ideo oportet dicere quod non abstrahit a condicionibus obiecti sicut dicit 2a opinio. Et si queras utrum vel abstrahat a per se et per accidens dicitur quod licet possit cognosci abstractive ista que insunt per se non tamen illa que insunt per accidens. Et racio est ista quia cognicio abstractiva fit per unitatem quod per se conformiter unitatem licet accidencia varientur. Et ideo non potest cognosci cognicione abstractiva utrum homo sit albus vel non albus quia accidencia possunt variari manente cognicione uniformi. Et si aliquis queat questio de astrologia que videtur esse abstractiva et tamen per unitatem cognoscit contingencia eclipsis. Dicitur ad hoc quod numquam per demonstracionem cognoscit contingencia ut vel eclipsim esse hic sic per 2a quia de contingentibus ut contingencia sunt non potest esse demonstracio. Sed quod tali tempore sit eclipsis hic est contingens. Probatur tamen quia angelus movet contingenter et deus potest impedire eum 2m veritatem theologicam quia de facto fuit tempore Iosue quando stetit sol et tunc potuit astrologus facere demonstracionem et tamen fuisset contra sicut tempore passionis Christi de eclipsi solis que fuit contra naturam. Dico ergo quod eodem certitudine non habet astrologus de suis conclusionibus quam geometer quia etiam abstrahit ab omnia ideo non demonstrat apriori et non contingenciam scilicet quod ita est apriori naturam eueniret. Sed contra hoc obicitur quoniam tunc videtur naturalis philosophus deficere per contingencia cum sepius demonstrat primum movens immobile. Nam ut theologi dicunt omnia contingenter moventur. Ex modo tamen aut fuit ista demonstracio octavo phisicorum. Dicitur quod non est demonstratiue sed quia argumentum quia quando argumentum licet incipiat a contingenti scilicet a motu suo incipit ab eo ut intuitive notum est demonstrari. Et quia omnis questio licet continuum quod contingens sit intuitive cognitum est per se non sic ista omnes ... calidus ... est frigida ... cognito potest naturalis philosophus demonstrare quod est aliquis motor immobilis prima enim videtur quod aliquid movetur potest argui prima movetur vel a se vel ab alio et sic ultra quousque veniat ad aliquid immobile quia in talibus non est processus in infinitum. Et si queras questio quid est notitia intuitiva. Dicitur quod notitia intuitiva est que est de re per speciem sicut abstractiva est de re per unitatem. Sed contra ipsum arguitur primo et quinque dicta notitie sic se habent quod dicunt species impossibile est quod dicta similitudo unius generi at alterius. Sed ut probatum est abstractive generatur terminari ad rem non in alio sed in specie. Ergo per hoc non distinguuntur intuitiva tamquam per sibi propria ab abstractiva. Dicitur ad hoc quod licet in hoc conveniant scilicet in terminando quia utraque terminatur ad rem in se tamen differunt sic quia abstractiva terminatur ad rem ita quod res non causat eam licet moveat. Sed unitatem intuitiva autem terminatur ad rem in se et causatur a re in specie. Contra ipsum instatur quia dicunt ipsi de anima que speciem intelligit et abstractive et tamen non per aliquam unitatem sed per suam essenciam. Item et quia sunt aliqua obiecta quibus repugnat movere ut causare notitiam eorum illorum ita terminatur ad ea quod non causatur ab eis sed multa sunt obiecta intelligibilia intuitive quibus repugnat causare sicut relaciones materia prima et multa alia. Et ideo sic queritur potest dici ... tamen secunda potest ... Sed ... 2a scilicet obiecto potest causare notitiam intuitivam in quantum ... et sic obiecto et sic non causabitur ab obiecto et tamen terminabitur ad obiectum. Ruerito (?) sunt ... quod deus videt

essentiam suam et in ea creaturas non in se sed in creatura quod non intuitive.
Similiter videntur beati divinam essentiam non tamen ipsa movet quod di-
vina essentia non est principium productivum ad extra quod non movet ad
cognitionem sui et tamen intuitive videtur. Ad primum dicendum quod anima non cognoscit
separatim per intuitivam nec abstractivam sed argumentative. Ex obiecto intui-
tive cognito secundum actum intelligendi. Ad secundum dicendum quod intuitiva est illa que causatur
a re per se separatim vel in presentia obiecti vel est talis qualem causaret ipsa
res si haberet virtutem causativam et posset eam causare. Ad tertium concedo
res si haberet virtutem causativam et possit eam causare non autem causantis
maiorem. Et concedo quod deus potest supplere virtutem causantis non autem causantis
quia ipse actu requiritur existentia causantis. Ut potest dici sicut dictum est ad
quartum quod si deus supplet virtutem causantis tamen idem causat qualem res esset
secundum quod si deus supplet. Ad quartum dicendum quod quecumque notitia specifica
apta nata causare. Ad quintum dicendum quod notitia dei respectu essentie sue est intuitiva dicitur
a suo primo obiecto et quia notitia dei respectu aliorum obiectorum dicitur esse intuitiva ita quod omnes creature sunt obiecta
et quod respectu aliorum obiectorum dicitur esse intuitiva sicut est de deo. Dicitur etiam ad id de beatis
similiter ad quod est notitia intuitiva sicut est de deo. Dicitur etiam ad id de beatis
quia beatorum obiectum primum est essentia divina cuius notitia respectu beatorum est intuitiva
cognitionem intui-
tive est etiam quod creaturarum que videntur in essentia divina est cognitio intui-
tiva. Dicitur enim sepe intuitiva et abstractiva cognitionis. Primo dicitur quod
intuitiva requirit obiectum ita quod sit in re extra et sic presens potest in rem
intuitiva requirit obiectum ita quod sit in re extra et sic presens potest in rem
presens. Abstractiva autem obiectum non requirit necessario sed sufficit sibi habere
aliquid supplens virtutem obiecti. Secundo dicitur quod intuitiva ponit rem attin-
gentis obiecti ut terminum immediatum quia ergo attingit obiectum in re extra
et sic in mente, medio alio habente rem terminum quia habet esse per intuitiva
mente habere rem quo et non quod sicut patet in potentia visiva quod in for-
ma specie rei visibilis non est ibi actualis attingentia obiecti ut termini im-
mediati. Abstractiva autem habet rem primam quod attingit sibi quod est obiectum
mediatum. Tertio dicitur quod intuitiva ponit rem mensura-
bilem ad mensuram actualem. Abstractiva autem non ponit rem actualem
sed aptitudinalem in solum quod quamvis res sit etiam mensurabilis ad mensu-
ram non actualiter sed solum aptitudinaliter quia nec res habet plus de actu-
alitate quam suum fundamentum sed fundamentum habet respectum ad obiectum
non habet esse actuale in notitia abstractiva necessario quod nec ille respectus
est actualis sed aptitudinalis. Sed queritur utrum an differunt specie differentie
quod sic quoniam quod una causa realis producit duos effectus entitative ordinatos
et duos causas principales variatas causa prioris variatur effectus. Sed intellectus
est causa realis productiva utriusque notitie producit autem intuitivam generante
re ipsa abstractivam autem generante entitatem quod abstractiva et intui-
tiva differunt specie. Et si aliquis queritur utrum sint due causales noti-
tie in genere dicitur quod non quia sunt due causales diversi generis sic animi
se quicquid cadit sub una specie illarum est nobilius eo quod cadit
sub specie alia ignobiliori sed non omne quod cadit sub intuitiva est
nobilius quocumque cadente sub abstractiva nec ergo. Si queras ulterius
an sint aggregatus de eodem obiecto dicitur quod sic et probatur quia de eodem habent
cognitionem angeli in verbo et in genere proprio. Cognitio autem futuri in verbo est
intuitiva similiter in genere autem proprio est abstractiva. Et si eadem notitia possit esse
intuitiva et abstractiva potest dici quod sic per respectum ad diversa obiecta vel aliud

impediret. Ad 2m oppm q no q si aqua esset talis videretur a que e in deo sicut etiam in btis tamen no sequitur q ista sola sit intuitiva, Et 2a na cog
no est abstractiva p qua cognoscit de aqua aqua actus p actus. Sz dico et Bti cognoscunt actus p actus que insunt illis q cognoscunt i ista no
est abstractiva sz intuitiva. Intelligendum tamen q notitia intuitiva gerit
vox extrema quedam a quibus abstrahit notitia abstractiva primum e actualis existentia
q si cognoscitur no ut actualiter existens sed tantum quiditas sua cognoscitur abstractive
tantum et no intuitive. Na abstractiva tamen gerit quiditatem. Secundum e q intuitiva gerit
presentiam obti de gm lege lz em deus posset facere obtm no pns tamen de gm lege ita e.
Tertium e causato q de gm lege causatur a re ad qua tamen terminatur. Quartum est modo
q de gm lege oz q obiectum maneat. Cognitio em intuitiva causata ab
obiecto et terminatur ad ipm obiectum. Et licet deus pt supplere vice obti
in re moventis non tamen in re terminantis licet aliqui opposita
dicant.

Videndum secundo

de cetera pluritas cognitionis
intuitive aque difficultatis. Prima. vtz de deo posset hri notitia abstractiva et
pro obiecti non cognoscendo deum sine existentia eius. Ad quam difficultatem dicunt
aliqui q divina essentia no posset cognosci quiditative abstrahendo ipam ab ee et
no esse hoc probant q dr pt cognosci sm hoc quod est de intrinseco eius. Sz existen-
tia e de intrinseco divine eius q e neccesse ee et actu purus et q no e indi-
ferens ad esse et ad non esse. Doctor autem dicit q sz possumus hre
notitia de divina essentia abstrahendo ab ee p aliquam veritatem probatur q. Quales
ordines sunt aqua v distinguuntur 2m rem talis ordo manet v destructur
2m rem. Sz v destruerentur realiter quiditas et ee 2m quem optiam ut in creatu
ris vnum pt intelligi sine alio pt ordine ergo et in deo tum ibi sit qualis ordo.
Secundo q quod est sm quiditatem de aqua dicitur id est p se notum de eo
Sz non est p se notum deum esse q demonstratur ergo ec. Hanc qoem docto
ris probat franciscus marronis in suo questionum in pluribus aliis vobis. Tertia q
est aliquid simpliciter simplex nullum quod est de quiditate eius Sz divina essentia
est simpliciter simplex ergo esse tamen sit quod non est de eius quiditate ergo et spe
ratur sz hoc habito dicitur ponit. Ergo quam aqua sunt ergo rones
formales p hent ordine essentiale utriusque remanet manet ordo int
ea sz quiditas divina et existentia sunt ergo res in deo et creatura que
sunt ordinata ordinata in creatura q quiditas divina potest existentia
ergo et in deo. Sz quiditas divina q est prior no dr in quantum de divina
essentia ergo nec essentia que est prior. Tertio q quam sunt aqua ergo rones
formales quicquid dr de vna et de reliquo. Sz intrinseca divina et ne
sunt eiusdem rones formalis ergo ergo esse dicitur de divina intrinseco in quantum
ergo et de ipso quod est manifeste falsum si decipiendo esse existentie. Quarto q
multiplicato aqua multiplicantur quecumque sunt de intrinseco eius quiditative.
Sz plures rones formales sunt in deo ergo et plures existentie erunt
quod est falsum q vna existentia sola est omnium personalium et notionalium. Quarta
difficultas utrum viator posset gerere notitia intuitiva de divina
essentia. Hic Rg[?] dicit 2m q hoc sunt opiniones de felicitate. Quidam
enim ponunt felicitatem esse actum intrinsecum ut Thomas tenebat et isti dicunt hic
dicunt ad difficultatem q no q impossibile est pona illud quod e essentialiter
beatitudo in aia quin ipa sit beata. Sz visio divine essentie est 2m eos

essencialis beatitudo ergo formaliter ipsa est beata supponamus autem quod maneat
viator Alii autem sunt ut videtur Scotus dicentes quod felicitas consistit precise
in actu voluntatis Et isti habent dicere quod si anima non esset quod isti sunt
duo actus essencialiter ordinati et realiter distincti prior potest poni sine
posteriori sed actus intuitivus se tenens ex parte intellectus est prior essencialiter
actu voluntatis ergo poterit esse sine alio sed omne id quod convenit via-
tori sine beatitudine non ponit viatorem extra viam ergo etc. Alii sunt
qui dicunt quod beatitudo integratur ex istis duobus actibus scilicet actu intellectus
et voluntatis Nec in aliquo eorum precise consistit Isti habent dicere quod sicut
... quod totum non potest dempta quacumque eius parte integrali sed ... beatitudo
ergo integratur ex istis duobus actibus ergo non posito actu voluntatis
posito tamen actu intellectus non ponetur beatitudo ergo etc. Alii autem sunt qui dicunt
quod beatitudo est quedam gracia ad actum intellectus et voluntatis et quod isti
duo actus sunt sicut dispositiones beatitudinis Et isti habent dicere in primis quod non
quod posita specie necessario ponitur genus ergo posito actu intellectus necessario ponitur beatitudo
... Tercia difficultas videlicet
beatitudo repugnat viatori manente viatore contra
... ponam possit esse notitia intuitiva contra
... Sunt due opiniones circa unam est magistri mei maximam
istam difficultatem ...
... sed ...
... notitia ergo sine obiecto
... causare intuitivam et abstractivam ...
Ergo sic ... intuitiva et abstractiva ... supplere ...
... in ... movendi sed omnes ... movendi potest deus
... Tercio ... quia abstracta dispensata potest deus
... accepta ergo etc.
separare sed actus est quoddam absolutum aliud ab obiecto ergo poterit
... ab obiecto separari ergo ab obiecto
ab obiecto separare Quarto sic actus ... potest ab ...
... actus realis ad ...
... ad ... et ...
... a subiecto potest
... ad obiectum ... causare sunt ob
deus separare ab illo Dicunt ergo isti quod deus potest intuitivam ... absente obiecto Deo
... et remanebit ... causare
Contra istam opinionem ...
notitia ... obiecto ... obiectum causat hec non videtur ... 2ᵐ
... in nobis ...
... actu ... quia deus
... notitia ... ab obiecto ... potest ... in anima ... licet
... amore ... non potest ...
licet ... deus posset causare ... non tamen potest sub ...
... non sub ... licet deus possit in nobis actum amoris producere ...
... quia ... ad ... Alii ... dicunt quod
remanet ... ad obiectum non remanet Contra ...
... actus ... et notitia sunt duo actus ... actus ...
... quod ... ad ob-
... et non ... notitia
... et ... illa ... non dicitur notitia
... Alii dicunt quod ...
... notitia intuitiva ... absencia
manebit ... absoluta sed non erit notitia intuitiva

obiecti hec abstractiva quia non habetur per aliquod intuitam. Contra ipsum modum
dicendi arguitur sic quia variatio physice non fit per rem. remoto ergo re
non sic variabitur. Ideo alii dicunt quod tunc remanebit notitia non tamen
intuitiva sed abstractiva quia habetur per aliud. Contra hoc autem quia
tunc illa vera prima conclusio Deus potest accipere ... terminos nam tunc accipe-
re in bono notitia intuitiva potest facere sine obiecto in generali ergo alia sed ab-
stractiva. Ideo ad rationes. In oppositum prime opinionis. Ad primam
dicitur quod Deus potest sine obiecto se habere in ratione causantis sed tunc non sine obiecto
se habere in ratione terminantis. Probatur primum de radio solari habente rationem generationis
pares ad solem. Si autem fieret a Deo esset quidem radius sed non haberet
rationem generationis pares ad solem ita dico de actu quod non habet rationem produ-
ctionis ad obiectum. Ad secundum dicitur quod decet in ratione terminantis quia una
conveniunt essentiam puta intuitiva. Alia autem abstractiva non quia terminatur
ad quiditatem ut abstrahit ab existentia ~~existentia~~. Ad tertium quod quando sunt
aliqua vel res disparate verum est quod Deus potest separare unum ab alio sed non
est sic in proposito nam actus sine non habet ut quid disparatum ab obiecto
Ideo non valet. Ad aliud dicitur quod notitia habet duos respectus unum inquantum
actus et sic respicit subiectum aliud inquantum notitia et sic respicit
obiectum. secundum autem est sibi essentiale hoc quantum primum. Alia autem est
opinio contraria dicens quod non potest fieri notitia intuitiva sine reali pre-
sentia obiecti. Hoc enim probatur impossibile est quod aliquid videat et nichil videatur
Contra enim et supposito quod notitia intuitiva sit actualis ... utrumque aliqua
notitia terminatur ad aliquod obiectum actuale ultra actualitatem ...
essentialis sequitur in se ut in aliquod existens. Sed notitia intuitiva stat
vel sequitur in rem sive singularitas autem est actualitas ultimata
ergo intuitio terminatur ad existens existens hoc enim videtur ultimate actu
actu non sit existens. Ergo et impossibile est quod actum existentem in potentia generat
id quod convenit sibi per actus. Sed intuitive cognoscuntur ... que in po-
sunt per actus rei intellecte ergo ... quia ... in po-
tentia in isto esse res est notitia. Hec Deus facit quod res sunt perfectos
quod esse eorum perfecte est notitiam. Et ideo nichil patitur ... in illo
esse. Hoc patet quia quod habent actum patitur ab alio sibi ... et aliud
dicit esse in potentia non habet rationem aliunde potest ... sunt adversarii. cum
dicit sic quando sunt aliqua essentialiter ordinata ... et perfectius
impossibile est quod perfectius insit ... in quocumque esse ...
est prius essentialiter quam quodcumque actus in ... vel in illo in
quo est ergo actus non potest inesse ... Prius inest quod dicit
in potentia non habet esse existentie ut sic ergo si non habet in tali esse ...
per actus. Restat sic et redit in idem impossibile est quod aliquid ad-
veniat ... in potentia. Sed intuitiva cognitio ut sic
est ... ergo non potest esse ... in potentia. Quarto ... tamen
essentialiter ordinatis impossibile est ... sine priori. Sed
essentia est prior essentiali ... que insunt per actus. Ergo
impossibile est quod ipsa cognoscere ... esse rei non habeat actuale esse

opinio contraria

Ex hiis elicitur contra ista dicta que prius dicta sunt in primo notabili primo quod cognitio intuitiva causatur ab obiecto. Secundum dictum quod notitia intuitiva terminatur ad ipsum obiectum. Tertium dictum quod deus potest supplere vicem obiecti in virtute movendi. Quartum dictum quod deus non potest supplere vicem obiecti in virtute terminandi. Ista dicta patent ex predictis. Sed hic sunt duo dubia circa difficultatem istam et visionem. Circa utrumque primo est quia quando sunt aliqua eiusdem ordinata et realiter distincta deus potest facere unum sine alio sed relatio notitie differt realiter ab actu et est essentialiter prior. Secunda dubitatio. Omne quod dependet ab aliquo in aliquo genere cause dependet sed actus dependet ab obiecto ergo in aliquo genere dependet ab eo. Circa. Dico ergo in quo genere dependet. Ad primum dubium dicitur quod aliqua duo sunt que separari non possunt ista sunt idem realiter et tamen dico quod notitia et relatio sunt idem realiter sicut aliquando dicitur. Ad secundum melius quod hoc verum est in absolutis quando aliqua sunt realiter distincta deus potest unum separare ab alio sed non est verum in respectivis sicut relatio manente relatione non potest separari a fundamento et termino quod dependet ab eis in esse et conservari. Ad secundum dubium dicitur quod dependentia si dicatur per se [illegible] sic non reducitur ad aliquod genus cause nec [illegible] nam actio presupponit approximationem agentis ad passum et in ista approximatione non est tamen actio. Dicitur secundum aliquos actio voluntatis presupponit actum [illegible] non tamen ut tamen circa in proposito de actu et obiecto. Quarta difficultas utrum notitia sive intuitiva sive abstractiva possit [illegible] cognoscere [illegible] non [illegible] ad hanc difficultatem ponuntur duo gradus. Prima est quod potentia intuitiva non potest intuitive cognoscere non [illegible] sed illa notitia non potest esse falsa a qua dependet [illegible] notitie [illegible] essentialiter ordinatis [illegible] ablato primo aufertur posterius [illegible] falsa [illegible] notitia a qua dependet [illegible] veritas [illegible] notitia intuitiva dependet [illegible] cognoscere ergo [illegible]. Nota sic [illegible] notitia non potest esse dubia [illegible] illud quod nullo modo est dubium [illegible] actu intelligendi intuitive [illegible] dubium [illegible] nos esse [illegible] ergo cognitio in nobis quod nullo modo est dubium [illegible] intuitiva non potest esse falsa vel dubia. Secunda ratio est quia ad [illegible] et dicitur quod [illegible] non potest esse falsa [illegible] primo [illegible] nulla [illegible] in qua est veritas [illegible] non potest esse falsa [illegible] notitia [illegible] ratio demonstrativa sed talis est per se nota [illegible] notitia intuitiva [illegible] veritas [illegible] apprehensa [illegible] intuitive cognoscentis est per se nota. Ad secundum [illegible] sic habent [illegible] ad [illegible] ita [illegible] esse notorie [illegible] cognoscimus per sensus [illegible] sunt notiores [illegible] demonstrativa [illegible]. Ad secundum [illegible] in [illegible] non devenimus ad [illegible] demonstrativam [illegible] non est [illegible] notior [illegible] apprehendimus [illegible] veritas [illegible] ab illo dependeat [illegible] movendi aliquid movere [illegible] esse moventem [illegible] aliquid at actu movendi [illegible] a sensu et [illegible]. Ad [illegible] presupponit aliquid [illegible] dubium [illegible] presupponit [illegible] notitia [illegible]

[Left margin:] per remotionem [illegible] homo [illegible]

[Right margin, cut off:] [illegible]

habet p(er) se et p(er) t(er)minos n(ost)r(o)s p(ri)n(cipi)i q(uo)d notitia t(er)minor(um) e(st) q(ue) certa
sicut notitia p(ri)ncipior(um) Confirmat(ur) q(uia) illam certa p(ro)p(ter) q(uo)d un(um)q(uo)dq(ue) tale
et illud mag(is) Sed p(ro)p(ter) notitia(m) t(er)minor(um) ... cognoscimus t(er)minos ...
cognoscim(us) p(ri)n(cipi)a q(uo)d t(er)mi(n)os ip(s)os mag(is) cognoscim(us) Quarto et in astro
logia vident(ur) ... ... tales no(n) p(ote)st esse n(isi) p(er) t(er)minos habitos
p(er) sensu(m) q(uo)d ... ... Quinto iste
rationes ... ... certa non p(re)supponunt ... q(uia) ... certa
cognitio in ... ... p(re)supponit notitia(m) ... q(uo)d ... Sed ... p(er)fecta
dicunt ... ...
... ... de
... esse ... ... q(uo)d no(n) esse Septio de odoratu ... delectan(tur)
... ... obiecto ... ...
... ... delectabile q(uo)d ... aliquis ... ... odoratu(s) ... ... no(n)
... ... de
... ... mag(is) ... ...
... ... duos digitos ... ...
... q(uia) ... ...
vel modi ... ... non possumus
distinguere ... ab alio et ... ...
q(uia) p(ro)p(ter) ... ... no(n) p(ote)st ... ... ab alio ... ...
... et ... ... p(ro)p(ter) ... distinguere ...
... ... et ... ...
... ... et ... ...
... ... obiectu(m) ...
... ...
... ... no(n) ... ... Septima ...
... ... obiectu(m) ... ...
... illa ... non ... ... Octava ...
... ... obiectu(m) ... ...
q(uia) ... ... sibi et ... ...
obiectu(m) ... absens Nona ... ... potentia ... ...
... ...
n(on) ... ...
... ...
... ... ad ... ...
... ... ad Prima ... ... nullus
debite app(ro)ximatus ... ...
... ... esse ...
... esse et ... ...
aliud de delectabili et ... ...
... ... et ad ... ...
... illud ... ... et ... ...
... q(uia) ... ... Ad aliud de amaro
vel ... ... p(ro)p(ter) ... ... non ... ...

a maxime extremorum. Ad aliud de tactu dicitur quod sicut per extremos propter
talem, sed sicut gradus videtur de intensione et remissione caloris.
Ad aliud de motu dicitur quod non videtur esse sicut. **Quinta difficultas**
circa viam intellectus possit aliquid cognoscere intuitive. Circa istam
difficultatem primo ponitur ista distinctio de notitia, deinde ad difficultatem.
Distinctio est haec: quaedam est notitia propria intuitiva quae extendit etc. et separatur.
Alia est abstractiva quae est per aliquam unitatem ut patet … in primo …
notitia discursiva et intuitiva quae incipit ab intuitiva et terminatur
ad aliquid quod non videtur intuitive. Abstractiva discursiva quae incipit
ab abstractiva et terminatur ad ea quae infert sibi etc. Hoc viso dico primo quod cognoscimus
intuitive actum intelligendi in via. Patet primo quia notitia experimentalis
est intuitiva, non per abstractivam … de … Sed notitia
actus intelligendi est experimentalis; experimur enim nos intelligere, ergo ipse cognoscitur
intuitive. Secundo sic: illa cognitio qua cognoscitur aliquid quod
est in obiecto per actum intelligendi est intuitiva, quia non potest esse abstractiva, quia …
… conformiter veritati … quae infert per actum …
notitia qua cognosco actum intelligendi cognosco quod … per actum …
Tertio: nulla veritas contingens potest cognosci per veritatem quae semper
veritatis … contingentia … Sed veritas qua cognosco actum
intelligendi … est contingens, sic quod … quae est … contingens. Ergo
cognoscitur intuitive. Quarto: nulla veritas contingens potest esse per se nota
nisi intuitive, quia ex terminis non est per se nota. Sed actus … et ista cognitio
sicut per se nota, ergo intuitive est contingens. Quinto dicitur quod in via nulla
cognitio intuitive nisi actus … de … quia aliquid … per
actus … argumentum … per actus … de quibus per
propria quae videmus in actibus quia … et non …
de ipse quia cognoscimus actum … et sicut obiectum quod non sit … veritatem esse ista duo
dicta … cognoscitur … per discursum cognoscitur intuitive … cognitio
per discursum … de singulis … non dicitur quod aliquid cognoscimus abstractive … quia … quod
… cognoscitur et non … cognoscitur abstractive … et … cognoscitur
… aliqua cognitio discursive … quia cognoscimus … et … ponatur et
non … discursive … Sed … difficultatem … difficultate
per alia apprehensibilia … non possumus cognoscere … quia non
potest … **Sexta difficultas** utrum actus aliarum potentiarum cognoscantur
intuitive. Dicitur quod sic, quia non possumus … quod … videtur intuitive quod aliqua
veritas contingens de … nos … de motu solis et de multis
aliis etiam notitia possumus habere … hoc enim cognosco … movetur quia
cognosco intuitive actum … ad hanc veritatem … Septima
difficultas: utrum cognitio intuitiva sit … de actu non
… formatur de eo et … habentur …
… non in … ab
… videtur … non …
omnem modum cognoscendi … **Quarta** difficultas …
… cuius …
… cognoscitur et … Sed multa … de actu
… est … magis … cognoscimus. Dicitur quod actum
non cognoscimus … ad suam … nec … sed solum

in generali quod convenit sibi ut propriam naturam eius hec sibi diceret actum
et hec de primo articulo quantum ad 2m pro^a **Conclusio unica** ad questionem
sciendum quod deus cognoscitur abstractive et sub ratione positiva ymmo generalis probatur patet ex primo
et 2o notabilibus ubi cum satis probabatur eius deductio et hec de 2o articulo quantum
ad 2m **Dubitatur primo** utrum intellectus noster in vita ista possit ex creaturis
naturaliter acquirere conceptum quidditativum dei proprium quo distinguitur a creaturis et arguitur
quod non quia nulla causa potest talem effectum in perfectione excedentem effectum virtutis sue adequate
quantum aliter iste effectus non esset virtutis sue adequatus **Sed** conceptus proprius quidditativus
dei quo distinguitur a creatura est conceptus in perfectione excedens conceptum creature
proprium virtutis sue creature adequatum **Ad oppositum arguitur** 2a voluntas naturaliter
diligit deum tamquam summum bonum diligere ut bonum per essentiam in quo distinguitur a quolibet
bono creato per rationem ergo intellectus noster sub ista ratione potest ipsum cognoscere antecedens
patet quia ratio voluntas nostra naturaliter est summum bonum esse summe diligendum dicit ut
est summe bonum ergo summe diligendus voluntas dicitur naturaliter concordare potest ymmo
concordat quia sic recta ratio dictante quia patet quia voluntas non in cognitum fertur
deinde de utroque ratio pro **Respondetur** in isto dubio duo primo sunt videnda **Primo** videndum
quid est quod dubium supponit **Secundo** de eo quod querit **Circa primum** sciendum est quod dubium
supponit deum in vita ista ab intellectu nostro posse intelligi et rationabile et
hoc probandum est primo quia plures philosophi dicunt quod omnes homines natura sua desiderant
ergo maximam scientiam et perfectissimam maxime desiderant sed maxima scientia est circa
maxime scibilia ut dicitur in commento primo ergo maxime desiderabimus quia desiderium naturale
non est ad impossibile 2o metaphysice quia tunc esset frustra et ideo et natura nihil facit frustra 3o
de anima **Circa 2o metaphysice** **arguit** philosophus sicut se habent oculi noctue
ad lucem solis sic se habet intellectus noster ad manifestissima nature **sed** quia non valet nisi agens per intellectum intendit non solum
finem proximum sed etiam ultimum ergo cognoscit ultimum finem in vita ista igitur est naturalis
Ubi in commento 2o metaphysice arguit quod si res esset sic quod intellectus noster contingeret cognoscere et
ostendit quam potest primo philosophus quam anaxagoras hec quia non valet nisi ad cognitionem
perfectam effectus oportet non solum causas proximas ymmo etiam causam primam a qua maxime
effectus dependet quia causa prima plus influit in effectum quam causa 2a prima propositione de causis
hoc ergo rationabiliter supponitur in dubio quod ibi supponitur **Secundo** videndum est de eo
quod dubium querit scilicet de modo cognoscendi deum ad quem conceptum dei possimus
attingere in vita ista naturaliter **Et circa hoc sic procedetur** **Primo** ponentur modi dicendi
quorundam antiquorum ab veritate **Secundo** ad 2m opinionem videndum ad dubium
respondebitur **Circa primum** dixerunt quidam intellectum non posse attingere ad conceptum dei
positivum sed negativum et huius opinionis fuit rabi moyses primo libro dux neutrorum
et hoc videtur dicere damascenus libro primo capitulo quarto quod incorruptibile et ingenerabile
dicta de deo non quid est significat sed quid non est **Et dionisius capitulo 2o celestis**
ierarchie negationes in divinis sunt vere affirmationes vero incompacte ymmo perfecte
sed iste modus dicendi non valet quia impossibile est negationem aliquam intelligere propriam al
teri enti nisi per eo quod ipsum ens determinat sibi aliquam entitatem positivam in
compossibilem illi enti cuius negatio verificatur de deo sed primum est dei quod non sit cre
atura nec mutabile ergo ipsum non potest sciri de eo nisi quia scit ipsum quia per se entitatem
talem positivam incompossibilem mutationi et corruptioni et alijs imperfectionibus
modis sic de deo negantur ergo **Circa** quinto metaphysice et 2o physicorum dicitur quod nulla
propositio negativa de aliquo ente positivo est vera ymmo contrario est vera per adam prius dicta
a negatione ut negatio proprie cognoscitur ut dicta de aliquo conceptum positivum subiecto illi ne
gationi sed 2o non sequitur propositio sed primo quia negatio ut negatio est... quod ente et non enti

Sic non lapis de statua [illegible] et de equo ergo nec de deo cognoscimus quid est simpliciter. Alii di-
xerunt quod deum cognoscimus in creatura non in se. Sed contra quia in fine disputationis [illegible]
non cognoscimus deum in se per conceptum eius proprium et distinctum [illegible] per conceptum creature
et si nichil de deo cognosceremus [illegible] frustra [illegible]. Preterea de deo naturaliter
cognoscimus quod sit infinitum ens et necesse esse et ea que creature nullo modo conveniunt ergo etc. Alii
dicunt quod de deo non possumus habere naturaliter conceptum simplicem sed complexum componendo aliquid in
eo vel dividendo quod est primum ens necesse esse etc. vel negando aliquid de eo ut quod non
est lapis nec mutabilis etc. Sed contra impossibile est cognoscere veritatem alicuius propositionis nisi
precognoscendo terminos eius ergo nec [illegible] [illegible] si de deo cognoscit [illegible]
deum conceptum simplicem. Alii dicunt quod cognoscere deum possumus per accidens et non per se
sed per effectus creatos et eorum accidentia et per speciem alienam sicut ovis per speciem coloris et
figure lupi per estimativam [illegible] ipsum esse [illegible] ita deus non cognoscitur ut est per se
[illegible] per [illegible] [illegible] sed per [illegible] creature secundum rerum causalem. Sed co-
[illegible] [illegible] [illegible] presupponit aliquem conceptum per se et [illegible]
contra quia de rebus accidentibus conceptus et respectus presupponit aliquem conceptum per se et quiddita-
tivum et absolutum [illegible] ergo si cognoscitur deus secundum conceptum accidentalem ut relativum
et absolutum [illegible] Confirmatur quia licet deus ex effecti-
bus et eorum accidentibus cognoscatur discurrendo in fine tamen discursus non solum cognoscitur
secundum conceptum communem ei et creature immo secundum conceptum aliquem [illegible] per se secundum quod
competit per se a creatura sicut substantia creata licet per sua accidentia cognoscitur [illegible]
tamen in fine discursus cognoscitur secundum conceptum eius per se secundum quem competit ab accidentibus.
Respondeo ergo aliter ad dubium secundum veriorem opinionem que magis videtur vera et ordetur [illegible]
quod deus naturaliter ab intellectu viatoris potest intelligi secundum conceptum quidditativum ei proprium. Sed
videbitur qualis sit ille conceptus et qualiter investigabilis. Dico ergo quod intellectus viatoris posset
cognoscere deum secundum conceptum aliquem proprium quidditativum naturaliter. Probatur quia de illud potest
naturaliter intellectus cognoscere secundum conceptum eius quidditativum per se quod potest distinguere per se et quid-
ditative a quolibet alio sed intellectus viatoris in via potest naturaliter distinguere deum a crea-
tura per se quidditative ergo etc. Maior patet quod potentia cognitiva cognoscens diversa aliqua per se cogno-
scit utrumque patet de sensu communi. Minor patet quia non competit per se et quidditative secundum con-
ceptum quidditativum [illegible] in quo cum alio convenit quia secundum communem conceptum non potest convenire
deus cum alio et ab eo differre. Sed patet quod intellectus naturaliter cognoscit per se et quiddita-
tive deum non esse creaturam et [illegible] illam propositionem negativam esse veram [illegible]
deus non est lapis lapis [illegible] quod deus [illegible] cognoscit conceptum quidditativum proprium [illegible]
non includi in conceptu quidditativo [illegible]. Secundo dico quod deus ens positivum naturaliter
non [illegible] cognoscibile secundum conceptum negativum vel relativum ut accidentalem potest naturaliter cognosci
secundum conceptum positivum absolutum et essentialem [illegible] omnes alii conceptus attribuuntur [illegible]
de deo naturaliter potest [illegible] conceptus negativus cognoscendo eum via remotionis et abstra-
hendo ab eo removendo conceptus imperfectiores ut quod non sit corpus vel mutabilis et
[illegible] sic de deo [illegible]
conceptus perfectionum limitatarum ut quod non est lapis nec [illegible] [illegible]
[illegible] conceptus relativus [illegible] ad creaturas cognoscendo ipsum esse primum
[illegible] via eminentie et [illegible] motorem primum efficientem summum bonum
[illegible] etiam [illegible] de deo conceptus accidentalis cognoscendo ipsum secundum perfectiones attributa-
[illegible] ut quod sit bonus [illegible] via eminentie que quidem perfectiones attributales
non naturam [illegible] que [illegible] naturam sunt ostendunt secundum Damascenum [illegible]
etc. [illegible] patet quia [illegible] presupponit [illegible] et relatio fundamentum et accidens subiectum
[illegible] conceptus negativus positivum sed conceptus relativus absolutum et accidentalis quidditativum
et essentialem. [illegible] Augustinus super Iohannem [illegible] [illegible] in corde tuo
[illegible] deus quid est magna et summa cognitiva sapientia que transcendit omnem
[illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] Augustinum non
mutabilem creaturam [illegible] est [illegible] dei in corde tuo [illegible]
quidditas dei [illegible] [illegible] presupponit [illegible]

Alij
contra
Alij
contra
Alij
contra
opinio auctoris
conceptus [illegible] partes per se [illegible]
a

de rebus tali nove verbum et notitia quidditativa de re diffinita. Tercia conclusio decimo ethicorum ponit felicitatem perfectam hominis in vita ista in speculacione perfectissima obiecti nobilissimi secundum nobilissimam eius racionem sed hec est deus secundum conceptum eius quidditativum proprium quo distinguitur a creaturis quia conceptus communis deo et creaturis non est nobilissimus nec conceptus relativus vel negativus vel attributalis. De secundo ad videndum qualis sit iste conceptus quidditativus de deo et quibus et qualiter acquiri possit. Prima conclusio est quod conceptus quidditativus dei obiecti potest intelligi dupliciter. Uno modo quo cognoscitur obiectum secundum eius racionem propriam in sua essencia reali actu intuitivo et claro sub racione sue actualis existencie realis terminat actum illum sicut visus visibile [illegible] et isto modo deus non potest in vita ista cognosci naturaliter quia ut sic est obiectum voluntarie future beatitudinis voluntarium secundum Augustinum de videndo deum ad Paulinum nec cognitum est creaturis ut sic potest cognosci propter eminenciam sue entitatis et cognoscibilitatis. Alio modo potest intelligi conceptus quidditativus alicuius obiecti quo cognoscitur secundum suam essenciam et secundum racionem sue entitatis actu abstractivo ita quod licet in re actualiter existat ut subest actualis et realiter actum et ut eciam terminat consideracionem tamen preter suam existenciam actualem. Et licet sit sine existencia actuali cognitione hec tamen est acquisitive per racionem sue entitatis ut abstrahit ab existencia vel non existencia et sic eciam quo modo fantasia cognoscit album absens per speciem albi existentem ipso sive existat sive non. Et isto modo deus potest cognosci secundum conceptum quidditativum in ista vita. Nec est actus beatificus quia solus actus intuitivus et facialis est beatificus ex parte intellectus secundum apostolum prima Corinthiorum XIII quia tunc videbimus eum facie ad faciem. Secunda conclusio. Sciendum est quod conceptus quidditativus dei proprius abstractivus ad hoc quod sit perfectus quidam est simpliciter simplex secundum quem intellectus primo secundum suam divinitatem formaliter sicut deo secundum divinam racionem et talis conceptus proprius abstractivus dei licet ut creditur sit possibilis a deo voluntate infundi intellectui viatoris quo a [illegible] posset sufficienter cognoscere ea que conveniunt deo ad intra et ad extra eius perfectionibus. Et tamen non quibus beatus est creaturis in intellectus naturaliter non posset talem conceptum acquirere quia omnis conceptus simpliciter simplex in alium non resolubilis quem intellectus per speciem creaturarum naturaliter potest de deo acquirere est communis deo et creature ut conceptus entis conceptus veri conceptus boni etc. sed nullus conceptus deo et creature communis est deo proprius. Tercia. Nullum conceptum acquirere possumus de deo in vita ista nisi per creaturas et eas proprie sed ipsum a [illegible] secundum suam essenciam naturaliter cognoscere non possumus sicut est in se. Et hoc est quod dicit apostolus ad Romanos primo Invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Et ut Augustinus quod nullum obiectum per suam entitatem propriam potest causare in intellectu conceptum proprium alicuius obiecti et quidditativum simpliciter simplicem nisi contineat obiectum illud in sua entitate et cognoscibilitate virtualiter sicut subiectum continet suam propriam passionem vel eminenter sicut inferius continet suum superius sed nullum obiectum creatum continet deum eminenter sicut manifestum est nec virtualiter quia de racione perfectionis est continere suum posterius quod tamen non convenit deo ergo. Quarta conclusio conceptus simpliciter de deo quo deus potest ab intellectu intelligi uno simplici intelligencie actu in non est simpliciter simplex sed resolubilis in plures ut quod sit substancia intellectualis infinita. Et talem conceptum naturaliter potest intellectus acquirere de deo per species creaturarum in vita ista sicut probant raciones adducte in primo modo. Primo autem quo acqui-

datur et ipse quia per speciem entis creati potest causari in intellectu conceptus entis et omnium transcendentium scilicet boni veri et cetera. Est etiam accidentis per speciem accidentis potest causari conceptus entis ad se sine subiecto. Per speciem albi et calidi potest causari conceptus subiecti albi vel calidi, et per speciem albissimi et calidissimi sive per speciem infiniti in quantitate potest causari conceptus infiniti. Et tunc intellectus in sua activa aliorum potest istos conceptus coniungere unde unum conceptum totalem aggregatum, verbi gratia substantia intellectualis infinita in quo fit quidam descriptione cognoscit deum quantitative ut cognitum a creatura. Et sic patet [illegible] et id quod magis. Secundum ymaginativa que est virtus sensitiva organica in sua activa potest pluribus speciebus ad concipiendum unum conceptum [illegible] species ut patet auri et montis ad conceptum montem aureum. Et estimativa per speciem coloris et figure et aliorum accidentium lupi ut nocivum et fugit. [illegible] intellectiva que est potentia non organica [illegible]. Augustinus et primo quod deus non fit naturaliter intelligibilis secundum conceptum quidditativum ei proprium quia secundum philosophum nono metaphysice divina simplicia aut totaliter cognoscuntur vel totaliter ignorantur. Sed deus secundum eius entitatem et quidditatem est summe simplex et non potest totaliter per creaturas quidditative cognosci quia per effectum [illegible] non devenitur in totalem cognitionem cause [illegible] in entitate et perfectione effectum excedentis. Ergo et cetera. Secundo Augustinus dicit: sensibilia se habent ad sensum ita fantasmata ad intellectum 2o et 3o de anima. Sed sensus non potest cognoscere nisi sensibile, ergo intellectus nisi fantasiabile. Sed deus non est fantasiabilis secundum dionisium primo capitulo de divinis nominibus [illegible] quod dei non est species nec fantasma. Ergo et cetera. Tertio dicit: sicut se habet nocticoracis oculus ad lumen solis sic intellectus ad manifestissima in natura scilicet substantias separatas et maxime deum secundum commentatorem secundo metaphysice. Sed oculus nocticoracis non potest cognoscere lumen solis, ergo nec intellectus noster potest deum cognoscere maxime secundum conceptum eius quidditativum. Quarto quia omnis cognitio [illegible] fit per assimilationem cognoscentis ad cognitum. Sed nihil est in creaturis per quod intellectus noster possit assimilari deo secundum conceptum eius quidditativum quia secundum damascenum [illegible] capitulo octavo omne creatum est a deo distans omnino et [illegible] non assimilatur [illegible] in aliqua perfectione formali [illegible]. Quinto quia nullum medium cognoscendi potest deducere intellectum ad visionem cognitionis alicuius obiecti quin fit proportio sive similitudo ad ipsum [illegible] non quia illud medium convenit cum ipso obiecto cognito [illegible] quod est conveniens cum eo et simile ei. Aliter quodlibet [illegible]. Sed [illegible] creato est [illegible] similitudo dei non conveniens cum deo secundum [illegible] conceptum eius proprium sed solum secundum generales conditiones entis veri et boni. Ergo per creaturas non potest cognosci deus secundum conceptum quidditativum eius proprium quia a creatura [illegible]. Hec est [illegible] auctoritatibus primo prima dionisii de divinis nominibus capitulo primo [illegible] potest cognosci. Item Damascenus libro primo capitulo [illegible] dicit quod de deo [illegible] impossibile. Item Gregorius super Ezechielem omelia [illegible] quantumcumque mens nostra in contemplatione dei profecerit non ad id quod ipse est sed ad id quod sub ipso est attingit. Ad ista [illegible] ad primum [illegible]

textu phi licet in antiqua translacione. Sz phus 2m comentatorem intendit probare actu
esse nobiliorem potencia per hoc medium quia id est nobilius cuius forma est nobilior sz
forme ea que sunt in actu sunt nobiliores quam forme ea que sunt in potencia quia ita enim
sicut in potencia tamen sunt transmutabilia et possibilis ignorancia decepcio ex parte eorum
Sz ita ea que sunt in actu sive sint finita sive contra non est possibilis decepcio vel
ignorancia ex parte eorum cum sint intransmutabilia. Sz per alterius ex parte mens
illa que ipso similia contingit non habetur in textu phi sz ex dictis eius potest elici
Ideo dico quod in se est finitum per suam essenciam propter entitatis eius perfeccionem continens
plures perfecciones potest esse pluribus modis ab intellectu nostro comprehensibile. Ideo licet
totum comprehendatur non tamen totaliter. Deus enim simplex est tali finitate quod tamen continet
infinite tamen in se plures conceptus in perfeccione. Ideo 2m conceptus diversos
est comprehensibilis quia eius finitas non est sic simplicitas puncti ut finitatis
conceptus entis ut dicit ultimo. Si dicatur Si totum cognoscitur 2m conceptum quan-
ditatum quod totaliter. Dicitur quod ly totaliter potest determinare obiectum cognitum vel
cognitum et modum cognoscendi. Primo totaliter cognoscitur quia non 2m unam partem
cognoscitur et 2m partem aliam non cum sit simplex entitas. Sz secundo modo non
totaliter quia non est ab intellectu nostro comprehensibile perfecto conceptu simpliciter finiti
2m se licet est quiditative 2m propriam et specialem racionem sui licet patet
per phum quod nichil dicere quoniam de deo et intelligenciis supponit quod ipsa ut quod sunt
late et intransmutabiles. Et contra magnitudinem. Dicitur vero infinita ut plures
finite vel infinite. Vel aliter dici quod similia cognita cognicione intuitiua
cognoscimus totaliter 2m omnes conceptus sed non quam cognoscimus cognicione ab-
stractiva 2m conceptus non simpliciter finiteos investigatos et creatamur. Vel sim-
liter dicendum est quod licet simplex totaliter cognoscitur ex parte rei quod partes non habet
tamen non totaliter quantum est ex parte cognoscentis licet totalitate conceptuum
2m quos diversimode potest concipi propter suam perfeccionem. Ideo perfeccius potest ab uno
intelligi quam ab alio quia perfeccio cognicionis non solum attenditur ex obiecto sz
ex obiecto ut comprehenditur a potencia cognitiva. Ad secundum eius dicitur
quod sic probat ad similia et verum est quantum ad principium eius motorum quia fantasma
in intellectu agente causant speciem intelligibilem in intellectu possibili sz quantum ad
actum intelligendi sequentem non est simile quia et intellectus quod est virtus immaterialis non
solum potest intelligere rem cuius fuit fantasma immo potest intelligere aliquid
immaterialiter in eo inclusum 2m se pertinens conceptus maiores et ita arguendo ex
conceptu subiecti et entis ex quibus potest investigare conceptum quiditatum
dei Verumque at cum sit potencia maior non cognoscit nisi sensibilia. Ad
2m cum dicitur sic se habet oculus etc dicendum quod similitudo est intellectui quantum ad diffi-
cultatem non quantum ad impossibilitatem vel comparando similitudinem quantum ad impossi-
bilitatem cognoscendi. Deus habet cognicionem intuitivam non tamen quantum
ad cognicionem abstractivam quantum ad conceptum non simpliciter finitum. Ad quartum
dicitur quod licet creatura non creatur non sit finita deo perfecte imperfecte tamen ei
assimilatur et in conceptibus transcendentibus communicat. Licet non conveniat 2m
conceptum suum specialem vnivocacionem communis. Ideo non perfecte ducit in cognicionem
eius sicut est comprehensibilis simpliciter. Patet ad aliud. Ad omnes auctoritates dicitur
quod probat quod intellectus noster non attingit ad cognicionem dei intuitivam licet est
per fidem in vita ista et hoc est verum. Si arguatur sic quando arguit quod ad

illa forma est potentia passiva ad quod et in quod potest sua activa naturalis potentia
quia potentiae passivae in natura correspondet potentia activa in natura. Secundo intellectus
totus cum se habet ad intelligibile per gradus sicut lux ad colores in comparatione ad
visum 3° de anima. Respicit enim active phantasmata formam ergo intellectus possibilis naturaliter
passive et receptive respicit phantasmata. Consequenter non est dubium quod est. Conse-
quentia patet 3° de anima ut possibilis intellectus est quo est omnia fieri et intellectus
agens quo est omnia facere. Secundo sola enim phantasmata immaterialia sunt actu intelli-
gibilia per intellectum agentem. ergo illa formam intellectus possibilis naturaliter intelligit. Ad
primam patet per ordinem eius quod intellectus possibilis et intellectus agens sunt po-
tentiae adequatae quantum ad primam motionem in agendo et patiendo
ita quod intellectus possibilis sit motor qui respicit speciem intelligibilem et phantasmata
et intellectu agente producatur est forma in potentia ad illa patiendo in
quae potest intellectus agens in agendo coniungi sunt materialia et phantasmata
Secundo quantum ad actum eius secundum non est adequatus intellectui agenti quia
intellectus possibilis factus in actu vel habitus primarius obiecti per speciem intelligibilem
sibi impressam a phantasmate et intellectu agente potest abstrahere omne obiectum
inclusum in primo obiecto movente et operante id est ipsum id in quo in-
cluditur et a quo abstrahitur. Nam id a quo abstrahit includit conceptum
obiecti omnibus abstractis quam omnibus est materiali et immateriali. Et per illud conceptus
aliud conceptum addere quam quibus est entis immaterialis ut dictum est. Ad 3 dicitur
per solutionem argumenti primi in primo dubio quod licet virtute creaturae non po-
test causari in intellectu conceptus simpliciter simplex de deo quod non includitur in conceptu
eius virtualiter vel eminenter, tamen quod conceptus omnibus transcendentium includuntur
in conceptu creaturae et deo virtute activa intellectus illos unientis potest acqui-
ri conceptus quidditatis dei non simpliciter simplex ita quod conceptus proprius creaturae non
est adequatus dei primo virtute intellectus potest in conceptum dei quidditatis quo
intellectus deum distincte intelligit. Non tamen est intelligibilius in se. Ad 4 iste
conceptus licet sit obiecti nobilissimi tamen ut est in intellectu est in se ignobilior po-
tentia intellectiva per effectum causa et hoc de dubio primo. **Dubitatur**
Secundo utrum conceptus entis infiniti sit conceptus nobilissimus in via. Hic dicit Scotus
quod conceptus deitatis est perfectissimus. probatur quia ipse est perfectissimus conceptus quia
continet fundamentaliter et radicaliter omnes perfectiones divinas ipse est. Ergo
Consequentia. Ego volo arguere non quod hoc sit falsum quod deitas sit nobilissimus conceptus
Secundo quod eum non possumus naturaliter per statum istum habere. Dubium enim quaerit de no-
bilissimo conceptu quem possumus habere naturaliter et non de conceptu nobilissimo
simpliciter. Ad 3 quia contra opinionem arguitur quod non possumus eum habere in via
ista lumine naturali intellectus. Probatur consequentia. ista ratio non est a nobis
cognoscibilis naturaliter in qua virtualiter continentur omnes veritates supernaturales
et supernaturaliter revelatae. Hoc de se patet quia cognita quidditate continente
virtualiter naturaliter possumus cognoscere veritates contentas. Sed ratio ... max
Secundo deitas est. Ergo ratio enim deitatis omnes veritates theologicas continet
ergo naturaliter non possumus eam cognoscere pro statu isto. Probo et ista ratio
non est cognoscibilis per naturam quia causata lumina cognoscimus. Sed ergo est ratio
deitatis. ergo etc. Hoc patet. Nam impossibile est nobis etiam in via

cognoscere hoc ergo patet quia vero deitas est sufficiens veritatum omnium aliarum
veritatum cognoscibilium. Confirmatur quia cognoscens per se quidditatem potest
cognoscere omnia que insunt sibi per se. Et tunc cognosceret naturam deitatis et
potentiam creativam. Tertio arguitur per rationes naturales et supernaturales cognite quod vero
deitatis per omnibus aliis quia prior est omnibus. Et quia infinita pro omnibus
et quia magis intrinseca excedit. Quarto et quinto entia perfectiora
sunt tanto est conceptum eorum quidditatibus sunt nobis magis ignota. Sed deus
est perfectissimum ens et supremum ergo etc. antecedens patet in cognitione substantiarum separatarum.
Dico ergo quod conceptus perfectior quam possit haberi a creatura intrinsecum pro quo
cuiusque statu est conceptus deitatis. Sed ad eum non possumus attingere in via.
Secundo dico quod conceptus nobilior in via est conceptus entis infiniti. Hic probo
quod dicunt. Primo quia oppositus modus procedendi est in natura naturata et in natura
naturante. Natura enim naturata procedit ab imperfectis et minus principalibus
ad perfectiora. Natura autem naturans econtra. Conceptus autem infiniti est ultimus quem
de deo investigamus ergo est perfectior. Secundo quia conceptus iste est perfectior
magis est ultimus perfectissimo conceptum scilicet deitatis. Sed conceptus infinitatis est
huiusmodi. Non iste conceptus est modus sive gradus intrinsecus non enim addit deita-
ti nec a deitate distinguitur realiter. Non enim variat rationem formalem
cuiusque cui additur vel advenit. Tertio quia ille conceptus est perfectissimus de deo per
quem omnes rationes divino alia excedunt. Sed huiusmodi est infinitas. Dicimus enim
quod deus excedit omnia entia. Quare quia infinitum ens bonum et sapientia et
aliis perfectionibus. Quarto quia ratio cognita est principalissima in qua resolvitur
intrinsece omnes veritates supernaturales hic patet quia resoluto stat ad primum.
Sed infinitas est huiusmodi. Ratio enim quare deitas est trinus dicitur quia infinita.
Quare creat quia infinita et ita de aliis omnibus modis. Sed contra istud
instantiam contra. Primo sic omnis conceptus quidditatis est prior et princi-
palior quam non quidditatis. Sed conceptus infinitatis non est quidditatis con-
ceptus autem entis est quidditatis ergo conceptus infinitatis non est prior et
principalior. Secundo quia conceptus prior est nobilior. Sed conceptus infiniti non
est prior. Nam prius est ens quam conceptus huius gradus quam gradus. Tertio quia
similiter aliqui conceptus speciales sic invicem excedunt infinitatem utriusque
addita aliter excedunt. Sed infinitus et ens ita se habent quod conceptus infiniti
est perfectior conceptu entis quia ipsum includit et aliquid plus ergo conceptus in-
finiti nullus necessario est perfectior conceptu infiniti entis. Quarto quia conceptus
modi non potest esse perfectior conceptu illius cuius est modus. Sed infinitas est modus
entis ergo etc. Ad primum dico quod conceptus quidditatis prius nobilior est conceptu
non quidditativo. Sed conceptus qualis intrinsecus quidditatis non sed quod
sit nobilior quocumque non quidditativo de deitate aut non concipitur nisi
conceptum qualem. Ad secundum dico quod conceptus infiniti est prior in deo quam
conceptus entis. Nam creatura in prima accepit perfectionem infinitate non
ut esse. Ad tertium dico quod si quis intelligat deum sub ratione infiniti

Dico quod infinitas non est quidditas ergo non est conceptus scilicet hic agitur entis infiniti

includatur 2o entis sit nobilior quam gradus intensiue infiniti quam gradus entis infiniti Comparando autem intensiue sic dico quod gradus intensiue infiniti non est nobilior quam gradus entis infiniti Ad 3m dico quod licet sit modus entitatis et secundario aliarum perfectionum tamen sic essencia cum per hoc ita ipse modus ut entia cum per hoc Ad 4m Conclusio hec solutio dicitur quod vel non est excessus ex parte obiectorum non videtur esse excessus ex parte actuum similiter deitatem autem infinitatem non videtur esse excessus quia conscripta virtute quantitas ab aliquo quod est tantum excessus actiue et passiue tamen non extrema habebit medio vnum possunt comparari 2m excessum et defectum Respondeo quod aliquando non est excessus in obiectis et tamen est excessus in actibus sicut quantitas quod duabus relationibus specie conuenientibus ubi non est excessus in obiectis quia ibi non est quantitas virtutis est tamen ibi excessus in actibus Dico quod quod excessus potest esse in actibus ex sola principalitate in obiectis sicut perfectior actus est circa principalitatem quam principaliorem rationem perfectionis Et clos

est vna opinio que dicit quod scientia de anima est vna cum scientia naturali et quod subiectum in tota ista scientia sit corpus animatum licet in hac parte non determinetur de corpore animato sed solum de anima sed in primis libris naturalis determinatur de ipso corpore animato quia sicut in hoc scilicet subiectum est tamen magis et de ipso tamen non determinetur per totum sed solum de ipso determinatur a sexto usque in finem quia quinque libri priores agunt de principiis corporis sicut materia et forma etc sicut in tota ista subiectum est corpus animatum sed de ipso determinatur sicut in primis libris cum in toto autem determinetur de principiis eius sicut anima et corpus

Utrum corpus animatum sub ratione animati sit adequatum subiectum libri de anima. Primo arguitur quod non. Anima est subiectum scientie ergo non corpus animatum. Consequentia est clara. Antecedens patet quia illud est subiectum in aliqua scientia cuius principia substantialia queruntur et de quo passiones tam per quam que demonstrantur sed anima est huiusmodi ergo etc. Maior est nota. Minor probatur per philosophum in textu dicentem inquirimus autem considerare naturam eius et cognoscere substantiam. Deinde quecumque accidunt circa ipsam quorum que proprie passiones videntur esse anime, alie autem [illegible] et aliis inesse. Secundo sic de corpore animato non est scientia ergo non est adequatum huius scientie subiectum. Antecedens [illegible] de quo non sunt formari propositiones necessarie de illo non est scientia sed de corpore animato non sunt formari propositiones necessarie ergo de corpore animato non est scientia. Maior est nota de se. Minor probatur quia ista est contingens anime corpus animatum est [illegible] quia anima et corpus cum unio anime in corpore [illegible] sit contingens et tamen ibi est predicatio diffinitionis de diffinito. Tertio omnis unitas scibilis est una [illegible] sed corpus animatum est unitas complexa ergo non est scibilis et per consequens non est subiectum huius scientie. Maior est nota. Sed minor probatur quia corpus animatum est quoddam aggregatum ex ista unitate generata [illegible] ex unitate corporis et una unitate animali [illegible] ex unitate animati ergo est aliquid reale et vocale complexum. Confirmatur quia corpus animatum est una [illegible] quidditativa ergo est res et reale complexum et non solum vocale. Quarto [illegible] non [illegible] passiones demonstrabiles non potest esse subiectum alicuius scientie sed corpus animatum est huiusmodi ergo etc. [illegible] est per [illegible] subiectum debet habere partes et proprietates. Sed minor [illegible] complexi [illegible] complexum reale est aliqua passio sed corpus animatum est complexum ergo [illegible] non est passio. In oppositum arguitur [illegible] sicut se habet scientia ad scientiam sic subiectum ad subiectum sed scientia huius libri est scientia pars scientie naturalis [illegible] corporis naturalis ergo subiectum huius scientie est pars subiectiva philosophie naturalis sed anima non est pars subiectiva corporis naturalis immo corpus animatum ergo anima non est subiectum huius scientie immo corpus animatum. In ista questione erunt tres articuli in quorum primo ponentur notabilia et difficultates [illegible] incidentes movebuntur et solventur. In secundo articulo ponentur [illegible] questionem [illegible]. In tertio movebuntur et solventur dubia. Quantum ad primum articulum notandum primo quod de subiecto huius scientie sunt due opiniones probabiles. Prima [illegible] et [illegible] sequacium qui dicunt animam esse subiectum huius scientie. Pro ostensione huius opinionis supponitur quod ponuntur. Prima est quod duplex est notitia de anima quedam est in se [illegible] notitia de anima in nobis. Notitia de anima in se est talis qualem anima nata est facere in intellectu sibi proportionato sed notitia anime in nobis est [illegible] nos possumus pro statu isto habere [illegible] notitia [illegible] anime illa autem est imperfecta et habetur solum per experientiam et effectum. Secundo supponitur quod anima [illegible] a formis pure naturalibus in sua materia non requirit dispositionem et organisationem qua requirit anima. Secundo quia forma pure naturalis non [illegible] materiam suam quam informat in suo proprio loco et contra suum locum augendo et minuendo [illegible] et dilatando. Tertio dicit quod forma naturalis est [illegible] [illegible] aut [illegible] operationum. Tertio supponitur quod forma naturalis [illegible] [illegible] quod ipsa est naturalis [illegible] ita quod [illegible] materia [illegible] formam [illegible] naturale et sic [illegible] anima est forma naturalis [illegible] loquendo [illegible]. Secundo [illegible] forma naturalis quia [illegible] activitate agentis naturalis [illegible] de potentia materie et sic anima sensitiva et vegetativa sunt forme naturales non autem intellectiva. Tertio [illegible] forma naturalis quia ipsa est nata [illegible] vocari [illegible] principium et [illegible] in ea [illegible] et [illegible] anima est forma naturalis. Quarto supponitur quod anima solus potest [illegible] considerari [illegible] ut est forma [illegible] esse separabile a materia eo quod non potest cadere sub corruptione et [illegible] [illegible] [illegible]. Alio potest considerari ut est actus corporis organici [illegible] quo constituit [illegible] [illegible] [illegible] naturale et sic est naturalis [illegible] et [illegible]

p p ind

Consideracio pertinet philosopho. Ideo ipse infert uniuersaliter ad questionem quod de anima
sciencia naturalis tanquam de subiecto primo. Dicitur non ad hoc quod de aliquo sit sciencia requiritur
habeat eius quantitatem et qualitatem et dicta alia de ente non esse sciencia. De subiecto quod
sit uera quantitas ... necessario sibi quemlibet

Infertur 2° quod de anima in se est perfecta et uera sciencia licet non sit nobis primo statim
ideo uera sciencia de ipsa est quia ipsa est omnia cognoscenda adhuc quod aliquis mixtus
sue cognoscibilitatis posset. Consequencia habet ... at ... non est proprie
naturalis cognoscibilitati nunc et ideo non potest eam cognoscere ... effectus et ab
experiencia ... cognoscere ... possumus cognoscere et ab
sciencia eius quod est ... Infertur 3° quod sciencia quam habemus de anima est
imperfecta et debetur ... in aliquo ... abstrahibilis a sensibilibus
... quia habemus de anima differt ... de ipsa aliqua notitia licet ipsa
non potest ... Infertur quarto quod sciencia de anima est naturalis licet ipsa
anima est naturalis ... Contra ... de ea est naturalis. Contra ista
opinio quo ad aliquam non videtur veritate continere maior quod dicit animam esse
subiectum adequatum sciencie libri de anima ... in qua dicit sic se habet
subiectum ... secundo supponendo duo. Primo quod sciencia de corpore animato est superior
ad alios ... quod sciencia naturales ... sic similitudinem ...
anima corpore animato ... et perfectum ... naturalia ... supponitur
... de anima ... ex corpore animato patet
anima corporis animati est perfectio ... anima ... totum perfectum est ... per se ...
... superior ... sciencia superior ... omnes sciencias naturales est de
corpore animato ... supposito ... sciencia est superior ... omnes scienciarum
naturales ... sciencia est de corpore animato tanquam de subiecto et non
de anima. Tercio est aliud. Opinio ... quod corpus animatum
sub racione animati est subiectum adequatum sciencie libri de anima. Pro quo ponuntur
aliqua suppositiones ... Prima suppositio corporaliter
est ... et ... quantitate ...
... corpore et ... qualitate ... animato ...
quantitas ... est ... subiectum ... et ...
... est subiectum ... naturale ... subiectum naturale et sensibile ...
... abstractum et ... est de ente ...
... sciencia est de corpore animato ... animati secunda
suppositio ... est ... de ipsa anima ... de toto
... de anima ... de subiecto quo et de toto ...
tanquam de subiecto ... per ... Tercio non ...
animam ... sed ... et ... de ...
... et ... et ... dicit ...
... 2° ... anima est principium quo ...
... Contra ... anima non est subiectum ...
sciencie sed corpus animatum quia de anima non ... tanquam
de subiecto adequato ... de ... subiecti adequati. Dicendum
doctore subtili in prologo primi ... de subiecto theologie
de ... subiecto est primo ... et ... veritates ...
... Veneti ...
... Prima conclusio ... est quod non ... esse ...
... de ... non ... de non ente non est sciencia ... probatur
... de subiecto ... non ... est ...
... Secunda conclusio ... subiectum sit
... quod esse ... quia ... deficit ab
... Tercia conclusio quod subiectum
non ... esse ... de non ente ...
non habetur sciencia. Quarta quod subiectum ... non ... esse ... in anima ...
... sit ... et ...
... et ... et divisionem ...
... quod subiectum ... non ... sit ...
... et ... quia de ... non est sciencia ...

Marginalia (left): conclusio ... ; Contra ... ; ... entitatem ... ; Si non ... entitas ...

Marginalia (right): ... ; ut ... ; ... ; ... subiectum sensibile ; quod ...

Secundo quod subiectum scibile non sit omnino incognitum quia nihil de subiecto sciretur. Tertia
[illegible] illa conclusio patet per philosophum primo posteriorum et primo metaphysice quod de sim-
plicibus non est scientia. Septima conclusio ultima est quod subiectum non sit [illegible]
[illegible] est omnino incommunicabile in scientia [illegible] est subiectum [illegible] patet per philosophum primo posteriorum
ubi dicit quod oportet preponere de subiecto quid est et quia est. Prima autem conclusio
ultima est quod subiectum scibile sit diffinibile patet quia [illegible] subiecti est medium
ad concludendum passiones de subiecto [illegible] et quod [illegible] complectam quidditatem [illegible]
patet de ente [illegible] est diffinitio [illegible] quod [illegible] complectam quidditatem
Secunda conclusio ultima est quod subiectum sit causatum ex causis intrinsecis patet quia
diffinitionum [illegible] ex prioribus diffinitionibus quarum una est [illegible] et alia [illegible]
[illegible] Tertia conclusio ultima est quod subiectum scibile sit [illegible] quidditate scibili
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Patet de prima et secunda ma-
[illegible] est quia subiectum est [illegible] et [illegible] passionali et accidentali [illegible] rela-
tiua [illegible] Patet de tertia quia subiectum est illud quod primo occurrit in scientia
Quarta conclusio ultima est quod subiectum scibile est [illegible] medio patet quia
[illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et diffinitiones
diffinitorum. Quinta conclusio vel conclusio ultima est quod quidditas subiecti est
in subiecto scibili quod est [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] sermo
de eo [illegible] Sexta conclusio ultima est quod quidditas scibilis est
[illegible] realiter in subiecto patet quia omnia inseparabilia sunt a subiecto. Ultima con-
clusio ultima est quod [illegible] quidditas scibilis est de subiecto et realiter et [illegible]
[illegible] a subiecto distincta patet quia demonstratur de eo. **Sciendum secundo**
quod ad declarandum predicta ponuntur quedam difficultates. Prima est utrum
scientia de anima sit simpliciter honorabilior ceteris aliis scientiis. Pro solutione huius
difficultatis ponuntur quedam suppositiones. Prima scientia attingit suam honorabilitatem
a subiecto et a certitudine sue demonstrationis. Secunda suppositio scientia [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] per subiecto [illegible] et [illegible] principiis
que sunt [illegible] Ex quibus dico primo quod [illegible] sit de ente [illegible] de subiecto
Scientia de anima erit nobilior [illegible] subiectum [illegible] subiectum [illegible]
[illegible] corporibus [illegible] est simpliciter perfectior quidditate [illegible] Secundo dico quod si
scientia de anima haberet animam pro subiecto non esset honorabilior [illegible]
naturales. Tertia [illegible] de corpore animato [illegible] naturales nobilior [illegible] Quarto
dico quod scientia de anima [illegible] naturales est nobilior patet quia eius subiectum
est corpus animatum quod est dignius et nobilius [illegible] Secunda
difficultas de anima ponitur subiectum [illegible] libri de anima utrum scientia de
anima sit dignior et [illegible] et in primo loco ponenda. Pro solutione
advertendum primo quod triplex est bonum scilicet honestum utile et delectabile [illegible]
[illegible] [illegible] non esset [illegible]
Nam [illegible] honesta sunt delectabilia et utilia. Non tamen [illegible] Utile est de-
lectabile [illegible] membri [illegible] corpus [illegible] aliquid [illegible] delectabile
quod non est honestum sicut delectatio que est in adulterio. Et bonum utile
est quod [illegible] ad aliquod bonum [illegible] sicut potio amara [illegible]
sanitatem. Bonum delectabile est quod sua [illegible] nos [illegible] et sua
dignitate nos allicit. Advertendum [illegible] quod scientia [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et
melior [illegible] est de [illegible] et melior obiecto. Et illo modo dicitur [illegible]
[illegible] primo quod scientia astrologie est nobilior scientia geometrie. Alio modo
scientia dicitur nobilior in se [illegible] et [illegible]
demonstrationibus sicut illa que procedit per demonstrationem [illegible] est
dignior illa que procedit per demonstrationem quia. Et illo modo [illegible]
que sunt in primo gradu certitudinis precedunt alias scientias et [illegible] geometria

precedit in dignitate astrologia sicut dicit commentator Alexander sed nobilior eo quod ipsa
est perfectio et bonum intellectus naturalis desiderata ab intellectu. Et ipso omnis
scientia est nobilis. Adverte deinceps quod scientiarum quedam sunt practice, quedam specula-
tive. Speculative sunt in quibus solum cognitio seu veritas queritur, practice vero in quibus
principaliter queritur opus. Item ad hoc speculativa est nobilior practica quia aliqua
practica est de nobiliori obiecto sicut moralis scientia que est de homine secundum animam
nobilior quam scientia que est de mineralibus vel coloribus que tamen sunt specu-
lative. Aliqua tamen scientia speculativa est certa practica nobilior sicut metaphisica
ideo vocat eam decimo ethicorum [illegible] ista scientia libri de anima est speculativa.

Adverte deinde quod aliqua scientiarum esse certior alia sicut dicit commentator primo mo-
ralium. Aliqui secundum proporcionem dicunt omnem scientiam secundum proporcionem esse eque certam
oppositum enim omnem scientiam procedere quod [illegible] sed simpliciter loquendo
una scientia est certior alia et ista certitudo venit ex [illegible] obiecto et
principiis cuius causis notatur. Dicitur primo quod omnis scientia est in se bona patet
quia quelibet scientia est naturalis perfectio intellectus. Et secundum apostolum sexto ethicorum de-
terminat intellectum ad semper verum dicere et hoc est quod dicitur secundo elencorum
quod scientie malorum sunt bone. Et si dicas forte secundum apostolum quod decimo
intellectus melius quedam vilia non scire quam scire, dico quod hoc verum est sed non
propter hoc quod scientie sunt viles sed propter abusum scientiarum quem ponit ex
malo appetitu vel hoc non est nisi per accidens. Dicitur secundo quod scientia
de anima habet utrasque partes nobilitatis [illegible] est dignior et certior patet quia est de
digniori et certiori subiecto quod est anima que est capax felici-
tatis [illegible] non est anima per aquinam nobilis ipsius. Si arguas de primo
motore de quo determinatur in octavo phisicorum quod est dignior anima. Dicitur
quod ibi non determinatur nisi quia est primi motoris inquantum refertur
ad motum. Movencia enim non mota non sunt phisice considerationis sicut
patet secundo phisicorum. Sed [illegible] racio formalis considerandi primum motorem [illegible]
non est nobilior. Dicit enim commentator commento ultimo libri phisicorum quod in
libris phisicorum non determinatur de primo motore quantum ad quid est sine
consideracione [illegible] quemadmodum aliter [illegible] quod consideratio de primo motore
spectat ad metaphisicam et non spectat ad phisicam nisi inquantum [illegible]
[illegible] naturalis scientia de corpore animato includit corpus et animam et est naturalis et
perfectior scientia de anima includit enim [illegible] animam corpus. Dic quod anima est quasi
[illegible] corporis sicut perfectio ad perfectibile et isto modo est nobilior corpore animato vel
est respectu corporis animati tamquam pars essentialis, cuius illo modo corporis
animati est perfectius et per hoc multi probabiliter sustinent non esse de anima
sed de corpore animato sicut patet per opinionem [illegible] plures tamen res-
pondent quod licet corpus animatum sit perfectius positive anima tamen magis
intrinsica perfectior est [illegible] enim adhuc perfectionem quam corpus
animatum [illegible] perfectissimo corpore animato et est incorruptibilis et
[illegible] capax felicitatis. Tercia difficultas utrum scientia de anima sit
utilis ad omnem veritatem [illegible] quod sic [illegible] ad veritatem
omnium scientiarum speculativarum [illegible] scientia
de anima videtur multum conferre ad omnem veritatem et ad omnium scientiarum
speculativarum patet quia anima est principium aliarum [illegible] sunt perfectior [illegible]
[illegible] de [illegible] moralis patet quod [illegible] ad [illegible] argu-
menda valeat quia non possumus [illegible] arguere [illegible] scientiarum
ponas [illegible] de quibus hic determinatur [illegible] virtutes
esse in [illegible] potentiis anime hic sapiencia et alie virtutes intellectuales
[illegible] esse in intellectu vel iusticia et alie virtutes in voluntate

[Left margin:] et quia nihil volitum nisi cognitum [illegible] voluntas [illegible] practica est actus alicuius potentie [illegible] intentionem [illegible] [illegible] ita ut sit [illegible]

[Right margin:] [illegible] scientia speculativa nobilior [illegible] practica [illegible] de [illegible] et [illegible] theorica [illegible] de [illegible] voluntate [illegible] scientia [illegible] non est scientia de bona [illegible] felicitatis [illegible] quia hic [illegible] [illegible] scientia de anima [illegible] hanc scientiam [illegible] de anima [illegible] scientia de anima

Quarta difficultas utrum sint quattuor passiones animae principales et quae contrariae earundem
commentator quidem sic exponit textum dupliciter primo per passiones primas intelligimus
passiones ad quas concurdat non indiget anima corpore ut organo sicut operationes
intellectiva et volitiva secundo passiones contrariae sunt ad quas concurdat anima indi-
get corpore sicut sunt passiones attributae virtuti concupiscibili ut ira gaudium ymmo
mansuetudo et Thomas exponit quod per passiones primas intelliguntur passiones
quae conveniunt primo animae et per animam conveniunt corpori ut sensus et ymagi-
natio et per contrarias passiones intelliguntur illae quae in anima consistunt propter corpus
ut sunt somnus et vigilia et hic intendit [illegible] replicatio dicens
secundum commentum quod sunt passiones animae et quae accidunt animae propter corpus Quinta
difficultas utrum sit salvabile subiectum huius scientiae esse animam Pro solutione
huius difficultatis supponitur primo quod de subiecto huius scientiae est una opinio
[illegible] probabilis quae stat in duabus dictis et una supponitur supposito quod
[illegible] una [illegible] naturalis generis sub se [illegible] de anima [illegible]
naturalem [illegible] de aliis [illegible] anima ista contra similia in [illegible]
[illegible] sunt contra naturalia [illegible] corruptibile est abstractum [illegible]
[illegible] illius [illegible] naturalis [illegible] anima est adaequatum [illegible]
[illegible] illius [illegible] naturalis secundum [illegible] in libro de anima [illegible]
de primo articulo **Conclusio unica** pro quaestione unica [illegible]
corporalium [illegible] anima est adaequatum huius scientiae subiectum [illegible] quaestio mo-
[illegible] opinione [illegible] opiniones primae quae
sunt opinio ipsorum [illegible] **Dubitatur primo** utrum [illegible]
[illegible] de [illegible] bonum [illegible] solutionem [illegible] dubii supponitur [illegible]
[illegible] philosophum octavo ethicorum triplex est bonum scilicet bonum honestum de-
lectabile et utile Primum bonum honestum sive honorabile est quod [illegible] bo-
num est [illegible] et appetibile propter se [illegible] ad bonum
[illegible] sequuntur [illegible] dicit Tullius honestum est quod sua vi nos trahit
et sua dignitate nos allicit [illegible] glossa Secundo bonum utile dicitur quod valet ad aliud [illegible] ut
potio amara propter sanitatem Bonum autem delectabile est quod natum est
inferre delectationem [illegible] appetitum [illegible] ad
[illegible] bonum [illegible] ad appetibile et [illegible]
[illegible] appetibile propter se vel propter aliud [illegible] propter se [illegible]
[illegible] appetibile [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] sequitur aliud ab ipso [illegible] est bonum [illegible]
[illegible] sua [illegible] est appetibile vel est appetibile propter se [illegible]
natum est inferre delectationem et [illegible] bonum delectabile [illegible] est appe-
tibile propter aliud [illegible] est bonum utile [illegible] est bonum
[illegible] bonitatis [illegible] et entitativa et ab entitate omnis
[illegible] bonum aliud [illegible] bonum bonitate personali
[illegible] et [illegible] alicui subiectum est [illegible] bonitate
[illegible] et [illegible] aliud [illegible] bonum bonitate morali et
[illegible] et [illegible] susceptibile virtutis et [illegible]
bonum [illegible] sustinet [illegible] Supponitur [illegible] sub [illegible]
[illegible] bonitatem entitativam [illegible] omne [illegible]
est bonum [illegible] bonitas moralis [illegible] bonitas [illegible]
[illegible] actum [illegible]
[illegible] est malum et [illegible]
[illegible] ista bonitas est [illegible] malis et [illegible]
[illegible] in genere moris [illegible] talis est formabilis [illegible]

et ibi pro
bonitas id est [illegible] entitativa naturalis moris

moralis et quia scientia et circumstantionata fuit et 2a bonitas quae debi-
tas circumstantiosa et ista est bonitas in specie moris quia circumstantias
debitas exigentes. Tertia est bonitas meritoria quae est opera ex cari-
tate procedens ut primum dare eleemosynam quod secundum dare eleemosynam de pro-
prio et indigenti pauperi propter deum et pietatem; tertium dare eleemosynam ex caritate
et gratia. Suppono secundo quod dupliciter aliquid dicitur honestum. Uno modo dicitur
honestum quod honore dignum ut virtus. Alio modo dicitur honestum quod rem ipsius
cuius ipsum debet honorare. Primo modo dicitur honestum, denominatur [illegible] modo
denominatur. Tertio aliquid dicitur delectabile dupliciter. Uno modo secundum quod potentia
quod est delectabile appetitui disposito sine inordinato ut secundum naturam vel secundum naturalem.
Alio modo aliquid dicitur delectabile quia natum appetitum inferre delectationem
ut [illegible] dicitur virtus. Suppono ultimo quod aliquid dicitur utile quod appe-
tibile propter aliud [illegible] uno modo aliquid dicitur appetibile propter aliud et non
propter se et ipsum utile dicitur utile simpliciter sicut potio amara ad sani-
tatem. Secundo aliquid dicitur appetibile propter se et propter aliud sed
primaria intentione propter aliud et secundaria intentione propter se ut virtus
quae primaria intentione appetitur propter felicitatem et secundaria propter se. Tertio
modo aliquid dicitur appetibile propter se et propter aliud sed primaria intentione propter se et
secundaria propter aliud ut ipse deus prima intentione est appetibilis propter se quia
summum bonum sed secunda intentione diligimus ipsum propter beneficia nobis collata. Istis
suppositis dico primo quod scientia est formaliter bona bonitate transcendenti. Probatur quia omnis
scientia est ens et ens et bonum convertuntur, ergo scientia est bona bonitate transcendenti.
Secundo dico quod omnis scientia est bona bonitate proportionali et perfectiva. Probatur quia omnis scientia
perficit suum subiectum et est perfectio eius, ergo omnis scientia est bona tali bonitate. Dico tertio
quod nulla scientia est bona formaliter bonitate morali licet bene causaliter. Prima pars
patet quia tantum illa bonitas est talis quae a voluntate elicitur [illegible]
est bona sed nulla scientia est actus [illegible]. Secunda pars patet quia multi sunt actus
intellectus circumstantionati, ergo multae sunt bonae bonitate morali causaliter. Dico
quarto quod scientia quae facit verum adhaerere est bonum honestum secundo modo bonum
honestum dicto. Probatur quia [illegible] est appetibilis propter se secundum [illegible]
dato quod nullum bonum in signum est bonum honestum illo modo sed omnis scientia [illegible]
[illegible] nota [illegible] bonum honesti [illegible] quia omnis scientia est perfectio
intellectus. Dico quinto quod notitia adhaesiva veri [illegible] et est delectabilis;
contingit tamen quod non omnis [illegible] delectat. Prima pars patet quia omnis talis est perfectio
ipsius intellectus quae naturaliter nata est delectare suum perfectibile. Secunda pars patet
de [illegible] quibus [illegible] est mortis. Dico sexto quod [illegible]
scientia sit utilis de se, aliqua tamen contingit male uti. Prima pars patet quia omnis
scientia vel est speculativa vel practica [illegible] sed practica [illegible]
[illegible] speculativa utilis est ad sapientiam in [illegible] continet [illegible] feli-
citatis. Secunda pars patet quia multi male utuntur suis scientiis. Et si dicatur [illegible]
[illegible] non contingit male uti [illegible] Augustinus [illegible] virtus
est bona qualitas mentis qua recte vivitur et qua nemo male utitur.
[illegible] scientia est [illegible] dicitur ad [illegible] quod virtutibus
de per se non contingit male uti sed bene [illegible]. Dico septimo quod
scientia est bonum honestum et delectabile [illegible] notitia adhaesiva veri est
honesta et delectabilis ut [illegible] ergo scientia [illegible]
adhaesiva notitia veri [illegible]. Quaeritur 2o utrum in nobilitate mentis
[illegible] et [illegible] nobilitate [illegible] nobilitas [illegible]
magis [illegible] nobilitas [illegible] quod [illegible] nobilitas est relatio [illegible]
[illegible] formaliter [illegible] supponi-
[illegible] relatio [illegible] entitates in [illegible]

voluntas [illegible] sed [illegible] scientia dicitur bona causaliter quia [illegible] a voluntate est bona [illegible] scientia [illegible]

Et inter entitates separatas inter entitates subiectorum et inter entitates de mon stratione et certitudinem ergo quo clare patet solutio quod aliquid potest dici nobile dupliciter vno modo nobilitate intrinseca et formali alio nobilitate extrinseca que est ex subiecti vel certitudine demonstratione ergo dico ad primum quod nobilitas intrinseca et formalis scientie non sumitur ab nobilitate subiecti patet quia sumitur a propria quiditate ipsius scientie

Ad 2m nobilitas extrinseca sumitur ab nobilitate subiecti vel certitudine de monstrationis patet ex [illegible] Ad 3m quod nobilitas extrinseca separatarum scientiarum ... magis quam per se secundum modum procedendi quia in anima et predicamentis in libro de predicamentis quod magis depositorum et mobilium separatarum scientie ... et probabiliter cum de rebus rebus vilibus multis scientie modus certus et demonstrativus ergo ad 3m arguendo Ad rationes ante oppositum ad primam dico negando antecedens ad probationem dico quod in scientia non solum consideramus principia naturalia subiecti et passiones ... principia naturalia propria et passionem ... Ad 2am nego antecedens ... ad probationem ... quod illa est vera ... et hoc est quod ...

Ad 3am dico quod ... sumitur ex parte subiecti ... aggregatum ex ... nobile ... Et sic est quod ... non solum ... et ... ad ... et negando minorem ... scientie ... et ... demonstrabiles que ... in una facultate Et hoc de questione

Bonorum honorabilium notitiam opinantes

Iste est liber de anima aristotelis cuius prima sua divisione dividitur in ... tractatum et in proemio in quo facit auditores benivolos ... nobilitatem et utilitatem ... reddit eos dociles ... et ... attentos ... aristoteles ... et ... de uno bono ... nobilitatem ... in una magis nobilem alia ... ergo ... de rebus melioribus et honorabilioribus ... est quod nobilior et mirabilior ... alia Ideo ... honorabilem ponens scientiam de anima inter principaliores scientias ... ad cognitionem ipsius anime ... ad veritatem ... et ... ad cognitionem ... principium ... In prima ... scientia de anima est preponenda aliis scientiis naturalibus ... nobilitatem ... et certitudinem ... quia una scientia redditur nobilior alia ... nobilitatem ... certitudinem ... scientia de anima inter scientias naturales nobilissimum ... procedendi ... nos ... quod scientia de anima ... ad certitudinem et nobilitatem ... aliis scientiis naturalibus preponenda ... scientia de anima ... ad cognoscendum veritatem ... de ... et de ...

Ut ... ad ... ipsa anima est principium aliorum et sic

Videtur autem ... parte ... proponit ... in ista scientia ... cognoscere naturam et substantiam ... anime et que ... accidentium ... videntur ... passiones ...

quedam scientia est ... scientias in ... anima et ... nobilior alia

... passiones ... quod ...

alios potest ... nos ... quam ... dicitur ...

Tercia vero sunt passiones quas eo quod omnibus animatis inesse videntur ibi: **Omnino autem**
difficillimorum. Inducit Aristoteles auditores ad benivolenciam et ad a-
morem huius scientie propter eius difficultatem et intendit talem racionem: scientia de anima
est valde difficilis, probat primo movendo dubitaciones in hac scientia; quarum
dat prima dubitacio est ibi in textu cum incipit. Utrum una sit questio quid
ipsius anime et de modo investigandi quidditatem seu diffinicionem ipsius anime, utrum
sit una via scientia ad cognoscendum quod quid est singulorum diffinibilium, sicut est
una via methodus ad inveniendum accidencia propria singulorum subiectorum scibilium que
vocatur demonstracio. Quia si non sit una, tunc erit difficilius invenire quod quid
anime eo quod circa unumquodque scibile erit alius modus sciendi quod quid est.
Et si sit una via scientia, erit manifestum utrum illa sit demonstracio vel divisio.
Adhuc erunt multe dubitaciones ex quibus principiis debeat procedere talis scientia;
aliorum enim alia sunt principia ut numerorum et planorum. Deinde cum dicit
in textu: Primum autem fortassis, movet secundam questionem in quo genere sit anima
et quid sit. Et utrum scilicet hoc aliquid vel substancia aut quale aut quantum vel aliquod
aliorum predicamentorum. Et utrum sit eorum que sunt potencia aut endelechia vel actus,
que non parum differt vel interest. Deinde cum dicit: Considerandum autem, movet tertiam
questionem et est hec: Utrum anima sit partibilis vel non partibilis. Et utrum omnes
anime sint eiusdem speciei aut non. Et si non sunt eiusdem speciei, utrum specie differant
aut genere. Et hec questio movetur eo quod antiqui determinantes de anima solum determi-
naverunt de anima humana. Deinde cum dicit: Perscrutandum autem, movet quartam
questionem et est hec: Utrum una sit racio anime secundum omnes animas, aut alia sit
de alia racione, sicut aliis secundum unumquodque aliud est alia et alia, ut equi, canis,
hominis, leonis, dei. Et subdit dubitacionem dubii quia aliquis posset dicere
quod animal universale est aliquid separatum a singularibus. Et propterea quod non, animal enim
universale aut nichil est aut posterius suis singularibus. Et similiter talia si aliquod genus predi-
cetur. Deinde cum dicit: Amplius autem si non multe anime sed plures partes vel
potencie, quintam movet dubitacionem. Si non sunt multe anime sed sunt plures
partes et plures potencie eius, utrum sit primo determinandum de tota anima quam
de partibus vel de potenciis eius. Causa est quia valde difficile cognoscere qualiter partes
vel potencie anime differant. Deinde cum dicit: Utrum partes, movet sextam que-
stionem que est hec: Utrum sit prius determinandum de partibus vel de potenciis anime
aut earum actibus, ut de intellectu quam de intelligere et sensu prius quam sentire.
Et utrum sit prius determinandum de actibus quam de obiectis aut de obiectis prius
quam de potenciis, ut prius de sensibili quam de sensitivo et de intelligibili quam
intellectivo. Deinde cum dicit: Videtur autem, non solum ponit talem racionem: non solum cogno-
scere quod quid est anime ad cognoscendum accidencia anime, sed etiam ad cognoscendum
quod quid est anime necesse est cognoscere accidencia anime. Hoc autem est difficilli-
mum. Premissum probat: quia non solum est utile cognoscere quod quid est substancie ad
cognoscendum causas accidentium, ut in mathematica non sufficit cognoscere quid rectum
et quid obliquum, quid linea et quid planum ad cognoscendum quot anguli
trianguli sunt equales angulis rectis, sed etiam ergo oportet cognoscere accidencia ad cogno-
scendum quod quid est substancie, quia accidencia magnam partem conferunt ad cogno-
scendum quod quid est. Premissum probat: quia habemus dare cognicionem acci-
dencium anime aut omnium aut plurium, tunc necesse est aliquid dare de eo
quod quid est ipsius anime. Quod probat quia omnis demonstracionis principium est quod
quid est. Et subdit conclusionem dubii quod non secundum quascumque diffiniciones
contingit cognoscere accidencia. Ideo ille secundum quas hoc non potest fieri sunt di-
alectice diffiniciones que sunt casse et vane omnes. Deinde cum dicit: Du-
bitacionem autem habent et passiones anime, ponit octavam questionem. Et est hec:
Utrum omnes passiones anime sint eius et corporis habentis animam, an utrum

Dt aliqua ipsa passio ipsius anime Et sequitur quod est dubium quod notitia determi
nandi non tantum specialis probat separabilitatem eius quando ad utramque partem primo quia
anima ut in pluribus nihil videtur posse facere aut pati sine corpore quoniam omnes eius
passiones sunt communes sibi et corpori consequens patet quod anima non videtur naturaliter separari a corpore
et volunt sentire sine corpore. Deinde tu dicit Si aut est et fantasia quedam [illegible]
arguit Anima intelligere maxime proprium videtur anime. Deinde tu dicit Si autem est hec
tangit unam solutionem generalem ad hanc questionem et est quod si intelligere est
fantasia aut non est sine fantasia tunc contingit etiam intelligere sine corpore Deinde
tu dicit Si quidem igitur tangit clarius copulationem questionis et generalibus solutionem
istius questionis et est quod si aliqua operationum aut passionum anime sit propria ipsius
anime contingit ipsam animam separari a corpore si vero nulla operatio sit propria ipsa non
erit separabilis probat per simile Anima sicut recta continent rectum in quantum rectum est
tangere speram eream secundum punctum non tamen hoc sibi convenit secundum quod rectum separa
tum a materia quoniam rectum est inseparabile eo quod semper est in aliquo corpore Deinde
tu dicit Videntur autem et anime Solvit questionem dicens quod omnes passiones anime
sicut ira mansuetudo concupiscibiles et irascibiles sunt communes anime et corpori probat primo
declarat ut de ira et mansuetudine de timore de miseria et de confidentia
de amore gaudio et odio Secundo probat racione Anima sicut passiones sunt
cum passionibus et transmutationibus in corpore sunt communes corpori sed omnes passiones anime
concupiscibiles et irascibiles sunt transmutationes et passiones corporis ergo sunt
passiones communes anime et corporis Tertio probat signo quia iste passiones variantur
secundum dispositionem corporis ergo sunt communes corpori et anime minor probat quia quando
nullo modo provocantur a magnis et duris passionibus aliquando tamen moventur a
parvis et debilibus passionibus Deinde tu dicit Si autem et sic habent tangit duas
declarationes primo omnes passiones sunt in materia sed non omnes iste passiones anime
deberent diffiniri per materiam ut ira quod est motus huius corporis aut potentie
secundum declarationem est ipsius est considerare de anima aut de omni aut de hac anima cuius
sunt iste passiones circa hanc partem **Sciendum primo** quod cum hec scien
tia sit certior rationem scientiam esse honoriorem et dignorem quam non tantum inter scientias
naturales et non simpliciter nam cum sit dignior metaphysica et theologia que est de
deo Et si aliqua in octavo libro physicorum determinat de primo motore qui
est nobilior quam anima et per consequens hec scientia esset inter scientias naturales non
erit nobilior et dignior Dicitur quod nullus in physica determinatur de primo mo
tore quantum ad eius essentiam et quod est licet bene determinet in physica
de eo per accidens ut de aliquo effectu primi motoris scilicet de motu et quod
est primum motum Nulla autem scientia naturalis est de aliquo dignior ut de ipse
Dubitatio ista scientia de anima **Sciendum 2o** quod cum dicit ista scientiam esse utilem
ad omnem veritatem debemus intelligere per veritatem ut magister dominator scientiarum [illegible]
[illegible] patet nam primo ipsa est utilis ad metaphysicam quia in cognitionem metaphysicalium non de
venimus nisi per cognitionem ipsorum que in hac scientia traduntur ut est cognitio anime de
qua hic determinatur devenimus in cognitionem aliarum substantiarum separatarum Secundo est utilis
ad physicam naturalem quia scientie naturales sunt de entibus animatis quorum impossibile
est cognoscere sine cognitione anime. Cuius ratio est Anima entia animatis sunt effectus
anime sed impossibile est perfecte cognoscere effectum sine causa quia sine causa [illegible]
scire et per consequens Tertio est utilis ad scientiam moralem quia virtutes et
bona moralia per hoc distinguuntur quod in diversis potentiis anime fundantur quarum
potentiarum cognitio habetur per hanc scientiam Quarto maxime est utilis ad natu
ralem physicam quia secundum B. thomam in commento maxima pars rerum naturalium est habens
animam habentia autem animam ut animata et alia non possunt cognosci sine
anima Est enim anima tamquam principium formale animalium. principium autem non potest cogno
sci sine principio saltem formali Et ideo dicit Beatus thomas quod ad omnes partes physice

consequenter dat occasionem quod scientia de anima **Dubium primum** Quare quod scientia de
anima vocatur historia dicitur quod hoc est ideo, quia sicut in historiis tradun-
tur quedam generalia et particularia gesta non descendendo nimis ad particularia, ita
etiam in libris de anima traduntur quedam generalia que circa speculationem in libro de
animalibus. Ut dicitur in historiis traduntur ea que scilicet apparent ita etiam in libro de anima deter-
minantur de operationibus sensuum exteriorum. Sed notandum quod notitia et historia quandoque differunt
quia notitia est que attingitur vel demonstratur effectus per suam causam. Sed historia est
ut in proposito investigatur anima per potentias et operationes illarum potentiarum et hoc a
posteriori eo quod a priori anima demonstrari non potest saltem pro statu isto **Secundum dubium**
Quare scientia de anima vocatur difficilis dico quod hoc est multis de causis, prima causa est eo
quod anima non potest separatim moveri ad eius cognitionem, cum non cadat sub aliquo
sensu. Secunda est propter imperfectionem intellectus quia non potest nimis figi in notitia rei
inmaterialis et hoc propter subordinationem potentiarum **Tertium dubium**
Utrum omnis anima sit eiusdem speciei dico quod species capitur dupliciter uno modo pro
illo quod est quantum operationem intellectualem et generationem et dicitur. Et illo modo anima non est speciei
alio modo capitur generaliter pro eo quod quocumque modo speciei et sic anima bene est speciei et potest
dici secundum quod dicitur ad animam sensitivam vegetativam et intellectivam **Quartum dubium:**
Utrum secundo alicui convenit utrumque quod sit alia et alia dicitur quod licet aliter moveri
cat illam autem dubitationem dicitur. Et dicitur est an sit una vel omne vel
de qua alia et alia sed dicitur sic eo dicit quod apud eum non per differentiam et
non est dubium quod quelibet habeat propriam differentiam dato quod sit eiusdem
alius secundum quod dicitur et cum de utroque tractatur explanationem et vera cum modo theologorum

Utrum universale sit prius singularibus

Queritur secundo utrum universale
sit prius singularibus. Arguitur quod sic quia differentie singularibus differunt universale quod universale
sit prius singularibus quia aliquid est prius in predicatione et non convertitur primus gradus universale
est prius singularibus. Antecedens est apparens in predicamentis et non convertitur primus quia
est aliquid aliorum remanet tamen quod non est differentia prior differentie posterioris sed
est aliquid aliorum remanet tamen quod non est destructo priori destruitur posterius sed
non ergo. Consequentia quod universale esse prius ut quod in primo priori esse prius singularibus quam non
non ergo. Consequentia quod universale esse prius ut quod in primo priori esse prius singularibus quam non
Nota quod dicitur quod sit prius singularibus quia in primo posteriori singularia non sunt ... est
dicitur quod non sit in singularibus quod universale esse idem separata **Secundo arguitur** ...
dicitur quod non sit in singularibus quia universale est idem ... et unum est causa alterius
quia sine se ... quod continentur ... et unum est causa alterius
ut sit illud quod est alterius causa quomodolibet est prius alio natura sed aliquid universale est sunt
... quod continentur ... et suppositum est causa. Quare universale est
quod suppositum est prius universale maior patet de sole et luna et suppositi eius **Tertio**
... est prius singularibus sed universale causatur ab intellectu ergo est
ergo est prius singularibus ... est nota sed minor patet ... conceptus
est agens ... in rebus consequentia ... universale
aut prius prius singularibus consequentia ... universale est ...
... non potest causari ab intellectu ergo **Ar-
guitur** quod secunda intentio est prior singularibus sed universale est secunda intentio ergo est prior singularibus
maior quod non sed minor probatur quia quicumque est ... intellectum est simul ergo ...
... est ... ergo universale est secunda intentio quod est ... et ... talis
est prior singularibus quia causatur ... ad aliud ... **In oppositum**
... dicitur ... universale ... prior ... sed ... quod ...
... sunt ... universale ... singularibus ...
... **Ad primum dicendum est quod** ... declaratione
terminorum ... ponuntur aliqua ... universale capitur dupliciter
uno modo ... intentionaliter et ... universalitate quod
est quedam relatio ... fundata in natura universali ... ad multa singularia
... alio modo intentionaliter et ... universale non est aliud
quam una natura ... in multis ... et de isto ... differentia
... universale esse prius singularibus ... uno modo in ... alio modo in cognoscendo

Verum autem utrum sit prius cognitum quam simplex alia requirit consideracionem. Circa quod
utrum esse prius simplex in essendo sit intelligi potest aut prioritate temporis aut prioritate
nature aut prioritate ordinis vel perfectionis. Universale autem et simplex sunt simul
tempore, sed simplex excedit prius naturaliter universale. Universale enim concipit esse subiectum et gene-
[illegible] a simplici [illegible] perfectione [illegible]
[illegible] quod aliquid addit super ipsum [illegible] potenciale et
[illegible] ad ipsum simplex [illegible]. Quarta distinctio quod aliquid esse
[illegible] in potencia [illegible] natura [illegible]
intellectus. Aliud aliquid [illegible] in actu et ad [illegible] relacio
[illegible] communicabilitas [illegible] relato
[illegible] formaliter [illegible]. Universale enim
[illegible] quamcumque operacionem intellectus
[illegible] intellectus [illegible]
[illegible] in actu et formaliter mediante operacione intellectus
[illegible] ideo [illegible]
[illegible] in actu [illegible]
[illegible] difficultate [illegible]
[illegible] operacionem intellectus **Secundo** [illegible]
[illegible] realiter [illegible]
[illegible]

Exclusa non solum sed una unitate [illegible] sua propriam entitate que vocatur simpliciter
[illegible] et ipsa que est non sed dici unitas generica nec specifica nec individualis
non generica nec specifica quia illas [illegible] ab [illegible] nec individualis quia talis unitas
est minor unitate individuali Secundo dicit quod natura unius est vera per denominationem
[illegible] ab unitate propria sui suppositi quia quamvis sit in [illegible] per eo deno-
minative denominatur denominatione extrinseca ab eo [illegible] est propria illi sed sic est quod
natura generis est in ipso supposito quod denominatur ab unitate suppositi denominatione extrinseca
Tertio dicit quod quiditas [illegible] unitatem realem [illegible] unitatem minorem sui suppositi et hoc
per denominationem intrinsecam Ex quibus potest [illegible] venire ad difficultatem quod quidi-
tas [illegible] exclusa comparatione operationis intellectus est una unitate reali que est
minor unitate individuali que vocatur unitas simpliciter [illegible] et non [illegible] non importat [illegible]
[illegible] distinctas reales [illegible] unitas opposita illi distin-
ctioni [illegible] remota distinctio specifica realis [illegible] unitas
specifica realis opposita [illegible] distinctioni scilicet individuali [illegible] non est quia non [illegible]
[illegible] ab aliquibus [illegible] per alios [illegible] minor [illegible]
[illegible] Contra istam opinionem doctoris subtilis arguit alphonsus de toleto
tenens oppositam opinionem primo [illegible] Si unitas specifica esset unitas
realis sequeretur quod deus non posset unum hominem creare [illegible]
[illegible] quia [illegible] impossibile [illegible]
deus crearet unum hominem sequeretur unum impossibile quod talis homo de novo crea-
tus non esset creatus quod autem sequeretur patet quia ista productio non est creatio quia
creatio nullam entitatem presupponit de natura termini producti in creatione [illegible]
angelum sit totaliter de nichilo Sed productio huius hominis de novo producti est
[illegible] quia sua productio non [illegible] creatio et per consequens homo [illegible] creatum non est
creatum hoc patet [illegible] doctoris subtilis humanitas [illegible] in aliis est unitas realis in
unitas specifica sit unitas realis et ita esset de natura illius hominis producti [illegible]
quod iste homo esset [illegible] Confirmatur ista ratio [illegible] productio [illegible]
[illegible] entitates presupponit de natura termini producti magis [illegible]
[illegible] ad creationem [illegible] que plures presupponit [illegible] que plu-
res presupponit magis distat a ratione creationis [illegible] productio que presupponit
unam solam entitatem termini producti non dicitur creatio [illegible] productio que pre-
supponit vere et realiter multas realitates termini producti magis [illegible] creatio
Et [illegible] iste doctor [illegible] quod [illegible] non est creatio [illegible] sola
[illegible] presupponit [illegible] productio que presupponit multas rea-
litates [illegible] est [illegible]
[illegible] Secundo arguit sic
Si unitas specifica esset unitas realis sequeretur quod [illegible] et negatio [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible] ad [illegible]
[illegible]
tenentibus istam viam Si deus potest annichilare unum hominem [illegible]
esset error in fide [illegible] dicit quod [illegible] de facto annichiletur quia
[illegible] sequeretur impossibile [illegible] supposito [illegible] est vera iste homo
est annichilatus [illegible] ista alia [illegible] iste homo non [illegible] annichilatus
[illegible] annichilatus [illegible] quia [illegible] reali-
tas [illegible]
litates [illegible]
homo [illegible] annichilatus et [illegible] iste [illegible]
homo [illegible] annichilatus iste homo non [illegible] annichilatus Tertio arguit sic [illegible]
[illegible] aliquis [illegible]

Sub una ratione opposita ambo contenta sunt alia et ideo licet unitas realis et
diversitas ex opposito distinguuntur tamen quaecumque continentur sub diversitate reali opposita
contenta sub unitate reali et ideo licet quod non compatiuntur sed in eodem tamen opposita
non possunt esse simul in eodem licet in forte et fortiori non sit aliqua diversitas realis
quamvis in eis non sit unitas realis quia licet in eis sit unitas specifica tamen unitas
non erit realis maiorem probat quia et rationem [illegible] quamvis omnia [illegible] quod
contrarium et intrarium dividuntur ex opposito ideo quaecumque [illegible] sub contrario opposita contrariis
ideo contenta sub intrario ita quod nunquam se compatiuntur in eodem ideo ita est in omnibus
aliis quae opposita non dividuntur. **Ratione** probat sic quaecumque includit unum
oppositorum intrinsece et formaliter licet opponitur ad aliud oppositum et ad omne quod includit
ipsum formaliter et intrinsece aliud aliud oppositum utrumque extremis licet quaecumque continentur
formaliter sub una differentia includit ipsam formaliter et intrinsece ideo illa licet differentiam
oppositam ad aliam differentiam et ad omnia contenta sub tali differentia eo quod includit eam
formaliter. Ista tota probatio probat de contrario et intrario et patet ad [illegible]
rationes. Sed [illegible] ratione [illegible] quod diversitas realis specifica opposita unitati reali
[illegible] patet de se. Tunc arguitur quod aliquid competit per se dentibus quod competit
eis per aliquod quod subiectum [illegible] competit [illegible] tale [illegible] patet
[illegible] ea quod sentire per se competit [illegible] et animo [illegible] eis competit per
[illegible] competit [illegible] tale [illegible] sensibile ideo si diversitas
specifica opposita unitati reali [illegible] opponitur [illegible] competit diversitati reali
[illegible] et diversitati reali [illegible] ideo competit eis per aliquod quod subiectum
licet [illegible] in quo competit eis ista diversitas realis est diversitas rea-
lis ideo diversitate reali ideo diversitate reali [illegible] diversitas est
competit opposita unitati reali. Licet iste rationes non concludunt [illegible] solvende
sunt. **Ad primam nego** [illegible] ad probationem [illegible] quod [illegible] de non
[illegible] creatio non est creatio negatur. **Ad** probationem [illegible] quod productio [illegible]
supponit aliquam entitatem realem de [illegible] non est creatio
[illegible] Walterus Burley quod [illegible] sunt entitates [illegible] producti
[illegible] sunt entitates reales [illegible] producto et aliis [illegible] sunt entita-
tes [illegible] producto negat assumptum de primis entibus [illegible] ac in
[illegible]. **Aliter** in alio passu creatio [illegible] duobus modis [illegible]
et [illegible] creationem [illegible] vocat [illegible] in esse quantum ad omnia quae
sunt in ea [illegible] **Creationem** [illegible] vocat [illegible]
quantum ad [illegible] ideo per creationem [illegible] creato [illegible] quod deus non
posset creare de novo aliud [illegible] aliis [illegible] est [illegible]
[illegible] creatio [illegible] negat et in [illegible] solutionem [illegible]
[illegible] ponendo [illegible] defensionem.
Aliter [illegible] ad ista assumptum [illegible] negat quod [illegible] est in [illegible]
[illegible] de novo producto est aliquid [illegible] ista [illegible]
quod [illegible] in aliquo non [illegible] repugnantia de se ad esse in alio. **Ad**
confirmationem [illegible] quod productio quae praesupponit entitates [illegible] negat [illegible]
[illegible] sequitur quod productio [illegible] simul [illegible] creationi [illegible]
productio [illegible] entitates [illegible] ad productionem [illegible]
simul [illegible]. **Sed licet** admittatur [illegible] quod [illegible] non
est creatio quod praesupponit [illegible] ideo ista productio non erit creatio [illegible]
praesupponit [illegible] entitates [illegible] quod illae entitates non praesuppo-
nuntur in illo producto [illegible] ad productionem illius producti [illegible]. **Ad** [illegible]

Du[ae] res entitates

Dupl[ex] creatio

non praesuppo-
nuntur ut ex quo
sed ut quod quo

nego quam. Ad probationem tunc dicitur quod deus potest annihilare unum contrarium dum est in [illegible]. Et ad improbationem dicitur quod compositum per defectum est de creatione. Ad 2am [illegible] actum. Et ad minorem dicitur quod pauca sunt ad ea quae assumuntur in dicto [illegible] in minori debent et assumi unitas realis et diversitas sunt dicitur quod ab dicto [illegible] quod [illegible] est [illegible] ad plura praedicabilia quod unitas et diversitas non sunt [illegible] sed passiones. Ad 3am dicitur quod unitas et diversitas sunt termini communiores ut notum est. Et [illegible] non oportet quod omnis unitas [illegible] diversitati opponatur sed unitas maior diversitati minori et non sequitur quod 1a quae sunt eadem modo sunt bene plura [illegible] sicut album et dulce. Tertia difficultas. Utrum quiditas generis sit obiectum [illegible] sola operatione intellectus. Pro solutione huius difficultatis pono talem distinctionem aliquid est [illegible] duplex uno modo in potentia alio modo in actu [illegible] nobili [illegible] talis suppositio quod [illegible] quaecumque operatione intellectus quiditas generis sed [illegible] [illegible] quae est generabilis [illegible]. Quaecumque enim operatione intellectus [illegible] ista quiditas quantitas est [illegible] generabilis sed quiditas generis non [illegible] [illegible] a se sed [illegible] ab intellectu [illegible] illam quiditatem [illegible] obiectum intellecti [illegible] obiectum intellectum esse generabile [illegible] obiectum esse intellectum [illegible] in ipsa quiditate [illegible] [illegible] relatio [illegible] a qua relatione quiditas [illegible] et in actu [illegible] et ideo bene [illegible] quod intellectus [illegible] in [illegible] sed [illegible] quod illa quiditas est [illegible] in actu et [illegible] mediante operatione intellectus [illegible] in ipsa relatione [illegible] ideo [illegible] quod [illegible] in actu aut nihil est aut est [illegible]. Quarta difficultas. Utrum quid est aliquid sit ab intellectu [illegible] cognoscibile. Pro solutione [illegible] [illegible] distinctionem. Prima aliquid esse intelligibile contingit dupliciter uno modo [illegible] [illegible] [illegible] quiditas et [illegible] alio modo [illegible] [illegible] [illegible] quiditatem. Secunda distinctio aliquid est cognoscibile [illegible] alio modo [illegible] [illegible] 2o [illegible] alio modo [illegible] [illegible]. Tertia distinctio aliquid esse [illegible] [illegible] [illegible] uno modo [illegible] ad [illegible] alio modo [illegible] ad [illegible]. Quarta distinctio aliquid esse cognoscibile [illegible] [illegible] [illegible] uno modo [illegible] ad [illegible] [illegible] alio [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ad difficultatem [illegible] quiditas [illegible] est intelligibilis ab intellectu [illegible] et [illegible] [illegible] intellectus cognoscit [illegible] [illegible] cognoscit quiditatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed intellectus [illegible] cognoscit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ideo dicitur quod [illegible] cognoscit quiditates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est cognoscibilis ab intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab intellectu [illegible] [illegible] cognoscit [illegible] [illegible] [illegible]. Tertio dicitur quod quiditas [illegible] est cognoscibilis ab intellectu [illegible] [illegible]. Quarto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur quod quiditas [illegible] est cognoscibilis [illegible] [illegible] ab intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sit cognoscibilis [illegible] [illegible] quiditatibus [illegible]. Quinta difficultas. Utrum substantia cognoscatur [illegible]

propriam speciem aut per speciem accidentis. Respondetur probabiliter quod quiditas substantie cognoscitur ab intellectu per propriam speciem. Probatur supponendo quod talis species non potest adequate et distincte representare duo obiecta per modum distinctorum. Tunc sic si anima intellectiva potest cognoscere naturam quiditatem substantie et accidentis ipsa distincte cognoscit substantiam et accidens aut ergo per eandem speciem sive per speciem accidentis aut per diversas species. Non primum quia aut illa unitas solum accidentis et tunc per eam solum cognoscitur accidens et tunc per eandem non cognoscitur substantia aut illa unitas substantiam solum et tunc per eam non cognoscitur accidens aut sit simul unitas substantiam et accidens. Vel ergo talis unitas distincte vel indistincte. Non distincte quia hoc est contra suppositum. Ergo indistincte et per consequens per talem speciem non potest intellectus ponere distinctionem inter accidens et substantiam. Ideo necesse est quod intelligat per distinctas species. Utrum anima intelligat plus substantiam quam accidens. Respondetur probabiliter quod plus intelligit substantiam quam accidens. Probatur primo quia quandocumque aliquod nomen est commune duabus communitatibus illa communitas que per prius sortitur per se nomen est prius intellecta a tali nomine. Sed quiditas substantie per prius sortitur nomen entis quam quiditas accidentis. Ergo per prius intelligitur substantia quam accidens.

Secundo circa textum intendunt dubitare aliqui difficultates. Prima utrum scientia de anima sit de numero difficilimorum. Pro cuius solucione suppono primo quod facilitas est facilis pena qua agens est potens aliquid facere aut pati cum parvo labore. Secunda difficultas est pena qua agens est potens aliquid facere vel pati ab aliquo cum magno labore. Ex quo sequitur quod facilitas et difficultas non sunt [illegible] qualitas non [illegible] ex parte obiecti. Secundo sequitur quod facilitas et difficultas solum sunt agentium cum labore et pena. Ideo [illegible] nihil est facile nec difficile. Secundo suppono quod [illegible] angelus et aliquid [illegible] cognitionem duo [illegible] scilicet obiectum cognoscibile et potentiam cognitivam a quibus [illegible] ut a causis partialibus totaliter [illegible] concurrentibus causa [illegible]. Sed ista duo sit [illegible] causa totalis. Ex quo infertur quod facilitas et difficultas in cognoscendo provenit aut ex parte obiecti cognoscibilis aut ex parte potentie cognitive. Tertio suppono quod ens est adequatum obiectum intellectus [illegible] aliud propter [illegible] in omni ente. Ex quo infertur quod intelligibilitas que est passio entis [illegible] in omni ente. Ideo omne ens est [illegible] intelligibile. Quarto suppono quod difficultas in intelligendo provenit ex parte obiecti cognoscibilis [illegible] obiecta sunt [illegible] cognoscibilia. Ex quo infertur quod necesse est difficultatem et facilitatem in cognoscendo provenire ex parte potentie cognoscitive [illegible] in cognoscendo. Ex hiis [illegible] quod scientia de anima est de numero difficilimorum ad [illegible] quod [illegible] scientia de anima est valde difficilis. Sed ista difficultas non provenit ex parte [illegible] cognoscibilis sed ex parte intellectus cognoscentis aut saltem ex parte corporis [illegible] intellectum. Prima probatur per precedentia. Secunda probatur quia illud ex parte illius provenit difficultas quo ablato aufertur difficultas et quo posito ponitur difficultas. Sed posito corpore [illegible] intellectum ponitur illa difficultas et ipso ablato aufertur. Ergo ex parte corporis [illegible] provenit difficultas in cognoscendo. Tertia difficultas [illegible] incipiens

Utrum anima sit actus [illegible] vel operatio. Ad quod dicitur [illegible] albertus supponendo quod aliud est actus ponamus [illegible] corporis et [illegible] [illegible] [illegible] corpori [illegible] [illegible] corporis que [illegible] corpus vel organo corporeo tanquam instrumento sicut potentia [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] corporis que [illegible] in actu potentia [illegible] organo corporeo tanquam instrumento. Ex hiis [illegible] quod [illegible] [illegible] sine intellectu [illegible] [illegible] corporis quia anima intellectiva indiget potentia fantastica que [illegible] est organo tanquam suo instrumento. Sed intellectus non [illegible] corporis quia non utitur corpore tanquam instrumento. Ex hiis infertur quod est actus potentia [illegible]

Quae non generat tamen colorem generat tamen in aqua forma generante tamen colorem per
sed tamen fantasia [illegible] et aqua [illegible] passio animae [illegible] quod prima non est generans
corpori tamquam [illegible] instrumento aut organo. Non est tamen [illegible] quod generet tamen aqua
[illegible] tamen aquo organo. **Videtur** tamen posse dici ad difficultatem quod intelligere
est [illegible] passio animae et corporis [illegible] tamen corporis tamquam instrumenti sed tamquam subiecti
[illegible]. **Ideo** potest dici quod non implicat contradictionem animam habere unam [illegible] opera-
tionem quae realiter [illegible] sine corpore [illegible] intelligere et velle. Ideo ad [illegible]
[illegible] intelligere et velle [illegible] passiones animae. **Tertia difficultas** est
[illegible] definitiones sunt [illegible] sunt vanae ad demonstrandum [illegible] in textu [illegible]
definitiones [illegible] aliqua [illegible] potest dici [illegible]. **Uno** modo quod constituta est
[illegible] aliqua [illegible] definiendi sunt [illegible] data [illegible]. **Alio** [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ista et iste [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ad demonstrandum et non vanae. **Tertio** aliquae [illegible]
[illegible] probabilibus et accidentalibus definitiones sunt [illegible] et tales
sunt [illegible] et vanae ad demonstrandum [illegible] contra [illegible]
quod omnis [illegible] quia non cognoscimus accidentia [illegible] demonstrationem non [illegible]
[illegible] aut [illegible] aliquid [illegible] aut quia [illegible]
accidentalibus. **Ideo** [illegible] probabilia et accidentalia definitio quae sunt [illegible]
aliquae sunt [illegible] non potest [illegible] demonstrationes [illegible] ad [illegible]

Conclusio responsiva

[illegible] ad positum [illegible] est [illegible]
singularibus [illegible] et [illegible] primo [illegible] aqua [illegible]
[illegible] sicut [illegible] et aqua esse [illegible] quo ad nos [illegible]
[illegible] est [illegible] alio [illegible] subsistendum [illegible]
ad [illegible] non [illegible] [illegible] tamen stat quod [illegible] non sit in actu
et [illegible] ad intellectum et [illegible]. Et [illegible] de 2° articulo [illegible]
ad 3m articulum

Dubitatur primo

utrum accidentia ducant nos in cognitionem
substantiae [illegible] esse [illegible] substantiam esse [illegible]
[illegible] definitionem et [illegible] substantiam esse [illegible] 2m
esse [illegible] cognitionem [illegible] ad esse [illegible] et ad cognoscendum

Pro solutione [illegible] supponendum est quod actus [illegible] ad cognitionem [illegible] potest intelligi
[illegible] uno modo quod [illegible] accidentia [illegible] ducunt nos in [illegible]
[illegible] non est ad [illegible]. **Alio** modo quod notitia formarum
accidentalium [illegible] ad notitiam [illegible] modo [illegible] accidentia
nos ducunt in cognitionem [illegible] probabiles [illegible]
[illegible] stat in [illegible] et duabus suppositionibus. **Definitio** [illegible]
substantiae [illegible] sunt [illegible] et intellectu cognoscuntur mediantibus
talibus [illegible] alie sunt [illegible] et intellectu cognoscuntur mediantibus [illegible]
Prima suppositio [illegible] actus [illegible] est motum [illegible] sed subiectum [illegible]
[illegible] quia [illegible] est [illegible]. **Secunda** suppositio in cog-
nitione substantiae [illegible] in prima [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] in secunda subiectum [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] fantasia [illegible] 3° [illegible] agentis
mediantibus [illegible] fantasia [illegible] agentis intellectus [illegible]
[illegible] actus
ducunt nos in cognitionem substantiae. **Secundo** quia [illegible] cognoscitur [illegible] accidens
cognitionem [illegible] **Secunda** opinio stat in duabus suppositionibus.
Prima [illegible] accidentis. **Secunda** causa formalis [illegible]
[illegible] accidentis [illegible]
[illegible]. **Secundo** quod intellectus [illegible] substantiae [illegible] formalis [illegible] in [illegible]

accidens sicut etiam in effectu abstrahit unam speciem propriam sibi per quam intellectus eam
cognoscit, nisi quod accidens prius cognoscitur substantia prius. Secunda prius cognoscitur id a quo fit
abstractio quam ipsum abstractum. Sed accidens est id a quo fit abstractio speciei substantie, ergo
prius cognoscitur accidens quam ipsa substantia. Tertia opinio stat in tribus dictis. Primum quod intellectus
primo cognoscit quiditatem accidentis fantasiati. Secunda quod agens intellectus quiditate
cognita abstrahit quiditatem entis et eam cognoscit. Et tertio mediante ista quiditate
entis cognoscit quiditatem primo et mediate generata sub ente scilicet quiditatem substantie. Quarta
opinio que stat in duobus dictis. Primum quod ab accidentibus fantasiatis primo ab-
strahitur quiditas entis que per propriam speciem cognoscitur. Secundo quod postea fit descen-
sus ad quiditatem substantie que vel per speciem propriam cognoscitur. Et tertio quod fit pro-
gressus ad quiditatem accidentis que ultimo per propriam speciem cognoscitur. Quinta opinio
et stat in tribus suppositionibus. Prima intellectus movetur a fantasiate et fantasia movetur
a sensu et sensus movetur ab obiecto. Secunda ponit quod potentie sunt secundum motiva ab acci-
dentibus. Tertia est sicut estimativa que est superior ad estimativam potest ex speciebus
sensatis elicere species non sensatas, ut est de ove respectu lupi, intellectus que est superior
ad virtutem estimativam potest ex speciebus sensatis elicere species non sensatas. Prima
patet quia ovis ex specie lupi sensitiva elicit speciem inimicitie non sensatam
et ex specie mente sensata elicit speciem amicitie non sensatam. Ideo intellectus mota
virtute a sensibilibus accidentibus fantasiatis consistentibus in fantasia potest elicere
speciem substantie non fantasiatam per quam generatam et informato cognoscit quo-
ditatem substantie. Nota quod faciliter videtur ad dubium quatuor modos
quibus devenimus in cognitionem substantie ex notitia accidentium. Primus modus est eli-
citivus, cum scilicet elicitur una notitia ex alia. Et sic ovis ex visu et figura
lupi elicit cognitionem quia apprehendit lupum esse inimicum ut est ex cogni-
tione intellectus potest elicere cognitionem. Alius modus est quo intellectus percipit substantiam
et accidens indistincte. Et tamen intellectus tanquam virtus superior distinguit unum
ab alio faciendo diversas notitias illorum duorum. Tertius modus est per
similitudinem quia accidentia sunt effectus substantiarum et effectus gerunt similitudinem suarum causarum
et cum ergo representant suam causam ergo ex notitia accidentis potest causari notitia substantie.
Quartus modus est quia secundum in naturalibus nunquam forma introducitur in materiam nisi
materia sit disposita, ita similiter nunquam venimus in notitiam substantiarum nisi per cognitionem
accidentium. Ex quibus ergo patet quod notitia accidentium confert ad notitiam substantie,
sicut cum in presentia per signum saporem et tactum et alia accidentia. Unde secundum
philosophum non cognoscitur per motum. Et secundo quomodo anima cognoscitur per potentias
et operationes eius. Et tertio philosophus et dicendo multe per motum sunt philosophi
devenerunt in notitiam primi motoris. Et si queras utrum ergo ex notitia
substantie devenimus in notitiam accidentium, dicunt aliqui quod sic. Nam effectus est par-
ticipata similitudo sue cause, ergo sicut effectus representat causam, ita causa effectum represen-
tat. Unde ... [illegible] ... accidentis ergo utrumque representat alterum et confert ad cognitionem eius.
Alii vero dicunt quod non. Et illi supponunt tria. Primum quod intellectus ad intelligendum
indiget ut moveatur a fantasia, fantasia a sensu, sensus ab obiecto exte-
riori. Secundo supponunt quod intellectus et fantasia non sunt nisi accidentium. Et ideo, Secundo
secundum dicit quod sensus non apprehendit quiditates rerum. Tertio supponunt quod
virtus ymaginativa elicit a speciebus et intentionibus sensatis species et inten-
tiones non sensatas, sed tamen idem est de ove que elicit speciem inimicitie
ex visu et figura et fugit. Velit intellectus cum sit virtus superior potest ex in-
tentionibus accidentium ymaginatis elicere speciem substantie et intentionem non

ymaginata. Quarto supponunt quod per unam speciem non potest recipere formas sub-
stantiales nisi sit disposita per accidentalia ut nec intellectus potest recipere naturam specialem
que est particularior quam primo recipit naturam accidentalem. Sed iste modus dicendi non
videtur esse verus et maxime 2a suppositio. Nam dolor 2o [illegible] et quod vis estimativa
sive cogitativa apprehendit intentiones diversarum particularium. Dicit enim Aristoteles quod
[illegible] est sensibile per accidens verum tamen est quod pro statu isto non possumus [illegible]
et quiditatem [illegible] atque [illegible] quam per [illegible] accidentibus [illegible] accidentia
[illegible] propriis [illegible] sentire et [illegible] sensibilem. Volumus [illegible]
[illegible] de [illegible] valet ad [illegible] colores et [illegible]
a longe [illegible] sicut [illegible] bene [illegible]
[illegible] quod non [illegible] cognosceret [illegible] est in [illegible]
[illegible] accidentia [illegible] qui tamen ibi non est [illegible]

Dubitatur secundo

[illegible] utrum perfecte speculum positum super perfecte planum tan-
gat planum in puncto. Et [illegible] in dubio sunt due opiniones probabiles. Prima
[illegible] in [illegible] suppositionibus et una distinctione. Prima suppositio in linea non sunt ponenda
puncta indivisibilia [illegible] quelibet pars linee [illegible] quod est in linea est divisibile
in infinitas partes proportionales. Videlicet in superficie non sunt ponende linee
indivisibiles secundum latitudinem [illegible] quod est in superficie est [illegible]
divisibile in infinitas superficies. Similiter in corpore non sunt ponende indivisibiles
superficies secundum latitudinem [illegible] corpus et quelibet pars [illegible] quod est in corpore
est [illegible] divisibile in infinita corpora proportionalia. Secunda suppositio tangere aliquod
corpus secundum aliquam partem [illegible] est tangere [illegible] quod quelibet pars illius partis sit si
mediata. Tertia suppositio quelibet pars speculi habet infinitas partes proportionales di-
minuta [illegible] aliquid tangere [illegible] dupliciter. Uno modo quod [illegible]
et [illegible] illius sit medium [illegible] aqua [illegible] tangere [illegible]
[illegible] secundum [illegible] vel secundum partem divisibilem non [illegible] prima suppositio
[illegible] sunt ponenda [illegible] secundum partes divisibiles quod quelibet pars est [illegible]
in duas medietates et inter illas duas partes [illegible] medietates. Ali-
o modo aqua se tangere est aqua per se [illegible] salvare
corpus [illegible] non [illegible]. Ex quibus dico primo quod perfecte spe-
culum positum super perfecte planum tangit ipsum planum secundum aliquam partem [illegible]
[illegible] planum [illegible] salvata [illegible] non potest [illegible]
Secundo dico quod perfecte speculum positum super perfecte planum non tangit [illegible]
secundum aliquam partem [illegible] tangat illam partem secundum se totam [illegible]
secundum aliquam partem [illegible] in duas medietates [illegible]
patet [illegible] quacumque parte data illa est divisibilis in duas medietates. Tertio dico quod secundum infinitas p-
artes non tangit ultimam medietatem alterius corporis [illegible] data secundum [illegible] speculum
[illegible] proportionales speculum tangit planum quod quacumque parte data secundum [illegible] speculum tangit planum
tangit planum [illegible] in infinitum secundum [illegible] planum tangit planum in puncto in-

Secunda opinio

perfecte speculum positum super perfecte planum tangit [illegible] vel secundum punctum indivisi-
bile [illegible] vel tangit ipsum secundum partem [illegible] perfecte plana [illegible]
[illegible] quod non [illegible] perfecte speculum [illegible] aqua [illegible] perfecte plana [illegible]
[illegible] tangentis [illegible] partem plana [illegible] perfecte plana [illegible] non sunt [illegible] non [illegible]
quod [illegible] puncta indivisibilia se tangunt corpora [illegible] non [illegible] corpora [illegible]
[illegible] per illa puncta corpus speculum et planum se tangunt [illegible]

Ad rationes ante oppositum

[illegible] ad primam dicitur
et [illegible] de [illegible] articulo [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible] in potentia [illegible]. Ad 2am dico quod a-
[illegible] solis [illegible] solum esse et [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] est [illegible]
[illegible] quiditatis [illegible] solis quod ipsa [illegible] est [illegible]

me in [illegible] sit [illegible] intellectus [illegible] quod [illegible] sentire non credit [illegible] suppositio

2m [illegible] non [illegible] pars [illegible] infinite [illegible]

est pluribus. Ad 2am cum confirmatione eius dicitur quod bene probat quod post 2m actum est
perfectio ipsius singularibus omnia causata in actu completo solutatur ab infinito non tamen
solum in potentia. Ad quartam conceditur ad litteram. Ad minorem dicitur quod vere formaliter similiter
est 2a intentio sed non fundamentaliter accepta sive per denominationem. Ad probationem quando
dicitur quod omne quod consistit ex infinitis est simplex et unum non sed per denominationem extrin-
secam vere dicitur unum non et simplex sed hoc accidit ei

Differunt tamen diffinient phisicus et dyalecticus unumquodque [illegible] In
hac tercia parte ostendit philosophus differentiam inter phisicum et dyalecticum in determinando de anima. Dicens
phisicus determinat per materiam dyalecticus per speciem seu formam et hoc probat duobus exemplis. Primum
exemplum. Dyalecticus sic diffinit iram: ira est appetitus doloris vel contristationis appetitus. Sed
phisicus sic diffinit ipsam: ira est ascensio vel fervor sanguinis seu caloris circa cor. Secundum
exemplum dyalecticus sic diffinit domum: domus est cooperimentum nos prohibens a ventis ymbribus
et caumatibus. Sed phisicus eam sic diffinit: est quoddam compositum ex lignis lapidibus et
lateribus. Consequenter subdit: Cum sint tres diffinitiones domus scilicet una data per formam
alia vero per materiam alia vero que componitur ex utrisque. Solutionem huius questionis solvit dicens
quod illa que componitur ex utrisque est phisica naturalis. Deinde dicit quod aut non 2m ista predicta inve-
niunt differentiam inter phisicum methaphisicum et mathematicum. Et est hec artifex ille qui conside-
rat de passionibus que non separantur a materia 2m quod non separantur est naturalis. Sed ille qui
considerat 2m abstractionem que in veritate non sunt abstracta est mathematicus. Sed
qui considerat que in veritate sunt abstracta est primus philosophus sive methaphisicus. Deinde re-
dicit et dicit redeundum est unde fiat sermo. Tandem declarat principale intentum scilicet quod passiones
anime non sunt separabiles a materia ut furor timor et ideo non sunt sicut linea et super-
ficies. Hic ad litteram. Consequenter ad hoc [illegible] principale intentum. Et est ista pars secunda huius
libri et dividitur in tres libros parciales. In primo ponit opiniones antiquorum circa
in [illegible] partes in secunda parte recitat opiniones illorum qui investigabant naturam anime ex parte
sensus et motus. Dicit quod primo intendendum aut de anima sunt querere de opinionibus
priorum philosophorum ut si aliqua bene dicta sunt ab eis accipiantur et que male
dicta fuerint dimittantur et reprobentur. Ut opiniorum [illegible] magis
clarificatur veritas fuerit quod dicit opiniones inquirere naturam anime ex parte motus. Prima
fuit Democriti quam secutus Leucippus et ponit animam esse nature ignee et
figurarum rotundarum.

Unde ille dicebat eam esse nature ignee eo quod ignis est subtilissimum corporum et di-
cebant eam habere figuram rotundam quia illa est magis motiva ad omnes diffe-
rentias que conveniunt anime. Primo aut probabant rationem et signo. Ratione et ita
sic dicunt quod anima sed quedam athomi sunt maxime motivi et sunt maxime
mobiles moventur enim sicut sunt inquietas quemadmodum dicitur patet in radiis solaribus
intrantibus per fenestras. Signum autem dicebant quod quando alia respirant non mori-
untur. Hoc autem non videtur esse aliud causam nisi quod ad respirando recipit atho-
mos et que non exeunt. Signum et quod anima sunt tales athomi. Et [illegible]
opinionis fuit Pitagoras licet quidam pitagorici vellent dicere quod anima non sit ipsa
athomi sed magis omnis motiva horum athomorum in quibus consistit vita.
Secunda fuit opinio Anaxagore dicentis animam esse intellectum habentem. Unde
ille ponit intellectum in brutis quia videntur prudencia proprie. Consequenter
aut ad cognoscere et sentire ea que sunt. Hic [illegible] 2a parte recitat opiniones
philosophorum qui investigabant animam ex parte sensus et cognitionis. Differt autem ab his
secundum septem opiniones eorum. Prima fuit Empedoclis ponentis sex prin-
cipia rerum naturalium quatuor materialia que nos vocamus quatuor elementa et
duo formalia scilicet concordia et discordia que sunt apud eum elementa vocantur.
Dixit quod Empedocles animam esse ex hiis elementis quia [illegible]

cognoscit animam aut omnia cognoscit ergo oportet quod sit de natura omnium sed cum debe-
at cognoscere omnia oportet quod sit de natura omnium et si cognoscitur quod sit de natura co-
rrectione supponunt enim isti omnia esse ex elementis. Secunda opinio fuit plurium dicentium
animam esse numerum moventem seipsum. Dicebat enim plato numerum esse unum, secundam
vero duo, opinionem tertiam et sensum quatuor, cum ergo res ascendant per numerum
secundum opinionem et ... oportet animam esse ex ipsis numeris. Tertia fuit opinio mi-
lesii qui et tales nominatur ponentis animam non esse aliud quam virtutem motivam
corporum et quia videbat magnetem movere ferrum dicebat ipsum habere animam. Quarta
fuit opinio Diogenis dicentis eam esse de natura aeris. Quinta fuit Eracliti dicentis
ipsam esse de natura vaporis quem ipse posuit principium rerum esse. Sexta fuit opinio
alcmeonis animam esse immortalem dicentis et de natura celi et ipsam semper moveri
circa celestia. Septima fuit opinio quorundam grossorum qui dicebant animam esse
de natura aque propter semen magis mobile. Octava opinio dicebat animam esse sangui-
nem propter exequias. Sic ergo omnia elementa preter terram iudicem acceperunt habent
at illi dixerunt esse animam in aliquibus ipsam dixerunt esse quam ex omnibus elementis
Consequenter ... hic tria ... reprobat opiniones. Et primo illas que movere
dicebant animam per motum ... rationabilior est plurium ...
per se moveri ... dicunt ... rationabiliter dicere animam esse numerum
seipsum moventem ... impossibilia ... ipso moveri ...
aut opiniones ... alie due ... illi opinioni plurium quarum
una dicit animam esse armoniam et temperamentum quorum ... contrariorum proba-
biles alia vero dicit eam esse ex elementis et esse in elementis et illi dicunt mun-
dum esse animatum et quod anima ... illa motiva ... ista enim omnia
habent motum et sensum in toto ... animam misceri dicunt ... fortassis
et tales opinati sunt omnia esse plena diis ... naturam
anime ... motus ... in hoc ... movet ... moveri hoc dicunt
... animam per se moveri et quod per se moveri ... magis ... operationes
... animam ... gaudere timere etc. ... exponendo ad illud
ponit ista ... quod operationes que ... anime essent motus tamen non propter
est anima per se ...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

habentes illa secundum quod illa sunt Quare nec per corruptionem remittitur neque amat non
enim illius erant sed communis illius quod destructum est quietis aut fortassis divinum
aliquid et impassibile. Ex quo sequitur quod corrupto corpore anima non remittitur neque amat
aut intelligit, probat quia passiones non sunt tantum anime sed coniuncti quod destructum est

Tribus autem modis describuntur circa predicta recitat opiniones eorum qui investiga-
bant animam ex parte cognitionis et omnes illi istius opinionis conveniebant in hoc quod
cognoscibile est in cognoscente secundum esse reale. Non quod ponit eorum errorem cognos-
cibile non est in cognoscente secundum esse reale patet quia anima non existimat quod in anima
sit lapis sed species. Non non oportet animam esse compositam ex omnibus si debeat omnia cognoscere
patet quod sufficit esse alteram partem contrarietatis illam scilicet que se habet per modum habitus et perfectionis
ad cognoscendum reliquam et alteram que est per modum privationis et imperfectionis. Recto
enim et ipso obliquum cognoscimus. Iudex enim est utriusque rectum est obliquum autem
neque sui neque recti non ergo sunt necesse animam compositam ex omnibus elementis sed de
tali contrarietate elementorum sufficiebat unum ad compositionem anime ut eis cognosceret.
Consimiliter perfectius enim est. Tertium cognoscere. Movent questionem que est utrum anima ha-
beat diversas partes essentiales quibus conveniunt ita quod pars anime sit in uno mem-
bro et alia pars in alio membro sicut possunt probari. Respondet quod non videmus enim in plan-
tis et in quibusdam aliis quod in qualibet sunt omnes operationes anime videntur
enim et plante decise vivere et alique quedam insecta tanquam eandem continua
animam specie et si non numero unaquaque partium quia sensum habet et movetur secundum locum
secundum quodam tempus. Hic respondet sed quare in aliquibus durat aliqua partes non esse animatas
quod non permanent diu et hoc forte est propter defectum instrumentorum sed ad non per-
manent illius inquantum est instrumentata enim non habent quibus salvat naturam suam
tota anima tanquam in dominio complete. Et in hoc finitur tractatus primi libri de anima
quem quidem non solet legi parisius quia in aliis libris opiniones eorum habentur
recitat. Et ut breviter conveniunt opiniones narrare super de anima ponitur quomodo metra
Hic sunt ponentes animam primi sapientes. Igneum democritus argomoslen.
pitagoras atque ponit anaxagoras infinitum ac elementa. At tales aquam
inemoadit esse motiva. Diogenes aerem eraclitus esse vapore
elompuet almeon hanc immortalibus sponsis dicit aquam semina tertie
sanguine natam

Circa quartum textum movetur hec questio. Utrum cognoscibile sit in cognoscente secundum esse reale

Arguitur primo quod sic anima actus intelligendi est cognoscibilis a potentia intellectiva et tamen est in potentia cog-
nitiva secundum esse reale ergo cognoscibile est in cognoscente secundum esse reale. Con-
firmatur quia potentia intellectiva est cognoscibilis ab anima intellectiva et tamen est in ea
secundum esse reale. Secundo quia cum sit causa naturalis producendi actus effectus reales
et sunt secundum esse reale cum effectum realem producat in instanti producens sed
obiectum est naturalis causa saltem partialis productiva ipsius actus intelligendi ergo in
instanti ipsius actus obiectum secundum esse reale et sit enim ipso actu sed ipse
actus secundum esse reale est in intellectu ergo et ipsum obiectum. Ad hoc patet quia causa naturalis
non agit in effectum secundum quamlibet distantiam sed si approximata est suo effectui.
Confirmatur quod vel obiectum est in intellectu vel propter obiecti non propter obiecti
quod in anima non sunt ut dicit ibi scilicet intellectus habitus et potentia ergo obiectum
debet ibi esse secundum suum esse reale. Tertio arguitur communiter est in intellectu
eo modo quo cognoscitur ab intellectu sed obiectum cognoscitur secundum esse reale ab
intellectu ergo est in intellectu secundum esse reale. Quarto et est confirmatio
precedentis arguitur anima ista duo conveniunt esse in intellectu et esse cognitum

ab intellectu primo et secundo duo secundum esse cognitum ab intellectu secundum esse reale et esse in
intellectu secundum esse reale anima per scientiam gubernatur eodem utrobique addito aliud so-
nentem et per quos illa quae est bona hoc est cognitum ab intellectu secundum esse reale primo
hoc est in intellectu secundum esse reale **Sed contra** arguitur auctoritate philosophi nullus enim concessat
quod in anima sit lapis aut homo et dicit quod lapis non est in anima sed species lapidis
Super ista questione reuniuntur tres articuli **Dicendum est primo** Pro declara-
tione huius questionis primo ponuntur aliquae distinctiones Prima cognoscibile esse
in cognoscente secundum esse reale potest intelligi dupliciter Primo modo quod habeat esse reale
ab intellectu ita quod fit cognoscibile in reali esse loco secundum esse quantitatiuum reale
ita sit in intellectu secundum esse dimensionatiuum et materiale Alio modo potest intelligi quod sit in
intellectu secundum esse reale sic quod sit cognitum sub illo esse reali Secunda distinctio
de obiecto cognoscibili quod duplex esse scilicet esse obiectiuum et esse subiectiuum De esse
subiectiuo duo dicuntur Primo quod est illud esse quod terminat actionem ipsius producentis per generationem
realis Secundo quod tale esse terminans actionem ipsius producentis realis quod vera
esse existentiae non distinguatur ab esse entitatis rei saltem realiter Ex hoc sequitur quod esse
subiectiuum non est aliud quam esse reale et actualis existentiae quod non est De comparatione ipsius
esse cogniti seu obiectiui patet quod supposito quod intellectus cognoscat aliquod obiectum
tunc sunt considerandae tres partes et entitates reales distinctae Prima est entitas
ipsius potentiae intellectiuae Secunda est entitas ipsius obiecti cognoscibilis in cognitione intuitiua
vel entitas speciei intelligibilis in cognitione abstractiua Tertia est entitas ipsius actus intel-
ligendi quae est vna qualitas absoluta de praedicamento qualitatis realiter inhaerens ipsi potentiae
intellectiuae a qua potentia intellectiua formaliter et intrinsece dicitur intelligens et ipsum obiectum
cognoscibile per denominationem extrinsecam dicitur intellectum et cognitum Ex hoc dicitur quod esse in
intellectu sicut esse cognitum se habet ad ipsam cognitionem sicut [illegible] sicut esse album
ad albedinem Prima sequitur quod cognitio est causa praecisa ipsius esse cogniti Secundo sequitur quod esse cog-
nitum est idem realiter cum ipsa cognitione diuersum sunt supposita cognitio enim supponit
pro actu intelligendi cognitum vero pro obiecto intelligendi Tertio sequitur quod cum dicitur esse cognitum
duo dicuntur scilicet ipsum esse et ipsum cognitum quod recipit esse sic sicut quando albedo in
suo subiecto pullulat vnum esse quod vocatur esse album dicitur sic ex eo quod cognitio veniens
suo subiecto resultat vnum esse consequens quod vocatur esse cognitum Ex hoc dicitur probatio
intellectiui resultat vnum esse consequens quod vocatur esse cognitum Ex his dicitur quod
quod esse cognitum est esse reale patet quia realiter identificatur cum ipsa cognitione quae est
ens reale Ergo dico quod esse cognitum non est esse reale patet quia illud esse non consequitur
aliqua realitas in obiecto cognito a qua obiectum dicitur cognitum dicitur reale Suppo-
sitio vlterius est ulterius quod ad antiquos conueniret in hoc quod res cognoscitur per suam praesen-
tiam sed in modo contrario propter diuersam causam cum principiis omnium rerum
ad hoc ergo quod anima cognosceret oportet eam componi ex principiis omnium rerum
et credebant enim rem cognitam secundum esse suum reale esse in cognoscente sed de
hoc habent formam non tamen oportet potentiam ad obiectum assimilari in modo essendi habent
ferrum non tamen oportet potentiam ad obiectum assimilari in modo essendi ut actus et potentia
tamen formaliter et materiale et ita se habent dupliciter quia ut actus et potentia sunt
tamen proportionata et ista proportio requiritur [illegible] proportionatorum deter-
minationem Alii non oportet quod forma habeat similem modum essendi cum modo eius
obiecti Patet de augmentatione quia licet agens formam possit esse simile obiecto quod
est ibi passiuum tamen operatione cognitiua oportet assimilari passum sine subiecto sed alia quae
opera dicimus enim antiquos crediderunt in hoc quod cognitio fit per assimilationem
prout ad hoc credidit eos in hoc quod in illo requiritur necessario propter similitudinem
similitudo Prima est quod aliud est loqui de modo essendi potentiae in se
et intrinsece est suo actu secundo vel dispositione ad actum secundum illud quod
dicitur quod potentia cognoscens assimilatur cognito vnum est in modo cognoscendi
actus enim cognoscendi est quaedam similitudo obiecti sed hoc non est aliud vnus

Supponendum est 2o quod ecclesiasticus duplex esse. Quoddam est simplex quod est esse per naturam et quod est ipsius anime. Aliud est esse diminutum et 2m quod dicitur esse intentionale et rationatum obiecti realis quod est in ipsa anima. Supponendum tertio quod non quelibet res cognosci per suam similitudinem sive speciem a nobis pro statu isto. Nam sic dicimus quod substantia non immutat actu mediate intellectum ad actum [illegible] se tamen possimus cognoscere presentiam illius absentiam quod cognosci ab intellectu nostro quia non immutat sicut dicitur 2o huius quod visus tenebras est perceptivus quia lux non est presens. Sic ipse intellectus valet immutaret a substantia possit cognoscere absentiam eius. Non enim habemus conceptum nisi abstractione quod est conceptus entis in quo convenit substantia et accidens. De quo sequitur quod anima [illegible] dicitur ab antiquis primo motum. Ita enim ipsa movetur vel hoc esset per se vel per accidens. Non per se [illegible] hoc esset motu [illegible] ut corporales. Non per accidens [illegible] movetur ad motum [illegible] et per quos [illegible] diffiniet per motum. Patet ergo quod moveatur motu locali vel hoc esset naturale vel violente vel sursum vel deorsum. Et [illegible] videtur quod anima non possit esse corpus et inter aliud quod est [illegible]

Articulum 2o [illegible] contra [illegible] occurrunt difficultates [illegible] prima utrum [illegible] diffinire per formam. Pro solutione huius difficultatis ponuntur due suppositiones et una distinctio. Prima suppositio logicus solum considerat [illegible] et [illegible] sicut intentiones. Et [illegible] per terminos prime intentionis. Secunda suppositio quod [illegible] de consideratione nostra. Distinctio est quod duplices sunt diffinitiones [illegible] quedam sunt diffinitiones [illegible] sive de actu [illegible] et tales dantur per [illegible] intentiones. Alie sunt [illegible] et [illegible] illas de actu [illegible]. Ex hiis dico primo quod logicus diffinit per omnes causas [illegible] [illegible] Secundo dico quod logicus [illegible] diffinit per causam finalem [illegible] et per causam formalem quam forma [illegible] cum fine [illegible] quia logicus [illegible] demonstrationem [illegible] potissima ad demonstrandum est causa finalis. Ideo logicus diffinit per causam finalem ut formalem coincidentem cum fine. **Secunda difficultas** utrum [illegible] [illegible] [illegible] materia et forma. Pro solutione huius ponuntur due suppositiones. Prima quidditas [illegible] est realiter [illegible] materia et forma. Et [illegible] est [illegible] completa. Prima potissima diffinitio [illegible] convenit [illegible] realiter constituentia ipsius diffiniti. Ex hiis dico quod potissima diffinitio [illegible] data per materiam et formam tamquam per principia constituentia esse realiter quidditatem [illegible] diffinibilem quia [illegible] diffinitiones sunt [illegible] [illegible] **Tertia difficultas** [illegible] [illegible] quarum una datur per materiam alia per formam alia per utrumque. Pro solutione huius difficultatis ponuntur due suppositiones. Prima [illegible] est medium ad [illegible] demonstrandum [illegible]. Secunda suppositio [illegible] [illegible] et [illegible] 2o triplex est diffinitio. Quedam est principium demonstrationis, alia est [illegible] demonstrationis, et alia est tota demonstratio positione differens. Ex hiis dico ad difficultatem quod diffinitio data per formam est principium demonstrationis [illegible] per primam suppositionem. Et dico data per materiam est [illegible] demonstrationis [illegible] per primam suppositionem. Sed data per utrumque est tota demonstratio positione differens et [illegible] de 2o [illegible]

Quantum ad secundum ponuntur aliqua [illegible] [illegible] quod obiectum cognitum non est necesse in intellectu formaliter existere sed solum obiective quia multa sunt obiecta [illegible] et [illegible] que non possunt esse in anima. Secunda conclusio obiectum cognitum non est esse in se et per [illegible] [illegible] intellectui sive [illegible] [illegible] quod si obiectum non [illegible] in sua presentia sive [illegible] non [illegible] quod aliter posset esse [illegible] per similitudinem suam et hoc [illegible] [illegible] 3o huius. Tertia [illegible] intellectus [illegible] res materiales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] obiecti [illegible] intellectum de [illegible] ad actum [illegible] [illegible] [illegible] allegata [illegible] quod [illegible] non est in anima [illegible] similitudines et [illegible] in 3o

sunt per intellectum agentem ut producat speciem in intellectu possibili. Quarta quia cognitio
et actiua ad obiectum cognoscibile non est in cognoscente secundum esse suum reale patet
quia stat esse cognoscibile quando non ens et habere esse cognitum in cognoscente. ideo cog-
noscibile non est in cognoscente secundum esse reale tamen quia deinde oppositum quod tunc idem simul
haberet esse reale et non reale. Et patet de chimera et genera eius et multis
aliis que iam intelligimus sed tamen nullo modo sunt producta. Et hec de secundo articulo. Quantum ad
tertium **Dubitatur primo** utrum ponendum unum esse cognitum in obiecto cog-
nito quod non denominatur realiter intellectum per potentiam intellectiuam. licet sit in obiecto intelli-
gibili realiter. Pro solutione huius dubii ponuntur due suppositiones. Prima quod quidditates sunt ab
extra secundum esse quidditatiuum ille perueniunt ad esse reale extra naturam et ad esse inten-
tionale. ideo sicut per actionem agentis naturalis ille quidditates perueniunt ad esse
reale extra naturam ad hoc. Sic etiam virtute potentie intellectiue perueniunt ad esse cognitiuum
et intentionale in anima. ideo sicut per actionem agentis realis in quidditate acquiritur forma
realis sic etiam per intellectum intellectiue aliqua quidditates in ipsa quidditate tales proprietates
acquirunt unum esse non reale sed diminutum et intentionale quod vocatur esse cognitum
Secunda suppositio quod quando potentia intellectiua cognoscit aliquam quidditatem concipibilem
sunt ibi considerande quinque entitates reales. et due relationes rationis.
Est enim entitas ipsius quidditatis concipibilis prima. Alia entitas eius potentie intellectiue.
Secunda est entitas potentie intellectiue. Tertia est entitas ipsius intellectionis que
est una qualitas absoluta de prima specie qualitatis. Et quia ista intellectio est acti-
ue producta a potentia intellectiua saltem partialiter ideo est ibi una relatio re-
alis ipsius potentie intellectiue producentis ad ipsam qualitatem productam que vocatur produc-
tio actiua et est quarta entitas realis. Et quia illa qualitas est producta ideo est
una relatio qualitatis producte ad potentiam intellectiuam et producentem que vocatur
productio passiua et est quinta entitas realis. Et per illam intellectionem potentia intellectiua
actiue cognoscit ipsum obiectum secundum quod habet esse in anima. ideo ibi est una relatio
rationis que vocatur cognitio vel conceptio actiua fundata in ipsa intellectione
et terminata ad obiectum cognitum secundum quod cognitum. ideo est relatio rationis conceptio
vel cognitio actiua eius conceptum est concipere vel dicere. Et quia obiectum est passiue
cognitum mediante ipsa cognitione ideo in ipso obiecto cognito secundum quod cognitum
est fundata una relatio rationis que vocatur conceptio passiua qua formaliter
hoc subiectum esse conceptum vel cognitum. Ex quibus sequitur quod esse cognitum sine esse con-
ceptum quod idem est sit habitudo ad illam conceptionem passiuam sicut effectus formalis ad
suam causam formalem. Secundo sequitur quod esse cognitum non est aliquid reale sed
est aliquid rationis diminutum patet quia quicquid denominatur relatione rationis
et enti diminuto est ens rationis diminutum. Sed esse cognitum denominatur re-
latione rationis ideo etc. maior non minor probatur quia denominatur cognitioni pas-
siue que est relatio rationis. Tertio sequitur quod illud esse cognitum non est in predicamento nisi
saltem reductiue patet quia non est ens reale virtualiter cum in predicamento nisi
ens reale. Quarto sequitur quod non oportet omne obiectum habere esse reale sed sufficit
quod habeat esse obiectiuum vel intelligibile. Et si queratur quod est formaliter ipsum esse
cognitum. Respondetur quod est formaliter esse obiectiuum secundum quod cognitum est patet quia conceptio
passiua obiecti cogniti est subiectiue in obiecto cognito saltem eo modo quo entia
rationis habent formaliter sed esse cognitum non aliud est quam cognitio passiua obiecti
cogniti quod est subiectiue in obiecto cognito tamen quia causa formalis et eius effectus
sunt in eodem subiectiue. Secundo patet quia conceptio passiua est relatio fundata in obiecto
cognito secundum quod cognitum est et terminata ad ipsam intellectionem quod est subiectiue
in obiecto cognito tamen quia hec relatio est subiectiue in suo fundamento

7 entitates

concep[illegible] est di[illegible] concipi[illegible]

Ad hoc sequitur quod obiectum dicitur cognitum secundum rationem et per denominationem extrinsecam. Et ad duellas vero notandum est ponere id esse cognitum ut extrinsecum in obiecto cognito. Vel est probabilis quod sit ad salvandam istam maioritatem quod impossibile est transire de contradictorio in contradictorium sine aliqua mutatione. Ideo obiectum non potest transire de non esse cognito ad esse cognitum sine aliqua mutatione in ipso obiecto cognito.

Dubitatur secundo

Utrum sint ponende alique opiniones de natura anime pro cuius solutione supponitur quod Aristoteles in secundo capitulo libri tractat de opinionibus antiquorum circa naturam anime. Et dividitur in duodecim capitula. Primum est de opinionibus antiquorum diffinientium animam per ipsum motum. Secundum in eadem est de opinione antiquorum diffinientium animam per cognoscitivum. Tertium est de opinione diffinientium animam per motum et cognoscitivum simul. Quartum de hiis per que antiqui diffiniunt animam. Quintum de contradictione [illegible] corum qui diffiniebant animam per motum simpliciter. Sextum de disputatione contra opiniones Democriti et Platonis de motibus anime quibus movet corpus. Septimum de improbatione opinionis dicentis animam esse armoniam corporum. Octavum movet et solvit dubium circa id quod est animam moveri. Nonum est de improbatione opinionis dicentis animam esse numerum se ipsum moventem. Decimum est de improbatione dicentium animam esse ex elementis ut simile simili cognoscat quemadmodum. Undecimum querit an omnia opera anime attribuuntur toti anime aut diversis partibus anime attribuuntur diversa opera et a quo sit unitas. Duodecimum querit qualiter partes anime per tribus corporum sunt distribute. Et ille omnes opiniones sunt late in primo posite [illegible] hiis suppositis.

Dicitur ad dubium quod non sunt alique de natura anime antique ponende opiniones patet quia hec est intentio in secunda pro quo ipsa veritas sit magis intelligibilis et magis credibilis sed per positionem opinionum antiquorum et reprobationem earum evidentem veritas aristotelica est magis evidens et credibilis ergo etc.

Ad rationes ante oppositum

Ad primam dicitur quod Aristoteles intelligendum est dupliciter considerari. Uno modo ut actus intrinsecus anime tanquam subiecto et sic esse reale. Alio modo potest considerari ut obiectum cognoscibile in potentia cognoscente et isto modo sibi non competit esse reale in anima sed tantum primo modo. Consequenter dicitur ad generationem.

Ad secundam

Dicitur quod sufficit obiectum esse presens in se vel in sua specie.

Ad confirmationem

Et dicitur quod species intelligibilis est in intellectu et non ipsum obiectum potissime in cognitione abstractiva quod [illegible] per [illegible] et ad probationem dicitur quod sub [illegible] continetur species intelligibilis.

Ad tertiam

Dicitur quod obiectum bene est in intellectu secundum esse reale sed illa denominatio cognitum denominat actum cognitionis et non actum cognoscentis. Complete dicendum est ad confirmationem et hec de questione et per consequens de primo libro de anima scilicet [illegible].

Que quidem a prioribus tradita de anima

Iste est secundus liber in quo Aristoteles determinat de substantia anime et potentiis eius secundum propriam eius opinionem sed de anima vegetativa sensitiva vel intellectiva possibili et agente. Et dividitur iste liber in quo tractatus primus determinat de anima diffinitive. Et dividitur in duo capitula secundum duas diffinitiones anime. In primo ponit primam cum differentiis. Et dividitur in duas partes. In prima parte facit quod nam primo continuat dicta dicendis dicens quod in primo libro dicta sunt que recepimus ab antiquis de anima, nunc incipit determinare de anima et quid sit et quod sit ipsa diffinitio communis et illa fuit prima pars. Deinde cum dicit dicimus utique ponit secundam partem que tangit [illegible] divisiones valentes ad inquirendum diffinitionem anime. Prima quodam genus eorum que sunt i. entium aliud est substantia aliud est accidens. Secunda dividit substantiam. Aliud sunt materia que secundum se non est hoc aliquid i. in actu. Aliud vero est hec forma et species secundum quam et sic suppositum dicitur hoc aliquid i. ens in actu. Et tertium est quod [illegible] sub materia et forma. Et subdit quod materia est potentia. Forma vero est endelechia i. actus qui est duplex quidam est sicut [illegible] et sic actus primus. Aliud est sicut [illegible] et sic actus secundus. Tertia dividit substantiam quedam sunt corpora alia vero non. Quarta quod corpora [illegible]

[illegible] analogum [illegible] analogum [illegible]

Quedam sunt particularia que sunt principia aliorum scilicet artificialium et alia non sunt principia:
lia. Postea dicit quod corporum physicorum alia habent vitam alia non et ex hoc ponit
corpus habens vitam dicens quod nos dicimus corpora habere vitam que per seipsa a:
luntur augmentantur et decrescunt. Consequenter ponit. Ex quo infert quod corpus
physicum omne participans vita est substantia composita. Deinde cum dicit Quoniam autem ponit con-
clusionem que tangit primo diffinitionem ipsius anime et est hec anima est actus sive
forma probat quod anima est substantia et non est corpus neque materia igitur est forma
Quod non sit corpus probat dupliciter primo quia omne corpus vivum habet vitam anima vero non
habet vitam igitur. Secundo probat quia anima est eorum que sunt in subiecto sed corpus
non est eorum que sunt in subiecto igitur. Quod non sit materia patet quoniam materia est sub-
iectum anima vero non est subiectum sed eorum que sunt in subiecto. Deinde cum
dicit Necesse est quo tangit differentiam quesitam et est talis. Ideo [illegible] differentiam
anime Necesse est animam esse speciem id est formam corporis physici habentis vitam
in potentia. Quia in 2a parte explanat diffinitionem anime et intendit [illegible] prima
tangit probationem prime partis Et est hec anima est actus primus probat quod actus dici-
tur dupliciter sicut scientia et considerare sed scientia est actus primus igitur anima etiam est actus
primus minorem probat quod scientia est prior generatione quam considerare concludit quod anima
est actus primus. Secunda conclusio tangit probationem secunde partis et est hec
anima est actus primus organici probat quoniam omne corpus habens animam est organicum
igitur anima est actus primus organici corporis antecedens probat a minori quoniam plante que
sunt corpora minus simplicia habent corpus organicum igitur a maiori corpus habens
vitam est organicum antecedens probat quoniam partes plantarum sunt organa [illegible] et
folium est coopertorium fructus et ramus est fructifer et radices sunt similes ori
[illegible] cum per os et radices trahunt alimentum. Ex hoc infert quod si est aliqua
communis diffinitio anime quod est ista anima est actus primus corporis physici organici
potentia vitam habentis. Tertia conclusio tangit rationem cuiusdam dubii et
est hec non oportet querere si anima et corpus sunt unum sicut nec de cera et figura nec universaliter
de materia et de eo cuius est materia probat quia cum unum et ens dicantur multipliciter unum tamen proprie dicitur de actu
Quarta conclusio [illegible] ubi et ponitur in textu ubi dicitur
Et est hec anima est forma substantialis corporis et hoc idem est quod [illegible]
anima antecedens probat [illegible] Prima quod est ratio et quod quid erat esse alicuius
est eius forma substantialis sed anima est ratio et quod quid erat corporis physici igitur est
forma substantialis eius. Secunda ratio illud quo ablato aliquid non manet nisi equi-
voce est forma substantialis eius sed anima ablata a corpore non manet corpus organicum nisi equivoce
igitur etc. minorem probat per simile in artificialibus quia si aliquod artificiale esset corpus natu-
rale ut dolabra forma dolabre ablata manet dolabra solum equivoce igitur similiter
erit de anima. Subdit quod anima non est ratio et esse corporis artificialis sed naturalis
corporis habentis in seipso principium motus et quietis. Sexta sit sic sicut pars anime ad par-
tem corporis ita tota anima ad totum corpus sed pars anime videtur esse forma
substantialis partis corporis igitur anima est forma substantialis totius corporis minorem probat quia
si oculus esset animal visus esset anima eius et oculus materia sed visus est forma substantialis
Et ratio oculi igitur pars anime est forma substantialis partis corporis. Deinde probat quia oculus
deficiente visu non est oculus nisi equivoce sicut oculus lapideus vel depictus ergo oportet quod
in toto corpore viventi proportionaliter se habeat tota anima. Deinde cum dicit Est autem
non abiciens ponit [illegible] que tangit unam distinctionem [illegible]
Quoniam aliquis posset credere quod anima est actus corporis physici habentis vitam in potentia
sed quod prima potentia abiciens actum. Ad hoc dicendum quod quedam est potentia abiciens
actum [illegible] est potentia ad utrumque. Alia est potentia [illegible] actum. Et ideo dicit
quod anima est actus corporis habentis vitam in potentia non tamen sic quod ab eo ablata
sit anima sed sic quod habet animam [illegible] est tale corpus in potentia ad [illegible]

corp(or)is eius a(n)i(m)a est act(us). Et sicut visus est forma organi et motus intellectus et vigilantia vigilantis sic a(n)i(m)a est forma corporis. Et sicut visus est pupilla ita a(n)i(m)a est a(n)i(m)al et corpus s(ed) pupilla est in potentia ad videndum non tamen excludendo visionem que est operatio a(n)i(m)e. Neque excludendo visionem que est forma corporis quo eius a(n)i(m)a est actus. Dicit solum in potentia vivens per exclusionem vite que est operatio. Et hoc infert aristoteles quod non est manifestum quod a(n)i(m)a sit inseparabilis a corpore aut quedam partes eius si ipsa partibilis est. A(n)i(m)a actus quarundam partium enim sunt in corpore. Quedam vero partes illius nullius sunt corporis. Ultimo infert quod non est manifestum utrum a(n)i(m)a sit actus corporis sicut nauta navis et tamen de istis textus exponetur. Ultra sequitur textus libri de anima. Queritur primo talis questio

U(trum) a(n)i(m)a intellectiva sit forma substantialis hominis

Arguitur quod non. A(n)i(m)a si sit sequitur quod homo non esset generabilis nec corruptibilis quod est inconveniens. Quo et a(n)i(m)a probatur quia a(n)i(m)a illud non est generabile cuius nulla pars essentialis est generabilis s(ed) nulla pars essentialis hominis est generabilis. Quo eius homo est generabilis. Hoc probatur quia a(n)i(m)a non est generabilis dicitur forma essentialis eius s(ed) a(n)i(m)a ipsa non esset generabilis sed creabilis. Talis nulla pars hominis est corruptibilis. Maior enim non est corruptibilis s(ed) annihilabilis licet etiam a(n)i(m)a ... Et confirmatur maior quia illos qui senserunt quod forma non sunt entitates distincte a partibus sit similiter a(n)i(m)a. Si homo generaret vel talis generatio terminaret ad esse materie vel ad esse anime vel ad ipsam unionem anime cum materia vel ad ipsum totum. Non primum quia materia est principium generationis. Quo non est terminus. Neque secundum quia a(n)i(m)a solum est terminus creationis. Quo non est terminus generationis substantialis. Non tertium. A(n)i(m)a unio est relatio sive forma accidentalis sive respectiva. Quo non est terminus generationis substantialis. Non quartum probatur quia sic generatio est simul una ita terminus generationis est simul unus. Quo a(n)i(m)a totum non est ad quod partes sunt simul. Si partes sit simul non terminaretur generatio nec totum. Secundo sic per rationem consideratorum quia quod a(n)i(m)a recipit aliquid naturaliter est ut sit denudata a forma specie recepti et sua substantia dicitur quod sua substantia non sit substantia recepti s(ed) a(n)i(m)a intellectiva recipit omnes formas naturales. Igitur a(n)i(m)a intellectiva non est forma naturalis. Antecedens declarat. A(n)i(m)a naturaliter est ut sensus recipiens colorem careat colore. Et sensus recipiens sonum careat sono. Consequens manifesta est quod illa substantia que dicitur intellectus naturalis nec est corpus nec forma in corpore s(ed) est omnino immixta in materia. Tertio sic. Si a(n)i(m)a intellectiva esset forma substantialis hominis sequitur quod a(n)i(m)a totalis esset quanta et extensa saltem per accidens et quod materia esset intelligens. Utrumque quorum est inconveniens. Quo et a(n)i(m)a probatur quia per quod quantitas est in toto subiecto primo igitur per accidens est in qualibet parte compositi. Etiam per accidens a(n)i(m)a rationalis est quanta s(ed) secunda quia probatur. Quelibet forma quantitas sunt effectum formalem suo subiecto. Quo si a(n)i(m)a rationalis sit forma informans materiam sequitur quod quantitas eius effectum formalem ... Consequens autem non solum est ipse ... et per consequens materia erit intellectiva et potest intelligere. Quarto sic quod non est corpus nec virtus in corpore non indiget ad multiplicationem corporum s(ed) a(n)i(m)a non est corpus nec virtus in corpore. Quo et a(n)i(m)a quoad primam partem patet primo sermonum. Secundo et secunda probatur quod non sit virtus in corpore quod ... In oppositum est auctoritas ... in primo huius sexti dicit duas esse substantias et esse formam. Igitur est forma substantialis. In ista questione ponentur aliqua. Primo ad primam. Secundo ... quod de hac questione quod una opinio erronea ... que potest reduci ad quinque ... distinctiones et ... dicta et duabus ... Prima distinctio duplex est forma. Quedam est forma assistens que est solum principium operationum sicut intelligentia est principium operandi ... sicut orbis quem movet. Alia dicitur est de a(n)i(m)a ... alia est forma inherens ... est principium existendi et operandi ... forma ... principium ... Secunda distinctio duplex est actus quidam est per inherentiam et informationem sicut a(n)i(m)a ... vera

opus ... (margin)

et actus corporis organici. Alius est actus per speciem et operationem et ita secundum est anima intellectiva
est actus corporis humani et intelligentia est actus sui orbis. Tercia distinctio homo
potest capi dupliciter. Primo proprie et sic est quedam entitas realis et essentialis constituta ex cor-
pore [illegible] tamquam ex materia et quadam anima que proprie non est anima intellectiva
tamquam ex forma substantiali specifica et ita vocatur anima cogitativa vel [illegible] vel
estimativa. Alio modo potest homo capi pro entitate aggregata ex illo composito et anima intellectiva
assistente illi composito. Et est simile sicut [illegible] quod celum potest capi dupliciter. Uno modo pro quodam
composito ex materia et forma substantiali celi. Alio modo pro aggregato ex isto composito et intelligentia
movente celum. Quarta distinctio intelligere capitur dupliciter. Uno modo pro intelligere
speculativo et sic non aliud est quam speculari res [illegible] conditionibus particularibus [illegible]
sensibilibus et fantasmatibus. Alio modo capitur intelligere [illegible] et sic non est aliud quam abs-
tractas [illegible] intelligere a conditionibus particularibus materie et a fantasmatibus [illegible]
est actus adequatus anime cogitative seu rationi particulari. Sed [illegible] intelligere est actus
[illegible] anime intellective. Quinta distinctio anima intellectiva capitur dupliciter. Uno modo [illegible] et
[illegible] anima cogitativa que ab aliis vocatur ratio particularis [illegible] intellectiva.
Alio modo potest capi proprie pro quadam substantia separata assistente [illegible] que est prin-
cipium [illegible] actus in homine [illegible] intelligere [illegible]. Secundo ponitur [illegible]
[illegible] anima cogitativa est forma substantialis hominis et [illegible] homo specie [illegible] in esse spe-
cifico hominis et specie distinguitur a quolibet quod non est homo per illam formam [illegible]
qua homo specie [illegible] in esse specifico hominis et specie distinctus a quolibet quod non
est homo est forma substantialis hominis. Sed anima cogitativa est [illegible] et [illegible]
est nota quoniam talis anima [illegible] actu specie distinguitur a forma specifica [illegible] quod non
est homo [illegible] est intelligere [illegible]. Secundum [illegible] anima intellectiva est bona substantia ab-
stracta et separata [illegible] est quedam intelligentia assistens homini sicut intelligentia
movens celum assistit celo. Patet quia secundum [illegible] anima intellectiva [illegible]
ante [illegible] in corpore et [illegible] ad [illegible] [illegible] anima
intellectiva non [illegible] copulatur aut coniungitur homini per assistentiam sed solum in [illegible]
[illegible] quia [illegible] est [illegible] nobilem substantiam esse in [illegible] in quo [illegible]
[illegible] anima intellectiva ante annos discretionis hominis [illegible]
[illegible] intelligere. Quarta [illegible] motor celi est ab [illegible]
[illegible] celi assistente celo et non [illegible] sicut motor navis a navi
[illegible] assistente navi ita anima intellectiva est [illegible] non [illegible] sed assisten-
[illegible] que copulatur homini [illegible] annis discretionis et ab [illegible] separatur [illegible]
Tercio ponitur [illegible] quod prima anima intellectiva non est forma substantialis hominis
saltem per inherentiam sed solum per assistentiam et [illegible] annos
discretionis et post annos discretionis est eiusdem speciei [illegible] eandem formam
substantialem specificam. Sed homo ante annos discretionis non habet animam intellectivam pro forma
substantiali specifica ergo anima intellectiva non est forma substantialis specifica hominis. Confirmatur
[illegible] homo puer et homo adultus sunt eiusdem speciei [illegible] eandem formam sub-
stantialem specificam. [illegible] homo puer non habet animam intellectivam
ergo anima intellectiva non est forma substantialis specifica hominis. **Secunda questio** de mente
[illegible] fuit ponere animam intellectivam non esse formam substantialem hominis [illegible]
[illegible] anime intellective non [illegible]
aut [illegible] de anima intellectiva in [illegible]
est erronea tam in [illegible] quam in fide. Primo [illegible] est erronea in [illegible]
[illegible] animam intellectivam esse formam sub-
stantialem hominis [illegible] quia [illegible] non [illegible]
[illegible] animam intellectivam esse formam substantialem
[illegible] quod [illegible] homo [illegible]
hominis magis quam [illegible] in [illegible] et [illegible] intellectiva
[illegible] est primo et per se [illegible] et non per [illegible] per aliqua intellectiva

assistente quod illa posset separari et ea separata homo non amplius diceretur intelligere quod est
absurdum quia homo est intellectivus et intelligit per suam formam substantialem. Secundo evidens est quod id
a quo aliquid dicitur primo intelligere debet esse intellectivum sed anima est huiusmodi ergo evidens
est in parte naturali animam intellectivam esse formam substantialem hominis ergo prima conclusio Commentatoris
est falsa [illegible]. Sed anima intellectiva non est forma substantialis hominis [illegible] secunda quod conclusio Commen-
tatoris sit falsa ostenditur quia propria operatio est a propria forma sed intelligere est propria operatio hominis
ergo est a propria forma ipsius [illegible] est [illegible] et [illegible] est [illegible] in 2° de anima [illegible]
tale principium hominis forma [illegible] operationis est anima intellectiva ergo anima intellectiva est forma
substantialis hominis quarto [illegible] contra Commentatorem [illegible] [illegible] et [illegible]
et felicitatis que consistit in speculatione et in intellectione est propria operatio hominis [illegible]
[illegible] sicut [illegible] fiat per materiam ita actio formam sed propria actio hominis est intelligere
ergo [illegible] debemus investigare primam hominis [illegible] et illa non est
aliud quam anima intellectiva ergo anima intellectiva est forma hominis. Contra 2am conclusionem
Commentatoris in qua dicit quod de mente Aristotelis fuit ponere animam intellectivam non
esse formam substantialem hominis arguitur auctoritate ipsius Aristotelis in 2° [illegible] in quarta conclusione [illegible]
[illegible] et quod [illegible] dictum est de omni anima quod sit [illegible] est substantia i. forma substantialis et hoc
probat [illegible] [illegible] in textu [illegible] [illegible] mente in [illegible]
[illegible] [illegible] formalis remaneat post corruptionem [illegible] quod sic et [illegible]
de anima intellectiva ergo anima intellectiva est [illegible] formalis sive forma substantialis
hominis sed quod primo ipsius Commentatoris est [illegible] [illegible] primo [illegible] articulis parisiensibus
[illegible] est dicere animam intellectivam solum esse in homine sicut nautam in navi error [illegible]
[illegible] tenemus enim fide quod [illegible] animae gaudent [illegible] in celo quedam vero cruciabuntur
[illegible] in inferno et non cruciabitur corpus quia resolvitur ergo cruciabitur anima saltem corpus
non cruciabitur ante resurrectionem generalem [illegible] est alia opinio [illegible]
[illegible] dicens animam intellectivam esse formam substantialem hominis per informationem [illegible]
[illegible] et non per assistentiam ut dicebat Commentator [illegible] rationes que sunt
facte [illegible] **Sciendum 2°** [illegible] circa [illegible] [illegible] incidunt
[illegible] [illegible] prima [illegible] 2am [illegible] est [illegible] et [illegible] in actu
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] et [illegible] a quo aliquid dicitur [illegible] [illegible] vel esse [illegible]
et sic [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] formalis per quem aliquid [illegible] et [illegible] [illegible] ab alio et [illegible]
[illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] 2m [illegible] forma non est in actu [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] 2° [illegible] est [illegible] 2° materia
[illegible] non est [illegible] formata neque aliquid [illegible] in actu [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] forma [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
quod substantia est in subiecto [illegible] est forme [illegible] substantia in subiecto [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] forma substantialem et accidens [illegible] accidens non est [illegible]
[illegible] [illegible] forma non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma substantialis
[illegible] esse in subiecto et accidens subiectum [illegible] accidens est [illegible] [illegible] forma et
forma [illegible] aliquid [illegible] in actu et non indigens aliquo in suo esse accidente [illegible]
[illegible] forme substantialis non [illegible] esse in actu 2m [illegible] est [illegible] [illegible]
formam et [illegible] forma [illegible] in actu et [illegible] [illegible] maiore [illegible] [illegible]
Quarta [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] materia non [illegible] esse [illegible] forma [illegible]
ta est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] sua forma et
non [illegible] sua materia [illegible] enim nullo modo [illegible] esse in actu in [illegible] 2m [illegible]
materia [illegible] non est in actu [illegible] forme [illegible] subiectum [illegible] [illegible] materia in
[illegible] [illegible] [illegible] quia si forma fuit ablata [illegible] remanet [illegible] [illegible]

materia est in actu essentiali et entitativo sine existentiali seclusa quacumque forma
quod probatur duplici auctoritate et rationibus. Prima est Philosophi primo Physicorum qui dicit quod materia est
per se primum ens, quia materia est per se ratio [illegible] secundo Physicorum. Tertio quia materia est per se [illegible] cognoscibilis
[illegible] sepcio [illegible] tertio quia materia est per se subiectum generationis et corruptionis primo Physicorum. Item quia
materia est ingenita et incorruptibilis ex primo Physicorum. Probatur etiam auctoritate Commentatoris qui dicit
materia est una [illegible] quae tamen aufert est substantia aufert eius individuum. Rationibus
secundo [illegible] quia causa naturalis agens requirit potentiam in qua agit et eius potentiam
transmutat de opposito in oppositum, sed omne oppositum non sit aliud quam materia. Sine subiecto
non est alterum oppositorum, puta forma vel privatio, ad hoc non sed [illegible] primo Physicorum
Physicorum, omnium generatorum non sit aliud sed est aliquid quod manet sub utroque termino,
sed id quod manet sub utroque termino generationis est in actu et non est aliud quam materia,
ergo materia est in actu. Secundo si aliqua substantia est corruptibilis a principiis intrinsecis,
sed si substantia generabilis et corruptibilis non est nisi una entitate positiva, ergo substantia
erit simplex et non [illegible] in se principia corruptionis. Ergo [illegible] materia non sit alia
entitas positiva a forma, non erit generatio nec corruptio. Sed hoc est falsum. Ergo [illegible]
[illegible] generatio est a non subiecto in subiectum, corruptio autem [illegible] Physicorum.
Sed si substantia generabilis sit solum res quae forma actu non remaneret post
[illegible] aliud. Quarto sicut primum receptivum est distinctum realiter a primo recepto,
pro quanto nihil non recipit se, sed primum receptivum est materia, primum receptum est forma,
ergo materia est aliud actu, sibi ipsi distincta et actuum formae. Quinto quando unum
manet alio non manente, illa habent distinctos proprios actus, sed manet
[illegible] materia, forma potest corrumpi et non manet, ergo hoc est manifestum, sed hoc apparet
in corruptione [illegible] ergo [illegible] concluditur probabiliter quod materia prima est ens in
actu essentiali et entitativo quod est propositum. Secunda difficultas: utrum
[illegible] sit hoc aliquid a materia vel a forma. Pro solutione huius difficultatis
primo talis distinctio [illegible] esse hoc aliquid potest intelligi dupliciter. Uno
quod sit hoc aliquid specie, hoc est dictum quod sit repositum in determinata specie
[illegible] Alio potest intelligi quod sit hoc aliquid individualiter, hoc est dictum quod habeat
primum suae incommunicabilitatis in se a materia vel a forma. Secundo ponitur
[illegible] suppositio prima [illegible] quod est per se atque quidditate generis potest esse principium
quo aliquid dicitur hoc aliquid individualiter, patet quia [illegible] est principium quo aliquid
quid dicitur hoc aliquid individualiter, dicitur esse incommunicabile, sed illa per se quidditate
generis est incommunicabilis, ergo nulla talis potest esse principium quo aliquid dicitur individualiter. [illegible]
suppositio: materia et forma sunt partes [illegible] [illegible] proprie diffinibiles,
patet quod quidquid est per se entis naturalis est per se [illegible] proprie diffinibilis,
sed sic est quod materia et forma sunt partes entis naturalis et essentiales quod notum
est. [illegible] [illegible] de primo quod [illegible] hoc aliquid specie, hoc est dictum quod [illegible]
positum in determinata specie specialissima per suam formam substantialem specificam, patet quia differentia specifica quae
est speciei specialissimae constitutiva sumitur a forma substantiali specifica. Ergo hoc sit [illegible] omni
[illegible] repositum in specie specialissima a quo sumitur differentia speciei specialissimae constitutiva, sed talis
differentia sumitur a forma substantiali specifica [illegible] secundo [illegible] quod [illegible] non [illegible] hoc aliquid
individualiter a materia nec a forma, patet per suppositionem praecedentem. Secundo dicitur secundo:
[illegible] est hoc aliquid individualiter a sua [illegible] individuali per quam unumquodque [illegible]
aliquid individualiter ab illo a quo est incommunicabile, sed quodlibet [illegible] seu suppositum
est incommunicabile a [illegible] individuali, ergo hoc aliquid individualiter [illegible]
[illegible] difficultas: utrum naturalia sint principia [illegible] pro solutione huius difficultatis

primo ponit due suppositiones secunda quibus gaudet tres declarationes quas ponit Commentator in isto 2°
commento octavo inter artificialia et naturalia prima quia in naturalibus ablata forma
substantiali nil remanet unum et idem nomine et diffinitione sed ablata forma artificiali re-
manet unum et idem nomine et diffinitione ut cum aufertur figura serratis ferrum re-
manet unum et idem sic cum [illegible] prima nomen in naturalibus primo dicit de forma
2° de [illegible] in rebus artificialibus nomen primo dicit de materia secundo de aggregato
Ratio quia non in artificialibus denominat vel denotat individuum substantie secundum suam
[illegible] [illegible] que est materia In rebus at naturalibus denominat individuum substantie secundum suam
formam Secunda suppositio forma artificialium est una entitas realiter
distincta a qualibet forma [illegible] entis naturalis patet per duas auctoritates Commentatoris in
isto 2° commento octavo prima individuum substantie non dicit de artificialium
secundum materiam [illegible] de serrari 2m quod est rebus ferrum et forma est in eo [illegible]
quod forma artificialium est una forma accidentalem realiter distincta a qualibet
forma rei naturalis Secunda cum figura serratis aufertur remanet unum et idem
ferrum sic cum nomine et diffinitione quod ablata forma artificiali ab ente naturali re-
manet [illegible] naturale et per consequens est entitatem illius rei naturalis erat ponenda una
forma distincta a qualibet forma naturali tam substantiali quam accidentali realiter Tertio secundo
ponit due distinctiones prima est primum Quoddam est primum constitutivum quod
constituit [illegible] aliquam rem aliud est primum [illegible] quod est [illegible] rei [illegible]
cum est primum constitutivum quod est primum [illegible] realiter constitutivum aliqua rem Secunda
distinctio [illegible] [illegible] [illegible] denominato et naturalia non sunt aliquo
[illegible] [illegible] artificialium [illegible] [illegible] [illegible] Alio modo artificiale [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] forma [illegible] et sic naturalia sunt [illegible] artificialium quia sunt [illegible]
formarum [illegible] Tertio modo [illegible] per aggregato [illegible] [illegible] et forma
[illegible] et naturalia sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] modorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse aliorum [illegible]

Et sic de primo articulo Quantum ad 2m **Conclusio unica** po[illegible] anima
[illegible] est forma substantialis [illegible] patet per [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] Quantum ad 3m articulum **Dubitatur primo**
[illegible] est substantia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia non est substantia [illegible] [illegible] [illegible] in actu
est actus 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in actu [illegible] forma corporeitatis [illegible] non est substantia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquod
additum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] passionem ad subiectum [illegible]
[illegible] **Arguitur 2°** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corporis [illegible]
[illegible] [illegible] actus corporis non posset esse sine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] anima non est educta de potentia [illegible] non est actus [illegible] Et sic anima
[illegible] actus corporis sic forma 2m [illegible] non est actus [illegible] [illegible] **3°**
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primum quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] primum vite [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] est primum vite quod
[illegible] [illegible] [illegible] et quo ablato aufertur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Marginalia, right:] [illegible] in actu [illegible] [illegible] in 2° [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] de actu [illegible] [illegible] [illegible]

[Marginalia, right:] [illegible] [illegible] organico [illegible] forma non [illegible]

[Marginalia, right:] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] est primus actus [illegible] [illegible] [illegible]

[Marginalia, left:] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] additamentum [illegible] [illegible] et non [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible]

vel per [illegible] et incompleta [illegible] vel [illegible] et completa [illegible] quod una [illegible] rei

Quinto arguitur contra secundam suppositionem quae fuit quod anima sit diffinibilis, nam anima non potest diffiniri
duabus differentiis quia unius rei est tantum una quidditatem ergo tantum una differentia
eo quod differentia est oratio indicans quid est esse rei. Confirmatur quia solum species est
diffinibilis sed anima non est species [illegible] per se speciei [illegible] Commentator est [illegible] imo
[illegible] quia anima et corpus componunt speciem [illegible]
et dicta materia [illegible] est [illegible] in textu dicens animam esse substantiam et
[illegible] diffiniri differentiis duabus [illegible]
et substantia [illegible] anima [illegible] non [illegible] sed reducitur dividitur ad substantiam
in materiam formam et totum compositum quae divisio non est substantiae ut [illegible]
quia ipsa illo modo dividitur in substantiam corpoream et incorpoream [illegible] est divisio substantiae
[illegible] esse completum vocatur compositum [illegible] secundo physicorum [illegible]
compleat esse vocatur forma nam forma est [illegible] aliquid [illegible] ad sit in potentia
subiectiva ~~[illegible]~~ et receptiva [illegible] actu [illegible] non est [illegible]
aliquid eo quod in sua quidditate nullam formam includit [illegible] est divisio
convertit non obstante quod substantia dicatur magis et minus de illis sicut patet in praedicamentis
[illegible] quod prima substantia est magis substantia quam secunda et tamen [illegible]
[illegible] et secunda [illegible] ista divisio sit [illegible] in suas species [illegible] Commentator
secundo physicorum quod ista divisio est magis multiplex in sua [illegible]
[illegible] plus et [illegible] membra istius divisionis [illegible]
sed [illegible] Commentator non est de mente [illegible] quando ponit in diffinitione animae substantiam
et eam dividit in materiam et formam et totum compositum [illegible] substantia [illegible]
ponentur genus diffiniti in hac diffinitione licet [illegible] diffinitionem possent
[illegible] diffiniti eo quod [illegible] non est [illegible] possunt tamen dici
quod Commentator non vult substantiam [illegible] esse [illegible] multiplicitate [illegible]
sed [illegible] modos [illegible] quo [illegible] genus [illegible]
quod non est inconveniens unius divisionis esse duas [illegible] divisiones quarum una est
per [illegible] materiales et alia per [illegible] formales. [illegible] distinctio [illegible]
actus sive perfectio [illegible] est actus primus sive perfectio prima [illegible]
alia est perfectio secunda [illegible] corpora. Actus ad ut sufficit ad propositum
potest dici primus [illegible] ut actus est [illegible] et vocatur actus simplex
primus et sic [illegible] potest dici actus primus eo quod ipsa est prima entitas [illegible]
in [illegible] nam [illegible] a nullo dependens et isto modo non est hic ad propositum
[illegible] actum primo forma [illegible] in suo ordine est actus primus [illegible]
[illegible] actus primus forma est forma substantialis [illegible] materiae vel informans
materiam et hoc [illegible] vel [illegible] primus [illegible] et sic forma [illegible]
est actus primus materiae aut forma corporeitatis [illegible] vel [illegible] perfectionis
Et sic anima est actus primus corporis [illegible] actus primus [illegible] principium for-
malis ad actum secundum ab eo procedentem et sic [illegible] forma substantialis dicitur actus
primus et operatio ab ea procedens dicitur actus 2us et non solum forma substantialis
dicitur actus primus isto modo sed etiam forma [illegible] quae est principium [illegible] operationis
[illegible] scientia est actus primus et considerare est actus secundus et [illegible] forma est in actu
primo et [illegible] operationem est in actu secundo et illud quod est in potentia ad [illegible]
formam est in potentia ad actum primum, illud tamen quod [illegible] formam et [illegible]
[illegible] operationem illius formae est in potentia ad actum secundum [illegible] infertur quod
anima non est actus primus [illegible] de [illegible] secundo patet quod
anima praesupponit formam mixti ut [illegible] videlicet [illegible] infert quod anima [illegible] actus

actus duplex

[illegible]

primus tho et quarto modo patet quod differentes illorum actuum habet ad invicem supra dictas de actu primo et secundo ponit aristoteles ad veniendum quod quidem est ex parte anime. Secundo ex parte ad corporis ponitur aliqua corpora quedam sunt corpora que naturalia et que artificialia naturalia que habent vitam et quedam non habent. Illa aut habent vitam que augentur et diminuuntur ex quo patet quod corpus celeste secundum intencionem philosophi non est formaliter vivum licet ad [illegible] avicenna videtur dicere hoc scripto naturalium primo secundum eum est substancia simplex non generata. Et ideo in eo non est materia. Tercia distinctio corporis organici ratur dupliciter uno modo generaliter ponitur quod ex [illegible] diversas partes diversimode generatas et deputatas ad diversa officia ut operaciones secundum eas et sic ratur in diffinicione alio modo ratur proprie. Et sic corpus organicum dicitur quod habet diversa organa diversimode proporcionata ad diversa officia deputata et et totum corpus quod est adequata perfectio anime dicitur corpus anime et illo modo non dicitur capi in diffinicione nam in animalibus aliquibus quelibet pars diversa a toto est ipse anima et tamen corpus talis non est adequata perfectio anime. Vita dicitur multipliciter quandoque continuando dicta ratur pluribus modis. Uno modo pro actu primo quo aliquid dicitur vivens sic capitur quibus in libello de morte et vita. Alio modo ratur pro operacione vitali qua cognoscimus aliquam rem vivens et non vivens. Tercio ratur pro actu vitali sic sunt sensacio nutricio et huiusmodi. Quarto ratur pro principali forma specifica vite sicut sunt sensacio nutricio et huiusmodi. Alio modo ratur pro forma que est principium operacionum vitalium nata facere viventem et hoc aliquid in materia et hoc modo dicitur tam de anima coniuncta quam non coniuncta. Tercio ratur pro forma tam dum est in materia que actualiter corpori inheret materie et constituit unum hoc aliquid et sic in materia que est principium operacionum vitalium. Potencia ratur dupliciter. Primo pro potencia ad actum primum. Secundo pro potencia ad actum secundum.

Ad dubium quod diffinicio anime sunt convenienter assignate patet quod ibi declaratur ratio cuiuslibet et explicantur naturam anime et faciunt eam differre a quolibet alio. Secundo dicitur quod secunda diffinicio sic quod secundum principium demonstratur ita quod prima demonstratur per secundam. Secundum dicitur quod anima est principium quo vivimus sentimus movemur et intelligimus et est actus primus corporis organici physici potencia vitam habentis. Et anima est quod quid est. Et hoc videtur probare quod ipsa demonstracio est a posteriori quia dicitur per notiora quo ad nos operaciones vite sunt priora quam sit substancia ipsius anime. Secundo dicitur quod est a posteriori ex quo dicitur per hoc quod est principium formale vite non bene sequitur anima est principium quo formaliter corpus vivit quo est actus substancialis corporis habentis vitam in actu primo constitutus tamen in potencia ad operaciones vitales. Tercio tamen contra videtur quod vitalem esse tercia physicorum dicit principia valent venari diffinicionem primam permisit quod satis est contra secundam tercia totum corpus sit nobis [illegible] nam ex causis tamen quo ad nos tercio tentandus est sic iterum agredi nam satis ex causis et notoriis quo ad nos dicuntur in talibus et communibus vult dicere quod ista secunda diffinicio magis propria est ex prioribus vite que sunt notoria nobis non quod ipsa dicitur ex illa. Sed quia tota hoc notoria debeat dici suppositum quod aristoteles vocat hoc aliquid tamen ipsa sit simpliciter secundum intencionem doctoris subtilis quod simile est subsistens et suppositum non sunt omnino idem cum dicitur a sua existencia ita quod presumendo ad ea et sic subsistere. Idem sunt simpliciter existencia ita quod presuppositum secundum multa sunt similia que non constituunt natura et omnia ista a quo suppositum presumendum secundum multa sunt similia que non sunt suppositum [illegible] et multa existencie que non subsistunt sicut accidencia tercia non sunt supposita.

ista sunt | simpliciter
conti[illegible] | existens
modo | subsistens
supposita | suppositum
et supposita | persona

tractatus ... [illegible]

corpus naturale

vita corpus

potencia

Hec supposito infertur quod subsistere in natura creata non constituit rationem suppositi nec aliquid
positivum ultra distinctum a natura sic accepta probatur quia omne reale positivum quod advenit nature
singulari actualiter existenti quam existam in ultima et completa ~~singularitate~~ [actualitate] atque est et speciei et speciei
accidens et pertinet ad aliquod genus accidentis. Sed 2o positivum per quod substantia creata est
rationem suppositi ipse non est accidens nec pertinet ad genus accidentis quia substantia non subsistit per
accidens sed magis quam quod accidens subsistit per substantiam ergo id positivum non est aliquid distinctum
ab hac natura singulari actualiter existente. Adhuc probatur quia secundum philosophum [...] accidens est quod
advenit rei iam existenti in effectu [et actu] quantum ad esse ultimatum et completum ipsius ut speciei et
individui. Cum enim complexum [...] includat essencialiter genera species et individua
differentias et constitutivas et nichil aliorum preter ista sed quod quicquid advenit rei creatae
positum in effectu quantum ad esse completum generis speciei et individui quod totum est sibi accidens quia
illud quod presupponit totam coordinationem atque est novum est accidens illi sed quicquid reale
advenit illi substantie singulari existenti in effectu [et actu] est accidens et per consequens non potest habere rationem
constitutiva suppositi ipsi. Infertur 2o quod suppositum constituitur in esse suppositi per triplicem negationem
pro cuius declaratione supponendum quod aliquid potest esse in alio tripliciter quantum ad presens sufficit
uno modo sicut accidens in subiecto vel sicut natura in supposito vel sicut pars in toto. Et isti tres
modi essendi in alio et alio sunt alii et alii rationes. Suppositum autem creatum addit
super naturam negationem istorum trium modorum essendi in alio quia natura supposita in
supposito ipso non dependet per aliquod neque innititur alteri sicut accidens subiecto
nec sicut natura supposito nec sicut pars toti. Quelibet enim istarum negationum subdividitur
in tres parciales et in omnibus erunt novem quia aliquid potest inniti alteri sicut accidens
subiecto et hoc vel actualiter vel aptitudinaliter vel potencionaliter. Similiter pars
potest inniti toti vel actualiter vel aptitudinaliter vel potencionaliter. Dico ergo
ulterius quod suppositum creatum ultra naturam propriam includit duplicem innitenciam nature
ad suppositum scilicet actualem et aptitudinalem non concludit potencialem. De actuali
patet quia non sic sequitur quod natura simul esset in duobus suppositis et eadem ratione in decem.
De aptitudinali probatur quia nulla natura supposita supposito violenter supposita existeret
in ipso. Illud enim quod tollit naturalem inclinationem atque violentat ipsum patet de omni
retento suppositum. De negatione potenciali planum est. Si enim suppositum concluderet
talem innitenciam ipsum numquam posset assumi ad aliud suppositum nec creatum nec
increatum quod falsum est. Nam filius dei assumpsit naturam humanam individuam et
singularem non tamen in supposito sed ipsam suppositavit supposito increato ut dicit Damascenus.
Infertur 3o quod suppositum creatum addit super naturam triplicem negationem accidentis ad subiectum
triplicem ad totum scilicet actualem aptitudinalem et potencialem. De negatione accidentis
ad subiectum de se notum est. Sed de negatione partis ad totum patet primo de actuali
nam pars existens in toto non suppositatur supposito proprio ut videtur nec dicitur hoc aliquid
sed hoc atque similiter est. Patet de aptitudinali quia suppositum [ut potentia] [...] sub ratione
suppositi non dependet nec actualiter nec aptitudinaliter ab aliquo supposito. Pars
autem separata a toto sic habet rationem suppositi consistit in [...] quia [...] natura naturaliter consistit
in proprio supposito et per consequens pars non habet naturalem inclinationem ad suum suppositum quod
est falsum. Sed cum naturaliter consistit in aliquo naturaliter tendere ad modum subsistendi eius.
De potenciali negatione probatur quia pars nunquam nata est facere per se unum cum toto sed
cum alia parte ex quarum unione resultat totum. Ex quo patet quod anima intellectiva separa-
ta per se existens extra corpus non habet rationem suppositi sed aptitudinaliter innititur corpori et

possibile enim est vel ultimo quod quamvis anima sit per se ens non tamen per se subsistit. Unde suppositum enim est incommunicabilis existentia anima autem nata est communicari. Nunc per modum forme constitutiue ultimo quod anima separata non est persona quia enim persona est suppositum intellectuale substantie existens in natura intellectuali. Et ideo solum ratione intellectus in quibus naturis scilicet divina angelica et humana. Et ideo dictio Boecij de persona est corrigenda secundum dominum Richardum. Ex quibus ergo dicit quod persona est rationalis nature individua substantia. Richardus vero dicit quod est rationalis nature individua existentia. Et hec non convenit anime. Si queras secundo utrum ita sit quod omnis negatio addita ad rationem sit generaliter ratio mentis et ideo peri hermeneias. Dico quod suppositum ultra naturam singularem si dicat aliquem negationem sequitur quod non est negatio et per consequens aliquid positivum. Dico quod negatio addita ad rationem [illegible] ad rationem non est nisi non apta nata per se subsistere. Si queras quomodo suppositum ultra naturam solum addat negationem videtur quod omnia supposita de genere substantie essent negativa. Dicitur quod supposita esse negativa potest intelligi dupliciter. Uno modo quod ipsum sit sola negatio et sic non est negativum. Alio modo quod de ratione formali ipsius sit non solum positivum quod est hec natura singularis. Sed etiam negatio dicta includit positivum dicto et sic etiam non est negativum. Secundo quod positivum quod includit essentialiter sequatur per quandam consecutionem ipsa negatio et sic non sequitur per inconveniens quod aliquod suppositum esse negativum. Si queras tertio utrum suppositum in genere substantie sit per se unum cum includat negativum et positivum non potest fieri per se unum. Videtur ergo quod suppositum de genere substantie non sit per se unum. Vel dicitur quod suppositum non dicat illam negationem sed omnia [illegible] dicunt aliquid et negatio non dicant substantiam et accidens sed ex substantia et accidente non potest fieri unum per se ut patet septimo metaphysice. Sed de hoc alibi est [illegible] pertractandum. Dicitur quod verum est quod ex negativo et positivo non potest fieri per se unum sed quod quodlibet illorum essentialiter generat. Potest tamen esse unum per consecutionem ita quod ad primum necessario sequitur negatio. Vel posset dici quod suppositum posset capi fundamentaliter et sic est per se unum vel formaliter et sic non est per se unum nec magis cuius [illegible] implicat negationem et ideo de minime cuius formaliter. Si autem accipiatur pro eo quod implicat fundamentaliter et formaliter simul etiam conceditur quod non est per se unum. Ad rationes dubij ad primam et secundam patet solutio ex dictis. Ad confirmationem dicitur quod intellectus nullius corporis est actus tanquam organi quo mediante exercet suam operationem. Est tamen tamen actus per modum forme et ille actus non [illegible] de potentia materie neque necessario innitens corpori et ideo potest esse per se et per se operari sine corpore. Ad tertiam patet solutio ex dictis. Ad quartam negatur antecedens. Ad probationem cum dicitur quod corpus et corde [illegible] non tamen primo [illegible] anima. Quod non est forma corporis et principium primum operationum vitalium. Ad confirmationem dicitur quod licet anima non sit species completa reponibilis in genere substantie. Est tamen species secundo suorum inferiorum cum sunt anima sensitiva vegetativa et intellectiva. Vel dicitur quod licet non est species est tamen modus speciei. Ut dicitur secundo de [illegible] quod hic dicto est data per additamentum. Sed humana enim species est [illegible] gratia [illegible] et [illegible].

Dubitatur 20 utrum [illegible] anime conveniat ei et soli dici. Ad quod dubium primo videtur secundum consequenter [illegible] ponendo [illegible] distinctionem quod duplex est actus. Primus per intelligentiam et informationem. Alius est per existentiam et operationem. Secundo [illegible] talis [illegible] secundum enim anima intellectiva est quedam intelligentia existens [illegible] que est principium [illegible] operationum [illegible] de primo quod non est dabilis [illegible] sufficiens omnibus anime. Que [illegible] [illegible] specie anime [illegible] anima perfectio prima [illegible] de anima [illegible] et aliis [illegible] anime [illegible] quod [illegible] sufficiens convenit omnibus [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible]

Et intellectus possibiles sunt intrinsece assistentes et ipsis quia ista dicta [illegible] Secundo quia ista opinio est erronea et sunt nimis improbata per ea aliter videretur 2m vita. Item quod actus primus messe dicitur solum de actu solum per inherentiam et informationem. Secundo dicitur quod omnibus anima est et intrinseca est actus per informationem patet ergo per verba philosophi et per rationes contra opiniones. Textus dicit quod [illegible] dicto quia [illegible]

Ad rationes ante oppositum

ad primam dicitur negando sequelam [illegible] quia forma non est id quod generatur aut corrumpitur sed totum compositum. Ad confirmationem dicitur quod totum compositum dicit tertiam entitatem realiter distinctam a partibus simul sumptis ut visum est in secundo physicorum. Ad secundam dicitur quod aliquid potest recipere aliquid dupliciter uno modo subiective alio modo obiective. Concedo ergo quod de recipiente aliquid subiective oportet esse denudatum a forma speciali recepti 2m [illegible] 2m [illegible] non recipit. Non tamen est verum de recipiente obiective. Ad tertiam vero [illegible] dicitur negando sequelam et [illegible] patet ratio primi est quia quantitas non est in toto primo quam [illegible]. Sed est primo in toto mixto [illegible] est quod in hoc. Sicut forma accidentalis et substantialis conformat [illegible] accidentalis generat suum effectum formalem suo subiecto sed forma substantialis generat suum effectum formalem toti composito. Ad quartam dicitur quod anima non intrinsece efficitur ex corporibus sed est [illegible] individualibus. Et haec de opinione [illegible] textus.

Quoniam autem ex incertis etc.

Circa hunc textum et eius capitulum 2m in quo Aristoteles [illegible] diffinitionem anime. Et dividitur in duas partes [illegible] prima ponit [illegible] prima tangit intentum et est hoc [illegible] nos attingere alia [illegible] diffinitionem [illegible] in [illegible] ipsa nos latet 2m sensum [illegible] probat quod ex incertis 2m [illegible] nobis tamen certis fit notum [illegible] 2m [illegible] certum est prima [illegible] probat quia non solum [illegible] ostendere quid est anima 2m [illegible] diffinitiva sed [illegible] ostendere [illegible] quia causam [illegible] anime [illegible]. Ex hoc infert quod quedam diffinitiones sunt [illegible] demonstrationis quedam medium sine principium probat [illegible] mathematico ut ista diffinitio tetragonismi est [illegible] tetragonismus est orthogonium equilaterum [illegible] equale quadrangulo altera parte longiori. Et ista dicto tetragonismi [illegible] tamen solum [illegible] quid tetragonismus est medie [illegible] inventio. Et subdit quod modo [illegible] demonstrare [illegible] anima [illegible] multiplicitate [illegible] ibi in textu [illegible] alia [illegible] modos vivendi. Et est [illegible] multiplicitate [illegible] de intellectu [illegible] de sensu de motu et quiete 2m locum et de motu 2m alimentum et augmentum et decrementum. [illegible] tamen ibi in textu [illegible]. Et vegetabilia [illegible] quibus [illegible] utrique modo probat quia omnia habent potentiam et principium per quod [illegible] augmentur et decrementur 2m [illegible] et probat quod non augentur per sursum quam non deorsum [illegible] sursum et deorsum et [illegible] omnia vegetabilia aluntur et vivunt usque in finem et quousque [illegible] alimentum. Deinde [illegible] separari [illegible] post [illegible] quae tangit [illegible] inter modos vivendi et primo [illegible] alios quia [illegible] modos separari ab omnibus aliis aliud [illegible] ab hoc est impossibile in mortalibus [illegible] et probat quod [illegible] est aqua [illegible] vegetabilia quae [illegible] modo vivendi et [illegible] alium [illegible] potentiam [illegible] et 2m locum motum quod [illegible] alia [illegible]

Quia nec 2m locum mouentur necessario consequitur diximus vnire et non sequi vnire. Secundo
Circa consultiua consequitur. Ex hoc infert quod sensus tactus inest omnibus aliis probat quod sicut
vegetatiuum potest separari a sensitiuo et ab aliis ita sensus tactus ab aliis sensibus et
non econtra quia sicut vegetatiuum est vna pars anime quam omnia vegetatiua participant
ita sensus tactus est vnus sensus quem omnia consultiua participant. Dicta quarto recapitu
lat ea que dicta sunt et dicit quod anima est solum eorum que dicta sunt principium et est
determinata partibus scilicet vegetatiuo intellectiuo sensitiuo et 2m locum motiuo. Deinde cum dicit
Utrum autem. Tangit duas questiones prima vtrum vegetatiuum sensitiuum et intellectiuum sunt
vna totalis anima aut sunt diuerse partes vnius anime. Secunda si predicta sunt partes anime
vtrum sunt separata 2m rationem tantum aut 2m locum. Et subdit quod in aliquibus istarum questionum
est difficultas in aliquibus autem non. Deinde cum dicit Sicut enim in plantis. Secunda 2e soluit
primo tamen questionem dicens quod in aliquibus vegetatiuum et sensitiuum non sunt separabilia
probat de anima vegetatiua quia plante separate et decise adhuc videntur viuere atque sic
sunt in eis vna anima in actu et plures in potentia. Secundo probat de consultiua quia in aliquibus ani
malibus partes decise adhuc videntur viuere et habere sensum fantasiam et appetitum voluntarium
probat quod vbicumque est dolor et consultiua ibi est appetitus sed vbicumque est sensus ibi est dolor
et consultiua ergo vbicumque est dolor ibi est appetitus. Secundo se expensat de intellectiuo et
dicit quod de intellectiua et perspectiua potentia nichil adhuc dictum est sed quod videtur esse alterum ge
nus anime et potest separari ab aliis sicut perpetuum a corruptibili. Tertio dicit quod reliqua par
tes anime non sunt separabiles sicut quidam dixerunt sunt tamen distincte ratione probat quod cor
poris distinctur scilicet sentire et opinari. Tunc 2a parte que incipit ibi Quia autem quodam aliud
ponit quandam diffinitionem anime et duo facit quia primo tangit vnam distinctionem et est
quod dicitur duplex est primum scilicet quo scimus sicut scientia et anima sciencie et dicit primum
quo sanamur aliud sicut sanatur aliud autem sicut sanabile et horum primum scientia et
sanitas sunt sicut species et forma. Et autem et sanabile sunt sicut subiectum sicut paries
autem cum articulo sunt in pariete dispositio. Secundo dicit est primum quo viuimus sic
forma et sicut subiectum. Ex hoc infert rationem anime quia est quedam anima est primum quo viuimus
sentimus 2m locum mouemur et intelligimus primum. Deinde cum dicit Quare ratio infert
quandam correlariam primum est anima est corporis actus quod substantia dicitur tripliciter de materia
alia de forma que est actus et de hoc quod est materia. Sed anima non est
que est potentia de forma que est actus et de hoc quod est materia. Secundo anima non est
materia necessario quare infert quod corpus non est actus anime sed anima est actus corporis. Tertio
infert quod anima neque est corpus neque sine corpore sed quod est aliquid corporis et aliquid quod
est in corpore. Quarto infert quod anima non est actus corporis indifferenter probat quia
vnumquodque actus est in sua potentia et in sua propria materia in qua natus est fieri. Circa
quem textum moventur tot questiones.

Utrum in eodem homine vegetatiuum consultiuum motiuum 2m
locum et intellectiuum distinguuntur realiter. Arguitur primo quod sic primo per rationem quod contrarietas
2na quoniam de aliquibus duobus verificantur predicta contradictoria quorum alterum est reale ea
distinguuntur realiter sed de vegetatiuo intellectiuo et consultiuo verificantur duo contradictoria quorum alterum
est reale ergo vegetatiuum consultiuum et intellectiuum realiter distinguuntur. Maior patet per primum principium.
Minor de nullo reali possunt verificari sunt duo contradictoria quorum alterum est reale. Minor patet
quia anima consultiua est extensa anima autem intellectiua non est extensa. Item consultiua sentit
intellectiua autem intelligit et non sentit. Confirmatur per rationem pluralitatis formarum quando
aliqua duo sic se habent quod vnum prius tempore generatur illa distinguuntur realiter sed anima vegetatiua
prius tempore generatur quam consultiua et sensitiua quam intellectiua ergo vegetatiuum consultiuum
et intellectiuum in eodem realiter distinguuntur. Maior patet minor patet quia vivit vita plante

ergo anima unitur vita embrionis et ultimo vita intellectiva. Secundo quia per viam concretatis
quecumque a quibus duobus insunt contraria concretia illa realiter differunt. Sed in eodem sensitivo
et intellectivo insunt contraria concretia, videlicet in eodem vegetativum sensitivum et intellectivum etc.
aliter differunt. Maior patet quia forma incomplexa et contraria sit eidem inesse. Minor patet quia sit et sic
anima intellectiva assentit ei quod fornicando non est faciendum et anima sensitiva seu appetitiva
contra assentit ei quod fornicando est faciendum. Assensus autem contrarii sunt contrarii,
ergo in intellectivo et sensitivo sunt assensus contrarii. Consimiliter per viam specifice distinctionis:
omnis quecumque aliqua duo sic se habent ad unum quod unum specie differt ab alio
et aliud non, illa duo specie et realiter distinguuntur inter se. Sed sensitivum in homine non
differt specie a sensitivo in equo et intellectivum in eodem homine specie differt a sensitivo in
equo. Ergo in eodem homine sensitivum et intellectivum realiter differunt. Maior patet quia quecumque
aliqua duo sunt in eadem specie, quicquid est eiusdem speciei cum uno est eiusdem speciei cum alio. Minor patet
quia ponatur anima in homine et in equo sunt eiusdem speciei, videlicet anima sensitiva in homine et in
equo. Animal patet quia habent idem obiectum primum et adequatum et eadem habent actus eiusdem speciei.
Tertio quia per viam realis distinctionis quecumque aliqua duo sic se habent quod unum est principium realis
convenientie aliquorum duorum inter se et aliud est principium realis differentie eorundem, illa differunt realiter. Sed
anima intellectiva est principium realis differentie hominis et equi et anima sensitiva est principium realis convenientie eorundem,
videlicet anima sensitiva et intellectiva in eodem distinguuntur. Maior patet per illam maximam
rationem irrefutabilem ad primum principium complexe, quia idem esse principium realis differentie et convenientie realis
aliquorum duorum inter se [illegible]. Minor patet quia ad [illegible] formam qua plus conveniunt homo et equus
quam homo et lapis, et in equo realiter plus conveniunt. Sed id reale non est nisi anima quia in
[illegible] nihil est [illegible]. Item anima intellectiva forma in equo. Item anima intellectiva est id reale
quod anima sensitiva. Quarto autem per viam separabilitatis et est argumentum ymaginatum quia quecumque
aliqua duo sic se habent quod unum potest separari ab alio, illa realiter differunt. Sed anima intellectiva potest
separari ab homine et non anima sensitiva, ergo anima sensitiva realiter differt ab anima intellectiva. Maior patet.
Minor autem [illegible] quia aliqua forma separata quam post mortem in corpore, videlicet anima intellectiva est
separabilis a corpore et non sensitiva, et per quas sunt inter se separales. In oppositum arguitur:
[illegible] formalem sine suo effectu formali. Sed videlicet in eodem homine
essent tres anime realiter distincte, essent etiam in homine tres effectus reales realiter distincti et
per consequens idem homo esset tria animata [illegible] effectus formales anime.
Tamen ista opinio etiam in aliis tribus articulis ponentur. Quantum ad primum **sciendum**
est primo de ista opinione [illegible] opinio probabilis [illegible] plures
[illegible] posuerunt quod anime: una in cerebro [illegible], alia in corde, alia in
epate, alia in felle et alia in vasis genitalibus. Secunda opinio est Alberti et Thome
et sequentium quod in homine forma sensitiva, vegetativa et intellectiva sunt una forma simplex,
[illegible] auctoritatibus et rationibus. Prima auctoritas Avicenne sexto naturalium parte
quinta ubi dicit quod sensitiva et intellectiva in homine sunt una forma et eadem substantia.
[illegible] quod sunt in eodem supposito sunt operationes impedientes se, necesse est quod ille sint
ab eodem principio. Sed in homine est primum sensitivum et intellectivum et aliquando una
impedit aliam ut experientia docet, ergo necesse est ut ille sint ab eodem principio,
et ita forma sensitiva et intellectiva sunt substantialiter una forma. Secunda auctoritas
est Augustini de ecclesiasticis dogmatibus: neque dicimus duas animas esse in homine
sicut Jacobus et quidam alii Syrorum scripserunt, unam animam qua [illegible]
tur corpus, que est permixta cum sanguine, aliam spiritualem que rationem ministrat,
sed dicimus unam et eandem animam in homine que corpus sua societate vivificat et semet
ipsam sua ratione disponit, habentem in se libertatem arbitrii. Ex ista [illegible]
[illegible] quod non sunt ponende plures anime. Tertia auctoritas est eiusdem super genesim:
dicit quod anima rationalis non [illegible] potest animalem [illegible] ipsam [illegible]
nem aliquis [illegible] et animalem [illegible] potest sequi quod post ipsam [illegible]

opinio

ponitur anima sensitiva et tamen dicit augustinus quod recepta forma corporeitatis que divisibiliter ... amen
... est hoc non dicit a corpore in [illegible] ... ponitur alia anima in homine preter
intellectivam videtur quod iam debeat esse alterius speciei vel saltem constituere aliquid in
esse specifico. Tertia auctoritas est damasceni libro 2o dicit quod anima vobis organi
cuiusmodi corporis ut est vite augmentative et generative ... sed non sit
ante. Prima ratio non est ponenda pluralitas sine necessitate sed non est necesse ponere
sensitivam et vegetativam preter intellectivam quia ... prima continet pro sensitiva et vege-
tativa in actu sicut intellectiva sicut enim trigonum est in tetragono ita vegetativum
in sensitivo et sensitivum in intellectivo sed trigonum continetur in tetragono ergo etc. vegeta-
tivum et sensitivum in intellectivo. Secunda ratio 2m damascenum deus verbum divinum non sic assum-
psit intellectum dimisit sed assumpsit sensitivam et intellectivam ergo numquam deposuit illas
sed aliter forma vegetativa et sensitiva essent realiter distincte ab intellectiva consequens
quod in morte christi fuissent corrupte et reducte in materiam anima intellectiva separata
manente et sic ille forme fuissent deposite et dimisse a divinitate quod negatur quod
vegetativa et sensitiva in christo sunt eadem cum intellectiva tamen in morte christi manserit sic intellec-
tiva et tamen ... hoc 2m ... sic ... nobis ... quod in nobis iste tres anime
sunt realiter una anima. Tertia ratio et est thomas si forma intellectiva sit alia a forma
vegetativa et sensitiva quia separata anima intellectiva ille corrumpuntur sed forma semel corrupta
eadem numero non potest reduci neque hoc potest fieri per divinam potentiam quia 2m philosophum
... philosophus forma semel corrupta non potest redire eadem numero ... et mortui redeunt
eadem numero quia deus facere non potest non enim potest preterita facere non fuisse. Quarta
ratio sed si anima sensitiva realiter distinguitur ab anima intellectiva sequitur quod in materia posset
manere una sine alia ut puta sensitiva sine vegetativa et per consequens posset etc. ... necesse
esset vel ... et cetera posset manere ... sine sensitiva et sic posset esse ... et non
... esset ... et anima ... et sic esset hoc non haberet aliam animam sen-
sitivam et cetera non esset ... et per consequens ... Quinta si forte dicatur quod hoc
non potest esse propter naturalem ordinem illarum animarum hoc non ... quia ... quod una realiter
potest ... sine alia quod saltem per potentiam divinam possit ... anima ... sine
... sine alia. Modus ponendi ... est quod in inductione
... anime ... formas intellective precedentes corrumpuntur et inducitur forma intellectiva que ... perfectiorum
forme ... et sic forma corporeitatis et
continet in se vegetativam et sensitivam et alias formas ... sicut anima intellectiva
formas elementorum continentur enim ... forma sensitiva in actu ... anima intellectiva in
... et ideo dicunt quod omnes ille forme sunt una simplex forma in homine
... opinionem dicunt esse ... ut unus ... communis
... opinio dicit ... quod anima vegetativa sensitiva et intellectiva sunt una anima ... error
Pro declaratione huius ... 2m ... et cetera ... ponitur
... supponitur Prima sensitivum intellectivum et vegetativum ... sic pro ipsis ...
Secunda supponitur quod ... due forme sunt impossibiles
... et non pro ... anime. Tertia supponitur ... forme
in eodem subiecto ... una ... alia ... Quarta supponitur ... forme ... et
distincte ... in eodem subiecto ... Quinta supponitur ... due forme ...
una non sit in ... ad aliam ... ille sunt ... in eodem subiecto saltem
... quod una continet aliam ... alia ... anima
... continet ... ... consequentes ... exclusa
... principiare ... operationes ...

Ex hoc sequitur quod forma corporis mixti virtualiter continet formam corporeitatis patet quia formam
mixti mediante consequuntur omnes effectus consequentes formam corporeitatis quidquid habet esse quantum
et extensum. Secundo sequitur quod anima intellectiva virtualiter continet vegetativam et sensitivam patet quia
omnes operationes quibus potest exercere anima sensitiva et vegetativa illas potest exercere anima intellectiva ut
sensibus hominis tamen sensibus organicis. Tertio sequitur quod anima intellectiva non virtualiter con-
tinet formam corporeitatis vel corporis mixti patet quia non omnes effectus necessario consequentes
formam mixti necessario consequuntur animam intellectivam patet quia esse compositum ex contrariis esse quantum
et extensum esse, esse corruptibile non necessario consequuntur animam intellectivam. Ex quo conclu-
ditur conclusio dicta. Primum quod in eodem homine non sunt tot formae substantiales quot
sunt praedicata quae de eo praedicantur in quid patet quia forma substantialis a qua sumitur ultimum praedica-
tum scilicet ultimum speciei formaliter continet omnes formas substantiales a quibus sumuntur praedicata sub-
esse [illegible] superiora. Secundum dictum in eodem homine non sunt ponendae quatuor formae substantiales
elementorum patet quia in eodem homine est forma mixti virtualiter continens formas substantiales ele-
mentorum. Tertium dictum in eodem homine non sunt ponendae tot formae substantiales
quot sunt partes heterogeneae patet quia eadem anima ut hic ponatur animae
speciei [illegible] a quibus partes heterogeneae speciei [illegible]. Quartum dictum in eodem homine
non est ponenda forma corporeitatis realiter distincta a forma mixti patet quia forma
mixti formaliter continet formam corporeitatis ut sunt [illegible] in eodem. Quintum
dictum in eodem homine est ponenda forma mixti distincta ab eius anima intellectiva patet
[illegible] primo quia anima intellectiva non continet virtualiter formam mixti ut probatum
est. Secundo quia anima est actus corporis physici organici ut est actus [illegible]
informati forma substantiali et non alia forma quam forma mixti. Tertio quia re-
manet [illegible] corpus [illegible] in generatione [illegible] separationem [illegible] corpor-
is in residuo ut remanet eadem forma substantialis [illegible] et illa est forma mixti.
Sextum dictum in eodem homine non est ponenda anima intellectiva realiter distincta a ve-
getativa et sensitiva patet quia anima intellectiva virtualiter continet vegetativam et sensitivam ideo
sunt superfluae in eodem. Ex hiis sequitur quod in homine solum reperiuntur duae formae substantiales
scilicet forma mixti quae est forma substantialis informans materiam et anima intellectiva quae est forma
substantialis informans corpus ex materia et forma mixti. Secundo sequitur quod homo non est compositum ex anima
intellectiva tamquam ex forma substantiali et ex corpore mixto tamquam ex materia [illegible] tamen
corpus mixtum non [illegible] corpus de genere substantiae in reductione quia non est simpliciter esse-
ntiale ad hominem [illegible] praedicatione [illegible] praedicatione
directa [illegible] de toto. Tertio sequitur quod in homine solum est
una forma substantialis quae [illegible] forma totalis scilicet anima intellectiva et forma eius
mixti non [illegible] forma totalis [illegible]
[illegible] forma substantialis [illegible] hominis. Ex quibus [illegible] istam opinionem
elicitur Conclusio vicesima. Ad quaestionem in eodem homine vegetativam
sensitivam et intellectivam non [illegible] realiter [illegible] patet [illegible]
[illegible] in homine anima sensitiva et intellectiva
[illegible] anima intellectiva [illegible] potentiam
[illegible] remanet [illegible] patet quia
[illegible] remanet [illegible] animam sensitivam et non [illegible] quia non [illegible]
animam intellectivam [illegible] et tamen hoc non [illegible]
[illegible] anima bruti et anima intellectiva [illegible]

Super dictis Nota [illegible] [illegible] dicimus [illegible]
[illegible] dicimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Jor [illegible]

320

Ab. e argent [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible]

Similiter dicitur quod sicut in equo est alia anima vegetativa alia sensitiva tunc corrupta anima
sensitiva vel ablata residuo manente illud quod remanet est cadaver et non est
animal neque est planta quia ergo est quoddam ex planta et anima sensitiva compositum
Tertio arguitur quod in homine anima vegetativa est nobilior quam anima sensitiva quia habet no-
biliorem operationem est enim generativa sibi similis in generatione filii vel nutritione
Et anima sensitiva non est nisi receptiva specierum absque materia vel quasi passiva. Sed dicamus
quod ipsa agit ad cognitionem sensitivam immo nobilius est agere quam pati et spiritualiter no-
bilius est agere substantiam quam agere accidens. Tertio dico dicitur esse intellectus in 2°
quia quod potentie anime in eodem supposito non sunt distincte secundum substantiam sed solum secundum rationem
modo quecumque aliqua et eodem solent dici de aliquibus non esse distincta secundum substantiam
Tertio ratio est quod sit eadem res pro qua tamen supponunt. Respondetur tamen non obstantibus
est alia et magis probabilis quod in eodem homine anima vegetativa sensitiva et intellectiva sunt
tres anime realiter distincte ista opinio quia probatur in primo questionis et aliis rationibus preter
quod parisius condemnatur super dicere quod anima vegetativa sensitiva et intellectiva
sunt una anima in homine error est. Ratio huius patet quia eadem forma esse eductam
de potentia materie et non esse eductam de potentia materie sed anima sensitiva et vegetativa
sunt educte de potentia materie intellectiva vero non ergo non sunt una anima per essentiam
et substantiam. Maior patet. Minor patet per Aristotelem secundo libro de animalibus et in quo dicit quod vegetativa et
sensitiva sunt in spermate et educuntur de potentia materie intellectiva vero sola est ab
extra. Ratio autem huius est ista quia operatio proportionatur principio operativo sed
operatio potentie vegetative est operatio naturalis et similiter operatio potentie sensitive ergo oportet quod
principium in utraque sit forma materialis naturalis. Secundo arguitur quecumque aliqua duo sic se habent
quod una potest realiter corrumpi alia non corrupta illa non sunt eadem secundum substantiam sed
sic est quod vegetativa et sensitiva realiter corrumpuntur intellectiva vero non sed separatur
a corpore ergo etc. Minor patet per Aristotelem sexto decimo de animalibus nono ubi loquitur de sensitivo in
homine et vegetativo et dicit quod vegetativa et sensitiva in homine non separantur a corpore
sed corrumpuntur sed sola anima intellectiva manet. Tertio patet quia in agentibus naturalibus quanto
agens est perfectius tanto perfectiorem formam inducit sed homo est agens perfectius
generans quam elementa mixta vegetativa et sensitiva ergo potest producere formam cor-
poream perfectiorem et similiter sensitivam et vegetativam quam aliquod agens inferius homine
potest facere. Homo ergo per suam actionem naturalem educit de potentia materie formam corpoream
vegetativam et sensitivam et educta forma sensitiva tamquam dispositione necessaria tunc
in eadem deus infundit animam intellectivam. Tertia ratio quecumque sunt distincta secundum tempus
sunt distincta secundum substantiam sed in generatione hominis vegetativum sensitivum et intellectivum sunt
distincta secundum tempus ergo sunt distincta secundum esse et substantiam. Maior patet. Minor patet per Aristotelem secundo
de animalibus ubi dicit quod in generatione hominis in embrione non est vivum et
animal simul sed prius vivum et postea animal fit et homo fit sed prius animal et
postea homo ergo habet tria scilicet vegetativum et sensitivum et intellectivum distincta secundum tempus
ergo etc. distincta sunt secundum esse et substantiam. Quarto arguitur quecumque habent diver-
sas operationes contrarias illa sunt distincta secundum substantiam sed sic est quod anima sensitiva
et intellectiva habent diversas operationes sicut prius argutum est in primo questionis ergo etc.
Maior patet. Minor patet per 3° quia dicit quod sentire non est eadem operatio cum intellige-
re quia sentire invenitur in omnibus animalibus intelligere vero non. Similiter arguitur Nam

ad 2m 2°

alia opinio

vnde 3 sensibus manent actuales

forma naturalis ... educta de potentia materie

forma intellectiva non movetur in omnibus actibus sed forma sensitiva in omnibus movetur ergo non sunt una forma. Ad oppositum arguitur quia dicit commentator 2o celi dicens quod omnia corpora celestia sunt eiusdem nature quia habent eundem motum 2m naturam scilicet circularem. Et eodem modo dicit hic ipse demonstrando quod quando sequitur quod ad identitatem et diversitatem operationum sequitur identitas et diversitas principiorum operationum. Sed sensitive et intellective sunt diverse operationes 2m genus. Ergo impossibile est quod sint ab eodem principio realiter. Et sic videtur quod forma vegetativa intellectiva et sensitiva non sunt una forma. Item si non esset alia anima in homine distincta realiter ab intellectiva sequeretur quod homo non nutriretur quod est falsum. Consequentia probatur quia quod nutritur in nutrito generare aliqua per nutrimentum; nutrimentum enim debet converti in substantiam nutriti vel per se de generatione. Si enim non esset in homine alia forma substantialis quam anima intellectiva sequitur quod per actionem corporis aut nil de substantia hominis generaretur neque totaliter neque partialiter. Quia nil ipsius de substantia hominis nisi materia prima que est ingenerabilis et anima intellectiva que nullo modo generatur per actionem corporis cum non sit extensibilis. Item sequeretur quod pater simul non generasset te quod est absurdum dicere. Consequentia probatur quia non generavit materiam primam cum illa sit ingenerabilis et incorruptibilis nec generavit animam intellectivam quia illa data a deo sed non est in te alia forma substantialis nisi sola anima intellectiva et materia prima igitur nil generavit de tua substantia et sic non generavit te. Item sequeretur quod asinus generaret nobiliorem operationem in generando asinum quam homo in generando hominem quod est falsum. Consequentia quia asinus non solum generat animam sive suam substantiam scilicet formam asini, homo autem non generat nisi animam dispositam ad receptionem anime intellective quia homo non generat sed deus creat. Nobilius est generare substantiam quam dispositionem accidentis. Ex istis videtur ista opinio scilicet quod talis quod in eodem homine anima vegetativa sensitiva et intellectiva realiter distinguuntur. Quam vero volunt tenere hanc opinionem 2am tenere videtur ad rationes prime et ad eius rationes. Ad primam autem prime opinionis dicitur quod Augustinus ibi loquitur contra platonicos et alios iacobitas, tantum cum et quidam [illegible] posuerunt animas 2m locum et subiectum separatas. Similiter greci alia autem eiusdem sed non vult quia anima vel sua forma prebet vitam animalis et corpori sit mediante anima sensitiva quod prius per animam sensitivam. Vel posset dici quod per societatem intellectus naturalem dispositionem scilicet animam sensitivam. Vel posset dici gredendo [illegible] Augustini quod intellectus aliquid tamen ex corpore et anima sensitiva subordinatum anime vel per prius sicut dispositio prima de subordinatione forme substantialis introducende ad hoc quod sit in materia et mediantibus illis dispositionibus possit exercere suas operationes. Negatur ulterius quod illa possit esse asinus [illegible] aut aliquid ad [illegible] quia ab anima sensitiva subordinata alteri principaliori per modum dispositionis non sequitur species essentialiter [illegible] sed solum a forma specifica. Ad autem arguitur possit dici quod ipse fuit contrarie opinionis cum [illegible] et ideo melius est negare [illegible]. Ad aliud eius dicitur quod operationes que impediunt se in eodem sunt contrarie [illegible] nec saltem unius [illegible] in quo sunt diversa principia [illegible] in [illegible]. Unde [illegible] unitatem [illegible] et suppositi in quibus sunt una impedit aliam et hic non est [illegible] unitatem principii sed diversitatem in eodem supposito. Ad aliud autem ad Damascenum [illegible] quod anima [illegible] mediante anima sensitiva [illegible] et [illegible] sensationem augmentationem et generationem. Ad primam rationem dicitur quod forma [illegible]

ad rationes prime opinionis

quod intellectiva non dat vitam per se nisi mediante sensitiva

ut generaliter [illegible] gredo ut a prius [illegible]

ut a prius [illegible] supposito [illegible] intellectus et sensus

continet virtutes superiores per modum suum sic quod operationes in anima intellectiva sunt in forma angelica per modum suae formae. Non tamen econtra potest forma superior facere quod facit inferior. Unde quamvis sit primum continere formas inferiores quod non est formae superioris, dicitur quod continet operationes formarum per modum suum, non potest operari sicut quaelibet forma inferior, hic etiam ponet imperfectionem. Ad 3am rationem dicitur quod verum animam assumpsit principales propter necessitatem humanae scilicet animam et corpus et illas numquam dimisit licet deposuerit formam vegetativam et sensitivam et sic arguit contra mortem Christi. Ad 4am dicitur quod deus potest formam corporalem causare modo debito. Unde prius arguit de forma in activitate agentis naturalis quia per virtutem illius non potest producere talem modo ita ad tempus et motus quae non possunt reducere talem modo. Non autem ad activitatem divinam. Ad 5am dicitur quod concludit verum de forma corporea quod sit talis tamen intellectiva quia tamen videtur ingenerabilis. Nam illa forma est potentia sed anima intellectiva est forma spiritualis. Secundo dicitur quod anima separata a corpore non manet anima vegetativa tamen talis fit tamen amotiones unius et alterius oblata quia intellectiva quae secundum Avicennam est tamen completiones et perfectiones aliarum [illegible] est aliae et redeunt in potentiam materiae. Unde sensitiva est tamquam dispositio necessaria ad introductionem animae rationalis sine qua anima intellectiva non potest manere in corpore ut forma. Unde primo per naturam corrupta sensitiva et tunc in eodem instanti separatur intellectiva. Unde intellectiva non separatur nisi prius sensitiva corrumpitur quae fuit dispositio necessaria praerequisita in corpore ut ei posset uniri anima intellectiva. Ergo [illegible] quod per potentiam divinam non posset uniri corpori anima intellectiva ut forma nisi [illegible] esset informatum anima vegetativa et sensitiva et dato quod sibi sic uniretur tale tamen esset [illegible] nec esset homo nec aliquid [illegible] non esset [illegible] corpus quod est adaequatum susceptivum animae tamen tale corpus nec esset vegetativum nec sensitivum. Ad 6tam dicitur quod intellectiva non manet aliqua quia numquam per aliquam potentiam potest separari anima intellectiva a corpore nisi prius sensitiva corrumpatur. Ad [illegible] est in [illegible] [illegible] nec esset ibi animatum sed [illegible] nec sicut in equo separata vel corrupta anima sensitiva remanet planta quia antequam corrumpatur anima sensitiva prius corrumpitur anima vegetativa tamen fit dispositio ad introductionem formae sensitivae. Ad 7am dicitur quod anima vegetativa in homine non est nobilior quam sensitiva. Unde anima est productiva nobiliorum operationum quam vegetativa quia productiva est operationes sensitivae quam ipsa vegetativa producere non potest. Ad ultimum quod est [illegible] dicitur quod potentiae non sunt distinctae [illegible] sed [illegible] quae sunt in eodem [illegible] tamen realiter ex suis [illegible] realibus. Unde [illegible] voluit prima tenere opinionem dicit ad rationes 2ae opiniones [illegible]. Ad primam dicitur [illegible] tamen ea probatione 2ma probatio videtur supponere quod in homine sit anima sensitiva quod est falsum sed est ibi aliquid virtualiter continens animam sensitivam. Ad motorem [illegible] probatos dicitur quod anima [illegible] quia anima sensitiva est extensa dicitur quod anima intellectiva non est extensa sed est tota in toto corpore et tota in qualibet parte. Concedo tamen quod possibile dici organica non quod [illegible] propter diversitatem [illegible] quia nec anima [illegible] sed quia informat corpus organicum et utitur illis organis in operationibus suis et tamen [illegible] anima sensitiva sentit [illegible] et [illegible] et non sentit. Dicitur quod anima intellectiva sentit et intelligit sed hoc non [illegible] simpliciter [illegible] sed quia anima intellectiva sicut forma perfectior continet virtutem animae sensitivae quo ad operationes et [illegible] tales per organa [illegible] ut sine organo et ideo [illegible] diversas operationes non [illegible] ut [illegible] simpliciter principia sed solum virtutes dicit sed diversas operationes

praeter principales animam et corpus. Item principales anima sensitiva et vegetativa et has dimiserat filius dei quas propterea assumpsit potentia sua et deus potest deponere [illegible] propter [illegible] sed [illegible] supernaturali

ad 7

ad rationes 2e opinionis

scilicet liquefacere et indurare secundum diversa media. **Ad** confirmationem de distinguendo
maiorem vel si ambo maneant simul in sua curia et gradu quod distinguerentur
realiter. Dicitur quia adveniente anima intellectiva corrumpitur anima sensitiva quae eam continet
intellectiva virtualiter. **Ad tertiam** dicitur negando maiorem. Et cum probatur illa enim assen-
sit non fuit in ipsa curia antequam fuit ipsa simultate ad regnationem. Continet tamen
fuit simultate immediatorum. Ad confirmationem dicitur negando maiorem. **Et** ad probationem
dicitur quod ponatur vicesima in homine et in equo fuit eiusdem speciei non quod anima
sensitiva in homine quae est alia ab intellectiva propter quam sensitiva convenit cum equo
dicitur hoc esse propter diversas realitates quae continentur in una anima intellectiva quae
anima intellectiva secundum unam realitatem convenit cum equo et asino et sic de aliis
aliis et secundum aliam realitatem differt ab eisdem aliis. **Ad tertiam** dicitur quod ubi realiter
continentur plura formaliter et ex natura rei distincta possunt esse principium realis
convenientiae et realis differentiae. Modo anima intellectiva continet plura formaliter et ex
natura rei distincta ratione quorum est principium convenientiae et differentiae. **Ad quartam**
negatur maior. Cum enim probatur quia cum corrumpitur forma nulla anima corrumpitur. Dicitur
solum separatur anima intellectiva a corpore et corrumpitur entitas suppositi. Et illae animae
manent in intellectiva cum unitate. **Ad quintam** quae dicit sequitur quod homo
non intraret dicitur quod non sequitur quia sufficit ad introductionem quod introducatur contra
in intentum mediante calore naturali et hoc operatur anima intellectiva in homine quae
virtualiter continet animam vegetativam. Et est ipsa operatio sicut apparet in plantis. Sed
ipsa anima intellectiva homini confert ut contineat virtualiter vegetativam. **Ad sextam**
potest dici quod si equus generat equum vel homo hominem hoc non est ex eo quod agat
virtute animae equi vel hominis producitur. Quia si esset mortuus homo vel equus per
transmissionem seminis nihilominus anima produceretur. Et ideo sive in equo sive in homine
potest non dici generare filium nisi quia generat semen et emittit. Et postea virtus
superior disponit materiam ad receptionem formae quam postea producit in illa materia.
Ad septimam et ultimam quod asinus generet nobiliorem operationem in generando asinum
quam homo hominem dicitur quod non quia homo bene habet generare hominem nec
asinus asinum nisi. Respondeo semen dicitur virtute agentis superioris producitur anima in materia
disposita. **Quantum ad secundum articulum** quod erat quomodo textum intendit reddere
difficultates. Quorum prima tetragonismus sit medium rei inveniendo pro solutione huius
difficultatis ponuntur primo duae distinctiones. Prima distinctio est figurarum quadri-
laterarum quae habent quatuor angulos rectos et vocantur orthogona. Quaedam vero non.
Secunda distinctio orthogonorum quaedam constant ex omnibus lateribus aequalibus et vocantur
quadrata tetragonismi. Quaedam vero non tamen quorum tamen duo latera sibi opposita sunt aequalia
et illa vocantur orthogona altera parte longiora. **Secundo** ante ponuntur suppositiones.
Prima suppositio in quali superficie rectorum angulorum duae rectae lineae quae angulum
rectum concludunt ducuntur totam superficiem continent quia una mensurat longitudinem superficiei
rectangulatae. Alia vero latitudinem. **Secunda** suppositio tota superficies tetraguli consurgit ex
ductu unius earum in aliam. **Tertia** suppositio in orthogono altera parte longiori duae lineae
nec continentes ipsum cum sint inaequales si accipiatur media linea in proportione et ducatur
in se ipsam fiet quadratum aequale rectangulanti altera parte longiori. Quod patet in numeris.
Si enim maius latus orthogono altera parte longiori novem palmarum sumatur linea in
proportione media in quatuor habens sex palmarum. Quadratum huius lineae est aequale orthogono altera parte
longiori. **Secunda** difficultas continens dicto [illegible] ipsa conveniat cum anima a [illegible]

intellectiue. Ad quam patet primo videtur quod 1a conclusio posita inter partes diffinitionis anime potest convenire inter alias significatos ita quod sit sensus anima est actus primus primum quo vivimus et sentimus et significat primum principium quo secundum locum movemur et sic primum primum quo intelligimus. Alio potest convenire inter alias potentias et est sensus anima est primum principium quo vivimus et sentimus et quo intelligimus et quo secundum locum movemur primo convenit omni anime Secundo non convenit soli anime intellective. Patet secundo dico quod anima est quoddam equivocum ad animam intellectivam sensitivam et vegetativam et potest analogatum est anima sensitiva. Ideo sufficit quod totalis diffinitio conveniat principali analogato per diversas tamen partes conveniat aliis analogatis patet tertio dici quod sic in diffinitionibus vero absolutorum a denominato ponitur sic conclusiones absolute licet a suo speciali actu qui est copularet ut dicunt gerere et retinent solum actum generalem. Ideo in ista diffinitione anime et non tenetur nec ponere hic diffinitive sed ponitur actum generalem conclusio prescindendo ab actu copulatoris vel distinctionis Tertia difficultas Ex anima vegetativa et sensitiva sunt loco et situ distincta sicut opinabantur quidam pro solutione difficultatis ponitur primo opinio platonis quae est hec quod anima sensitiva est in cerebro, anima nutritiva in epate. Anima appetitiva in corde et anima vegetativa in membris genitalibus. Secundo dicitur quod in corde anima vegetativa et sensitiva non distinguuntur loco et situ sed quia sunt in eodem cum una et alia non ... **Dubitatur primo** utrum anima sit extensa ad extensionem corporis pro solutione huius dubii ponitur aliqua dicta primum dictum anima intellectiva est extensa nec per se nec per accidens patet primo auctoritate anzelmi prosologion ... quod anima est spiritus in qualibet parte totius ... Secundo sequitur quod educitur de potentia materie cum tota extensa ... Tertio sequitur quod anima intellectiva esset una ... sit educi de potentia materie ... et extense ... in potentia ... Quarto sequitur quod anima intellectiva ... quod omne extensum est unum actu et ... in potentia ... Quinto sequitur ... Et esse animam intellectivam ... Sexto ... Septimo sequitur quod non posset cognoscere ... Octavo sequitur quod ... esset extensa et ... non posset ... obiectum non extensum Non ... Secundo ... Omne subiectum de ... suo accidente ... informate ... et ... est per se ... quantitas ... Tertio ... anima ... in ... suo accidente ... Ideo ... anima ... per se ... Ergo ... anima humana non esset extensa ... homo per se non esset ... ad tale ... homo est per se ... forma sua ... anima ... non ... Ad ... sed. Ad primum subiectum accidenti ...

ratione utriusque partis Aliud ratione alterius tantum Dicitur primo quod nullum vel est quod Ad 2m quod
tunc non est verum dicitur si album sit compositum non oportet quod quaelibet pars eius sit composita
Et similiter si album sit album non oportet quod anima sit alba quia albo non competit alicui ratione
utriusque partis Sed ratione materiae tantum et in proposito de quantitate quantitas competit ipsi toti ratione partis
sed materiae vel animae non competit ei ratione animae vel solius immo ea privatur Ad 2am
conceditur quod licet receptivum sit in potentia ad naturam recipientis quod non est in proposito immo
anima intellectiva intelligere et est natura sua recipit extensionem Ad 3am dicitur quod homo
est per se extensus ut per se opponitur ei quod est per accidens Non autem ut opponitur ei quod est per
alterum Ad probationem dicitur quod quidquid competit homini per se competit ei per formam eius
unum est dicendum competeret ei per se primo per unitatem adaequationis et causalitatis Secundum
Dicta seu dicta animam sensitivam esse extensam est problema utraque sententia parti-
cipativa ad utramque partem sunt rationes satis probabiles Sed pro formando sex rationes probantes
quod anima sensitiva sit extensa Prima quia anima sensitiva est educta de potentia subiecti ex-
tensi igitur est extensa Secunda quia anima sensitiva corrumpitur ad corruptionem subiecti extensi
igitur etc. Tertia quia anima sensitiva est receptiva subiecti extensi igitur est extensa
Quarta dimensio est contra eandem individuum non posse Sed animae sensitivae sunt
delectatio et tristitia et anima sensitiva non est indivisibilis Sed in duabus partibus 2m quibus ei illa
insunt Quinta ratio idem subiectum indivisibile non potest simul recipere duo contraria solo modo
distincta Sed anima sensitiva simul suscipit duas sensationes solo modo differentes utputa de sensatione
manus et pedis igitur est extensa Sexta ratio anima sensitiva dividitur ad divisionem sub-
iecti extensi igitur est extensa antecedens patet in aliquibus animalibus partes enim anguillae a se in-
vicem divisae adhuc vivunt Sed tenendo partem negativam ponuntur hae rationes Prima
quia forma substantialis educta de potentia subiectorum specie distinctorum est inextensa aliquid
subiecta specie distincta essent unum virtute continuitatis Sed anima sensitiva educitur de potentia
subiectorum specie distinctorum ut de potentia sanguinis et ossis Secunda ratio nulla operatio for-
mae extensae facta in una parte subiecti extensi remittit aliam operationem factam in alia
parte subiecti utputa de igne Sed operatio animae sensitivae facta in una parte subiecti re-
mittit aliam operationem factam in alia parte subiecti igitur anima sensitiva non est extensa
Tertia ratio quia forma extensa potest simul recipere contraria in summo 2m diversas partes
Sed anima sensitiva non potest recipere simul contraria in summo 2m diversas partes tristitia enim
existens in una parte remittit delectationem in alia parte igitur etc. Quarta ratio quia forma
extensa est de se indifferens ad quaecumque contenta Sed anima sensitiva non est de se
indifferens ad quaecumque contenta igitur non est extensa Quinta ratio nulla forma extensa
potest tendere in obiectum non extensum Sed anima sensitiva tendit et cognoscit obiectum inexten-
sum dicit enim Avicenna quod aestimativa in bestiis sensatis elicit species amicitiae et inimicitiae
quae sunt inextensae Sexta ratio nulla forma extensa potest movere suum obiectum
contra suam gravitatem et naturalem inclinationem Sed anima sensitiva potest movere suum
obiectum contra gravitatem suam et naturalem inclinationem ergo Confirmatur quia forma
inextensa videtur esse anima inferior non potest ultimatim contra formam extensam ergo anima
sensitiva est inextensa Tertium dictum Rationes utriusque problematis ad utramque partem sunt
solubiles et persuasivae Quartum dictum probabile est dicere animam sensitivam et similiter vegeta-
tivam esse inextensas sicut de anima intellectiva maior pars ex 2am ratione
sicut probantem Dubitatur 2o Utrum anima sit in toto tota et in qualibet parte
corporis tota Ad hanc quaestionem est duplex responsio prima dicit quod nulla anima
est in qualibet parte corporis tota dato quod ipsa sit tota in toto corpore Ista opinio
probatur corpus prima ratio aliud anima animalium non est tota in qualibet parte quia licet anima ve-
getativa vel alia sit sensitiva ita quia anima sensitiva nobilior est quam vegetativa ergo etc.

tamen in qualibet parte sit perfectio. Sed hoc convenit animae vegetativae, convenit et animae sensitivae
a toto genere, sicut patet in aliquibus animalibus anulosis ut anguilla etc. Secunda ratio si anima
esset tota in toto et tota in qualibet parte corporis sequeretur quod quaelibet pars aliis esset aeque
plena, quod est contra, quia patet ex eo quod quaelibet pars aliis esset contra experientiam corporis et anima [illegible]
[illegible] patet auctoritate [illegible] dicentis quod si oculus esset animal visus eius esset anima eius. Aut
supponit quod oculus non sit animal, sicut [illegible] consequitur corpus organicum et cor vel
aliquid cordis et in aliis partibus principalibus, sed non quaelibet pars aliis esset [illegible] quod est. Tertia
ratio est Alberti: anima non est totaliter in suis partibus cum quae partes sunt potentiae.
Sed quod anima est tota in toto et tota in qualibet parte sequeretur quod anima secundum omnes partes sive
potentias esset in qualibet parte corporis, quod est manifeste falsum secundum eum ponentem visum
in oculo et non in digito. Sed tamen esset in digito frustra, ubi esset eo quod non posset
exercere actionem in digito, nam frustra est calceatio quae non est calceamentum ut dicitur
primo caeli. Quarta ratio ad illam positionem sequitur contradictio, quod non est verum, antecedens
patet, quia unum et idem simul et semel movebitur motibus contrariis, quia secundum unam partem potest mo-
veri sursum et secundum aliam deorsum, dicitur secundum unam partem potest moveri et secundum ali-
am quiescere. Et etiam unum distabit a seipso localiter. Et unum poterit simul esse et non
esse. Sed tamen tota sit in oculo, tunc ipso effecto recedit anima. Et tamen ipsa eadem
manet in corde. Quodque ponendum est ista anima sit organicarum et omnium sensuum partes
organicas quae sunt attributae ad principaliorem partem scilicet ad cor, ita tamen quod non
est totaliter in suis organis et primum ista quod anima est cuiusdam vita et habet
plures potentias et aliquam unitatem in ipsa secundum substantiam est in corde tota et per cor
influit vitam, motum et sensum aliis membris. Secunda positio est post quam angelus in
[illegible] de trinitate capitulo sexto qui expresse dicit quod anima est tota in toto et tota in qualibet
parte. Ad rationes. Ad primum quando ipsam sit ea vel dicitur de ea anima vel de aqua et aqua
non [illegible] dici quod de eadem anima hoc tamen est quia experientiam quaelibet tamen partes plantae
decisa vivit, sed non vivit sine anima quod in qualibet parte est anima vel in planta
essent plures animae quod est inconveniens, vel in eadem planta est una tantum quae est
tota in qualibet parte quod est propositum. Ad secundum quod [illegible] anima ponatur tota in corde
de aliis partibus non sequitur formae animatae vel etiam una vivificans ut forma formans
formantis. Tertio ad tertiam inconveniens quod putat vitalem non vitalem dicunt enim hoc
est cuiuslibet extensionem animae per totum corpus [illegible] non vitam. Sed tamen ponatur in corde
quia cor est corporis [illegible] et extensum. Vel quod anima est tota in toto corde et tota
in qualibet parte cordis vel non. Si sic eadem ratio sequitur inconveniens quod ipsa est tota in toto corde
et in qualibet parte tota. Sed non, tunc ipsa est tota secundum partem in parte quod ipsa est extensibilis
quod secundum illos est inconveniens. Et etiam quod [illegible] in textu qui dicit sicut enim in plantis quaedam
separata vivunt videntur et divisa ab invicem tamquam existente in singulis anima actu quidem
una in una quaque planta potentia autem pluribus. Sic et videmus circa alias differentias
animae accidere ut in atomis decisis. Et tamen sensum utraque partium habet. Quinta ratio etiam
non est dicere quod anima determinet sibi certam partem corporis per quam et in qua operatur,
quod etiam patet aliter quia anima tunc sequeretur quod non posset separari a corpore eo quod esset
forma corporalis, quod est contra Philosophum in textu qui dicit intellectum seu animam videtur esse
alterum genus animae et hoc contingit solum separari sicut perpetuum a corruptibili. Respondent
aliqui utrique opinioni quod dicit quod omnis anima corporis duo ut motor aliquid ut
forma considerando ipsam ut motor dicitur non est in qualibet parte et sic intelligit ille

quia anima continua dicitur ad diversos anulosos, quod non sit in qualibet parte tota

ipsa est tota in toto [illegible] secundum [illegible] [illegible]

contra Albertum
anima totaliter non est in suis partibus
partibus et corpus totaliter non est in suis organis, et ideo in uno corpore non est nisi secundum unam partem et ideo separato non separatur nisi secundum partem et remanet in aliis partibus, similiter aliquando in corde. Unicuique [illegible] habens partes [illegible] in corde et potentias animae adiungit ad cor et ex substantia animae ad reliqua [illegible] ad corpus organicum omnia quae ceterum corporis

Albertus

quae animam [illegible] [illegible] in qualibet parte

rum et opus secundum vocem et considerando ipsam ut forma sit unius est tota in qualibet parte
Contra ut motore et motum non debet esse inter ea medium nec [illegible] et anima dico
ut quamlibet partem corporis quo anima ut motor est in qualibet parte corporis potentia enim motiva
que est manus et pedes non potest esse separata ab essentia anime ergo est potentia similiter
ergo non videtur verum quod ipsa ut forma est tota in toto et in qualibet parte similiter enim
forma que dicitur ad dimensionem materie quam informat est tota in qualibet parte
et enim est propria formis [illegible] non ad quamlibet formam est hoc **Alia** responsio po-
nit duas suppositiones et duas probationes **Prima** est suppositio [illegible] est **Totum**
quoddam est totum quantitatum seu integrale ut linea vel superficies **Aliud** est totum essen-
tiale quod dividitur in partes essentiales per definitionem sicut materia et forma genus vel diffe-
rentia **Aliud** est totum potestativum quod dividitur in diversas potentias et virtutes et isto modo ratio totius
non reperitur in formis nisi in [illegible] Et adhuc totum in [illegible] que extenduntur ad essentias
non reperitur in formis nisi [illegible] **Secunda** suppositio duplices sunt potentie quedam sunt ab anima et fluunt et sunt
subiecte **Secunda** suppositio duplices sunt potentie quedam sunt ab anima effluunt et subiectantur in
in ea subiective ut intellectus et voluntas Alie sunt ab anima et fluunt et subiectantur in
toto composito et in diversis partibus organicis totius corporis Nam anima requirit diversitatem organorum
et figure et complexionis in diversis partibus secundum diversitatem suarum potentiarum **Prima** probatio anima
ut est totum potestativum est tota in toto et non in qualibet parte eius [illegible] Nam
anima et omnes potentie eius dicuntur toti secundum esse **Secunda** probatio patet quia anima illo modo
dicitur tota quo comprehendit omnes suas potentias sed secundum potentiam visivam est in oculo
et secundum auditivam in aure quo [illegible] illo modo non est tota in qualibet parte Ideo
secundum [illegible] in anima quod [illegible] ab
quantum ad esse radicale omnium suarum potentiarum potest dici esse tota in corde quia ab
ipso dimanant potentie et virtutes ad omnes alias partes **Tertia** probatio anima secundum tota-
litatem essentie est tota in toto et tota in qualibet parte corporis quia anima [illegible] omne que
[illegible] ci que [illegible] secundum [illegible] **Sed** hec opinio magis est rationabilis [illegible]
[illegible] non est ad propositum Anima enim non est totum essentiale cum non sit composita
ex materia et forma nec ex genere et differentia **Nunc** ergo quod [illegible] totalitatem
essentie cum totum non dicatur nisi ratione suarum partium [illegible] quod dicit nullam animam
secundum suas omnes potentias esse in qualibet parte corporis potentia enim [illegible] secundum [illegible] [illegible]
nullam partem corporis nec [illegible] organum sibi determinat Et ideo non plus est in
capite quam in pede **Ex** dimissis istis opinionibus ponde sunt [illegible] conclusiones
Triplex est anima scilicet vegetativa et [illegible] **Prima** conclusio formarum
[illegible] sunt corporales et extensibiles ita quod in [illegible] corpore sunt [illegible] et in [illegible]
minores [illegible] de calore [illegible] et [illegible] Alie sunt spirituales que nec
sunt corporales nec [illegible] sed sunt [illegible] et [illegible] [illegible]
Tertia conclusio Totum [illegible] [illegible] [illegible] **Ex** toto
duplex **Unum** positive **Aliud** negative [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] positive [illegible] ex [illegible] sunt partibus [illegible]
partes [illegible] [illegible] non dicitur totum sed totum [illegible] [illegible] formis spiritualibus
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] decet [illegible]
Ex toto [illegible] negative [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
que requiruntur ad perfectam [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] est totum et non [illegible] [illegible]
quo de requiruntur ad [illegible] **Prima** suppositio [illegible] [illegible] anima vegetativa est tota in
toto sed non tota in qualibet parte [illegible] est forma extensibilis et corporalis in
[illegible] **Secunda** quod anima [illegible] [illegible] [illegible] non est tota in qualibet parte [illegible]
est extensibilis [illegible] [illegible] divisibilis ab divisione [illegible] [illegible] in [illegible]

Alia opinio

[illegible]

[illegible]

[illegible] non [illegible] partes [illegible] [illegible] integrales [illegible] [illegible] et [illegible]

ut [illegible]

Dico 2o quod anima sensitiva aliorum perfectorum non est tota in qualibet parte. Patet illi tamen qui dicunt sensitivam animam intellectivam non distingui ab anima sensitiva et dicunt animam intellectivam esse in qualibet parte totam debent etiam dicere de anima sensitiva et ponunt ergo [illegible] posse operari in qualibet parte quantum est ex parte sui quamvis propter defectum organi non possit. Dico 3o quod sola anima intellectiva est tota in toto et tota in qualibet parte totalitate essentie et totalitate suarum potentiarum [illegible] [illegible]. Patet quia ipsa est forma spiritualis et simpliciter indivisibilis et per se et per accidens. Sola anima intellectiva est huiusmodi ergo indivisibilis per se et per accidens [illegible] est totum est ergo anima intellectiva ubicumque est tota est sed ipsa est in qualibet parte corporis ergo secundum suam substantiam est tota in qualibet parte. De totalitate virtuali patet quia ab ea non fluunt nisi potentie non organice que nullius corporis sunt actus et per consequens nullam corporis partem sibi determinant sed sunt radicate in ipsa essentia anime vel [illegible] essentialiter existentes in ipsa essentia anime. Ergo sicut anima est tota in qualibet parte secundum suam essentiam ita est in qualibet parte secundum omnes suas potentias. Potentie enim sensitive non fluunt ab anima intellectiva licet sint potentie eius nisi secundum [illegible] [illegible]sitive. Dico quarto contra illam opinionem que non ponit distinctionem realem inter animam sensitivam et intellectivam non quelibet potentia anime intellective potest [illegible] quia secundum operationem in qualibet parte corporis ut homo non potest videre manu et audire oculo. Patet quia alique potentie anime requirunt determinata organa ad exercitium suum actus ergo sunt in determinata parte corporis.

Et pro aliquibus.

[illegible] [illegible] quod anima intellectiva sit indivisibilis tum sit tota in toto et in qualibet parte corporis tota. Dico quod est incorruptibilis pro solutione [illegible] questionis ponuntur quattuor dicta. Primum anima intellectiva est incorruptibilis [illegible] [illegible] animam intellectivam esse separabilem ab aliis sicut incorruptibile a corruptibili. Ideo patet [illegible] secundum operationem quam potest exercere sine corpore ab organo est separabile sicut incorruptibile a corruptibili. Sed anima secundum operationem quam potest exercere sine corpore ut ex [illegible] de anima [illegible]. Secundum dictum incorruptibilitas non demonstratur de anima patet quia potentia de anima in 2o non [illegible] per se. Tertium dictum pro statu isto non possumus a priori demonstrare [illegible] animam intellectivam esse incorruptibilem patet quia nullus [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] anime intellective [illegible] in [illegible]. Quartum dictum [illegible] [illegible] non potest a posteriori demonstrare animam intellectivam esse incorruptibilem. Patet quia vel illa demonstratio sumeretur ex parte actuum anime intellective a nobis cognoscibilium et hec non quia quelibet talis est corruptibilis aut ex parte obiecti et hec non quia incorruptibilitas obiecti non arguit incorruptibilitatem potentie sicut nec mutabilitas obiecti arguit [illegible] [illegible] corruptibilis nisi videat incorruptibile tamen videat [illegible] quod est incorruptibile. Et videns oculum esse corruptibilem non videat corruptibile quod est solum aut illa demonstratio sumeretur ex parte finis sed hec non est quia illum finem [illegible] finis actus potentie aut est intrinsecus et [illegible] ergo actus vel eius operatio aut est extrinsecus et sic est obiectum potentie. Modo non erit demonstrabile de ipsa anima neque ex parte actus neque ex parte obiecti neque ex parte finis. Ad rationes principales [illegible] unum dubium. Ad primam nego [illegible]. Ad 2am patet. Nam [illegible] alius non est substantia [illegible] substantia cadit in [illegible] alius. Sed est per [illegible] substantie. Unde totum [illegible] ex corpore et anima quod [illegible] per modum entis completi. Et ad non ad [illegible] per modum partis. Et ideo dicebatur in textu quod est actus [illegible] corporis sicut [illegible]. Et ideo anima unitur non corpori tamquam primo et per se perfectibili eius. Non autem [illegible] unitur parti sed ex [illegible] et [illegible]. Ad [illegible] patet per solutionem. Ad quartam nego [illegible]. Ad probationem dico quod anima non movetur per se sed solum per accidens ad motum corporis et [illegible] quod aliquid sit motum per accidens et [illegible] a motu [illegible] motibus [illegible] est in diversis partibus corporis [illegible] quod [illegible] a [illegible]

Ad rationes principales

Sed est dubium quia pars quae non est extensa videtur non separari quod sit et non sit. Unde recisio decisio vel mutata manus non mutatur anima eo quod ipsa non venit decisum potentia tanquam primo et per se perceptibili licet desinet esse secundum eam quae quia in prima parte et etiam secundum aliquos potentia existit deprime ab ipsa anima. Tunc potest unus desinere manere eadem sicut etiam habetur pro inconvenienti quod in aliis potentiis anima passit desinere secundum unam partem et non desinere secundum aliam intendo de sensitiva et vegetativa et non de intellectiva. Dicta autem secundum opiniones fallacia sunt ad solvendum ideo diligenter studentes relinquimus.

Potenciarum autem anime etc. Iste est secundus tractatus primi secundi libri de anima in quo auctor determinat de potentiis anime et dividitur in duo capitula. In primo determinat de numero potentiarum anime. In secundo de ordine ipsarum secundum rationem dicitur in duas partes et intendit duas conclusiones. Prima tantum huius potentiarum anime et est quod quinque sunt genera potentiarum anime scilicet vegetativa sensitiva appetitiva et secundum locum motiva et intellectiva. Secunda dicit quibus insunt ille potentie et est hec. Quibusdam inest vegetativa solum ut plantis quibusdam sensitiva ut aliis et illis omnibus inest appetitiva probat duabus rationibus. Prima omne habens sensum habet appetitum omne autem habens sensum habet appetitum probat minorem quia omnia alia habent sensum tactus ergo probat antecedens quia omne habens sensum habet delectationem et tristitiam et dulce et amarum vel triste ergo habet appetitum quia omnia appetitus est concupiscentia delectabilis. Secunda vero omne habens sensum alimenti habet appetitum sed omne autem habens sensum alimenti habet appetitum minor probat quia omne autem habens tactum sed tactus est sensus alimenti probat quod tactus est per se circa sicca frigida et humida et calida ex quibus omnia viventia aliquantur. Alii autem sensus non alia sensibilia aliquid conferunt nisi secundum accidens sicut enim confert in alimento color neque sonus nec odor maior ratione probat quia omnes habens sensum alimenti habet esuriem et sitim et habet appetitum quia esuries et sitis sunt appetitus quidam probat per diffinitionem eorum esuries vero est appetitus calidi et sicci sitis vero est appetitus humidi et frigidi sapor vero ut delectamentum hoc est consequenter concomitat sua praedicamenta et dicit quod aliis inest motivum secundum locum et aliis inest intellectus ut hominibus et de his vero dicit quod hec potentia est honorabilior precedentibus deinde in ultimo.

Manifestum quod ista est secunda pars in tali in qua comparat animam et figuram adinvicem et intendit duas conclusiones. Prima tantum quod sicut genus communem animam et figuram ita est sicut figura non est aliquid praeter triangulum et praeter alias praeter figuras sic anima non est aliquid praeter praedictas dictas. Secunda ratio sicut est una ratio communis figure quae convenit omnibus figuris et nullius est propria sic etiam est una communis dicta anime quae est communis omnibus aliis et nullius est propria. Tertia quae metra omnia sic videbimus est querere unam rationem communem figure et tamen non assignare propriam rationem sive secundum propriam ad individuam speciem similiter similiter inconveniens ponere communem diffinitionem anime et non ponere quae conveniat propriam diffinitionem sive anime. Quarta quaestio quod sicut in figuris se habet contingit potentiam ut trigonum est in tetragono sic etiam in animalibus ut vegetativum est in sensitivo. Quinta volo tantum duo corporis et est ubi in textu. Unde secundum unumquodque per rationem querendum est quae sit anima uniuscuiusque viventis et quae sit anima plante hominis et bestie. Sensitivum non est sine vegetativo sed vegetativum est sine sensitivo ut in plantis. Similiter aliis sensibus non potest esse sine tactu sed hoc potest esse sine aliis probat quia multa sunt animalia quae habent tactum ut visum ut odoratum. Item intellectus sensitivum potest esse sine motivo secundum locum probat quia sensitivorum quaedam sunt motiva secundum locum et quaedam non. Et etiam in motivis rationabilis non potest esse sine aliis consequenter recapitulat ea quae dicta sunt dicens ex quibus patet ordo determinandi de istis potentiis. Nam primo est de vegetativa sive quid est et propria

de habitibus et potentiis eius nam potentie distinguntur per actus, et actus per obiecta et ideo per determinandum est de obiectis deinde de operationibus et finaliter de potentiis circa quas circumstantia totum quod est modo in proposito [illegible]

Utrum potentie anime sint qualitates absolute ab essentia anime et ab se invicem realiter distincta

Arguitur primo quod sic per unam conclusionem decimi [illegible] de quibuscumque duobus predicantur predicata contradictoria quorum alterum est reale illa distinguuntur realiter. Sed de duabus potentiis anime et de essentia anime predicantur predicata contradictoria quorum alterum est reale ergo potentie anime realiter distinguntur ab invicem et ab essentia anime minor patet quia essentia anime est in pede et potentia visiva non est in pede potentia auditiva est in aure et potentia visiva non est in aure. Confirmatur quia potentie anime sunt in predicamento qualitatis igitur sunt qualitates absolute ab essentia anime realiter distincte. Antecedens patet quia potentie anime sunt naturales potentie, sed anima actus et potentia sunt eiusdem generis, sed actus anime est de genere qualitatis, igitur et potentie anime. **Secundo** et per unam conclusionem quia quandocumque duobus principiis actionis insunt modi agendi incompossibiles et contrarii illa principia actiua realiter distinguntur sed voluntati et intellectui insunt modi agendi incompossibiles et contrarii igitur intellectus et voluntas realiter distinguntur. Maior patet minor probatur quia intellectus agit mere naturaliter et necessario sed voluntas agit mere libere et contingenter. Confirmatur quia quecumque due potentie sic se habent quod una stante uera stat alteram cessare illa distinguntur realiter sed experimur quod intellectus et voluntas stante uera stat voluntatem cessare ut dicit Aristoteles [illegible] ergo voluntas et intellectus realiter distinguntur. **Tertio arguitur** omne agens creatum agit per essentiam sed anima intellectiva est agens creatum igitur non agit per essentiam sed per qualitates et per potentiam realiter distinctam a sua essentia. **Quarto arguitur** et est confirmatio precedentis quia anima post sua essentia corrupta manet potentia volitiva et intellectiva utputa de anima separata a corpore igitur potentia essentia realiter distinguntur ab essentia anime et ab aliis potentiis. **In oppositum** arguitur quia si potentie anime realiter distinguerentur ab essentia anime sequeretur tertia [illegible] et [illegible]. **Item** quia tunc Deus posset videre audire velle et intelligere sine anima. **Item** quia tunc posset dari anima intellectiva sine voluntate. **Item** et Deus posset [illegible] voluntatem sine intellectu probatur quia [illegible] per illam maximam [illegible] quecumque duo distinguuntur realiter et unum non dependet ab alio nisi in genere causae extrinsece non implicat contradictionem unum esse sine alio et realiter separari ab alio. Sed per adversarium potentie anime sunt naturales potentie et qualitates absolute ab invicem et ab essentia anime realiter distincte dependentes solum ab anima in genere cause efficientis igitur possunt realiter separari ab essentia anime. **In ista** questione tres ponentur articuli. In primo articulo ponentur duo notabilia in quorum primo ponentur opiniones de quesito cum eorum rationibus improbationibus et solutionibus rationum. In 2° notabili solventur textuales difficultates. In 2° articulo ponentur conclusiones ad questionem. In 3° articulo ponentur et solventur dubia et videbitur quomodo ad rationes ante oppositum. Ad primum **Dicendum est primo** quod pro declaratione terminorum questionis ponuntur aliqui distinctiones. **Prima** quod potentia potest capi duobus modis. Uno modo simpliciter absolute pro [illegible] principio [illegible] operationum alio modo potest capi [illegible] relatione vel principium ad actum. Secundo capitur primo modo et non secundo modo [illegible]. Secunda distinctio [illegible] est distinctio quod est separata per operationem intellectus et [illegible]

[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible]

[illegible]

Sive [illegible] potentia

distinctio in actu primo (?) [illegible]

pt vocari dis̄tio ro̅nis Alia e̅ dis̄tio q̄ est per operaconem intellectus Tercia qm voc(at)
potest appellari distinctio ex natura rei vel realis extendendo nomen realitatis
Decima distinctio quadruplex est distinctio per animam q̄ est essencialis alia est
realis alia est formalis Et alia ex natura rei Scdo ponitur quedam dicta solum
modo quinque distinctiones specie specifica ita distinguitur essencialiter et per quos quinque sunt eius
speci specifice illa sunt eadem essencialiter Vel in quinque quedam duo sic se habent quod uno
producto non implicat alterum non esse productum vel e contra uno corrupto non implicat
alterum non esse corruptum vel e contra illa distinguntur realiter Et per oppositum quinque quedam
duo sic se habent quod implicat contradictionem unum separari ab alio Et e contra ita sunt idem rea-
liter saltem in absoluto Tercio quecunque quedam duo sic se habent quod unum non predica-
tur de reliquo (?) de alio in primo modo dicendi per se in recto ita sunt eadem formaliter
Quarto quecunque quedam duo sic se habent quod de ipsis predicatur predicata contradictoria aliquo modo
est reale ita distinguntur ex natura rei ut homo et Sortes homo enim est generabilis Sortes
non est generabilis Primo supponitur quod opinio una Thome quam dicit quod
potencie anime sunt qualitates absolute anime ut passiones que reponuntur in secunda specie qua-
litatis sunt enim naturales potencie Et sic distinguuntur inter se realiter Et ab ipsa essencia
anime quia potencie distinguuntur per actus Et actus per obiecta ut dicit philosophus in secundo de anima probat
primo sic potencia et actus conveniunt eius et quorum genus eius sed actus
cuius qui est operatio non est in genere substancie ergo potencia que ordinatur ad illum
actum non potest esse in genere substancie sed in genere accidentis Secunda anima secundum se esse
tum est forma et actus sed in quantum est actus non est ordinata ad ulteriorem actum
ergo si anima esset immediatum principium suarum operacionum semper enim operaretur sic habens
animam sicut vivit Sortes patet quod non est in potencia ad actum in quantum est actus ergo anima
in quantum forma est et actus non est in potencia ordinata ad actum secundum Quia aut anima potest
ordinata potencia ad actum secundum non competit anime secundum suam essenciam sed secundum po-
tenciam superadditam ad istam essenciam Et per primam formam anime dispositio ad actum
secundum Tercio arguit Herveus natalis quolibeto primo questione nona unum
et idem simplex creatum non potest esse principium [illegible] diversarum operacionum sine
diversitate actuum quia licet eadem natura potest esse principium operacionum sine receptione
diversarum formarum non per dispositionem propriam determinatam alias enim idem posset
[illegible] quolibet dicitur enim non posse aliquid esse in potencia receptiva sed non intellectus
[illegible] aliquid non potest esse in potencia operativa sed intellectus et voluntas sunt potencie
operative ergo non sunt eadem simplex essencia anime Quarto arguit sic Albertus
in secunda parte summe sue quecunque sunt eadem uni tercio simili sunt eadem inter
se sed ergo intellectus et ipsa sunt idem ipsi anime (?) sequitur quod sunt idem inter se
Et sic intellectus erit ipsa Quinto arguit Egidius quolibeto secundo articulus [illegible]
bile non est in subiecto nisi merito accidente invariabili quia semper minor unitas et
maior diversitas reducuntur ad maiorem unitatem et minorem diversitatem
sed actus est accidens variabile sicut quod velle et intelligere ergo potencia merito quasi necessario
erit variabilis ergo non reducuntur in essenciam anime nisi mediante aliquo invari-
abili accidente sed id accidens invariabile est potencia ergo potencia realiter distinguitur
ab essencia anime Sexto quia agens per essenciam semper agit sed anima non semper agit ergo
anima non est agens per essenciam ergo potencia per quam agit non est sua essencia

opinio

in qua est primo [illegible]

Herveus

Albertus

Egidius

Respondeo et dico quod essentia licet sit ad suum esse tamen sicut licet potentia ad agere quod quia [illegible]
a transmutata proportio sit esse ad operari ita essentia ad potentiam. Sed nullius creaturae
suum esse est suum agere sive operari ideo nec essentia animae est sua potentia. Item
quod recipit magis et minus non est idem ei quod non recipit magis et minus. Sed forma
substantialis non recipit magis et minus, potentiae vero recipiunt magis et minus ut patet in
[illegible] [illegible] de [illegible] ratione vegetativo [illegible] de [illegible] [illegible] quod est ingeni
[illegible] alio. Secundo autem per auctoritates quod auctor [illegible] in [illegible] et [illegible] omni
[illegible] naturalem potentiam in [illegible] [illegible]. Item Commentator [illegible] quod dicit [illegible]
in suas potentias sicut pomum in saporem et colorem. Sed [illegible] est in [illegible] quod et
illud. Tertio autem quia [illegible] quod dicit voluntatem [illegible] [illegible] [illegible] aliquid
de se [illegible] et si non sunt substantiae non tamen potest negari eas non esse aliquid quod
supponit quod voluntas non sit substantia. Ex his robur et auctoritas tenet conclusio contra
quod potentiae animae sunt distinctae ab essentia animae. Et a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed ista opinio non videtur [illegible] in veritate [illegible] [illegible] opinio
non est [illegible] quae [illegible] [illegible] [illegible] et ponit pluralitatem sine
necessitate. Sed ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad utramque partem [illegible] quod [illegible]
naturam [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sed
quod opinio potest [illegible] nihil [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed per potentias quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Item ipsa [illegible] [illegible] potentiis [illegible] [illegible] ab
essentia dicit quod [illegible] essentiam animae. Sed quod ponit pluralitatem sine necessitate
[illegible] [illegible] solvendo rationes. Ad primam videtur [illegible] [illegible] [illegible] dicit
quod potentia et actus dividunt ens et quodlibet genus. Dico quod potentia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Uno modo actu potentia ut opponitur actui [illegible] potentia et actus sunt [illegible]
[illegible] quo modo de potentia et actu loquitur [illegible] nono metaphysicae. Alio modo accipitur potentia a
[illegible] [illegible] [illegible] ut in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliud [illegible] aliud vel [illegible] [illegible] ab alio [illegible] ab alio [illegible]
quod [illegible] quod potentia ad actum est [illegible] [illegible] [illegible] actu. Aut loquitur de primo modo aut
secundo modo. Si primo [illegible] quod potentia et actus non tamen sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] nono metaphysicae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est in actu [illegible] [illegible] sunt in potentia. Et [illegible] actus et potentia dividunt ens et [illegible]
[illegible] [illegible]. Si autem loquitur de potentia secundo modo tunc [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] potentia est
[illegible] transmutationis. Et [illegible] [illegible] [illegible]. Primo quia actibus [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in infinitum quod potentia activa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in fine quod
substantia non [illegible] in esse [illegible] a substantia [illegible] in actu. Sed [illegible] [illegible]
[illegible] in esse [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] in actu. Sed in potentia [illegible] quod
[illegible] [illegible] substantia potest esse [illegible] [illegible] [illegible]. Item [illegible] opinans ponit
quod potentiae animae [illegible] in essentia sunt [illegible] in [illegible] suo [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentiarum [illegible] activa sunt [illegible] [illegible]
[illegible] ipsa essentia animae [illegible] [illegible] [illegible] non sunt in [illegible] [illegible] in essentia animae.

[illegible] [illegible]

ad [illegible]
[illegible]

ad 1

ad 2um

ad 3 Gerardi

quod receptivum non est eiusdem generis cum recepto ut receptivum actus et ipse actus
[illegible] iste doctor ponit in anima virtutes activas ratione ipsarum potentiarum quia plures ab
essentia anime [illegible] virtutes active essentie Ad formam quod actus [illegible] quando actus
potentia et actus conveniunt [illegible] in eodem genere [illegible] si accipiatur actus et potentia
[illegible] prout [illegible] [illegible] nono metaphysice et [illegible] Si autem accipiatur potentia
[illegible] prout dicitur in primum actum et passivum sic ut [illegible] metaphysice et sic negatur Quando [illegible]
non [illegible] non [illegible] anima [illegible] essentiam est actus quod [illegible] [illegible] operatur vel
potest operari [illegible] quod est in actu [illegible] de [illegible] vitam et de [illegible]
operari quod sic [illegible] est primum [illegible] per essentiam ita est primum [illegible] per essentiam quia anima est
[illegible] primum formale quo vivens est vivens sicut primum formale quo aliquid est album [illegible]
quia ipsa formaliter dat esse album [illegible] sicut [illegible] album [illegible] album [illegible]
[illegible] [illegible] est vivens [illegible] anima non est sic primum [illegible] quia ut est primum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] metaphysice [illegible] vult quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia anima [illegible] formalis
[illegible] ad immediatum unde [illegible] non est [illegible] aliud non est sic quia anima [illegible] formalis
immediata vite [illegible] est [illegible] actus et operationis Non [illegible] formam
que est [illegible] actus [illegible] esse in actu secundo Et [illegible] quia actus non est [illegible]
mediante primum [illegible] actum [illegible] est [illegible] [illegible] anima [illegible] et [illegible]
stantia [illegible] est actus est receptiva actus [illegible] [illegible] potentie [illegible] est formam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est actus [illegible] est in potentia receptiva passiones [illegible] secundum [illegible]
[illegible] est forma accidentalis Ad formam quod actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] secundum [illegible] in ipsa accipiatur actus per actum [illegible] et [illegible] secunda [illegible] secundum
[illegible] [illegible] in ipsa accipiatur actus per actum [illegible] [illegible] ad actum secundum Si autem accipiatur per actum
[illegible] essentiam est in actu primo potest esse in potentia ad actum secundum Ad 2um quod est Gerardi [illegible]
[illegible] [illegible] quod non est in potentia ad [illegible] actum Ad 2um quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non potest esse primum totale [illegible] operationum [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia anima
immediate primum receptivum [illegible] [illegible] sive formarum [illegible] secundum [illegible] quia anima
est receptiva immediate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ut [illegible] [illegible] quod
non [illegible] primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
formarum non est [illegible] [illegible] alia [illegible] immediate [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] anime
[illegible] nec calor in igne est [illegible] [illegible] [illegible] ad levitatem quia si sic
esset [illegible] posset [illegible] levitas a [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest esse immediate receptivum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formas [illegible]
operationum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolutas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] formas substantiales [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] receptivum sine [illegible]
receptivum formarum substantialem est [illegible] substantie [illegible] vel [illegible] ad [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] receptiva [illegible] est forma substantialis [illegible]
[illegible] vel est forma accidentalis [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Ad formam quod actus negatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] immediatum
receptivum [illegible] [illegible] secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] operationum [illegible] [illegible] actu nil [illegible] quia [illegible] [illegible]

concludit in genere. Ista enim est intentio Averrois 6° physicorum commento 2° ubi dicit
quod agentia univoca sunt agentia non per additionem. Ad quartum quod est Alberti negatur
quod est propositio, nam alia ratio est et species non sunt eadem omnino ideo sunt
realiter distincte, sicut supra probatum est. Ad quintum argumentum Godfridi quando dicit quod accidens va-
riabile non est in subiecto nisi mediante accidenti inseparabili etc., dicitur quod illud non concl-
udit nisi ponendo accidentia aut sunt accidentia variabilia et invariabilia. Sed primo modo
dicitur quod, ... accidentia permanentia sunt perfectiora quam successiva
sed anima est in perfectione perfectior sensibus, unde accidentia invariabilia poterunt multo magis
esse principia diversorum actuum variabilium que non sunt ita perfecta. Ad formam
argumenti negatur antecedens, sed enim anima possit esse receptiva actuum inseparabilium que sunt
perfectiora, a fortiori poterit esse receptiva actuum separabilium et variabilium. Ad
sextum quando arguitur quod agens per essentiam semper agit, dicitur quod agere per essentiam dupliciter potest intelligi:
uno modo quod habeat actionem a se et non per participationem, et hoc modo solus deus agit
per essentiam. Secundo agere per essentiam est in agendo ab alio non dependere, et sic
accidens est varia et minor fallacia. Alio modo potest intelligi aliquid agere per essentiam non quia
in agendo ab alio dependeat sed quod per aliquod accidens additum sibi non agit, et
isto modo antecedens est falsum. Et hoc verum est nec per Averroem 6° physicorum commento 2° prius allegatum
quod agentia univoca sunt agentia non per additionem. Ad formam argumenti quod si capiatur agens per
essentiam ut opponitur agenti per participationem, sic antecedens est verum. 2m probatum sed si capiatur agens
per essentiam pro eo quod agit sine addito, sic antecedens est falsum. Ad septimum quod licet anima est
falsum dicitur sed licet essentia ad esse ita potentia ad operari quia esse est actus intrinsecus
essentie ut sibi realiter non ab alio superveniens. Actus autem secundus et operari est actus
procedens a potentia non est sibi intrinsecus licet ut sibi realiter. Sed si aliquando
dicitur essentia ad esse ita potentia ad posse, dicitur tunc sequitur quod sicut esse est idem
realiter essentie sic posse potentie. Et tunc concedendo nihil mali sequitur nisi quod potentia et
essentia et posse et esse quod concedit 2m istam opinionem. Ad formam argumenti quando
dicitur quod sicut se habet essentia ad esse etc. dicitur quod est simile in aliquo et in alio dissimile
dicitur enim esse est actus essentie ita operari potentie, non est tamen omnino simile, nam
esse est modus intrinsecus realiter ipsi essentie, non tamen sic operari potentie. Ad octa-
vum negatur minor quantum ad secundam particulam. Ad probationem dicitur quod beatus Augustinus
accipit ibi ingeniositatem vel ingeniosum esse quod se tenet ex parte corporis, 2m quam
unus homo dicitur ingeniosior alio, quo dicit Aristoteles in 2° de anima quod molles carne aptos
mente dicimus. Vel potest dici quod potentia de 2a specie qualitatis recipit magis et minus
unde unus enim dicitur magis ingeniosus alio. Non tamen de potentia loquitur quod recipiat ma-
gis et minus sed de habilitate illius ex parte augmenti. Tercio dicitur et quod sunt
equales quod sunt una mens, una essentia et tunc illud quod in corporibus potest esse
inequales, intelligendo est ut sunt sub actibus suis et non aliter. Ad auctoritates dicitur simi-
liter et Aristoteles quod naturales potentia et impotentia sunt in 2a specie qualitatis que se te-
nent ex parte materie et non que se tenent ex parte forme. Ex solutione argumentorum pa-
tent et improbationem opinionum sancti Thome Godfridi et Alberti. Reddidi eorum opinio et
invalida et insufficiens utique eorum rationes intendis et solutiones rationum horum doc-
torum et improbationem earundem. Alia opinio est Henrici de Gandavo qui solemnis
doctor appellatur qui dicit quod potentie anime sunt eedem re absoluta ipsi essentie anime

ad 2 alb

ad 3

ad 4

ad 5

alia opinio Henrici de Gandavo

completa tamen ab ipsa re relativa ita quod potentia anime non est nisi essentia cum respectu coassumpto. Ista opinio stat in duobus dictis et una glosa. Primum dictum quod potentie anime non addunt super essentiam anime nisi unum respectum ad actum et ad obiectum. Secundum dictum quod potentie anime sunt que potentie constitute per essentiam anime tamquam per absoluto et materiali et ex respectu ad actum vel ad obiectum sicut per formali. Tertium dictum potentie anime non differunt a se invicem nec ab essentia anime penes materiale sed solum penes respectus formales [illegible] [illegible] per quos [illegible]. Glosa: Nota ad quesitum potentie anime sunt idem in re absoluta ipsi essentie anime complete tamen re relativa ita quod potentia anime non est nisi essentia anime cum respectu coassumpto. Pro qua glosa supponit quod anima secundum se non dicitur potentia sed in ordine ad actum et obiectum. Secundum quod [illegible] secundum philosophum nono metaphysice potentia definitur per actum et ideo potentie anime sunt complete secundum quod anima habet diversos respectus ad diversa obiecta et ad diversos actus et determinatur aliter ad potentias organicas et non organicas quod ad potentias organicas determinatur per respectus ad diversa obiecta. Ad alias vero non organicas determinatur per se sicut sunt active eo quod habent determinatum principium agendi et ideo potentia sicut intellectus agens et voluntas. Potentie vero passive non organice [illegible] est intellectus possibilis qui est respectivus non determinatur per agere sicut intellectus agens et voluntas sed per species receptas ita quod non est intellectus in actu nisi per species. Et hoc probat per comparationem ad ymaginem que est [illegible] [illegible] [illegible] quod sicut in divinis est una essentia absoluta et [illegible] [illegible] per respectus relativos sic in homine est una essentia anime et tres potentie scilicet memoria intellectus et voluntas que distinguuntur per relationes. Et hoc est [illegible] secundum Augustinum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est tamen [illegible] esse. Contra
istam opinionem arguitur et primo quod non est ad propositum [illegible] [illegible] in proposito de potentia formaliter ut dicit respectum ad actum. Tunc est tamen quod potentia sub ratione potentie includit respectum quia non potest esse principium operationis sed [illegible] de potentia ut est principium operativum operationis quo potens dicitur posse quod est fundamentum ordinis ad actum. Illo tamen modo loquendo de potentia essentia anime cum respectu non potest esse per se principium operandi probatio [illegible] operationis per se dicitur esse [illegible] principium per se sed respectum cum absoluto non potest per se facere unum quia in ratione potentie quod est per se principium [illegible] operationis puta intelligere aut velle non includitur relatio. Secundo arguitur quia principium per se [illegible] [illegible] est operationis et potest esse sine [illegible] [illegible] operationis sed relatio non potest esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia in proposito est relatio [illegible]. Tertio arguitur respectus includitur in ratione potentie passive receptive quod multo magis [illegible] in ratione potentie operative. [illegible] patet de materia que est receptiva formarum potentia [illegible] [illegible] formarum per suam essentiam et non per aliquam relationem quia materia non est potentia receptiva actualiter [illegible] [illegible] que est [illegible] [illegible] potens unum facere cum alia parte nulla autem relatio est [illegible] [illegible] essentialis [illegible]. Quarto arguitur [illegible] [illegible] que essent eadem realiter [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] unum non est nobilius realiter alio fundamento sed [illegible] intellectus et voluntas sunt eadem cum fundamento in [illegible] [illegible] essentiam anime coassumpto voluntas non distinguitur respectibus [illegible] [illegible] respectus [illegible] [illegible] [illegible] fundamento [illegible] voluntas non est nobilior intellectu. Quinto si potentie anime distinguerentur per respectus [illegible] quod voluntas [illegible] [illegible] [illegible] quod est ad finem [illegible] potentie [illegible] quod voluntas vult finem et [illegible] [illegible] quod est ad finem sed hoc et illud sunt aliqua species quia respectus ad hoc et ad illud erunt alterius speciei et per [illegible] [illegible] voluntas dicit respectum ad actum et ad obiectum [illegible] quod [illegible] speciei et per [illegible]

[Margin:] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Margin:] Contra

[Margin:] [illegible] potentia fundabiliter et formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et fundabiliter [illegible] [illegible] [illegible] fundabiliter

alia potia zeu volitas simus et zeu volitas eq que sunt ad finem e[t] erit
alia potia Vltus argnetur de intellectu qui erit vng intellectus apprehendens sinta et
gta et si erit alius zeus notitie principiorum et alius zeus diffinit sg in gtn
illud vo qd dt de potentiis organicis quas distingui et per organa determi
nari hg dubium quia zm clo zez po gl aia intra lcos dnt a intro terim
co qp aia dat ab aia zm[illegible] int no distinguit forma Sz potg sg illud
vo qd dt de intellectu pgli qp aia determinatur qp sit intellectus psus per spes videtur
qt copinatez qz ipe negt spes recipi in aia pont enim tm fantasmata
mente infistim ad intelligendum Sz no videtur quo intellectus distinguna per fantasmata
Vltus quod aia terminaret ad potiam intellectum per spem qz tunt gn no est
spes no manet actualiter potia intellectiva in aia Vltimo si anima determinaret
ad intellectum per spem go si spes sunt aliqui vom et intellectus erit aliquis vos ... et de
finata erunt aliquis vos Ad autem per ista opinion ad pma dnd qp notitie e
defere ymagine recepta in aqua ab ymagine recepta que e pmam expondi
et distinguendi Vnd autem augustini dz qp loquitur de relationibus potiarum tam:
par in se no at que gparatur ad qt Alia opinio est qp Bone venture
dt qp pote aie no sunt actia eg sz ptes eius et gsima theolo ante primo
per azg in zo qq q dt de pte aut anima qna cognoscit et sapit Alia Avicene
pte pma duo ipsas esse ptes potentiales Tertia e Scoti in ho diffini
tomiz qm dt qp dnio aie in suas potias est dnio torig in potentiales pte
tes Dicit enim ista opio qp pote aie no sunt actia Sz sunt ptes ipsius anime
realiter a se invicem differentes Sz no ab eentia aie quod pbat per auctes supius
portatas Sz ymo e qt auges ham pb no est eadem nature cu alia pte
pote at sunt eadem na cu aia ... pb no naliter sequitur tom sz pcedit ipsum
[illegible] at et voluntas sequitur aiam Et ideo qt istam opioz arguo auctoribus
et rebus primo ante B. augustini hone de trinitate ca ... dt qp qz
istaz gpletur totam essentiam aie Sz pb no gpletur sim tom ...
illa ista est pb Et in eod ca qp gcludendo dt ... et eentia eque
ne est y esse Sz na pb est eentia ne cu alia Primo vo est ... pb
in esse nali pcedit tom originem Sz intellectus et voluntas sequitur in esse
nali eentiam aie go no sunt ptes aie Scda vo Si sunt ptes nl go integ
les nl essentiales Si integrales go oz dare aliquod totum ptes ista aliqui
sunt in potia nt per pbm in fine septimi metaphysice ... pbat qp ptes ptes
integrales sine males oz dare tm a quo e unitas in toto ut ptes
b et a oz dare aliquid qd nc e b nec est a eg ptes sunt a et b in hat
sna ab. ab at nec est a nc est b. Si sunt ptes essentiales potentiales igr
vna essentia potentialis ab alia eentia dt intellectus a volunte vel ego igr
aia no posset informare corpus qz potia deceptiva et potentialis ab alia
potia no pot esse magis dependentius qz intellectus vel alius corpus Sz
ma ... nl ... no pt ... informando igr sit nc aia pt
esse fora nl actus primus aliquis qz sue pti essentiali sz potie illi repugnt
informare igr to aia no pt esse fora actus Sz ... enim ptibus potentiona
libus volumus potentionale no agit actu aliquid go ... no erit pri ... opatum
et pt no erit potia Sz at dicitur qp vna no pfert alia sz omnes

pficit ma(teri)a(m) a(nim)e tu(n)c v(idetu)r q(uod) p(ost)q(uam) s(ed) q(uia) toti a(nim)e repugnet esse actu(m) p(ri)m(u)m
formg et informac(io)n(em) p(ri)mo q(uia) p(otes)t e(ss)e su(bstanti)a e(ss)e i(n) m(ateri)a repugnet infor-
mac(io)n(i) g(ratia) d(ic)o n(on) esse d(e)m et se ex p(ri)mo Non e(ni)m i(n) m(ateri)a p(otes)t esse tota na(tur)a ei(us)
est tu(n)c entitas p(er)fectibilis et tu(n)c s(ic) q(uod) a(nim)a n(on) sit act(us) p(ri)m(u)s corp(or)is g(ra)ma
q(uia) repugnat a(nim)e p(er) ptem sua(m) non p(otes)t gnerne p(ro) toti s(ed) n(on) a(nim)e repugnat
q(uod) sit forma et act(us) p(ro) toti a(nim)e no(n) gnet q(uod) sit act(us) corp(or)is Dimissis
p(ro) ist(is) op(inio)nib(us) d(icendu)m est in d(icti)s sub q(uo) pone n(on) sunt res ab e(ss)entia a(nim)e
realit(er) d(istin)cte s(ed) sunt v(e)l o(mn)i(n)o real(ite)r q(uo)d e(ss)entia a(nim)e q(uia) g(rati)a p(ro) q(uo) p(ri)ma

Opi(ni)o Occam

op(inio)nes L(icet) n(on) s(i)t po(n)e(n)da pluralitas sine n(ecess)itate p(ro)ple at e(st) v(eru)m et v(ide)t(ur) real(ite)r
esse p(ri)n(cipiu)m pl(ur)ium actuum d(i)st(i)nctor(um) ut delectar(e) et d(i)c(itu)r se et Avicenna

2a sue [illegible]

p(ro) n(on) est n(ecess)e pone(re) plures po(tenti)as real(ite)r d(istin)ctas Dr 2o q(uia) n(on) est n(ecess)e
a(nim)e a(nim)a p(er) aliqua(m) acc(i)d(ent)ia sup(er)addita e(ss)entie a(nim)e Ne(c) p(er) p(ar)tes sub(stanti)ales
p(ate)t p(er) r(es)p(onsi)on(em) ad p(ri)ma(m) op(inio)ne(m) Dr 3o q(uia) a(nim)e potenti(a) i(m)m(edia)te a(git) p(er) e(ss)entia(m)
n(on) e(st) op(inio) po(tenti)as eius real(ite)r d(istin)ctas p(ate)t p(er) d(i)cto p(ri)mo et etia(m) p(er) r(es)p(onsi)onem
ad p(ri)me op(inio)nes r(ati)o(ne)s Non e(ni)m est n(ecess)e a(nim)e sup(er)addere tales po(tenti)as q(ua)m
p(ro) sup(er)addit eas ignobilitat a(nim)a(m) Non e(ni)m esse p(er)fectiones in ea si v(er)a n(on)
posset esse i(m)m(edia)te p(ri)n(cipiu)m op(er)ationu(m) suaru(m) S(ed) e(ni)m ageret mediante aliqua

Et ista perfectio in a(nim)a q(uod) agat p(er) po(tenti)as d(istin)ctas real(ite)r ista tu(n)c h(abe)t Deo maxime convenit q(uia) quicquid est p(er)fectio(n)is in creaturis h(abe)t esse in Deo excellentiu(s)

po(tenti)a sup(er)addita eius p(er)fectiones attribuent Deo q(uo)d tu(n)c n(on) est lic(et) aliqui
h(abe)t ymaginent(ur) p(ro) p(er)fectio est i(m)m(edia)te op(er)ari et h(abe)t c(on)ple p(ro) s(ed) a(nim)e g(ratia)
D(ici)m(us) nobilitas est q(uo)d ordinatu(m) ad fine(m) i(m)m(edia)te attingit suu(m) fine(m) sicut
p(ate)t 2o celi et d(icitu)r q(uo)d illud quod vnica op(er)atione attingit suu(m) fine(m) nobilius
est q(uam) id q(uo)d attingit plurib(us) op(er)atoib(us) q(uia) si a(nim)a op(er)a(retu)r mediate p(er) sua(m)
e(ss)entia(m) i(m)mediate attingit suu(m) finem et si op(er)aretur p(er) aliqd ind(ividu)u(m)

ad agit p(er) e(ss)entia(m) q(uia) a(nim)a est ita ho(mo) est n(on) e(st) ista g(ratia) d(i)c(t)o

sup(er)additu(m) p(ro) pone(re) a(nim)a(m) i(m)m(edia)te age(re) p(er) sua(m) e(ss)entia(m) nobilitat ip(s)a(m)
S(ed) ponend(um) est h(abe)t i(n) a(nim)a q(uod) nobilitat ip(s)a(m) nisi q(uia) vic(toria) multiplicitas
ostat que non vide(tur) h(abe)t inq(ui)t p(er) me(n)tem intrinsecum neq(ue) extrinsecum Et ho(c) sit
q(uo)d non est p(er) se q(uo)d q(uo)d non recipi(tur) in eo s(ed) in alio in quo p(otes)t re-
cipi si non esse in eo s(ed) si inesse acc(i)d(en)tib(us) sup(er)additu(m) e(ss)entie a(nim)e posset
in ea recipi vno d(icitu)r lic(et) separar(entur) ab e(ss)entia a(nim)e et op(er)ationib(us)
p(er) se b(onu)m s(ed) a(nim)a no(n) nisi p(er) acc(i)d(en)tib(us) sic lignu(m) d(icitu)r albu(m) p(er) acc(i)d(en)tib(us) q(ue) sunt
sic(ut) in qua recipi(tur) albedo est alba Vn(de) si inesse acc(i)d(en)tib(us) non magis
[illegible] ista p(er)fectio a(nim)e q(uam) albedo est p(er)fectio ligni Quarto d(icitu)r aliquo act(u)
vel aliqua forma inferior a(nim)a p(otes)t esse p(ri)n(cipiu)m op(er)ationis i(m)m(edia)te agend(i) sic p(ate)t
de calore et qualitatib(us) actiu(is) alit(er) esse p(er) se in mixtu(m) p(ro) a(nim)e n(on) repugnat

Si agens i(m)m(edia)te n(on) posset p(ro)duce(re) caliditate(m) sed p(er) aliqua(m) alia(m) et tu(n)c alia(m) et sic in infinitu(m)

que est act(us) p(er)fectio Pz 2a h(abe)t in subiectis inferiorib(us) g(ratia) n(on) est eam
i(m)m(edia)te p(er) se a(nim)a sine gn(er)atione vmbora sine extra p(ate)t q(uia) ne(cessari)as forma gravitatis
est p(er)fectior forma gemi(n)i vel eque p(er)fecta S(ed) ipsa est forma accidens q(uia) eiusde(m)
p(er)fectam esse p(er)fectiorem forma(m) sub(stanti)al(em) p(ro) forma s(ub)st(anti)alis erat i(m)m(edia)te forti(us) g(ra)uand(i)
S(ed) d(icitu)r forma acc(i)d(en)talis non est p(ri)n(cipiu)m agens p(ri)n(cipa)le p(er) instrumentale h(abe)t m(od)o

ut magis p(er) se v(ir)tute fortiu(s) p(ro)duc(itu)r e(ss)e forma p(ro)ssi(bi)li(us) m(ateri)a forma

fiat ad p(ro)positum d(icitu)r et h(abe)t sequi(tur) q(uod) a(nim)e p(er)fectib(us) data sup(er)ior agenti s(ed) sub e(st)
fiat actu agent(is) instrumentali q(uo)d est magis d(icitu)r v(er)um agens p(ri)ncipale inst(rumentu)m

Et [illegible] q(uod) a(nim)a et a(nim)e [illegible] po(tenti)as [illegible]

m(en)tale d(icitu)r n(on) p(otes)t h(abe)t e(ss)e instrumentu(m) q(uo)d attingit passu(m) i(m)m(edia)te v(e)l [illegible] i(m)m(edia)te attin(gi)t p(ri)ma
gr(ati)a tu(n)c s(ed) in g(e)n(er)atione sub(stanti)ali instrumentu(m) n(on) p(otes)t attingere passu(m) s(ed) ma(teri)a(m) p(ri)ma(m)
p(ro) q(uo) tu(n)c non erit v(er)o c(a)l(idu)m s(ed) solu(m) tu(n)c attingit i(m)m(edia)te passu(m) s(ed) ma(teri)a(m) p(ri)ma(m) pati
i(n) ma(teri)a q(ui)c(qui)d p(re)supp(onitu)r ab actu p(ri)mo requirit(ur) e(ss)e act(us) p(ri)m(us) p(re)suppo(n)i(tu)r ab actu
2o S(ed) forma acc(i)d(enta)lis n(ecess)ario p(re)supponit in m(ateri)a forma(m) sub(stanti)alem p(ro) et

alia forme accidentalis necessario presupponit formam substancialem quia non unitur cum materia nisi forma
substancialis attingendo passum [illegible] immediatam. Ad 4m quod sit distinctio quod nulla
est distinctio inter rem et rationem potentiarum ab essentia anime aliud est secundum [illegible]
diversos actus [illegible] non est unitas potentiarum diversas reales [illegible]
[illegible] in sola distinctas per comparationem ad [illegible] quod sit [illegible]
te vel [illegible] eterna primo reali omnino tali et indistincto [illegible] potentiarum [illegible]
[illegible] in [illegible] ad salvandum unitas contradictos. Ad 5m [illegible] quod potentie
anime distinctio ab anima et non sit formaliter [illegible] 2m [illegible] naturalem
potentie anime manant ab essentia [illegible] et [illegible] de anima et in [illegible]
[illegible] quot sunt potentie anime et multe alie [illegible] non possunt ita
[illegible] salvari si nulla ponatur distinctio formalis [illegible] rei. Ad 6m
anima intellectiva homo vult per voluntatem et non per intellectum quia voluntas non
est intellectus [illegible] quod est formaliter [illegible] realiter et identice voluntas est [illegible]
[illegible] quod omnino est [illegible] distinctione a [illegible] ad [illegible]
quod resolutorie [illegible] est. Ad 6m solutionem attendendum est [illegible]
[illegible] ad [illegible] ponendo [illegible] realis et [illegible]. Ad 7m [illegible]
[illegible] est [illegible] aliquid est abstractum ultra abstractionem [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible] se [illegible] abstractive [illegible] identice. Ad 8m [illegible]
[illegible] anima [illegible] distinctio formaliter [illegible] quod non possunt
[illegible] formaliter [illegible] illa [illegible] de uno [illegible] possunt affirmari de
reliquo [illegible] distinctionem [illegible]
[illegible] que formaliter distinctio. Ad 9m [illegible] quod [illegible] est [illegible] anima est
[illegible] per [illegible] identica. Ad 10m [illegible] quod [illegible] sit [illegible] voluntas [illegible]
[illegible] vult et [illegible] et si fiant [illegible] expositori [illegible] realis [illegible] solum per
[illegible] in [illegible] quod in [illegible] expositorio [illegible] resolvi in
una de omni si sit vera aut in una de nullo si sit negativa. [illegible] in 3a figura
alia [illegible] resolvi in una de omni vel nullo [illegible] formaliter 2m de
[illegible] ad primam [illegible]. Prima distinctio potentiarum [illegible] primo [illegible]
[illegible] primo [illegible] sensationis [illegible] organo [illegible]
[illegible] sensationis [illegible] per aggregato [illegible] primo [illegible] et [illegible]. Ex hoc
[illegible] ad dubium [illegible] ad potentias [illegible] primo quod potentia anime [illegible] est aliud quod
solum quedam formalitas anime realiter [illegible] ipsa anima [illegible] formaliter
[illegible] quod sit [illegible] sensationis. 2o dicitur quod potentia sensitiva 2o [illegible]
est realiter distincta ab anima [illegible] organa potentiarum sunt corporea [illegible]
realiter distinctio ab essentia anime que est incorporea. Tercio dicitur quod [illegible] potentiarum
[illegible] per aggregato [illegible] anima et formaliter anime [illegible] organo illa distinctio realis
ab essentia anime [illegible] realiter distinctio [illegible] ante [illegible]
distinctionem [illegible] dicitur. 4. [illegible] de [illegible] continentia
[illegible] non est [illegible] que sunt non [illegible] quod illa non possunt [illegible]
[illegible] que manent distincta [illegible] distinctionem [illegible]
[illegible] est [illegible] que sunt [illegible] realiter [illegible] formaliter [illegible] que
sunt identice distincta tamen formaliter [illegible] possunt [illegible]
[illegible] quod continentia [illegible] formalis in [illegible] est
[illegible] que sunt omnino idem [illegible] distincta [illegible] que
aliquo sunt idem et aliquo non idem. [illegible] distinctio quod [illegible] contenta
sunt in [illegible] continentis [illegible] sunt [illegible]

[illegible] ut [illegible] et [illegible] que sunt de [illegible]

[illegible] [illegible]

ad continens vero ab eadem re ante variatio coloris albedinis quantitatis possibiles
Et hec sunt priora ad hanc albedinem Et ideo omnia ista contenta sunt in
essentia albedinis que sunt contenta. Alia sunt contenta in aliquo unitive que
inferiora quia sunt passiones contenta non sunt res alie ab ipso contento Isto modo
ens continet multas passiones que non sunt res alie ab ipso ente ut pro-
bat actor in primo quolibet. Distinguuntur tamen ab invicem formaliter et quidditative
tamen Et etiam ab ente formalitate. Duo reali et quantitativa primo quia aliter
manifesta contradicens tales passiones de ente et illas comparans non esset similiter
realis sed ergo ens continet unitive verum unum verum bonum et alia tales
tendentium. Sic anima continet potentias suas unitive quamquam formaliter sint distincte
quod probat doctor subtilis primo quia una potentia potentiam in primo primi sententiarum. Item:
quod habent aliquam distinctionem realem si essent separata realiter illa distinctio
in verum ubi non sunt distincta realiter sed eius et unum et essent separata
essent distincta distinctione quantitativa reali sed et una habent illam formalem distinctionem
in verum. Vel formaliter verum. In minus habent aliquam ordinem ut se ubi
distincta realiter eundem ordinem habent ubi sunt unitive contenta Unde si esset
bonum per se verum si essent distincta realiter esset in ente in quo unitive con-
tinentur et haberent distinctionem verum prius quam verum Ergo unum
et bonum essent realiter distincta ab ente essent passiones entis Ergo etiam quod v-
nitive contenta in ente habent eundem ordinem ad eius quod sunt sue passiones
entis Dico etiam possumus accipere de intellectu et voluntate que non sunt proprie essen-
tiales anime Sed sunt unitive contenta in anima sunt passiones eius proprie quasi
anima quod operativa non quod sunt essentia eius formaliter Sed sunt formaliter
distincte idem tamen identice et unitive Et eundem ordinem haberent si essent
realiter distincte ab essentia anime eundem ordinem habent nunc licet non sint ab
essentia distincte sed unitive sunt et identice idem realiter ut dictum est. Ex hoc
videtur quod ergo separata quod in primo instanti nature est anima non tamen in secundo in-
stanti est operativa sine potentiis operandi quia hanc operationem vel illam Et
potentie quod sunt proxima operationi continentur unitive in essentia. Et sic omnes auctores
doctores et pro sit salvari verum ille qui dicunt quod quedam potentie procedunt ab
essentia anime ut dicitur quod est auctor De spiritu et anima licet non
potentias consequentur ab anima sed hec verum est sed passio consequitur sine emanat
a subiecto quod non sunt proprie res ut De essentia eius sed quod consequentur formam
eius Non tamen sunt aliqua quod sunt realiter et identice idem in substantia
anime Et hoc expresse dicit Augustinus libro De spiritu et anima quod anima est sue vires
et sue potentie. Et sic potest salvari illorum dictum qui dicunt quod sunt medie
inter formas essentiales et accidentales que sunt sue passiones anime Et passio conside-
ratur formaliter a subiecto vel accidit differt tamen ab essentia anime ut dictum est. Et potest ista sententia
[illegible] que alia causa dicunt totam perfectionem essentie continetur Sed sunt proprie naturales
pro secunda quod alia causa dicit totam perfectionem bonum potentia non continet omnes perfectiones
Dicitur isto modo faciliter est respondere quod bona potentia non continet omnes perfectiones
anime nec totam perfectionem eius anime licet sit eadem res per illam distinctionem
quam formalem unde sunt contenta non continet se invicem quod sint distincta formaliter ut
formalem unde sunt contenta non continet se invicem quod sunt distincta formaliter ut
sit a continente per quam sunt idem realiter Unde duo contenta ut se distinguuntur
et res tamen sunt idem realiter Et tertio potest intelligi opinio illa quod sunt ab
ne identice quod sunt idem in substantia anime ut pro non quidem formales sive
essentiales sed unitive que realiter ibi includuntur. Per hoc etiam patet ad dictum
Beati Augustini dicit quod mens meminit sui quia meminit eius quod est idem sibi

realit[er]. Non t[ame]n sequit[ur]. Videtur ad illud p[ro]b[atur] de p[ar]te que cognoscat realit[er] q[uia]
ut ita dictu[m] e[st] sunt p[re]dicatos p[er]sonales. Videtur ad id Anzelmi dicit[ur] dicto
tercia q[uod] et libero arbitrio talis d[ic]t[i]onis pone q[uo]d sunt in a[nim]a
sic in rota multa dici q[uod] sic in rote sunt divisa multa q[uod] tendunt ad
ip[s]as p[er]son[as] sic in a[nim]a sunt diversae p[er]fectiones forma[liter] distincte p[ro]pt[er] quod formaliter
distinctos et sic[ut] d[ic]to Anzelmi. Videtur ad autem et est d[ic]it[ur] quas Thomas abducit.
Et p[ri]mo ad p[ri]ma[m] de po[te]ntia naturali dicit[ur] q[uod] po[te]ntia naturalis ab[solu]te no[n] est in 2a
sp[eci]e q[ua]litatis s[ed] facultas ad v[er]tendum illa[m] p[o]t[entiam] dicitur posse bene agere sicut
iam vel habitu[m] no[n] est in 2a sp[eci]e q[ua]litatis s[ed] facultas vl[...] dicitur agi-
litas dicit[ur] haec po[te]ntia naturalis et p[atet] hoc p[er] eius r[ati]o[ne]m de pugilatoribus et curso-
rib[us]. Et ideo eius po[te]ntia naturalis ab[solu]te no[n] est in 2a sp[eci]e s[ed] agilitas illius
po[te]ntie sive in v[er]tendo ip[s]a[m] po[te]ntiam sive po[te]ntia quo ad illa[m] agilitatem. Ad
id ut dicit[ur] q[uod] a[nim]a dividi[tur] in suas po[te]ntias sic pomum in saporem et
odorem dicit[ur] q[uod] similitudo est p[ro] tanto q[ui]a sicut color no[n] est tota p[er]fectio pomi ut e[st] quod
sensibile simili[ter] nec sapor sic una po[te]ntia no[n] continet tota p[er]fectio[n]e a[nim]e et
no[n] in aliquo est simile et no[n] in o[mn]ib[us] q[ui]a si in o[mn]ib[us] esset simile tu[n]c no[n] esset similitudo
sed identitas. Videtur ad autem Avicenne et Boecii qui dicunt dividi
a[nim]am in suas po[te]ntias sic in p[ar]tes integrales et naturales sequitur quod sunt dicti
p[ar]tes et naturales et integrales. Dicendu[m] q[uod] ipsi magis conformiter loquuntur
q[uo]d ip[s]e difficultates p[ar]ti realit[er] est salvabilis conformaliter nobis potencia[rum]
dicit t[ame]n eas po[te]ntie sunt una[m] no[n] ... et p[ro] quib[us] sp[eci]e et g[e]n[er]e. Ad q[ua]m est dici
p[ri]mo q[uod] salvatur conformaliter nobis p[ar]tes non p[er] eas unam eo mod[o] sive d[ic]t[u]m
p[er] eas una[m] quando realitatem et formalitatem q[uod] po[te]ntie a[nim]e sunt eo mod[o] forma-
litates a realitates eius a[nim]e non tu[n]c quando eis ... est dici q[uod] ... quando
po[te]ntie in eadem homine no[n] differunt realiter sed differunt t[ame]n differunt realit[er]
Unde d[ic]it[ur] q[uod] est salvatur conformaliter nobis po[te]ntiae p[er] unitatem et sp[eci]ales distinctionem
actuum et obiectorum ut logica vobis. Una difficultas q[ua]liter est salvabile
apetitum esse po[te]ntiam a[nim]e distinctam a sensitivo et t[ame]n no[n] e[st] modo unum diffe-
rentiae distincte. Ad q[uam] dicendu[m] q[uod] modo unum attingunt p[er] eas sensibili-
tates ita q[uod] illi modi sunt distincti quorum unus e[st] separabilis ab alio s[ed] apeti-
tivum no[n] est separabile a sensitivo nec econverso ideo no[n] sunt penitus distincti modi
unum s[ed] po[te]ntie plurificantur et distinguuntur per pluralitatem et distinctionem
obiectorum modo apetitivum et sensitivum habent obiecta distincta q[uia] sunt distincte potentie.
Alia difficultas videtur figura est aliquid p[rae]ter partes figuratas et quid p[rae]ter
partes quas ad q[ua]m d[icitu]r q[uod] est intelligi duplex figuras esse aliquid
p[rae]ter partes figuratas vel sicut quas p[rae]ter partes quas dicendu[m] q[uod] sit natura
p[rae]ter partes figuratas realit[er] distincta ex omni parte. Et sic omnem ... realiter distincta
solis realit[er] ... ex omni ... Et sic omnem ... realiter distincta ... p[rae]ter p[ar]tes illas
ab ipsis sicut ... ymaginabantur ... Et sic no[n] esse aliquid p[rae]ter partes realiter ... t[ame]n ...
no[n] potest intelligi q[uod] sit aliquid distinctum ex natura rei ab illis realit[er] t[ame]n ...
in illis partibus figuratis dicimus ipsis ... et ... Et sic sic est aliquid
p[rae]ter partes figuratas et quid ... arguitur ad 2m p[ro]p[osi]t[io]. Conclu-
sio p[ri]ma. Regula po[te]ntie a[nim]e no[n] sunt qualitates ab[solu]te a se invicem et ab essentia
a[nim]e realiter distincte ... q[ui]a hic esset processus in infinitum in po[te]ntiis s[ed] q[uia]
q[ui]a tales qualitates sensitive fluunt ab essentia a[nim]e et sic a[nim]a esset prior
p[ro]ducere suas po[te]ntias aut ... p[er] po[te]ntias realiter distinctas ab ipsa et sic procederetur

in instanti aut per potentiam realiter eandem cum ipsa. Et hec non quia pari
ratione sensibus fuissent in primis potentiis ... potentia anime ... realiter
ab alia tunc una respectu illam potentiam. Et una anima ... in potentia
ad illam ... pari ratione ita debent esse in ... vel
per aliam potentiam sibi additam et in instanti predicta ... nec
... de 2o ... ad 3m **Dubitatur primo** utrum
voluntas et intellectus realiter a se invicem distinguantur. Pro ... solutione
... supposito quod essentia anime est una entitas realiter ... et plures for-
malitates realiter eadem cum ipsa anima ... formalitates ...
... formalitates et ... a se invicem formaliter. Ex hoc ... et vo-
luntas sunt due formalitates anime ab essentia anime et a se invicem formaliter et non realiter
distincta ... quod ... ratione alterius est reale et ... non
... de alio in primo modo ... formaliter
... quod sunt ... realiter ... ab aliis ... distinctae
realiter. **Dubitatio 2o** utrum iste sint concedende anima et sua potentia
... intellectus et voluntas ... intellectus vult et voluntas
intelligit. ... 2m ... Tho. iste sunt simpliciter negande ... opinione ...
... in primo nobili ... 2m ... iste in rigore ... concede-
... in ... quo ... et ... contra
... non salvat ... aliorum ...
doctorum ... et non ... nec ... in fine ...
... Ex ... realiter ... ultimate ...
... non ... ante solutionem ... auctoritatem ... realiter de ... ab ...
... Ex ... supponens sequitur quod iste sunt
concedende anima et intellectus ... anime et voluntas ... idem
... anima ... iste sunt ... voluntas intelligit ... vult et ...
... **Et hic queritur** utrum potentie sensitive realiter distinguantur
... a se invicem et ab anima. Pro solutione ponuntur ... ut notabiles ...
... supposita ... quod in hoc non est ... anima ... intelligit ... totam
in toto et tota in qualibet parte corporis ... in ... est tamen una anima ...
... ab ... corporis ita quod una pars anime est in una parte
corporis et alia pars in alia parte. Secunda suppositio potentia sensitiva est ...
... anime informans determinatum organum ut potentia visiva est anima ...
anime informans organum ... Ex hoc sequitur quod hec non ... potentia sensitiva
anime informans organum ... ex ... ex anima
... organo ... anima ... parte anime informante
... et organo ... anima ... potentia ... forma
organum. Ex his ... distincta ... in ... potentia ...
... gustativa realiter distinguuntur ... partes anime infor-
mantes organum ... et gustus realiter distinguuntur ... informat
... potentia tactiva ... realiter ... cum aliis ... potentiis sensitivis ... que
... parte corporis ... anime informans organum tactus ... potentia
visiva et tactiva ... Ex ... potentia tactiva ... realiter distinguitur
ab aliis potentiis sensitivis ... partes anime informant ...
a ... anime informantibus ... organa aliarum potentiarum. ... distincta
... potentie non sunt a se invicem et ab anima nec ... distincta
et ... potentias ... quod eadem anima ... informat totum corpus
et tota informat qualibet partem ... non videtur esse ... ex eo quod
non ponit ... distinctionem nec ... rationes ... ab ipsa

anima quod super inipbatur est Cum enim vna operacio opposita realiter et alia que quandoque tenet talis non realiter tamen ex natura rei et formaliter Et ideo Respondeo ad questionem quod potencie anime opposite realiter habent vltra operacionem quod non ponunt distinctionem realem potenciarum et alie potest dici quod potencie opposite licet non realiter ab anima distinguantur tamen formaliter et ex natura rei **Ad rationes ante oppositum** Ad primam dicitur negando aliquid quod dicit illa que sunt realiter realiter opposita tamen ex natura rei et formaliter sunt per ipsa predicta quorum alterum est reale vt in primo principio nobilius **Ad confirmacionem** negatur ans tamen sunt probatur communibus quod sicut ille qualitates que sunt prima insubstantialia realiter opposita a principiis principalibus Sunt ipse dici naturales potencie saltem racio possumus naturalem [illegible] quod sunt qualitates **Ad secundam confirmacionem** principalem respondetur quod potencia obiectiua quod sensus quod in actu Sed non potencia sensitiua et intellectiua **Ad secundam** dicitur quod illi duo modi agendi bene concludunt distinctionem quod natura rei et formalem et non distinctionem realem quia est in diuinis illi duo modi agendi scilicet per modum nature et intellectus inveniuntur Et tamen ibi non est quod inter ista duo principia productiua est distinctio realis **Valet posse dici ad confirmacionem** quod solum convincit tantum et rationem ex sola distinctione formali et ex natura rei **Ad tertiam** dicitur quod aliquid agere per essenciam potest intelligi dupliciter Vno modo sic quod in agendo a nullo dependeat sicut a superiori agente sicut in ipso dependent in suo actione vnius a causa prima Et isto modo solus deus agit per essenciam **Alio** modo quod sua essencia sit immediatum principium agendi et tale agens creatum potest agere per essenciam sicut anima **Ad quartam** que est confirmacio argumenti respondetur quod in anima remanent potencia sensitiua et sensitiua tamen generaliter omnes potencie separata anima a corpore non tamen possunt exire in suos actus propter defectum organi quod requirunt in actione sua et hic de questione dicta sufficiat Sequitur textus

Necessarium autem etc. Iste est secundum capitulum huius tractatus in quo actor determinat de anima in specie et de potenciis eius Et diuiditur in tres partes In prima determinat de ordine istarum potenciarum Et intendit sex conclusiones **Prima** tantum intentum et est hic oportet accipere quid sit vnumquodque istorum et quid sit intellectiuum vegetatiuum et sensitiuum **Secunda** tantum annexa et est hic prius determinandum est de actibus quam de potenciis et obiectis quam de actibus Primum probat quia actus et operaciones secundum rationem sunt priores potenciis Secundum probat quia obiecta sunt priora actibus et operacionibus **Tertia** conclusio tantum tamen racionem et est hic quod primo determinare de alimento quod est obiectum anime vegetatiue et de generatione sicut que est actus eius quam de anima vegetatiua **Quarta** tantum ordinem istarum potenciarum Et est hic primo determinandum de anima vegetatiua quam de aliis probat quia anima vegetatiua prius inest viuentibus et est potencia maxime communis quod est etc. Ante probat quia secundum rationem omnibus inest viuentibus et est potencia maxime communis quoniam ante subdit quod eius actus sunt generare et alimento vti **Quinta** conclusio tantum vnam racionem Et est hic quod naturalissimum opus in viuentibus perfectis sunt perfecta et non orbata et generationem spontaneam non habencia est generare sibi simile probat quod sicut per se animal cum generat animal et planta generat plantam **Racione** omnia viuencia hoc appetunt et propter hoc faciunt quecumque faciunt secundum naturam scilicet quod participant esse diuinum et immortale et hoc fit generando sibi simile **Sexta** tantum vnam distinctionem finis Et est hic duplex est finis scilicet quo et gracia cuius **Ex hoc** infert quod viuencia non possunt generare in hoc esse diuino eo quod non contingit aliquod corruptibilium vnum et idem numero manere Ideo vnumquodque eorum secundum quod potest sic quod remanet vnum et idem specie et non numero

In secunda comparat corpus ad animam penes causalitatem. Et intendit talem conclusionem
prima tangit causalitatem anime respectu corporis. Et est ista: Anima est causa et principium
viventis corporis in triplici genere cause scilicet forme finis et efficientis. Primum probat duabus
rationibus. Prima quia anima est causa essendi ipsi corpori viventi igitur est causa formalis
corporis. Antecedens probat quoniam anima dat vivere omnibus viventibus igitur dat esse ipsis
quia vivere est viventibus esse. Secunda ratio anima [illegible] et ratio corporis viventis igitur
est causa [illegible] formalis corporis viventis. Secundum probat duabus rationibus [illegible]
operatur ut forma actus igitur natura operatur ut forma corporis viventis. Et sic forma
corporis [illegible] scilicet anima est finis eius. Secunda ratio omnia corpora viventia sunt instru-
menta anime. Anima est finis corporis viventis. Et subdit quod finis duplex dicitur
scilicet finis cuius et finis gratia cuius. Tertium quod anima est principium. Unde sicut motus in
corporibus animatis quod est causa efficiens corporum inanimatorum. Antecedens probat inductive quia
anima est principium motus secundum locum. Et etiam est principium alterationis probat quia est principium
sensationis quod et alterationis [illegible] quod sensatio est alteratio quedam. Et etiam principium
augmenti et decrementi probat quia quicquid alitur [illegible] [illegible]
augmentatur et diminuitur aliter quod quicquid augetur et diminuitur [illegible] [illegible]
gratia tangit opinionem Empedoclis cum sua reprobatione. Et est ista: Empedocles non
bene dixit ponendo plantas deorsum augeri per motum terre et sursum per motum
ignis. Probat duabus rationibus quod Empedocles non bene accipit sursum et deor-
sum in plantis quod antecedens probat dicens primo quia non est idem sursum et deor-
sum in omnibus viventibus et in toto universo. Hoc tamen opinabatur Empedocles.
Secundo quia credebat radices in plantis esse deorsum [illegible] est sursum. probat
quia caput animalis est sursum quod et radices plantarum. probat quoniam sicut ro-
[illegible] instrumenta [illegible] esse [illegible] aut radices ab operationibus. Tertia ratio si in
[illegible] non sit aliquid continens alimentum bene statim ascenderet sursum
et [illegible] deorsum. Et [illegible] contrarium [illegible] quod oportet ponere aliquid prohibens [illegible]
est anima et [illegible] est causa alimenti et augmenti. Tertia gratia tangit [illegible]
rationem [illegible]. Et est ista: Quibusdam videtur quod ignis sit simpliciter causa alimenti
et augmenti. probat quia ignis solum videtur [illegible] alitur et augmentatur. Non [illegible]
ponit [illegible] distinctionem ignis est quodammodo causa alimenti non tamen est causa simpliciter.
probat duabus rationibus. Prima augmentum ignis est in infinitum quousque fuerit
combustibile sed omnium natura constantium est [illegible] augmenti et magnitudinis terminus.
Hoc autem est effectus anime et non est effectus ignis. Secunda ratio forma [illegible]
[illegible] principium augmenti [illegible] [illegible] anima [illegible] ignis [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] intendit determinare de obiecto
[illegible] [illegible] de alimento. Et dividitur in duas partes. In prima intendit [illegible]
[illegible] [illegible] Prima determinandum est primo de alimento probat quia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] primo determinandum est de alimento. Secunda gratia tangit [illegible] [illegible]
alimenti. Prima alimentum videtur esse contrarium contrario alito. Secunda non omne contrarium
est alimentum [illegible] sed solum [illegible] que non tantum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] augmentantur. Prima [illegible] probat quia multa contraria fiunt
ex [illegible] [illegible] [illegible] laborante. Et tamen non [illegible] nec augmen-
tantur ex alterutris. Tertiam [illegible] probat quia aqua est nutrimentum ignis [illegible]
[illegible] est alimentum aque. Tertia gratia tangit alimentum est aliud ab eo quod
alitur. Et hoc maxime est in corporibus simplicibus. Tertia tangit unam dubitationem
[illegible] et est hec. Quidam dicunt simile simili [illegible] et augeri [illegible] simile et quidam
dicunt [illegible] quod contrarium alitur [illegible] contrario [illegible] probant [illegible] quia simile non patitur
a simili. Tertia quia nutrimentum transsubstantiatur in naturam aliti [illegible] [illegible]

est de genere in genere vel in eodem. Et tunc quia alimentum patitur aliquid ab eo quod
alitur licet non sicut factor damna nichil patitur a materia sed ecuntur quia restaurator seu
recuperator secundum quantitatem ex continuo in actu. Deinde solvit illam dubitationem per distin:
ctionem duplicem quod alimentum potest duplex considerari. Uno modo secundum quod prout habet rationem nutribilis
est decoctum et sic est contrarium ei quod alitur. Alio modo secundum quod fit iam decoctum et dige:
stum et sic est simile ei quod alitur. Ex hiis est manifestum quod isti dicunt quodammodo verum
et quodammodo non verum. Ex hoc patet responsio ad dubium quod fuit positum. Utrum
sit obiectum unius potentie nutritive et augmentative etc. Quia alimentum est obiectum potentie
nutritive augmentative et generative quia quelibet potentie habent actum circa ipsum in:
trinsecum dicitur tamen quia aliter et aliter consideratum ut potentia ratio ut obiectum est obiectum nutri
tive sed consideratum ut potentia quantum est obiectum augmentative et ut potentia
supplendi alimenti generative. Deinde tamen dicit. Primo ait ut alit. facit talis sine
habent tres gradus. Patet sedet quid sit id quod alitur. Et est hoc animatum inquantum
huiusmodi est corpus quod alitur probat quia nichil non participans anima alitur. Ideo alimentum
est potentia aliquid et notandum secundum quod dicitur. Deinde tamen dicit. Est autem aliquid alimento
post secundam gradum [?] tantum ergo actus ipsius anime vegetative qui sunt nutrire augere
et generare sibi simile ex parte obiecti quia ubi alimentum secundum quod est potentia quantum
est obiectum potentie augmentative et secundum quod est aliquid conservans formam nutribi
lis est obiectum potentie nutritive et secundum quod est factivum generationis est obiectum potentie
vegetative generative. Ultima gradus tamen generatio clara. Primo est principium talem
actum est duplex anime vegetative que disponit ... et alimentum est id per
quod anima vegetativa dicitur agere ... per ... contrarium actum
est ... anime vegetative que disponit ipsum alimentum ad hoc quod possit esse
quantum vel generale vel ... et subdit ... ut dicitur generati:
vam et ... quod nichil ... generat ... quod generans sit ...
a genito sed idem ... salvat. Cum ... sunt ... quod
est ... quod alitur et est corpus habens animam et quo alitur et est alimentum. Et tamen
potentia ... potentia anime vegetative probat quia finis anime vegetative est
generare sibi simile ... appellanda est potentia ... quia
a fine omnia appellanda ... est. Postea ... id quod alitur est ... probat
per simile quia id ... est ... motus ...
... est ... et motum ... Quintum ... de ... calorem
... probat quia ... alimentum ... aliquid ... alitur ... eo ...
decoctio autem fit per calorem naturalem ... alitur ... calorem naturalem ...
... que dicta sunt ... quid ... quid sit ali:
mentum ... et ... monet ... questio

Utrum potentie distinguantur per actus et actus per obiecta

Et arguitur ... quod non quia ... et aliquid quod est primum distinguitur aliquo
ab alio eo ... distinctio ab alio sed actibus et obiectis
... potentiarum distinctio ... potentie non distinguuntur per actus neque
actus per obiecta. Secundo probatur primo de actu quia ... ... potentia
visiva et auditiva distinguuntur et tamen ... est actus ... Secundo probatur de obiectis
quia ... color et sono distinguuntur ... distinguuntur ... visiva et auditiva
et ... quia potentie sunt priores actibus et obiecta sunt ... ergo
non distinguuntur per obiecta neque per actus. Prima probatur autem quia potentie sunt cause
effective actuum ergo sunt priores actibus. Secunda probatur autem quia ... obiecta sunt

alterius quam a potentia ut calor et sonus sunt eiusdem quam tamen potentia visiva et au-
ditiva. Secundo sic stat potentias specie distinctas habere idem obiectum adequatum
et eundem actum specificum quia potentie non distinguuntur per obiecta neque per actus antecedenter. Probatur
prima pars quia ductus sensus communis et intellectus et voluntas habent pro obiecto eius sub ratione con-
tenti. Secundo patet de potentia visiva hominis et animalis que differunt specie et tamen habent
idem obiectum adequatum scilicet colorem. Secunda pars antecedentis patet de intellectu et voluntate que sunt
potentie distincte et tamen possunt habere eundem actum specificum tamen sunt circa idem obiectum. Et
Confirmatur quia stat eandem potentiam habere actus specie distinctos et obiecta specie
distincta quia potentie non distinguuntur neque per actus neque per obiecta antecedenter. Prima pars patet
primo de actibus sensuum exteriorum gustativis, auditivis, ymaginativis intellectus. Similiter
de actibus intellectus circa pomum et circa grecos. Omnes enim isti actus specie distinguuntur
et cetera. Patet de voluntate quia voluntas habet actum odii et actum amoris qui distinguuntur
specie. Secunda pars antecedentis patet quia eiusdem potentie intellectus quiditates specie distinctas et volun-
tas potest amare obiecta specie distincta. Sexto et ultimo omnes species entis
absolute habent duas formales intrinsecas per quas distinguuntur specie ab aliis. Alia spe-
cies potentie anime sunt sex species entis absoluti que habent duas formales in-
trinsecas per quas a se invicem specie distinguuntur. Quarto arguitur et est confirmatio
sexti. Prima eadem potentia immediate est circa obiecta distincta immediate et distincte
[illegible] ergo distinctio potentiarum non sumitur a distin-
ctione [illegible] circa idem obiectum in intellectu [illegible] quod potentie distinguuntur per actus
actum obiectorum. In oppositum est auctoritas philosophi in textu dicentis quod potentie distinguuntur per actus
et actus per obiecta et cetera. In ista questione [illegible] intellectus articulorum ubi et precedens
Dicendum est primo pro solutione questionis [illegible]
ma [illegible] ad primum [illegible] distinctio. Circa [illegible] actus
[illegible] circa potentia. Circa [illegible] distinctio [illegible] dux est potentia quedam
est obiectum pro primo [illegible] distinctiones [illegible] dux est [illegible] quedam
est potentia subiectiva alia est obiectiva. Secunda distinctio potentia [illegible]
est [illegible] que circa primum [illegible] altum [illegible] Alia potentia [illegible]
est primum [illegible] Tertia distinctio potentia activa est
est primum [illegible] ab alto [illegible] Alia est productiva. Quarta
dux quedam est vitalis preceptiva sive cognitiva Alia [illegible] sunt potentie
distinctio potentie cognitive sunt ducatus quedam sunt eiusdem ordinis sic sunt potentie [illegible]
subordinate ut [illegible] et intellectus. Alie sunt alterius ordinis sic sunt potentie [illegible] distinctio dux
potentia visiva et auditiva pro declaratione [illegible] tales distinctio [illegible] et
est unitas scilicet materia et formalis. Alia est extrinseca et obiectiva [illegible]
formalis est [illegible] generica specifica et materialis. Unitas extrinseca et obiectiva
est illa que sumitur per obiecta potentiarum vel agnitio sibi extrinseca [illegible] per actus
eodem [illegible] distinctio dux est [illegible] et extrinseca. Extrinseca [illegible]
[illegible] et unitas ut patet pro declaratione [illegible] distinctio [illegible]
[illegible] sunt actus [illegible] potentie quidem sunt actus adequati [illegible] et
[illegible] sunt actus [illegible] ab agnitione potentia. Alii sunt actus inadequati qui
de aliis actibus producuntur ab eadem potentia [illegible] declaratione
non [illegible] de actibus producuntur ab eadem potentia [illegible] obiectum scilicet
[illegible] distinctos. Prima actus potentie et duo obiectum [illegible]
primarium et secundarium. Secunda distinctio obiectum primarium est [illegible] ab [illegible]
[illegible] primarium primitate [illegible] scilicet [illegible] cognosci ab [illegible]
potentia. Aliud est primarium primitate [illegible] per [illegible]
[illegible] Aliud est primarium primitate adequationis [illegible] Sexta distinctio
[illegible] de [illegible] ab eadem potentia [illegible]
obiectum [illegible] est [illegible] ad [illegible]
[illegible] Quarta distinctio obiecta potentiarum possunt sic habere ad [illegible] et obiecta
[illegible] primo [illegible] inferiorum et superiorum sic obiectum [illegible] Alio [illegible]
[illegible] Similiter obiectum [illegible] obiectum [illegible]

Margin notes:

dux potentia

adequata [illegible] de actibus [illegible] potentie auditive [illegible] cognoscit [illegible]

obiectum [illegible]

[illegible] sub obiecto adequato [illegible]

[illegible] potentia cognitiva sub [illegible] cognoscit [illegible] illa potentia sub [illegible]

2m ordine prioris et posterioris sicut obiectum potentie nutritive et augmentative. Secundo
patet quod hec separate sunt quod unum nullo alio subordinatur sicut obiecta sensuum
exteriorum ut color et sonus. Quinta distinctio potentie non potest distingui nisi ex
parte actus ipsorum potentiarum scilicet aut ex parte organorum interiorum et formalium aut
ex parte subiectorum aut ex parte obiectorum aut ex parte actuum. Secundo ponitur aliqua
suppositio prima quod eadem specie sunt sicut eius obiecti sunt sicut eius respectivum
interiora et formalis quia per organum interiora et formalem. Tertia distinctio quod distinctio
materialis est per distinctionem organorum materialem et remunerabilem. Tertius dicit primo
quod potentie interiores formales distinguuntur per organa interiora et exteriores quia dicitur pro
nobis monasterio in eo loco dicit interiores et formales obiectum distinctionem exteriora
et obiectiva. Secundo dicit quod omnes potentie specie distinguuntur specie per alterum ipsorum
distinctivum aut per actus adequatos specie distinctos aut per obiecta adequata
specie distincta sicut sunt potentie disparate sive subordinate ita quod eciam hec
sunt formales actus adequati quarum potentiarum sunt specie distincti vel obiecta
adequata specie distincta ergo potentie sunt specie distincte. Contra tamen quia non
quod potentie distinguuntur specie ergo obiecta distinguuntur specie. Tertio dicit quod potentie dispara-
te sunt distinguendi prius per actus sunt respective distingui per obiecta et
hec distinctio exteriora et obiectiva. **Dubitandum 20** circa hunc
textum incidunt aliquae difficultates. Prima utrum anima sit causa effectiva corporis
animati. Pro huius solutione ponuntur due distinctiones. Prima dicit quod causa effectiva
quod est producens aliqua est conservans. Secunda distinctio quam esse causam effectivam
corporis potest dici multipliciter. Uno modo quo ad substantiam corporis animati ita quod entitates
corporis animati sit effective producta ab anima. Alio modo quo ad suas operationes sic
quod anima sit principium effectivum productivum quarum operationum corporis animati. Ex hiis
dicitur primo quod anima corporis animati non est causa effectiva productiva primo modo
corporis animati quod est anima dicitur est bene causa conservativa. Patet hec dictum quoad utrumque
partem. Pro prima sit sic quod non est causa productiva effectiva prima quando non
producit aliquid esse non est causa effectiva productiva sed anima est huiusmodi ergo
est nota sed minor patet quod anima producitur in materia ergo non est causa effectiva produc-
tiva corporis animati. Secundo quo ad 2am partem patet quod sit causa conservativa prima
quamdiu anima est in corpore conservat corpus animatum in esse ergo est causa conservativa cor-
poris animati. Secundo dicit quod anima unius animati corporis est causa productiva alterius corporis
animati ut anima patris est causa productiva filii. Tertio dicit quod anima alicuius corporis animati
est principium omnium operationum vitalium illius corporis animati. Et istum sensum intendit
philosophus in textu prius quod per hoc probat animam esse causam efficientem corporis animati
eo quod est principium omnium corporis animati. Secunda difficultas utrum ex ista glosa
sive philosophi textus sit probabile quamvis deducibile animata esse determinata ad
maximum et minimum et non inanimata. Ad quam dicitur quod sic quod haberi
determinatum terminum augmentationis et augmenti est effectus anime ergo utrumque respectu
anima illa habent determinatum terminum magnitudinis et augmenti et inanimata
autem non habent terminum magnitudinis et augmenti quod hec debentur terminum magnitudinis et
augmenti non est effectus ignis immo eius effectus est augmentum in infinitum.
Similiter est de actione qualibet alicuius inanimati ergo inanimata non habent eorum
terminum magnitudinis et augmenti. Tertia difficultas an sit idem obiectum potentie
nutritive augmentative et generative. Dicitur quod sic quod est alimentum considerandum ut potentia
tatio vel est sicut est obiectum nutritive. Secundo consideratum ut potentia equalis est obiectum
augmentative vel potentia superfluum alimenti est obiectum generative. Quarta

difficultas An nutritio fiat per se et utrum potentie naturales deserviant potentie
nutritive Ad primam partem difficultatis dicitur primo quod nutritio fit ab anima
tanquam ab agente principali sed a calore naturali tanquam ab agente instru-
mentali a calore autem extrinseco sive frigore tanquam ab agente coadiuvante
Secundo dicitur quod nutritio fit ex cibo decocto et digesto in stomacho et hepate etc. Tertio dicitur
quod quatuor digestiones ponuntur subservientes potentie nutritive prima digestio fit in ore
per masticationem ubi et incipit in stomacho Secunda fit in stomacho per decoctionem
cibi quo decocto magis purum dimittitur ad epar ubi subtile alimentum ducitur
per venas capitis capit colorem sanguinis et ducitur ad extremitates venarum in quibus
fit tertia digestio et mutatur in colorem album et ab eo separatur quedam aquo-
sitas que in renibus recipitur in vesica vel emittitur per sudores Quarta fit in
membris per assimilationem nutrimenti ubi ultimo membri mutatur alimentum in suam substantiam
et magis purum convertitur in pilos et alias superfluitates Ex hoc dicto patet responsio ad
secundam partem difficultatis quod potentie naturales que sunt nutritivi attractiva altera-
tiva retentiva retentiva digestiva digesti expulsiva deserviunt potentie nutritive patet quia
sine istis potentiis non fit sed nutritio utitur in pluribus digestionibus Quarto dicitur
quod quidam autem comedit tamen dum autem nutritur ex quo dum autem comedit tamen dum
calor naturalis agit in humidum radicale ipsum consumendo Ideo necesse est alimentum
ad restaurationem deperditi et hec de primo articulo Contra ad 2m patet [illegible] Con-

clusio responsalis

potentie distinguntur per actus et obiecta hec conclusio est magistri
De potentiis dispositis et non subordinatis quod non omnes potentie distinguntur per obiecta
sicut patet de intellectu et voluntate que respiciunt unum obiectum sub eadem ratione formali
sicut patet de magistro et voluntate quia possit fieri in magistro Dicit etiam magister de actibus et obiec-
tis idem voluntas possit fieri in magistro ... unum obiectum inadequatum ergo 2m
adequatus et non inadequatus patet quia prima [illegible] et magister ... unum obiectum inadequatum ergo 2m
et non distinguntur [illegible] ab intellectu Debet ergo magister de distinctione specifica et
non numerali Tertio dicit magister de distinctione completa et obiectiva et
non de distinctione ... et formali patet quia ... distinctio ... completa predicatur
distinctio ... quia distinguntur per obiecta et completa potentie ergo ... magister
de ... completa et obiectiva et hec de 2o articulo Contra ad 3m

Dubitatur primo

an actus et operationes sunt priores potentiis pro
solutione huius difficultatis ponuntur tres opiniones prima fuit domini Alberti que stat
in una distinctione et in duobus dictis Distinctio est ista aliquid est prius
alio dupliciter uno modo quo ad nos alio 2m naturam et ordinem illorum est duplex
[illegible] est prius quo ad esse Aliud est prius quo ad cognosci Primo
dictum cognoscimus obiecta prius cognoscimus actus et habitus cognoscimus potentias
Secundum dictum potentie sunt priores actibus secundo quo ad esse sed non quo ad cogno-
sci [illegible] ... quia ... productiva effectus actus est prior quo ad ce-
lo ... sed potentia est causa productiva suorum actuum Secunda hec patet quia prima [illegible]
ante illos motus ... actus ... obiecta et actus sunt priora
quo ad nos et quo ad cognosci sunt potentiis patet ex primo dicto Ex hoc
infertur quod potentie non distinguntur per actus et per obiecta a priori sed solum a posteriori
et quo ad nos Secunda est opinio Thome que stat in duabus suppositionibus
et duobus dictis Prima suppositio potentia dicit quemdam ordinem et relationem
ad actum et ad obiectum tanquam ad terminum Secunda suppositio tamen relationes predicantur
naturam relationem et relationes a priori et essentialiter distinguntur per actus et obiecta
quia sunt relationes per terminos suos ... dictum actus et obiecta sunt priora ...

ponitur quod sunt tres opiniones ponentes. Prima dicit ponit a priori et tunc distinguit per
actus et obiecta sunt [illegible] relatos per terminos suos. Sed quia iste opiniones vi-
dentur deficere, prima quia hic quod et obiecta et actus sunt [illegible] quo ad cog-
nitionem sunt ponit non videtur esse verum quia quamvis sint simul sunt [illegible] prius ad
cognoscendum. Sed enim non cognoscitur ab intellectu nostro [illegible] non quia per se sed
per prius [illegible] ergo [illegible]. Alia autem videtur magis deficere quam prima quia dicit distin-
guere ponitur a priori et etiam per actus et obiecta sed improbatio istius ex
[illegible] et [illegible] ad [illegible] enim [illegible] improbari. Sed quia
[illegible] improbatur [illegible] dictum in [illegible] recolligendo. Est ergo talis opinio
media quae [illegible] dat [illegible] praecedentium duarum et stat in [illegible] et duo-
bus dictis. Distinctio quae [illegible] ponitur [illegible] rapi [illegible] modo [illegible] fundamentum
tale per primo [illegible] absolute sive sint qualitates sive substantiae.
Alios [illegible] rapi formaliter sub ratione formali ponitur et sic dicunt [illegible] et [illegible]
[illegible] ad actus et obiecta. Primum dictum ponit primo rapi a priori distinguitur per
duas [illegible] nobis innotescat et a posteriori per obiecta et actus cognoscitur.
Secundum dictum ponit secundo rapi a posteriori distinguitur per actus et obiecta per relatos
per suos terminos. **Dubitatur 2o** [illegible] ponit [illegible] quae sunt
[illegible] sunt [illegible] ab anima [illegible] alberti quod non quia nulla [illegible]
[illegible] anima sed solum per qualitates tangibiles sic [illegible] de generatione [illegible]
[illegible] in multis [illegible] nam [illegible] in [illegible]
[illegible] malis [illegible] et [illegible] in isto [illegible]
[illegible] calor et [illegible]
dictum alberti [illegible] vbi [illegible] quod [illegible]
immediate [illegible] in bona [illegible] quod [illegible]
tunc **Rationes ante oppositum** solvuntur quod dictum quod arguunt
de distinctione a priori et non a posteriori et sic omnes [illegible] quo ad [illegible]
[illegible] distinctionum [illegible] distinctio [illegible] et [illegible]
[illegible] explanatio textus. **Determinatur [illegible]** [illegible]
[illegible] determinat de potentia [illegible] et [illegible] determinat
de [illegible] in [illegible] et [illegible] intendit duas [illegible]
[illegible] de omni sensu quod [illegible] movendi et pati [illegible]
[illegible] prima quod [illegible] sensatio [illegible] alterario [illegible] sentiente [illegible]
et [illegible] passio. Et subdit quod quidam dicunt [illegible] vel [illegible] pati a [illegible] et
quidam [illegible] impossibile [illegible] hic [illegible] dictum [illegible]
[illegible] agere et pati [illegible] in de generatione. Secunda ratio [illegible] actu
tunc [illegible] quia [illegible] sentiret se et per [illegible] sentiret absque quocumque
extrinseco quia in [illegible] sunt [illegible] et alia elementa [illegible] per se aut
[illegible] actus. Ex quo infert quod [illegible] quod [illegible] non est actu [illegible] principium actum
sentiendi. Sed est potentia [illegible] sensus non sentiunt [illegible] sine [illegible]
exteriori [illegible] non [illegible] a [illegible] primo. Deinde [illegible]
sentire [illegible] 2am [illegible] quae [illegible] distinctionum. Et [illegible] aliquid
sentit [illegible] in actu et in potentia quia quod in potentia audit et videt
[illegible] audire et videre [illegible] alio [illegible] sentire quod iam
[illegible] ad actum sentiendi. Et [illegible] in potentia et in actu. Et [illegible]
sentire. Ex quo [illegible] infert quod non est [illegible] sensum pati et [illegible] et [illegible] agere
et movere [illegible] quod motus [illegible] passio [illegible] subdit quod omne [illegible]

pati ab aliquo agente patitur et movetur. Secundo infert quod pati quodammodo est a simili, quodammodo a dissimili, quia primo quod patitur est dissimile et postquam passum est, est simile. Deinde cum dicit Distinguendum autem de potentia et actu. Ista est secunda pars huius, in qua distinguit potentiam et intendit tres conclusiones. Prima talis: una distinctio potentie et est hec: homo est in potentia sciens dupliciter. Primo quia non dicitur scientiam scire et cum sit homo. Alio modo quia iam habet scientiam sed nondum operatur secundum eam. Dicit tamen ibi duce potentie primo, quia cum ipsum dicimus esse potentia scientem dicimus ipsum esse materiam receptibilem scientie, sed cum dicimus ipsum potentia esse scientem, dicimus eum operari cum voluerit, nisi aliquid exterius impediat. Secunda conclusio talis alia dicitur et est hec: ille qui est in potentia sciens primo fit in actu per hoc quod est alteratus per doctrinam et inventionem mutatus a contrario habitu. Sed ille qui est in potentia sciens secundo fit in actu eo quod transit de non agere ad agere quasi de otio ad actum. Tertia conclusio talis, una distinctio, et est hec: duplex est passio, quedam est corruptiva que fit a contrario, alia est perfectiva per quam acquiritur qualitas que est salus ei quod est in potentia. Quarta conclusio: sensus patitur passione perfectiva que est salvativus de potentia in actu et non est alteratio corruptibilis, aut oportet ponere aliud genus alterationis. Probatur quod non est rectum dicere sapientem cum sapiat alterari neque edificatorem cum edificat. Deinde cum dicit Sensitivi autem quidem hic applicat distinctionem potentie prius positam et intendit tres conclusiones. Prima talis: mutatio de prima potentia ad primum actum fit a generante et cum perfectum generatur est secundum sensum sicut sciens secundum scientiam. Et cum fit in actu tunc dicitur actu sentire sic sciens secundum actum considerare. Secunda tamen dicitur quia potentia activa que operationes sensitive sunt exteriora scilicet visibile et audibile et reliqua sensibilia. Hoc probatur quia sensus in actu est singularium, scientia autem universalium et hec alia sunt quodammodo in ipsa anima et ideo in potestate eius est intelligere cum voluerit, non tamen sentire eo quod requiritur exterius sensibile. Deinde cum dicit Similiter autem et [illegible] tertiam conclusionem secundum distinctionem ponit prius positam et est hec: aliquid est in potentia dupliciter ut dicimus puerum esse in potentia ad gubernandum exercitum et dicimus [illegible] existentem in potentia ad gubernandum ipsum cum ultra gerere declarat ea que dicta sunt. Deinde cum dicit Dicendum autem est de unoquoque.

Quarta pars et determinat in ea de sensibus in communi et intendit sex conclusiones. Prima talis intentionis est quod dicendum est primo de sensibus et sensibilibus secundum unumquodque sensum. Secunda talis prima divisio sensibilium et est hec: sensibile dicitur tripliciter, quorum duo dicimus sentire per se et tertium per accidens. Tertia talis distinctio sensibilium per se et est hec: sensibilium per se aliud est proprium unicuique sensui et aliud commune omnibus et est hec: sensibile proprium [illegible]. Quarta talis dicitur sensibilis per se et proprium et est hec: sensibile proprium est quod non contingit sentire altero sensu, et circa quod non contingit decipi, ut visus apud colores et auditus apud voces et gustus apud saporem, tactus vero apud plures differentias sensibilium que apparent tactui, quod non decipiuntur circa communia. Probatur ut visus non decipitur in colore quid sit nec auditus in voce quod vox sit, sed in colore quid vel ubi color sit nec auditus in voce quid vox sit et est hec quid sit et ubi sit. Quinta conclusio talis communium sensibilium et est hec: sensibilia communia sunt hec: motus, quies, numerus, figura, magnitudo. Probatur quia hec communia non sunt propria alicui sensui sed communia omnibus. Aliquis enim motus est sensibilis tactu et visu. Sexta conclusio de sensibilibus per accidens et est hec: sensibile secundum accidens est ut si album erat diarii filius. Diarii filius enim sentitur per accidens quia accidit esse albo diarii filium. Deinde cum dicit Eius quidem quod est per se secundum [illegible] Tertia [illegible] in qua prius determinat de potentia visiva et eius obiecto et dividitur

duplex est passio

communia sensibilia

in tertiam partem [illegible]. In prima determinat de visibili et intendit duas conclusiones. Prima
color est per se visibilis quod sit visibile probat quia id est visibile cuius est visus
tamquam obiecti sed color est huiusmodi ergo [illegible] quod sit per se visibilis quia color
secundum se causam habet quare est visibilis ergo color est per se visibilis. Secunda conclusio co-
lor non est visibilis sine lumine probat quia color est motivus dyafani
secundum actum sed dyafanum non est actu dyafanum nisi lumine ergo color non est visi-
bilis sine lumine. Deinde cum dicit Est autem aliquid [illegible] dyaphanum etc. ista
est secunda pars huius capituli in qua determinat de dyaphano et intendit tres conclusiones.
Prima dyaphanum est visibile probat quia est receptivum luminis et coloris ergo est
visibile. Secunda conclusio dyaphanum non est per se visibile probat dicens primo quia
id non est per se visibile quod non est visibile nisi per aliquid extrinsecum in
eo receptum sed dyaphanum non est visibile nisi per colorem in eo receptum ergo
non est per se visibile. Secundo probatur quia id non est per se visibile primo quod non est
visibile per naturam propriam sed per naturam alterius [illegible] existentis in eo sed omnia dyapha-
na sunt visibilia per naturam [illegible] superioris in eis existentis [illegible] quia aqua non vi-
detur in quantum aqua nec aer in quantum aer sed quia in ipsis est natura que communis est [illegible]
reperitur in celo. Tertia conclusio continet comparationem dyaphani et luminis et est quod dyafa-
num [illegible] aliquod lumen in actu [illegible] in potentia probat quia susceptivum
coloris debet esse sine colore et susceptivum soni debet esse absonum vel sine sono sed
dyafanum est susceptivum luminis ergo debet esse actu sine lumine. Cum lux est sine
lumine dicitur tenebra et cum [illegible] lumine [illegible] lucidum. Tertia parte determinat de
lumine [illegible] tenebra et [illegible] et intendit duas conclusiones prima continet diffinitionem luminis [illegible] quod lumen est
actus dyaphani in quantum dyafanum est probat quia id in quo suscipitur lumen est
actus dyaphani in quantum dyafanum est [illegible] lumine in eo receptum [illegible]. Secunda
dyafanum in potentia et fit in actu dyafanum per lumen [illegible] et motum luminis [illegible] error est
[illegible] reprobatio duorum errorum [illegible] quod lumen est corpus defluens a corpore
[illegible] et anaxagoras quod lumen est corpus [illegible] quod si lumen esset corpus sequeretur
[illegible] per [illegible]. Contra [illegible] quod [illegible] lumine videtur
quod duo corpora essent in eodem loco simul quod est impossibile. Probat [illegible] quia lumine [illegible]
[illegible] tenebre tenebra [illegible] [illegible] sequitur quod [illegible]
[illegible] susceptivum luminis sit tenebre et [illegible] lumine fit corpus [illegible]
[illegible] lumine est corpus [illegible] lumine. Et si duo corpora in eodem lo-
co. Secundus error est Empedoclis dicentis quod lumine [illegible] [illegible] per medium [illegible]
[illegible] est imperceptibilis sed hoc reprobat [illegible] quod [illegible] talis [illegible] luminis in [illegible] spacio
[illegible] imperceptibilis est tamen [illegible] et [illegible] incredibile quod in tanto spacio
[illegible] est spacium ab oriente ad occidentem talis [illegible] sit imperceptibilis. Quarta
parte huius capituli determinat de visibilibus in [illegible] et intendit [illegible] conclusiones.
Prima [illegible] non videntur in luce vel in medio illuminato sed in tenebra
[illegible] putredines [illegible] capita squamae et oculi piscium et [illegible] noctiluca
[illegible] de nocte lucentes et [illegible] lapides de nocte lucentes [illegible]
[illegible] non est [illegible] nomen [illegible] ideo [illegible] visibilia [illegible]
[illegible] quod in [illegible] sunt duo [illegible] et color [illegible] videntur in tenebris
sed non [illegible] color. Secunda conclusio continet duo [illegible] primum color non videtur sine
lumine probat quia [illegible] coloris est quod [illegible] movere [illegible] dia-
fanum in actu sed non est [illegible] in actu sine lumine. Secundum si ponatur corpus
coloratum super visum ipsum non videbitur et hoc est [illegible] quod [illegible] coloratum
et visum non [illegible] dyaphanum. Tertia conclusio continet [illegible] errorem democriti
dicentis quod medium [illegible] impedit visionem [illegible] quia si formica esset in celo
et totum medium esset vacuum possemus eam videre. Hoc reprobat [illegible] quia visio

sit p h' q sensus a quod pati a medio et p g'nus si no sit medium no erit visus h'
hoc innotescit q in oi sensatione medium est necessarium probat primo q visio no pt
fi p tactum. Sed q in sensibile tangens sensum fit sensatio ergo in oi sen:
satione necessarium est medium Et est eadem ratio de sono et tangibili sicut de visibili
licet h' no appareat in sensu tactus Quarta questio tanget quandam questionem
et est h' utrum coniunctus sit ibi medium Et arguitur q non q medium pro
quod mittatur sonus est aer Sed medium odoris no est tantum aer q pisces odo-
rant in aqua et no aqua tantum q oia respondencia adoant Sed est aliquod
qui ille quod e inveniatur Ex his patet solutio ad dubium dicta hic respon-
no tangitur questio **Utrum sit necesse ponere sensum agentem a sensu**
passivo formaliter et ex natura rei distinctum arguitur primo q non q ratio et
auctoritate antiquis asserunt q oi sensus est virtus passiva ergo nus est sensus agens
et p consequens non est ponendus sensus agens a sensu passivo ex natura rei et for
maliter distinctus et Confirmatur p ratione quia sic sit sensatio tunc sit
quedam alteratio in sensitive Secundo q si virtus sensus sit virtus activa sequitur
q ipse facit sensatio et sine quocumque extrinseco patet qm sensus h' sibi sensum a
p'ximatum in organo cum est obiectum sensus Ideo et arguitur prius obiectum est causa
sufficientia actus ergo non oportet ponere sensum agentem ad producendum actum cuius
sufficientia patet in corporalibus h'g'ntatis Item et q omnia actiua sensationis sunt
extrinseca sed sensibilia Et confirmatur q si esset agens sensus agens vel ageret
in sensibile vel in organum. non in organum q corrumperet ipsum. Non in sensibile
q aliter sensatio fieret extra mittendo et non intus suscipiendo Et tu arguitur
pro h' Non est ponenda pluralitas sine necessitate h' est sine racione evidente dicit
philosophus sine nabile aucte q sine expressa experientia Sed nec ratione evidente nec
notabilis auctoritas nec experientia cogunt ponere sensum agentem ex natura rei et
specialiter distinctum a sensu passivo ergo non est ponendus sensus agens ex natura rei et for
maliter distinctus a sensu passivo Quarto arguitur Et ? confirmatur prius
ac q visio est actio immanens ergo visio manet in agente Sed per arguitur
ergo visio manet in illud est sensus passivus Sed in sensu agente
manet visio ergo sensus agens et sensus passivus no distinctus a sensu agente
sed oppositum aliter q est ponendus inquam agens ex natura rei et formaliter distinctus ab inten-
tionalibus ergo arguitur est ponendus sensus agens ex natura rei et formaliter distinctus
a sensu passivo tamen q h' ratio p quam pt esse distinctio inquam agentem et pacientem
Cum pt applicari ad sensum agentem et passivum In ista questione tres articuli po
nentur p forma questionis ad primum **Sciendum est primo** de
materia questionis mota sunt tres opiniones prima est que dicit omnes ponam sensum
esse ? ? pars dicit q actus sensationis ista opinio patet ? ? ?
Sed quia ista opinio non videtur sine ratione q causa aut actus sensationis
adequate producatur ab obiecto aut a specie sensibili aut a potencia aut ab aliquibus
eorum simul non ab obiecto nec a specie sensibili q tunc separata specie sensibili
a sensu p potentiam aliquam possit producere sensationem cum sit ei ? ?
totaliter q est falsum. Ideo vel est producta effective ab ipsa potencia sola
vel a potencia cum obiecto vel a potencia cum specie et p consequens non ? ?
passiva Secunda opinio est que dicit sensum esse virtutem passivam respectu obiecti
et speciei sensibilis Et activam respectu sensationis Sed ista opinio non videtur esse
? q implicat contradictionem idem omnino indistinctum majoris ? ?
? operationum tempore esse principium activum et passivum agentem Et ? ?

ipsius sensus est potentia passiva receptiva illius sensati et speciei productiva
eiusdem. Tertio quod opinionibus rivalibus est alia opinio dicens quod sensus agens
realiter distinguitur a sensu passivo ex natura rei et formaliter. Et cum quod sensus de
agens nomine indicat de obiectis potentie et dicitur patiens in quantum recipit
speciem sensibilem ab obiecto impressam. Et ideo pro solutione questionis secundum istam
ultimam opinionem solvende sunt tres difficultates ex quibus apparebit
solutio questionis predicte. Prima difficultas est quod auctoribus aristotele et commentatore possunt evidenter
probari quod de mente eorum fuit ponere sensum agentem. Ad quam dicitur primo quod
sic patet primo per aristotelem in secundo de anima qui sermonem probantem animam esse primum
principium cum quo sentimus et ceteris est primum principium talis operationis primus tamen potentie
animati scilicet motus localis sensationis et aliorum. Ex quibus arguitur sic omnis sensus
qui est primum productivum actus sensationis est sensus agens. Sed sensus visus et similiter
alius est productivus actus sensationis visionis igitur sensus visus est sensus agens.
Secunda auctoritas est aristotelis nono metaphysice dicentis quod videre est operatio immanens
igitur manet in agente. Si autem visus esset potentia activa operatio eius non imma-
net quod est ponendum sensus agens. Tertia est auctoritas commentatoris qui dicit
quod sensus sunt potentie patientes sunt ac agentes secundum quod iudicant de ob-
iectis potentie. Quarta auctoritas est quod philosophus et commentator ponunt intellectum agentem
distinctum ab intellectu possibili quod etiam potest ponere de sensu tamen quod demon-
stratio evidenter probans unum potest evidenter probare aliud. Et istis dictis ad
difficultatem quod ex auctoribus aristotele et commentatore potest evidenter probari quod de mente
eorum fuit ponere sensum agentem. Secunda difficultas est quod apparet necessitas
necessitas propter quam oportet ponere sensum agentem distinctum a sensu passivo
ad quam dicitur quod non apparet impossibilitas saltem contradictionis quin posset
salvari omnis operatio sensuum non ponendo sensum agentem non distinctum a sensu [patitur realiter]
passivo. Patet quod sine implicatione contradictionis eadem potentia potest esse passiva
receptiva alicuius forme et effectiva productiva eiusdem. Tertia difficultas
est de facto sit ponendus sensus agens realiter distinctus vel saltem for-
maliter a sensu passivo. Pro solutione cuius difficultatis ponuntur probabiliter
aliqua dicta. Primum sit in eadem anima ponuntur due formalitates
quarum una vocatur voluntas et alia intellectus. Sed in eadem potentia anime po-
ssunt poni due formalitates sicut in potentia visiva ponuntur due una que
vocatur visus agens et alia vocatur visus passivus et ille distinguuntur a se invicem
ex natura rei et formaliter. Secundum dictum sensus agens in actu est primum pro-
ductivum causaliter visus speciei sensibilis et sensus passivus est primum materiale rece-
ptivum illius speciei materialis sensibilis. Tertium dictum sensus agens in obiecto
in cognitione intuitiva et in specie solum in cognitione abstractiva est primum
effective productivum actus sensationis et sensus passivus est primum receptivum
subiective actus sensationis. Quartum dictum sensus agens non realiter distinguitur
a sensu passivo sed solum ex natura rei et formaliter. Primum patet quia non est ponenda
pluralitas sine necessitate sed nulla est necessitas ponendi distinctionem realem inter
illos duos sensus igitur tantum differunt ex natura rei et formaliter que minor est distinctio
reali. Secundum patet de sensu activo et de sensu passivo vestram particularis contrariorum
quorum alterum est reale et unum non potest de alio in primo modo dici per se igitur
distinguuntur ex natura rei et formaliter. Tertium patet quia ipse agens est productivus sensationis

et non sensus passivus dicitur sensus passivus est receptivus sensatorum et non sensus agens
etiam sensus agens est nobilior sensu passivo quia omne agens est
praestantius passo. **Sciendum 2o** quod circa hunc textum incidunt aliquae
difficultates. Prima est utrum sensus possit decipi circa proprium sensibile. Arguitur quod sic quia
idem sensus visus aliter iudicat a remotis et aliter a propinquo et in aliquo istorum
decipitur cum tamen color sit proprium sensibile ipsius visus. Item visus aliter iudicat in
lumine parvo et aliter cum in magno lumine. Unde illud quod cum magno lumine apparet viride
album quod cum parvo apparet et nigrum album. Et sic in aliquo istorum iudiciorum sensus
decipitur circa colorem licet color sit sensibile proprium. Secundo quia per experientiam sol saepe in
oriente et occasu apparet rubeus et in meridie apparet albus. Igitur visus de colore
solis iudicando decipitur cum sol non sit aliter quam in suo colore. Item tertio infirmus
[illegible] dulce iudicat saepe esse amarum et sic gustus decipitur circa saporem cum
tamen sapor sit proprium sensibile gustus. Item quarto aliqua iudicantur de nocte lucere ut
ligna [illegible] vel squamae piscium et de die non iudicantur ista lucere. Igitur visus decipitur
circa lucem cum tamen sit proprium obiectum visus ut patet. Item quinto
medius color apparet albior iuxta nigrum et iuxta album apparet nigrior
[illegible] sic circa istos colores decipitur. Item sexto intellectus
[illegible] circa proprium obiectum decipitur [illegible] magis quam [illegible] potentior et minor
circa proprium obiectum [illegible] intellectus [illegible] sensus
[illegible] quod intellectus saepe incurrit errores ipsius sensus [illegible]
visus obiectum quod non percipitur ab aliquo sensu nisi a visu igitur [illegible]
obiectum proprium [illegible] quod non percipitur nisi ab intellectu ut sunt [illegible]
[illegible] et intra alia ad quae non extenditur sensus. Et tamen circa intra illa errat
[illegible] intellectus igitur magis errat sensus circa sua sensibilia. Oppositum dicit Aristoteles in [illegible]
et in aliis multis locis et etiam in 2o ubi dicit quod sensus non decipitur circa sensibilia
propria. **Est ergo duplex opinio** de ista difficultate. Prima est [illegible] quod sensus
non errat circa proprium obiectum in [illegible] non errat in colore
[illegible] sit albus vel niger. Auditus non errat in [illegible] sit sonus acutus
vel gravis [illegible] sensus errat in apprehendendo diversas [illegible] sensibilium propriorum et [illegible]
[illegible] non decipitur circa proprium sensibile
glossat hanc autem [illegible] dictam quod sensus non decipitur circa proprium sensibile
ut visus non decipitur a colore [illegible] color nec auditus de sono [illegible]
[illegible] tamen sensus bene decipitur iudicando quid sit illud coloratum
et sic de aliis sensibilibus [illegible] non [illegible]
[illegible] vel ubi sit. **Sed contra** [illegible] per istam glossam non
[illegible] sensibilia propria et communia quia tamen [illegible] intendit [illegible]
[illegible] sensibilia communia et propria [illegible] visus non decipitur de colore [illegible]
[illegible] color et non decipitur de magnitudine [illegible] magnitudo et sic non [illegible]
[illegible] color ita non decipitur [illegible] appareret [illegible]
[illegible] Secundo [illegible] in tenebris visum appareret [illegible] colores
nigrum [illegible] sit niger [illegible] non esset aliquid coloratum [illegible]
[illegible] si non esset [illegible] lumine visus [illegible] iudicaret esse nigrum et sic [illegible]
[illegible] color. **Ideo est alia opinio** [illegible] ad
[illegible] colores [illegible] color [illegible] errare iudicaret et [illegible] error
hanc difficultatem [illegible] quod ad hoc quod sensus [illegible] iudicet et sine errore
de sensibili proprio requiruntur [illegible] debita distantia [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] non iudicat [illegible] errores [illegible]
[illegible] non operatur [illegible] impedimentum
[illegible] sit [illegible] et non [illegible] rubeus [illegible]
[illegible] sol de mane rubeus [illegible] non sit rubeus [illegible] sol [illegible]
vapores et fumos elevatos [illegible] quod [illegible] magis
non [illegible] vapores [illegible] sol est in meridie [illegible] magis

Exemplum

Exemplum

[illegible]
[illegible]
sensatos

apparet lucide quoniam cum vapores aquosi qui non sunt nubes nec etiam
lucem non faciunt propter solem apparere rubeum cum fumi terrestres elevati in superfi-
cie terre qui sunt naturaliter ignei faciunt solem apparere rubeum Secundo rubedo
prouenit propter lucem vel propter speciem lucis cum ipsa species in igne quia carbones
igniti sunt rubri et extincta luce sunt nigri Tertio requiritur debita dis-
positio organi Nam si organum sit impeditum uidere non potest distare de
obiecto Quarto requiritur debita applicatio vel proportio solis ad spectum ita quod
sit tante magnitudinis quod possit mouere potentiam et quod sit directe et non sola
lateraliter situatum sicut si obiectum sit situatum a latere visus vel a quibusdam
de ipso iudicando possit decipi Quarto in 2o sue perspectiue plura ad-
dit scilicet quod species et obiectum et medium quod requiruntur talia sic se habeant ad motum
et quietem Unde si species mouentur localiter obiecto non moto apparet obiectum
moueri ut de malo stante in medio nauis mota naui propter litus mari-
num apparent arbores et plante stantes in littore maris moueri Item
si aliquod corpus interpositum sit obiecto et visui apparet obiectum moueri
ut cum nubes interposita visum et lune velociter mouetur apparet nobis
luna moueri ad oppositam partem ad quam nubes mouetur ut si nubes mouetur
versus orientem apparet nobis luna moueri versus occidentem Ex quibus dici-
tur quod visus decipitur circa proprium obiectum propter excellentiam obiecti inmoderatam
et inextimatam distantiam et propter indebitam dispositionem organi et propter inde-
bitam dispositionem medii et indebitam applicationem sive proportionem visus ad obiectum
et propter motum visus obiecto quiescente Et ideo patet hoc quod nobilibus et ra-
tionibus ante oppositum Ideo dicitur visus non decipitur circa proprium obiectum secundum aliquas
conditiones debitas sensatio ad sensationem requisitas quod si non sequitur
quod magnam potentiam interiora possit habere cognitionem evidentem de colore
de extra quod quod et plus gaudet quod eo quod cognitio intellectus dependet ex cog-
nitione sensitiua ut 3o de anima et primo posteriorum Rationes quod sunt in principio istius
difficultatis soluuntur per ista que dicta sunt quod ut facit propter dicto patet Secunda
difficultas Utrum sensibilia communia sint a quolibet sensu percipibilia ad
quam dicit Commentator quod hec sunt quinque scilicet motus quies numerus figura magnitudo
Sed sensibilia per se aliud est quod propter quod sentiuntur per se aliud vero quod omni
secundum sensibilia non sunt eadem ista sunt communia sicut color
quod non et dicit quod ars hec non intendit quod numerus ex quinque sunt que om-
nium sensuum ut dicit Commentator Ideo sua sunt sensibilia scilicet motus quies et num-
erus sunt communia ad quinque sensus sed figura et magnitudo sunt communia tactui et visui tamen de-
bemus dicere quod magnitudo non videtur esse communis quia per experientiam de tactu patet ad magnitudinem et
per visum etiam auditus iudicat magnitudinem corporis vel paruitatem sicut visus Sed dicitur et de gustu
quod ipsa quinque videntur esse communia sensibilia omnibus sensibus ut dicit Themistius Et ex hoc
appa-
ret solutio difficultatis Tertia difficultas Utrum sensibilia communia sint sensibilia per
se vel per accidens ad quam difficultatem dicendum quod non Et ideo quod sunt sensibilia per
accidens Unde dicit quod sentire consistit in quodam pati et alterari ita quod sensatio non
passionem et alterationem sensus Unde facit dictam immutationem passionem et alterationem hoc est
sensibile per se quod non facit sensibilia per accidens Sed quia aut eam passionem et alterationem
sensus per accidens Unde modo hoc passione agentis ita scilicet quod causat aliquam speciem in
colore

sensu et ut modo sensibilia quia non faciunt declaracionem inmutatorum sunt in parte
et alteracioni. Alius quidam dicit facere declaracionem non convenit ad speciem agentis sed
convenit ad modum actus ita quod 2m ista solum diversificant modum denuntiandi et
non diversificant ipsa potentia sensitiva et ita sensibilia quia faciunt declaracionem 2m
denuntiacionem sensus aliter enim movet color visum in magnitudine recta quam in tria
angulata. Et ista possent dici sensibilia per se. Dicunt tamen a sensibilibus propriis quod
sensibilia que causant in sensibus suas species sensibilia vero quia non
causant suas species et dicunt a sensibus per accidens quod ipsa faciunt declaracionem circa
modum denuntiandi sensum non autem sensibilia per accidens. Alii vero dicunt quod ista que
sunt sensibilia per se et faciunt suas species in sensibus patet 2m precedentem opinionem. Nam
color aliter inmutat visum in una magnitudine et in minori. Dicendo quod verum
quidam a colore imprimitur potest in maiori magnitudine quod non imprimitur a colore
existente in minori magnitudine vel intensiori. Quod autem tunc non videtur casu quare unus
color magis debeat movere quam alius. Quod ad quidam imprimitur a colore et
non est aliquid aliud quam species quod sensibilia quia causant suas species in sensu quod
negat prima opinio. Ista 2a opinio videtur antiquis physicis et doctoribus. Pro quo est
negat prima opinio ista 2a opinio videtur antiquis physicis et cetera quod dicitur Duo:
Sensibile dicitur per se. Dicit quod duo quidem per se dicimus sentire unum aut 2m accidens. Secunda
vero aut aliud quidem proprium uniuscuiusque sensus aliud autem que omnium. Secunda
autem est quod in textu hoc secundum priorem enumerat sensibilia quia dicit per se
quidem sunt sensibilia. Secundo per accidens. Deinde prima tamen declarat
quomodo sunt sensibilia. Tertio. Secundo per accidens tamen dicit quod prima tamen declarat
ex duobus modis essencialibus sensibilibus modum primum incipit declarare quorum
Et eorum communium dicit 2m ad que sensibilia sunt propria et que sunt communia sensibus
essencialiter. In 2a parte dicit quod deinde tamen circa declarat duos modos sensibilium
per se et quorum et propria incipit declarare 3m modum eorum que sunt sensibilia per accidens
per se et quorum et propria incipit declarare 3m modum eorum que sunt sensibilia per accidens. Duorum modorum vero
Tertia dicit sic. Deinde dicit ea que sunt sensibilia per se. Duorum modorum vero
sensibilium per se probat esse duabus rationibus. Prima quia licet color accidat quibus
tamen non dicitur ab ea. Secunda ratio est sensibilia ipsa sunt quia sensum quoniam Unde
tamen non dicitur ab eis. Secunda ratio quod sensibilia ipsa sunt quia sensu quodam videre enim quod sic dicitur
ta specialitas. Utrum species sensibilium grossorum sunt grosse. Videtur enim quod sic quia
cum cause sunt grosse et effectus sunt grossi. Sed albedo et nigredo sunt grossa
ergo et species illorum sunt grosse. Unde tamen videmus quod nulle species sensibilium
ergo et species illorum sunt grosse et infinite et locantur licet etiam conveniunt et ab obiecto ideo sed quod sensibilium sunt et sunt
grosse infinite et locantur licet etiam conveniunt et ab obiecto ideo sed quod existunt et sunt
contraria. Prima patet quia ipse species remittunt se in eadem subiecto. Albedo vel
ergo species grossorum non sunt grosse. Secunda patet quia species albi non infert albedinem
presentat. Similiter species nigri non infert nigredinem. Ergo ille species sunt grosse et cetera
representacione grossorum. Ergo similiter non sunt grosse. Ad racionem dicitur quod non omnino causa
solum grossorum effectus sunt grossi licet bene aequivocum. Et etiam obiectum non est causa
totalis, sed prima et materialis sed tamen ut agens et quia de primo articulo quantum ad 2m
totalis speciei. Sed tamen ut agens. Et quia de primo articulo quantum ad 2m

Conclusio ultima postea talis nota est primo conclusionem agentem a passo productum
ex naturaliter et similiter. Dicitur aliqua que nota est agens quod est potentia pro
Separatos et illud non est aliud quam sensus agens ergo est et cetera. Secunda ratio nobilior
agentis autem patet quod potentia operativa est vitalis. Secunda Tertio nobilior potentia activa
dicitur aliquid quamvis gerit nobiliorem speciem sub. Quia licet sed potentia
est nobilior quam potentia passiva et gerit potentiam vegetativam. Ergo si potentia
est nobilior quam potentia passiva et gerit potentiam vegetativam nobilior que
vegetativa activa gerit potentiam potentia vegetativa est nobilior quam
potentia sensitiva. Tertio quia convenientia quia sensibilis est inferior hominem
sensum et non inferior ab obiecto. Visus igitur vel sensus est potentia activa et

non patitur. Et ita aliter de multis monstruosa que per visum mirificat specierum luz
vero visus eius est posita actiua agens in obiectum. Patet ergo quod visus patitur
ab obiecto et non actiua in obiectum sequitur quod obiectum sit ut color quod nobilior sit
sed visum quod est falsum gratia quia agens est nobilius et prestantius suo passo
ut probat 3o huius et 3 de 1o anima quantum ad 2m. **Dubitatur primo**
Si sensibile positum supra sensum senciat sensatorum aliter quod quanto agens nobilius quanto
in minori passo tanto magis potest agere in suo passo. Sed sensibile ad hoc quod sen-
tiatur debet agere in sensum ergo quanto est propinquius sensui tanto magis potest sentiri
Et ideo si sit positum supra sensum debet ipsum sentiri. Ergo aliter per experienciam lumine
sentitur a visu quamvis mittitur ad oculum. Tercio aliter caliditas intensa in carbone
vel ferro quanto magis posita supra manum tanto amplius sentitur et inde generat
dolorem intensum. Similiter si cultellus scindat nostram carnem si tamen hec nervum
et hoc sentitur acute et est magnus fit dolor et tamen in predictis sensibile positum supra
sensum sine sensus sit in carne sive in nervo. Quarto egritudo est extensa per
totum corpus et sic est posita supra sensum et tamen sentitur et causat dolorem. Similiter aures in
sano generari audiunt sonum et iste sonus qui sic auditur tamen non sit extra aures positus
est supra sensum auditur et sentitur hic. Quinto si oculus violenter comprimatur sine compressione
propter quandam claritatem et apparet nobis quasi scintillas Et ideo sic apparet cum
non sit extra oculum est in organo visus et est positum supra sensum visus et cetera
Oppositum determinat Aristoteles et commentator. Sit igitur questio in arte quod sensibile positum supra
sensum interius vel supra organum sensum debet distinguit organum sensum a medio non
sentitur sic videtur questio intellexit. 3a sequitur experimentali inductione Primo enim hoc apparet
de visu quia color oculi vel palpebre non sentitur neque lumine sentitur 2m quod
dicta sed lumen cuius est est lumine. Unde si organum visus est lucidum videndum
est quod visus percipiet lucem organi sui sicut non percipit eius colorem. Similiter
hoc apparet de olfactu. Unde si quis comedat alleum in bona quantitate ita quod
similiter evaporatio generaliter in se odorem realem et veniet ad organum olfactus
non sentiret ipsum odorem alleorum quem habuit in eodem organo olfactus Et
tamen socius suus qui non comedit alleum sentiret illum odorem a longe. Similiter patet
de gustu quia in lingua tua est sapor. Est enim saporida sicut alia caro et tamen
lingua tua ipsum saporem non sentit. Similiter est de tactu organum enim tactus non
est sine caliditate vel frigiditate humiditate vel siccitate Et tamen istas qualitates
quas habet in se non sentit immo eius nec solas sed solum excellencias Et ita est:
demum est quod sit similiter de sono et auditu. **Sed pro faciliori intellectu huius**
dubii sciendum talis distinctio duplex est immutatio sensibilis. Quedam est immutatio na-
turalis quia sensus immutatur a sensibili 2m esse reale vel 2m eundem modum essendi
quem est in re extra, ut cum sensus tactus calefit vel aqua alia sensus aequaliter
alteratur que nunc ad est quantum actio ducere factorum sibi mutuo approximatorum
inveniuntur qualitates contrarias sicut est immutatio aque ab igne. Alia est immutatio
alius sive spiritualis 2m quam immutatur intencionaliter sensus vel spiritualiter a sensibili
licet habeat modum essendi extra reale et maliam. Et hec immutatio est receptio
speciei sensibilis mediante qua ipse sensus percipit ipsum obiectum vitaliter et talis
immutatio formaliter generat sensum et fit a sensu magnitudine sensus. Sed alia immutatio non
fit a sensu vel ab organo 2m quod est generaliter per accidens. Ergo ponitur aque supposita potentia
est debitum aqua duo generant qualitates contrarias vel saltem contrarie generaliter cum
non sint approximata alterum agit vel patitur ab altero sicut aqua ab igne. Ergo a suppositis

dux immutacio
intencio

organum tactus similiter generatur ex qualitatibus primis et eius obiectum et aqua generatur ex qualitatibus primis vel aqua ipsarum [illegible]. Ex hoc sequitur quod si obiectum tactus sit realiter approximatum organo tactus non agit vel patitur ab organo. Tertia suppositio [illegible] organum vel medium immutatur realiter et tamen ponatur illud organum immutari spiritualiter et [illegible] quod recipiat speciem sui obiecti [illegible] vitaliter [illegible] Quarta suppositio immutatio realis non est sensatio sed solum immutatio spiritualis vel alias [illegible] quia immutatio realis corrumpit sensum ideo [illegible] non ponitur realiter super sensum. Secunda probatur patet quia immutatio spiritualis fit per speciem et illa non potest fieri nisi per aliquod medium quod medium requiritur ad [illegible] ideo immutatio spiritualis vere facit sensationem et non realis [illegible]

[illegible]

Ad rationes [illegible] [illegible]

disponentes presentes quia calor generat tactum in virtute a qua in organis mobiles et mediante ipsa tactum causat suam speciem in nervis sensitivis et sentitur. Ad quintam dicitur quod quamvis in aure aqua aer generaliter (?) propter connotationem et gradus sonus et ipse non pertingit usque ad venam organicam ... ideo amplius non sentitur. Ad septimam de oculo concesso dicitur quod in libro de sensu et sensato quia pupilla oculi exterius est lenis et ideo potest reflecti lumine valde leviter et ideo tunc ipsa superficies ... color ducatur per compositionem una post reflectitur aliud lumine quod cadebat super eam et apparet luce. Dubitatur

Secundo

utrum color sit primum obiectum et adequatum visus. Arguitur quod non quia nullum obiectum potest parere ... causativam actionem in potentiam sed color non est aptus natus agere in visum tamen non sit suppositum ergo color non est obiectum visus. Secundo arguitur omne per se visibile circumscripto quocumque extrinseco est visibile sed lumine circumscripto color non est per se visibilis quia sine lumine non est visibilis quod est extrinsecum colori ergo color non est obiectum visus quia obiectum visus est per se esse visibile. Sexto arguitur nec color est obiectum visus ergo color non est obiectum visus tamen a subalternante aut subalternata. In oppositum tamen est Aristoteles et Commentator. Pro solutione istius dubii suppono primo quod diaphanum est corpus quod de se non habet lumen per quod sit visibile sed receptivum luminis extranei per quod fit aliquo modo visibile sicut aqua aer et ignis in sua sphera sicut et alia corpora solida ut vitrum cristallum et alii lapides ... in igne in materia aliena fit lucidum tamen in materia propria est corpus diaphanum. Aliter enim propter regionem ignis stelle non viderentur in celo cum ibi aqua ... quecumque elementa ... naturaliter ut calidum frigidum ... et leve ... diaphaneitas non ... suas naturas ... consequitur quidam ... Nam ... corpora enim celestia diaphana sunt quod nisi non possemus videre stellas supra ... in ... speram. Suppono secundo quod in sensatione sensibilia ... moventes ... quod est obiectum et movens medium ... et medium ... quod est organum cui imprimitur species obiecti. Unde sic dictum est in precedenti dubio ... ponitur ... sensibile non fit sensatio. Et ideo in visione semper requiritur medium ... Quarto at lumine dicitur ... requiratur ... medium ... colores dubium est. Dicit enim Avicenna ... in ... naturalibus ... lumine non requiritur ... medium ... colores ... quod non ... quod ... est in loco obscuro videt rem positam in luce et non econtra. Color enim in lumine non videt res positas in tenebris ... tamen color non potest ... suas sine luce ... nitens ... dicitur ... obiectum ... quod color ... se visibilis et lumine non requiritur ... colores ... medium nam color ... movens diaphanum ... quod est actu diaphanum ... at diaphani est lumine et signum ... quod si color ponatur ... super oculum non videbitur ... enim de ... quod ... per se movere diaphanum ... in actu ... est visibile per se color movet organum visus color ... secundum naturam suam est per se visibilis et ... requirit lumine. Sed quod diaphanum non fit in actu nisi per lumine ideo color non potest videri sine lumine. ... ergo vult dicere ... lumine non requiritur ... colores ... medium ... est. ... Ego Albertus aut volens ... ipsas duas opiniones dicit quod tamen ... medium ... colores requiritur lumine. Est autem duplex esse

Sed quod ... in ... spera ... lumina non posse ... videre stellas ... est ... per ... lumine ... sol ... quod ... lumine ... posse ... videre ... quod

duo facit lumine pro colore ... color quod facit actu visibile. Secundo quod facit motum diaphani ... enim diaphanum ad recipiendum colorem

duplex esse colorum

colorem scilicet materiale et formale. Materiale prout est proveniens ex commixtione diversa ele-
mentorum [illegible] corporis mixti. Et tale esse habent etiam colores in tenebris.
Esse autem formale colorem habet secundum quod potest movere dyafanum et [illegible] prima lucis
et est tota [illegible] coloris. Et secundum hoc color dicitur actu visibilis et solum in luce
et non in tenebris. Et sic ad videndum requiritur lumen propter colorem ita quod lumen
confert colori ut sit actu visibilis et movens dyaphanum. Sanctus Thomas
similiter distinguit duplex lumen scilicet extrinsecum et intrinsecum. Lumen extrinsecum
non requiritur propter colores sed propter medium. Lumen autem intrinsecum bene requiritur propter colores.
Unde ymaginatur S. Thomas quod ex diversa commixtione lucis et opaci constituuntur diversi
se ipsos colores. Sed ista distinctio non videtur esse bona eo quod tunc lumine [illegible] in tenebris
et tota essent intrinseca colorata quod est contra philosophum in de sensu et sensato. Contra
quod color est extremitas perspicui in corpore terminato. Similiter est lumine est ipsos speciem
color autem ipsos subalterna. Videtur tamen quod lumen non requiritur propter medium nec propter co-
lores ita quod lumen constituat colores. Vel quod faciat dyafanum [illegible] susceptivum spe-
color tamen valet agere secundum ultimum sui posse. Si ergo dicat quod [illegible] talis
speciem et dyafanum sit receptivum earum. Non requiritur ad causandum ipsos colores in dya-
phano quod medium sit illuminatum. Licet etiam ad visionem requiritur aliquid aliud quam color
bene dispositus [illegible] color cum lumine et dyafanum illuminatum. Unde dicit Augustinus 2o de trini-
tate [illegible] a visibili et vidente causatur visio. Sic ergo ex parte visus requiritur
pupilla bene disposita. Tertia ex parte obiecti requiritur color cum lumine. Dico ergo [illegible]
[illegible] secundum primam opinionem quod lumen requiratur propter colores et non propter medium
probatur per experienciam per [illegible]. Prima si aliquid sit in medio tenebroso
[illegible] Sed si oculus fuerit in medio lucido
poterit videre colores existentes in medio lucido. Sed si oculus non poterit videre colores ergo requi-
ritur
et colores fuerint in medio tenebroso oculus non poterit videre colores
requiritur lumen propter colores et non propter medium. Tertia suppono lumine lux et co-
lor sunt qualitates [illegible] realiter [illegible] et in [illegible] realiter [illegible]
[illegible] [illegible] patet quia lux est una qualitas [illegible] realiter inherens lucido
a qua formaliter corpus lucidum dicitur lucens. Sed lumen est una qualitas [illegible]
aliter inherens medio lucido causata in medio a corpore lucido [illegible]
[illegible] medii lucidi a qua medium formaliter dicitur lucidum. Sed color est una
qualitas [illegible] complexionem corporis colorati causata ex diversa commixtione
[illegible] realiter inherens corpori terminato a qua formaliter corpus terminatum dicitur
coloratum. Quarta suppono lumine [illegible] color et lux [illegible] lumine non
[illegible] Quinta suppono obiectum adequatum [illegible] adequate et [illegible]
[illegible] quod [illegible] a potentia [illegible] est obiectum. Sexta suppono quod lumen
[illegible] et ter-
[illegible] dyaphani [illegible] dyaphano [illegible] dyafanum [illegible] lux et ter-
[illegible] tenebra autem est privatio luminis in dyafano. Lumine autem comparatur ad dya-
[illegible] sicut prima est forma forma et privatio ita dyafanum lux et tenebra
[illegible] color ad coloratum [illegible] est forma
lumine autem comparatur ad dyafanum sicut color ad coloratum [illegible] est forma
et [illegible] Et [illegible] quod lumen est [illegible] color dyafani secundum quod dia-
[illegible] est in actu ab aliquo corpore lucido [illegible] sit [illegible] aliud
corpus celeste. Nam sic dyafanum est commune celo et elementis ita omne lucidum
et illuminativum convenit igni et celo. Septima pono unam distinctionem quod corporum quedam sunt actu
lucida que sic [illegible] lucem vel lumine quod ex aliis [illegible] ut sol et
[illegible] Alia autem sunt que lumine ab aliis [illegible] non [illegible] [illegible]

Etiam secundum perspectivam ut sunt corpora dyafana et corpora transparentia ut vitrum. Alia
autem sunt que secundum se [illegible] ad alias lumine [illegible] secundum superficiem ut sunt corpora opaca
vel terminata ut dicit [illegible]. Et quia color non est actus nisi lux in corpore opaco
recepta [illegible] color dicitur lux obumbrata per opacum in quo recipitur quod color dicitur
extremitas perspicui in corpore terminato. Alia vero sunt corpora opaca simpliciter ut terra
et corpora mixta densa [illegible] celi quod est corpus
maxime perspicuum et in actu [illegible] lux [illegible] sunt actualiter corpora
que sunt lucida actu. Alie vero sunt [illegible] que sunt receptiva lucis [illegible] sunt
opaca [illegible] patet de [illegible] quid sit color et quid lu-
men et quid dyafanum. Quarto [illegible] se habeat dyafanum ad lumen et ad colorem
videndum [illegible] dyafanum [illegible] receptivum colorum et lucis [illegible]
a [illegible] recipit [illegible] receptivum soni est sine sono. Unde est quod dyafanum secundum se
non habet lumen vel colorem [illegible] susceptivum utriusque [illegible] corpora que in te-
nebris lucent sicut [illegible] aque pisces oculi [illegible]
Et ista in lumine sunt visibilia in propriis colorata. Sed in tenebris [illegible] lucentia
et non in propriis colorata. Racio autem huius est quod predicta in se [illegible] ha-
bent [illegible] aque non est in
eis [illegible] densa [illegible] opacum [illegible] sunt quodam lucida [illegible]
corporum [illegible] in tenebris [illegible] debilitatem [illegible] in tenebris [illegible]
lore [illegible] videri [illegible] sua luce [illegible] actuat medium [illegible] debilitate.
Et quia lux corporum est fortior quam color ideo in tenebris actuat medium luce sed
non colore. [illegible] primo quod visio non fit sine medio patet a signo
quia coloratum positum super oculum non videtur eo quod non diffundit speciem in dya-
fano. Ad 2o quod ignis et lucida possunt videri tam in tenebris quam in lumine
ad visionem enim requiruntur oculus et corpus illuminans medium [illegible] de igne
et aliis lucidis [illegible] sunt [illegible] visibilium [illegible] lumine in [illegible] dyafana
[illegible] vero [illegible] lumine [illegible] lucentia in tenebris. Alia vero
habent lucem fortem que possunt se diffundere tam in tenebris quam in lumine
[illegible] corpora lucida. Alia vero habent lucem debilem que tamen possunt se aliquo di-
fundere [illegible] aliquid de luce. Ad 3o quod color non est proprium obiectum visus
[illegible] visibilia que tamen non sunt colorata [illegible] lux [illegible]
lumine est [illegible] et adequatum obiectum [illegible] color [illegible] ad signi-
ficandum aliquid [illegible]. Dicunt tamen aliqui quod lumine a color est adequatum ob-
iectum visus [illegible] formale color autem materiale. Ultimo resol-
[illegible] obiectum proprium visus est [illegible] illuminatum [illegible] lux et color
[illegible] obiectum proprium visus [illegible]
Et [illegible] visibile sine colore [illegible] colore. Sed queritur primo [illegible]
lumen habet esse intentionale vel reale in medio. Dicunt aliqui quod habet verum esse reale quia
enim est [illegible] qualitas realis illuminans medium et agens motum et generans ca-
lorem [illegible]. Et [illegible] calefaciens et multos alios effectus causat in istis inferioribus
sicut patet per experienciam. Et ita dicit [illegible]. Alii dicunt obiectum [illegible] potest videri
nisi mediante lumine visibile enim positum super sensum non facit sensacionem [illegible]
secundum [illegible] corpus lucidum causat calorem [illegible] quod potest facere calo-
rem [illegible] lux et color sunt effectus [illegible] cause subordinati. Et [illegible]
est Avicenna. Non tamen lux habet esse intentionale quod est [illegible] opa-
cum [illegible] habet esse intentionale quod non est [illegible]
de [illegible] nec [illegible] est in [illegible]

Lux vel lumen

licet maiorem a medio sed a subiecto in quo est esse permanens et reale et a
quo originatur ut puta a corpore lucido. Ad 2m lumen in aere ac non est nisi
intencio sive esse intencionale lucis existentis in corpore luminoso. Ad 3m negatur
ergo utrum illuminatio medii fiat in tempore vel in instanti. Auctor alacen in 2o
perspective capitulo 7o quod in tempore et hoc patet in apercione fenestre quia fit in tempore
et in illa apercione fit illuminatio et non in instanti ergo in tempore. Item radius
solaris pertingens ad diversas diaphaneitates refrangitur quia refractio
non est nisi propter resistenciam sed quod non potest resistere aut est grossa a
resistencia ubi est motus ergo illuminatio medii est motus ergo fit in tempore. Secundo
quod non fit in instanti quia una pars fit prius et alia posterius. Item sicut est de
lumine quod fit usque ad 2o etc. quia una que fit post remissionem et post intensionem
illius fit post per partem quia id non est totaliter ante remissionem et
post intensionem. Sed omne lumen quod fit prius fit remissum et post intensum
sicut etc. Item tercio quod si fiat lumen de novo in hac domo tamen antea non
esset patet quod hoc fit in tempore dato modo. Quarto quod approximat lucidum
quod ante magis erat remotum et ista approximatio non potest fieri naturaliter nisi
per motum localem et 2m quod magis approximat erit intensius et 2m quod minus
erit remissius. Et tamen verum est illud quod prius erat remissius et quando
fit approximatio per continuum motum ad medium usque verum est quod ibi fit lumen
remissius primo et post intensius usque etc. Et hoc patet in aurora de approximacione
solis ad lumen emissum. Sed contra est que aplenum est contra demonstratur de
in de sensu et sensato quod illuminatio fit in instanti tunc contrarium tenuit de
motu et cum fieret in tempore non lateret nos in tanta distancia que est
ab oriente ad occidens et est contra commentatorem in quinto physicorum qui dicit
quod illuminatio domus in camera fit subito et non in tempore. Item est contra augustinum
sexto de trinitate qui dicit quod splendor ignis est coevus igni. Sed ignis
fuisset ab eterno tamen tunc esset coevus atque diffusus ab igne illa autem diffusio
ut esset in tempore ille splendor non esset coevus igni. Item contra est quod dicit
in de sensu et sensato qui dicit quod non magis fit illuminatio temporaliter
quam visio sed visio fit in instanti ergo illuminatio. Responsio etc. Sed ad
istam autem respectivum quod illuminatio fit in instanti tamen subiectum eius fit prima
medie dispositum ad recipiendum lumen vel saltem in tempore imperceptibili tamen
quod naturalis alteratio possit fieri in instanti. Responsio in resolutione quod sicut de facto
mittitur successive quod et quod si non tunc motus fieret naturaliter in instanti. Item
dicitur quod non implicat contradictionem lumen multiplicari in instanti. Ad rationes
dubii ad primam quia dicitur agere est simpliciter et per se intencione de actione reali
et propria non autem intencionali. Actio enim colorum non est realis in ultima
sed intencionalis. Ad 2am dicitur quod color conspecto lumine est in medio licet
tamen non videatur ipse tamen conspecto est visibilis per se quod visibile. Et ibi
apparentia et non actum. Ad 3am quod ibi valida suppositio etc. lumine etc. Ad ra
tiones ante oppositum ad primam dicitur quod commentator loquitur ibi de potencia
densitiva receptiva non tamen vult negare quin est potencia passiva potentia
activa licet sit ubi realiter tamen potencia sensitiva passiva non tamen formaliter
ubi et per naturam rei. Ad confirmacionem dicitur quod ostendit dicit quod fit sensatio sit
alteratio in senectute concedit sed tamen per hoc non sequitur quod non fit
ponendo sensum actu distinctum formaliter et per naturam rei a sensu passivo

alteratio et corrupcio
sed dicitur in illumina
cione ergo illuminatio fit
in instanti sed in tempore
ad 3m dicitur quod ipse
dicit argumentum lucis
ad spericum quod arguit
sed demonstratum

Ad 2am rationem dicendum quod licet obiectum sit causa productiva sensationis non tamen totalis sed concurrat obiectum cum tamen potentia sicut causa totalis. Ad confirmationem dicendum quod sensus non agit in sensibile vel in sensum sed tamen in obiecto vel specie obiecti producit sensationem. Ad 3am dicendum quod verum est quod nulla est actio [illegible] et tamen licet [illegible] a sensu passo necesse tamen est quod potentia [illegible] sit [illegible] in [illegible] [illegible]. Ad quartam dicendum [illegible] quod visio est actio immanens quia visio manet in agente concedo sed tamen ex hoc non sequitur quod non sit actio sed patet de intellectione que est actio immanens et tamen est causa notitie genite. Et [illegible] tamen ex hoc sequitur quod si sensatio sit immanens quod sensus sit potentia [illegible] passiva et non activa quia [illegible] possit [illegible] de [illegible] agere nisi actio est immanens et tamen non sequitur quod [illegible] agens sit potentia passiva.

Nunc autem primum de sono etc. [illegible] in quo [illegible] determinat de audibili et auditu et dividitur in [illegible]. In prima determinat de generatione soni. In 2a de immutatione medii et organi ab ipso sono. In 3a de differentiis sonorum. In quarta de voce. Prima pars [illegible] ponit tantum duas conclusiones. Prima [illegible] duplex est sonus quidam est sonus in actu et quidam in potentia. Secunda [illegible] habent sonum ut es et alia corpora dura, alia non habent sonum ut lana vel alia corpora mollia. Tertia conclusio ponit tria corpora que concurrunt ad generationem soni scilicet percutiens, percussum et medium [illegible] quod sonus sit in percussione et [illegible] sed in percussione [illegible] sit [illegible]. Quarta conclusio tantum [illegible] autem dicimus et audit [illegible] dicunt esse [illegible] et [illegible] dicunt esse dura et gravia et levia [illegible] quia mollia male sonant eo quod [illegible], levia quia [illegible] non tangunt [illegible] dicunt esse gravia quia plana vel [illegible] non [illegible] aerem [illegible] sed gravia bene aerem [illegible] et [illegible]. Quinta conclusio tantum medium [illegible] quod sit sonus [illegible] medium [illegible] vel aer vel aqua tamen magis audimus sonum in aere. Et subdit quod ad hoc quod fiat sonus non sufficit percussio in aere sed [illegible] quod sit [illegible] in aere vel ab aere ad [illegible] quod aer frangatur [illegible] sed motus [illegible] [illegible] occupat [illegible] aeris [illegible]. Echo autem fit [illegible] ab [illegible] [illegible] ponit [illegible] que tamen generationem soni reflexi qui dicitur sonus [illegible] et est [illegible] sonus [illegible] fit quando aer motus in quo generatus est sonus [illegible] abstractum [illegible] reflecti et subdit quod [illegible] dicit [illegible] sed [illegible] in [illegible] non [illegible] et [illegible] debilitatis reflexionis [illegible] de lumine [illegible] reflecti quia [illegible] tenebre quia [illegible] reflecti ab aqua quam ab aere. [illegible] conclusio tantum [illegible] et [illegible] antiqui dicebant quod [illegible] non est [illegible] medium [illegible] ad auditum quia aer quem putabant esse vacuum est [illegible] medium [illegible] auditum. Deinde cum dicit: Hoc autem [illegible] ista est 2a pars [illegible] in qua determinat de sono [illegible] ad mutationem medii et organi. Et [illegible] tres [illegible] prima tantum quod sonus mutat [illegible] [illegible] dicens quod percutiens movet aerem qui est [illegible] et [illegible] usque ad auditum. Et [illegible] in auditu [illegible] aer [illegible] et [illegible] ideo [illegible] aeri [illegible] sonum [illegible] auditum ideo [illegible] non audit in [illegible] parte [illegible] est iste aer [illegible] vel [illegible] non in [illegible] parte [illegible] est aer iste [illegible] naturalis. [illegible] conclusio [illegible] est [illegible] sonum quod [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] dissolvi [illegible] [illegible]

rum et sonus ille aer qui est in auribus de se est immobilis ut possit percipere
omnes differentias sonorum. Sexta conclusio in auribus est aer connaturalis et ille est im-
mobilis de se probatur signo quia in aqua non audimus quoniam sonus non ingre-
ditur usque ad illum aerem connaturalem sed prohibetur per mixtam reflexionem. Item
et probatur signo quia quando [illegible] [illegible] motu [illegible] absque [illegible] [illegible]
ille aer generaliter movetur et tunc apparet nobis esse quidam sonus in auribus et
percipimus [illegible] ideo ad bene retinendum vel audiendum requiritur quod ille aer sit
immobilis solum per se. Deinde notandum est dubitatio et [illegible] removet [illegible] [illegible]
et dubitationem circa generationem soni. Deinde quaestio utrum percutiens sonet vel percussum
vel utrumque. Dicitur quod utrumque sonat quia sonus est motus aeris causatus ex
ictu percutientis super percussum sed hoc [illegible] quia percutiens sonat tanquam
agens movendo et pellendo aerem et percussum tanquam passum detinendo [illegible]
[illegible] aer [illegible] [illegible] [illegible] velociter [illegible] ista et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] diversitatem [illegible] [illegible] soni. Deinde ibi Vox est sonus
[illegible] ipsa [illegible] parte [illegible] determinat de [illegible] [illegible] et intendit duas conclusiones
de sonoro non [illegible] sine sono actuali sicut nec de colorato sine lumine.
Secunda conclusio tangit [illegible] illarum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acutum
quae dicuntur de sonis secundum quandam similitudinem ad corpora tangibilia quia
sicut corpus acutum movet velociter tactum et [illegible] et multum in parvo tempore
ita et sonus acutus auditum. Et sicut [illegible] [illegible] [illegible] movet tactum in multo
tempore ita et sonus gravis non movet velociter auditum. Vox autem sonus quidam est.
Ista est quarta pars huius capituli in qua Aristoteles determinat de voce quae est species
soni et intendit sex conclusiones. Prima vox est sonus animati probatur quia nullum in-
animatorum vocem format. Secunda conclusio vox est sonus animalis respirantis probatur
quia animalia carentia sanguine non vocificant et similiter pisces et hoc est signum
quod non respirant. Ideo vox est sonus animalis respirantis. Tertia conclusio tangit
duas deceptiones. Prima [illegible] instrumentorum musicalium sunt voces et tamen non
sunt animata. Ad hoc dicitur quod solum dicuntur voces per similitudinem quia habent
[illegible] in eis est quaedam melodia sicut in vocibus. Secunda deceptio pisces aliquando
[illegible] [illegible] aquam moventes branchias et causant vocem
ergo pisces vocificant. Solvitur quod pisces movendo branchias non causant
vocem sed sonum. Quarta conclusio [illegible] [illegible] est animalis respirantis [illegible] et
[illegible] illam partem est vox [illegible] quia [illegible] [illegible] aerem [illegible] respirationem et
[illegible] [illegible] arteria. Ex quo infertur quod [illegible] [illegible] [illegible] ad refrigerandum calorem
ad duos fines [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad refrigerandum [illegible]
cordis [illegible] est ad vocificandum ut [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sicut lingua [illegible] ad gustandum, deinde valet ad loquendum. Quinta conclusio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] respirationes et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vocem [illegible] [illegible] [illegible] determinat ad
vocem est vocalis arteria quae ordinata est ad pulmonem [illegible] determinat in pulmone
attrahendum aerem. Unde est quod [illegible] [illegible] [illegible] de calore in [illegible] naturalibus. Item
[illegible] in aliis [illegible] est pulmo [illegible] cordis [illegible] est [illegible] caloris naturalis
pulmo [illegible] respirationem ad refrigerationem caloris naturalis. Ex quibus infertur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vox est [illegible] aeris respirati ab [illegible] quae est
in [illegible] [illegible] ad vocalem arteriam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

declarat quod non omnis sonus animalis est vox. Et ad hoc quod formetur vox oportet quod ver-
berans aerem sit animatum et quod sonus ille sit cum ymaginatione significandi aliquid. probat
per signum quia videmus neque respirantem neque exspirantem aerem posse
vocare propter detentionem eius. De odore autem et olfactibili etc. Istud est capitulum
tertium in quo Aristoteles determinat de olfactibili et olfactu. Et dividitur in duas partes quia
in prima determinat de odore et intendit tres conclusiones. Prima difficilius est deter-
minare de odore quam de aliis sensibilibus. probat quia homo habet sensum odoratus minus
et peiorem multis aliis animalibus. Omne enim odorat. hoc probat quia homo male odorat
delectationem vel tristitiam nisi quod solum propter intensos odores qui si sint ve-
nenosi delectant et si sint displicentes causant tristitiam. Secundo probat per
simile quia habentes duros oculos non cognoscunt proprie visibilia. Sic etiam homines
habentes duriorem odoratum non percipiunt proprie odores. Tertia conclusio tangit unam
rationem et est quod determinandum est de odoribus secundum genealogiam ad sapores.
probat quia sapores sunt notiores nobis odoribus quod est causa quia homo habet gu-
stum certiorem olfactu quia gustus est quidam tactus. Sed tactus in nobis est cer-
tissimus inter omnes. probat dupliciter. Primo quia homo est animal prudentissimum quod est optime
tactivum. Secundo quia videmus homines ingeniosos vel non ingeniosos
per tactum. Nam duri carne sunt inepti mente, molles autem carne bene
apti. Tertia conclusio sicut sapores et odores eisdem nominibus nominantur. Sicut enim
saporum alius est dulcis alius amarus alius acetosus et alius austerus alius
acutus alius pinguis ita est de odoribus. Et subdit quarto quod sicut audi-
tus audit et iudicat de audibili et non audibili ita visus de visibili et
non visibili et olfactus de odorabili et non odorabili. Aliquid tamen dicitur non
odorabile duobus modis. Uno modo quia nihil habet de odore. Alio modo quia habet de odore
sed parum vel prave. Deinde cum dicit Est autem olfactus etc. In secunda parte Aristoteles determinat
de medio odoris et intendit tres conclusiones. Prima tam aer quam aqua est medium
odoris. probat quia pisces odorant in aqua et similiter multa alia animalia sanguinea
et etiam non sanguinea odorant in aere. probant signa quia currunt ad alimentum et non
viderent ipsum nisi mediante odoratu. In tertia parte [illegible] tali movet quandam quaestionem
quod [illegible] alia non habentia sanguinem percipiant odorem per olfactum vel
per aliquem alium sensum. Et intendit tres conclusiones. Prima tangit primam rationem pro parte
negativa et est quod alia odorantia per olfactum dicuntur respirando odorare sed alia
non habentia sanguinem non respirando odorant sicut homo. igitur etc. probat quia
homines recipiunt odorem solum respirando attrahendo aerem et non exspirando
vel retinendo aerem. Sed alia odorant. Secunda tangit duas rationes pro
parte opposita. Prima quia sensus olfactus est proprie odorabilis. sed idem est odo-
rabile quod sentitur ab homine et ab aliis animalibus. igitur quod et idem erit sensus olfactus.
Secunda ratio illa sunt eiusdem sensus quae habent eius corruptionem. Sed olfactus hominis et aliorum
animalium habent eius corruptionem. corrumpuntur enim a fortibus odoribus. Tertia conclusio
tangit solutionem quaestionis et est ibi in textu Videtur autem in hominibus etc. Et est quod solum
idem sensus est olfactus et in aliis animalibus sed non est eius organum neque eadem
dispositio. declarat hoc per simile quia videmus quod alia animalia duros oculos
non habent palpebras. Sed habentia non duros oculos sicut sunt homines
habent palpebras et pupilla prohibetur ab extrinsecis nocumentis et hec alia
non possunt videre sine motu palpebre. Alia vero bene vident sine [illegible]

hic autem non arguit humiditatem in potentia remota sed solum in organo. Ita etiam alia non respirantia non habent organum olfactus coopertum aliqua pellicula. Respirantia vero habent coopertum, quod exigit respirationem ut discooperiatur ea pellicula. Unde est quod alia respirantia non odorant in aqua, quia in ea non possunt respirare. Deinde cum dicit **Est autem odor** in hac parte ostendit quid tali determinat de organo olfactus dicens quod sicut sapor est passio humidi, ita odor est passio sicci, et organum olfactus est in potentia ad odores, sicut organum visus est in potentia ad colores et organum gustus ad sapores. **Gustabile est quoddam tangibile.** Ista est quarta pars huius tractatus in qua determinat de gustabili et gustu. Et dividitur in tres partes. In prima determinat de medio gustus et intendit duas conclusiones. Prima: gustabile est quoddam tangibile, probat duabus rationibus. Prima: quod est quoddam tangibile quod non sentitur per medium extraneum, sed gustabile est huiusmodi. Secunda vero: in quolibet recipitur humidum illud est quoddam tangibile, sed in quolibet gustabili recipitur humidum, ergo omne gustabile est quoddam tangibile. Secunda pars: in quolibet gustabili recipitur sapor ergo et humidum, tamen quia sapor est in humido tamquam in materia. Secunda conclusio tamen quidam obiectionem et est hec: si nos essemus in aqua et esset ibi aliquid dulce appositum reciperemus saporem, ergo sapor sentitur per medium extraneum. Solvit quod licet sentiremus saporem illius dulcis, hoc non esset per hoc quod commixtio aque sic genita in sapore habet aliquis sapor sibi commixtus, sed non accidit sic in coloribus quia color non videtur per hoc quod aliqua commixtio fiat per suas defluxiones. Subdit quod sicut visibile est obiectum visus, sic gustabile sive humor est obiectum gustus. Secundo subdit quod nullum est gustabile nisi habeat humiditatem vel actu vel potentia, et propter hoc nominat salinam quae est cito liquefactiva linguae, ut per eam gustabilia sicca fiant humida. **Sicut autem visus** ista est secunda pars huius capituli in qua principaliter determinat de obiecto gustus et intendit tres conclusiones. Prima: sicut visus est perceptivus visibilis et non visibilis propter tenebras et etiam valde splendida quae corrumpunt visum, sic auditus est perceptivus audibilis et non audibilis propter silentium et valde magnos sonos qui dicuntur inaudibiles, ita etiam gustus est perceptivus gustabilis et non gustabilis. Secunda conclusio: non gustabile dicitur duobus modis, quia parvum habet de sapore, alio quia pravum habet saporem aut corruptivum gustus. Tertia conclusio: potabilis est quae gustui et tactui. **Quoniam autem humidum** ista est tertia pars in qua determinat de organo gustus et tactus et intendit tres conclusiones. Organum gustus debet esse humidum in potentia et non in actu, quod non debeat esse humidum in actu probatur quia tale organum debet recipere sapores, omne quod est humidum non debet esse actu humidum, quod debeat esse humidum in potentia, quia aliquid passivum fiat de gustabili recipiendo, ergo oportet per receptionem gustabilis gustus fiat humidus sicut et ipsum gustabile. Hoc etiam probat signo quia lingua intense sicca et humida non bene sentit saporem, dum enim gustat ut aqueum saporem, intensum inducat. Tamen alium saporem ut laborantibus febribus amara videntur, propter hoc quia lingua eorum est plena humiditate et sentiunt per illam humiditatem. **Species autem humorum** haec est tertia pars huius capituli in qua determinat de speciebus saporum et intendit talem conclusionem: duae sunt simplices sapores, scilicet dulce et amarum. Septem intermedii sunt sapores, propinquius dulci est pinguis, dulci et salsus, qui est propinquior amaro, et quae sunt intermedii sunt ista, scilicet austerus, ponticus, acutus et acerbus, quae testificantur gustu.

U[trum] sonus sit adequatum obiectum auditus

Arguitur quod non quia quodcumque est obiectum adequatum auditus illud per se sentitur et quolibet perceptibile a sensu auditus. Sed sonus non sentitur et quolibet per se perceptibile a sensu auditus quia sonus non est adequatum licet primum obiectum auditus. Patet minor et maior de se ... perceptibilia per se perceptibilia ab auditu est tamen ... non sentitur sonus per se. Secundo aliquid unum sensibile quod est adequatum et primum obiectum auditus, sed sonus est sensibile quia quo sonus non est primum et adequatum obiectum auditus. Probatur quia sonus est motus, sed motus non est sensibile quia quo sonus est sensibile quia. Tertio arguitur quod sonus sit perceptibilis ab auditu quia sonus non est de ... probatur quia idem vel unus sonus unus percipitur a diversis audientibus vel aliquis et aliquis non aliquis et aliquis quia fanus sonum sonum fatuum unus vel unus sonus auditur unus a distinctis audientibus quia tunc sonus multiplicaretur de subiecto in subiectum aut sal ... in distinctis subiectis unus quoniam utrumque est impossibile. Ad oppositum est auctoritas ... in ista questione sic et in aliis modo questio exponitur ... quantum ad primum **dicendum est primo** pro solutione istius questionis supponitur primo quod licet sonus per se non audiatur ... quod ... est tamen audibilis per se et aptus natus audiri. Non quando per se primo sed per se secundo quia aptitudo audiendi non est de essentia soni sicut nec actus audiendi. Secundo supponitur quod ad generandum sonum in actu tria requiruntur scilicet percutiens vel verberans et percussum vel verberatum et medium per quod fit verberatio vel percussio. Secundo quando et percussum requiruntur ut tale corpus medium per quod fit verberatio vel percussio requiritur sic ... ut ... in quo subiective sonus ... Ad hoc autem ut fiat magnus et bonus sonus requiruntur quod ... quod corpora sonantia sint dura. Primum quod sint levia vel plana. Tertio quod sint ... Quartum quod velociter moveantur quia si motu tarda se removeant non facerent magnum sonum quia aer in percussione tarda ... tarde ... non frangitur vehementer et ideo non fit sonus magnus. Supponitur quod sonus habet ... esse primo in sonante in quo habet esse causaliter et effective. Secundo habet esse in medio ut in aere in quo habet esse formaliter et subiective. Tertio habet esse in auditu in quo habet esse intentionaliter et spiritualiter sive cognitive in cognoscente. Supponitur quarto quod ad vocem plura requiruntur quam ad sonum. Requiritur enim ... respiratio sine ... ad vocalem arteriam est autem vocalis arteria quedam vena dura que incipit in gutture et terminatur in pulmone quia cum aliqua ... magis ... de calore in pulmone quam in aliis partibus eo quod pulmo iungitur cordi in quo est primum calor naturalis. Ideo locus ... est ... indiget respiratione aeris ad refrigerium cuius ... pulmo ... est vena ... dura medium ... percussio est aer inspiratus. Ex quo patet quod licet pisces faciant sonum ... quibus attrahunt et expellunt aquam non tamen faciunt vocem ... dictam ... est in ... non tamen dicuntur vocem sed soni ... supponitur dicitur quod sonus est ... obiectum auditus patet primo per diffinitionem eius quam dat ... sonus est ... ab auditu ... per se ... Illud autem quod ... per se ... ab ... semper est ... obiectum ... Secundo patet ratione quia illud est ... obiectum

antiq(ue) parte in quod plus et ipse fert ea porta et sub eis non fert in
illa que generant subito obiecto Sed sonus est obiectum auditus ... sonus est obiectum
obiectum auditus Sed sonus non est motus localis sic probabatur in dicto ...
[illegible]

desinat **Dicendum secundo** Circa hunc textum mouentur aliqua difficul-
tates circa. 2o distinctio vocis a pho sit bene assignata Pro solucione sup-
ponitur pro quo dupliciter generatur vox a physico et a logico. a logico enim generatur
vox significatiua et ratione vocis et eius que sunt partes orationis enuntiatiue. A physico
autem generatur mentis ponens autem et ymaginatiua et sensatiua productiua. Vnde
et aliter diffinitur a physico et aliter a metaphysico. Secundum physicum vox est sonus ab ore
alicuius animalis cum instrumentis formatus sed a physico diffinitur est repercussio aeris
2a Sicut dictum est in textu exponente Secundo supponitur quod duplex est sensus
2 formalis et causalis. Formalis enim est forma et causalis vero est causa sicut
vt in diffinitione equalitatis est aer divisimus talis quantitas. Dicitur enim diffinitio vox
est formalis causaliter dicitur vox est in perspectiva cum dicitur vox est repercussio aeris
non formaliter cum vox non sit actio vel passio sed est qualitas causalis.
Vox est formaliter est qualitas sensibilis causata ex repercussione aeris Vnde
dicitur vocis quod nec est formalis nec actiuus sed est causalis per hoc enim quod in-
nuitur qualitas sensibilis tamen generatur et causa formalis enim autem dicitur repercussio tamen
causa est consequens Pugna Sed ad dicendum ymaginem per quam tamen causa finalis vocis
enim sunt inuocte per noticiam alicuius mentis concepti Et ad primam propositionem
quod licet vox sit per se audibilis non in primo vel secundo quin quia vox non est audi-
bilis significatiua vox sed significatiua sonus primo et per se est audibilis. Vnde
Supponitur quod vocalis arteria est quasi via aeris per quam fit respiracio et inspira-
cio Respiracionis autem et inspiracionis vtrumque desseruiunt primo ad refrigerium cor-
dis scilicet cor non nimium calorem sufferre Et ideo non fuit necessaria alia Sed ad for-
mationem vocis nisi per diffinitionem vocis et quod non fuit bene bene esse alia ideo supposi-
tis dico quod diffinitio vocis a physico est bene posita quod datur per causas diffinitiones
maxime exprimunt naturam diffiniti Tercia difficultas vtrum odor sit proprium obiectum
olfactus sicut sapor gustus Pro cuius solucione supponitur primo quod sicut sonus ita et
odor triplex est esse scilicet in re odorifera in quo habet esse effectiue et tran-
salter et in medio in quo habet esse formaliter et sensitiue sicut actus in suo
subiecto et in organo in quo habet esse intencionaliter et spiritualiter. Supponitur 2o quod species
odorum sunt nobis magis manifeste et cognite quam species alicuius alterius sensibilis propria
quod non ita alia alia pessimum habet odoratum vel peiorem inter omnia ani-
malia Cuius racio est quia homo per comparacionem ad suum corpus magis habet de rebus quam
aliquod aliorum animalium. Cerebrum autem naturaliter est frigidum et humidum organum autem
odoratus intimum cerebri est rebus iuxta frigiditatem et humiditatem rebus in-
pedit caliditas et siccitas organi odoratus nam organum odoratus constat
frigiditatem a rebus et humiditatem que sunt disposiciones generantes ad suscipiendum species
odoris tertio est quod propter species et odores odorum nostrificat per species et odores sapores quia
non distinguntur sicut nos et cognoscimus per ceteras et species odoris sumuntur per species saporis per quandam ana-
logiam et affinitatem sapor est obiectum gustus quia gustus cognoscit
sicut tactus autem est iudicat homines ingeniosos Si enim sunt de sapore et odor
est quasi particula saporis quo cognoscitur per saporem. Notandum ideo species odoris eisdem
nominibus quibus species saporis scilicet dulce amarum pingue austerum acutum ponticum
et stipticum et salsum et gustum conveniunt quod in eis que sunt suauis odoris sunt amari
saporis et ideo huius causa est quia sapor generatur in humido aqueo passo a
sicco mediante calido Odor vero generatur in sicco aereo aqueali passo
ab humido mediante calido quinque generantur vtrumque subtilius et grossius
inmixtione 2m proporcionem tunc est dulcibus odore et sapore Sicut si ac in

Unde fiat [illegible] et in alio non tunc [illegible] medio sed organum gustus est quedam
nervosa [illegible] infra carnem lingue sicut tactus est quedam nervosa extensa
per totum corpus [illegible] aut organum non potest gustare nisi mediante eius quod est tertio
sit humefactum sicut organum visus non potest videre nisi mediante eius sit illuminatum Et
inde est quod aristoteles appellat saporem humorem non quod sit humor formaliter quia
humor est qualitas tangibilis sed fundamentaliter quia fundatur in eo Item similiter
gustus est quidam specialis tactus [illegible] modum communitatis [illegible]
communitatis per medium intrinsecum sicut tactus quod est tertio lingue Et ideo
gustus debet esse in potentia tale quale obiectum eius est in actu sed aliud est [illegible]
medium Et inde est quod [illegible] lingue sunt [illegible] humefacte ab
humore [illegible] non possunt bene gustare nam [illegible]
Item etiam [illegible] odorabilia non
possunt bene odorare Dico ergo primo quod odor est primum obiectum olfactus [illegible]
olfactus per se primo percipit odorem et non odorabile nisi per accidens Sicut
auditus audit sonum per se primo et audibile per accidens Dico secundo quod sapor est primum
obiectum gustus quia gustus per se [illegible] actum per se circa saporem et circa quod
recipit [illegible] saporis [illegible] actum ergo est obiectum eius [illegible]
Ad quod pono **Tertia difficultas** utrum per bonitatem tactus magis
indicatur bonitas ingenii quam per bonitatem visus cum visus sit sensus spiritualior et
plures rerum differentias nobis administrat Dicendum quod hoc est propter duas causas [illegible]
quia tactus est fundamentum omnium aliorum sensuum quia organum eius diffunditur
dimensionaliter per totum corpus et recipitur in organo cuiuslibet sensus alterius Ideo per
bonitatem sensus tactus arguitur bonitas virtutis intellective quod non fit per visum
aut aliquem aliorum sensuum Alia ratio est quia bonitas tactus est quam [illegible]
bonitatem complexionis nam organum tactus non potest esse omnino denudatum a
qualitatibus tangibilibus quia est [illegible] ex elementis Et ideo oportet quod sit reductum ad
equalem mediocritatem in aliqua latitudine in qua mediocritate consistit bona complexio
Sed bonitatem complexionis corporis sequitur bonitas operationis animi ergo per bonitatem
tactus arguitur bonitas animi et intellectus sed intellectus per se [illegible] tamen sub opera-
tionibus sequitur bonam dispositionem corporis et sensus Et hoc dicit [illegible] contra
aut ad secundum ponitur talis **Conclusio et ultima** Sonus est
primum et adequatum auditus obiectum patet quia sonus est id in quo [illegible] fit au-
ditus et sub ratione eius auditus fertur in omnia ad que fertur ergo sonus est adequa-
tum obiectum auditus et hoc de secundo articulo [illegible] **Dubitatur primo**
utrum odor multiplicetur per medium intentionaliter tantum vel realiter Videtur quod hic
odor ad tantam distantiam diffunditur realiter per medium non tamen ad omnes distan-
tias probatur primo quia odor non diffunditur nisi mediante a corpore odorifero [illegible]
[illegible] fumali evaporatione [illegible] sensum et sensato [illegible] aut
fumalis evaporatio est realis ergo odor multiplicatur realiter [illegible]
Secundo probatur quia odores impediuntur per ventum quod non esset si multiplicarentur
intentionaliter per medium quia multiplicatio intentionalis non impeditur per ventum Ideo
Tertio quia [illegible] partibus [illegible] non fiat [illegible] ergo [illegible] odor [illegible]
ad [illegible] realiter et non intentionaliter [illegible] signo quod de
[illegible] aer evaporatione [illegible] odoriferum [illegible] ipsa
[illegible] Item est tertio quedam signo homini [illegible] quod [illegible]

Troyanorum vulneres veniebant a quingentis miliaribus ad devorandum cada-
vera mortuorum sed odor non potuisset trahere volucres per tantum spacium
si iam corpora fuissent in fine [illegible] quod sic mutatio fit secundum esse intentionale
ex quo patet quod olfactus immutatur ab odore per medium in quo fit receptio intenti-
onaliter vel spiritualiter medium odorum est tam aer quam aqua de aere patet
de aqua probatur quia pisces et alia aquatica persequuntur nutrimentum quod percipiunt a longe
Et si queras Si hoc organum olfactus aliud sit ab organo [illegible] Respondetur quod non sed dicunt
[illegible] sicut dictum est de visu et tactu Sed vos dicetis quod aer [illegible]
[illegible] [illegible] forma est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et actus [illegible]
Sed obiectum olfactus scilicet odor est [illegible] [illegible] [illegible] ad locum est olfactus [illegible]
Dicitur quod hic auctor [illegible] quod est [illegible] [illegible] ita quod [illegible] [illegible] diversum modum
olfaciendi quia scilicet quedam alia odorant cum respiratione et sine respiratione
non possunt [illegible] [illegible] et aliud [illegible] quia iam est diversitas actuum sicut licet
in alia sunt velamen super oculos que non videntur nisi a velatione ablata
[illegible] at non sunt tale velamen sed [illegible] oculos [illegible] et in [illegible]
hic non sunt [illegible] visum esse aliud quia iam [illegible] est diversitas actuum que
non variat speciem [illegible] aliud [illegible] esse diversitas specifica [illegible]
intendebat [illegible] probare [illegible] erat quod [illegible] diversum modum immutationis scilicet
respirando non possunt ponere diversitatem speciei [illegible] speciem ut [illegible]
erat quod non respirantia [illegible] percipiunt odores et sic sunt unum [illegible] quidem
olfactus et [illegible] [illegible] in respirantibus ab [illegible] scilicet odoribus fortibus corrumpitur
olfactus in nobis **Dubitatur secundo** [illegible] gustus [illegible] obiectum est sapor [illegible]
ab odore et tactu pro cuius solutione suppono primo quod gustus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pona [illegible]
[illegible] alimenti ut [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] et [illegible] gustus est tactus et
est de necessitate [illegible] et est quidam tactus quia [illegible] [illegible] alimentum [illegible] et
[illegible] est discernere inter caliditatem et frigiditatem
[illegible] et siccum [illegible] alia [illegible] et [illegible] [illegible] de generatione [illegible] aut ex
calido et frigido humido et sicco Et ex quibus [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] calidi frigidi humidi et sicci est [illegible] [illegible] [illegible] tactus quia [illegible] [illegible] ab
[illegible] tactus [illegible] Et [illegible] de necessitate [illegible] quia alia non [illegible] per alimentum que
[illegible] fuit [illegible] in esse conservantur Alio [illegible] gustus pro [illegible] [illegible]
saporum [illegible] [illegible] est de bene esse [illegible] et gustus sic acceptus [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] Racio [illegible] ostenditur ex obiecto ex medio et ex
organo [illegible] Et [illegible] Ex obiecto quidem quia obiectum gustus quod est gustabile
ut sapor est [illegible] tangibile Est enim gustabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
enim color non videtur sine lumine ita nec sapor est gustabilis sine humido
[illegible] [illegible] est tangibile Ex medio [illegible] ostenditur gustum esse tactum quia sicut
tactus non immutatur nisi per medium intrinsecum et [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
tangenti ita et gustus non immutatur nisi per medium intrinsecum et ita gusta-
bile [illegible] esse [illegible] [illegible] Ex organo [illegible] ostenditur quia pro eadem parte
[illegible] organum tactus et gustus [illegible] eadem enim parte gustamus et tangimus
ut in lingua [illegible] sic in eadem [illegible] [illegible] sapor et humor [illegible] [illegible]
humor ita in eadem parte [illegible] [illegible] gustus et tactus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tactu Et sic in [illegible] sapor et humor secundum esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ita tactus et gustus in eadem parte secundum esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod gustus [illegible] ab odoratu in [illegible]
in hoc quia obiectum odoratus magis [illegible] in sicco quam in humido [illegible]

at gustus extra magis consistit in humido quam sicco quia nihil est gustabile nisi
quod est humidum quia ponatur ad actum nisi ex predictis Circa contrarium potest moveri
dubium quia communiter communicant organa odoratus et gustus per medium extrinsecum gustus
autem per medium intrinsecum Dicendum quod dicuntur ista organa in quibus fundantur istorum
organum gustus situatum est in lingua organum autem odoratus situatum est in
naso Dicto deinde quod gustus est de natura tactus a dominio odoratus autem est
de natura visus a dominio Dicto supposito est quod sapor ut dicitur in de sensu et
sensato est passio sita in humido aqueo et sicco terrestri mediante actione
calidi alterativa gustus de potentia ad actum Et non tamen ibi passio ut est
... et immediatus effectus actionis quod est commune pluribus ab aliis differt sed
tamen ibi passio pro qualitate sensibili inferente passionem sensui quod passio dicitur
tria specialiter ... Et per hoc quod dicitur passio tangitur causa formalis et per hoc
quod dicitur humido aqueo tangitur causa materialis in qua Et cum dicitur a sicco terrestri
mediante actione calidi tangitur causa efficiens Cum dicitur alterativa gustus de potentia
ad actum Supposito quod septem sunt species saporum scilicet sapor dulcis
... pinguis austerus acutus ponticus vel stipticus salsus et amarus
sufficientia et sumitur sic sapor aut est extremus aut medius Si primo hoc
est dupliciter aut est delectabilis sic est dulcis aut non delectabilis sic est
amarus Si autem medius hoc est dupliciter aut est medius per eque distantiam aut non
Si primum sic est acutus Si secundum hoc est dupliciter aut est medius inter dulcem et
acutum aut inter acutum et amarum Si primum hoc est dupliciter aut est propinquius
dulci et sic est pinguis aut magis propinquior acuto et sic est austerus Si
autem est medius inter acutum et amarum hoc est dupliciter aut est magis propinquus
amaro sic est salsus aut est magis propinquus acuto et sic est ponticus vel stip-
ticus ut sapor pomorum non maturorum Ex hoc suppositis dicitur quod recte differt
et formaliter a tactu nisi esset superadditum Ad rationes in oppositum
Ad primam dicitur quod aliquid est per se perceptibile ab auditu dupliciter scilicet
... et de quolibet tali per se dicitur sonus Alio modo ... et ... et de tali
... per se dicitur sonus Ad secundam dicitur nego minorem et ad probationem dicitur quod
si sit privatio causalis et ... Sed si sit privatio formalis et ...
negativa Ad tertiam dicitur quod ... nisi modo quae sit ... a pluribus ab
audientibus non tamen est ... species audibilis et ideo diversi ... ab
diversis audiunt ... diversas species ... de ...:

De tangibili autem et tactu

... In hoc ultimo ... In prima movet et
terminat de tangibili et tactu et dividitur in tres partes. In prima movet et
solvit duas quaestiones In secunda movet et solvit unum dubium. In tertia declarat
de organo et obiecto tactus Prima incipit sic quaeratur
tactus et tangibile Et est hec quaestio Circa tangibile et tactum utrum
si tactus non sit unus sed plures ... esse tangentia plura Secunda
... duas quaestiones et habentur ibi in textu ... autem dubitatur
... in quibus ... sit organum vel medium tactus et ...
habentibus ... aliquid proportionabile ... sit organum vel
medium Circa quaestionem primam tactus sit unus sensus vel plures ... tangit
solutionem quaestionum quae posita est ... et est ... tactus
non est unus sed plures probat ... unus ... esse unius contrarietas

perceptiuus sed sensus tactus non est unius perceptiuus contrarietatis tamen ergo sensus tactus non est
unus sensus sed plures. Consequentia probatur mediante ultimo in aliis sensibus bene [illegible]. Et ideo
sensus tactus est perceptiuus talium plurium contrariorum et patet. Deinde habes ad solucionem
Unde dicit unam similitudinem quia aliquis dicere posset quod sicut auditus est percepti-
uus plurium contrarietatum et plurium contrarietatum vocis acuti et grauis magni et par-
ui asperitatis et lenitatis. Similiter dicitur de aliis sensibus. Deinde mouet dubium
et dicit quod omnes contrarietates perceptibiles per auditum sunt reducibiles ad unum genus quod est
sonus ad sonum sed sic non est de contrarietatibus perceptibilibus a sensu tactus. Quarta
questio. Dicit primo unam racionem probantem quod caro sit organum tactus quia posito
tangibili super carnem statim percipit ipsum tangibile ergo signum est quod caro est organum
tactus. Secundo ponit solucionem huius racionis negando consequentiam quia si super carnem extenderetur
aqua pellicula tenuissima et poneretur tangibile super eam statim perciperet ipsum tangibile
et tamen euidens est quod illa pellicula non est organum tactus. Quinta questio
ponit solucionem et cetera [illegible] in aere commixtionem et est quod caro non est
organum tactus probat duabus racionibus prima quia caro est medium tactus et non est orga-
num tactus [illegible] patet quia in sensu tactus medium sed est mixtionem sed tale medium
non potest esse aer vel aqua eo quod immiscibile est ex aere et aqua [illegible]
aliis ergo medium est caro et non organum. Secunda racio quia sensibile positum super sensum
non facit sensacionem sed tangibile positum super carnem facit sensacionem ergo caro
non est organum tactus. Et ista racio ponitur in fine huius partis. Deinde cum
[illegible] ista racione et est [illegible] sensus est unus tantum et unum
medium sed caro aliud est una [illegible] est medium sensus tactus ergo sensus tactus est
unus sensus dicit enim solucionem [illegible] aerem quia si aer esset nobis un-
dique applicatus tangeremus per ipsum [illegible] et [illegible] medium [illegible]
colores et audiremus sonos et perciperemus odores et crederemus auditum visum
et [illegible] esse unum sensum et tamen essent plures cum haberent diuersa organa sine
opera. Similiter sensus tactus et gustus apparent esse in eadem parte alias et tamen illi
non sunt unus sensus. Ex hoc infert quod sed tangibile tangere medium generale quod
inter tangibile et tactum debet esse medium. Secundo hoc infert contra generalem quod est
nulla corpora secta tangunt se sine medio probat quia sicut est in aqua ita est
in aere sed in aqua quecumque tangibilia secta sunt sicut sunt ligna et lapides
et [illegible] sic erit aqua media igitur et in aere medium probat quia inter corpora
illa erit humiditas aque ergo et aqua quia humiditas non potest esse sine [illegible]
quod est aqua. Deinde tamen dicit. Vero [illegible] et cetera. In ista 2a parte huius tali
mouet et soluit unum dubium et est istud dubium de gustu et tactu utrum
fiat per medium. Et intendit duas conclusiones pro solucione huius dubii. Prima conclusio
ad sensacionem que fit per sensum tactus debet medium [illegible] quod nos non
sentimus coram [illegible] et mollia in medio aere ut aqua et subdit quod si
sentiremus medio aqua pellicula tenui ad quam non attenderemus crederemus
tamen sentire per medium [illegible] ideo simile contingit de aere et aqua. Secunda
conclusio est ad sensacionem que fit per sensum tactus medium [illegible] sic [illegible]
probat quia in aliis sensibus ubi medium [illegible] ad sensacionem [illegible] quod
medium mouet organum sed non in tangibilibus quia tangibilia non
agunt [illegible] in medium sed simul agunt in medium et in organum sicut simul
[illegible] [illegible] et [illegible] Deinde cum dicit Tangibiles quidem sunt. In ista

2a pte debiat de organo et obiecto tactus et dt pa qd dicit textus 2m qd contraria sunt sunt obiecta tactus sed calidum frigidum humidum et siccum dum determinat de organo tactus et intendit duas questiones prima organum tactus est in potentia ad ista quatuor qualitates tangibiles est tamen denudatum ab eis non simpliciter sed quodammodo quia iste qualitates in organo consistunt in quadam proportione et mediocritate consistunt ideo organum est denudatum ab excellentiis istarum et non propter hoc tangibile sed solum excellentissimas qualitates Secunda questio dicit visus est visibilis et invisibilis dicitur et tactus est tangibilis et intangibilis intangibile autem dicitur duobus modis quia parvam habet differentiam tangibilis ut aer debilior corpus alio modo quia propter suam excellentiam corrumpit tactum sicut ultra habitum sensus modo sic est in questione

Utrum corpora dura possint se tangere et aere

Primo quod sic quia quando inducens lignum facit ferrum tangere lignum quod ferrum et lignum se tangunt et sunt corpora dura ergo corpora dura se tangunt aliis per exemplum secundo quia ingressus ferreus dividit lignum et primo transfert totum aerem intermedium et sic tangit lignum Probatur 2o quia latera ligni tenet ferrum ita ut non possit ferrum extrahi igitur latera ligni tangunt ferrum Ergo patet quod aer qui mediat inter ferrum et lignum dimissus est [illegible] Ergo non mediat inter ferrum et lignum non est medium et per consequens se tangunt Secundum igitur inter ferrum et lignum non est medium et per consequens se tangunt sequitur quod [illegible] dicitur primum Contra quia non esset possibile duo corpora dura se tangere sequitur quod [illegible] non aliud quiesceret immediate supra terram sed quod esset debilioris resistentie quam sit activitas ipsius quod defendat [illegible] ad terram ut igitur immediate tangit terram et sic [illegible] potius sed quod duo corpora dura se tangunt Dt non immediate tangit terram ut sic inter terram et ipsum [illegible] erit medium sed aer et per consequens [illegible] immediate quiesceret super aerem qui est levior [illegible] et minoris resistentie quam ipsius [illegible] sit activitas Ergo augetur et descensu et experientia videmus multa corpora se tangere ut dolii vel asseres tandem se tangunt perfecte vino amen et argentum in vase argenteo et aurate se tangunt ergo [illegible] [illegible] calidissimum potius super lignum tamen ipsum eo quod ipsum [illegible] ergo [illegible] [illegible] est duo corpora se tangere tertia quia quero [illegible] ubi erit ipse est [illegible] vel [illegible] [illegible] Argumentum quarto latera clavi facit intrusi in lignum [illegible] non est aliquid medium ergo corpora dura possunt se tangere sine medio aliud per [illegible] quod est contra compressio latera quod omne corpus aliud expellit [illegible] quod ergo 1a corpora se tangunt sine medio In oppositum autem est auctoritas philosophi dicentis quod [illegible] aqua est unum corpus [illegible] tangere aliud in aqua et eodem in aere nisi mediet aqua vel aer [illegible] auctoritas [illegible] se dicit [illegible] [illegible] sed quod [illegible] est quod corpora [illegible] se tangere in corporibus humidis [illegible] aliquod corpus [illegible] [illegible] se tangit in aqua [illegible] videmus quod inter [illegible] quia [illegible] corpora dura se tangunt in aqua [illegible] corpus durum [illegible] 1a corpora remanet [illegible] humiditas [illegible] humidum non est corpus [illegible] humiditas [illegible] de subiecto in [illegible] eo quod [illegible] in aqua ergo illius humiditas [illegible] aqua et per consequens inter 1a duo corpora [illegible] aqua et [illegible] [illegible] quod non se tangunt Tangentia enim sunt inter que non est medium et [illegible] est in ac [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] subtilitatem et imperceptibilitatem aeris [illegible] [illegible] difficultates [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in primo [illegible] notabile et [illegible] difficultates [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] Racio primo quod de [illegible] [illegible] supponendum sunt due probabiles opiniones [illegible] notabile que stat in [illegible]

fo 22[illegible]

opinio notabilis

et 3a conclusio. Prima suppositio: in motu successivo et locali non sufficit resistentiam
intrinsecam nisi resistat [illegible] per inductionem. Secunda suppositio [illegible]
in vacuo causatur ex resistentia intrinseca non extrinseca. Tertia suppositio quod nulla res
[illegible] aeque [illegible] moveretur cito ab loco propinquo et loco distante puta quia
moveretur ad illa loca in instanti eo quod non [illegible] quia [illegible] non esset
resistentia. Ista patet [illegible] in quarto physicorum [illegible] quod si aliquid moveretur in vacuo
moveretur in instanti. Quarta suppositio: omne corpus naturale naturaliter inclinatur ad re-
plendum locum ne sit vacuum [illegible] non abhorret vacuum. Quinta suppositio quod
aliquod corpus naturaliter vult replere locum ne sit vacuum nisi sibi natura resistit.
Primum dictum: possibile est duo corpora dura ex superficie plana se tangere, patet per experi-
entia [illegible] superficie plane secundum qualibet partem illa tangentia
se. Secundum dictum: quod duo superficie plana tangentes se [illegible] unum separari
ab alio secundum qualibet partem sui ita quod ad partes [illegible] et eadem [illegible] separentur.
Tertium dictum: quod superficie plana aeque cito secundum omnes partes sui separetur ab alio
superficie plano non [illegible] sequeretur vacuum esse ut si duo [illegible] superficie plane
[illegible] se ponantur tangentes se [illegible] non [illegible] aliquod corpus
et si superior elevetur aeque cito secundum qualibet suas partes [illegible] quod in
medio [illegible] sit vacuum [illegible] non [illegible]
aliquid medium [illegible] subito et in instanti mutare sub qualibet parte [illegible] quod
in eodem instanti mutatur [illegible] ad extremitates illarum [illegible] et ad medietates [illegible]
[illegible] ista opinio potest duo [illegible] quod natura aliquod corpus [illegible]
et motu localiter in instanti. Tertium quod duo corpora dura possunt se tangere sine medio
[illegible] impossibile. [illegible] est alia opinio quae [illegible] esse [illegible] primo
ponit duas suppositiones duas conclusiones et [illegible] dicta. Prima suppositio [illegible]
dura sunt illa corpora quae [illegible] et resistunt tangenti. Secunda
suppositio: illa corpora dicuntur se tangere quorum [illegible] ut [illegible]
non sit aliquod corpus medium. Prima conclusio est quod [illegible] duo corpora dura est possibile
se tangere [illegible] conclusio [illegible]
corpora dura se tangunt et de isto [illegible] opinio [illegible]
iste quod possunt se tangere [illegible] duo corpora dura et sic est [illegible] demon-
strare [illegible] et [illegible] quod possunt se tangere [illegible] liquefacta et
sunt [illegible] se tangerent. Secunda conclusio [illegible] est naturale
aliud est [illegible] Tertium non est possibile
naturaliter vacuum esse [illegible] Primum non est possibile [illegible]
aliquod localiter moveri in instanti [illegible] Secundum quod duo corpora dura se
tangunt [illegible] tangentes se secundum superficies [illegible] ubi superficies
est [illegible] Quartum quod duo corpora superficie plana se tangentia non [illegible] possibile
[illegible] Quartum dictum
naturaliter unum ab alio separari aeque cito secundum omnes suas partes tamen aer [illegible]
quod unum separatur ab alio aeque cito secundum omnes suas partes [illegible] ad me-
dietates illorum corporum [illegible] ad extremitates illorum corporum [illegible] ad me-
dietates [illegible] moveretur in instanti [illegible] quod impossibile est natura duo corpora
dura se tangere sine aliquo medio. **[illegible] 20** circa [illegible]
[illegible] dubitationes. Prima [illegible] sit [illegible] non est [illegible]
[illegible] opinionis. Prima [illegible] quod sit [illegible] non est [illegible]
[illegible] esse [illegible]

alia

opinio alia

opinio prima

ut valuit arguere dicere quod erunt plures sensus tactus cum dixit ipse esse plures sensus tangibiles dubitative. Unum dicit unum enim sensus tactus non esse unus quia non est unus quia contrarietas posset quod puta quod sit unus simpliciter Prima est quod sensus est unus unius obiectum est unum id est organum est unum organum ad sensus tactus est unum et eius obiectum eius quod est tangibile est unum et adequatum illi potentie sic quod quando visibile est unum ad potentiam visivam Sed tamen videtur arguendo quod aliter sic sensus tactus non est unus quia sicut ut patet tangibilia est enim tangibile activum ad passivum et activum est calidum et frigidum passivum ad durum vel molle. Et si forte dicatur quod calidum frigidum durum molle non continentur sub eadem specie specialissima quia non potest esse unum obiectum sensus tactus non videtur quod contra quia enim est quod continentur sub eadem specie subalterna que est qualitas tangibilis. Unum enim unum plura esse contrarietatem ut albi nigri lucidi et tenebrosi que simul non possunt sub eadem specie specialissima continere. Et ista opinio licet sit probabilis non tamen est de mente philosophi quia dicit sensum tactus non esse unum tactum patet quia nisi quod est unum sensum tamen eiusdem duos actus percipimus totam virtutem illius potentie similiter ergo si actus quod tactus sit possit quod duos actus percipimus ergo sensus tactus non est unus sed plures arguitur quod non quod minor patet quia sit sicut aqua humida et frigida hoc autem non potest esse eodem actu patet quia humidum est actum sentiendi esse sine tali actus obiecti quo remoto ille actus sentiendi manet sed remota frigiditate ab aqua per calidum ut humidum adhuc tactus sentiet humiditatem ergo ergo actus unus non est actus talis Similiter sensus ab aqua magis frigida recipit una species in organo et ab ea magis humida recipit alia et ille species sunt principium actus vel formale vel inclinativum. Contra dicitur supposito unum obiecti unus actus hic videtur dictum eorum in quo dicit sensum tactus esse unum genere subalterni requiritur enim quod sit unus genere proprio ad eius unitatem non sufficit cognoscere unitas genere subalterni Nam tangibile non est unum unitate propria licet sit unum unitate generis Sed aliter aliqui dicunt arguendo philosophum loqui dubitative parisformiter possunt dici de qualibet alia ante Nam arguere exprobrat apparentem evasionem que potest dari contra hoc quod sensus tactus est plures. Ad argumentum quod eorum dicitur quod organum est unum et obiectum est unum non simpliciter sed secundum quid Et hoc patet quod non oportet ponere sensus sensus et obiectorum propter pluralitatem sensum tactus enim non est plures nisi secundum quid et sic patet quod ista opinio male reddit invalida. Et ideo est alia opinio que videtur esse de mente ipsius Nunc Salutionis ponuntur autem supposita. Suppositio prima in potentia tactiva est ponere duas entitates. Prima est Entitas unius potentie tactive Sed potentia tactiva est entitas et ideo est alia unita organo tactus Secunda entitas complexionalis est Entitas unius organi que est propter corporis mixti secundum quidam rectorem extremum secundum tamen tangibilis. Tertia est entitas qualitatis complexionalis unius organi que vocatur dispositio ut prima organi Sed ex complexionalis unius organi que vocatur ex primis qualitatibus elementorum resultat una quarta forma specialis que vocatur forma mixti Et alie corrumpuntur et non manet nisi virtualiter Sed ex eis rumpunt quatuor qualitates prime et ex eis resultat una quinta qualitas que vocatur complexionalis mixti vel organi que virtualiter continet quatuor qualitates primas Secunda suppositio quod quinta qualitas complexionalis organi virtualiter continet caliditatem et frigiditatem quam est perceptiva frigiditatis et caloris Et per quintam qualitatem complexionalem virtualiter continet siccitatem et humiditatem et hec potentia tactiva est perceptiva humiditatis et siccitatis Tertio ponuntur duo distinctiones sensus tactus potest capi dupliciter Uno modo

opinio 2a

tactus 12a q.

per ipsa posita actu que est caro circa mediantibus organum tactus. Alio modo per ipso or-
gano tactus. Et ideo per ipsa qualitate complexionali que est una qualitas media consen-
sa per totum corpus [illegible] continue non contra qualitates primas secundum esse proportionatas
Unde distinguo triplex unitas est quedam est unitas infinita et continuativa sive
per materiam a qua aliquid dicitur unum eius intrare et solidare. Alia est unitas
formalis a qua aliquid dicitur unum [illegible] continue una [illegible]. Alia est unitas
finita et obiectiva a qua aliquid dicitur unum unitate sui subiecti vel obiecti. Ex
his dicimus secunda dicta primum tactus est unus sensus unitate [illegible] infinita et conti-
nuativa patet quia si capiatur tactus pro posita materia tunc tactus est caro conti-
nuativa ipsa aia non evidens est quia aia est una unitate infinita et conti-
nuativa. Si vero capiatur tactus pro organo sic est quidam nervus extensus per totum
corpus qui est unus continue [illegible] tactus capitur est unus unitate infinita
et continuativa. Si vero capiatur tactus pro qualitate complexionali disponente ipsum orga-
num quod est una qualitas media extensa per totum corpus [illegible] in ipso or-
gano tactus igitur evidens est quod est una unitate infinita et continuativa. Quantum
dictum tactus est plures sensus qualitate formali patet quia continet formaliter plures
qualitates distinctas que non reducuntur ad aliquid commune sed hoc sive capiatur pro
organo sive pro qualitate complexionali. Tertium dictum sensus tactus est plures
sensus plures [illegible] et obiectiva patet quia si posita una [illegible] obiecti
unum adequatum sed tactus non habet unum obiectum adequatum sibi quia nam
dicitur [illegible] calidum et frigidum [illegible] possent [illegible] et [illegible]
quod non est unus sensus unitate finita et obiectiva. Nota quod si posita est per
ceptiva unius sensus unitate [illegible] tamen de aliquibus [illegible] illius
potentie quod ab illa posita [illegible] ut de calore et albi et motu. Sed
qualitates tangibiles non habent unum genus obiectum tactui unitate [illegible]
de ipsis patet quia qualitates active et passive sunt de prima specie qualitatis qua-
litates vero passive ut durum molle de secunda specie. Et ideo [illegible] sensus tactus
est receptivus plurium qualitatum non reducibilium ad aliquid commune obiectum. Una
dubitatio. Utrum caro sit organum tactus pro solutione suppono quod duplex est
caro. Nam quedam est caro nervosa quedam autem est caro pura que sit
[illegible] quia nervosa. Non tamen est medium sed et organum [illegible] est
medium quod non organum sed tamen illi nervi [illegible] tamen carni
[illegible] nervi sunt in [illegible] autem carnes [illegible] mobiles
ita quod non sit caro pura in [illegible] vel [illegible] ut [illegible]
[illegible] sunt [illegible] nervorum [illegible] extendentium per corpus
ad modum [illegible] ad [illegible] in folio arboris sic est per
illos nervos vel ramusculos dirivatos a corde ut videtur usque ad
per totum corpus. Hic suppono. Dico primo quod caro dicta primum caro non est organum
tactus patet per verbum textus [illegible] aliunde quam organum [illegible]
dicitur continuatum organo sensus sed caro non continuatum [illegible]
[illegible] sensus [illegible] de [illegible] receptis in organis [illegible] est non secundum
[illegible] et medium. Secundum dictum organum tactus est quidam nervus extensus per totum corpus
[illegible] quia ille nervus continuatur organo sensus [illegible] in [illegible]
nervi [illegible] derivate a corde secundum [illegible] et a [illegible] secundum medios continuatur
sensu [illegible] per quam continuatorum fit mutatio sensus [illegible] quia sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] fundamentum in carne que est corpus mixtum in quo sunt

Qualitates active et passive saltem virtualiter [illegible] tactiles fundantur in nervis et venis. Sed virtus tactiva est [illegible] animalis [illegible]. Tertium dictum. Ille nervus non est sic extensus per totum corpus quod in qualibet parte corporis sit, quia per ipsius nervum patet quia aqua [illegible] est pura non nervosa, nec per suppositionem prius positam. Quartum dictum. Ille nervus est sic extensus quod non est dabilis aliqua pars corporis in qua non sit nervus vel vena [illegible] non intrusione nervus et hoc sufficit ad sensationem.

Et si queratur an necesse sit ponere organum tactus coextensum toti corpori animalis, dicitur quod sic, quia qualitates tactiles possunt agere in quamlibet partem corporis, quia quelibet pars mixta est ex hiis elementis et in qualibet parte hec elementa reducuntur ad medium, et per consequens qualibet pars animalis est in potentia ad receptionem et passiones naturales ab excellentiis qualitatum. Sed si in una parte animalis non esset organum tactus discretivum huiusmodi excellentie, tunc ita posset corrumpi [illegible] corpus ab eis. Ideo ad cognoscendum quecumque conveniencia ad conservationem talis et ad fugiendum nociva corruptiva animalis necesse est organum tactus esse coextensum per totum corpus animalis et sibi intrinsecum, ne deficeret cognitio quando ab excellentiis tangitur. Sexta difficultas: utrum ad tactum requiratur medium extrinsecum in quo fiat. Et arguitur primo quod non, quia medium debet esse denudatum a propriis [illegible] est medium [illegible] inductive, sed aer vel aqua que sunt media [illegible] extrinseca tactus non sunt denudata a qualitatibus tangibilibus, ergo non requiritur. [illegible] qualitates tangibiles [illegible] sentiuntur in medio extrinseco, ergo non [illegible] medium extrinsecum [illegible] non [illegible] quia in hyeme sentimus frigiditatem aeris [illegible] in alio tempore ab aere [illegible] fit medium vel [illegible] contrarie [illegible]. Tertio arguitur tangens et tactum sunt contigua, ergo [illegible] sunt [illegible] non requiritur aliquod medium in [illegible] est nota per diffinitionem contiguorum, et per consequens non requiritur aliquod medium [illegible]. Quarto sic: [illegible] non plus immutatur a medio extrinseco [illegible] obiecto, sed sunt [illegible] non requiritur medium extrinsecum. [illegible] immutatur a [illegible] mente aliquo [illegible] immutatur a medio [illegible] ab obiecto [illegible] medium est [illegible]. Pro solutione [illegible] primo [illegible] ad [illegible] et [illegible] reprobationem eiusdem. Dicitur [illegible] opinio [illegible]. [illegible] ad [illegible] existens in aqua [illegible] in aere existens non pati ab aere [illegible] existens in aqua [illegible] ab aqua [illegible] passio naturalis est a contrario, sed locus naturalis non est [illegible] conformis locato [illegible]. Secundum dictum [illegible] est quod si [illegible] talia [illegible] non est ut [illegible] sunt sed [illegible] commixtorum atque vaporum ut [illegible] non [illegible]. Contra [illegible] dicit [illegible] primo [illegible] corpora media non [illegible] elementa locata [illegible] naturalem [illegible] elementi [illegible] in [illegible] sed [illegible] elementa [illegible] potest ab alio alterari ab eo, ideo non obstante locatione [illegible] corporum [illegible] ab [illegible] pati ab eis [illegible] quia elementa alterant se [illegible] pati ab eo [illegible] se movere [illegible]. Dicitur [illegible] quod est in potentia tale pati [illegible] qualitatum [illegible] est in actu tale, sed corpora media sunt in potentia ad excellentias qualitatum [illegible]. Contra secundum, in actu [illegible] non sunt ad medium reducta [illegible] et temperata [illegible] in [illegible] sed [illegible] aer [illegible] generatio [illegible] mixtionem in [illegible] ad mixtionem [illegible] alterationem [illegible] alteratio in aqua et ab aqua [illegible] aqua pura vel aqua mixta [illegible]. Dicitur [illegible] aqua calefacta est aqua pura [illegible] sibi mixtum [illegible] pura [illegible] non requiritur ad suam alterationem aliquod corpus sibi mixtum [illegible] non potest alterari et per consequens alterare [illegible] mixta [illegible] elementa [illegible] est aqua calefacta et aer frigefactus non sunt elementa [illegible] in regione [illegible] quod qualitates tactiles non essent [illegible] in regione [illegible] secundo de generatione [illegible] mixtorum [illegible] ibi [illegible] motus [illegible]. Quarto si ibi esset [illegible] ibi esse [illegible] non [illegible] tertio [illegible] tangeret [illegible] frigiditatem non [illegible].

vel aquam quod elementum sensus sed terra potest immutare tactum quarum et propter variam [illegible]. Opinionem vero dat sub ponderibus sunt 3ᵉˢ suppositiones et aliqua dicta. Prima conclusio quod tactus potest comparari ad qualitatem tangibilem inherentem vel adherentem in existentem in ipso subiecto vel in alio sibi coniuncto. Secunda conclusio quod qualitas adherens vel coniuncta corpori non terminato sed fluido ut est in corpore terminato et non fluido. Tertia conclusio quod extrema tangentis et tacti que sunt humida a siccitate [illegible] inferiorum aqua dicta patet quod si comparetur tactus ad qualitatem inherentem potest sentiri tactus sine corpore extrinseco medio sed de calore apostematis quod sentitur valde vehementer non autem nisi per tactum [illegible] medietatem [illegible]
Prima conclusio comparando tactum ad qualitatem adherentem existentem in corpore non terminato sed fluido qualitas huiusmodi corporis [illegible] immediate sentitur sine corpore medio alio a corpore cum [illegible] sed immediate tangentem patet quod qualitates aque vel aeris que sunt corpora non terminata sed fluida immediate tanguntur sine corpore alio a propriis subiectis. Secunda conclusio ubi qualitas adherens sit in corpore non fluido extrema tangentis et tacti sunt humida et tunc sentitur qualitas alicuius corporis mediante alio corpore sed subiecto [illegible] illius sine sit aer sive aqua. Quod dicitur quod extrema sunt humida hoc potest esse vel propter caliditatem corporum se tangentium consumentem humiditatem corporum propter [illegible] ut fortem applicationem ad invicem eque violenter expellendam. Et ad rationes in oppositum dicendum
quod alia potest considerari quantum ad suas qualitates activas et passivas et sic ipsa non sunt sensibilia sed quantum ad motum alterationis ut secundum quod [illegible] sed [illegible] Et hoc secundum quod sunt [illegible] et sic sunt sensibilia. Ad secundum dicendum quod [illegible] potest calefieri [illegible] de igne [illegible] non possit quod [illegible] aliorum elementorum et maxime activa et calor [illegible] aliarum qualitatum maxime [illegible] ut dicitur quarto metheororum. Et ideo non est [illegible] Non est aqua que est maior
ad rationem [illegible] difficultatem. Ad primam dicendum quod medium debet esse denudatum a qualitatibus tangibilibus omnino vel a summis excellentiis. Sed [illegible] media ipsa aer et aqua [illegible] sunt media. Ubi autem habent aliam qualitatem in magna excellentia tunc magis sentiuntur quam alia [illegible] impedientur sensationem aliorum sicut patet de aqua congelata vel valde calefacta et de aere valde frigido. Ad secundum et tertium dicendum quod si duo corpora tangentia valde sunt sicca in suis ultimis tangunt se sine medio. Et sunt [illegible] et corum ultima sunt sicca. Ubi autem [illegible] sunt corum ultima non tangunt se immediate sed mediante corpore humido. Ad quartam dicendum quod aliquod potest esse [illegible] alio a causalitate aut tempore aut situ ita dicendum quod [illegible] immutationem medium extrinsecum quam [illegible] medium potest esse secundum situm aut secundum causalitatem in aliis sensibus ut [illegible] in visu immutatur enim medium prius a visibili secundum situm quod est ei propinquius et secundum causalitatem quia immutatio medii est causa immutationis organi licet non prius tempore quia visus est in instanti. Tamen in auditu media est prius immutatio medii causalitate situ et tempore quia [illegible] in aqua [illegible] sed in [illegible] ab organo non quia [illegible] mediante motu locali. Sic est in olfactu et gustu in quo gustu medii intrinseci immutatio est causa immutationis organi licet prius tempore immutetur [illegible] [illegible] medium intrinsecum et organum. Sed in tactu medium extrinsecum prius quod immutatur secundum situm quia est propinquius. Non tamen prius tempore. Sic potest tempore [illegible] clipeus et clipeatus non autem prius causalitate. Non enim clipeus percussus percutit clipeatum. Licet aer vel aqua cum sint media extrinseca immutant organum tactus licet bene immutat organum tactus [illegible] sint abscisa. Et ideo quia medium extrinsecum in tactu est [illegible] secundum [illegible] [illegible] quod non potest autem [illegible] sine [illegible] licet tactus [illegible] in aere

aut in aqua et ea non tangit in medio ... modo perfecto [illegible]
de necessitate tangunt [illegible]
[illegible] tangentes se [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Conclusio 1a [illegible]

[illegible]

Dubitatur primo [illegible]

[illegible]

Tamen oppositum [illegible]

[illegible]

ad racionem dubij

[illegible]

Dubitatur 2o [illegible]

[illegible]

Supra vero cum quod sensus non [illegible] consignatur obiecto non est aliquid ab[solu]tum sup-
ponam [illegible] hoc est [illegible] sit aequale [illegible] sentiendi [illegible] probatio
[illegible]. Prima si in sensu esset forma abstracta sensus magis activa quam passiva et sic
[illegible] magis quam [illegible] actualitas [illegible] magis passiva
quam activa [illegible]. Confirmatur quia quanto [illegible] actiua passio
[illegible] aliquid sortitur in susceptio ut absoluto. Alio a [illegible] non est forma
abstracta [illegible] forma [illegible] quantitate in susceptio ut alio abstracta a quantitate quia [illegible] potentia a
qua quantitate separata [illegible] Prima [illegible] secundum includere [illegible] ad [illegible] quantitate
In oppositum est [illegible] in textu dicens quod sensus est receptivus specierum sine materia [illegible]
[illegible] quod cera suscipit formam anuli sine materia [illegible] ut [illegible] et sine [illegible]
quod [illegible] sensus visus recipit colorem a visibili et sensus auditus sonum ab audibili et olfactus
odorem ab odorabili non recipiendo materiam illorum [illegible] in [illegible] Prima
solucionem istius dubii [illegible] agens et patiens [illegible] dispo-
sitio sit agentis aliud et patientis non [illegible] disponitur ad formam que est in age-
te [illegible] distinctionem [illegible] quod patiens [illegible] recipit for-
mam secundum eundem modum quo est in agente ut quando materia agentis disposita
est ad illam formam sicut [illegible] in [illegible] actione naturali in qua sunt agens et
patiens in materia. Sed [illegible] recipit sine materia non quod forma in eo rece-
pta sit sine materia [illegible] sine materia [illegible] recipit formam non [illegible] dis-
positionem precedentem ut recipiendo non recipit dispositionem materie precedentis. Ex hoc
patet [illegible] anima ab [illegible] quod sensus sit receptivus sine materia [illegible] per similitudinem
de cera et sigillo que maxime est conveniens quia non est eadem dispositio cere ad
ymaginem que erat in ferro vel auro [illegible] cera [illegible] sigillo aureo quan-
tum ad ymaginem non quantum ad dispositionem auri [illegible] aliud quia sensus non
eodem dispositus est ad recipiendum formam vel speciem [illegible] materia [illegible]
Et ideo recipit eam speciem sine materia et [illegible] forme aliomodo [illegible]
sunt in sensu et in re sensibili [illegible] in re sensibili [illegible] esse reale [illegible] esse
intentionale vel spirituale. Ad rationes dubii ad primam dicitur quod [illegible] necessa-
rie quod patiens recipiat formam secundum eandem dispositionem qua est in agente non est [illegible]
[illegible] naturali passione [illegible] intentionali [illegible] in proposito [illegible] sic
intelligitur quod agens non agit nisi secundum quod est in actu et non secundum quod est in potentia
Et [illegible] ab agente [illegible] recipit patiens nisi secundum quod est in actu [illegible]. Ad
secundam dicitur quod contraria [illegible] sunt activa [illegible] opponuntur [illegible] et sunt contra-
ria [illegible] ideo [illegible] quod sensus recipit species [illegible]. Alio non
sunt activi [illegible] dispositionem reali qua [illegible] recipit formam naturalem et materialem
que dispositiones sunt [illegible] activa et passiva [illegible] non est [illegible] quod sensus [illegible]
[illegible] recipiat speciem. Ad tertiam dicitur quod [illegible] sensus non
recipit colores [illegible] sed [illegible] intentionaliter [illegible] immutatio
non possit separari a naturali immutacione [illegible] reali [illegible] et ideo recipit
speciem sine materia ut sic. Ad quartam dicitur quod similitudo non [illegible] ad id
de quo procedit [illegible] forma [illegible] non est forma abstracta sic [illegible] ut [illegible] probatum est sed
in hoc est similitudo [illegible] quod non [illegible] forma cera [illegible] anulo et sigil-
[illegible] est similitudo forme anuli non [illegible] quia [illegible] recipit formam [illegible] non
[illegible] aptatur obiecto [illegible] et [illegible] recipiat formas obiectivas
sic [illegible] colores [illegible] colores non [illegible] quia [illegible] non sunt ad

Dubium pa[illegible]

ad dubium

sentencie imutacõis ad dicta et modis Ad Racões an obm ꝯͣrios principalis
dr̄ Ad primam ꝫ mīr secundum et latera ligni ꝫ aer intermedius
quam pate . . . ne detur diuida a sensui et ne pagea sit varium
et pte dicitur ad alias duas Ros . . . tanta grosso corporis
sunt in aer sine in aqua ꝫ mediat ut aqua ut aer . . . de ꝯͣrios suis
explanaco textus ꝫ aut vniusalit de oi sensu

tractatus de sensu

Arē et vltimus tractatus sequitur sedi libri de aīa in quo aīs defimat de sensib*us*
exterioribus de mō corp*oris* et de imutacōn corporis et de sensu gm et diuidit
cum duo tanta In primo defimat de sensibus exterioribus . . . imutacōi ab
corporis obiect*is* et diuiditur in zᵒˢ ptes In pa intendit . . . pa ꝯͣ sensus
corporis obiect*is* . . . suscepit formam animalis
est susceptiuus spez sensibilium sine materia . . . a visibili et
sine materia . . . cere . . . sensibili . . . ab odorabili non recipiendo
sensus auditus sonum ab audibili et olfactus odorem ab odorabili . . .
materiam illorum et subdit ꝙ organum pone sentiue . . . in quo est ipsa
sentiua . . . subiecto . . . caro ipsius organi
in . . . gradu excellencie sensibilium corrumpit sensum probat ꝙ excellencie sensibilium
corrumpunt proporcionem qualitatum primarum . . . forma et . . . organi
gradu plante non senciunt . . . aiaz et pacuunt a qualitatibus
tangibilibus in . . . calefiunt et infrigidantur probat ꝙ non habent . . .
illam qualitatem que requiritur ad sensum tactus Quarta gradu tenet . . .
et . . . omne quod patitur a sensibili fit sensacō . . . omne quod patitur
ab odore fit olfaciens et omne quod patitur a visu sit videns . . .
et duabus . . . quicquid agit in olfactum . . . odor . . . patitur
. . . lux tenebre sonus et odor videntur agere . . .
odor . . . olfactum . . . Et tamen . . . sonus agere in . . . sensum . . .
. . . inanimata . . . Illud soluit ponendo . . . et alia sensibilia
. . . a qualitatibus tangibilibus
. . . inanimata patiuntur aliquid a qualitatibus tangibilibus . . . inanimata patiuntur
. . . non . . . patiuntur ab odoribus et sonis . . . inanimata . . .
ab . . . ꝙ aer fetet . . . aer aliquid patitur ab odore . . .
. . . In ista 2a parte . . . intendit . . . sunt . . .
sensus exteriores scilicet visus auditus olfactus gustus et tactus probat . . .
. . . obiecto
sonum sunt . . . probat . . . ab . . . olfactus
. . . ut . . . medium ut . . .
. . . aer ut aqua et . . .
. . . omne medium sentiendi . . .
. . . omne organum est a dominio
. . . probat ex parte organorum ꝙ omne organum est a dominio . . . aer . . .
. . . elementorum . . . a dominio aque . . . aer . . .
auditus . . . nullus est a quibus . . . et . . . apparatus . . .
est olfactus et si . . . tactus . . . nullus . . .
. . . in tactu maxime . . . Consequenter in 2a parte . . . et . . .
. . . est sensibilia . . . non est ponendus aliquis sensus . . . sensu
ab aliis . . . probat . . . Quinta . . . Racio
. . . sensibus . . . non est ponendus alius sensus . . .

Nullum obiectum sentitur sensum proprium ab aliis distinctum sentitur ab alio sensu vel
ratione Sed sensibilia communia sentiuntur ab aliis sensibus per se quod non sentit sensum
proprium ab aliis distinctum sensorium probat quod si non sequeretur quod motus non magis
perciperetur a visu quam gustu quod est falsum Alexandri filius Tertia ratio quia non sunt
sensus proprii ab aliis distincti quae a pluribus sensibus per se percipiuntur Sed sensibilia
communia a pluribus sensibus percipiuntur ergo etc. Dubitat unum dubium Quare propter
primum sensibilia communia a pluribus sensibus Solvit quod est ut percipiat diversitatem inter
sensibilia propria et communia Sed cum sensibilia communia solum percipiuntur ab uno sensu
non viderentur differre a sensibus propriis Quoniam autem sentimus In hac
2a textu ubi unum sensum inferiorem Et dividitur in duas partes principales
In prima auditur veritatem et modo ponendi sensum communem In secunda dicit
actionum sensuum particularium Et per ista obiectorum diversorum sensuum Et dividitur
in sex particulas Quoniam sex questiones quas vero solvit prima In prima intendit
quibus Quoniam prima tamen prima questionem Et est haec Utrum sensus particulares percipiant
suas operationes aut ille percipiantur ab uno sensu Secunda questio tamen duas rationes
prima parte Et duas secunda parte rationes prima parte est talis quod si actiones
sensuum particularium perciperentur ab uno sensu sequeretur quod visus esset
sui ipsius quod est impossibile probat quam quod impossibile est aliquem apprehendere se
videre colorem nisi videat colorem Secunda ratio Quoniam si actiones sensuum particularium
perciperentur ab uno sensu eadem ratione actio illius sensus perciperetur ab alio sensu
et sic esset processus in infinitum Secunda parte ponit aliquas duas rationes Prima est quia
sequeretur quod unus esset sensus Secunda ratio quia sequeretur quod visus esset colorata
vel esset color quod est impossibile Tertia questio tamen solutionem questionis et ponit
dat solutionem ad primam rationem factam in prima parte Et est quod tenebra vel
est color vel colorata et tamen percipitur a visu Secundo dat veram solutionem questionis
et est quod Et sic aliquis sensus qui percipit colorem in praesentia colorum et tamen non
percipit actionem in qua consistit color Alius est sensus qui percipit colorem in
absentia colorum et haec est percipit visionem et actum sensus et vocatur sensus communis
In 2a parte huius primae partis huius tali solvit 2am questionem quae est quod
cum sensibilibus et sensus sunt unus actus quare sensibile non sentit per sensum Solvit
quod cum motus actio et passio sunt in patiente actus enim activi et passivi
sunt in patiente ideo non est moventis movere nec agentis pati Similiter est
de actu sensibilis et sentientis Sicut enim actio et passio sunt in patiente
et non in agente Sic et actus sentientis et sensibilis non est in sensibili
Sed in sentiente ideo sensibile non dicitur sentire sed sentiens In 3a parte solvit
3am questionem quae est haec Cum sensus et sensibile sunt corrumpuntur Solvit ponendo
distinctionem quod duplex est sensus et sensibile scilicet in potentia Aliud est sensibile
in actu Et ille sensus in actu sibi corrumpitur cum sensibile in actu probat Secunda
corpore est unus actus quod corrumpitur actus unius corrumpitur et actus alterius
Et per quod corrumpitur actus unius corrumpitur alterius In 4a parte solvit
etiam questionem quae est haec quare sensibilia corrumpunt sensum et quare delectant
sensum Solvit quod quia sensus consistit in quadam symphonia hoc est in quadam
media proportione quae autem proportio corrumpitur per excellentiam ideo excellens
sensibile corrumpit sensum sicut vox excellens gravis vel acuta corrumpit auditum
et excellens gustabile corrumpit gustum Sed sensibilia deminuta ab
excellentiis delectant sensum ut dulcia et salsa et talia sunt proportionata

in gravi et acuto delectat auditum, temperatum vero calido et frigido
delectat tactum. Tercia particula huius capituli movet et solvit quandam questionem que
est utrum aliquis sensus discernat sensibilia [illegible] a sensu communi particulari. Dicit quod in
particularis sensus proprie sentit suum proprium obiectum et discernit differencias eius ut visus
discernit album a nigro et gustus dulce ab amaro et similiter de aliis. Sed
sensus communis discernit inter obiecta diversorum sensuum, patet quia nos discernimus inter
album et dulce. Et ulterius sentimus quod sensibilia diversorum sensuum ab invicem differunt,
ergo necesse est quod hoc fiat per aliquem sensum. Illa enim sensibilia sunt et non per
alium sensum quam per sensum communem. Ergo sensus communis ponit differentiam inter obiecta diversorum
sensuum, cum non sit per alia tamen quam per [illegible] [illegible] quia necesse est quod fiat
per unum sensum et non per plures et non per diversos sensus, ergo per sensum communem.
[illegible] probat per simile quia si ego dicerem me sentire illud esse album et alius
sentiret id esse dulce, ego non possem ponere differentiam inter album et dulce.
Similiter si unus sensus cognosceret unum obiectum et alius sensus cognosceret aliud obiectum,
nullus illorum posset ponere differentiam inter illa obiecta. Ideo est necesse quod idem
duorum obiectorum, sed sit per unum sensum et quod fiat in eodem instanti temporis. Probat per simile
quia si aliquis ponat differentiam inter aliqua duo, puta bonum et malum, necesse
est quod per eodem instanti temporis assignet hoc esse bonum et alterum malum. Quarta
ultima particula huius capituli movet questionem et est utrum idem sensus
[illegible] sit unus [illegible] quia non quia impossibile videtur quod unus sensus sit [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] sensus [illegible] de diversis [illegible] et [illegible] [illegible] sensus
[illegible] non est unus sensus [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] in diversis et [illegible]
moveri motibus diversis et [illegible] ergo idem sensus non potest moveri a [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] actu solum [illegible] et dicit quod sensus communis est unus et [illegible] est in
[illegible] et divisibilis. [illegible] solutionem [illegible] [illegible] [illegible] licet [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possit [illegible] in [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] acceptus
[illegible] quod sit punctus est quodammodo unus et quodammodo duo [illegible] acceptus quodammodo duo
est unus [illegible] quod est finis unius [illegible] et principium alterius est quodammodo [illegible]
et similiter [illegible] est de sensu [illegible] [illegible] quod est [illegible] aliorum sensuum et [illegible]
[illegible] [illegible] est quodammodo plures licet in se sit unus [illegible] [illegible] [illegible]
Quia autem in secunda parte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] antiquorum [illegible] [illegible] et est [illegible] [illegible]
qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
est cognitum [illegible] [illegible] sunt intelligere et sentire. Ideo non distinguebant inter
intelligere et sentire [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cognoscit intellectus cognoscit [illegible] intellectus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] augetur in [illegible] et in aliis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alterum et alia [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicebant
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscit [illegible] anima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex omnibus corporibus et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] opiniones et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in pluribus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] anima est in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] videtur [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]

est sicut cum eadem sit scientia contrariorum et distinctorum. Quarta vero illa diffinitio quae ab
motorem potest separari sed intelligere et sentire non potest ab motorem separari. Nam ipsa
est in aliquibus aliis intellectus tamen in motibus. Quinta vero quod intelligere vere et non vere
sensus autem est verorum et falsorum sensibilium est verus est. Deinde cum dicit

Fantasia autem In 2a particula huius 2e partis tali ponit differentiam inter
fantasiam et opinionem et intendit talem rationem: fantasia non est opinio quia
[illegible] cum volumus eo quod possumus ante
oculos nostros fingere idola, sed in nobis non est opinari cum volumus, cum opinio
fiat credendo verum vel falsum. Secunda ratio: ab opinione terribilis vel delectabilis
movemur consequendo aut fugiendo, fantasia autem non movet nos sicut
quemadmodum nos in consideratione fantasmatum aliquis sicut videntes idola terribilia.
Tertia ratio: opinio est ipse intellectus cum scientia prudentia et opinio sunt circa intelligibilia;
et quaedam alia. Consequenter fantasia autem ab intellectu ultimo ponit. Et sic infert quod fan-
tasia differt ab opinione differt et ab intellectu. Et quod infert quod intelligere non est
verum sentire sensu exteriori et interiori. Deinde de fantasia in 3a particula ponit
differentiam inter fantasiam et opinionem et intendit duas rationes. Prima tamen una
suppositio est et est quod fantasia est virtus seu potentia activa secundum quam fit in
nobis aliquod fantasma. Secunda est una de istis potentiis ad quibus omnibus diffe-
rimus verum a falso et ideo nec est eminens cum sit cum opinione cum scientia et in intellectu.
Secunda ratio fantasia non est ipsa probat quod sensus est potentia et ut est ipsa in actu
et hoc non quia illud non inest brutis omnibus cum in eis fantasia. Tertia
ipsa in persona quae in eis omnibus aliis. Fantasia enim non inest omnibus aliis ut
de aliis imperfectis. Secunda ratio ipsa est verus sed fantasia plures errat.
Ergo fantasia non est ipsa. Tertia ratio: cum sentimus aliquid non dicimus quod videtur nobis
sicut ut apparet sed similiter assumimus hoc esse cum autem fantasiamur
dicimus quod apparet nobis et esse ergo etc. Quarta ratio fantasie visiones apparent
dormientibus in quibus non sunt operationes sensuum. Deinde in 4a particula huius 2e partis
comparat fantasiam ad intellectum et intendit duas rationes. Prima fantasia non
est intellectus neque scientia probat omnia intellectus et scientia est semper vera. Fanta-
sia autem saepe est falsa. Secunda ratio fantasia non est aliquid quod est ex sensu
et opinione probat duabus rationibus. Prima eadem apparentia fantastica non
fit sit vera et falsa sed de eodem obiecto quaedam apparentia ipsa falsa
et opinio vera ut de quantitate solis etc. Secunda ratio sequitur quod eadem opi-
nio sit ipsa vera et falsa et quod opinio apparet secundum quantitatem rei aut
cum opinantes quod est impossibile. In 5a particula diffinit fantasiam et in-
tendit 3es rationes. Prima tamen ponit suppositionem quod in omnibus quae sunt ad for-
mam quod aliquid est motum ad formam primi moventis secundum esse et ut ipsum
motum moveat. 2o dicit etc. ipsa tactus secundum actum necesse movet consequens ipsum
Secunda fantasia est quaedam motus et ita fantasia nunquam est sine sensu et est in eodem
subiecto in quo est ipse. Quarta motus fantasie sit a sensu secundum actum. Secunda
dicto tamen dictionem fantasie quam generat ex dictis fantasia est motus a ipso
sensu secundum actum et ita tamen duas [illegible] et prima quomodo aliis multa operari
et pati secundum fantasiam. Secunda contingit eandem veram vel falsam etc. probat Secunda
aliquis ipse verus sensibilium sit sicut verus tamen quando ipsum [illegible] in [illegible]
[illegible] accidentis. Deinde infert duorum fantasie per portam 2a [illegible] particula
ponit quod nomen fantasie et tamen duas alias proprietates fantasie. Prima fan-
tasia accepit lumine ab ipso lumine per dux quod visus est maxime sensus

Dico quod pyramides [illegible] est quod videt latine nec non [illegible] videtur in luce
Sed quia fantasie manet in absentia sensibilium et sicut sunt sensibilibus et ideo
alia multa operatur in fantasia alia quia non habet intellectum ut bestie alia
vero ex velamento intellectus ad ex passione aut ex egritudine et in sompno ut homo
[illegible] consequenter [illegible] ea que dicta sunt

Utrum preter sensus proprios sit ponere sensum

communem vel non et non plures ab eis formaliter et realiter distinctum
Arguitur quod non quia si poneretur maxime hoc esset propter cognitionem operationum sensibilium sed hoc non
quia sensus proprius potest cognoscere suum proprium actum quod ad cognoscendum illum non requiritur
tur sensus communis aliter potest quod actus sensus [illegible] in intellectu sensum et obiectum et est proprium
[illegible] sensui quam obiecto sed quod sensus potest cognoscere obiectum quod est remotius ideo
ipsum potest cognoscere actum quam est propinquius Confirmatur quia si non possit cognoscere
hoc erit ex eo quod non est reflexivus sensibus Sed contra hoc sequitur oppositum Si enim non
est per se sensibilis hic sensus [illegible] hic sensus quam [illegible] sit non sed quod ponere sensum
communem ad cognoscendum actus sensuum particularium Arguitur secundo et probando quod non
requiritur sensus communis ad cognoscendum distinctionem [illegible] sensibilium Nam potentia cogno
scens differentiam [illegible] comparat ea [illegible] enim est quedam collatio sed sensus
communis non est collativus quod non debet poni propter illam causam Confirmatur quia re
latio non est per se sensibilis [illegible] ad est quedam relatio quod non cognoscitur a sensu
quam et cum non est ponendus aliquis ad ponendum differentiam sensibilium particularium Arguitur tertio
Arguitur et ... quod non ... esse unum organum sed sensus communis non est tamen unum
organum quod non est unum [illegible] clamor [illegible] quod sensus communis est plures
et in instituta Confirmatur quia vel organum eius si est unum ponetur in corde
vel in cerebro sed in [illegible] in hoc de [illegible] et ipsius [illegible] vel [illegible]
nonale cordi esse organum sensus communis et aut non in corde [illegible] quia [illegible]
bro leditur videntur sensus communis quod non [illegible] organum [illegible] esse in cerebro
Quarto et unus sensus debet esse unus [illegible] sed si poneretur sensus communis ille
esset [illegible] plurimum [illegible] Nam [illegible] calidus et dulce et quod non
est ponendus Confirmatur quia si ponetur unus moveretur sit [illegible] motibus [illegible]
sed hoc est [illegible] quia alius quod alius moveretur sensus [illegible] quod indicat de dulci
et quod indicat de amaro In oppositum est philosophus in textu In ista questione
[illegible] [illegible] in aliis [illegible] ad propositum **Attendum est primo**
quod duplex est sensus interior [illegible] est principalis et est ille quam iudicat de
sensibilibus proposita sensation sensus exterioris alius est minus principalis quam non im
mutatur in organum sensus exterioris [illegible] sensus principalis exterior
sed quam in sua cognitione non presupponit aliam cognitionem in aliquo organo
receptam ita quod inmediate cognoscit suum obiectum per suam speciem in se receptam
et non presupponit aliud in [illegible] organo sed sensus exterior minus principalis dicitur quam
inmediate ab obiecto recipit speciem et non est ab aliquo organo Dico ista et [illegible] organo
[illegible] volt dicere quod sensus [illegible] per potentiam sensitivam et [illegible] per organo
hoc supposito [illegible] quod si capiatur sensus primo [illegible] enim est unus sensus
et interior et exterior [illegible] quod potentia sensitiva est realiter ipsa anima non autem
ponende sunt plures anime in eodem Si autem capiatur pro organo tunc sunt tot
sensus et interiores et exteriores quot sunt organa et omnes illi sunt realiter
[illegible] [illegible] Sed de ista [illegible] [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] partes anime sunt [illegible] ab anima [illegible] et [illegible]
[illegible] plures partes anime Dico supposito quod sic [illegible] in textu dicitur via

vel est sensus [illegible] sensus communis et collativus
relatio cognoscitur per fundamentum
primo [illegible] in corde [illegible] in cerebro
[illegible] et [illegible] plures [illegible]
notabile
[illegible] sensus [illegible]

possimus [illegible] necessarie [illegible] ipsius [illegible] quod cognoscimus et indicamus
de illa [illegible] contrarium et [illegible] quod ponimus differentiam inter obiecta divisorum
ipsum exteriorum [illegible] sit necessario se persuadere. Nam in potentia sit [illegible]
[illegible] operationum anime [illegible] ad operationes anime ad agnam potentiam reducuntur [illegible] cogno
non possumus ponere differentiam inter ea [illegible] reflecte [illegible] alterius quod hic
pertinet ad potentiam [illegible] et non ad ipsum [illegible] et non [illegible]
sit ponere differentiam inter [illegible] non [illegible] cognoscat [illegible]
[illegible] facere [illegible] pertinet ad ipsum [illegible] quod est ponendus et
[illegible] non [illegible] in
[illegible] et [illegible] delectatio [illegible] delectatio est in actu
sentiendi tam in [illegible] in nobis et [illegible] actus [illegible] non est
[illegible] ad ipsum [illegible] ponitur [illegible] sup
[illegible] nobis [illegible] nos sentire et cognoscimus nos videre
colorem cognoscimus [illegible] nos audire sonum [illegible] propter [illegible]
coloratum vel color vel [illegible] color est [illegible] obiectum visus et
[illegible] ista [illegible] quod visus non cognoscit suum actum [illegible] actus
[illegible] color [illegible] coloratus [illegible] sensum
[illegible] cognoscitiva ab [illegible] non ab [illegible]
[illegible] ab [illegible] Avicenna [illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] non [illegible] necessario [illegible]
[illegible] in absentia [illegible] non possumus moveri
[illegible] ad sensibile distans et absens [illegible] sit ap-
[illegible] sensibilis absentis [illegible] potentiam [illegible] illa [illegible] non est [illegible]
[illegible] sola sentit [illegible] quod est [illegible] Alia via Avicenne
[illegible] ad sensum [illegible] ad plures guttas
[illegible] apparebit nobis una linea [illegible]
[illegible] aqua [illegible] moveatur [illegible] in [illegible] sit [illegible]
apparebit nobis [illegible] Et [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] non est [illegible] non [illegible] in eodem
loco [illegible] apparet [illegible] apparet [illegible] illa [illegible] et
[illegible] de [illegible] ista linea non [illegible] a [illegible]
[illegible] ponendi ipsum [illegible] cognoscendi [illegible]
[illegible] ad ipsum [illegible]
[illegible] plures linee [illegible] ad circumferentiam [illegible]
[illegible] sensationibus et [illegible] sensum [illegible]
[illegible] et cognoscit actum [illegible] quo ad [illegible] differentiam
illorum actuum [illegible] obiectorum [illegible] unum actum [illegible] distinctum
et adequatum cognoscit obiectum [illegible] per alium actum distinctum et
adequatum cognoscit obiectum alterius [illegible] et [illegible] istorum duorum actuum format
unum [illegible] actum [illegible] adequationis et distinctionis [illegible] illorum
obiectorum [illegible] distinguit et ponit differentiam [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] ponere differentiam inter obiecta diversorum [illegible]
[illegible] quod [illegible] ponimus differentiam inter [illegible] diversorum
[illegible] quod [illegible] ne
[illegible] et non [illegible] ipsum [illegible] Attendendum [illegible] Circa predictam questionem
[illegible] difficultates [illegible] est [illegible]
[illegible] difficile est [illegible] philosophos et medicos [illegible] medium [illegible]

na [illegible] cognoscit
sensum [illegible] actum [illegible]
sit [illegible] sup
se [illegible] potentia [illegible]
[illegible] sup se
quod non cognoscit se
[illegible] actum [illegible]
[illegible] visus cognoscit
colorem [illegible] non cogno
scit se videre colorem
et [illegible] non iudicat se
videre colorem quod est
actus [illegible]

est situatum in cerebro. Ratio: quia sensus communis accipit immutationem a sensibus particularibus, sed ideo eius organum debet esse situatum supra organa sensuum particularium,
et quia sunt in capite, igitur etc. Et hoc signum est quia laeso capite statim deficit sensus
communis. Aut dicit in de somno et vigilia quod organum sensus communis est
in corde primo. **Concordia auctoritatum.** Notandum primo quod sensus communis non debet
dici quod ipse proveniat de aliis sensibus. Unde licet ipse habeat organum, tamen illo modo
est communis nam organum sensus communis est unum unde non ... tamen
aliorum organorum. Nam sicut linee ad organa sic centrum ad lineas procedentes ab
eo ad circumferentiam vel ad ipsum terminatas. Et spiritus vadunt primum aliorum
organorum particularium. Et postea sensus communis ... in eo est enim sicut rex sedens in sua
sede et iudicans de actibus sensuum particularium ad ipsum terminatorum. **Secundo** notandum
est quod ab alio organum sensus communis est originaliter et principaliter et ab alio
completive. Nam ... in corde et completive in prima gravitate cerebri.
Unde ymaginandum est quod a corde ad cerebrum procedunt ... sensuum. Sed
... in quibus originaliter continentur alia omnia organa aliorum sensuum ...
in cerebro sensibiliter apparent. Et a cerebro procedunt ad organa ... Et non ita dolo
... capitis ... laborant.
... **Secunda difficultas**
... dolor fit in corde ... sensibile commune
est de obiecto sensus communis. Nam quidam dicunt quod est sensibile commune. ...
... sensibile commune est obiectum sensus communis de
... sensus communis ...
... sensibile commune ... duo
... apparet ... sensus communis duo
lapides. **Ideo alii** dicunt quod non est sensibile commune ...
... sensibile commune ... ab aliis sensibus ...
... sensibilia ... sensus communis ... ab aliis sensibus ...
... sensibilia ... non de sensibile commune quod
... **Est** ...
... a sensu communi ... sensus communis
... sensibile in communi ... sensus communis
non est sensibile commune ... sicut sensibile in communi ut
... a sensu ... de obiecto
... sensibilia ... obiectum sensus communis ...
... quod possit ... in communi ...
nomen impositum et communis tale obiectum ... sensibilia ...
sensus quod non est communis ... sensus communis ... Et ... communis ... principaliter
... communis ... sensibus particularibus ... communis ...
... sensus communis ... alia sensus particularis. Unde non quod ... sensus ... et sensus
... sensibilia ...
sub obiecto sensus communis et ... sub obiecto ...
... **Conclusio responsalis** ... sensus communis
... Et ...
... **Dubitatur primo** ... sensus communis ... fantasia ...
... ymaginatio ...
et memoria. De quo dubio est controversia inter Avicennam et alios ...
Unde Avicenna in sexto libro naturalium ... aliorum ...
distinctos situ et operatione. Unde ... dividit cerebrum in duas partes ...

Ratio quare sensus communis ...

in anteriorem et posteriorem partem anteriorem dividit in duas partes scilicet in dextram in qua
ponitur sensus communis et sinistram in qua ponitur fantasia [cellula] In parte vero posteriori ponitur utrumque medietatem
Et inter istas duas partes ponitur una in medio ad modum vermis rubei que vocatur cogita-
tiva in homine et estimativa in brutis. Alia vero cellula que est post istam vocatur yma-
ginativa et post istas duas virtutibus alie due [illegible] ista autem distinctio organorum
patet per experientiam in organis et operacionibus. Videmus enim [illegible] natura [illegible]
et distinguit organa ex parte autem operacionum hoc vel multum [illegible] retinere et recipere
in corporibus ad diversa referimus. Videmus enim quod aqua bene recipit et male
retinet et cera est e converso. Cum ergo utrumque sensitiva sit actus corporis oportet quod sit alia
potentia que recipiat species ab ea que reservat in absentia sensibilium. Et ad hoc or-
dinata [illegible] melior et [illegible] non iudicat. Et in hoc
differt ab aliis sensibus ymaginativa vero est conservativa specierum et illa sensibus conser-
vate. Dicunt ymaginatores distinguunt autem organa illarum potentiarum [illegible] potentia
bene receptiva [illegible] organum calidum et humidum. Reservativa autem calidum et
siccum et quod [illegible] potentias [illegible] in prima parte capitis. [illegible] solum non
habet [illegible] delectacionem non [illegible] in aliquo sensato [illegible] apprehensionibus [illegible]
quas recipit sensus in quibus delectatur aut tristatur. Sed necesse est animali quod prosequatur
digna et aliqua fugiat non solum [illegible] ad sensum. Sed etiam propter [illegible] utili-
tates et incommoditates sicut ovis videns lupum fugit non propter [illegible] colorem
et figuram solum sed quia apprehendit inimicum nature sue. Et avis colligit paleam
non quod delectet sensum solum. Sed quia utilis est ad nidificandum. Necesse est ergo animali potentia
ymaginativa quod recipiat huiusmodi intenciones quas non recipit sensus exterior. Et hec potentia
est [illegible] eo quod proprio [illegible] sit et [illegible] non autem potentie
pro intencionum [illegible] et eo ad apprehendendum huiusmodi intentiones que non
apprehenduntur per sensus exteriores neque per sensum communem. Dicitur autem estimativa huius po-
in media parte capitis. Et potest quod distinctio. Estimativa est potentia [illegible] eliciens
ex speciebus sensibilibus in ymaginativa reservatis intentiones non sensatas sicut ovis ex
colore et figura lupi elicit intentionem inimici. Et dicuntur intenciones non sensate quia
que nullo sensu exteriori percipiuntur et tamen ex illis eliciuntur. Et differt hec potentia ab yma-
ginativa quia hec potentia est apprehensiva. Alia est reservativa. [illegible]
dum quod hec potentia [illegible] intenciones generis vel speciei. Sed intenciones par-
ticulares et [illegible] boni vel mali [illegible] causa motus prosecucionis vel fuge
Ovis [illegible] per estimativam suam non apprehendit inimiciciam lupi in genere sed huius
lupi [illegible] experientia [illegible] componit ymagines ymagini
et intencionem in intentione que [illegible] non sit in potentias precedentibus estimativa [illegible]
ut componit et dividit. Sed solum elicit. Ideo [illegible] operacionem ponitur fantasia
que [illegible] formas et componens ymagines cum ymaginibus et [illegible] intentiones cum inten-
cionibus. Et [illegible] potentiarum est reservativa [illegible]
sit. Ideo post istas ponitur memoria que est thezaurus omnium huiusmodi intentionum
Et eius opus solum est retinere cuius signum est quia [illegible] in aliquo sit ex-
[illegible] huiusmodi intencionum [illegible] Et ista memoria habet
organum in posteriori parte capitis. Et non est hec potentia [illegible] sed [illegible] re-
ceptiva [illegible] ad illas potentias et formas [illegible] non est [illegible]
[illegible] et [illegible] collacionem [illegible]
[illegible] naturali [illegible] est [illegible] sexto [illegible] parte
[illegible] non ponunt [illegible] distinctionem inter fantasiam
et ymaginacionem. Dicunt enim quod componere et dividere formas ymaginatas [illegible]

In breviter sufficit n 2m cor(pus) utique ymaginativa. Et [illegible] v(idetur) [illegible] Quinti
indigent [illegible] unum et aliud actum ymaginandi. Respondetur ad ultimum sicut dicitur quod licet
utique activa interior et cogitativa cognoscitiva non sit alia a sensu communi est tamen po-
nenda una potentia compositiva propria interior scilicet ipsa fantasia que in organo deputatur
ad retinendum intentiones sive species sensibiles sive sensationes primas propter [illegible] quia
omnia cognoscibilia sufficienter possunt cognosci per intellectum sensum communem et sensus exteriores. Secundo non
oportet ponere aliquam aliam virtutem cognoscitivam interiorem distinctam a sensu communi
[illegible] Consequens patet. Utique ponenda aliqua utique interior cognoscitiva ut hec species ad ponendum quem-
[illegible] sensus communis [illegible] non [illegible] sic possit facere sensus communis ut
[illegible] in eorum absentia sed [illegible] non potest [illegible]
ad meditandum de sensibilibus in eorum absentia sed [illegible] non potest [illegible]
sensus communis a sensu [illegible] vel ad componendum vel ad dividendum vel ad [illegible]
species insensatas [illegible] sensus communis vel ad rememorandum
[illegible] in memoria et reminiscencia quod [illegible] illo reme-
[illegible] cognoscens [illegible] quo cognoscens [illegible]
moratum [illegible] rememorativa [illegible] non possumus salvare
[illegible] sompniandi et reminiscendi quod sompnium et reminiscencia non potest [illegible] species [illegible]
[illegible] sompniandi et [illegible] non [illegible] a sensu communi [illegible] species [illegible]
natas [illegible] in actu [illegible]
[illegible] in sensu communi [illegible] sensus communis [illegible] species [illegible] in actu [illegible]
[illegible] species [illegible] in organo et ille sensus communis sufficeret ad formandum [illegible]
[illegible] sufficientibus [illegible] ponenda [illegible] distincta et
[illegible] ponit [illegible]
[illegible] ipsa opinio quod [illegible] sensus communis [illegible] ponit [illegible]
[illegible] sensum et cognoscat sensibilia in eorum absentia [illegible]
[illegible] cogitativa in [illegible] et [illegible]
[illegible] sensatarum [illegible] intentiones [illegible] non
in [illegible] intentiones [illegible] sensatarum [illegible] cognoscit [illegible] in eorum
sensatarum. Et [illegible] cognoscit [illegible] tamen vocatur
[illegible] cogitativa [illegible]
memoria [illegible] illa [illegible] organum [illegible] fantasia et
species [illegible] sive [illegible] et [illegible] de fantasia [illegible]
[illegible] anime [illegible] sensus communis. Et [illegible] illa [illegible] non sen-
[illegible] species [illegible] et species [illegible] non [illegible]
[illegible] vocatur memoria. Et [illegible] illa [illegible]
cognoscitive [illegible] cogitativa sive memorativa. Et [illegible] illa [illegible]
[illegible] non posset [illegible] pluralitate organorum et [illegible]
[illegible] antiquorum
nomine [illegible] et [illegible] estimativam [illegible] neces-
[illegible] Dico [illegible] Nam [illegible] distincta ab
[illegible] alijs. Et sic fantasia distincta ab
[illegible] ponendum [illegible] distinctum ab alijs [illegible] in capite talem
alijs. [illegible] aliqua [illegible]
distinctorum organorum [illegible]
sive operationes [illegible] **Dubitatur 2o** [illegible]
posset [illegible]
sensibilia [illegible] una [illegible]
[illegible] sensus [illegible] negat
[illegible] Non enim negat [illegible]
[illegible] virtutis [illegible] Quinti [illegible] cogitat [illegible]
[illegible] inter album et [illegible] Et [illegible]
[illegible] una species [illegible] non [illegible] sed [illegible]
nec in sensu nec in medio. Nam in [illegible] medij [illegible] species

[illegible]

albi et nigri Et si dicatur quod si illa genera essent equales utrumque sic
se impedirent et tunc nullum sentiret aut alterum sensum maior utrumque
et tunc idem sensum sentiret tamen a motu expellit motum Dico quod illi motus
possunt esse equales si obiecta sunt equaliter distantia Et licet motus rea-
les locales se mutuo impediant non tamen motus intencionales

Ad rationes ante oppositum ad primam negatur hoc et ad probationem
dicitur quod non quelibet proximitas sufficit ad hoc quod obiectum sentiatur Sed requiritur
quod non mediante organo sed in medio ponatur et obiectum ita quod prope sit in organo ut bene videri
possit Ad confirmationem negatur ante ad probationem dicitur quod hoc est bonum signum sed quantum ad veri-
tatem de sensu proprio Nam ipsa genera possunt cognoscere obiecta eorum ut sunt
plures simul ut dicit Et sunt plura dici de ipsis sensibilibus genus quod non
sunt plures simul licet sint Ad 2am de ipsis generibus non est ita
sunt plures simul licet sint Ad 2am de ipsis generibus non est ita, sed
potentia collativa sive motiva ut cogitativa memorativa et imaginativa
cognoscit simul obiectum ut distans a parte sed ipsa genera sic esset unum
possibile alteri quod sic sentiret ipsa obiecta in medio Ad confirmationem de
sensibili alteri quod sit sentiret ipsa obiecta in medio licet non cognoscit assensu tamen genera
ad eorum ut quod ipse et ipse velut non cognoscit Ad aliud Et cum dicitur
fundamentum Ad 2am dicitur concedendo eius ad autem dicitur quod sunt ibi
et multa organa particularia esse plura organa ipsa genera eo quod sunt ibi
estimata et quod tunc instituta Ad confirmationem patet solutio ex dictis
Ad 2am ante de ipsis particularibus non dicitur de sensu communi
Ad confirmationem patet solutio Et sic hec dicta sunt etiam de 2o libro
de anima secundum istum expositionem

De parte autem anime qua cognoscit et sapit etc

Iste est tertius liber de anima in quo Aristoteles determinat de potentia intellectiva Et dividitur
in hos tractatus In primo determinat de potentia vel parte anime intellective et
dividitur in etc Sed tamen primo movet quasdam dubitationes quas non solvit
Et intendit facere quasdam particulas tantum intencionales et Et sic considerandum quod
de parte anime qua anima cognoscit et sapit sive sit separabilis sive
inseparabilis sive secundum locum sive secundum rationem et quas dicamus Sed ad aliam
potentiam et quomodo intelligit prima questio est Utrum potentia intellectiva sit
separata ab aliis secundum magnitudinem vel secundum rationem Et est alia questio
Quam potentie dicuntur abimperitis et quomodo dicuntur Tertia est per quem
modum fit intellectio Et quarta est pro solutione ipsius duarum Primo ponit
2am Vult quod autem propter tantas proprietates intellectus primo Sed prima est conclusio
quod potentia sensitiva probat quod sic se ad ipsa ad obiecta ita intellectus ad
intelligibilia Sed ipse 2o vult quod potentia passiva ipse et intellectus 2o vult
sensibilia Et ideo sic sensitiva quodam modo pati ita et intellectus Et cum sic
in textu Si intelligere sit sicut sentire quemadmodum intellectum pati aliquid ab
intelligibili sicut sensum a sensibili Sed proprietas vero quod intellectum
esse impassibilem tamen pati pro passione corruptiva probat quod sicut
ipse sic hoc ad obiecta ita intellectus ad intelligibilia Sed ipse non est passivus
nisi forte ab obiecto excellenti quod non intellectus Non est tamen omnino simile
de sensu et intellectu quia intellectus non est corruptibilis ab obiecto sive in
non sit utique organica Sensus autem bene est corruptibilis et sic utique organica
proprietas Intellectus non est mixtus hoc est Sed quod et corpus ut unus
//

tertia probat dicens quod intellectus potest cognoscere omnia ergo est immixtus. Tertia quod
intellectus cognoscit recipiendo, sed omne recipiens debet esse denudatum
ab eo quod recipit. Intus enim apparens prohibet extraneum. Ideo probat quod intellectus
cuiuslibet intelligit omnia ergo non est corpus. Item [illegible] corporea quia si esset corporea
et potentia in corpore dispositionem recipientis extraneam et dissimilat. Quarta
quod intellectum esse receptivum specierum intelligibilium. Quinta intellectus est in potentia ad sus-
cipiendum species et non secundum aliquem actum. Sexta dicit quod sicut sensus se habet ad sensibilia ita
intellectus se habet ad intelligibilia. Septima intellectus possibilis non habet aliquam determinatam naturam
sed solum habet hanc naturam quod vocatur intellectus possibilis anime. Et subdit quod est ille
intellectus quo omnia intelligit. Octava rationabile est intellectum non misceri corpori
in organo corporeo. Probat quia si enim esset aliquod organum tunc esset
[illegible] organum aut calidus aut frigidus talis esset ipse intellectus. Nona intellectus
possibilis est locus specierum. Et subdit quod non est in tota anima sed solum in intellectiva
[illegible] actu sed species sed solum potentia. Decima dicit tantum duabus differentiis intellectus
[illegible] et [illegible]. Prima est quod ex parte impassibilitatis [illegible] impassibilitas
sensitiva non est similis impassibilitati intellectus. Probat dicens primo ex parte [illegible] quia
[illegible] non potest sentire post sensibilia valde sensibile et post valde intelligibile
[illegible] dicit auditus non potest audire post sonum magnum sed
intellectus intelligit valde intelligibilia. Non minus intelligit infima intelligibilia sed magis.
Secundo probat ex parte organi [illegible] quia [illegible] non est sine corpore et [illegible] organo
corporeo. Intellectus autem est separatus et sine organo corporeo. Ex hoc intellectus
[illegible] et [illegible] dicit [illegible] intellectus possibilis fit actu intelligibilia
[illegible] suscipit omnes species omnium intelligibilium [illegible] actu et [illegible]
[illegible] est [illegible] et quodammodo in potentia sed ad [illegible] non tamen sicut
[illegible] est [illegible]. Undecima
dicit [illegible] erat [illegible] intellectus [illegible] potentia [illegible]
post [illegible] quae est ex parte obiecti. Et primo ponit talem
suppositionem: aliud est magnitudo et [illegible] magnitudinis et magnitudinis esse et qui-
[illegible] magnitudinis. Et aliud est [illegible] et supposito aquae et aquae esse et quid-
ditas aquae. Et sic in aliis [illegible]. Et subdit quod [illegible] non est [illegible]
[illegible] probat quia in quibusdam idem est suppositum et quiditas ut dicitur
[illegible] in [illegible] ponas [illegible]
[illegible] et carnis esse [illegible] ergo anima [illegible] ponam [illegible]
[illegible] et suppositum. Ex hoc elicit dicens quod anima [illegible] ponam [illegible]
indicat calidum et frigidum quae sunt [illegible] suppositi sed [illegible] potentia
separatam indicat esse carnis [illegible] suppositi et non [illegible]
[illegible] ponam [illegible]. Decima quarta dicit tantum duabus [illegible]
[illegible] intellectus est simplex et impassibilis et nihil habet esse commune alicui [illegible]
quomodo intelligit et patitur ab intelligibili cum agens et patiens debeant [illegible]
aliquid commune. [illegible] intellectus sit [illegible] passibile. Et si [illegible]
[illegible] sit intellectus [illegible] alia [illegible]. Decima quinta dicit tantum solutionem [illegible]
[illegible] quaedam est
[illegible] et [illegible] et [illegible] quod patitur in [illegible] intellectus
[illegible] quae est de [illegible] intellectum [illegible]. Et sic patitur intellectus
non patitur. Alia est [illegible] sine [illegible] quae [illegible] potentialis
et [illegible] et sic patitur intellectus [illegible] intellectus
et [illegible] quodammodo in potentia ad suscipiendum omnia intelligibilia [illegible]
species et actu non suscipit aliquid intelligibilium. Probat quod intellectus est sicut
quaedam tabula in qua nihil actu depictum est. [illegible] dicit [illegible]
et quod intellectus est intelligibilis sicut alia intelligibilia et subdit quod in his quae
sunt sine materia idem est intellectus et quod intelligitur. Scientia namque speculativa

[Margin: P]
[Margin: pro dux]

et sensibile ut dicit ipse [illegible] Secundo subdit quod non est [illegible] ab intellectu [illegible] Tertio subdit quod in [illegible] intellectus in potentia probat quod intellectus est potentia sine materia. **Quoniam autem sicut in omni natura**. Ista est secunda particula in qua determinat de intellectu agente et intendit [illegible] Prima ratio est in anima esse has duas differentias quae sunt intellectus agens et intellectus possibilis [illegible] in omni natura est aliquid sicut materia quod est in potentia ad recipiendum omnia receptibilia in illa natura et est aliquid sicut causa agens quod est productivum omnium quae producuntur in illa natura ergo in [illegible] ponere unam potentiam quae sit receptiva specierum intelligibilium [illegible] et unam potentiam aliam quae sit productiva omnium [illegible] in dicta potentia receptiva. Secunda ratio tangit differentiam [illegible] intellectum [illegible] et est [illegible] intellectus possibilis est talis quod est potens omnia fieri [illegible] sed agens est potens omnia facere quia sicut lumen facit colores [illegible] in potentia visibiles esse actu visibiles sic intellectus agens facit intelligibilia in potentia esse intelligibilia in actu. Tertia ratio tangit conditiones intellectus agentis et [illegible] sed agens est separabilis et impassibilis [illegible] et [illegible] actu et [illegible] actu possibili probat [illegible] est agens patiente. Secundo quia [illegible] est [illegible] receptivo. Et subdit quod idem est [illegible] actu [illegible] et hoc dicit intellectus [illegible] identitatem pro conformitate [illegible] intelligendo de identitate respectiva et non absoluta. Quarta ratio tangit differentiam inter [illegible] cogitativam et intellectum agentem et [illegible] potentia cognitiva [illegible] est [illegible] in uno [illegible] intellectus agens hoc est dictum quod intellectus agens [illegible] actu intelligat [illegible] cogitativa [illegible] Sed intellectus agens aliquando intelligit aliquando non. Quinta differentia intellectus agens est separatus [illegible] et [illegible] et non [illegible] intellectus passivus [illegible] cogitativa [illegible] corruptibilis.

Et intellectus possibilis sit potentia pure passiva

ab intellectu agente [illegible] et formaliter distincta. [illegible] secundo [illegible] ita intellectus ad intelligibilia [illegible] passiva [illegible] et intellectus. Confirmatur nam si intellectus esset potentia activa et non esset potentia passiva sequeretur quod eadem potentia sit et semel esset activa et passiva [illegible] posset intelligere [illegible] obiecto [illegible] quod [illegible] activum et passivum [illegible] sufficiunt ad actum. Secundo arguitur intellectus possibilis et agens [illegible] omnes [illegible] alia est [illegible] albi et alia nigri [illegible] alia est intellectio albi et alia nigri [illegible] activo et passivo [illegible] potentia activa et passiva [illegible] activum et passivum intellectus. Confirmatur [illegible] cognitio fit per assimilationem potentiae cognitivae ad obiectum [illegible] obiecti in potentia [illegible] causata est ab intellectu [illegible] obiecto et recepta in potentia ergo tales potentiae sunt receptivae. Tertio arguitur [illegible] nobilior et ignobilior intellectus agens est nobilior et [illegible] ergo [illegible] ab eo. Confirmatur intellectus agens est [illegible] intellectus possibilis est [illegible] ergo [illegible] impassibile [illegible] passivus intellectus [illegible] et [illegible] intellectus. Tertio [illegible] Quarto [illegible] est

[illegible] actum et passivum [illegible] tenet [illegible] et non obiecti

[illegible] totalis

pati quod querunque intellectus intellegit pati. Confirmatur quia non est ponenda pluralitas sine necessitate. Sed una est unitas ponendi intellectum agentem et non est ratio et formaliter ab intellectu possibili quod non est ponenda distinctio inter eos. Confirmatur per Augustinum dicentem quod intellectus et voluntas non sunt plures anime sed una et non sunt plures mentes sed una mens et non sunt plures substantie sed una substantia quod non distinguitur formaliter et non est ratio. In oppositum arguitur per Philosophum tertio De anima supra probatum est quod est actiua quia est primum productiuum sensatorum secundum potentiam. Secundo quod vegetat et anima est actus corporis in tantum quod causa quod a fortiori anima intellectiua et per consequens intellectus. Contra quod secundum potentiam quod ante dictum in textum quod ponit differentiam inter intellectum agentem et possibilem. In ista questione sunt tres articuli. Contra ad primum. Dicendum primo circa istam questionem est vna opinio quod intellectus simul sit potentia pure passiua quod non est... sed non ... perficiat sicut potentia in quantum formatur intellectum et sicut materia sicut in quantum ... ita intellectus non est ... materia non est in actu nisi per formam ita intellectus non est in actu nisi per species receptas. Vnde dicunt quod intellectus dicitur in potentia passiua esse intellectiua est per speciem receptam ab obiecto. Contra autem potentia informata potentiam intellectiuam est primum elicitiuum operationis sine ratione elicitiua actum intellectiuum potentia autem non est primum elicitiuum respectu cognitionis. Contra primum actum elicitiuum respectu cognitionis. Contra potentiam potentia causali aliquid reducitur ad actum. Item quod sit reducta recipit actum primum potentia causaliter in quantum ratio elicitiua actum secundum. Sed intellectus ... impressionem speciei est in potentia causali ad actum secundum in quantum intellectiue et reducitur ad actum primum per speciem ... causali ad actum secundum in quantum intellectiue. Sed potentia intellectiua est sic indeterminata ad impressionem determinatam in quantum ad unum. Sed species in eadem impressa determinat eam ... ad istum quantum ad actus diuersos quod species ... ad agendum. Sed determinatur ab alio et potentia passiua quod est. Contra quod ... ad primo dicto magis sed actum primo formali quam materiali secundum modum ... formale. Sed quod species ... actus materie. Non enim actum materiali ... formale. Sed quod species ... actum et potentia materiale tamen ... est primum formale cognoscendi et elicitiui actum. Et potentia ... sed actus intellectiui et sentiendi deberet magis actum speciei quam potentie. Contra Augustinus 2° ... quod species ... potentiam non intelligit ... et natura sit potentia. Augustinus 2° ... species ... in potentiam ... ponendi quod quod sunt sicut ea et sunt ... sunt ... in subiecto ... sine potentia ponendi quod quod sunt sicut ea et ... potest sentire sine sensu et intellectus sine intellectu quia quod potest per se ... potest per se agere. Augustinus 2° ... ab eadem agente actus elicitiue ... intendit sicut patet 2° ... sed ... quod ... actus et augetur ... sola autem potentiam actus ... diuersitate ... obiecto ... in eadem dispositione in intellectum intendit ... quare ... species et obiecto ... in eadem dispositione in ... vno actu cognoscendi sicut in alio ... suum ... potentie sicut ... actus intellectus ... alio quod est. Restat tertium ... sed ... a recepto. Sed intellectus ... quam est passiua simpliciter receptiua speciei quod ... in actu ... speciei et ... non reducitur per eam in actum. Alia est opinio ... ponit aliquam ... ad ... communicanda ... ut in aliquo ... aliquid intellectiue et ... aliquid ... ut in ... in se ... Deponente. Sed ... quod ... per se ponit actum ... intellectuum ... Augustinus ... super ... et ... nullo modo ... quod ... est ... in spiritu ... corpus ... tamen ... est quod ... species ... spiritu ... corpus ... in spiritu ... ymago ... incipit in spiritu ... ymagine ... corpus ...

Marginalia (left): Opinio prima · Contra · Opinio secunda

Sensu sed sensus in se ipso facit celeritate mirabili. Tertio vero de trinitate ratio quinto anima conclusit et capit ymagines corporum. Pro activitate tamen obiecti videtur dicere in 7o de trinitate: verbum ut vigeo formata cogitatio ab ea re quam scimus verbum est quod in corde dicimus. Et ibidem ex ipsa scientia quam memoria tenemus nascitur verbum et talis sicut est 2o verum est scilicet [illegible] rei note de qua et gignitur ymago eius. Respondeo dicitur videtur loqui pro activitate obiecti quia id videtur esse primum activum per quod aliquid reducitur de potentia essentiali ad actualem sicut autem est aliquid ex parte obiecti quia id per quod obiectum est presens sub ratione actu intelligibilis pro hoc est id scilicet de anima quod potest est abductum scilicet alia sunt quodammodo in anima verum intelligentia in ipsa quod est tamen velut aristoteles dicit quod quia obiecta intelligibilia sunt principia omne ideo ipsa est in potentia actuali potens intelligere tamen velit. Sed pro activitate potentie videtur esse quamvis illud nono metaphysice quod speculatio est actio immanens sed sic intellectio non est ab intellectu sed tamen ab obiecto non esset ibi actio immanens sed tamen transiens. De isto autem potest dici quod utrumque concurrit in ratione principii activi scilicet intellectus aliquid scilicet potentia anime et ipsum obiectum vel aliquid ex parte obiecti et hoc videtur habere ab augustino nono de trinitate talis ratio cognoscendi igitur tenendum est quod omnis res quamcumque cognoscimus congenerat in nobis notitiam sui ab utroque enim paritur notitia scilicet a cognoscente et cognito. Et unde de trinitate talis 2o ut a visibili et vidente gignitur visio et licet ibi subdat informatio sensus que visio dicitur a solo imprimitur corpore quod videtur hoc non est quod illud corpore eque [illegible] hoc nomine visio pro actu videndi. Ideo pro ipsa sensibili re visa et id a solo corpore causatur. Et ista concordia potest colligi ex multis verbis illis tali. Preterea quoniam videtur esse causa quod obiectum intelligibile est actu presens intellectui potest haberi intellectio actualis illius obiecti sed non potest haberi sine principio perfecto activo igitur vel alterum illorum est perfecte primum activum ut ambo integrant unum primum activum ita quod utrumque sit partiale activum. Respondeo autem dicendum sit perfecte primum activum quia pro obiecto quia quod obiectum non est nobilius ipso intellectu sic actus solet esse primum activum [illegible] perfectum quam est effectus necesse est perfectius sola causata. Ideo primo vero quia obiecto est presente eque presentium intellectui [illegible] conatus et [illegible] intensio ad intelligendum perfectior sit [illegible] intellectio et sicut videtur quia perfectius [illegible] [illegible] intensio voluntatis causat aliquo perfectiorem intellectionem quod non videtur probabile si solum obiectum esset causa activa eius quia id [illegible] videtur agere 2m ultimum potentie tamen sit agentibus naturale non liberum per essentiam [illegible] sed ut liberum [illegible] videtur tamen non sit in eadem ratione tamen voluntate. Respondeo dicitur [illegible] sic comparatio illa non est [illegible] perfectio agentis quam ipsum elevat [illegible] [illegible] aliquo suo [illegible] per actus [illegible] calefacere ut [illegible] calidi non [illegible] perfectio lignum calidi quia non competit sibi nisi per calorem quod est actus eius [illegible] a quo obiectum aliud ab anima est principium intellectum [illegible] actus per actus anima quemque contingent quamque non [illegible] illud solum est primum activum scilicet intellectus quantum sit [illegible] non esset ipsa perfectio intellectus ut [illegible]. Respondeo probatur quod nec talis activitatis conveniat intellectui quia actio vero ipsa plenitudo obiecti videtur [illegible] specierum ab obiecto licet non sit a principio formali intuitivo tamen sit a [illegible] principio [illegible] [illegible] est [illegible] dependet ab obiecto potest quod refertur ad ipsum. Respondeo relationem [illegible] non videtur verum si obiectum esset tamen causa per actus vel causa sine qua non [illegible] ut [illegible] abductas quascumque [illegible] sive de intellectu sive de obiecto verum [illegible] est quod utrumque istorum aliquo est activum ad intellectionem sed activum partiale ambo autem integrant unum totale activum. Sed hic sunt plura dubia [illegible] quo ista constituunt unum perfectum primum 2m de [illegible] antiquis adducunt primum de [illegible] augustinum ex ipsa scientia nascitur verbum quod ista facit

ad auctes augni et ad dum

p obiecto et fide .1a arg 2a q̄ aīa Scia at virtus est. Ad pm̄ dr q̄ cause so
luxerunt quaz sunt eq̄ virtus et ordinant ut pluies trahentes nauem. Secundaz
sunt aliq virtus et ordine. Et sic dux quaz prior est virtutem suā a priore
dependet. Sol et pr in gnacōn hac. Prima prior nō h̄z virtute suā a priore nec de
pendet in gn̄do suā virtute ab ea h̄z tn̄ dependet ab ea in agendo 2m suā virtu
tem ita q̄ prior principaliq agit et inferior min principaliter agit. Tertium forte depē
et mixe in generacōn plus ut optime videt habere ex scripto de alibz. Mixe aliquo
h̄z actiue qd vt sexuale tn̄ formā eiusdem spēi q̄sequentia vtq eiusdem spēi mas
cul et femina nō dicit spē 2m philosophum decimo metaphisice Vnde at virtutem suā actiua
nō h̄z a pre nec in gn̄do ipam ab eo dependet h̄z dependet ab ipso in agendo
2m ipam virtutem et agit min principaliter. Ad motiuum intellectus et obiectum nō gerunt
primo modo quia ille qui est non est virtus ex eo generatum h̄z tn̄ ex defectu virtutis
in vno q̄ si duplicaret vtq vna ipam solum sufficeret nō sic hic est quia virtus
sit obiectum presentem q̄ intellectus separatus neutrum causaret actum sed alio nec gerunt 2o
quia intellectus nō h̄z virtutem suā actiuā ab obiecto nec ergo tertio modo sunt
dici generare. Ad 2m dr q̄ ista verba accipit augustinus p eodem vbi gignitur de notā
aīa et vbi gigni de scīa in memoria et vbi gigni de re nota q̄ p scīam
intellectus actus primum p quem aīa est in actu sufficienter ad actum intellectus et virtute
illius primi actus generatur verbum et in illo actu primo scilicet obiectum et p consequens
de generatur de obiecto igitur de scīa gignitur ut de principio formali gignendi de obiecto
ut scilicet in 1o primo de memoria ut gignente 1o primo. Dicendum q̄ ob hoc
ut scilicet in 1o primo de memoria ut gignente. Consulitur et re
auctoritates augustini 2m intentionem illius loquitur p actiuitate obiecti. Consilit et re
auctoritas arg que dicit q̄ p scīam possumus intelligere cum volumus. Et in 2o de aīa
scīa est virtus et in 3o de aīa. Cum at vnaquaque sciat et est tn̄ intellectus
q̄ tn̄ augustinus qui arg accipit scīam nō p habitu illo acquisito ex actibus sed
q̄ tn̄ augustinus qui arg accipit scīam p principio in actu
sufficienti et facilitate ad sibi actus h̄z p 1o 2o 4o obiectum est presens in actu
sufficiente sine potentia habet nisi sit sine aliquid aliud. Scia enim est 1o 2m aristotelem
2m q̄ aīa educit de potentia essentiali ad accidentalem hoc at precedit omnem actualem
intellectionem q̄ illa est tantum potentie accidentalis. Scia enim acquisita ex actibus et fa
cilitans ab operante non precedit omnem actum intellectus. Valet apud augustinum scīa
est formalis vt 2m quia memoria et parens sunt gignens. Scīa at scīa acquisita
de intellectu generatorum nō est ro formalis gignendi quarumque intellectionum immo gignitur
ex intellectibus precedentibus. Dr dicitur q̄ 1a auctoritas dicebatur sunt contra vnum augustini
nō affirmat tn̄ de aīa h̄z ei negat obiectum agere in aīam. Dicit arg nō tn̄ con
cedit obiectum agere. Sed vt negat intellectum agere q̄ vt q̄ intelligere sit pati q̄
dam. Ad pm̄ posset dici q̄ augustinus negat ibi obiectum agere in aīam im
mediate 2m esse materiale quod h̄z extra aīam. Ad 2m aristoteles vt per se nunq̄
loquitur p actiuitate obiecti et passibilitate potentie eo q̄ est anima qualitatis loquitur
q̄ se ponit aīe ingenitum sensum p quibus formaliter possunt operari ponita de ipso
ingenitum est q̄ possunt formare sentire et demonstrationi quo intelligere sic loquitur
de aīa vt est 1o quo formaliter viuimus Vnde at licet intellectus actiue cau
set intellectionem non tn̄ dr intelligere ingenitum causat anima p decet causa et
illam nō tn̄ dr intelligere illa intellectionem h̄z intellectus ille in quo sua intellectio
est. Et nō intellectus dr intelligere non q̄ causat h̄z q̄ anima recipit intellectionem. Et sic vni
est q̄ intelligere est quoddam pati q̄ intellectum intelligere non est n̄ recipere intel
lectionem. Dicta tn̄ ista. Doctoris subtilis prius reduci ad eorum qui sequuntur sicut sed
premissis de maxime q̄ecōn talia sunt q̄slatiq. Et tamen cum dicta doctoris
Et est 1a q̄cl q̄ potentia intellectiua nō est totalis cā actus intellectus h̄z probat
q̄slat. 2o primo p̄ec hoc quo potentia sufficiens actiua et passiua debent approximari et nō

Sic intelligendo q̄ sunt augustinus et aīa in scripto vō dr sciente intelligere h̄z d q̄ recipit intellectionem de pre intell. et ipso 2o arg loquitur q̄ ponit formaliter intellectum recipit intellectionem ipsorum

q̄clo 1

impeditus est sequitur effectus et necessario sequitur si sint agentia naturalia. Tertio nono necesse
est synonimus alio coniuncto quia ab alio non videtur effectus dependere. Sed si intellectus
est totale principium intellectionis cum sit sufficiens passum et ista sint sufficienter approxima-
ta et non impedita ergo obiecto non presente non minus sed nec in specie possit actus suffi-
cienter causari eo opposito consequentis. Ratio et Nulla causa finita continet infinitos
effectus et sic continet totaliter. Nam cum continet plures sit maioris perfectionis quam con-
tinens pauciores continens infinitos effectus est infinite perfectionis vel enim
universalitas arguit maiorem perfectionem et infinitas infinitam continentiam aut
possunt intellectus obiecta infinita specie dissimilia si essent ergo est contra infinite. Sed ista
Ratio concludit de partiali causa sicut de totali ideo potius minime valet. Ratio sexta
Quandocumque est aliquod medium sufficiens ad probandum aliquam veritatem obmittendo inventionem
illius medii potest talis veritas probari. Sed medium sufficiens ad probandum aliquid
sit causa est quod ipso presente sit effectus et eo non presente non sit. Ergo si est in propo-
sito cum presente obiecto fiat actus intelligendi et eo non presente non fit. Sequitur quod necessario
obiectum se habet in aliquo genere cause respectu actus intelligendi et non nisi in genere
cause efficientis. Ergo etc. Secunda verior est. Non quia si illa negetur non relinquitur
aliqua alia via ad probandum quod aliquid sit causa. Non enim possem probare quod
ignis est causa caloris cum non videam causalitatem eius nisi quia eo posito
ponitur calor et eo non posito non ponitur. Dicit directe forte quod licet obiectum non
sit causa effectiva tamen necessario requiritur sicut causa sine qua non. Contra quia id non debet
poni sine quo posito salvatur quod ratio probans eius causalitatem naturalem. Secunda conclusio est
quod iste actus non causatur totaliter ab obiecto. Hec probatur quadrupliciter. Primo sic Nulla causa
totalis causa potest esse imperfectior suo causato. Hec patet quia causa negata non
possunt aliquam perfectionem ponere vel nobilitatem cause supra effectum. Totalitate
Sed obiectum aliquod est imperfectius quam actus cognoscendi probo continet enim aliquando
nos intelligere accidens sensibile. Actus autem intelligendi est accidens spirituale. Sed non
eius possibile est continere perfectum sicut accidens spirituale. Ergo aliquando actus excedit obiectum
in nobilitate. Secundo et talis actus qui non est nisi receptive in intellectu non est
actus imperatus. Sed actus intelligendi est actus imperatus. Ergo etc. Maior patet quia non est
in potestate patientis pati nisi ut agens. Sed quod actus imperatus est ab intellectu hic
vel fugere ad presentiam obiecti quia voluntas imperat ponere inferior ut potest
fantasie. Et quod sicut actus intelligendi eo modo est in libertate voluntatis quia
licet hoc esse verum de statu isto non tamen vel in intellectu separato. Ratio tertia
Quandocumque activum naturale eiusdem rationis applicatur passivo eiusdem rationis sit causa effectus
eiusdem rationis. Sed obiectum est activum eiusdem rationis et intellectus passivum eiusdem
rationis. Ergo obiectum non potest causare nisi effectum eiusdem rationis. Sed si sit obiectum
causaret de se actum dominum actus complexionis. Tunc potest causare negativum
constat autem quod actus negativus est actus intelligendi et tunc eius obiecti. Ergo
obiectum non est totalis causa actus. Quarto et obiectum non est natum
de se complexionem aliquam causare nisi in mente quia in se est tunc ergo aliquam complexionem
complexio talis ille non potest causari ab aliquo obiecto totaliter. Sed aliunde quam
ab obiecto proveniunt quod nunc istud nunc illud [illegible]. Tertia conclusio est conclusa
duo scilicet intellectus et obiectum concurrunt ad actum causandum sicut due cause
partiales. Hec conclusio patet ex precedentibus. Nam constat est quod utrumque eorum
concurrit et neutrum eorum sufficit. Ergo utrumque partialiter concurrit. Sed actus
intelligendi vitalis non procedit totaliter a non vitali actus intelligendi est [illegible]

pona

2a

3a

[illegible marginal note]

quod potentia vitalis generat per intellectum et non actus inseparabilis ab obiecto quod est causa
sua quia ergo est inseparabilis ab eo et esse quod tamen neutrum sufficiat utrumque
causat Quarta quod est quod inter istas duas causas principalior est intellectus quia illa
quae est causa vivior et magis vitalis generant est vivior est principalior Sed patet prima
quia est universalissima causa quod est principalissima Sed intellectus est causa vitalis obiectum
est causa perfectiva Nam determinatum obiectum in specie causat actum determinatum in
specie intellectus autem ad omnes actus unum speciem generat et omnes causat quod
intellectus est causa vitalis et obiectum est causa perfectiva et per consequens principalior causa est
intellectus Secundo sic Quando due cause concurrunt generant ad unum effectum principalior
principalior sit nobilior est effectus Sed alterum generant quia obiectum non sit nobilior
quam actus intelligendi ut constat quia sunt cause concurrentes quod intellectus
est principalior maior per ea supra dicta Sed probo antecedens prima quoniam est
perfectius quia est perfectius omni impressione Sed quod actus intellectus est perfectior
quam sit causa principalior tamen causa principalior sit perfectior reliqua perfectius est
perfectior ambabus quia est finis et non quarumque ordine habent aequa in
essendo eundem ordinem retinent in causando Sed intellectus in essendo est principalior
quam obiectum quod in causando erit principalior causa Sed Contra istas quaestiones respondeo negando
primo et 2 moderni perfectionis attribuunt inferioribus et imperfectioris non Sed negando a superiori
et perfecto Sed totales activitates fuerunt actum eius quia perfectionis attribuunt in
finitis perfectis per formas elementorum quod et intellectui attribuunt Nota quod utrumque
medium ubi causa quod videt posse intellectus Sed per idem medium probatum est obiectum
posse agere et ignem videns at medium per ignem esse totalem causam quod eadem quod
intellectus de obiecto Tertio quod ubi concurrunt due cause una vitalis et alia perfectiva
perfectius requirit unum causativum ab vitali Sed obiectum nam unum causativum
per ... ad unum velud mediante in obiecto similiter modo
sicut a potentia quod et actus in vita virtutis velud mediante in obiecto similiter
et informatum effectum Quarto quia causa vitalis per se est nobilior patet sol est
causa vitalis hominis et quod patet quod sol erit perfectius forte quod est finis
saltem causa non est Ad ista Respondeo per ordinem ad primum dico negando
quod inferiora sunt totales causa proximi effectuum ... inferiorum generant
superiores causa Et si de aliis sit dubium de deo tamen nulli theologo est dubium
Vel aliter dici quod operationes agentium inferiorum sunt infinite operationes at intellectus
sunt nobilissime ideo non requiritur ubi non requiritur aequa causa quod hec ...
iste facultatem intellectus excedunt ideo requirunt aliud requiritur Sed Contra 2m sed
perfectior est quoniam actus Sed ignis causat quod est sola et intellectus actum quam
perfectior est quoniam actus quod agens effectus inferioris ordinis excedit effectum intellectus vel excedit
est actus quod agens inferior ordinis excedit effectum intellectus vel de tertio
prima via dicta in solutione sic quod ubi ignis non aqua inferior causa est
totalis causa vel dici quod ideo actus intellectus indiget alia causa ab intellectu quia
actus intellectus se extendit ad omne ens et si essent infinita una specie quia
intellectus possit habere actum circa ea et actus circa illa essent distincti specie quia
quod intellectus ex se non est eius et determinatus ad eorum operationem determinatam speciei
quod quia corrigit alias causas causa at inferiora sunt determinata
ad ... operationem et determinate speciei ideo non est necesse sic ... alia
causa Sed dices quare non possit intellectus in aliqua operatione saltem una
sine alia generare sicut alia inferiora Ad istud licet posset dici prima ...
tamen dico quod nullam possum assignare aequalem operationem ad quam aequa alia ...
non generat uniformiter sic de aliis sit intellectus simpliciter Ad 2m dico quod ...

hominum ... / contra ... / principalis
quia actus est totalis causa ... per se

Ad primum
...

ad 2m

eiusdem magis quam quod ipse sit solus causa sic non [illegible] alio assumpto [illegible]
[illegible] contentum atque effectum quod nobilior [illegible] at deficit in obiecto [illegible] est
[illegible] Ad 2m dico quod multa [illegible] introducuntur [illegible] de duobus [illegible] *ad 3*
[illegible] deficit [illegible] intendi quod totum causaret aliud [illegible] de [illegible]
[illegible] plus [illegible] deficit prima sunt [illegible] aliud [illegible] de [illegible] et sole
[illegible] deficit quod [illegible] in alia [illegible] proposito at [illegible]
aliud [illegible] de medicina et natura [illegible] sanitatis sed id deficit [illegible]
[illegible] posset intendi quod tota sanitas [illegible] aliud [illegible] de [illegible]
[illegible] de [illegible] deficit [illegible] Ideo dico quod non est mirum si in [illegible]
[illegible] non [illegible] solus in natura invenimus [illegible] non in:
[illegible] solus in natura Et si solus productio vel effectus invenimus [illegible]
[illegible] causare [illegible] aut est productio obiectiva alibi non
[illegible] est effectus ab [illegible] et tamen ab alio [illegible]:
[illegible] ab obiecto ergo videtur quod non est mirum si tales [illegible]

Si dicas invenimus [illegible] in sensu et voluntate et productos obiectivos
et effectivos productos et [illegible] dico quod [illegible] sic [illegible] ibi quod a
potentia et obiecto [illegible] Ad quartum dico quod si [illegible] calorem [illegible]
[illegible] dico quod sol est principalior et perfectior causa [illegible] homo *ad 4*
[illegible] et omne aliud est [illegible] et [illegible] soli [illegible] in
[illegible] sit causa Sed oriuntur difficultates Prima est [illegible] agens
est nobilior toto effectu producto sic probatum est supra ergo generet [illegible]
[illegible] eminentes [illegible] infinita
[illegible] et dico quod tales effectus [illegible] de qua dictum est
supra de [illegible] Et ideo sic ibi [illegible] dato quod tales intendunt in infinitum [illegible]
illud generans non esset perfectius infinite [illegible] quod una natura specifica [illegible]
sua formali alia [illegible] sic illa alia [illegible] in infinitum [illegible]
[illegible] sue speciei [illegible] alia tamen [illegible] sic est in proposito

Secunda difficultas est de affirmatione et negatione quomodo obiectum possit ista causare Dico
quod obiectum ista generet [illegible] est tamen quod ista [illegible] est [illegible] deter:
minatur ad unum [illegible] ad illud quod verum est [illegible] ab alio movetur [illegible]
[illegible] illud [illegible] est [illegible] obiecto ut causet actum [illegible] est [illegible] dico
quod illud est [illegible] ultimata [illegible] movet obiectum [illegible] causat
in [illegible] dispositionem ad hoc Tertia difficultas est qualiter [illegible] posset
affirmare et negare et sillogizare dico quod [illegible] obiectum [illegible]
nec affirmat [illegible] sillogizat [illegible] ista [illegible] obiectum at non [illegible]
[illegible] ergo [illegible] Sed quomodo Dico quod obiectum bene causat ipsos actus sed causare
affirmationem non est [illegible] sed [illegible] actum affirmandi est [illegible] affirmare Quarta
difficultas quomodo obiectum possit causare actum [illegible] prima actus intelligendi
[illegible] dicere obiecto [illegible] non [illegible] Dico quod aliquando obiectum
et intellectus sunt distincta realiter et tunc dico quod relationes distinctas realiter
fundat [illegible] actus intelligendi [illegible] Sed [illegible] generatur [illegible]
[illegible] a [illegible] prima [illegible] non est [illegible] Sed generatur ab obiecto
[illegible] aliquis actus [illegible] a [illegible] generari Et eodem modo [illegible]
intelligendi sunt due relationes fundate [illegible]
causat [illegible] alia [illegible] obiecti
[illegible] et [illegible] ad id Et tunc [illegible] Alia difficultas de obiecto
non activis sicut de quantitate et relatione et [illegible] individuali [illegible]
videtur fore activa [illegible] de [illegible] a qua [illegible] activitas
[illegible] quod ab [illegible] non negatur activitas talis [illegible]

obiectiva cum qua obiectum pt generare ad intellectum — ut ad alterum de specie in valorem

Sed causalitas obiectiva sed activitas realis qua agendo realiter alterum et realiter absint. talis causalitas bene demonstratur a talibus. Ad dicendum ad illud magis sed dici activum realiter alterum quod est productivum nobilioris forme et perfectioris sed valor de actu est sicut valorem eum in intellectione intellige illa intellectio magis dicitur activa quam causat intellectionem potest quod dicitur de relatione quia cognitio causata ab extremis correlativis ad individualis potentias a natura et quibus a subiecto. Sed quelibet voluntas sit productiva intellectionis per modum obiecti naturalis sed dicta quod sed dicitur omnium productiva una per modum obiecti et illa est naturalis alia per modum potentie et illa est libera sicut emanet vel horum ipso prima sic productio obiectiva non est libera sed naturalis sicut per duo sed que est obiectiva dicitur naturalis dico quod alio duorum modorum vel quod intellectio voluntatis non causatur a voluntate sed a natura anime in qua est voluntas vel dicitur in quantum voluntas causat libere virtutem suam et sic non est nisi necessario quod actus imperatus est per virtutem et tunc liberum est quia a potentia libera imperatum

Secundum est 2o videndum est an in parte intellectiva sit quod est activum ad intellectionem sit intellectus agens ut possibilis. Videtur quod agens per intellectus possibilis recipit intellectionem sed quod in quantum sit actus realiter intellectionis facere non posset. Dici quod realiter species intelligibilis qua recipit et actus et ista non requireret intellectum agentem ad agendum actum in intellectu. Confirmatur id quia activum et passivum distinguuntur potentias in anima. Pro ad istud sicut potentia 3o de anima distinguens intellectum agentem a possibili sicut ait et sic in natura. Tertius quod quando talis in omnia fieri et de agente omnia facere et sic per hoc videtur quod intellectus agens adequatur passibili in ratione activi et ad ipsum passivum et ad actus ad omne illud quod passibilis ut patet et de receptis et per quibus ad intellectionem. Littera quidem sequitur de intellectu agente et habitus quidam ut lumine et intellectuale videtur esse principium activum cognoscendi veritates intellectus de 2m id dicendum de fine sicut quoniam mens rerum intelligibilium naturalis ex ne disponente quod vero cuiusmodi ista videtur in quadam luce sui generis incorporea sicut admodum oculus carnis videt que in hac corporea luce circumiacent. Preterea quod sequitur semper nobilius est agens patiente et principium in ita et subdit de intellectu agente vero respectu passibilius est sola in actu. Velit quod intellectus agens est nobilior passibili vel saltem non minus nobilius sicut est ymago quod consistit in eo quod operativum est in natura nostra intellectus agens pertinet ad ymaginem sed non sic pertinet ut ad memoriam patet sed in memoria est consistens obiecti nec speciem obiecti et sic pertinet ut cognitione notitia actualem ergo patet quod intellectum agentem non potest competere per se non est vis receptiva ut consimilia intellectus competit sibi secundum sed per se notitia. Sed quod intellectui possibili convenit activitas realis intellectus. Ad probandum 2o quod intellectus agens est sicut lumine videtur, vult vero quod sicut lumine facit quedam potentia colorem actu sic colore dicitur intellectus agens facit de potentia intelligibili actu intelligibile vel actus sic terminatur ad obiectum actu intelligibile et hoc precedit intellectionem. Confirmatur primo id 2o de anima commento decimo octavo vult dicendum quod si res haberent esse ex modo quo posuit plato non oportet ponere intellectum agentem sed non ponimus modo nisi per primum ut fiat obiectum actu vel sed hoc precedit actualem intellectionem. Ad 2m dicendum intellectus agens potest ut per primum tunc actus obiectum de omni in omni quod sit intelligibili pt de omni possibilium ad omne

sed non a forma

voluntas in movendo intellectum ut intellectus intelligat voluntatem est libera quia potest non intelligere sed quando potest tunc intellectum ad presentis sui obiecti sicut intellectio non amplius est potentia libera sed naturalis est ita quod sit aliud obiectum presentiali ad intellectionem ars non est libera

sicut semper est intellectiva

a

a

intelligibilium licet requiratur de ordine corporalium ad ordinem spiritualium licet operatio [illegible]
Requiritur aliquod transiens [illegible]. Respondeo [illegible] esse quod licet esse corporale non habet
rationem agentis nisi in passum corporale propter hoc quod tale agens requirit passum
approximari sibi localiter cum a se non possit localiter presens esset tamen agens quasi
non potest igitur [illegible] aliquod corporale esse [illegible] aliquod
spirituale fieri per generationem transiendo ab illo ordine ad illum ordinem. Sed cum obiectum
fit de actu intelligibili actu intellectum non transfertur de ordine ad ordinem. Igitur
non requiritur ibi intellectus agens. Confirmatur quia ad hoc quod intellectum fiat actu ve-
lut non est potentia talis translatio ad ordinem in ordine et hoc ideo quia actu intellectum
quod sufficit proportionatum voluntati. Cum igitur actu intelligibile [illegible] esse in me-
moria intellectiva sit eque sufficienter proportionatum intellectui ad hoc ut scilicet
actu fit intellectum, sequitur quod ibi non requiritur aliquid transiens de ordine in ordinem.
Preterea 2o. Si intellectus agens esset [illegible] actus ad intellectionem actualem pari ratione
voluntas poneretur potentiam esse activam ad [illegible] et cum hoc [illegible] potentiam
receptivam talis [illegible] ibi esset distinguendo potentiam agentem et passivam ut potest
voluntatem agentem et passivam contra quem [illegible] que ponit voluntatem [illegible]
nam et [illegible] receptiva [illegible] potentia [illegible] propter hoc forte quod
sensatio [illegible] nobilior [illegible] obiecto [illegible] extra esset distinguendum de sensu agen-
te et passivo [illegible] distinctionem de agente et passivo [illegible] ponatur
ibi nisi intellectu [illegible] quod ista [illegible] non est propter illa que [illegible] inveniuntur
in aliis potentiis. Et ista non propter agere et recipere actionem. Dicendum [illegible]
[illegible] de [illegible] ultimo a cognoscente et cognito pariter notitia [illegible]
[illegible] aut agens non est cognoscens sed solum passibilis. Ideo ab illo pariter
intellectio et [illegible] actione [illegible] intellectionis. Et ista via [illegible] prima
via tenenda posset dici quod tam agens quam passibilis [illegible] duas actiones [illegible]
[illegible]. Prima est facere de potentia intelligibili actu intelligibile ut de potentia
[illegible] actu [illegible]. Secunda est facere de potentia intellectiva actu intellectum. Primum [illegible]
[illegible] sicut quod de [illegible] agentis de fantasmate in fantasia gig-
nitur [illegible] in [illegible]. Secunda [illegible] in [illegible] actu reducit intel-
[illegible] que [illegible] loquendo [illegible] intelligibilis. Et ad ista [illegible]
[illegible] de [illegible] dicitur [illegible] quedam [illegible]
[illegible] de obiecto scilicet intelligibili de ymaginabili [illegible]
quod tale esse obiectivum [illegible] obiectum in [illegible] in [illegible] eandem.
Et ideo [illegible] facta in [illegible] de corporali gignitur spiritua-
le. de [illegible] gignitur [illegible] intellectus
[illegible] in obiectis de corporali ad spirituale ut de [illegible] ad [illegible]. Sed 2a [illegible]
[illegible] potentia intellectiva fiet actu intellectum ubi [illegible]
facta [illegible] obiectorum [illegible] facta [illegible]
[illegible] in obiecta [illegible] spiritum intelligibilem [illegible] actualis intel-
lectio. Et [illegible]. Prima [illegible] de potentia ad actum [illegible] 2a dicitur [illegible]
intellectum agentem tam [illegible] obiectorum et [illegible] metaphorice [illegible]
illorum in quibus [illegible] obiecta. Et [illegible] scilicet [illegible]
intellectus agentis de fantasmate gignitur spiritus intelligibilis. Et [illegible] metaphorice de
potentia intellectiva gignitur actu intelligibile. Et [illegible] intellectus gignit
[illegible] actualem [illegible] et [illegible] metaphorice loquendo in [illegible] de potentia intellectiva
fit actu intellectum. Consequenter [illegible] poni [illegible] in

Marginalia:
quod fantasia [illegible] pale non potest ponere in memoria intellectiva que est incorporalis spiritum intelligibilem
intellectus agens [illegible] spiritualem [illegible]
non [illegible] potentia [illegible] agere
dux [illegible]

intellectu passibili correspondens isti dupli actioni intellectus agentis. quarum prima
est receptio speciei intelligibilis a fantasmate per primam actionem intellectus agentis.
et 2a est receptio intellectionis a specie intelligibili per 2am actionem intellectus agentis.
Et 2m hoc dicitur quod ad memoriam intellectivam pertinent intellectus agens et
possibilis. Agens quidem non immediate ad primam actionem que est facere de potentia
intelligibili actu intelligibile ymo terminus illius actionis est intelligibile in actu quia per
illam actionem est intellectus conservans obiectum actu intelligibile sibi presens. Sed quantum
ad 2am actionem prima tamen mediate sit exprimens actuale intellectionem ut notitiam
intelligentie agens quantum ad 2am cuius actionem includitur in memoria intellectiva
autem possibilis quantum ad primam cuius receptionem prima scilicet recipit actu intelligibile spe-
ciebus dicitur memoria. Et quantum ad 2am receptionem scilicet actualis intellectionis dicitur
intelligentia. Et 2m hoc possibile respondere ad illa que videntur adducta in contrarium
per hoc quod actio abstrahendi que est propria actio intellectus agentis est magis
propria sibi quam 2a que est causare intellectionem quia illa potest competere aliis po-
tentiis. Nulla autem alia transfert obiectum suum de ordine ad ordinem sic intel-
ligendo de ordine corporalium ad ordinem spiritualium ymo voluntas licet causat
de actu suum 2m actionis per hoc metaforice transferat obiectum suum de ordine
intelligibilium ad ordinem appetibilium tamen ista translatio non requirit voluntatem age-
rem sic intelligendo hoc est preparentem obiectum suum ut fiat actu volibile
quia quod obiectum est actu intellectum est actu volibile non enim requiritur
alia actio preparans obiectum voluntati. Ille igitur autor assumat quod unum est
de propria actione intellectus agentis. Et si quis dicat quod est illud solum propter intellectus
agens unum est ut talis [illegible] est propria intellectum quod est ibi tamen potentia pre-
parans obiectum est 2m cum actu non est presens in intellectum talis virtus agens
nam alie potentie possunt agere ad operationem presupposito obiecto. Si teneatur
alia via quod prius dicit quod est actionem ad intellectionem est intellectus possibilis et quod
agens quod tamen actione abstrahendi obiectum tunc est dicendum quod agens non
pertinet ad memoriam sed actio eius terminatur ad memoriam. Et hoc responsum
prima terminatur ad illam formam per quam obiectum actu intelligibile relucet intel-
lectui et illa est forma constituens per formam memoriam. Redit autem memoria intel-
ligibilium contra spiritualium nullam actionem omnino habere et hoc est talia intelligentia
non per speciem. Verbi gratia speciem tamen possunt eam causare virtute propria. Intel-
lectus autem possibilis 2m hoc ponetur pertinere ad memoriam non tamen ut retinens
omne representatum obiecti actu intelligibilis sed etiam ut exprimens actuale
notitiam actualem. Et tunc ad illa que sunt adducta contra hoc possibile
respondere. Ad primam quod potentia operativa non est activa sui obiecti licet sit
activa sui actus circa obiectum. Et ideo non potest contra intellectus possibilis causare
speciem intelligibilem sed potest causare intellectionem illam. Ad confirmationem illa dicit
sicut quod loquendo de potentia ut dicitur respectu boni operatur in actionem et passionem
sed loquendo de illo quod habet respectum quod communiter intelligitur tamen dicitur potentia
quemadmodum dicitur quod calor est potentia calefactiva sic non sed quod actionem
et passionem distinguunt speciem quam inter voluntas est 2a ponit. Ad
illud tamen arguitur 2m arguitur quod agens est quo omnia est facere concedendum
est sic facere omnia actu intelligibilia. Et hoc habetur ex eo quod facit quod sunt facit
quodammodo potentia colores actu colores quod facit eos actu visibiles et intelligendo

et hoc non absoluta coloris que est in genere qualitatis maneat eadem in tenebris
sicut et non est corporibus multitudo de potentia generativa quia quando duas causas concurrere ad
agendum una causa scilicet 2a non est in potentia generativa non alia scilicet propria concurrente ad
hoc autem quod color agat in visum requiritur alia causa concurrens scilicet lumine ex tunc
solum est color visibilis in potentia generativa quando est actu illuminatus sic nec fantasma non
potest gignere speciem intelligibilem non concurrente actione intellectus agentis et ille ergo intellectus
facit omnia intelligibilia et quod est in potentia generativa quia relucentia in spebus intelligibilibus
que prius fuerit in potentia remota quia tum relucentia in intellectu materiali et representante
ea sub ratione speciei Non autem dicit possibilis quod agentis est quo est omnia
facere actu intellecta Cum ergo fiet adequacio intellectus agentis in agendo ad
possibilem ad in recipiendo dicitur intellectus universaliter de actione et receptione actu
intelligibilis non de actione et receptione actu intellecti Ad 2m videtur principium vi
in rebus temporalibus Ille autem rebus temporalibus ut actu intelligibiles et universales relu-
cent intellectui per communem actionem lucis intellectus agentis Sic ergo videtur veritates pri-
mariorum in luce intellectus agentis sed tamquam in eius causante illam visionem
mediate scilicet causando res temporales in esse intelligibili per quas pervia cognitione ac
videndi veritates principiorum Ad 3m dicitur quod agens est nobilius passo prin-
cipaliter ut competit absoluta passa 2a pars de illorum est agens in intellectum
possibilem Sic enim melius sustinet quam sustinetur Unde intellectus agens sit nobilior possibili
De isto articulo sic tenendum est quod illam distinctionem magister Decreto de Vinte recitat capitulo
Decreto memoria intelligentia et voluntate comparando ad illam ascribit intellectum
agentem et possibilem sic permanere conveniunt quod solus possibilis est intelligentia quia
solus recipit actum intelligendi Et sic cum gratia articulo loquitur de intelligentia ut est quarta
gignens sive quo recipitur intellectio Et possibilis pertinet ad memoriam inquantum in
memoria est recipere notitiam generalem 2m id quod videndo de Vinte capitulo Decreto
Quod memoria memoria tenet et est locus articulo Unde de intellectu possibili ut est quo
speciem sive ut est quo generis speciem per quam deducitur de potentia essentiali ad
habitualem et ad aliud actum memorie quam sit gignere notitiam actualem quod
sic competit ad intellectum possibilem per actus speciei forma actiua in eo actu
perfecto actiuo 2m illa forma per accidens competit sicut sic lignum per actus
calefacit sicut ad illud quo obiectum sit actiue ad gignendum intellectionem est
forma intellectus possibilis quod est intellectus possibilis saltem per actus gignit Ad quintum ad alia
patet in questione Utrum intellectus agens et possibilis distinguantur realiter et quod non
de qua solucione quia sit solvende alique difficultates in quibus stabit tota solucio
Prima est de entitate utriusque intellectus agentis et possibilis utrum scilicet sint eadem entitas
vel plures Pro solucione huius difficultatis pro talis suppono alia dicitur 2m causa
liter tamen ad sui actus scilicet causalitate specialis efficiue enim producit actum et
secundo est per causalitatem causa materialis receptiue Subiectiue enim recipit
sicut suum actum Prima conclusio tamquam est ut sub ratione formali esse principium effectiue
productivum actus et subiectiue receptivum eiusdem et quod sit quod alia per distincta
ratione formales est principium productivum sui actus et receptivum eiusdem Ergo habemus
probatur quod dicta principia est in entia aut sunt ponende due rationes forma-
les sive due formalitates quarum una est intellectus agens alia vero intellectus
possibilis et per unam sit est principium productivum sui actus scilicet per intellectum agentem et
per aliam est principium receptivum sui actus scilicet per intellectum possibilem Probatur probatur autem suppositione
Prima impossibile est ut sub ratione formali etc Primum dictum illa due forma-
litates non distinguntur ab alia re et a se invicem realiter ratione realiter in anima
non est ponenda pluralitas sine necessitate quia est illa opinio in qua quedam
ponuntur 2a autem distinctionem a se invicem et ab ipsa anima realiter etc Probatur

adequaret

quod 2a nobilius quod reducit de potentia essentiali ad actum primum quia 1a quod reducit de potentia actu ad actum 2um quia intellectus agens reducit obiectum sive intellectum possibilem ad actum primum sive producendo speciem intelligibilem in possibili quamquam et possit reduci ut de potentia accidentali ad actum 2um quo intellectus agens est nobilior possibili ad quem per hec actus primus prima habebitur Ad illa primum productivum illius actus primum nobilius quam primum productivum illius actus

2a pars

2a pars

2

Decimo dubium intellectus agens est distinctus [illegible] non rei patet quia circumquaque operationem intellectus seclusa
distinctus est distinctione non rei ante patet quia seclusa quacumque operatione intellectus
[illegible] corporis productiva specierum actus et habet receptiva eiusdem actus. Vndecimo
dubium est duo actus distincti formaliter patet sunt due rationes formales quarum altera
mutatur duo opposita formaliter opposita autem distincta formaliter ante patet quia intellectus agens
est agere et intellectus possibilis pati. Prima difficultas: utrum intellectus agens et possibilis sint
distincte potentie [illegible] anime [illegible]. Ad primam dicendum primo quod intellectus
agens et possibilis sunt potentie anime non distincte rei et formaliter distincte patet quia
potentia activa et passiva sunt formaliter et non rei distincte. Sed intellectus agens
est potentia activa et intellectus possibilis est potentia passiva. Secundo quia habent actus
distinctos ergo sunt potentie distincte. Septimum dubium una illarum non perficit aliam
patet quia in naturalibus perfectio realiter distinctum a perfectibili. Sed intellectus agens non
realiter distinctus a possibili ut prius probatum est ergo non. Octavum dubium intellectus agens
et possibilis simul perficiunt essentiam anime et in ea simul subiectantur per formalitates
subiectas in eadem [illegible] formalitates patet quia una illarum non perficit
aliam sed ambe perficiunt unam tertiam scilicet animam quo simul [illegible] medio
perficiunt animam. Secunda difficultas: utrum intellectus agens et possibilis sint [illegible] actus. Pro
solutione huius difficultatis ponuntur duo dicta. Primum dictum intellectus agens se habet
[illegible] in genere cause efficientis patet quia intellectus agens cum fantasmatibus concurrit effective
ad producendum speciem intelligibilem ideo [illegible] actus est producere speciem intelligibilem
realiter et effective. Secundo intellectus agens cum specie intelligibili effective producit actum
intelligendi ideo actus eius est effective producere actum intelligendi. Tertio intellectus agens
cum specie intelligibili concurrit ad effective producendum dispositionem ad habitum. Quarto intellectus
agens cum specie intelligibili effective producit habitum et sic [illegible] intellectus agentis sunt [illegible]
actus. Secundum dictum intellectus possibilis se habet [illegible] in genere cause materialis patet quia primo
subiective recipit speciem intelligibilem effective productam ab intellectu agente et fan-
tasmate. Secundo recipit actum intelligendi effective productum ab intellectu agente cum
specie intelligibili. Tertio recipit habitum causatum ab ipso intellectu agente cum specie actu
[illegible] et sic intellectus possibilis sunt [illegible] actus [illegible] in [illegible]
[illegible] magna difficultas. Utrum intellectus
agens sit nobilior intellectu possibili [illegible]
[illegible] de activitate in suo genere est nobilior [illegible]
[illegible] actualitate in [illegible] genere. Sed intellectus agens est [illegible]
[illegible] in textu [illegible] quod agens est nobilius paciente et [illegible]
[illegible] prima potentia [illegible] nobilior [illegible] nobilior operatio [illegible]
[illegible] potentia [illegible] operatio semper nobilior potentie [illegible] nobilior operatio
[illegible]. Sed intellectus possibilis est [illegible] patet quia [illegible] operatio est nobilior [illegible]
alia operatione. [illegible] difficultatem [illegible] primum [illegible]
[illegible] abs intellectus agens est nobilior intellectu possibili [illegible]
[illegible] commentatorem in [illegible] anime [illegible] intellectus possibilis [illegible]
obiecto adequato [illegible] rei [illegible] que includuntur in ipsa [illegible]
[illegible] ad ipsam [illegible] naturalis [illegible] ita quod [illegible]
intellectus possibilis non est [illegible] aliquod obiectum omnino [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] ab [illegible] materia. Et quia intellectus non agens [illegible]
materialia que sunt [illegible] in potentia [illegible] actu [illegible]
ad actu [illegible] de potentia [illegible]. Et intellectus possibilis [illegible]
non est in potentia ad actum intelligendi ideo [illegible] habeat [illegible] intellectus
[illegible] illam actionem [illegible] non reducit [illegible] de potentia [illegible] ad actu
[illegible] actus primus est [illegible] nobilior [illegible] actus secundus [illegible]

posset esse nobilior actu primo cum ergo intellectus agens faciens potentiam
obiecti possibilis intellectus apud intellectum possibilem reducit intellectum possibilem de
potentia essentiali ad actum primum. Intellectus autem possibilis non reducit se nec de po-
tentia accidentali ad actum secundum. Dicendum quod simpliciter est nobilior intellectus
agens quam possibilis. Sed si intellectus possibilis non haberet aliquam actionem circa actu
intelligibilia tunc esset clarum quod intellectus agens est nobilior possibili quia plus habet
de actualitate in suo genere quia est [illegible] actus et possibilis potentia passiva. Et secundum
[illegible] [illegible] 3o de anima [illegible] [illegible] intellectum agentem possibili ubi
dicit quod [illegible] intellectus agens separatus et immixtus et impassibilis substantia actu
[illegible] semper honorabilius est agens et patiente [illegible] [illegible] [illegible] visio secundum
[illegible]. Sed secundum theologos [illegible] [illegible] [illegible] preeminentia dignationis
[illegible] magis attenditur ex comparatione eorum ad obiecta primaria [illegible] potentia
[illegible] nobilior quia [illegible] obiectum [illegible] simpliciter nobilius [illegible] se habent
obiecta secundaria. Sed secundum [illegible] [illegible] intellectus nec possibilis [illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] beatus Johannes [illegible] [illegible] est [illegible]
intellectus agens non habet actionem aliquam in visione divine essentie [illegible] divi-
na [illegible] est apud omnes quod non habet actionem [illegible] [illegible] ille [illegible] simpliciter
intelligibilis in actu. Dicendum ergo quod intellectus possibilis est simpliciter intellectu agente [illegible]
intellectus agens sit nobilior intellectu possibili [illegible] comparationem ad obiecta materialia [illegible] quod de
[illegible] intelligibilibus in potentia facit [illegible] actu [illegible] quod intellectus possibilis facere intellectus
possibilis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] se habeat [illegible] [illegible] in ista
visione [illegible] in patria [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] et magis pertinet
ad theologum quam physicum [illegible] [illegible] quod si intellectus [illegible] se habeat active
in visione illa beata tunc intellectus agens est nobilior possibili. Si autem intellectus [illegible]
[illegible] se habeat pure passive tunc dico quod intellectus possibilis est simpliciter nobilior agen-
te. [illegible] [illegible] est illa quod 1a potentia est nobilior cum eius perfectio nobilior [illegible]
intellectus est [illegible] [illegible] [illegible] operatio et visio divine essentie clara et aperta
que est omnium operationum perfectissima [illegible] possibilis [illegible] ultima felicitas est perfectissima
perfectio. Alii dicunt [illegible] [illegible] quod intellectus agens et possibilis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] formalibus agentis et patientis et [illegible] intellectus agens est
nobilior et perfectior possibili quia [illegible] formale intellectus agentis est nobilior et perfectior
[illegible] [illegible] intellectus possibilis. [illegible] [illegible] [illegible] secundum [illegible] actus et secundum [illegible] [illegible]
et secundum [illegible] intellectus possibilis est nobilior intellectu agente quia intellectus possibilis [illegible] [illegible]
actum perfectiorem [illegible] actu intellectus agentis. [illegible] [illegible] beatifica et cognitio
[illegible] intelligibilis est actus intellectus possibilis et ille est perfectior quocumque actu intellectus
[illegible] agentis et intellectus possibilis [illegible] [illegible] [illegible] attingere obiectum perfectum [illegible]
[illegible] non potest facere intellectus agens. [illegible] potentia beatificabilis est [illegible] non be-
atificabili [illegible] quod [illegible] intellectu possibili [illegible] intellectus agentis [illegible] intellectus possibilis est no-
bilior intellectu agente. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dispositiones
[illegible]. [illegible] intellectus sit [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] primo quod [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] organo corporeo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] potentia organica. [illegible] [illegible] [illegible] quod
est actus et perfectio corporis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo quod intellectus [illegible] primo
[illegible] [illegible] quod non est [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quod non est in potentia organica [illegible] [illegible] organo [illegible]. [illegible] [illegible]
quod intellectus est [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] in fantasia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fantasia est potentia organica. [illegible] [illegible] quod [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] in possibili [illegible]

[illegible] quia anima [illegible] ... Tertia difficultas utrum aliud sit magnitudo et magnum esse. Pro solutione huius difficultatis notandum est supposito quod magnitudo ... est quid ... et esse magnum est ... quod esse ... [illegible] ... quod in omnibus ... quantitas ... supponit addit ... specialem quantitatem ... realitatem ... [illegible]

... quantitate ... [illegible] ... continuitatis ... [illegible] ... divisibile ... individuale ... [illegible]

... realitas ... [illegible] ... quod in omnibus ... non ... supponit ... [illegible] ... continua ... quantitas ... [illegible]

... individuum ... individuantia ... Tertia difficultas ... Pro solutione ponuntur ... [illegible]

... abstractiva ... cognitionem specialem ... individuali ... existentia ... [illegible] ... intuitiva ... [illegible] ... notitia abstractiva ... [illegible] ... cognoscitur ... [illegible] ... individualis ... [illegible] ... singularitas ... Aliud ... singulare ... individuum ... [illegible] ... individualem ... singulare ... [illegible] ... supposito ... [illegible] ... intuitiva ... [illegible] ... cognoscibile ... [illegible] ... quantitatem specialem ... [illegible] ... individuum ... [illegible]

distincte per singularia ad unam vel ad aliam pertinet dicere singularia cognoscere sed hoc
pertinet intellectui ut notum est ex dictis quod entitas supposita est volita et amata igitur
ab intellectu cognita. Contra dictum singulare non potest distincte cognosci ab intellectu viatoris
sed tantum confuse probatur quia si ponatur cognoscens obiectum aliquod sub propria ratione potest ipsum cognoscere
et ab aliis distinguere etiam si esset alio non habente illam rationem sed manente propria
ratione singularitatis angelus et alius non possunt distinguere inter duo singularia nec per ea
ipsum nec per intellectum ergo etc. minor probatur quia si ponatur cognoscens obiectum sub
ratione aqua unitate et entitate potest id distinguere ab omni alio non habente illam
unitatem et entitatem sed unum singulare non habet entitatem et unitatem realem
aliam et tamen nec intellectus nec sensus sciunt distinguere inter duo singularia circumscripta distinctione
accidentium quae sunt per locum figuram tempus magnitudinem colorem situm etc. exemplum si ponantur
visui duo alba ut intellectui duo singularia quae in veritate essent distincta
realiter per proprias rationes individuales sed in omnino similia accidentia haberent ut possent duo
radia in eodem loco et situ vel duo radii in eodem medio et haberent penitus omnino
similem et magnitudinem et colorem etc. tunc neuter nec sensus nec intellectus distingueret sed iudi-
caret ea esse unum ergo neuter illorum cognoscit quolibet illorum secundum propriam rationem singularitatis
possumus tamen cognoscere quando non nos ponimus singularis et de individuali. Distinctio de singulari
singulare circumstantionato secundum conceptum distinctum non potest cognosci nisi reflexe et
per lineam specialem declaratur primo quia sicut anima sic est in natura ita est in intellectu
sed natura primo intendit individuum vagum et ultimo intendit et producit indivi-
duum signatum etiam ergo intellectus primo intelligit individuum vagum postea intelligit individuum
signatum ita quod species intelligibilis primo ducat intellectum in singulare vagum secundo ducat
notitiam specierum abstracta. Et sic patet primum singulare signatum et circumstantionatum. Ideo quando
ad ipsum conceptum singularis intellectus reflectit se ad singularia in quibus sunt circumstantiae
materiales et per quas potest dicam inter singularia et alia quae sunt ab eo etc. et haec de

primo articulo. Quantum ad secundum potius: Conclusio responsiva ad quaesitum

intellectus possibilis non est potentia pure passiva sed est activa ab intellectu agente
ut natura dei et formaliter distincta et hoc secundum unam opinionem probabilem posi-
tam in primo nobili ut est potentia pure passiva secundum aliam opinionem satis etiam probabi-
lem quam tamen communiter a doctoribus tenent ita quod intellectus agens habet se active in pro-
ducendo speciem intelligibilem et intellectus possibilis habet se in recipiendo intellectionem tertium. Hoc
sed et primo notabile probatur utraque pars etc. et haec de secundo articulo. Quantum ad tertium Dubitatur
primo dubitatur intellectus agens sit abstrahere quidditates intelligibiles a fantasmatibus ad
hoc dubium sunt sex modi dicendi. Primus est quod necessitas ponendi intellectum agentem
fuit propter quidditatem in fantasmate relucentem abstrahendam a conditionibus materialibus
quae impediunt eam intelligibilem. Sed contra hunc modum dicendi potest argui sic videtur
esse insufficiens probatio. Tamen quod quidditas est sufficienter abstracta a conditionibus
materialibus secundum utramque abstractionem nam quaelibet quidditas praescindit ab haecceitate
ut patet naturaliter prima tertio quod ponitur prius quam naturaliter producit ipsam haecceitatem
potest movere intellectum ergo etc. Confirmatur quia nam non magis requiritur abstractio
ad movendum intellectum quam in actione alia quae ita attinet quidditati quod non
conditioni individuali sed propter praecisionem ne non videtur quod natura tali
quidditate in igne causat aliam caliditatem sed non haecceitas ergo etc. Confirmatur quia
patet non posuissent philosophi intellectum agentem si invenissent quidditates suffi-
cienter abstractas ergo etc. An quod ita sit non erit necesse ponere intellectum agen-
tem ergo etc. Secundus modus dicendi est quod necessitas ponendi ipsum intellectum ut sequitur

Con a parte materialis fluxa ad portionem formam

albertus stat

Con

intellectus verum agit

Con

quantitatem a condicionibus materialibus quibus est coniuncta condicionibus eius intelligibi-
litatem et hoc nisi fiat in fantasmatibus nisi per modum quod formam sequestrando
hoc ab hiis propter enim circumscriptionem eius in materia movente non potest intellectus intellectus
agens sequestrat ea a condicionibus materialibus Contra hoc arguitur non valet probatur. Item
agens naturale per propriam actionem inducit propriam generationem vel introducit ali-
quam formam passivam et ita videtur de se non nam actio realis requirit terminum realem
quod sequestrando est productio quod non potest introduci ita quod terminet actionem realem
vel in subiectum aliquam formam passivam que terminet terminum actionem. Dico primo quod agens
corrupit formam per actionem terminus actionis reducitur ad aliquid per se quod si
corrupit [illegible] aliquid positivum per [illegible] ergo sequestrando fit forma [illegible]
quod non formam necesse est ponere intellectum agentem propter hoc sed propter aliquid aliud po-
sitivum. Dico quod tertius modus dicendi quod intellectus agens ponitur ad confortandum fantasmata
ipsa enim non sunt sufficientia sua virtute ad movendum intellectum possibilem nisi virtute intel-
lectus agentis. Contra istum modum videtur valet probatur quia effectus causatus in fantasmate est
eque materialis et corporalis sicut fantasma Contra ponitur intellectum agentem necessarium propter
materialitatem fantasmatis ut causet in eo istum effectum quo intelligitur quod non potest esse
vigorata quoniam ante propter materialitatem equalem illius effectus cum fantasmate. Dico quartum modum
dicendi quod ponitur ad assistendum ipsis fantasmatibus quia sola eius assistencia movent intel-
lectum possibilem sicut solis assistencia lucis movet visum. Contra istum modum tunc quod
assistencia non est in rebus et per quos non erit propria actio et [illegible] ad quod
necesse ponere assistenciam illius quod magis causat sicut quod intellectus agens. Dico alii dicen-
tes quod nostra operatio causatur propter sufficienciam et maxime quia non videtur quomodo anima separata
aliqua operatur actionem habet intellectus agens sicut quod poni sensitiva in anima separa-
ta. Dicunt quod sicut videmus quod lux corporalis habet duos effectus scilicet illuminare obiec-
tum et oculum ita intellectus agens illustrat fantasmata et intellectum possibilem quod in anima separa-
ta non est effectus primus quod praeesse solum habet ista 2a causa videtur proprio non propter fantas-
mata illustratorum quod intellectus agens est lux spiritualis fantasmata sunt corporalia
alias non sunt capacia vel quod intellectus agens est lux spiritualis fantasma spiritu-
alem corporale [illegible] at ergo spiritualis non est capax hoc propter intellectum possibilem
quod non est ponere certa quod est quasi lux in genere suo. Dico apparet in dicendi
quod ponitur ad concausandum multa que recant in intellectum possibilem. Dico primo quod
intellectus agens continet in se quatuor effectus extra ordinatos primo enim concausat
cum fantasmate speciem intelligibilem in intellectum possibilem quia non potest fantasma solum
causare quod causa equivoca totalis est nobilior suo effectu quod constat quod fantas-
ma vero species est aliqua equivoca quod si esset totalis causa esset nobilior quod est
falsum. Convenit ergo intellectus agens sicut causa vel secundus effectus est ipsa actio
intelligendi quam causat cum specie intelligibili. Species enim intelligibilis non potest esse causa
totalis quia est equa et tunc esset nobilior quod est falsum. Convenit ergo intellectus agens
sicut causa vel [illegible] non sicut [illegible] tertius effectus est disposicio ad habitum
quam causat non tamen cum actu quod actus immanentes sunt [illegible] et dico
quod non sunt producti concausat at cum specie que non potest causa totalis
[illegible] non sunt producti concausat at cum specie que non potest causa totalis etiam
propter rationem causarum supra dictarum. Quartus effectus est habitus quem etiam agente
causat cum specie propter id quod primus sicut [illegible] est de intellectu agente
in causalitate respectiva. Secundo de intellectu possibili in causalitate receptiva dicitur
quod eodem ordine recipit producta omnia sicut causa totalis in suo ordine Secundo
contra hoc arguitur quod agens est contrarium passo
contra hoc et mutat [illegible] primo sicut contra agens est contrarium passo
ita hoc actio in
persona que recipit est passiva quod ipsa est activa. Dico quod actio in
[illegible] que recipit est [illegible] ergo ipsa est activa Dico quod actio in intellectu possibili
immanens est in agente quod intellectio est actio immanens et est in intellectu possibili

quod sit activa. Ideo cum actio vitalis non videatur esse nisi ab agente vitali, sed
intellectio est actio vitalis, quod non potest esse a specie quia non est agens vitale.
Quarto quia actus voluntatis est actus liber et est formaliter in voluntate, sed actus intelli-
gendi formaliter est in intellectu possibili, quod est effective ab intellectu possibili. Ad primam
dicitur: Concedo quod omne agens secundum quod tale est est nobilius passo. Sed similiter non
videtur ipsa species videtur esse causa intellectionis de tertio producto [illegible] de pavo quod
sol est causa [illegible] et agens remotum [illegible] et tamen [illegible] similiter est nobilior. Dico quod
agens secundum rem [illegible] mali [illegible] est nobilius tertio formali producto.
Sed tunc est dubium. Sed intellectus possibilis est potentia passiva tunc [illegible] quod potentia activa
est nobilior potentia passiva [illegible] et [illegible] alicui que dicitur [illegible]
opportet quoniam cadit sub uno modo nobiliori et nobilius quocumque cadentis
sub ignobiliori. Sed causa dicitur [illegible] activam et passivam quod omne quod cadit sub actio
est nobilius quocumque cadente sub passivo. Cum quod intellectus possibilis cadat sub passivo et
ignobilior quocumque cadente sub activo. Dico quod si divisio principii per activum et
passivum esset quidditativa, tunc recipiens salvaret quod omne activum esset nobi-
lius passiva intellectiva. Sed dico quod non est divisio quidditativa. Similiter tunc multe
potentie passive nobiliores potentiis activis multis. [illegible] et tunc nobilius est intellectum
tempore [illegible] causare calorem et multa alia. Non quod est divisio quidditativa.
Ad secundum dico quod intellectio dicitur actio immanens quia non transit ad extra productum
sed causa similiter in esse, licet in esse secundum quod non dicitur actio immanens quod sit in agente
quia actio est in agente. Ad tertium dico quod actio vitalis sufficit quod
sit a principio vitali similiter ut videtur quantumcumque ad generationem concurrat principium
sed quia intellectus agens qui est principium vitale principaliter concurrat aliud a
non sit species. Ad quartum dico quod intellectio est elicitum ab intellectu possibili
tamen elicitur quod tam activum quam passivo active et elicitur ab agente. Dico
pater a possibili elicitur et [illegible] sicut est visus in [illegible]. Sed adde et dubium
pater a possibili [illegible]. Sed contra
quod sit intellectus et dicitur [illegible] quod intellectus est agens. Sed [illegible]
quod sit agens intellectum tunc [illegible] intelligeret quod [illegible]
et [illegible] dicitur quod intellectus est [illegible]. Sed [illegible] non potest esse [illegible]
intellectus est in deo [illegible] et tamen in deo non est [illegible] actum
formaliter. Dico quod intellectus non est ad [illegible] actum [illegible]
intelligendi [illegible] que est deo [illegible] et [illegible] ad actum [illegible]
passivo. Dico quod [illegible] quod intellectus agens est [illegible] intelligendi intellectum [illegible]
per principium activum et est lux [illegible] sed ad [illegible] in eo
[illegible] simplices. [illegible] at non sufficerent per se ad [illegible] in
intellectu possibili requiritur [illegible] per intellectum possibilem ad [illegible] quod ipse non
sit [illegible] a re [illegible] totaliter [illegible] dicitur Augustinus super Genesim
ad litteram. Ad autem dico quod intellectus [illegible] lux requirit in [illegible] regula-
tus [illegible] enim [illegible] Augustini que dicit quod per lucem [illegible] cognoscimus
res. Esse enim rem cognoscendi per intellectum multiplicat [illegible] primum
activum [illegible] esse cognoscendi vel ut [illegible] ut [illegible] ut
ut [illegible] quorum [illegible] lux et [illegible] cognoscendi [illegible] intellectus
agens dicitur [illegible] cognoscendi et lux quia activum principaliter [illegible]
at [illegible] quod [illegible] [illegible] habitus [illegible] magis [illegible]
et dicitur lux de intellectu agente quam de aliquo [illegible].
[illegible] ad actum intelligendi requiritur [illegible] Henricus de Gandavo
et Godefridus [illegible] nova [illegible] quod in [illegible] est

opinio henrici

ponderata species recipi intellectu sed sufficit illa in fantasia sine ipsa fantasmata sufficiunt ad actum intelligendi quod probat henricus quia species impressa ab obiecto re[s]-
tat id sub ratione sub qua imprimitur ab obiecto sed species imprimitur ab obiecto sub
ratione singularis quia actiones sunt singularium et materie ergo species retinet obiectum sub ratione
singularis sed species in intellectu si poneretur est ad representandum universale ergo in intellectu non
est species Contra 2a non pluralitas ponenda est sine necessitate sed nulla necessitas est ad po-
nendum speciem in intellectu ergo non est ponenda probatio minoris quia ista [illegible] necessitas
[illegible] ad ponendum speciem in intellectu [illegible] propter presentiam obiecti sed hoc non est
quia ponitur obiectum esse tamen presens per species quam [illegible] non tamen quia species est in oculo
ideo color vel obiectum est presens sed ergo quia color est presens ideo species coloris
est in oculo Contra quia tamen in intellectu sine medio re[s] unum obiectum ponimus
una species causa non posset esse rerum obiectorum multorum sed quia species est forma
naturalis agentis ponatur ergo quod sint due species et quelibet naturaliter agat aut ergo erit
sub [illegible] obiectorum aut non si sic ergo intellectus haberet simul plures intellectiones si
non sequitur quod intellectus possit esse intellectio unius unica [illegible] quia quando causa naturalis agens
agit tunc agit unum ultimum sue potentie ergo si tunc non potest habere effectum [illegible]
quod magnum haberet Contra in intellectu esset species sic ut actionis intelligendi [illegible]
et tunc ipsa species [illegible] ab obiecto et tamen intellectus patitur ab obiecto passione
reali non intentionali et sequitur ultra quod intellectus non est motus a rebus ad animam
sed ergo Contra sensus recipit speciem [illegible] ad actum ab obiecto sed vel quia est
potentia organica vel quia potentia indisposita sed intellectus non est potentia organica nec
indisposita ad actum intelligendi ergo non recipit speciem Contra ystas rationes adducit
dodirpredig una ratio item quando aliquid est in potentia ad aliud primo et per
se illud et non aliud recipit ab agente proportionato sibi sed intellectus est in
potentia primo et per se ad actum intelligendi et obiectum est agens proportionatum sibi
ergo recipit ab obiecto tantum actum et non speciem et ergo non est ponenda species in
intellectu Contra [illegible] at ponendum est talis sed [illegible] impressionem speciei sensibilis in organo
sensus et facta deductione usque ad virtutem fantasticam tunc agens abstrahit ab ob-
iecto in fantasmate universalem et immutat intellectum possibilem ad similitudinem apprehen-
sionis [illegible] ita [illegible] quod intellectus possibilis [illegible] speciem impressam recipit a fantas-
mate [illegible] est obiectum primum intellectui [illegible] quia est primum ymaginabile Sed ista
opinio non videtur valere [illegible] quia etiam [illegible] [illegible] [illegible] distinctionem primi [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distinctione [illegible] et [illegible] aquila in eadem distinctione
primo et [illegible] [illegible] [illegible] non potest esse [illegible] sic [illegible] sub oppositis rationibus cogno-
scendi sed [illegible] [illegible] et [illegible] sunt opposite rationes cognoscibiles ergo eadem species non
[illegible] sub ratione [illegible] et [illegible] sed species que est in fantasmate [illegible] sub
ratione [illegible] ergo oportet ponere speciem in intellectu que [illegible] sub ratione [illegible] Nota forte
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] in eadem lumine sed in diverso lumine [illegible] potest [illegible] sub
diversa ratione sicut ponit [illegible] 2o de anima quod nocte lucentia apparent in die
in [illegible] colore et in nocte lucent [illegible] in proposito eadem species [illegible] diverso lumine
intellectus et fantasmatis potest [illegible] [illegible] ratione [illegible] et [illegible] Contra [illegible] non [illegible]
quia lumine non est [illegible] sed [illegible] est in quo fit [illegible] [illegible] autem quod [illegible]
et ideo in [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] sub diversis et oppositis rationibus [illegible]
[illegible] de hiis que lucent in nocte non est ad propositum quod in illis fiunt

Con

dicit igitur quod si ponderaretur agens et non ageret in agens tunc [illegible] possit agere

diuisi contentis una lucis alia colore qualitas et lucis licet mittat de die sua
speciem non tamen perpendi(tur) propter obfuscationem maioris lucis seu lucis de nocte et
color speciem suam non multiplicat propter indispositionem medii ¶ Ideo unitatem que unitat
aliquid secundum totam virtutem suam sub una ratione non potest tunc unitare aliud sub
alia ratione sed fantasma quod intellectus vite est unitat secundum suam totam virtutem obiectum
in singulare ergo tunc fantasma non potest unitare suum obiectum sub ratione universalis sed est
tunc actualis intellectio ergo sed ponere in intellectu unitatem vite et sic vera species
universalis ¶ Ideo intellectus agens est in eadem potentia anima tamen quia est cum fantasmate tamen
comparatur ad intellectum possibilem sicut ars ad materiam ex 3° de anima tunc aug. et actio
realis licet sit realem sed actio intellectus agentis est realis ergo licet sit reale
... at singulare est vite et tunc ... est id vite quod ... in fantasmate et
sic non tamen quod non est ... passivum tamen quia ... esse ... ut fan-
tasma sit ... ut est in intellectu possibili et ... quod non est ...
aliud reale ubi non speciem ¶ Dicto et ... ad sua tota ...
non potest unitare in ... sed fantasma est in ... et unitatem ...
... ergo non potest unitare vite secundum suam totam ... ergo in intellectus ...
... vite secundum totam suam ... quod unitet in aliquo alio et sic non
est ... ergo in intellectu sed ponere speciem ¶ Dicto et potentia intellectiva ut dicitur
... ad potest ... obiectum ... est ... et ... ¶ Aut
non ... duo argumenta ¶ Primo est quod intellectus non potest esse sine sensu
dicit aug. ... in prologo libri de anima quod non potest ... operationem propriam sine
alio non potest esse sine eo et ... intellectus non separatur a sensu sicut perpetuum
et ... a corruptibili ... 2° de anima ¶ Secundum argumentum ... quod intellectus
... dependet a sensu ... quod ... propriam sine intellectu ...
... et non potest ... operationem propriam suam sine sensu ¶ Volo et quod ...
omnis in potentia inferiori ... non est negandum a potentia superiori sed habet
obiectum ... ... in potentia inferiori ... ergo
non est negandum a potentia superiori ... ergo intellectus ... obiectum ...
... sed sic non ... ergo in intellectu ponenda est species
¶ Ad rationes ergo ... videndum est ¶ Ad primam dico quod in agente ... duo
... secundum rationem agentis et rationem agendi ... agentis est singularitas ... ratio
et agendi est natura que de se non est singularis ... unitatem ... sed
non unitat sub ratione ... ¶ Alio dico et melius quod ... est ... que unitatem
ab aliquo non ut a causa partiali sed ut a causa totali ¶ Ad secundum ... ad
... dico quod duo est ... una est in ratione motivi ... et obiectum causat
speciem ... in intellectu possibili ¶ Alia est ... in ratione cognoscibilis et sic
species causat ... obiecti ¶ Aliter potest dici et clarius quod obiectum est causa ... speciei in vi-
sione ... sed species est causa ... obiecti in cognitione
abstractiva ¶ Ad 3m ... quod ... species ponantur in intellectu sed ...
sicut ponit aug. ... de trinitate ... in intellectu ... intellectus
... species ... movet ... ad id cognoscendum voluntas copulat
... ... species alia ... movebat ad intellectum ...
... tunc ... intellectio obiecti sicut ponit aug. nono de trinitate ... volun-
tas copulat ... intellectus obiecto ... ¶ Ad quartum dico quod dicitur
est passio in intellectu una realis qua species ... realis in ipso et in ista ...

tu sensu. Alia est potentia intellectualis que recipit obiectum per speciem ut cognoscibile
et hec dicitur motiva a rebus ad animam. Ad quintum dicitur cum dicitur quod ipsa recipit species quia
est potentia organica dicitur quod hoc est falsum sed ratio quare ipsa recipit speciem est quia
est potentia cognitiva. Ad ultimum dicitur quod intellectus est in potentia primo tam ad species
quam ad actum. Verum tamen quia in cognitione intuitiva intellectus est primo in potentia
ad actum propter unitatem generationis. Et est in potentia ad speciem propter [illegible] in cogni-
tione autem abstractiva est econtra quia intellectus est in potentia ad speciem priusquam generati-
onis species precedit. Et deinde sequitur actus. Alia opinio est beati Thome que dicit quod
ista dicta quamvis dicit quod sunt ponende species in intellectu non tamen dicunt ponere distinctas
ab actu intelligendi vel habitu, patet quia omnia que dicuntur de intellectu et actibus
intelligendi possunt salvari non ponendo dictas species [illegible] vel actus intelligendi vel habitus in-
intelligendi [illegible] cum ipsorum sit veritatem dicere. Contra hanc autem opinionem arguitur
[illegible] ipse causam et primus actibus vel uno intellectu intento species autem non con-
servatur ab actibus sed presupponitur ab ipsis non est ergo idem species et habitus. Et confir-
matur quia est una intuitiva notitia de longinquo species non autem habitus sic dicitur
notitia est. Alia sunt verba Avicenne dicit quod in intellectu non conservantur species
nec remanent post actuale intellectum. Non negat ergo Avicenna species licet ne-
get eas conservari post intellectionem actualem. Contra hanc opinionem arguitur
[illegible] quia aliquid redundat de potentia sensuali ad potentiam intellectivam [illegible]
sed quod hoc sit per aliquod spirituale impressum quod est causa actus primi [illegible] tamen
dicitur quod hoc sit per aliquid [illegible] cessante actu intelligendi intellectus est in potentia
est in potentia ad actum secundum. Sed cessante actu intelligendi non est in potentia sensuali ergo post actum intellectus
sensuali ad intelligendum. Non autem sic ut in potentia essentiali ergo post actum intellectus
habet speciem sibi impressam et hec confirmatur per Philosophum in tertio de anima dicit quod intellectus
[illegible] propter quod reducitur in actum ergo post reducitur per aliquid
[illegible] sic patet singula sunt [illegible] reducitur in actum ergo per [illegible] reducitur
ad actum primum ut existens in actu primo potest se reducere ad actum secundum. Dicitur
[illegible] Modus autem ymaginandi Avicenne
cum sit singula enim recipit species singulorum. Modus autem ymaginandi Avicenne
sunt quod non sunt ponende species in quo intellectus actu operatur [illegible] hunc modum quia
[illegible] se [illegible] ad intelligentiam separatam tunc tamen intelligit quia tunc recipit speciem ab
ea. Et illo quod est non [illegible] potentia de se est cognitiva non recognitiva in-
ca species in presente obiecto. Sed quia virtus de se non est cognitiva ideo non in-
co est species absente obiecto. Sed intellectus non de se est cognitivus ideo non in-
diget specie in presente obiecto. Sed ergo opinionibus improbatis sequitur opinio doctoris
subtilis. Supponit quod voluntas sub ratione volibilis est per se obiectum intellectus potentie
intellectionis abstractive ita quod volitio est per se formale obiectum intellectus
et intellectus potest habere obiectum voluntatis prius sibi naturaliter presens quam intelligat.
Hoc supposito dicitur primo quod in intellectu sunt ponende species maxime cum cognosci-
tur [illegible] quia tunc supplent vicem obiecti, patet quia
[illegible] obiecta abstractiva cognitione quia tunc supplent vicem obiecti patet quia
requiritur obiectum prius a quo species causatur et hoc non potest esse potentia re-
[illegible] in aliquo [illegible] quod vocatur speciem. Dicitur secundo quod species intel-
ligibiles potest manere in intellectu cessante actu intelligendi, patet quia principia
intelligibilis potest manere in intellectu cessante actu intelligendi, patet quia priusquam actu
[illegible] formale potest manere in actibus suis actionum [illegible] actus primus [illegible] actu
secundo. Species autem est primum formale intelligendi potentie intellective. Et confirmatur
quia quod est [illegible] in [illegible] non [illegible] negari a superiori. Est autem [illegible]
in ymaginativa potentia habet obiectum prius in sua specie obiecto reali [illegible]

absente In hoc etiam excedit ponentes errores quia non est negandum a potentia
superiori Si vero obicias probitas non est ponenda in mente Sed hic non est vere
probitas ponendi speciem in intellectu quia quantum sit per ea potest fieri per fantasma quia
non est ponenda species in intellectu Respondeo quod multas ponendi speciem illa est duplex
Una ex parte rei hec quia omnia per speciem que est in fantasmate non potest homo
intelligere alia sub ratione [illegible] Alia multas est propter eminentiam potentie supe
rioris ne [illegible] etiam aliquid esset [illegible] in potentia inferiori quod non
esset in potentia superiori et potentia superior haberet obiectum propter mendicitatem a
potentia inferiori Et si queratur quo species tamen sit singularis posset [illegible] quiditatem [illegible]
et moveri ad [illegible] eius Dicitur quod in specie est duo considerare scilicet naturam et sin-
gularitatem Dico quod ratio agendi est quiditas speciei singularitas autem est conditio
sine quo non necessario individuum agere Sed si singularitas esset ratio agendi ig
tur [illegible] calorem [illegible] causaret ignis in aqua et ligno cum agit in aqua
et in ignem quod est [illegible] quia ratio quiditatis non ratio [illegible] sed
singularitatis Et queratur si illa species sit quo vel quod [illegible] sit quo quod
est sicut quod dicunt quod ipsa est quo [illegible] quod est obiectum Sed
[illegible] non potest [illegible] omnia quo [illegible] potest causare [illegible] cum quod sed species
causat non [illegible] suo obiecto quod [illegible] Nam quo sit [illegible]
[illegible] quod si est quod in actu [illegible] et quo est in actu Postea id quod est quod
Sed [illegible] in se id quod est quo Sed species non est in obiecto quia obiectum non est
quod [illegible] speciei Alii dicunt quod intellectus possibilis est quod [illegible] in eo [illegible] speciei
[illegible] in subiecto Sed contra illud non potest esse quod [illegible] actio [illegible]
nam activitate [illegible] Sed intellectus possibilis est [illegible] Sed ad videndum [illegible] Item
Dico tamen quod non obstante quod intellectus est quod Sed ad [illegible] non est tamen quod [illegible] intellectus
quod licet sit [illegible] intellectus possibilis et agentis non est tamen [illegible] intellectus
possibilis sed [illegible] intellectus agentis Ideo in summa est [illegible] quod species est in
possibili [illegible] Sed illa reali
realiter [illegible] est [illegible] non [illegible] Sed quod [illegible]
[illegible] est quod [illegible] Idem [illegible] intellectus agen-
agit Sed est quod [illegible] intellectus possibilis Et est quod agit [illegible] intellectus agentis
[illegible] Ut tamen dici ad dictum aliorum quod intellectus possibilis est quod non [illegible]
[illegible] activitatem Sed [illegible] quod ex illo [illegible] quod sit [illegible] quod est quod
[illegible] Et queratur [illegible] Si species est sufficiens movens [illegible]
[illegible] plus quam alia Et quare non [illegible] potest dici quod est [illegible]
est fortior quam alia Non [illegible] Sed hoc non placet
Dico quod [illegible] ad fantasmata [illegible] tamen [illegible] est inter
[illegible] intellectus intelligere nisi [illegible] fantas-
mata [illegible] Non potest [illegible] intellectus intelligere [illegible] fantasma [illegible]
[illegible] fantasie [illegible] variatio [illegible] quod fantasma variatur [illegible]
[illegible] ad motum fantasmatis Sed quare variantur fantasmata dico
[illegible] ad [illegible] fantasmata [illegible]
[illegible] mobilium per quos fantasmata [illegible]
[illegible] usque ad organum
[illegible] fantasie [illegible] fantasiato
[illegible] organum fantasie [illegible] ad fantasmata [illegible]
Sed quare [illegible] intellectus [illegible] ad fantasmata [illegible] in actu [illegible] fanta
[illegible] cum [illegible] est [illegible] statu isto quod intellectus non potest [illegible] in [illegible]
[illegible] sit non sit in actu suo Sed non est [illegible] non [illegible] in potentia [illegible]
in intellectu [illegible] quod [illegible] est quod hoc est in pena [illegible]
apparet ratio naturalis ad hoc tamen [illegible] hoc [illegible] et [illegible] Si queras

Quarto si species habeat actum imprimendi dicitur aliquid quod aliquid imprimitur tunc ad obiectum [illegible] relinquet in specie sed hoc non imprimo quia a [illegible] relinquens imprime est aliquid ab ea aut non [illegible] passio et tunc [illegible] species [illegible] aut est omnino [illegible] tunc [illegible] quod species imprimetur [illegible] aliud a specie [illegible] non sit obiectum extra non imprimetur [illegible] quod aliquid imprimitur [illegible] ad [illegible] ut [illegible] ab esse extra et ab esse intra et ab omni loco et ab omnibus [illegible] formali [illegible] in primo modo ut patet in [illegible] [illegible] sed [illegible] species [illegible] a nobis [illegible] quod non in [illegible] tunc quia non [illegible] abstractive quod tunc [illegible] alia speciem et [illegible] [illegible] in [illegible] cognoscitur [illegible] et [illegible] [illegible] sed [illegible] species [illegible] sicut aliquid [illegible] quod non [illegible] manet actum sed [illegible] non [illegible] [illegible] apparet in quo [illegible] [illegible] potissima [illegible] species [illegible] quod [illegible] permanens [illegible] actum [illegible] [illegible] quod sit [illegible] oblivionem videtur [illegible] possit corrumpi et [illegible] et [illegible] quod [illegible] oblivionem [illegible] obiectum est in [illegible] quod [illegible] apparet quod non posset corrumpi [illegible] [illegible] ad aqua [illegible] permanentem illa [illegible] non [illegible] posse corrumpi [illegible] [illegible] vel [illegible] agens potens [illegible] species [illegible] et [illegible] [illegible] sit [illegible] nam [illegible] species [illegible] [illegible] sit [illegible] ideo vel [illegible] [illegible] et [illegible] habitus [illegible] sit [illegible] permanens et [illegible] sit in [illegible] ad [illegible] quod posset corrumpi [illegible] ideo de [illegible] [illegible] [illegible] oblivio [illegible] quod tota oblivio [illegible] ad sensum et non ad intellectum species [illegible] in sensu [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] sit oblivio [illegible] species sit [illegible] quod [illegible] actum fantasiabilium aliquid [illegible] aliquid [illegible] causa non [illegible] et [illegible] non causat alia [illegible] intendit [illegible] in [illegible] aliquid causat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] non [illegible] [illegible] species [illegible] sunt obiectum [illegible] [illegible] non sunt [illegible]

Ad rationes ante oppositum

[illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] Ad [illegible] [illegible] non est [illegible] ut [illegible] [illegible] ideo non potest [illegible] in actu sine obiecto Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speciem ab obiecto ideo [illegible] ab [illegible] Ad [illegible] quod [illegible] non est totale actum [illegible] obiectum [illegible] ideo [illegible] obiecti ut [illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] quod [illegible] ad cognitionem sed non sufficit [illegible] medium de obiecto [illegible]

sibilis impressa et ipsius recipit actualitatem et conformitatem et sic mediante species
uniuntur a potentia Tertia determinatio quomodo conveniunt et conformiantur primum 2o huius
intentem quod odorare non est pati quod est sentire ita ut dicit sed odorare est
pati ab odorabilibus aer postquam odorare quod dicitur primum sentire non est
nisi pati ab obiecto Dicit et in libro 3o quod sentire non est motus quod est actus
perfecti secundum aut non est per se corrumpens tamen sed magis agens quod sen
tire est magis actio quam passio sentire tamen et intelligere non sunt actiones
de genere actionum ut passiones sed sunt qualitates producte in anima ab obiecto
et secundum ad quietam in eis determinationem rationem solutio quod dicitur Sequitur textus explanatio

Indivisibilium quidem etc.

Iste est 2a particula in qua Aristoteles de
terminat de actibus intellectus et comparat intellectum ad sensum et dividitur in 3es partes
In prima determinat de actibus ipsius intellectus et intendit septem conclusiones
Prima tamen duas operationes intellectus et est hec Intelligentia indivisibilium vel apprehen
sio simplicium est in hiis circa que non est falsum sed compositio intelligibilium est
in hiis in quibus verum et falsum est sicut est compositio eorum que sunt vera et eorum
que supponunt per eorum Prima conclusio tamen veritate intelligendi actus et est ista
intelligentia simplicium prior est quam compositio probat per suam sententiam opinionem
Empedoclis quia sic Empedocles dicebat quod primo fuerunt capita sine cervicibus
et sine collis postea quedam sunt sine collo per concordiam et tunc divisa per dis
cordiam sic etiam in intellectu sunt primo simplicia intellecta et deinde in
asimetrum Secundo per intellectum componuntur ut deinde dyametrum et asimetrum et
deinde dicit et probat quod per intellectum simplicem intelligit prima preteritum et futu
rum sic etiam intellectus componens componit facta cum factis et futura cum futuris
Tertia conclusio tamen veritatem eorum prima in intellectu componenti est falsum et non
in intellectu simplici verum probat prima quia si intellectus dicat album non esse album
componit et falsum est Quarta conclusio in intellectu componente est verum et falsum
verum omnia prima probat quod non solum falsum est verum est sed etiam album est albus
sed etiam quod erat ut erat aliquis Quinta conclusio equaliter intellectus indivisibile in actu
divisibile tamen in potentia et est hec Aliquis est indivisibile quoddam est sed indivi
sibile simpliciter ut punctus et indivisibile secundum continuitatem ut longitudo et in
divisibile secundum formam ut homo vel aqua dicit quod quod indivisibile secundum continuita
tem quod est indivisibile in actu divisibile tamen potentia ut longitudo et id intellectus
actualiter est indivisum et in tempore indivisibili Secundum probat prima quod est sim
pliciter divisibile et indivisibile longitudine Tamen probat quod per illius indivi
sibilis non intellexit actum in indivisibili et fiat in tantum Sexta conclusio tamen quod
intelligant alia indivisibilia et que sunt indivisibile non secundum quantitatem sed secundum speciem
intellectus in indivisibili tempore et in indivisibili actu et non intellexit secundum quod est indivisibile
secundum Tamen indivisibile quod est indivisibile tamen secundum actum quam secundum potentiam et per
tantum intellexit per privationem divisionis quemadmodum omnia privativa intelliguntur per contrarium
ut malum per bonum et nigrum per album Septima conclusio tamen veritatem intellectus ipsius opera
tiones et est hec Dicit anima vel aliquid de aliquo vere aut falso est hec
non est intellectus de vero aut falso est sed etiam illa in quo componit bonum idem
probat prima quod sic verum et cetera sensus proprii sensibile sed est verum sed et sensus
per accidens non est et est verus et subdit quod hic est scientia secundum actum cum re scita

Marginal note (right): ad 3am dicitur quod intelligere et sentire non est formaliter et quid naturalis rei nobilius et quodlibet esse sed non est intelligere ... et operari formaliter et quid naturalis rei ad confirmationem dicitur quod est ... quod ad operationem quod sit tantum nomine quod ab entitate ... fit idem ut prius per potentiam intelligit dicitur cogitativa quod est tantum ad etiam

Marginal note (left): motus forma ... ut ... respectu ...

Sz sensa 2m [illegible] est propter ipsa sensata [illegible] ibi **Videtur autem sensibile**
In ista 2a parte ponit [illegible] comparationes intellectus ad sensum. Prima quod sicut sensibile agit
in sensum et reducit ipsum de potentia ad actum sic intelligibile agit in intellectum et
reducit ipsum de potentia ad actum. Secunda quia sensus alteratur a sensibili non est alte-
ratio corruptiva sed motus perfecti dictus motus [illegible] dictus est actus imperfecti sed
alteratio sensus a sensibili est actus [illegible] [illegible] sic de alteratione intellectus ad
intelligibile. Tertia comparatio quod sentire est simile ipsi [illegible] sine ipsi intelligere
vel simplici apprehensioni intellectus quod utrumque est simplex. Quarta et [illegible]
sicut in intellectu ad [illegible] vel [illegible] [illegible] quod est [illegible] apprehensum ut conveniens
vel disconveniens sequitur prosecutio vel fuga. Quinta quod in utraque apprehensione obiecti
convenientis vel disconvenientis sequitur delectatio vel tristitia amor vel odium
vel gaudium prosecutio vel fuga. Sexta quod in nullo [illegible] potentia appetitiva
alia est a potentia fugitiva et in sensu fugitivum et appetitivum non sunt
alia a sensu [illegible] similiter est in intellectu ut intellectus et voluntas [illegible]
[illegible] velle [illegible] intellectus et voluntas [illegible] [illegible]
et quod potentia anime non [illegible] ab anima. Septima comparatio quod sicut se habent
sensibilia ad sensum ita [illegible] fantasmata ad intellectum [illegible] quod sensibile facit sensum
sensibilem [illegible] quia sensus non sentit [illegible] et fantasma facit [illegible] intelligibilem [illegible]
intellectus non intelligit [illegible] bonum vel malum [illegible] vel negat [illegible] fugit aut
prosequitur sensus format fantasma [illegible] quod anima sine fantasmate non intelligit. Octava
quod sicut [illegible] ponit [illegible] apprehendat obiecta
[illegible] et ponat [illegible] ita [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] omnia intelligibilia [illegible] convenientias et discon-
venientias ut [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Nona
comparatio est quod sicut sensus [illegible] in fantasia aliquid [illegible] ut delecta-
bile ymaginatur [illegible] ad prosequendum et fugiendum [illegible] ita
[illegible] intellectus [illegible] aliquid delectabile [illegible] et movet
ad prosequendum [illegible] movet ad prosequendum vel
fugiendum [illegible] Decima [illegible]
[illegible] deliberat. [illegible] comparatio quia
[illegible]
[illegible] ad aliquid prosequendum vel fugiendum [illegible]
[illegible] ad aliquid [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad aliud. Undecima compa-
ratio quod [illegible] ea que sunt abstracta a materia non intelligit ea esse [illegible]
[illegible]
[illegible] cognoscere [illegible] Duodecima et ultima compa-
ratio quod [illegible] sensata [illegible] **Nunc autem**

De anima etc. In 3a parte [illegible] ea que dicta sunt et intendit
[illegible] anima est quodammodo omnia [illegible] omne quod est sensibile vel intelligibile
[illegible] sensibile et intelligibile [illegible]

Prima species est quedam sensibilia [illegible] et ipsa sensibilia autem probatur quia dicit quibus dividimur
sic sunt eadem in genere quam sensibilia dividimur [illegible] enim species quedam
et [illegible] quibus sunt probatur quia sicut species [illegible] dividimur [illegible] potentiam
sensibilis et specie [illegible] ipsa sunt in potentia sensitiva et in potentia [illegible] si fuerit
in actu sensatum est materialis et sola [illegible] species sensibilis Nonum quod [illegible]
animam [illegible] quod [illegible] esse in anima Non tamen est in anima in se sed in sua specie
Non enim lapis est in anima sed species lapidis Ex quo infertur quod intellectus [illegible]
organum quia sicut organum est organum organorum Ita enim [illegible] ad [illegible]
omnia organa dicitur intellectus est species specierum [illegible] species omnium [illegible] et sensus
species [illegible] recipit species omnium sensibilium Et sic dicit quod omnia intelligibilia sunt in
speciebus intelligibilibus probatur quia nulla [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] infert quod
[illegible] nichil absolute intelligit sine fantasmatibus Et enim intellectus speculativus [illegible]
aliquid fantasma speculari fantasmata autem sunt sicut sensibilia sed [illegible]
[illegible] quia sensibilia sunt in materia fantasmata autem sine materia Et subdit [illegible]
fantasia et intellectum quia actus fantasie [illegible] est verus [illegible] sed intellectus
[illegible] est compositio [illegible] [illegible] est verus [illegible] Ideo subdit [illegible] intellectus
simplicium [illegible] non sit fantasma non tamen sine fantasmate [illegible] sequitur

Actus intelligendi sunt qualitates absolute

ab intellectu et obiecto intelligibili realiter distincte et ab ipsis totaliter effective
producte in intellectu [illegible] subiective [illegible] [illegible] quod non sunt qualitates [illegible]
[illegible] actio est qualitas sed [illegible] actus intelligendi est actio [illegible] actus intelligendi est qua-
litas [illegible] probatur quia qualitas et actio sunt predicamenta realiter distincta [illegible]
quia [illegible] actus intelligendi est actio immanens [illegible] actio Confirmatur quia actus
intelligendi realiter [illegible] intellectum et obiecto intelligibili [illegible] est qualitas absolu-
ta [illegible] probatur [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] quod intellectus in actu [illegible]
[illegible] species in actu [illegible] Non sic implicat contradictionem actum in-
telligendi separari ab intellectu et obiecto intelligibili [illegible] realiter [illegible] obiecto
et intellectu Ideo [illegible] actus intelligendi [illegible] ab intellectu sequentur
[illegible] inconvenientia Primum quod [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]
Secundum quod relationes [illegible] relationes actum et passionem fundantur in eodem [illegible]
[illegible] enim esse primum productum actus intelligendi [illegible] esse primum [illegible] receptum
ipsius actus Tertio sequitur quod [illegible] ad [illegible] esse relationis realis [illegible]
[illegible] ad [illegible] relationem actum et passionem Quarto sequitur quod [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] intellectum et actum intelligendi Quinto sequitur quod potentie intellective non
conveniret dicere potentie actum quia non esse [illegible] [illegible] intellectum
[illegible] sequitur

Tertio [illegible] quod producitur [illegible] actus intelligendi

ab obiecto et tunc sequuntur [illegible] inconvenientia Primum quod actus [illegible] produ-
[illegible] a [illegible] [illegible] probatur quia quod [illegible] obiectum esse [illegible] [illegible]
productionem ipsius actus Secundum quod sequitur quod [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturalem [illegible] [illegible] distantiam [illegible] probatur quia
obiectum [illegible] in [illegible] distantia [illegible] intelligi Tertio sequitur quod [illegible] libera
[illegible] producit [illegible] effectum probatur quia [illegible] si voluntas obiective [illegible]
intellectum [illegible] [illegible] [illegible] produceret naturaliter et [illegible] actum intelligendi [illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a deo
[illegible] non agit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] et tunc [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] separari et separatum [illegible] realiter [illegible] actus intelligendi [illegible] [illegible] ab intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] implicat contradictionem [illegible] [illegible]

voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libera [illegible] [illegible] obiectum [illegible] et [illegible] non est libera

ut talis et credo nego ut probat ...

et in ipsa creatura in eternum libera. Quarto sequitur quod creatura realis esset causa
effectiva entis realis. Patet quia quod sunt obiecta creata et multa creata realia
esse obiecta multorum actuum intelligendi. Quinto sequitur quod possit lapis intelligere et
quod possit asinus affirmare et negare et sillogizare. Patet quia quod in lapide et asino
sunt obiecta talium actuum tales causabuntur ab asino et a lapide et ita
poterunt denominare lapidem et asinum sicut effectus denominat suam causam. Sexto sequitur
quod nullum ens esset prius precise primo omne ens generet virtutem et ponam prin-
cipia actus entis realis scilicet sine concursu quibus est falsum quia nulla potentia activa
prius passiva. Quinto arguitur sic actus intelligendi denominat obiecta ergo sunt subiective
in obiectis intelligibilibus. Consequentia quia actus intelligendi actu non est subiective in intel-
lectu agente ergo actus intelligendi non est in intellectu subiective contra quoniam intellectus
est agens effective producens actum intelligendi. In oppositum arguitur. Probo quod sunt en-
titates absolute quia actus intelligendi potest esse quomodo respectus distincto quia est en-
titas absoluta et non substantia neque quantitas quod est qualitas absoluta patet quia in sua
diffinitione quantitativa nulla includit aliquem respectum. Secundo quod distinguatur ab
intellectu et obiecto intelligibili quia una realiter distinguitur quorum unum potest realiter di-
stingui sine alio sed obiectum intelligibile et potentia intellectiva sunt realiter di-
stincta sicut actum intelligendi ergo actus intelligendi realiter distinguitur a potentia intellectiva et
ab obiecto intelligibili. Patet quia intellectus non potest operari ipsius actibus cum
sunt causati ab obiecto et potentia. Tertio arguitur sic quod intellectus est causa intelligendi
una posito posito actus intelligendi et pro ... remoto sed posito intellectu
et obiecto potest poni actus intelligendi et ipsis sublatis necessario tollitur actus
intelligendi ergo actus intelligendi causatur a potentia intellectiva et ab obiecto intelli-
gibili. Quarto arguitur sic quod sit in intellectu subiective quia potentia intellectiva intelligit
est sicut ... eius effectus est in ea subiective et per consequens actus intelligendi est sub-
iective in intellectu. In ista questione tres erunt articuli sicut et in aliis.
Quo ad primum **Sciendum est primo** pro solutione questionis sunt entitates
ut patet ... difficultas ... actus intelligendi sunt entitates
absolute in prima ... responsiones ... solutione huius difficultatis primo
... suppositio in intellectione actus obiecti generantur res entitates. Prima entitas
... ... Secunda entitas obiecti intelligibilis. Tertia est ipsius actus
intelligendi. Ex quibus ponitur talis conclusio prima quod actus intelligendi et ... omnis
actus ... est entitas absoluta ... patet ... denominativa ...
que ... suppositione ... ... est aliquid cuius respectivum esse
... ... actus agente absoluti patet quia omnis respectivus presuppo-
nit absolutum eo quod est ... Tertia suppositio intelligere ... ... denominatum
... est summa perfectio ... patet quia non est ... excellentior perfectio ...
... patet quia actus ... perfectior et nobilior quam terminatur ab obiecto perfectiori
et nobiliori sed non est ... obiectum nobilius et excellentius creatura divi-
na que est pelagus substantie infinite ergo non est ... excellentior perfectio
... ut actus quem ille ... creatura. Quarta suppositio ...
... actus intelligendi est entitas absoluta quia actus intelligendi est entitas ab-
soluta patet quia omnes actus intelligendi sunt ... in absoluto ... respectivo.
Ex quibus formatur sic quod summa perfectio ... est entitas absoluta
sed aliquis actus ... summa perfectio ... intelligere creaturam
... ergo ... actus intelligendi est entitas absoluta ... primi ... ...

p p(ri)ma suppo(siti)o(n)e et mi(n)or p 2am et q(uan)a in 3o p(unct)o [illegible] Ad 3a v(er)o q(uan)a p
suppo(siti)o(n)e [illegible] [illegible] [illegible] actio intellectus est qualitas de p(ri)ma sp(eci)e
qualitate p(ate)t q(uia) actio intellectus est entitas absoluta et nullius est substantia aut
forma [illegible] [illegible] non qualitas et non qualitas de [illegible] sp(eci)e [illegible] non sunt
sunt qualitates [illegible] [illegible] qualitates de 2a sp(eci)e [illegible] actio intellectus non
non [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qualitates de p(ri)ma sp(eci)e qualitatis
[illegible] [illegible] omnes actiones immanentes spirituales [illegible] sunt in
p(ri)ma sp(eci)e qualitatis [illegible] omnes actiones immanentes corporales [illegible] [illegible]
in tercia sp(eci)e qualitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
p(ate)t q(uia) o(mn)es tales actiones immanentes sunt qualitates [illegible] [illegible]
[illegible] sensu perceptibiles [illegible] [illegible] [illegible] qualitates immanentes sp(irit)uales
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] dependent [illegible] a suis causis
[illegible] difficultas [illegible] actio intellectus sit realiter distincta ab intellectu et
ab [illegible] intelligibili [illegible] solucio(n)e [illegible] difficultatis [illegible] tale suppo(siti)o omne
intellectivum ab [illegible] intellectu [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] intellectus [illegible]
est aliquid [illegible] in intellectu vel est aliquid [illegible] non est [illegible] intellectus [illegible]
in ipso intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus intelligat se
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectus est ab ipso realiter et [illegible] distincta p(ate)t q(uia)
si non sequuntur [illegible] inconveniencia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectio ipsa
[illegible] intellectus [illegible] intelliget se [illegible] sequitur q(uod) intellectus [illegible] de [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] est reale et absolutum [illegible] [illegible] [illegible] in ipso
p(ate)t q(uia) q(uod) non de intellectu fiet intelligens sine acquisitione [illegible] [illegible]
realis absoluti [illegible] sequitur q(uod) [illegible] intellectio [illegible] intellectus se non esset
q(uod) [illegible] intellectus non esset p(ate)t q(uia) [illegible] [illegible] intellectio [illegible]
[illegible] se intellectus et intellectus [illegible] sunt realiter [illegible] [illegible] [illegible] intellectus
[illegible] aliquid [illegible] est in eo intellectio actualis [illegible] [illegible] [illegible] ab intellectu
[illegible] et ab eo [illegible] intellectus realiter distincta p(ate)t q(uia) si non sequitur [illegible]
intellectio intelliget [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non esse et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intelligat aliquid [illegible] [illegible]
[illegible] in ipso intellectio actualis [illegible] [illegible] est realiter [illegible] ab ipso
intellectu et ab eo [illegible] [illegible] sit realiter distincta ab intellectu [illegible] [illegible]
est [illegible] q(uod) non sit id [illegible] intellectus p(ate)t q(uia) id [illegible] intellectus non est in intellectu
[illegible] intellectio est in intellectu [illegible] intellectio non est id [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
de lapide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est in [illegible] [illegible] [illegible] lapidis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] p(ate)t q(uia) [illegible] stat id [illegible] intellectus esse [illegible] [illegible] intellectionem
[illegible] realiter in intellectu [illegible] intellectio realiter [illegible] ab eo [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] [illegible] intellectus esse aliquid [illegible] [illegible] intelligens [illegible] [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et cognito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] p(ate)t q(uia) [illegible]
[illegible] intellectus esse [illegible] substantiam [illegible] [illegible] est qualitas absoluta ut supra
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] actio intellectus
[illegible] [illegible] dicta [illegible] tales actio intellectus non est [illegible] in intellectu
agente p(ate)t q(uia) illo actu in quo est [illegible] actio intellectus [illegible] intelligere
[illegible] intellectum [illegible] [illegible] intelligere [illegible] actio intellectus est [illegible] in intellectu

passibili et non in agente. Item dictum actus intellectus non est
subiective in obiecto patet quia aliquod obiectum intellectum est prius tempore quam
secunda intentio quod tamen non potest esse subiectum actus intellectus quia est
sub reale. Contra difficultas utrum actus intellectus sit subiective in intellectu.
Pro solutione huius difficultatis ponuntur tria dicta. Intellectus agens non
est primum receptivum actus intellectionis patet quia est primum productivum ipsius sed passivum
tamen est in parte quae non ipsius tamen. Item in dictum obiectum non est eius receptivum
subiective principium ipsius actus patet quia non possumus obiectum de novo intelligere
sine mutatione reali facta in obiecto et sic non possemus intelligere essentiam
divinam sine mutatione facta in ipsa quod est falsum. Essentia enim divina
est immutabilis. Secundo quia stat quod aliquid et entia rationis esse obiecta actu
unum modo ea non possunt esse subiecta intellectionis quae est entitas realis et
nobilior. Tertio quia quamvis obiectum esse subiectum actus actus intellectionis vel esse obiectum
quo et tunc habet intentionem quod obiectum quo est subiective in intellectu
vel obiectum quod et hoc non quia stat obiectum quod esse prius in intellectu
actu intelligi realiter circa ipsum sunt patet de actu quo nunc intelligi-
mus angelos et creaturas eius. Tertium quod actus intellectionis sunt actiones imma-
nentes quae manent in intellectu subiective. **Sciendum est 20**
secundum tertia huius textu movent tres difficultates. Prima est utrum intellectus
practicus et speculativus sunt potentiae realiter distinctae. Secunda difficul-
tas est dicte solum pono tertium notabiles. Pono primum quod ad declarandum
aliquos terminos connotativos si volumus cognoscere finem eius debet semper
connotatum quod dat diffinitionem quid nominis et illud quod ponitur in recto
dat significatum et id quod ponitur in obliquo dat connotatum. Secundo pono
duas diffinitiones quid nominis. Prima intellectus practicus est potentia intellectiva ha-
bens actum vel habitum practicum. Intellectus speculativus est potentia intellectiva ha-
bens actum vel habitum speculativum. Ex quibus sequitur primo quod assignatum significatum
intellectus practici et speculativi est potentia intellectiva. Secundo sequitur quod connotatum
intellectus practici est actus vel habitus practicus et connotatum intellectus speculativi est
actus vel habitus speculativus. Tertio quod talis diffinitio intellectus practici
et speculativi potest capi dupliciter. Uno modo pro toto et tunc verum est ut vere dis-
tinguuntur. Alio modo pro connotato et tunc etiam est vere distinguuntur pro tanto. Aliter
solum pono talem distinctionem intellectus practici et speculativi potest capi
dupliciter. Uno modo pro denominato scilicet pro potentia intellectiva quae denominatur practi-
ca vel speculativa ab habitu practico vel speculativo vel etiam ab actu
et tunc non distinguitur. Alio modo potest capi pro significato scilicet pro actu practico
vel speculativo denominantibus intellectum speculativum vel practicum et tunc distin-
guuntur realiter. Sed potest etiam capi pro aggregato ex significato et denominato et sic
non distinguuntur realiter sed solum ratione pro tanto quemadmodum lac dulce
differt a lacte albo. Secunda difficultas utrum practicum et speculativum sunt
differentiae essentiales potentiae intellectivae. Pro solutione huius difficultatis

ponitur pro eque distinctos. Tercia intellectus potest dici practicus sive uno modo ab actu et sic ille intellectus est practicus qui intelligit actu intellectus practico et ille est speculativus qui intelligit actu intellectus speculativo. Et isto modo impossibile est eundem actum simul esse practicum et speculativum quia impossibile est eundem intellectum (intellectus) fit intellectus actu practico et speculativo. Alio modo intellectus potest dici practicus ab habitu et sic ille intellectus est practicus qui informatur habitu practico et ille est speculativus qui informatur habitu speculativo. Et isto modo impossibile est eundem intellectum simul esse practicum et speculativum. Quarta distinctio intellectus practicus potest denominari sive uno modo per denominationem intrinsecam et sic denominatur practicus ab habitu practico vel actu in eo existente. Alio modo potest denominari practicus per denominationem extrinsecam et sic denominatur practicus a suo obiecto scilicet a praxi existente non in eo sed in voluntate. Quinta vero talis supposito dicto practicus et similiter praxis sunt considerata quae possunt denominatione et accidentaliter [illegible] intellectum. Ex quo sequitur quod idem intellectus practici et speculativi est idem subiecto in accidentia non [illegible] sed quia accidit (?) enim [illegible] in albo et nigro [illegible] quia accidit intellectui informari habitu vel actu practico vel speculativo. Ex istis respondetur ad difficultatem quod speculativum et practicum non sunt differentiae essentiales ipsius intellectus patet quia si essent differentiae essentiales numquam idem intellectus posset esse quandoque practicus et quandoque speculativus. Et si dicatur quod [illegible] practicum et speculativum sunt differentiae essentiales scientiae. Respondetur quod non et patet quod rationes (variationes?) practica [illegible] formaliter consistit in [illegible] non potest esse de essentia atque absoluti [illegible] speculativi et practici consistit in habitudine. Scientia autem est quid absolutum ergo et cetera. Nota modo patet quod practicum dicit duplicem relationem aptitudinalem scilicet prioritatis et conformitatis. Speculativum vero dicit privationem illius duplicis relationis aptitudinalis. Sed ut dicit doctor subtilis divisio scientiae in speculativam et practicam est divisio eius generis per proprias passiones suorum specierum si dividuntur numeri per par et impar linea per rectum et curvum. Actus enim natura convenit practicum per se secundo modo ex causa intrinseca practici in subiecto et actui speculativum conformiter quia intellectus est abstractus et speculativus fit aliquid per se unum quod dicitur scientia. Sed scientia est species et qualitas et absoluta [illegible] practica et speculativa relativa ergo non [illegible] ut in [illegible] est de essentia prioris. Hic patet quia via constitutiva essentiae utrumque sunt priora constitutivo sed speculativum et practicum sunt posteriora scientiae. Item quia omnis res est prior fundamento ergo et cetera. Tertio quemadmodum aliquis scientia dividitur per plures [illegible] dividitur (?) et quod aliae alias subalternant sed scientiae rationales dividuntur in consultative per evidentes et non evidentes dividuntur per practicum et speculativum. Sed ergo utraque ista divisio consultativa vel practica et speculativa subalternabunt evidentes et non evidentes ut [illegible] hic hoc [illegible] hoc ergo et cetera. Probo minorem quia evidens et non evidens non possunt subalternare practico quia intra speculativa sunt evidentioria intellectu practico [illegible] quia multa practica sunt evidentioria multis speculativis [illegible] quia evidentia sunt practica et speculativa et non evidentia sunt practica et speculativa patet ergo quod

nec sic nec sic ergo etc. Quarta et quinta aliquid quod simul cum

et decem quiditatiuas quecumque cadit sub alia perfectiori perfectius

est quotumque cadente sub alia imperfectiori Ergo ergo illa dum sunt essen-

tialis ut tunc potentia esse nobiliorem specie ut ergo nec sic nec sic ergo etc.

Ideo dicitur esse ipsas causas quod potentia et speciem non sunt dice entia-

les sicut sed sunt deus fundamentales vel aptitudinales propter

consequentes sicut sic sunt passiones consequentes subiecta contra quas est pas-

sio dispositiua Sexta difficultas vtrum intellectus in sui et ro-

ponentes et dividentes potentia et speciem sit dumtaxat intellectus agens vel

possibilis Pro solucione huius difficultatis ponuntur alique suppositiones Prima

ponere est quodam intellectus et sic dividere Secunda intellectus est sicut

scripto intellectum Tertia est secundum quod solus intellectus possibilis intelligit Quarta

supponit intellectum esse potentiam et ipsum intelligere actum peracto ut in sola

ei habitu potentie Quarta supponit solus intellectus possibilis intelligit actu

potentia vel in forma habitu potentie patet quod solus intellectus possibilis est

potius eorum Ex quibus ponitur aliqua dicta prima intellectus intelligens simpli-

citer Et intellectus componens dividens et discurrens non sunt potentie

intellectiue realiter distincte Secundum dictum intellectus possibilis est ille qui

dicitur in componendo dividendo et discurrendo Tertium dictum

peractum et speciem sunt dice intellectus possibilis Quarta difficultas

Vtrum necesse sit quemlibet intelligentem fantasmata speculari Pro solucione

huius difficultatis ponuntur due opiniones probabiles Prima opinio stat in duo-

bus suppositionibus et duobus dictis Prima suppositio intellectus agens in fantasmati-

bus Secunda suppositio species

sicut speciem intelligibilem sicut quam non est possibile intelligere Tertia suppositio species

intellectus causata in intellectu possibili remanet in ipso intellectu post actum

intelligendi Ex quibus suppositionibus probabiliter sunt sicut in prima opinione huius Primum

dictum [illegible] est habere primam intellectionem de aliqua re sine fantas-

matibus patet quod impossibile est habere primam intellectionem de aliqua re sine

sua specie intelligibili Sed impossibile est habere speciem intelligibilem sine fantasma-

tibus cum ab ipsis generaliter causetur species intelligibiles ergo etc. Secundum dictum

habita specie intelligibili potest intellectus infinitos actus producere sine fantasmatibus

patet quod ad causandum actum sufficiunt potentia intellectiva et obiectum propor-

tionatum in se vel in specie Pro hoc secunda quod sta est opinio Secunda quod

ad intelligendum non requiritur species intelligibilis sed sufficit quod ipse intellectus ad fan-

tasmata Ideo dicitur ipsorum necesse erat in quolibet intellectione intelligentem fan-

tasmata speculari et sic quod ad fantasmata et hec sunt [illegible]

de Gandavo opinio Pro hoc secundum quod sta est communis dictum quod in intel-

lectione requiritur species intelligibilis sed illa non remanet post actum intelligendi et ista

quod in potentia intellectiva non est media que conseruaret speciem et ista

fuit Auicenne opinio Tertia secundum quod sta est communis dictum quod

requiritur species intelligibilis ad actum intelligendi Pro hoc quod species intelligibilis remanet

nec dum esse semiplenum et dum esse remissum post actum intelligendi

Et tertio quod ad intelligendum ipsam speciem et ad respondendum ea in actu primo
et posita intra est in qualibet intellectione sicut quantum ad fantasiam. Et quia patet
Solucio ad difficultatem 2am. Ista opinio. Prima opinio stat in forma di-
cens primum: non repugnat contradictionem intellectum producere intellectionem sine fantasmate
patet de intelligentia separata. Secundum dictum non repugnat contradictionem intellectum co-
niuncto intelligere sine fantasmate patet de intellectu Christi cuius racio non sequitur ex re-
lacione. Tertium dictum non repugnat contradictionem intellectum coniunctum corpori via-
toris intelligere sine fantasmate patet de intellectu in statu nature integre.
Quartum dictum repugnat intellectum coniunctum in statu nature corrupte intelligere
intellectionem abstractivam sine fantasmate. Ista tamen opinio magis est theologica
quam naturalis. Quinta difficultas. Utrum plures actus intelligendi sint compossibiles
in eadem potentia. De ista difficultate sunt due opiniones probabiles. Prima
est quod plures actus intelligendi non sunt compossibiles in eadem potentia.
Contra: potentia naturalis 2m totum suum conatum agens et producens non
non videtur quod aliud possit producere quia videtur tantum adequatum. Et sic ita
quod uno aliud producat illud possit producere iam prima non esset adequata.
Secunda contra quia decem, et argumentum: aliquis est actus quo apprehendimus simul
quantitates et aliquis comprehendi eas quia prima a secundo separatur. Sed isti duo
sunt simul impossibile. Tertio quia contrarie sunt compossibiles similitudines et comparationem
intelligere sine simul intellectione terminorum. Quod simul stant. Secunda est actus cogni-
cionis principii est aliquis ab intellectu conclusionis. Sed intellectio in philosophia cog-
noscere habetur quia cognoscitur tamen principium cum conclusione. Ergo videtur
quod actus plures simul stant. Quarto sic: cognoscimus unum correlativorum cognito
et reliquum. Sed aliud est actus respectu unius et aliquis respectu alterius. Ergo duo
actus simul. Quinto quia actus relativus et absoluti non videtur esse unus actus. Cum unus ad
illius respectus aliquid est absolutus. Sexto et comprehendens similitudinem contrarie-
tatis necessario concipit extrema sicut comprehendens contrarietatem albedinis et nigre-
dinis necessario quod comprehendit albedinem et nigredinem. Sed per aliud et aliud actum
ergo etc. Sed ad ista respondetur et probabiliter. Ad primum dicitur quod quando
quantitates simul et per se comprehenduntur tunc a aliquis actus. Sed eodem actu
quo intelligo complexionem intelligo extrema et non alio et alio. Et sic
patet ad illud. Ad secundum dicitur eodem de primo quod eodem actu comprehendo pre-
missas et conclusionem. Verum est quod alio actu possum utrumque cognoscere
et tunc sine dubio simul non cognosco. Sed quando simul cognosco tunc semper
est unicus actus. Ad tertium dicitur quod eodem actu intelligo relativa et
correlativa quia si dicis quod isti sunt actus absoluti et realiter distincti tunc
unus ad alium posset separari et sic aliquis intelligeret patrem non intelligendo
filium quod est impossibile. Ad quartum dicitur quod si contraria comprehendantur sine
similitudine contrarietatis tunc unum obiectum potest intelligi sine alio et diversis
actibus et non simul. Sed si cum similitudine tunc dicitur quod eodem actu ambo
comprehenduntur. Ergo etc. Alia est opinio que dicit quod plures actus intelligendi
possunt esse simul in eadem potentia. Probatur quia sunt physice et theologice. Physice quia

opinio

2

opinio prima

contra

ad primum

opinio

una et eadem notitia non potest esse intuitiva et abstractiva Contra primum
geniti utrumque quod sit generis univocos actus intellectus et plures actus vi.
ciata 6o et 7m intelligunt eam rem non extremitatem quod non est primum et
intelligunt ... intellectum esse nos habere prius ... intellectus esse et abstractio
quod ... Contra experientia intellectus intuitiva quod ... quod est plura
quod actus intuitivus et arguitur non possunt esse ... Contra ... actu ...
... argumentum habitum quod utrumque sunt cognoscere ... actu intuitivus
et alium ... argumentum quod duos actus sit habere theologie
... actus beatificus et non beatificus non possunt esse unus actus Contra cognitio
matutina et beatifica et vespertina non constat ... quod fuerunt
sit in angelis quod duo actus fuerunt sit Contra dicitur non est quod una est
naturalis et alia supernaturalis Contra ... est repugnantia ... simul
... subiecto ... agentis ... causam ... sunt impossibiles
ista ... est ... caritati ... naturali ... quod ista simul
stant ... repugnantia ... subiecto ... actibus ... actu
... in intellectu angelico ... in gabriele ... michael ... aliquid
... et ... loquitur ... quod hic non sit ... non ... cognitio
... causare ... ista causabit ... habebit ... illa ...
non ... et alia ... michael ... loquitur ... quod
... ista opinio ... plures actus ... esse in eadem
potentia Contra ... actu recto et actu reflexo ...
... actus ... illa de ... opinio ... sunt ... actus et ... primo
... quod ... de ... sua ... sit causa sufficiens
... et reflexione actu suo ... sexto ...
supponendo quod nos possumus recordari de ... actu ... habemus ...
habemus ... supposito supponitur ... possumus
recordari ... non ... primum ... forma ...
... possumus recordari ... non ... in intellectu Contra nos
possumus recordari de ... actu ... habemus ... actus ...
... habemus ... in intellectu ... quod ... omnes
... intelligi ... aliis et aliis actibus Contra ... idem
actus ... et ... et reflexus
Contra aliis et aliis ... et ... illa ...
... non ... in ... quid ...
... sensus ... in ... declarat ... quod ... sola ...
... quod nos intelligimus nos ... actus quo intelligo ...
... intelligo ... quod ... quo ... illum actum ...
... non ... secundum ... et ...
... actus ... possumus recordari ... actus ... possumus
... recordari ... possumus recordari ... non possunt ...
quod ille actus ... intelligo ... alio ... alio

Si semper sicut predictum est quod idem sit actus rectus et reflexus. Sed sicut alio tenent esse processus in infinitum et uniformiter ascendo. Ergo ille actus quo intelligo rosam non [illegible] non est essentialis actus aut quo intelligo ipsum actum est essentialis quia tunc dum intelligo rosam esse [illegible] me rosam intelligere aut ergo sunt idem actus et ille [illegible] predictum a alio et alio et tunc ascendo continuando in infinitum ille actus quo [illegible] actum est eque perfectus sicut primus et forte perfectior [illegible] primus intelligo a rosa in qua [illegible] et 2us et ille de 3o in infinitum et ille in infinitum. Rursum quia ut infinite perfectiones sint et forte diverse quarum una est perfectior alia et omnes causate ab una rosa et quibus [illegible] multa sequuntur. Et etiam [illegible] ad unum quod erit recta et reflexa. Sed alii de 2a opinione tenent contrarium et probant primo quia obiectum est non idem actum sed obiectum actus reflexi est actus rectus ergo non sunt idem [illegible] quamquam actus et obiectum sunt opposita realiter et potest probari inductive in aliis actibus et obiectis eorum ut de actu potentie visive et eius obiecto et auditive etc. Secundo quia [illegible] ad se non est [illegible] essentialis sed actus rectus est prior essentialiter actu reflexo ergo actus rectus et reflexus non sunt idem. Tertio quia Augustinus videtur ponere pluralitatem processus in infinitum in actibus reflexionis quod non esset verum si actus rectus et reflexus essent idem ergo etc. Dico quod magis convenit est quod actus essentialis et non communicat non potest esse idem. Actum autem rectum contingit esse non essentialem. Reflexus autem est essentialis ergo non sunt idem actus quamquam unus est infinitus et alius [illegible]. Sed [illegible] dubium quoniam [illegible] re-flexione [illegible] Sed non hic Augustinus [illegible] in [illegible] in rosa [illegible] Sed hoc [illegible] rosa [illegible] angeli sunt [illegible] et non [illegible] vel re-flexive sunt ergo [illegible]. Dico ergo quod [illegible] reflexionis est quod in actu recto in-[illegible] obiecti [illegible] Et dico [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] non [illegible] potest moveri ab actu recto et ad alium actum [illegible]. Sequitur difficultas [illegible] in actibus intelligendi potest [illegible] in infinitum ut videtur [illegible] Augustinus dicit [illegible] et probabiliter quod sic [illegible] ascen-dendo descendendo et in latus procedendo hoc ostenditur [illegible] primo in [illegible] ascendendo [illegible] enim actum quo intelligo [illegible] et ita [illegible] nobi-lius obiectum nam [illegible] albedinis est nobilius [illegible] albedo [illegible] ab [illegible] est quod [illegible] et [illegible] unus actus [illegible] nobilior alio et ita de [illegible] et ita in infinitum ascendendo [illegible] ad nobilius [illegible] est nobilius. [illegible] ostenditur in descendendo [illegible] enim [illegible] qua intelligo angelum [illegible] possum intelligere et [illegible] nobilius quam [illegible] [illegible] obiecti et [illegible] et [illegible] vilior est imperfectior quia in [illegible] obiecti et [illegible] descendendo est processus in infinitum. [illegible] ostenditur in latus procedendo nam [illegible] potest infinities intelligere obiectum [illegible] et [illegible] super actum quo intelligit [illegible] obiectum infinities et [illegible] processus in infinitum [illegible] est quod [illegible] [illegible] in aliis sunt [illegible]. Sed [illegible]

[illegible] aliquid [illegible] a [illegible] de tanto magis [illegible] nobilitate

quanto aliquid descendit a perfectiori [illegible] accedit ad imperfectius

[illegible] non [illegible] magis et [illegible] est [illegible] et non [illegible] quia potest [illegible] perfectior [illegible]

quod potencia intellectiva potest comprehendere universaliter infinitos actus eiusdem rationis et multo magis quod potest comprehendere actus infinitos diverse rationis ipse enim difficultates oriuntur tenendo potencia secundum processum in infinitum in actibus intellectivis et eiusdem rationis et diverse Tercia quia est advertendum quod quamvis sint due ordinaciones in ordine eminencie et tamen ordo eminencie nichil [illegible] fiat processus in infinitum in potencia ordine nunquam attinget ad aquam superiorem ordinis sicut patet de [illegible] et [illegible] quamvis enim [illegible] sit ordinis superioris intensio si infinita essentia causarentur attingent ad perfectionem qualitatis que sunt ordinis inferioris Quinta si infinita aqua causaretur nunquam ad perfectionem similitudinis ipsius attinget Sexta de hiis que non sunt eiusdem speciei Quarta quia non ipsis procedit in perfectionem nam species [illegible] aque et ideo quantumcumque multiplicarentur gradus individuales aque nunquam attinget ad naturam ignis Sexta quod actus [illegible] non [illegible] Quamvis autem [illegible] formalibus [illegible] quemvis gradus quicunque addatur vel adveniat eis quod non tollit eos [illegible] formales rationes qualitatis sicut [illegible] [illegible] [illegible] quod una species sit perfectior alia secundum aqua [illegible] [illegible] formali [illegible] gradus quantumcumque adveniat autem quantitas [illegible] [illegible] [illegible] talia non variant eorum formalem rationem sed [illegible] nobilior alio [illegible] solvuntur ista duo dubia primo Ad primum de infinite cuiusdam rationis dicendum quod si intellectus comprehendat universaliter infinitam speciem talis actus quia non species est nobilior [illegible] [illegible] [illegible] infinitam species individualiter intellectum comprehendere [illegible] gradus individuales addentur naturam speciem et [illegible] [illegible] [illegible] comprehendit universaliter Ad aliud de actibus diverse rationis dicendum quod [illegible] [illegible] quod perfectior [illegible] [illegible] attingent [illegible] [illegible] [illegible] si multiplicarentur essentia in infinitum nunquam attingent ad perfectionem [illegible] Tertio non [illegible] quod intellectus est nobilior entitas et perfectior quam [illegible] [illegible] [illegible] in creatura [illegible] [illegible] quod si multiplicarentur in infinitum intellectus [illegible] diverse nunquam attinget ad perfectionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quantum ad secundum principale Conclusio responsiva ad quesitum actus intellectus sunt qualitates absolute ab obiecto intelligibili et intellectu realiter distincte et ab ipsis sit totaliter effective producte in intellectu [illegible] subiective [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] nobili [illegible] [illegible] [illegible] articulo [illegible] ad [illegible]

Dubitatur primo [illegible] omnes actus intellectus sunt actiones [illegible] [illegible] potencia intellectiva ab actu producendi [illegible] et recipiendi realiter distincti [illegible] ab ipsa potencia [illegible] difficultates [illegible] [illegible] Pro solucione que dubia sunt solvende [illegible] Prima quia actus sit actus producendi Secunda quod actus sit actus [illegible] Tertia quod actus sit actus [illegible] Quarta quod actus sit actus recipiendi Quinta quod actus sit actus distinguitur ab actu intellectus Pro solucione quarum difficultatum primo [illegible] [illegible] [illegible] talis Suppono Quamvis intellectus [illegible] aliquod obiectum [illegible] [illegible] entitas [illegible] tres entitates absolute realiter distincte scilicet entitas [illegible] potencie et entitas ipsius actus intellectus scilicet ipsius intellectionis et quod ipsa intellectio [illegible] [illegible] [illegible] activa producta a potencia intellectiva [illegible] [illegible] una entitas que [illegible] producta activa intellectus quia est relatio potencie producentis [illegible] [illegible] sine intellectu producta et quod ipsa intellectio [illegible] producta [illegible] [illegible] [illegible] relatio passiva intellectus et [illegible] relatio [illegible] ad potenciam producentem et correlative [illegible] productionem active et [illegible]

[illegible] comprehendit universaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comprehendit actus intellectus universaliter potencialiter quia [illegible]

Actus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
Sed quantitas [illegible]
quia [illegible]
[illegible] quantitas
[illegible] [illegible]
[illegible]

ad dubia

septem entitates

fundamentum productionis activa et passive [illegible] actus intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus intellectus [illegible] intellectus

due relaciones sunt de genere relacionis que sunt relaciones intellectus adinvicem
et quia intellectio est forma absoluta subiective recepta in intellectu possibili ideo
est una relacio respectiva ad ipsam formam receptam que vocatur receptio activa a
quia ipse intellectus dicitur recipere effective ipsam formam et quia ipsa forma patitur recepcionem
ab intellectu possibili ideo est una relacio forme recepte ad intellectum possibilem que dicitur recepti-
vitas et sic in toto erunt septem entitates. Secunda suppositio sola intellectio
vocatur actus intelligendi ideo intelligere pro isto est realiter ipsa intellectio sed intellectio
quatenus [?] capitur et denotatur esse potentia intellectiva subiective receptiva
ipsius actus intelligendi. Tertia suppositio actus dicendi activus dictus est productio ac-
tiva a qua intellectus agens dicitur formaliter producere intellectionem et ille actus
vocatur aliquando dicere et aliquando gignere aliquando autem vocatur producere intellectionem. Ali-
quando vocatur productio obiecti in esse cognito. Unde sequitur quod producere effective in
esse cognito est producere ipsam cognitionem a qua ipsum obiectum dicitur for-
maliter esse cognitum sed actus dicendi passive dictus est productio passiva ipsius
intellectionis que aliquando vocatur dici aliquando gigni et aliquando produci. Unde sequitur
secundum quod actus dicendi et producendi sunt realiter unus actus scilicet productio intel-
lectionis. Quinta suppositio actus intelligendi est receptio activa ut passiva qua
formaliter intellectus possibilis recipit intellectionem et qua intellectio recipitur formaliter in
intellectu possibili. Sexta suppositio actus eliciendi activus dictus est effectiva pro-
ductio ipsius intellectionis a qua formaliter ipse intellectus agens dicitur active produce-
re actum intelligendi et a qua formaliter ipse actus intelligendi dicitur productus ut elici-
tur ab ipsa potentia agente sed actus eliciendi passive dictus est ipsa productio
passiva inclusa [?] saltem ipsa receptio actus in intellectu possibili. Ex quo sequitur
quod actus producendi actus dicendi et actus eliciendi realiter idemptificantur.
Ex quibus dicitur quod actus intelligendi realiter differt ab actibus producendi dicendi
et eliciendi patet ex suppositionibus supra dictis. Secundo dicitur quod actus intelligendi realiter
differt ab actu recipiendi quia actus intelligendi producitur active ab intellectu
agente ut patet ex supra dictis sed actus recipiendi est ipsius intellectus possibilis. Pro
ampliori solucione difficultatis que est utrum actus intelligendi sint actiones
immanentes ponitur talis distinctio. Duplex est actio quedam est actio immanens alia
est transiens. Actio immanens est illa in qua nihil est operatum preter operacionem
hoc est dictum quando preter operacionem non est aliquis terminus productus actu que
respiciat ipsa actio tamquam terminum productum talis est actio immanens
verbi gratia quando intellectus intelligit aliquod obiectum preter operacionem suam que est intellectio non
est aliquis terminus actu productus quem respiciat actio ipsa pro termino.
Sed actio transiens est in qua est aliquid operatum preter operacionem hoc est
dictum quando preter ipsam operacionem ipsius agentis est aliqua forma produc-
ta per ipsam operacionem realiter distincta ab ipsa operacione talis operacio est
actio transiens verbi gratia quando aliquis edificat preter operacionem que est edificatio
remanet aliquis terminus actu productus per ipsam edificacionem scilicet ipsa
domus edificata ideo edificacio est actio transiens. Similiter quando ignis
calefacit aquam preter operacionem eius que est calefactio est aliqua forma realiter
distincta producta per calefactionem scilicet caliditas in aqua ideo calefactio
est actio transiens. Ista distinctio patet per actorem [?] primo [illegible] et nono metaphysice

relatio intellectus ... intellectum non absolutum et fundamentum ... ideo ... possessio intellectus relationis [marginal note, partly illegible]

actio duplex [marginal note]

ut actio immanens est que non transit ad extra [marginal note]

intellectum quorum magis altum quod sit ex operationum harum actus in sensu est ut ubi
speciebus in [illegible] et totaliter motus in eo quod movetur. Quorum ubi non est aliud
corpus preter operationem in corpore consistit actio ut videtur intellectu. Ex quibus sequitur
primo quod prima actio non vocatur actio immanens que denotat agens per modum
dicimus agentis hic prima transiens que denotat agens per modum agentis et prima pa-
tiens que denotat patiens per modum patientis. Secundo sequitur quod re non vocatur acti-
ones immanentes que manent in agente formaliter et subiective hic transeuntes que
sunt in patiente subiective. Omnis enim actio est formaliter in agente. Tertio sequitur
quod actus intellectus et volitionis actus potentie vitalis cognitive est actio
immanens corporibus in patiente ut 3a species quod patet ex 1a supra dictis.

Dubitatur 2a. 2o actus intellectus differat realiter ab habitu et a specie intel-
ligibili et differentie ab ipso habitu causetur. Pro solutione huius dubii ponuntur
aliquae suppositiones cum una distinctione. Prima suppositio est haec intellectus agens cum specie
intelligibili concurrit actus ponit habitum patet ista suppositio quia habitus causatur ex
multis actibus actus autem intellectus non procedit ab intellectu specie intelligibili ut patet
supra dictis. Secunda suppositio vel distinctio duplex est actus quidam sunt precedentes
habitum et sunt illius causa habitus. Alii sunt sequentes habitum et illa causantur
ab habitu. Tertio ponitur alia dicta primum quod habitus intellectus est distinctus ab actu
formaliter [illegible] quod dictum quamquam possit in puncto distinctionis formaliter
[illegible] habitus est qualitas quod est formaliter distincta ab actu [illegible] non [illegible]
est [illegible] in [illegible] habitus et [illegible] ponitur [illegible] species [illegible]. Secundum
dictum quod habitus intellectus est realiter distinctus ab actu intellectus patet quia non
[illegible] aliquo actu in intellectu stat habitum esse in intellectu ut patet de habitu
[illegible] vel [illegible]. Tertium dictum habitus est subiective receptus in intellectu
[illegible] patet quia est producta ab intellectu agente ut patet prima suppositione. Quartum dictum
[illegible] agentis cum specie intelligibili et cum habitu concurrit in intellectu [illegible] habet efficienter
ad producendum actus sequentes habitum. Quia quando aliqua potentia quoad [illegible]
activi et passivi tunc tali potentie additur aliquod adiutorium tale adiutorium est
illius in qua talis potentia deficit sed potentie intellectuales quoad quod sit principium
[illegible] activum et passivum et non deficit in patiendo et recipiendo [illegible] habitus
sibi [illegible] additus per modum principii activi et non passivi. Ex quibus sequitur primo
quod habitus est causa principalis productiva actus intellectus sequentis habitum. Secundo sequitur
quod habitus non solum potest ad [illegible] potentiam sed ut per ipsum potentia
fiat [illegible] ad eliciendum [illegible] actum. Tertio sequitur quod talis habitus
potest ad determinandum potentiam ad actum perfectum [illegible] quod [illegible] sit [illegible] ad
actum perfectum et imperfectum. Quarto sequitur quod non solum potest ad modificandum [illegible]
actum sed ut talis actus dicatur bonus vel malus [illegible] quod producat [illegible] po-
tentia [illegible] actus et habitus producat modo vel [illegible] illius actus. Quinto
sequitur quod non [illegible] ad intensionem actus [illegible] quod potentia producat [illegible] actus
et habitus producat intensionem ipsius actus. Deinde ponitur talis distinctio
[illegible] sicut [illegible]. Primo pro [illegible] forma
[illegible] ad notitiam [illegible] de obiecto et [illegible] obiecti [illegible]
[illegible] et talis fantasma. Secundo non [illegible] forma
que [illegible] cognoscendi obiectum [illegible] dispositio

ut sunt [illegible]
[illegible]

pri dicitur quod intellectus [illegible] Ad 4 dicitur quod ipsa agnita forma que est similitudo obiecti cognoscibilis [illegible] qua obiectum cognoscibile cognoscitur et est actus intellectus et est actualis notitia intellectus [illegible] dici quod intellectus [illegible] Ad 5 non [illegible] sine quod forma que est similitudo rei cognite manens actualiter in anima [illegible] actualis cognitio et notitia [illegible] intellectum in notitia obiecti [illegible] similitudo [illegible] que in titulo dubii Ex [illegible] Ad primam partem dubii quod actus intellectus realiter distinguitur ab [illegible] sine precedente [illegible] sine sequente [illegible] quia [illegible] actibus precedentibus [illegible] [illegible] ipse [illegible] Si enim [illegible] sequeretur quod [illegible] producens et productum [illegible] agnoscens actus enim intellectus [illegible] producens sive causas [illegible] et [illegible] causatum sive productum [illegible] Ad 2a [illegible] actus sequens [illegible] distinguitur realiter ab [illegible] [illegible] qua et prima [illegible] actus intellectus [illegible] actus [illegible] intellectus [illegible] ab eo productus [illegible] realiter distinguitur a [illegible] Ad [illegible] ad 2am partem dubii quod actus sequens [illegible] [illegible] saltem [illegible] aliter ab [illegible] non [illegible] actus precedens [illegible] dubii Ad [illegible] quod [illegible] distinguitur a specie intelligibili primo 3o et quarto modo [illegible] per [illegible] [illegible] specie intelligibili [illegible] specie intelligibili 2o [illegible] et [illegible] 3o [illegible]

Ad rationes ante oppositum

Ad primam dicitur quod actio est [illegible] ad actionem transeuntem et immanentem [illegible] actionem immanentem [illegible] actionem et [illegible] non [illegible] actionem [illegible] sola actio transiens [illegible] in 1o [illegible] Ad confirmationem [illegible] [illegible] et ad primam probationem quod [illegible] intellectus [illegible] se [illegible] et [illegible] intellectus [illegible] intellectus [illegible] [illegible] recipit in re [illegible] Secundum enim 2m actio [illegible] Et ad 2am probationem dicitur quod non implicat contradictionem intellectum [illegible] ab intellectu et remanere sine subiecto [illegible] contradictionem implicat quod [illegible] separata ab intellectu [illegible] in subiecto [illegible] ut [illegible] in lapide vel asino [illegible] non [illegible] denominabit lapidem vel asinum intelligere quod [illegible] vitalem [illegible] obiecti intelligibilis Ad 2am dicitur [illegible] ad primum [illegible] quod [illegible] malo [illegible] et [illegible] [illegible] in eodem [illegible] [illegible] de [illegible] et de causa mali [illegible] Ad [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] relationes non fundantur in eodem relatio enim activi fundatur in intellectu agente et relatio passivi in intellectu [illegible] Ad [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] duo sunt [illegible] realiter et [illegible] forma [illegible] natura rei non [illegible] illa duo esse relationem realem Ad [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] subiecti [illegible] [illegible] in productione [illegible]
Ad [illegible] solum [illegible] forma vel saltem [illegible] formalis [illegible] forme
Ad [illegible] [illegible] dicitur quod intellectum agentem [illegible] [illegible] [illegible] alterius [illegible] intellectum [illegible] et intellectum [illegible] [illegible] pare Ad 2am dicitur et [illegible] ad [illegible] duo [illegible] [illegible] intellectum [illegible] [illegible] in intellectu [illegible] qua [illegible] obiectum [illegible] intelligibili et [illegible] in [illegible] abstractiva [illegible] [illegible] dicitur quod [illegible] voluntas [illegible] libera in [illegible] [illegible] actus [illegible] in [illegible] intellectum in [illegible] Ad [illegible] [illegible] dicitur [illegible] ad primum et 2m Et ad quartum dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur [illegible] negare [illegible] in [illegible] [illegible] actus
Ad [illegible] [illegible] dicitur quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

actio formalis seu agens [illegible] ad passum [illegible] ad actio seu [illegible] in [illegible] [illegible] non

[illegible] alia a se [illegible] non [illegible] intellectum

[illegible]

Et [illegible] sola [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] intellectum [illegible] [illegible] ut alia [illegible]

Voluntas [illegible] [illegible] in absolute [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible]

pa conclusio
v
2
3
4
5

probat productiua sue cognitionis ad quantitatem secundum modos autem quibus intelligendo sunt vel per denudationem a quantitate et sic negatur quod actus intellectus de homine sua obiecta vel per denudationem a quantitate et sic gradu et in isto sensu tantum negatur 3a [illegible] confirmatur dicitur quod actu intelligendi probat quod actus intellectus non sit in intellectu agente sed [illegible] intelligendi demonstrat quod sit in intellectu possibili et hec de questione secundum intentionem [illegible] est posito Quod autem anima etc. Iste est textus totalis huius libri de anima in quo aristoteles determinat de potentia motiua et diuiditur in duas partes principales. In prima inquirit de potentia motiua. In 2a inquirit etc. In prima intendit sex conclusiones. Prima sunt intentum et est conclusio responsalis [illegible] de potentia motiua utrum sit potentia anime ab aliis distincta et utrum differat ab eis subiecto vel ratione. Secunda sunt quidam opinionem et reprobat quot sunt potentie anime ad istam opinionem dicit tertia quod sunt quodammodo infinite. Secundo quod non solum sunt tres scilicet rationatiua irascibilis et concupiscibilis sicut dicebant quidam nec solum sunt due scilicet rationalis et irrationalis probat Quinta quod apparent multe potentie que nec sunt rationales nec irrationales sicut vegetatiua que est in plantis et sensitiua que est in omnibus aliis. Sexto quod potentia fantastica nec est rationalis nec irrationalis. Tertia potentia volitiua non videtur contineri sub aliquo [illegible] Si enim contineretur maxime esset sub concupiscibili sed hoc est falsum quia voluntas est rationatiua et in parte rationali et concupiscentia est in irascibili scilicet in parte sensitiua Deinde cum dicit De quo autem nunc primo etc. Tertia conclusio potentia vegetatiua non est sufficiens principium motiuum animalis secundum locum probat. Prima omnis motus secundum locum est cum fantasia et propter aliquid eo quod est ratione appetitus alicuius conuenientis aut ratione fuge alicuius disconuenientis sed virtute potentie vegetatiue aliquis non mouetur fantasia nec prosequendo nec fugiendo igitur etc. Secunda ratio prima si vegetatiua esset sufficiens motiua secundum locum sequeretur quod plante essent motiue localiter quod est falsum quia non habent aliqua principia organica ordinata ad motum localem Quarta conclusio potentia sensitiua non est sufficiens principium motus localis probat quia multa alia que habent potentiam sensitiuam sunt manentia et immobilia secundum locum. Tertio subdit instantiam quod aliquis posset dicere quod ista alia habent potentiam motiuam localem sed non mouentur eo quod non habent organa ad motum. Soluit quod est contra [illegible] dicens quod natura enim nihil facit frustra nec deficit in necessariis. Secundo subdit aliam instantiam quod alia que non sunt motiua secundum locum sunt imperfecta et orbata ideo eis deficiunt organa ad motum Soluit prius et dicit quod non sunt orbata sed sunt perfecta probat pro [illegible] quod sunt generatiua augmenti decrementi et huius ideo si essent motiua secundum locum haberent partes organicas aptas ad talem motum Quinta conclusio speculatiuus intellectus non est principium sufficiens motus localis probat pro de intellectu speculatiuo quod autem mouetur secundum locum non potest mediante aliquo fugibili aut prosequibili sed intellectus speculatiuus non dicit aliquid esse fugibile aut prosequibile igitur intellectus speculatiuus probat non est principium motus localis Tertio subdit quod licet intellectus speculatiuus intelligens interdum cognoscat aliquid delectabile aut terribile tamen non mediatur esse timendum aut prosequendum licet cor [illegible] moueatur ad timorem Secundo probat de intellectu practico quod licet sit motiuus secundum se tamen aliquid mediet aliquid esse prosequendum vel fugiendum non tamen propter hoc sit motus secundum [illegible] quidam intelligunt ideo magis agit secundum concupiscentiam sue incontinens non probat sicut [illegible] per simile quod medici habentes artem medicinalem non sanant propter illa non forte

practicus quod etiam intellectus practicus non movet sed [illegible] indiget [illegible] ipse
aliquis ut hic. Tertia conclusio appetitus non est principium motus localis abstinentes
enim appetentes et concupiscentes non operantur secundum appetitum sed sequuntur intellectum.
Deinde cum dicit Videntur autem duo. In ista 2a parte huius textus investigat de potentia
motiva animae et intendit tres conclusiones. Prima appetitus et intellectus scilicet practicus
videntur moventia vel potentiae motivae animalis secundum locum. Subdit quod si illa duo
non sufficiant tunc erunt tria principia moventia scilicet intellectus appetitus et fantasia
[illegible] posuerit fantasiam ipse intellectum quendam. Probat quod fantasia sit prin-
cipium quia multa alia praeter hominem vel intellectum intellectus practici sequuntur fantasias.
Secundo quia in aliis animalibus in quibus non est intellectus nec ratio sed in eis est fantasia
in illis est motus localis quia fantasia est principium motivum et [illegible] intellectum.
Secundo infert quod haec duo scilicet intellectus et appetitus sunt motiva secundum locum. Subdit
tamen intellectum [illegible] practicum et speculativum quia intellectus practicus ratiocinatur propter aliquid et ideo
differt a speculativo fine. Secunda conclusio duo moventia praedicta reducuntur ad unum in
unum movens quod est appetibile quia intellectus et appetitus moveat ad aliquod unum
ergo [illegible] sit secundum unam [illegible] illa quae [illegible] est quae movens. Subdit
quod intellectus non movet sine appetitu probat quia quando aliquid movetur secundum intellectum movetur etiam secundum
voluntatem quae est secundum appetitum voluntas enim est appetitus sed appetitus movet
praeter rationem vel intellectum quia concupiscentia quae [illegible] movet praeter rationem quod
sit appetitus probat quia concupiscentia appetitus quidam est. Deinde cum dicit Intellectus
autem. Tertia conclusio tangit differentiam inter intellectum appetitum et fantasiam quoniam intellectus
quidem est rectus appetitus autem et fantasia est recta et non recta. Probat quia appeti-
bile semper movet appetitum sed appetibile quandoque est bonum apparens quandoque
est bonum simpliciter. Ideo appetitus quandoque est rectus et quandoque non rectus. Et subdit quod
non omne bonum est motivum appetitus sed solum actuale bonum. Actuale autem
bonum est bonum contingens quod potest aliter se habere et hoc solum vocatur bonum
agibile. Quarta conclusio infert quod potentia [illegible] quae vocatur appetitus est mo-
tiva secundum locum. Probat per divisionem potentiarum animae secundum ponentes [illegible] enim est vegeta-
tiva alia sensitiva alia intellectiva alia appetitiva. Et subdit quod hae po-
tentiae [illegible] plus differunt ad invicem quam concupiscibile et irascibile. Quinta
conclusio tangit contrarietatem inter concupiscentiam et rationem et est quod aliquando
appetitus sunt adinvicem contrarii. Probat quia aliquando ratio et concupiscentia
sunt contrariae. Probat quia intellectus propter malum futurum aliquando iubet bonum
praesens [illegible] fugiendum concupiscentia vero quae non intuetur de futuro
propter delectationem boni praesentis iubet tale bonum [illegible] prosequi. Sexta
conclusio tangit [illegible] [illegible] unum est movens in specie scilicet appetibile
aut appetitivum quia appetibile est primum movens inter omnia. Appetibile enim
movet eo quod est in intellectu aut imaginatione et non motum. Deinde [illegible]
[illegible] sunt moventia [illegible] unum est movens aliud est quod movet et tamen
est quod movetur. Bonum movens [illegible] aliud quod est immobile scilicet actuale
bonum vel appetibile aliud est movens quod movetur et est appetitus probat quia
appetitus secundum quod appetit movetur et [illegible] quod movetur est animal. [illegible] quo movet
est organum et istud est corporeum. Deinde [illegible] quod autem est movens organum
[illegible] quia ibi est principium et finis [illegible] motus [illegible] et pulsionis.
Dubitat [illegible] [illegible] fantasia [illegible] in omnibus animalibus
fantasia [illegible] solvit [illegible] distinguendo duplicem fantasiam scilicet sensibilem et rationalem
sensibilis est [illegible] alia est [illegible] fantasia

sensibilis est in aliis animalibus ad hoc sed fantasia rationalis deliberativa tantum est in rationalibus. Et propter hoc subdit .d. deliberativa fit apud rationem et voluit quod deliberatio pertinet ad rationem sicut opus unde est et sic modo sed fantasia dicta non est in omnibus animalibus. Cum tamen aliquid [illegible] aliqua fantasia probat quia omni animali inest aliqua delectatio et tristitia secundum quam fantasiatur.

De sensibili quidem igitur. Ostendit quomodo intellectus practicus ratio et voluntas se habent ad invicem et appetitum sensitivum et dicit quod in voluntate sit utique et [illegible] ideo rationabile est et naturale quod moveat [illegible] et quod [illegible] sensum et appetitum sensitivum. Sed tamen aliquando sensus et appetitus inferior vincit rationem et voluntatem et tunc motus quo ratio et voluntas movet est inmaturus. Et videtur quod [illegible] quod in incontinente [illegible] et motus. Unus voluntatis ad bene volendum et agendum secundum rationem et medium rectum. Alius est appetitus sensitivus ad male agendum propter errorem medii [illegible]. Tertio [illegible] solo ratione quando [illegible] voluntas [illegible] quae non errat nec mediatur. Quarto speculativa quae non considerat de agibilibus ut agibilia sunt non movet appetitum aliquem secundum illa quae considerat agibilia ut agibilia sunt. [illegible] practica. **Prima** sit ratio est duplex: una quae [illegible] non descendens in singulari sed sistit in universali et illa non movet. **Alia** est ratio practica descendens ad singulare agibile ut agibile est dictando [illegible] prosequendum vel fugiendum et talis ratio movet.

Vegetabilem quidem igitur animam

In hoc ultimo capitulo huius libri comparat potentias animae ad animata et dividitur in duas partes. **Prima** ponit conclusionem. **Prima** necesse est vegetabilem potentiam esse in omnibus viventibus generabilibus et corruptibilibus a generatione usque ad corruptionem. Probat quia omne vivens generabile et corruptibile habet augmentum et decrementum et statum quae non sunt sine alimento et virtutem nutritivam. Sed omnibus nutritiva est potentia vegetativa. **Secunda conclusio** non est necesse in omnibus viventibus sensum esse. Probat duabus rationibus. **Prima** quia aliquod vivens quod est corpus simplex vel non organizatum sicut planta, tale autem non habet sensum. Ergo non omne vivens habet sensum. **Secunda** ratio non omne habens [illegible] est susceptivum specierum sine materia sed aliquod vivens non est susceptivum specierum sine materia. Ergo aliquod vivens non habet sensum. **Tertia conclusio** necesse est omne animal habere sensum. Probat quia omne animal habet aliquid propter quod sine [illegible] non potest acquirere [illegible] sensum. Ergo habet sensum. Probat quia natura [illegible] sicut [illegible] quae [illegible] in natura sunt propter aliquid. **Prima** de animalibus motivis [illegible] conservatur [illegible] **Secunda** probat de animalibus immobilibus secundum locum quia [illegible] alimentum [illegible] non possunt discernere [illegible] alimentum [illegible] et disconveniens. **Quarta conclusio** non est possibile aliquod corpus habere animam sine sensu et intellectum discretivum et non habere sensum. Probat quia [illegible] mobile localiter ut [illegible] quae ponebant [illegible] non [illegible] habere intellectum discretivum sine sensu. Probat quia [illegible] non magis habet [illegible] bonum animae et [illegible] non animam quia non [illegible] sensu [illegible] bonum corporis et [illegible] non animam [illegible] aut magis [illegible] corporis propter [illegible]. **Quinta conclusio** [illegible] corpus

mobilis localiter sed animal sine isto. Hoc infert quod necesse est omne corpus
localiter esse genitum quia aut est corpus simplex aut genitum. Non simplex quia impossibile
est corpus simplex [illegible] et per hoc corpus motum [illegible] impossibile est
esse simplex. Secunda quod omne animal de necessitate sed [illegible] tactum probat
quia omne animal est corpus animatum omne autem corpus est tangibile et omne
tangibile est sensibile tactu quod necesse est omne animal esse corpus tactivum si de-
beat salvari. Secundo probat quod sensus tactus per se differt ab aliis sensibus
quia animal potest esse sine unoquoque aliorum sensuum non autem sine sensu tactus. Quarto
dicit probat quod alii sensus sunt extra [illegible] que non sunt [illegible]
sensus autem tactus est [illegible] quod impossibile est
animal conservari sine tactu. Hoc est infert quod omne animal sed gustum sensus
cum est quidam tactus. Secundo infert quod sonus color et odor non alunt neque
augmentant neque decrementum faciunt [illegible] quod gustus et tac-
tus sunt sensus necessarii animali quia non est possibile animal esse sine tactu. Alii
autem sensus sunt propter bonum et propter bene esse [illegible] solum
motiva [illegible] animali sed [illegible] aliis
sensus eo quod [illegible] alimentum a longe. Subdit modum quo alia
percipiunt alimentum a longe. Hoc enim fit per medium [illegible] quod medium
patitur aliquid a sensibilibus et ab eis alteratur et sensus patitur ab eo
medio et [illegible] in motu [illegible] quia sicut cum aliquis movens
depellit aliud tamen depellit id ut depellat aliud et [illegible]
depellat alterum et sic continue [illegible] deficiat motus et primum mo-
vens depellit et non depellitur et ultimum solum depellitur et non
depellit et ita et in alteratione sensus. Tertio dicit quod [illegible] in alteratione
medii [illegible] non mutatur localiter sicut sigillum imprimit cere
cera non mutatur localiter sed tantum suscipit de impressione quantum potest impri-
mere vel imprimentis. Subdit quod hoc dicere est melius quam dicere
sicut antiqui dicebant quod visio fiebat [illegible] et extra mittendo

Quod autem impossibile sit etc. In ista secunda parte infert [illegible]
impossibile est corpus animatum esse simplex scilicet igneum aut aereum. Probat quia
[illegible] animal esse sine tactu sed impossibile est corpus simplex esse tactivum
quod impossibile est corpus animatum esse simplex. Adhuc probat quia impossibile est aliquod
animal esse sine tactu [illegible] corpus animatum est tactivum ad probandum hoc ponit
duas differentias inter sensum tactus et alios sensus quia quilibet aliorum sensuum praeter sensum
tactus sentit per medium [illegible] sensus autem tactus fit in tangendo [illegible]
[illegible] aliqui autem sensus [illegible]
[illegible] organa [illegible] probat [illegible] quia organum tactus non est
corpus simplex [illegible] quia tactus est medietas tangibilium sed alii sensus determinant [illegible]
[illegible] in summo [illegible] quia neque ossa neque capilli neque [illegible]
sentiunt quia [illegible] a dominio et [illegible] nimia [illegible]
[illegible] quod omnia alia [illegible] sensum tactus necesse est mori. Quare necesse est
omne animal [illegible] sensum tactus [illegible] solo [illegible] moritur [illegible] animal [illegible]
excellentiae sensus tactus corrumpunt animal [illegible] excellentiae aliorum sensuum non corrum-
punt animal sed [illegible] corrumpunt sensum probat quia excellentiae sensus tactus corrumpunt tactum
[illegible] et animal eo quod impossibile est animal non posse esse sine tactu sed excellentiae

aliorum sensuum secundum corrumpit sensus ipsos ad quorum corruptionem non sequitur corruptio alterius. Videtur quod persona aliorum sensuum corrumpit aliquando patiens sit communis
tonitrum est odorem infectum. Tertio dicitur non sit necessitate habens
sensum tactus et alios sensus [illegible] habens propter esse alios vero sensus propter
bene esse ut visum ut videas in aere et in aqua et omnia quae in aere
[illegible] sunt gustum et ut sentiat in alimento quid delectabile et quid [illegible]
auditum ut ut significet sibi aliquid lingua [illegible] aliquid [illegible] alteri

V[trum]. Quiditas dei magis vel ens sub ratione

entis sit adequatum obiectum intellectus nostri. Et arguitur primo quod quiditas dei
[illegible] [illegible] nam potentia passiva tantum se extendit ad [illegible] receptiva ad quae potentia
naturalis [illegible] facienda [illegible] intellectus agens tantum ea quae sunt in [illegible]
actiua se extendit facienda sed intellectus possibilis tantum est in potentia
[illegible] potest facere actum [illegible] ergo intellectus possibilis tantum est in potentia
ad illa [illegible] Sed illa sunt quiditates rerum materialium igitur etc. Confirmatur
[illegible] sunt quiditas dei et substantias separatas quod est contra [illegible]
quod si sic [illegible] possemus intelligere deum et substantias separatas quod est contra
[illegible] dicit quod intellectus noster se habet ad ea sicut oculus noctuae ad
lumen solis [illegible] si possemus [illegible] intelligere deum et substantias
separatas [illegible] Secundo arguitur ens
non sit obiectum quia aliqua potentia sed aliquod obiectum [illegible] ipsa
naturaliter ferri potest in quolibet contentum sub illo obiecto Sed sic est quod potentia
intellectiva non potest naturaliter ferri in omne id de quo [illegible] ens ergo etc.
[illegible] quod [illegible] obiecto [illegible] sequitur oppositum subiecti Sed cum potentia non
possit in omne illud de quo [illegible] obiectum Sic obiectum excedet potentiam
[illegible] ergo non erit adequatum potentiae Si etiam potentia feratur non solum in
[illegible] de quo [illegible] obiectum Sed etiam in aliquid aliud ergo potentia excedit
obiectum et [illegible] non erat adequatum potentiae quod est oppositum subiecti
[illegible] quod intellectus non potest naturaliter ferri in [illegible] [illegible]
[illegible] in alias separatas de quibus tamen [illegible] ens minor vero [illegible]
[illegible] potentia [illegible] feratur in [illegible] [illegible] ens et [illegible] Con
[illegible] entis et [illegible] et tamen de istis non [illegible] ens
[illegible] intellectus feratur in entia [illegible] et in [illegible] primi principii et
[illegible] entia [illegible] et in entia prohibita quae sunt [illegible] et non
[illegible] Tertio [illegible] duae potentiae sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sub ente [illegible] potentia [illegible]
[illegible] tales [illegible] formales [illegible] obiecta
[illegible] et volitiva sunt [illegible] ergo [illegible] potentiae volitivae
[illegible] Et ratio formalis obiectalis potentiae volitivae [illegible]
[illegible] bonitas [illegible] non [illegible] entitas [illegible] ergo veritas est [illegible]
intellectus et [illegible] ens sub ratione veri est obiectum intellectus [illegible]
potentiae formaliter et [illegible] Et confirmatur quod [illegible]
voluntas non feratur in aliquid nisi in ratione boni [illegible]
duae potentiae [illegible] quod una feratur in plura quam alia [illegible]
[illegible] obiectum [illegible] intellectus [illegible] in plura ferri [illegible] [illegible] obiectum
[illegible] ergo obiectum adequatum intellectus [illegible] quod est ens [illegible]
[illegible] adequatum intellectus [illegible] Quarto [illegible] in [illegible]
aliorum [illegible] quae sunt [illegible] Sed [illegible] omnia cognoscibilia [illegible] ens [illegible]
cognoscibile ergo causa quare alia sunt cognoscibilia et per quod [illegible] alia

cognoscimus quod obiectum primum. Confirmatur quia sic unumquodque se habet ad esse ita ad cognitionem. Sed intellectus est entis per participationem non ab ente per se ergo intellectus cognoscit non per se verum primum ens [illegible] cognitum.

In oppositum arguitur auctoritate Avicenne dicentis quod ens et unum prima impressione imprimuntur in anima nostra et per consequens est obiectum adequatum intellectus nostri. In ista questione fuit pressa tractatio expositorum quantum ad primum.

Sciendum est primo quod de obiecto intellectus sunt varie opiniones. Prima est sancti Thome dicentis quod obiectum adequatum intellectus nostri est quiditas rei materialis quod probat sic. Probatur [illegible]. Secundo obiectum proportionatum nature potentie. Sed obiectum potentie materialis [illegible] intellectus animi est quiditas materialis ergo obiectum intellectus nostri [illegible] est quiditas rei materialis erit quiditas de materialibus. Pro declaratione materie sumptus quod hic est potentia cognitiva secundum sanctum Thomam. Quedam omnino separata a materia et in essendo et in operando ut intellectus separatus. Alia coniuncta materie et in essendo et in operando ut potentia organica que operatur mediante organo et non operatur nisi mediante organo a quo in operando non separatur sicut nec in essendo. Alia est coniuncta materie in essendo sed non utitur organo corporali in operando ut intellectus noster. Istis respondent obiecta proportionata. Nam potentie omnino separate ut prime scilicet respondet quiditas omnino separata a materia. Secunde scilicet omnino materialia. Tertio quod [illegible] respondet quiditas rei materialis que et si sit in materia tamen cognoscitur non ut in materia singulari. Probatur secundo. Infimus intellectus [illegible] infimum obiectum sed intellectus noster est infimus in genere intellectuum secundum [illegible] de anima ergo [illegible] intellectus obiecto sed illud est quiditas rei materialis ergo etc. Probatur tertio sicut se habet color ad visum sic fantasma ad intellectum. Sed color est primum obiectum visus ergo fantasma est primum obiectum intellectus. Sed fantasma est quiditas rei materialis fantasiabilis ergo etc. Probatur ultimo primum obiectum intellectus vel est quiditas materialis vel est quiditas immaterialis vel aliquid commune utrique quiditati sed non est quiditas immaterialis patet de se nec aliquid quod commune utrique quiditati quia nichil tale videtur ponendum ergo est quiditas rei materialis. Sed opinio ista [illegible] veritati minime [illegible]. Primo et [illegible] quod potentia manens eadem potentia secundum speciem habeat actum circa aliquid quod non continetur sub eius primo obiecto sed intellectus noster manens eadem potentia habebit in patria actum circa substantias immateriales ergo quiditas materialis non est primum obiectum intellectus nostri. Ista ratio licet sit valida tamen magis est theologica quam philosophica. Et ideo ponuntur alie contra. Tam rationes. Prima obiectum habitus non excedit primum obiectum potentie cuius est habitus sed metaphysica est habitus intellectus ergo primum obiectum metaphysice non excedit obiectum intellectus. Sed subiectum metaphysice est ens inquantum ens [illegible] et abstracto metaphysice quod [illegible] quiditas materialis sit [illegible] ad ens non erit primum obiectum intellectus nostri. Secunda potentia que abstrahit a fantasmate [illegible] intellectus noster abstrahit a fantasmate ergo [illegible] fantasmate et per consequens fantasma [illegible] quiditas materialis ut ipsi [illegible] non est primum obiectum intellectus nostri. Tertia sic intellectus [illegible] ad quiditates immateriales [illegible] primum obiectum intellectus immaterialis [illegible] intellectus angeli que ipsi ponunt materialem non [illegible] obiecta [illegible] intellectus [illegible] quiditates materiales ergo intellectus [illegible] coniuncti materie non [illegible] obiecto quiditatem materialem. Quarta illud non est obiectum [illegible] potentie que [illegible] sub ratione [illegible] abstractionis

[illegible]

Opinio Thome

[illegible]

sive ymoris quia .i.o obiectum quia motus est actus a quo in metaphysica separantur [illegible]
sunt rerum abstractorum quia quiditas rei naturalis ut aliquod non est quia alio potentia
tenta [illegible] obiectum [illegible] quia in metaphysica [illegible] quia [illegible]
entis que est abstractior quia ratio [illegible] rei [illegible] [illegible] prima [illegible]
modo metaphysice [illegible] de deo et de substantiis separatis et in primo
et in decimo ethicorum ponit felicitatem [illegible] in [illegible] separatarum [illegible]
quia primum non potuisset [illegible] quia [illegible] non [illegible] felicitas [illegible] non
[illegible] et ideo solvuntur [illegible] ad
[illegible] [illegible] obiectum non [illegible] in modo [illegible]
non est [illegible] quia [illegible] actum et [illegible]
moventes et mobile et ideo [illegible] modo entis potentie non potest [illegible]
[illegible] in obiecto Ad 2am [illegible] aliquod [illegible] de [illegible] obiecto [illegible]
[illegible] non [illegible] ad obiectum
[illegible] ita quod entis [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] obiectum [illegible] Ad 3am
[illegible] quia [illegible] movet [illegible] ad [illegible] fantasiata [illegible]
non sic movet ad se quia ad [illegible] [illegible] Ad
[illegible] dicitur quod [illegible] de [illegible] obiecto [illegible] ma
[illegible] non de [illegible] obiecto [illegible] non potentie [illegible]
[illegible] non [illegible] fantasmate [illegible] in [illegible]
Ad ultimum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Secunda opinio est henrici de gandavo qui
[illegible] 2m [illegible] [illegible] primum et perfectissimum in [illegible]
[illegible] primum obiectum [illegible] deus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et causa aliis ut sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliis ut sunt cognita quia [illegible] primo obiecto
[illegible] deus est primum [illegible] [illegible] quia ad [illegible] ita ad cognosci
[illegible] 2o metaphysice [illegible] [illegible]
[illegible] cognosci [illegible] dei [illegible] de [illegible] primum
obiecti potentie [illegible] deus est primum obiectum [illegible] quia [illegible] opinio [illegible] quia de
[illegible] deus sit primum obiectum [illegible] [illegible] obiectum quia
[illegible] non [illegible] quia [illegible] intendit dicere [illegible] deus sit primum obiectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Primo quia obiectum
[illegible] habet [illegible] ordinem ad potentiam quia deus non habet [illegible] ordinem
ad [illegible] in [illegible] generali [illegible] sub [illegible] entis [illegible] deus [illegible]
obiectum [illegible] [illegible] entis et [illegible] entis [illegible] primum
obiectum [illegible] Secundo obiectum naturale et primum obiectum potentie est [illegible]
potentie quia deus non est [illegible] [illegible] quia est obiectum voluntatis
[illegible] Tertio primum obiectum potentie quia habet [illegible]
[illegible] quia deus non est [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] movet [illegible]
[illegible] ad [illegible] quia deus primo [illegible]
et non [illegible] deus non est primum obiectum [illegible]
[illegible] deus non [illegible] obiectum [illegible] solvit [illegible]
[illegible] Ad primam quia non [illegible] perfectissimum est [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] non est [illegible]

ad rones

opio Henrici

omnibus sensibilibus secundum quod ipsa est ratio non tamen precisa et adequata Contra dicitur
dicendum quod ratio intelligibilis precisa primi est obiectum de quo hic loquimur, dicitur quod ipsa ratio
precisa et adequata. Ad 2am dicitur quod si primum aliquid ... dicitur quod intellectus veri
ista gratia quod nullum ens separatum potest cognosci nisi sit ens ab ente incompletum
separato ... ad illud quod ... in actu ... erunt in prima
... quia ... in ... de cognito ... cognitum ... non
ponebat in aliqua ... Tertia opinio est Egidii Romani que dicit
est quod ... quod obiectum intellectus nostri est ens sub ratione veri quod probatur. Primo
distincte potentie habent distincta obiecta formalia, sed intellectus et voluntas
sunt distincte potentie, et primum obiectum voluntatis est ens sub ratione boni, ergo
primum obiectum intellectus est ens sub ratione veri. Antecedens patet per 2o de anima et Boetius.
... maior ... sunt distincte potentie habent distincta obiecta. Secundo sub
illa ratione est aliquid primum obiectum potentie sub qua movet potentiam,
sed ens sub ratione veri movet intellectum quia ens sub ratione veri est
obiectum intellectus nostri. Antecedens est notum, sed ... per Anselmum de veritate quod
veritas est rectitudo sola mente perceptibilis. Tertio ens est quod de se ad
sensibile et intelligibile, sed obiectum primum alicuius potentie est obiectum eius sub
aliqua ratione ... ad hoc quod ens sit primum obiectum intellectus, sed quod determinetur
et ... ad ens intelligibile ... aliquid quod concludat ens possibile,
sed tale ... veritas que dicit de se ... manifesti ... intelligibilis.
Sed ista opinio non sufficit in veritate quod probatur primo, primum obiectum
hoc est adequatum potentie, sed hec dicitur ... vel aliquid alterum scilicet
... universaliter, sed verum non ... universaliter,
ergo ens sub ratione veri non est ... primum ... quia verum non dicitur nisi
de aliquibus ... quia non dicitur in ... de ente in se ... sic
nec de aliquo ... ad ens. Secunda probatur ... quia ... ad verum
... includunt ... non tamen includunt ... alia ... universaliter
vel ... quia ... quod est in lapide non includit ... ut ...
... lapidis, sed ... ens quod est in lapide includit veritatem et ita de quibusdam
aliis entibus et eorum veritatibus. Tertio verum est passio entis et ...
... ad ens ... ens et ... ad ens precise sub ratione
veri non ... et non ... cognitio
... est prima et ... de eo ...
... ratio ... de aliquo precise sub ratione veri
... cognitio ... et ita veritas est ...
obiectum. Confirmatur ... 2o ... alicuius ...
... comparando obiectum ad ... ut ...
... superiori ... superiori ... primo ...
... ad ...
Tertio primum obiectum ... non ... obiectum potentie ...
sed primum obiectum intellectus ... est ens ... est ...
... et non verum quod est passio entis ... veritas ...
obiectum intellectus ... obiectum ... potentie ...
... veritatem ... Ad rationes ad primum ...
... ad ... et hoc ... voluntas non ...

Tertia opinio Egidii

ratio

ad primum Egidii

ita ignotum ita non potest appetere aliquid sub ratione alia quam sit penitus ignota quo bonum non est quod ipse obiectum voluntatis assignatur quod sic ab intellectu et voluntas non est presens obiectum intellectus nisi non potest cognosci nisi prius cognoscatur ideo [illegible] est verum. Sed [illegible] dicitur quod diverse potentie sunt distincta obiecta ordinate et distincte potentie sunt in subiecto eodem quod sunt quod potentie unius disparate sicut potentie pertinentes [illegible] et alie sunt quod sic distincta obiecta sicut potentia visiva et auditiva vel gustativa et olfactiva. Sed sunt potentie subordinate et est duplex vel in eodem genere [illegible] et [illegible]. Vel in diversis generibus sicut una activa et alia passiva vel sicut cognitiva superior et inferior. Vel sicut cognitiva et appetitiva. Primo sic potentia inferior est sub potentia superiori ita obiectum potentie inferioris est sub obiecto potentie superioris potentie. Sed 2o subordinate sic se habent quod quia appetitiva potest habere suum actum circa omne id circa quod potest habere actum suum cognitiva et sic habent idem obiectum et quia sic se habent intellectus et voluntas ideo habent idem obiectum.

Sicut potentia inferior est sub superiori ita obiectum inferioris est sub obiecto superioris.

Ad 2m. Cum dicitur ad oppositum quod ratio motiva potentie non potest esse ratio cognitiva [illegible] fundamentum respectus [illegible] formaliter ideo non potest esse primum obiectum intellectus sed ens absolute sumptum. Ad tertium [illegible] 2um dicitur ad oppositum deducendo quod obiectum proportionatum potentie superiori est [illegible] ad obiectum proportionatum potentie inferiori [illegible] ens 2m quod abstrahens a sensibili et insensibili est verum primum obiectum intellectus quia intellectus tamquam potentia superior potest habere actum tam circa sensibile quam insensibile. Ad tertium ista abstractio [illegible] non [illegible] apparens est sensibile apparens et insensibile potentie superiori [illegible] ad rationem quod unitas entis ad sensibile et insensibile [illegible] est ratio apparentie ipsius potentie cognitive ita utrumque obiectum [illegible] sicut [illegible] quod non potest ita [illegible] primum obiectum [illegible] intellectus sicut ens neque aliquod [illegible] primum neque aliquid aliud transcendens quia de [illegible] alio transcendente [illegible] per eadem media [illegible] probatum est de [illegible].

Opinio Scoti

[illegible] opinio [illegible] Ratio opinionis contra opinionem Doctoris Subtilis. In quo [illegible] primum [illegible] cum dicit quod obiectum intellectus primum [illegible] nostre potentie est ens [illegible] ens [illegible] duplex primitas scilicet communitatis et virtualitatis [illegible] primo et ideo est primum obiectum intellectus in quo est primitas communitatis et virtualitatis sed ens [illegible] probatio [illegible]. Nam omne quod sic [illegible] aut includit essentialiter rationem entis aut virtualiter. Nam genera et species et individua et omnes partes essentiales [illegible] et ens includitur [illegible] includunt ens [illegible] essentialiter [illegible] et passiones entis includuntur virtualiter in hiis que includunt essentialiter rationem entis. [illegible] illud est obiectum primum intellectus quod [illegible] ens [illegible] ex omnibus entibus [illegible] aliquid in [illegible] de [illegible] quod [illegible] primum obiectum habitus non [illegible] primum obiectum potentie [illegible] ista ratio est [illegible]. Ultimo aliud quod [illegible] sub qua et quod sic primo [illegible] obiectum et sub ratione sub qua primo [illegible] est ens [illegible] intellectus [illegible] Avicenna [illegible] ens et [illegible] prima impressione imprimitur in anima nostra quod ens [illegible] est obiectum intellectus nostri [illegible] resolutionem in [illegible] primum [illegible] ens potest [illegible] quod est [illegible] que

quorum ad omnes eius actus realiter quia ... et non ratione ... Alio modo capi-
tur ut est quoddam vinculum ad eius fruitionem et infinitum ... gratia ad quietandum
dictam gratiam et cetera. Secunda distinctio dicit est obiectum alicuius potentie quod-
dam est obiectum motivum et formale et sic ratio formalis obiectalis movens
ipsam potentiam ad aliquid cognoscendum. Aliud est obiectum materiale et terminativum
et est id quod terminat actum intelligendi sive est id quod cognoscitur per ipsum
actum intelligendi. Tertia distinctio dicit est obiectum quoddam est primarium et est
illud in quod per se et primo fertur potentia. Aliud est secundarium et est id in quod
per gratiam et per accidens fertur ipsa potentia. Quarta distinctio est quod ob-
iectum primarium quoddam est primarium primitate adequationis et est id quod
potest cognosci ab aliqua potentia et quod ipsa potentia sibi adequatur ita quod
nihil apprehenditur per ipsam vel illud in quo [illegible] ratio formalis illius obiecti.
Aliud est primum primitate perfectionis et est illud quod est perfectissimum inter
omnia cognoscibilia contenta sub primo obiecto adequato. Aliud est
primum primitate generationis sive motionis et originis et est id quod cognitio in
nobis primo generatur sicut sensibile actualiter [illegible] actualiter in nobis pro
generatione notitie. Et ista primitas patet nono metaphysice ubi dicitur quod ea que sunt priora
generatione sunt posteriora perfectione et econverso. Et per hoc [illegible] de primitate
perfectionis. De primitate adequationis patet per philosophum primo posteriorum quia passio
primo inest subiecto adequato. Dicit habere tres angulos inest tamen non primo
ysosceli. Quinta distinctio obiectum primarium primitate adequationis
est duplex quoddam est adequatum quantum ad virtutem quod virtualiter continet notitiam
omnium cognoscibilium a potentia. Unde quod per ipsum movet potentiam ad cogni-
tionem sui et ad cognitionem omnium aliorum cognoscibilium a potentia sicut esse-
ntia divina movet intellectum divinum ad cognitionem sui et ad cognitionem omnium
cognoscibilium ab intellectu divino. Aliud est adequatum quantum ad predicationem quod predica-
tur per se et essentialiter de omnibus per se cognoscibilibus. Sexta distinctio dicit
est intellectus quidam est intellectus coniunctus. Aliud est separatus. Et est distinctio
subiecti in anima [illegible] intellectus unitus qui primo est coniunctus et a-
lius separatus. Hiis premissis tres suppono. Prima unum aliquid quod sit
alicuius potentie adequatum obiectum adequatione quantum ad predicationem requiruntur
duo [illegible] quod potentia non feratur in aliquid per se nisi de illo per se et
essentialiter predicetur. Secunda quod potentia feratur per se et naturaliter in hoc
id de quo per se predicatur obiectum suum per se et [illegible] si non posset
ferri in id naturaliter illa potentia [illegible] id obiectum [illegible] de eo
ergo suppositio vera. Tertia suppositio ad hoc quod aliquid quod sit adequatum obiectum
alicuius potentie adequatione quantum ad virtutem aut quantum ad predicationem distinctis requi-
situr quod potentia non possit ferri in aliquid de quo [illegible] et etiam
non [illegible] obiectum [illegible] illud virtualiter contineat in ipso obiecto. Tertia
suppositio [illegible] est obiectum adequatum alicuius potentie quocumque [illegible] ab ea
secluso et quocumque [illegible] sibi [illegible] illud erit adequatum eius obiectum
[illegible] in esse [illegible] quod si esse adequata potentia visiva que fertur in aliquod
[illegible] sibi [illegible] non passus unde [illegible] quod [illegible] albo [illegible]
esse adequatum obiectum illa tamen [illegible] secluso potest cognoscere adequate

Univocatio entis

omnem colorem. Sed contra istud videtur dicere quod si intellectus quiditatis non posset cognoscere nisi conditiones speciales quibus eius adequatum obiectum communitas specialis. Hic supponit dicens primo quod nihil potest poni primum obiectum intellectus nostri naturale propter adequationem et univocationem nisi tanta sit communitas obiecti univocalis in deo ut in substantia. Vel ergo nullum ponitur primum obiectum vel erit primum adequatum propter communitatem in ipso quod si ens ergo totum ponatur obiectum nostri intellectus, in ista sunt et se in plura ea nos nullum creato et increato, ideo et accidentibus cum ista sunt et se multa ... videtur posse poni obiectum intellectus nostri nisi propter virtutem nec propter communitatem. Sed pono illam positionem quam ponit Scotus in primo distinctione tertia, distinctionem hic de univocatione entis, quod est unum conceptum communem quidditative dictum et ita est uniquique quod ens omnibus sufficit ad conditionem affirmandi et negandi ipsum de eodem. Sufficit etiam ut in syllogistico ut prima unita in medio sic unio sit fallacia equivocationis concluditur ut si unum potest aliquid salvari aliquid esse primum obiectum intellectus nostri ad quod intellectus primo declaratur quod sit unum potentia entis et ad quod est. Et secundo ait quod hoc ad propositum Reddit ad probandum in multis quod ens non est univocum dictum in quid de omnibus per se intelligibilibus quod non est de differentiis ultimis licet propriis passionibus entis primum videlicet de differentiis ultimis. Dicit primo proponitur. Et dicitur includant entis dicitur ... sunt ens et non sunt omnino idem quod sunt divisa aliquo modo vel entia talia sunt propria dicta ... et actu intellectu quod dicitur ille ultime propria et unit dicentes quod aliis differentiis dicunt. Lex sed ille aliter includant ... in infinitum in talitate aliter de eis sunt de prioribus et ita erit processus in infinitum in ... differentiis vel stabitur ad aliquas dicta non includentes ens quidditative et potentia quod est propositum. Secundo dicit ens quidditative in se quod est actu et potentia in se ita conceptus quidditative per se unicuique est conceptus ponitur actuali. Dicit quod resolutio entis conceptus determinabili et determinante. Dicit quod resolutio entis ... potentia factorum stat ultimo ad simpliciter simplicia scilicet ad actum ultimum et potentiam ultimam que sunt primo divisa ita quod nihil unum includit aliquid aliquid aliud ... non ... quod actu licet illud primo ponatur quod enim includit aliquid potentialiter non primo est actu ita omnes in conceptibus omnes ... conceptu non simpliciter simplices et tamen per se unum resolvi in conceptum determinabiles et determinantes ita quod ista resolutio stet ad conceptus simpliciter simplices scilicet ad conceptum determinabilem tantum ita quod nihil determinans includat et ad conceptum determinantem tantum quem scilicet non includit aliquem conceptum determinabilem. Ille conceptus tantum determinabilis est conceptus entis et determinantis tantum est conceptus ultime differentie que in eius ... ita quod determinans tantum est conceptus ultime ... ens ... unum nihil includit aliud. Sed in se propositum de passionibus entis ... simplex. Primo sic passio per se ... de subiecto ... primo subiectum ... in diffinitione passionis ... ut addendum est ... passiones ... tantum ... ens ... in ... passiones ... et ... intellectus ... ens ... unum ... passiones ... linea ... ita sunt ... ens ... per se primo ens ... et ... ens ... in ... ut additum ... per se primo

in rom quiditatiua care hic est Unusquisque pertinet pro parte ratio de statu
principio vero velit quod predicatorum per se non conueniunt ita quod si primum dicam de se
... per se non quod dicam ... ipse de ... per se ... actus quod supra est
per se 2° ens est unum quod unum est ens non est per se primo sed quod ...
actus Sic ista ... est patens ... est quod Quod ens sufficit unum
tangimus in illa que includunt quiditatiue ... in ens includit et in
decem generalia et in ... decem generum saltem non videtur ... plura
... quiditatiue quicquid sit de istis ... unum et ... includit
quiditatiue ens ... ...
... ens includit ... ... in
... vel prima ... ... est ... ...
... in quocumque ... et ... ... includit limitacionem et ita
... transcendens ... de se finitum ... ... ens infinito
hoc posset dici de ipso formaliter quod est ... transcendencia dicuntur
... et ... de ... Ergo argumentum ... et in hoc ...
... ... ad ... ista quod si unum includit ens quiditatiue non in-
cludit ... ens quia ... ... passio ... quod includit ens et
aliud sit v.a. aut ... a. includit ens aut non ... unum ... in-
... ens et ... in infinitum ... ... stabit ad ultimum quod ... de
... ens et ... ... non includit ens ... non
... unum et non includit ens vocetur a. unum ... ens ... non
est passio ... aliud ... quod est a. est ... et est tale quod
non includit ens quiditatiue et ita quidquid est ... passio ens
... hoc non includit ens quiditatiue Ergo ... ... in
posset esse ... ens et ens non posset esse ... ...
in quod de ... per se ... quia non de ... ... de ...
... ... quod ... est ... ...
ad omne per se ... Dicitur ... non obstante ... quod ens est ...
... ... quia in eo ... ... et ...
... omne per se ... a. includit ... ens ...
... vel essentialiter ... includere ... ens ...
... et ... et ... ... et ens in-
... ... includit ... ... includitur in aliquibus
... includit ... quiditatiue ... ... includitur in ente et in
... ... quiditatiue ... ... ens includitur in ente ... in quod in-
... ... a quibus ... ens ... unum in quod ...
includitur in illis quibus ens est ... unum et ita ... quod ens ...
... ad ... ... ad ... quiditatiue ... ...
... ... et ... ens ... et ...
... ad ... ... est ad
... ad ... ... in ... ... Ergo ... supposito
... ... et passionum ... ...
in ... ens in quod ad ... ...
... de ... ... ens ...
... ... ens ...
... de ... ... ad talem ... ... fit tale
ens vel non et ita ... ens ... ... est aliud

... primitas dux

ab illis conceptibus inferioribus de quibus intellectus ... dubius et inclusus in utris
inferiorum conceptu. Illas duas vias concludentes supponunt entis conceptum
entis quem quaerunt concludunt. Quamvis ergo sit concreato dico non est a nobis
cognoscibilis naturaliter non ens sit unum in creato et increato ita quod aliquid de
substantia et accidente. Cum enim substantia non immutet immediate intellectum nostrum ad aliquam
intellectionem sui, sed tantum accidens sensibile. Dico igitur quod nullum conceptum quidditativum habere
possumus de ea nisi sit aliquis talis quem posset abstrahi a conceptu accidentis.
Sed nullus talis quidditatis abstrahibilis est a conceptu accidentis nisi conceptus entis
ergo etc. Illud autem quod supponitur est in vero ipsa de substantia quod non immutat
intellectum nostrum immediate ad actum ita se probatur. Quia quicquid pro sua praesentia immutat
intellectum, absentia illius potest naturaliter cognosci ab intellectu quando non immutat, sicut
patet 2° de anima quod visus est perceptivus tenebrae quando scilicet lux non est praesens.
Et ideo tunc visus non immutatur. Igitur si intellectus naturaliter immutaretur a substantia immediate ad
actum, ita ipsam sequitur quod quando substantia non esset praesens possit naturaliter cognosci
non esse praesens et ita naturaliter possit cognosci in hostia altaris consecrata
non esse substantiam panis quod est manifeste falsum. Nullus igitur conceptus quidditativus
habetur naturaliter de substantia immediate causatus a substantia sed tantum causatus vel abstractus
primo ab accidente et iste non est nisi conceptus entis. Per idem apparet quod
nec de Deo apparet duplex primitas scilicet primitas quidditatis in quod addit
conceptus simpliciter simplices et primitas virtualitatis in se vel in suis inferioribus
ad alios conceptus in se simpliciter simplices. Et quod ista duplex primitas neutram
concurrens sufficiat ad hoc quod ipsum sit primum obiectum intellectus licet neutram
separatim probetur ad omnia ... sic inspiciatur licet declaratur per simile. Prima si visus
esset ... sic cognitivus lucis coloris et unius passionis et duarum colorum
in genere et omnium specierum et mediocrium et tamen color non includeretur quidditative
tamen in duabus et passionibus colorum adhuc visus haberet ... obiectum primum non
quod non esset primum discurrendo per omnia alia nihil adaequatum sibi adaequatum
igitur unum non includeretur primum obiectum in omnibus ... sic obiectus quidditate
sed quod sic obiectum ut includet ipsum virtualiter vel includet in quantum
virtualiter includente ipsum et ita in proposito concurrunt duplex primitas
scilicet quidditatis et ... et primitas virtualis in se vel in suis inferioribus
et ista duplex primitas sufficeret. Dico ergo 2° quod quidditas rei sensibilis sunt quod
tas rei materialis non est adaequatum obiectum intellectus nostri. Et non potestas
probo quia quae adaequata potentia potest ipsa ferri in totum genus quod est
quidditas rei materialis illa non habet pro obiecto adaequato quidditatem rei
materialis. Sed intellectus noster potest per se cognoscere aliquid intelligibile sub ratione communi
ori quam sit quidditas rei materialis scilicet sub ratione substantiae aut sub ratione entis
igitur quidditas rei materialis non est adaequatum obiectum etc. Secundo quia nulla potentia
potest cognoscere aliquid quod praecedit a sua ratione formali obiectiva. Visus
enim non potest cognoscere aliquid quod praecedit a lumine vel colore. Sed
intellectus noster potest cognoscere quidditatem entis et sibi praecedentem a quidditate
rei materialis sicut superius et prius praecedit ab inferiori suo, igitur quidditas
rei materialis non est etc. Alia quaestio aperte dicit posse sunt ergo ...

et dicunt solo modo quicquid est obiectum adequatum unius et obiectum adequatum alicuius
Sed intellectus hominis separatus et intellectus hominis coniunctus sunt eiusdem speciei ergo habent obiectum
adequatum eorum unum non differt ab alio. Dico 2o quod quiditas rei materialis est
obiectum motivum intellectus nostri pro statu isto patet quia pro statu isto ei adequatur
in ratione motivi et ideo pro statu isto non valet intelligere alia sub ratione
motivi nisi que nata sunt movere sensus primo motivo. Et si queratur quid sit iste
status Respondeo status non videtur esse aliud nisi stabilis permanentia legibus supe-
rioris sapientie firmata Stabilitum est autem illis legibus sapientie quod intellectus noster non
intelligat pro statu isto nisi illa quorum species relucent in fantasmate et hoc in ratione
motivi sive hoc sit sive ex pena originalis peccati ut dicit [illegible]
theologus sive ex naturali concordia potentiarum anime in operando ut dicit
Philosophus naturalis Secundum quod videmus quod potentia superior operatur circa idem circa quod
inferior. Dico tertio Substantia non est nostri intellectus adequatum obiectum patet quia com-
munitas accidentis est per se intelligibilis ab intellectu nostro ergo etiam communitas accidentis pos-
set poni obiectum intellectus nostri quod est falsum tamen posset ab intellectu cognosci sine
communitate substantie. Quarto dico Ens limitatum non est nostri intellectus obiectum adequatum
tunc quia non valeremus cognoscere aliquid sub ratione communi [illegible] entis
limitati. Quinto dico Ens illimitatum secundum etiam non est obiectum adequatum
intellectus coniuncti patet quia non convenit intellectum nostrum ad cognitionem omnium intelligibilium
Sexto per se [illegible] de omnibus intelligibilibus nec denominative quod requiritur ad pro-
prium vel adequatum obiectum ut probatum est quod probatur de ente nec communitatis
vel denominative. Septimo dico Ens quod predicatur est commune ad ens limitatum
et illimitatum est adequatum nostri intellectus obiectum patet quia includitur in omni per se intel-
ligibili ab intellectu. Et hoc illud de quo predicatur commune ens est per se intelligibile ab intel-
lectu. Unde est tamen quod adequatio obiectiva entis non est adequatio secundum predica-
tionem ut probatum est quia non predicatur communiter et communitate de omnibus per se intelligibilibus. Sed
de aliquibus denominative sicut de passionibus et ultimis differentiis [illegible] passiones enim entis
et magis differentes entis et ultime differentie sunt intelligibiles per se et tamen de ipsis
non predicatur ens communitate et essentialiter sed denominative. Unde est ergo adequatum ade-
quationem secundum virtutem Sed est adequatum adequatione dimixta ex adequatione
secundum virtutem et secundum predicationem ut probatum est quod ista duo requiruntur ad obiectum ade-
quatum ponere ergo. Ultimo dico Ratio formalis obiectalis intellectus nostri est
adequationis ipsius entis sicut entitas vel ens est per se intelligibile ab intellectu in quo
non includitur illa ratio formalis que est entitas vel quiditas vel deno-
minative. Et tunc queritur ergo intellectus separatus a corpore possit intelligere
quiditates rerum materialium Respondeo Avicenna sexto naturalium quod in morte anima cla-
rius videbit veritatem quam est separata quam quando est coniuncta corpori cum quo con-
tra aggravat animam sapientie nono. Et hoc patet. Item Doctor in libro de questio-
nibus dicit quod corruptum est in corruptione per modum corruptionis Denique
species intelligibiles est anima. Et est enim locus specierum et ideo est incorruptibilis quoniam
species sunt incorruptibiles post quod anima ipsa mediantibus speciebus habet notitiam
quiditatum materialium etiam si separata a corpore. Ex omnibus iste concluditur quod si
ens est adequatum obiectum intellectus nostri et hoc quidem obiectum naturale non naturaliter
attingibile ad omnia intelligibilia secundum omnem quorum rationem entis. Sed in quo potentia
naturaliter inclinatur patet Anima potentia intellectiva inclinatur in omne intelligibile ergo in deum
quia ens est obiectum intellectus nostri naturale tamen quomodo naturaliter attingibile Sed in quo

Que ergo sunt ultimo dicitur quod in fantas-
mate relucent in fantasia ergo est
sunt ultimo

posita naturali inclinatione **Sciendum 2o** de circa predicta difficultates aliqui mouent pro quod voluntas creata sit totalis causa et immediata sue volitionis. Ad hanc difficultatem videntur aliqui quod voluntas sit causa totalis sue volitionis ita quod propter ipsam nil aliud causet in illo genere [illegible]

[illegible]

Vdo ferendi opinio

rom

velle et nolle non sunt contraria quia ambo sunt positiua [illegible] velle et nolle [illegible]

quia omnes [illegible] velle et nolle

agens nāle nō impeditū nō pt̄ in eod passo eod° disposito
consūe [illegible] Qz obiectū cognitū est nāle agens go nō pt̄ cau
sar velle et nolle in volunte tn̄ sunt actꝰ [illegible] obiectū et sic
voluntas [illegible] volens [illegible] vellz [illegible] nolens [illegible] nolet [illegible]
[illegible] Dicitur [illegible] in [illegible] ptate nō est actio agentis sufficiens in eius
ptate nō est actio patientis [illegible] agens sufficiens agit necessario
[illegible] patiens [illegible] Qz nō est in ptate patientis [illegible] agens agit [illegible]
[illegible] ab eo [illegible] agens sit nāle [illegible] obiectū [illegible] non
[illegible] ptate voluntatis sua volito et [illegible] nec [illegible] nec deme
[illegible] actꝰ libe [illegible] Qz [illegible] a pn̄o libeo Qz velle [illegible]
libe go Qz [illegible] a pn̄o libeo Qz [illegible] voluntas nō [illegible]
go [illegible] [illegible] et actio [illegible] dicta [illegible] [illegible] manentem [illegible]
[illegible] Qz velle [illegible] in voluntate go [illegible] a voluntate [illegible] go
[illegible] Dicto actio denotat agens [illegible] velle denotat voluntatem
nō [illegible] go [illegible] [illegible] est [illegible] dato [illegible] voluntas
[illegible] voluntas in suo genere [illegible] que in suo
[illegible] Et [illegible] sequitur [illegible] deꝰ [illegible]
[illegible] ad voluntatem mala et [illegible] [illegible] in volicion mala
[illegible] actꝰ [illegible] et ad ipsam [illegible] et [illegible]
[illegible] que [illegible] malum [illegible] ad ipsam nō
[illegible] deꝰ [illegible] est [illegible] in [illegible]
[illegible] Item [illegible] voluntatis male [illegible]
[illegible] nō [illegible] Ad pm̄ [illegible]
[illegible] pone [illegible] nō Qz [illegible]
[illegible] Qz [illegible] de pena [illegible] et [illegible] nō est
voluntas Ad 2m [illegible] in pena [illegible]
[illegible] nō pt̄ [illegible] ad [illegible] Qz [illegible] ab
alio [illegible] est voluntas que
[illegible] dato [illegible] in pena ad [illegible]
[illegible] pt̄ [illegible] [illegible] volicione
[illegible] obiectū et voluntas [illegible]
[illegible] Ista distinctio [illegible] sit [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] est in eo [illegible] Qz omne
[illegible] Utrum [illegible]
[illegible] aut [illegible] Qz [illegible] go
[illegible] Dicta [illegible]
[illegible] Qz [illegible] go [illegible] et [illegible]
[illegible] Utrum [illegible] nō [illegible] actꝰ nō [illegible]
forma Qz [illegible] non [illegible] go [illegible] et [illegible]
nō [illegible] ad [illegible] Ratio [illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] avicenna sexto [illegible]
[illegible] in [illegible] Utrum [illegible]
[illegible] 2a [illegible]
[illegible] Dicto [illegible] ad [illegible]
[illegible] nō [illegible] agens [illegible]
[illegible] Ratio [illegible]

ad distinctionem

[illegible]

actio [illegible]

[illegible] sex modis

[illegible] ymaginacionem [illegible]

[illegible]

[illegible] mali et [illegible] in [illegible] mali et [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible]

[illegible] male non [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] in [illegible]

[illegible] anima [illegible]

[illegible] in ymaginacione [illegible]

rom'

Spirituale [illegible] ymaginari non per [illegible] ut ymaginationem [illegible] sed per
quandam [illegible] quia intellectus copulatur ymaginationi et [illegible] posuerunt unum
intellectum unum in omnibus. Quintum ad 2am patet quod commentatores fuerunt octo circa
quorum [illegible] dixerunt quod sic [illegible] alie fuerunt a doctoribus modernis [illegible]
Ad 6m quod anima habet unam et eandem perfectionem primam habet et 2am perfectionem eandem
[illegible] omnes homines habent unam et eandem perfectionem primam [illegible]
habent eandem perfectionem 2am [illegible] intelligere unum [illegible]
[illegible] ego intelligo [illegible] ego nego [illegible] Ad 7m
intellectus agens et possibilis sunt eterni et tamen [illegible]
[illegible] non sunt eterna sed [illegible] unus intellectus [illegible] et
[illegible] eterna [illegible] Ad 8m [illegible]
[illegible] unus in omnibus [illegible] sed formam [illegible]
[illegible] Ad 9m [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] Ad 10m [illegible]
[illegible] omnes [illegible] ymaginationes [illegible] que est generabilis et corruptibilis. Ad 11m [illegible] generabile
et corruptibile [illegible] ymaginata [illegible] generabilis et corruptibilis
Ad 12m [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] intellectus in [illegible] Ad 13m [illegible] intellectus non est forma nec
[illegible] forma [illegible]
[illegible] Et [illegible] Ad 14m
[illegible] intellectus [illegible] forma [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] nos [illegible]
[illegible] nos intelligamus [illegible] Ad 15m [illegible]
intellectus in omnibus [illegible] intellectus [illegible] et non
[illegible] anima [illegible] Ad 16m [illegible]
[illegible] non [illegible] solo [illegible]
[illegible] solo [illegible]
[illegible] Quarta [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] formam [illegible]
[illegible] forma [illegible] forme [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] forma [illegible] 2m [illegible] intellectus non est forma [illegible]
[illegible] 2a [illegible] intellectus [illegible] forma
[illegible] et alios [illegible] et sunt Alberti
[illegible] forma [illegible]
[illegible] singularem [illegible] ab alio
[illegible] forma [illegible] forma [illegible] formam [illegible]
[illegible] Quarta [illegible]
[illegible] intellectus sit formalis [illegible]
[illegible] Tercia [illegible]
[illegible] Quarta [illegible]

ad arta doris

[illegible] movet^r in [illegible] suppositis hoc. Quantitas autem non individuata [illegible] melius
[illegible] que est in homine et vnus numero in [illegible] [illegible] [illegible] naturaliter
[illegible] hoc individuaret et [illegible] remaneret vnus et non individu-
ata et sequitur quod [illegible] [illegible] individuata [illegible] et non individu-
ata [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] que omnia sunt absurda. Contra ad
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] non [illegible] Ad primum et 2^m [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
individualibus sine [illegible] individualibus. Ad 3^m negatur [illegible] ad [illegible]
[illegible] Receptiuum in [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] Dico quod illud [illegible]
[illegible] potest [illegible] obiectiue et [illegible] subiectiue [illegible] [illegible] obiectiue
[illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] de celo et mundo [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] sit dubium quod aliquid [illegible] [illegible]
Ad quartum [illegible] [illegible] [illegible] quod omnes [illegible] [illegible] vna [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que [illegible]
solem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in 1° [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ego autem teneo primam solutionem. Et dico quod
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] fallaciam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ad primam nega-
[illegible] [illegible] [illegible] quod omne [illegible] [illegible] a materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in-
diuiduatio non [illegible] [illegible] materiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in-
diuidualem que [illegible] [illegible] materiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
resolutione [illegible] [illegible] [illegible] ad materiam primam [illegible] [illegible] in resolutione [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] individualem [illegible] amplius [illegible] non potest resolutio. Ad
[illegible] negatur [illegible] [illegible] individuatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materiam. Ad [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad vltimum negatur [illegible]
[illegible] [illegible] in prologo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
Contra ad 2^m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Conclusio vniversalis** [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectum [illegible]
non [illegible] potentie obiectum [illegible] aliquis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] obiecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiecto [illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]. [illegible] ad 2^m **Dubitatur primo** [illegible] [illegible] [illegible]
sit [illegible] motus [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solutionem [illegible] [illegible]
[illegible] Prima [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] sufficit ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] in bonum apprehensum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] voluntas. [illegible] appetitus [illegible] [illegible] in bonum apprehensum [illegible] [illegible] non
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] apprehensio in aliquo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] appetitus. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] organum [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] imaginatiuum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible]
at [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] organum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] quo ad [illegible] [illegible] primum motus et quo ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] organum [illegible] [illegible] nec aliquid [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

vocari Contra secundo dicit quod est fantasia que est determinata et quedam indeterminata determinata determinate apprehendit secundum rem id in hoc tempore ut in illo corpora
solum reperitur in animalibus perfectis que habent omnes sensus Sed indeterminata non apprehendit
nisi in prima sensibilis dat imaginem aliquo confuse et ipsa reperitur
in animalibus imobilibus in quibus solum est motus dilatationis et constrictionis Respondeo dicendum
quod anima vegetativa non est principium motus progressivi propter quod in ea
progressivus fit propter aliquid imaginatum vel desideratum nec ipse
per violentiam Anima autem vegetativa non imaginatur nec desiderat quod
Dicitur secundo quod sensus non est principium motus progressivi propter quod sensus inest omnibus
animalibus non autem motus progressivus ut patet de animalibus imperfectis que non movent
nisi motum dilatationis et constrictionis Et etiam videmus quod ipsa anima
movent secundum quod habent organa Contra quod intellectus non deficit in necessariis
Si ergo talia animalia haberent principium motus natura dedisset eis organa
Dicitur tertio quod intellectus speculativus non est principium motus progressivi propter quod ille
non dictat de fugibili vel persequibili Sed omnis motus progressivus est
propter fugam vel persecutionem quod dicitur In hoc enim differt intellectus speculativus a
practico quia intellectus speculativus dictat aliquid esse verum Dicitur
Dicitur quarto quod motus progressivi duo sunt principia
scilicet intellectus practicus et appetitus comprehendendo fantasiam sub intellectu propter
hoc quod omne principium motus progressivi principiat motum inclinando appetibile
ut fugiendo impetum et inclinando in ipsum Secundum enim est appetitus Primum
hoc est dictamen ut dicunt motum per veritatem eligendo melius et fugiendo
peius et hoc est intellectus practicus Vel per solam existimationem naturalem
et hoc est estimativa vel fantasia que sub intellectu apprehendit Et ideo quod
aliquid scilicet intellectum movet enim in absentia sensibilis sicut intellectus
hoc solum intellectus de intellectu practico quod consequitur unum appetibile per sensibilitatem
Sed plura sunt moventia cum sensum est unum cum forma
et speciem appetitus enim non movet propter quod quando sed formam apprehensibilem
que sensus quasi tangit sic ut ubi appetitus est principium intellectus practici dicit enim
scilicet est primum in speculativis ita ipse in agibilibus Intellectus enim practicus
non incipit ultimum finem a quo incipit consideratio et terminat ibi
ultimum in opere Nam ultimum in opere est primum in consideratione Dubitatur
Ad vero utrum sit ut omnes partes in alteratione dicimus est primo quod omnes
quantitas et corruptio in partibus secundum totum materia a principio usque ad finem
scilicet quod omnes partes quantitas que in motu ut cum augmento vel statu
vel decremento Sed ipsa non possent sic se in nutrimento ex parte augmenti
ex quod plus de alimento generata in substantiam aliti quam sit necessarium ad
generationem virtutis et quam fuit deperditum de humido radicali Et tempus
status generatur equaliter Sed in decremento minus Contra aut non partes sic sed
virtutis materia et ipsa partes ad aliam contrarium Respondeo dicendum quod
non est quod omnes partes sunt propter quod non omnes partes
sed sine tamen non est quod ipsa actu quia ipsa tantum est susceptibilis speciei et forma

Sed plante propter terrestreitatem materie non suscipiunt species sine materia
non habent sensum tactus unde sensus tactus est medium proportionis complexionis temperate quam
carent plante. Dico 2o quod necesse est omne animal habere sensum tactus. Prima declaratur oppositum
quod non habeat sensum non erit animal. Et confirmatur quia natura dedit animalibus corpus complexionatum
sensum [illegible] potest tangere ad alimentum sine quo non potest conservari. Sed non potest conserva-
ri per alimentum nisi habeat sensum mediante quo discernat convenientia. Ergo non ha-
beret sensum nam non conservaretur sine sensu. Et sicut in aqua alia quam habent alimentum
per contactum et illud non est necesse animalibus data quod necessario habent sensum tactus.
Corrumpunt enim nam alias in quantitatem proportione complexionis primarum et illa proportio
potest corrumpi ab excellentiis contrariorum et per illam proportionem complexionis magis
[illegible] sensum tactus a corporibus sentibus et ab aliis in quibus dominatur. Dico
3o quod sensus [illegible] et olfactus. Dico 3o quod visus auditus olfactus et gustus ut
[illegible] saporum non sunt necessarii animali. Sed sunt de bene esse in aliquibus
illos quae moventur motu progressivo. Prima [illegible] excellentia [illegible]
sensibilium possunt corrumpere animal. Sicut si in sano fiat magna commotio
[illegible] actuale in tantum. Videtur quod multa supposita bene nosa (?) corrumpunt animal.
Non sunt ergo necessarii animali sed propter bene esse. Nam si [illegible] non [illegible]
corpore alimentum a longe. Sed visu et auditu et olfactu [illegible]
alimentum indigerent autem gustu ut [illegible] delectabile [illegible]
in cibo

Ad rationes in oppositum. Ad primam concedi[illegible] [illegible] loquendo
de potentia activa quam [illegible] ad primum apparentem [illegible] de potentia [illegible] potentia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in statu isto non [illegible]
[illegible] non potentia. Ad confirmationem conceditur quod [illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] difficultate non impossibilitate. Ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] in statu isto possit esse beatus [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] et permanent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] in statu isto [illegible] habuit paulus in raptu [illegible]
[illegible] de beatitudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et tunc conceditur quod possit esse [illegible] [illegible]
[illegible] in statu isto. Ad 2am conceditur antecedens distinguendo [illegible]
[illegible] [illegible] obiecti [illegible] conceditur quia et ipse [illegible] cognoscit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod sunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] obiectum voluntatem
[illegible] [illegible] potentia cognoscat [illegible] obiectum et
[illegible] non enim [illegible] quod [illegible] potentia cognoscat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ipsa cognoscat [illegible]
[illegible] [illegible] obiecti et ita [illegible] cognoscit [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]. Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod non
possit [illegible] in prima [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] potentia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ad confirmationem [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] occasion
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alia [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
primarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota a primis ostendo unam ad aliam atque ex hinc ad unam [illegible]
quod non conveniunt sub eadem [illegible] ratione primarum et per actus. Ad
secundam negatur [illegible] [illegible] quia nec et voluntas non sit posito quod
[illegible] neque [illegible] [illegible] unum ut [illegible] [illegible] unale [illegible] [illegible]
[illegible] alii et [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] obiecta [illegible] unus
in [illegible] obiectum sit una [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] et alia
alio [illegible] voluntas [illegible] in cognitum. Ad confirmationem [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] obiectum sit [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]. Ad tertiam [illegible] [illegible] et neque
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]. Ad confirmationem negatur [illegible] dato [illegible]
quod ut sit [illegible] [illegible] [illegible] rationem primi [illegible] [illegible] non sit
cognoscibilis [illegible] [illegible] rationem primi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] se [illegible]. [illegible] i e 90 [illegible]
sub [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Girum celi circuivi sola Ecclesiastici xxiiii^o. Secundum doctrinam ari-
stotelis et eciam grecorum sequencium scientia metaphysice que theologia
philosophorum et sapiencia nominatur vocatur ita totum cuius et
dignanter circa subiectas speculatur ut ita nobiliores species sunt subiecti
primi et ideo quia est ita nobilissima entia, nobilissima scientia est inter
omnes scientias naturales admirantes nobilitas enim scientiarum ex nobilitate
oritur subiectorum ut primo de anima. Ideo in persona huius scientie congrue potest
dici girum celi sola circuivi ubi describitur eius dignitas admiranda quantum
ad hoc scilicet quantum ad amplexum ambicionis magnifice influxum corre-
ctionis [illegible]. Actu magnificos amplexus. Et gradum prelacionis
mirifice. Primum probat nomen quia girum continet generalis [illegible] pertinet
ad instar circuli quia [illegible] ut [illegible] quia est figura capacissima secundum geo-
metras. Scientia autem metaphysice omnia ambit tamquam ut dicitur in prologo [illegible] in prologo
quo sapientis et metaphysice est omnia scire ut contingit. Ista scientia enim metaphysice
considerat omnia entia sive sint immobilia et incorruptibilia sive mobilia et corrupti-
bilia magnitudo in eius variis entibus invenitur. Pro quo potest intelligi illud
Ecclesiastici xliii^o Vide arcum et benedic qui fecit illum valde speciosus
est in splendore suo girauit celum in circuitu glorie sue. Habitus quidem
metaphysice est quidam arcus [illegible] varias sagittas veritatis [illegible]
[illegible] Ideo est quasi arcus refulgens inter nebulas glorie Ecclesiastici
l^o xliii^o vide [illegible] et benedic qui fecit illum tamquam girauit celum
in totam universitatem entium et specialiter entium [illegible]
Secundum probat celi influencia [illegible] in addit celi. Sicut enim solum in-
fluit in hec omnia inferiora sic scientia metaphysice inter omnes alias scientias humanas
ut potest quia continet [illegible] omnes alias et earum omnes principia [illegible] potest
corrigere veritate, defendere contra probitatibus [illegible] et [illegible]
[illegible] sicut magister aristoteles in [illegible] illius [illegible] disputare est [illegible]
[illegible] Tertio de [illegible] scientia potest intelligi illud Ecclesiastici xxxxiii^o altitudinis
firmamentum pulchritudo eius est species celi in visione dei. Tertium probat ce-
tera prelacionis cum subiungitur circuivi. Circuivit [illegible] in [illegible]
do de omnibus variter sine decepcione. Et plurium cursavit sine defectione
et gradatur sine [illegible] Ideo in figura ipsa est ille fluvius phison
de quo dicitur Genesis ii^o quod ipse circuit omnem terram evilath ubi
nascitur aurum scilicet sapiencie. Et aurum terre illius optimum est. [illegible] est
eminencia solitarie [illegible] includit sola inter omnes scientias humanas
ipsa sola precellit et omnibus principatur ipsa sola est cum nulla alia [illegible]
[illegible] Sola est cui omnis alia famulatur. Sola est quam omnis alia ad-
miratur ut admirative dicere possimus [illegible] sola
[illegible] sedet ut regina [illegible] creaturarum

Quia secundum doctrinam aristotelis in prologo [illegible] subiecti [illegible] suppo-
[illegible] de subiecto [illegible] supponere quod [illegible] et quid est
Ideo ad exposicionem libri metaphysice manum extendens [illegible] de [illegible]
[illegible] de subiecto metaphysice [illegible]

[illegible]

Utrum ens simpliciter sumptum quod est commune deo et creature sit scientie metaphysice subiectum primum

Primum adequatum. Et arguitur quod non, quia nulla scientie realis est unum subiectum reale. Sed ens acceptum ut commune deo et creature non est aliquod unum reale. Metaphysica est una scientia realis, probatur quia quod est ens sic commune non est subiectum metaphysice adequatum. Probatur antecedens quia concludit [illegible] uno [illegible] ubi unicatur unius actus est unum obiectum, quia unius habitus est unum obiectum patet per philosophum [illegible]. Antecedens probatur, quia non adest entitate communi [illegible] primum [illegible] et [illegible] iudicatur primum mensura, sed obiectum [illegible] scientiam et mensurat quod si est scientia realis obiectum non est ens rationis sed ens reale. Ceterum probatur, quia [illegible] habet prima communia que sunt se totis distincta nil commune reale habent in quo conveniant. Oppositum patet. Maior apparet subiecti. Sed deus et creatura sunt se totis distincta, aliter deus non esset summe simplex quia haberet quo conveniret et quo differret a creatura, quod ens commune deo et creature non est aliquid commune unum reale. **Preterea** illud quo specialiter [illegible] scientia et id a quo specialiter denominatur est eius subiectum primum. Sed ens sic commune non est [illegible] scientie metaphysice [illegible] evidens [illegible] sunt [illegible] subiecti primi, scilicet quod denominat scientiam [illegible] et quod [illegible] ea [illegible] alia [illegible] maior et [illegible] patet [illegible] primo [illegible] de distinctione [illegible] metaphysice [illegible] sic species divisionem [illegible] immaterialia et [illegible] materia [illegible] et [illegible] materialia et [illegible] subiecta [illegible] de denominatione [illegible] habent scientiam theologiam [illegible] alicubi divinum [illegible] in [illegible] et [illegible] in immobili et separabili [illegible] scientiam [illegible] honorabilissimam scientiam [illegible] honorabilissimum [illegible] scientia est [illegible] honorabilissima [illegible] et [illegible] nobilissimum [illegible] commune [illegible] prologo [illegible] scientiam divinam [illegible] **Preterea** si ens sic commune esset subiectum metaphysice [illegible] in speculatione entis sic communis consisteret felicitas naturalis, quod est falsum [illegible] et [illegible] [illegible] decimo ethicorum felicitas naturalis consistit in actu metaphysice, ut sapientia [illegible] est [illegible] notitia subiecti in scientia [illegible] continet totam notitiam illius scientie [illegible] est perfectior [illegible] in ista scientia [illegible] continet [illegible] aliquid est eo perfectius [illegible] felicitas in actu sapientie ut metaphysice [illegible] consistit maxime [illegible] actu cognoscendi subiectum metaphysice quod est ens [illegible] actus sit perfectissimus in metaphysica [illegible] [illegible] notitia entis ut ens commune est imperfectissima. **Preterea** si ens sic commune esset subiectum primum scientie metaphysice [illegible] subalternaret sibi omnes alias scientias [illegible] et [illegible] [illegible] subiectum metaphysice [illegible] subalternate [illegible] primo [illegible] metaphysice [illegible]

tres ydest esse mentales sive spectare quod non esset dicere omnibus alie subalternentur[illegible] vnicuique mente pro prima parte subalternate vel permutatiuum vel non dicere ideo plures essent quam tres cum multe sunt sive subalternati ampliati quam tres. Dicere non ponitur in unum ideo plura et multa non subalternantur mente. **Preterea** de obiecto sive oportet esse notum si est et quid est ex prima parte racio patet quod in ista scientia non est notum de ente quid est ideo ens non est subiectum in ista scientia probo minorem tum quia ens non cognoscitur ut alii ponunt racio de specie dicere omnibus ut cognoscitur at non est quid est tum quia dato quod sit cognitum est quid finaliter non habens conceptus super se [illegible] quam [illegible] quid est ideo nec quid est sed quid est esse rei et primo patet. **Preterea** omne subiectum sive habet passiones de ipso denominales et ipso patet sed ens non est huiusmodi probo minorem duplex quia tum passio dicit eumdem a subiecto ens autem non est huiusmodi quia ens est de eius ratione tum quia passio semper denominatur de subiecto et subiectum de passione non autem sic est de actibus quia predicationes per se non constituuntur ex primo posteriorum

Cum aut semper de quali aliquid ut videtur. **Preterea** subiectum sive habet principia et partes et primo patet racio primo dicitur ens sive quod non est huiusmodi probo minorem tum quia ante nihil est prius principium ad leg. prius principiato tum quia si ens iniquitum ens et alter quid haberet principia ergo quodlibet ens haberet principia dicit enim augustinus primus [illegible] talis de [illegible] [illegible] dicere iniquitate esset bonum in eo quod bonum omne bonum esset iniquita quod [illegible] quia tamen [illegible] in iniquitate in principiis et principia

Preterea [illegible] est primum subiectum sive eiusdem scientie non potest esse plura subiecta prima [illegible] per primo posteriorum racio primo quia aut utrumque vero primum [illegible] est scientia et quo alia dependent et [illegible] ideo si haberet [illegible] subiectum primum et talis primum primum [illegible] racio ipse [illegible] sint primo illud [illegible] et prima [illegible] in scientia est subiectum primum [illegible] sive [illegible] racio 2o tot sunt scientie quot sunt [illegible] [illegible] quod 2m [illegible] subiectum ut subiectum primum [illegible] ista et

Cont^a

aut multa mente est scientia que speculatur ens inquantum ens et [illegible] non est [illegible] ubi 2m [illegible] loquitur de materia [illegible] sunt subiectum. **Preterea** averroes ipso mente et racio 2o primum subiectum huius scientie est ens inquantum ens. Responsio in ista questione et precedenti non [illegible] titulum [illegible] declarabo ego quamdam opinionem quam non teneo [illegible] et ad questionem et ad dicta [illegible] primum. **Sciendum est** quod in titulo [illegible] ens sumitur per [illegible] intelligo [illegible] et abstracte 2m quod ens [illegible] et [illegible] ens et sub [illegible] et [illegible] abstrahens a [illegible] ens [illegible] ego pono que deo et creature ad [illegible] evidenciam est **Notandum** quod diuiditur ens in decem predicamenta non est [illegible] ens diuiditur sed alia per ista sicut prima ens diuiditur in ens finitum et in ens infinitum et [illegible] aliorum [illegible] sicut ens finitum diuiditur 2a diuisio in decem predicamenta ex quibus patet [illegible] quod deus cadit sub alio modo [illegible] et decem predicamenta sub alio diuiditur enim ens predicabile est [illegible] deus est [illegible] questio quod accipit ens [illegible] [illegible]

no ut dnu 2a dimension Tertio portuz e ens qd e que dco et res
atiue. Tertio pom pm primitate adequatos un **nona** e quz
ad pns sufficit. dup e primitas scz primitas pfectios et primitas ade-
quatos. Primitas pfectios in ymmos sba consecr qdm entitatis rei
ut id dicat pm tali primite qd est nobilius ens quorz alio adyta
sbam primete sic in proposito pm ens qd e dcd sp e nobi-
lius ens 2m qdam entitatis quorz alio ente ad gsiderato
nere sic pimente. Sz primitas sive prioritas adequatos nos eq
litatem ptisam sbti ad sciaz qm scz sba no excedit subtum ut
ego. Sz quicquid cadit aliquo sub gsideratom sive cadit sub con
sideracali sbti et ego quicq pat com sacalez sbti cadit sub gside
racon illius sive vita. Sz ens inquantu ens pa subtum pm in ea
tali primite quicquid pat com ente ut sic cadit sub gsideracoe
nera et quicquid nera gsiat sub con entis gsiat est ego deus
istomis velz ens quissime sumtu ut sub se gtinet de ens
sumtu et infinitu et sub ypa et sacali con entitatis e ens inquantz
ens sit sbtum pm sic merens sit adequatu qz mt subtiffugiat gside
racom hg scie ut pat veni entis 2um ad 2m est una **opio
commentatoris** scz qz deus et intelligentie sive gencia sbaz sepa
ratarum est sbtum pm hg scie ubi arguit q avicena qm posuit
subtum ens inquantz ens dt q pd phus commento ulti. lz et qz pa
phia mtif pbare encia separata esse. Peccat gencia enim entium
separatorz esse no demonstrat nisi in sba nali. lz enim encia sa sbtz
phiae pphe et impossible e aliquam sciam demonstrare sum sbtum esse.
Sz phyppat aut qz e martu p se a qz e demonstratu in aliqua
sba vel peccavit Avicena qui dt pm phm demonstrae pm pri
mum esse h commentor hec aut omnino ita ponit ut intrinseu primu
sbtum est qz nata sba pbat sum sbtum ec. Quam e prima phiam
no posse pbare deus esse. Sed tun nalem. Tertio est qz gencia
entium separatorz est pe phice subtum pm. Pro ista opioe arguit
Rzam com positam in pede primi illud quo sba sacalit distinguitur
Ptea quia in plogo pbat auctor qz qz sba e specia tota pa prima
et primas causas ex descriptionem sapie. Quicqd at sint sbe separate **Pte
rea** Quibz separate no sint omnio nobis esse in de quo multa sig
habeam qo quomodo carere poteruit in aliqua sba no nali ut mathica
Sz qo in ista hn tmo sint res ptes pole specie ex bto nere **Ptea**
Ora gsiderans aliqua plura attributa ad aliqd unum pm maxime gsi
derat illud pm tamqz ppm subtum ad quod aliqua attribuit. Sed
pm ens e pa ra est ad qd oia encia attribuit qo de illo pa
maxime est hec sba ut de ppo subto adx est evidens qz lto
mete velz bo ppo primi est illa sbstancia alia dependent et ppt qd

100

dicunt [illegible] tamen opinio non placet ideo arguitur contra Cont primo detur
quod omnis scientia obtinet vel potest uti demonstratione quia quod probat vel
potest probare suum subiectum esse aliis est evidens quod sic [illegible] quod effectus
potest quid ita ergo per effectum [illegible] quia [illegible] ostendit sic omnis
scientia quia demonstrat suum subiectum esse [illegible] effectum demonstrat aliquid [illegible]
[illegible] esse ex hoc [illegible] quod effectus non potest esse sine [illegible]
effectus non potest esse sine sua causa quod si effectus est causa est Confirmatur
aliqua apparet [illegible] quod scientia aliqua potest demonstrare suum subiectum
esse et [illegible] a priori [illegible] in libro elenchorum demonstratione [illegible]
[illegible] per [illegible] [illegible] ostendit [illegible] Ad istam est
[illegible] modo [illegible] ad [illegible] et [illegible] ad [illegible] Adverte et
tamen quod nulla scientia demonstrat suum subiectum esse demonstratione [illegible]
a priori quia ipsum subiectum est primo cognitum [illegible] non potest in de-
monstrare suum subiectum esse demonstratione quia sic [illegible] quod scientia [illegible]
ponit [illegible] apud [illegible] de subiecto et de illo
[illegible] per effectum [illegible] primo quod sit [illegible] quod alia sibi insunt Con [illegible]
[illegible] scientia [illegible] tam physica [illegible] naturalis potest probare
deum esse sic [illegible] considerata in effectum quia [illegible] est [illegible] nesse
[illegible] demonstratione quia [illegible]
considerata in scientia [illegible] non potest [illegible] nesse
in primum motorem et primum [illegible] sit quod utraque scientia potest primum probare
esse demonstratione quia. [illegible] 2o quod [illegible] magis possit [illegible] physica
[illegible] naturalis [illegible] scientia [illegible] effectus [illegible] in
[illegible] intelligentiarum [illegible] magis potest demonstrare [illegible] esse [illegible]
physica [illegible] naturalis [illegible] evidens [illegible]
[illegible] entis [illegible] in scientia [illegible] magis ducunt
in cognitionem [illegible] entis [illegible] considerate
in scientia naturali [illegible] intelligentiis [illegible] motando [illegible]
[illegible] naturale [illegible] esse primum [illegible] probat primum
[illegible] 3o arguitur [illegible] physica non potest probare deum esse sic [illegible]
[illegible] physica [illegible] est evidens [illegible] et
aliis [illegible] deus primum cognitum esse et [illegible] in
ista scientia [illegible] cognitum [illegible] naturali [illegible]
[illegible] deum [illegible] medio [illegible]
[illegible] cognitum [illegible] scientia naturalis [illegible] ita quod notissimo
[illegible] aliquid [illegible] notum contra [illegible]
[illegible] in physica [illegible] deum esse [illegible] sensi-
bilibus et ita physica esse [illegible] pre [illegible] salutem [illegible]
[illegible] deum esse [illegible] naturali
[illegible] cognitum ad [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] Con
2m [illegible] subiectum [illegible] primo [illegible]
[illegible] subiectum [illegible] aliquid [illegible]
a quo [illegible] ista scientia [illegible] nichil

tamen aliud videtur esse posse apparentia quae unionem cum ens inmediate immundatur
per primam dimensionem in dictam gratiam et substantiam inmediate per corpora et materiam
[illegible] id quod est ens [illegible] habeo [illegible] cum ens esset [illegible] factum
et per quos non tamen substantiae inmateriales primo materiales et gradualiter omne ens
subiectum praedicamentum sole [illegible] ut subiectum ens cum quae non magis
abstrahit a singularibus inmaterialibus quam inmaterialibus. Dicit id quod est substantia **Contra**
multiplex tamen quod deus cadit in genere per se et per quos [illegible] tamen
quod ut sic [illegible] non magis erit de substantiis inmaterialibus quam materialibus
tamen substantia est abstrahat ab utrisque. Confirmatur quia scientia quae non
magis est de una specie quam de alia [illegible] ex dictis quod in nullo spe
[illegible] magis convenit deus et substantiae separatae quam deus et substantiae cor
poreae [illegible] aliquam unionem vel [illegible] sit [illegible] illud genus
[illegible] solemus unum subiectum [illegible] et genus substantiae corporeae
Ultimo contra [illegible] ista [illegible] omnes [illegible] ponende [illegible] ens
inquantum ens [illegible] subiectum primum [illegible] quod non est genus
entium separatorum [illegible] fit tamen primum subiectum primum [illegible] hec
[illegible] **Ad primum** [illegible] in pede dicitur [illegible] ad [illegible]
[illegible] **Ad 2m** [illegible] quod in [illegible] quod [illegible] scientia [illegible]
[illegible] quod non probat substantias separatas esse [illegible] subiectum
primum [illegible] scientia [illegible] [illegible] sunt et passiones et [illegible]
[illegible] alia 2m quod [illegible] ad subiectum primum [illegible] **Ad 3m**
[illegible] de substantiis separatis non sunt nobis [illegible] [illegible] [illegible]
de substantiis separatis sunt [illegible] cognoscibiles [illegible]
illarum sed non a nobis [illegible] de illis subiectis sunt [illegible] passiones
[illegible] et quod ille substantiae [illegible] subiectum [illegible] nulli
[illegible] cognoscere [illegible] non a nobis et ideo [illegible] ad ea quae sunt [illegible]
bilia de his cadunt sub considerationem [illegible] non ut subiectum primum
sed ut aliquid [illegible] sub subiecto primo [illegible] ens [illegible] **Ad 4m**
[illegible] scientia [illegible] aliqua [illegible] ita [illegible] [illegible] ipsum na
[illegible] maior [illegible] substantia [illegible] ad quam [illegible]
[illegible] substantia [illegible] ista
scientia et per quos non de deo et de quae [illegible] separatorum **Ad formam** [illegible]
[illegible] in ista [illegible] illud tale [illegible]
[illegible] ad subiectum primum [illegible] [illegible]
illud genus non est aliquid [illegible] ab ente vel substantia et [illegible] ut [illegible] patet
[illegible] ad **2m articulum** [illegible] quod ens inquantum ens [illegible] quae
deo et creaturae est subiectum primum [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ista ens [illegible] deo et
creaturae et unum [illegible] primum et [illegible] aliud a [illegible] dei vel creaturae
[illegible] [illegible] [illegible] eidem [illegible]
[illegible] et [illegible] deus de [illegible] quod sit ens sit
dubitare utrum sit deus vel creatura [illegible] [illegible]
entis aliud a [illegible] dei et creaturae [illegible] evidens [illegible]
[illegible] negans [illegible] negans subiectum [illegible] quod [illegible] dispu
tans [illegible] infidelis utrum a sit deus non dubitat utrum a sit ens

Tamen cum conceptus tam ille quam adversarius habet utique supponunt tanquam verum
et certum quod a sit ens et tamen dubitant an a sit deus vel cre-
atura alioquin esset vana eorum disputatio. **Prima conclusio**: impossibile est aliquem plu-
ra eodem uno conceptu concipere et dubitare de deo et creatura [illegible]
venit in ente vel conceptu entis quod utrumque verum est ens [illegible]
prius conceptibus ut apparet quod non est idem conceptus dei et creature quod
conceptus entis est alius a conceptu dei et creature ad quod patet hoc est
impossibile [illegible] **Secunda** certum est quod ens predicatur de deo et cre-
atura quod vel per unum alium conceptum vel eundem. Si per unum eundem sic erit propositum
[illegible] de [illegible] quod per unum alium conceptum ille aliquis est unus an sic
aliqui tot erunt entia diversa quot [illegible] conveniunt vel conceptus dei
entis est idem cum conceptu dei et creature vel aliquis. Si aliquis sequitur quod
primum. Si idem vel idem alteri vel utrique. Si alteri quod non predicatur de
alio et sic deus vel creatura non esset verum ens quod est absurdum.
Si eum esset idem utrique quod et illi sunt idem inter se quod sunt idem uni
[illegible] sunt idem [illegible] sic illi [illegible] conceptus dei et creature
sunt unus et idem [illegible] sequitur quod concipiendo deum concipitur creatura et
[illegible] quod est absurdum. **Tertia** conceptus entis est per naturalem concep-
tum dei et creature quod alius [illegible] patet [illegible] conceptus [illegible] est per a
deo et creatura quod alius [illegible] et [illegible]
quod non [illegible] subsistendi [illegible] et non
[illegible] conceptus entis est [illegible] est deus quod ens et non
ergo [illegible] si est creatura quod ens et non [illegible] quod conceptus entis est
naturaliter per [illegible] in suo [illegible] non dependet a [illegible]
[illegible] ad cognoscendum quod [illegible] non [illegible] est
aliud a [illegible] ut patet. **Quarta** [illegible] conceptus [illegible] solus conceptus entis
est [illegible] quod alius a quorumque [illegible] sunt deus et crea-
tura [illegible] supponendo [illegible] patet quod impossibile est [illegible] conceptus [illegible] sunt
[illegible] et non [illegible] nullus conceptus entis [illegible]
[illegible] conceptus entis [illegible] deo et creature quod
si aliquis et unus quod [illegible] de qua [illegible] applicari in [illegible]
duo gradientis. **Secunda conclusio** sit ens ista conceptus entis deo et
creature est unus realiter [illegible] quod conceptus [illegible] predicatur in [illegible]
de [illegible] dicitur [illegible] est unus conceptus realiter [illegible]
entis [illegible] ad [illegible] conceptum [illegible] infert [illegible]
[illegible] non sit unus realiter [illegible] in quod [illegible]
pluribus [illegible] de ente reali [illegible] et in quod [illegible] ad
[illegible] quod [illegible] predicatur [illegible]
[illegible] quod [illegible] ens [illegible] quod deus
[illegible] de creatura [illegible] quod [illegible]
[illegible] realitatem sed [illegible] ad [illegible] conceptum [illegible]
[illegible] predicatur in quod non est [illegible] sit aliquis [illegible] reale [illegible]
[illegible] in quod de pluribus [illegible] sub uno [illegible] concipiendi [illegible] realitas
[illegible] de [illegible] et de illo [illegible]
deus [illegible] sub [illegible] concipiendi in [illegible] predicatur de deo **Con**

sic per peccato ent[is] de deo no[n] est ydea[m] sup[er]ior de inferi[ori] sed
eiusdem de se[m]p[er] dicit[ur] et de aliis q[ui]b[us] n[on] sunt mult[um] [illegible]

Ista vnq[ua]m pote[st] omi[n]e est obiectu[m] adequatu[m] [illegible] eius que deo et cre
ature est p[ri]m[um] obiectu[m] intellectus [illegible] mouet[ur] p[ri]mo [illegible] talo [illegible] ens et res pa
impressioni[s] imp[ri]muntur in a[n]i[m]a et in intellectu ergo ens sic q[uo]d est aliq[ui]d vnu[m]
vel [illegible] vero[m] ergo vnu[m] [illegible] vero[m] et realit[er] [illegible] obiectu[m]
potentie p[ro]bit naturali[ter] actu[m] [illegible] ergo [illegible] et vn[um] p[er] intellectu[m] [illegible] in suo
[illegible] est aliq[ui]d vnu[m] Ista [illegible] intellectu deus et creatura habet
aliqua[m] conuenientia[m] q[ui]a plus conue[n]i[u]nt q[uam] ens et nil ergo illa conuenientia
est realis et ista fundamentu[m] conuenientie [illegible] realis [illegible] relatio
realis [illegible] fundatur sup[er] ens [illegible] non [illegible] entitate[m] [illegible] fundata
[illegible] fundamentu[m] illius conuenientie est vn[um] [illegible] relatio de p[ri]mo
modo relatio[n]e[m] [illegible] talo de aliq[ui]d ergo de[us] et creatura sunt
aliqua[m] vnitate[m] reale[m] [illegible] est vnitas entis in quo conuen[iu]nt de[us] et cre
atura

Pre[terea] intelligens ens q[uo]d deo et creature [illegible] est vere
[illegible] falsu[m] [illegible] est [illegible] ad [illegible] vero ergo sic [illegible]
[illegible] aliquid realit[er] sit [illegible] tunc [illegible] intellectus [illegible] vere [illegible] intelligit sic sicut
se habent in re [illegible] nono [illegible] talo vlt[ra]

Confirma[tur] [illegible] alit[er]
[illegible] entis esset [illegible] [illegible] intellectus a [illegible]
[illegible] ad sic abstrahendu[m] vnu[m] aliq[ui]d q[uo]d [illegible] vnitate [illegible]
[illegible] conceptus [illegible] aliqua vnitas [illegible] rei

Contra q[ue]stio[ne]m est
ens q[uo]d deo et creature est obiectu[m] p[ri]mu[m] [illegible] [illegible] q[ue]stio est
[illegible] ad [illegible] habent [illegible] sic p[ri]mo [illegible] ergo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mouet dubiu[m]
[illegible] sit [illegible] a non [illegible] aliq[ui]d [illegible] soluere
[illegible] sit [illegible] sunt soluere [illegible] de ente [illegible]
[illegible]

Pre[terea] [illegible] non est [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] tunc sic [illegible] vel [illegible] sua [illegible]
sic est de omnib[us] entib[us] sic nunc de omnib[us] [illegible] [illegible] omnia [illegible]
[illegible] [illegible] sed nunc est ita de omnib[us] [illegible] [illegible] obiectu[m] sic est
aliq[ui]d q[uo]d omnib[us] [illegible] et no[n] aliq[ui]d [illegible] ad [illegible] omnia [illegible] sic [illegible]
[illegible] [illegible] talo [illegible] et [illegible] talo [illegible] obiectu[m]
p[ri]mu[m] sic est aliq[ui]d [illegible] [illegible] et illud [illegible]
no[n] est [illegible] ens

Pre[terea] [illegible] [illegible] talis ut [illegible] in p[ro]logo [illegible]
[illegible] ergo [illegible] [illegible] talis [illegible] sic est [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ergo ens [illegible] ens [illegible] in ista [illegible]
[illegible] [illegible]

Pre[terea] [illegible] dicit [illegible] in [illegible] [illegible] subiectu[m]
[illegible] sic [illegible] et [illegible] est ens [illegible] sim[i]l[ite]r [illegible]
[illegible]

Ad q[ue]stio[ne]m istam [illegible] [illegible] p[ri]mo et [illegible] est obiectu[m]
sed sic [illegible] p[ri]mo sunt [illegible] [illegible] in illa [illegible]
sic [illegible] aliud ab ente est [illegible] [illegible] passio[n]es [illegible]
[illegible] illius ergo ens et nil aliud est subiectu[m] p[ri]mu[m] sic [illegible]
est [illegible] [illegible] p[ri]mo ut [illegible] p[ri]mo [illegible] talo [illegible] vt
[illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible] et no[n] [illegible] aliud [illegible] alii [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] p[ri]mu[m] subiectu[m] [illegible] passio[n]es [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] passio[n]es [illegible] [illegible] vnu[m] et [illegible] [illegible] et

102

terminata sic non sunt actu in priore entis ipse primo quantitatis magnitudinis ens
nam actu non conveniunt cum enti quo sunt ipse post passiones entis mi
tum ens ipsam rationem ponderis predicta quod ens magnitudinis ens non
subiectum primum sive materie quo quod duae sunt species differentias speciales etc
quae est simul et quae primum in 6to quomodo ponunt sunt tres quo et
rationes quae ens magnitudinis ens est subiectum et quae passiones passiones demonstrabiles
quae ipso ut dicit metaphysica quo in ista alia non perfecta ipse pars materia per
in ista parte quo in aliqua alia quo quorum est prima quaestio specialis et non
rationi considerando entis magnitudinis ens non est scientia in aliqua una pura
ut ut declarat metaphysica 6to quae pre quod scientia materie est de quo
dicto et non de quod ente magnitudinis ens quo aliqua scientia erat prior et super
ior ad istam quae est simul prima ratio ista maior dicitur ab ante unde
et post de quantitate et alibi sequitur prima predicta quae est non est prius primo
propter quae illud genus determinatur sive quod est materia habet aliquid super
ad ipsum quod habet aliqua passionem demonstrabilem de ipso in alia scientia quo eadem
passio esset demonstrabilis de subiecto suo sive accipiendo per modum subiecti
superius quod est passio dicitur habere tres demonstrat de ysocele accidentis per modum
triangulum quod est subiectum quae passio primum accipiendo in scientia per de triangulo habet
tres angulos aequales duobus rectis quod ysoceles quae habet aequalis esset
in proposito et ita illa scientia de subiecto generali demonstrabit aliquid tanquam
totum quod accipiet quae in puncto prima sunt prima scientia erat prior et superior quae
ista predicta maxime scientia est ita maiore subtilia 2m ante quae in prologo quae
materia est maxima scientia 2m ens quae quo est ista maiore subtilia maxime
subtilia dicitur duplex vel prima post omnium sunt sive prima non sunt
alia sive quae sunt conversa vel ens magnitudinis ens et quaedam consequuntur
ens magnitudinis ens ut dicitur maiore subtilia quae sunt ista maxime
subtilia quae in prima et rationi et tanto 2m sequitur secunda sunt quinto sunt
...ea quae ... dependent tota ... quo ista scientia considerabit
maiore subtilia utroque modo non ... virtutes sive considerando quo
sub alia ratione quae est ratio entis magnitudinis ens et ... alia confirma
tam illa scientiam ... materia ... a meta quae est trans et ... quae est scientia
transcendens scientiam prima est de transcendentibus quaestio quarta quo ista
ens quae est subiectum materie sive quae ... passiones ... ostendit
ante in ... materie in puncto est scientia quae speculatur ens magnitudinis ens etc
sunt ... 2m sequitur predicta ... et ... vult
... ens magnitudinis ens quae passiones passiones ... sic 2m ...
... magnitudinis ... ut ... et ... considerato
... ... et ... 2m sequitur ...
et in ... et ... sunt alia ... ente magnitudinis ens ...
... ... sunt de quibus ... est ... etc
... vult ante et ... in ... et ... scientia
ter predicta quae est perfectius in ... scientia sunt non est negandum in scientia
... et nobilissima quae habet passiones passiones est ... in ... scientia
nam ... scientia ... passiones ... subiectum
quo quae non est negandum in scientia materia ... est nobilissima confir
matur ... scientia ... ... demonstrat ... post ...

denica[ ] vero [illegible] ipsam pa[ssio]nem de subiecto quod ergo saluabit [illegible] et
[illegible] passio[ne]s subiectis vel denudabis de subiecto

Contra [illegible]

[illegible]

Praeterea [illegible]

[illegible]

Ad primam ergo [illegible]

[illegible]

Ad 2m ergo [illegible]

[illegible]

Ad avicenna [illegible]

[illegible]

Iohannis primo Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre plenum [illegible] et veritatis [illegible] in proposito [illegible] passiones [illegible]

[illegible] veras passiones [illegible] conclusio **Contra** [illegible]

[illegible] subiectum [illegible] veras [illegible] passiones demonstrabiles [illegible]

[illegible] passionem de subiecto [illegible] demonstratione [illegible]

[illegible] **Preterea** ut supra arguitur [illegible]

[illegible] demonstrat [illegible] passiones de subiecto [illegible]

[illegible] **Confirmatur** [illegible]

[illegible] passionem demonstratam de subiecto [illegible] demonstrare [illegible] demonstrationis [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] demonstratione [illegible]

[illegible] passionem [illegible] demonstrare [illegible] potissima [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] demonstratio potissima [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] subiecto [illegible] passiones demonstrabiles [illegible]

[illegible] passiones demonstrabiles [illegible] subiecto [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] demonstrabilis de subiecto predicatur [illegible] de subiecto [illegible]

[illegible]

Tercio subiectum potest esse aliquid quod ponit passionem demonstrabilem [illegible]

[illegible] quid et quale [illegible] de quibus praedicatur [illegible] praedicatur [illegible]

[illegible] de quibus praedicatur [illegible]

[illegible] definitio [illegible] dicitur quid est [illegible] medium [illegible] demonstrationis [illegible] definitio dicens quid est [illegible] passiones [illegible]

[illegible] Notandum [illegible] passiones [illegible]

[illegible] triangulus [illegible] habet tres angulos aequales duobus rectis [illegible] passionis [illegible] trianguli [illegible]

[illegible] definitio dicens quid est [illegible] medium demonstrationis [illegible]

[illegible] passiones [illegible] definitio [illegible] demonstrationis [illegible] passio [illegible] subiecto [illegible]

[illegible]

Ad 2m dico [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

Contra [illegible]

Dico [illegible]

Contra [illegible]

Dico ergo quod contingentiam et necessitatem [illegible] passionem [illegible]

[illegible]

[illegible] passio [illegible]

[illegible] Ad argumenta principalia

[illegible] realitate [illegible] conceptus [illegible]

[illegible] Ad argumentum [illegible]

[illegible]

Et [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... ad [illegible] ... distinguitur [illegible] ... notandum

Primum est quod scientia non solum videtur esse circa aliquid tamquam circa subiectum principale considerationis sed est circa causas subiecti [illegible] ... [illegible] ... est principium. Similiter in libro de anima tractat de diffinitione et passionibus et partibus [illegible] ... [illegible] ... est [illegible] considerare [illegible] ... [illegible] sed tamquam circa principia subiecti. Unde in principio [illegible] ... principia subiecti [illegible] ...

[illegible] ... Notandum [illegible] ... materiales et mobiles [illegible] ... mathematice [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... Dicendum quod [illegible] ... principia [illegible] ... subiecta [illegible] ... principia [illegible] ... subiecta [illegible] ... distinguitur [illegible] ...

Quod ista scientia considerat omnia alia quae et scientiae particulares considerant licet sub ratione generaliori et magis abstracta. Alia non considerat metaphysica quibus generaliter tanta abstractio est in essendo quanta non invenitur considerabilis in aliis scientiis. Et ideo per distinguere haec scientia ab aliis inveniendum haec est quod illa considerabilia in quibus non conveniunt aliis scientiis sed in quibus distinguuntur. Unde haec scientia considerat separabilia et immobilia non tamquam sua subiecta sed tamquam principales partes subiecti quae non pertinent per se ad subiectum alterius alicuius scientiae propter quod reducitur ad alia [illegible] et demonstrationem. Haec enim scientia secundum dicitur theologia non a subiecto sed a causa. Sed naturalis scientia dicitur a natura quae non est subiectum illius scientiae sed principium illius subiecti. Patet ergo correlarium quod illa maior [illegible] non est universaliter vera sed aliquando sit vera. Ad confirmationem quod ista scientia dicitur divina dicitur ut patet. Ad secundum dicendum argumentum quod sit nobilissima [illegible] nego [illegible]. Ad rationem dico quod aliquid potest esse [illegible] duplex [illegible] et positive [illegible] universaliter [illegible]

[illegible] Contra [illegible]

[illegible] Ad optimum [illegible] argumentum [illegible] metaphysica omnes alias [illegible] sibi [illegible] Ad [illegible]

[illegible] ad geometriam [illegible]

[illegible] Ad [illegible]

[illegible]

Contra logice et methaphisice loquendo. Ad secundam probacionem cum dicitur quod ens

non dicit quid sit generalissimum et transcendens dicitur quod [illegible] generalis

et equivoce de omni generalissimo quia aliter generalissimum [illegible]

[illegible]

Ad secundam [illegible]

[illegible]

Accipitur aliquando specificative aliquando reduplicative. Reduplicative accipitur quando denotat illud cui adiungitur esse causam [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Octavum ex argumento [illegible]

[illegible]

Utrum ista propositio sit vera Omnes homines natura scire desiderant

Videtur quod non [illegible] omnes homines natura scire [illegible]

[illegible]

[illegible] Praeterea ad illud principale [illegible] omnes homines [illegible]

[illegible] Praeterea si [illegible] omnes homines [illegible]

[illegible] Praeterea aliqui desiderant ignorantiam ergo non omnes natura scire desiderant

Consequentia est evidens sed antecedens probatur quia est aliqua ignorantia affectata. **Contra** est argumentum [illegible] in ista questione [illegible] primo premitto unam distinctionem, secundo aliquam [illegible] [illegible], [illegible] quedam dubia pertractabo. Quantum ad primum **notandum** quod [illegible] est appetitus et desiderium in [illegible] [illegible] est appetitus naturalis [illegible] sensitivus sive animalis, quidam intellectivus sive rationalis. [illegible] appetitus naturalis [illegible] inclinatio et tendentia quedam qua una queque res tendit et inclinatur ad finem suum et perfectionem. Appetitus autem animalis [illegible] qui consequitur sensum [illegible] quo quantum sensus tendit et inclinatur ad obiectum [illegible] et fugit disconveniens. Sed appetitus rationalis [illegible] [illegible] ipsa voluntas consequens ipsum intellectum sicut appetitus sensus [illegible] ipsum sensum. **Et nota** [illegible] isti appetitus [illegible] ad invicem. Primo quia appetitus rationalis est formaliter liber non sic appetitus animalis et naturalis. Secundo quia appetitus rationalis et sensitivus aliquid denominant potentia [illegible] actu elicito. Appetitus autem naturalis nec denominat potentiam nec actum elicitum sed est quedam tendentia [illegible] [illegible] rei non [illegible] realiter a natura rei [illegible] ipsa res quemque se ipsam inclinat ad suum finem et perfectionem. Tertio appetitus sensitivus se extendit in plus quam intellectivus [illegible] [illegible] intellectivus, [illegible] et sensitivus et [illegible] et [illegible] in mortalibus ut [illegible] [illegible] de anima. **Quarto** appetitus ille naturalis se extendit in plus quam sensitivus et intellectivus [illegible] illa [illegible] et ipsa et non [illegible] [illegible] appetitus sensitivus et intellectivus ut [illegible] [illegible] [illegible] appetitum naturalem et inclinationem [illegible] et tendentiam qua tendit in suum finem et perfectionem [illegible] appetitus in mortalibus est inferior et in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] appetitus animalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in plus se extendit appetitus naturalis. Quinto differunt quia appetitus animalis et rationalis in [illegible] actibus suis presupponunt actum priorem alterius potentie cognitive [illegible] voluntas actum intellectus et appetitus sensitivus actum sensus. Appetitus autem naturalis nullum actum alterius potentie presupponit [illegible] [illegible] appetitus [illegible] appetitus naturalis quod alium presupponit actum et vident [illegible] [illegible] ad [illegible] intelligendum sit ista **prima conclusio**: omnis homo natura et [illegible] non est intelligentia de appetitu et desiderio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus rationalis presupponit actum intellectus sed appetitus quo omnis homo naturaliter scire desiderat non presupponit actum intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probatur quia [illegible] appetitus et [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] necessarius [illegible] [illegible] appetitus [illegible] aut [illegible] supponit [illegible] et necessaria [illegible] aut [illegible] appetitus supponit necessarius actum intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] necessarium [illegible] [illegible]. **Preterea** [illegible] appetitus [illegible] [illegible] liber sed appetitus quo omnis homo natura scire desiderat non est formaliter liber [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] necessitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit ista [illegible] [illegible] omnis homo [illegible] non est intelligenda de appetitu et desiderio animali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus animalis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed appetitus quo omnis homo scire desiderat non est [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] appetitus animalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sensibilia et plus. **Confirmatur** quia [illegible] appetitus sensibilia [illegible] insensibilia et plus [illegible] bruta appetunt sensibilia [illegible] appetitum sensitivum habeant

Tria genera sunt ista quod omnes homines [illegible] intelligenda. De appetitu
naturali [illegible] et non restat aliud appetitum quod omnes
homines [illegible] naturalem appetitum [illegible] vna [illegible]
[illegible] et [illegible] non aliquem [illegible]
[illegible] error et frustratio [illegible]
[illegible] appetitum [illegible] non cognoscit quod est [illegible] appetitum [illegible]
[illegible] aliquod [illegible]
[illegible] appetitum [illegible] naturale in omnibus ordinatis ad finem [illegible]
[illegible] ab essentia [illegible] Deo ad [illegible]
[illegible] appetit [illegible] formam et sic [illegible]
Ad 2m principale [illegible] illa [illegible]
[illegible] a [illegible] et a priori declarari [illegible]
[illegible] a [illegible] declarari [illegible] sic omne
[illegible] appetit [illegible] anima [illegible]
[illegible] intellectivam [illegible] tabula rasa in qua
nihil depingitur [illegible] anima [illegible]
[illegible] intellectivam [illegible] sic [illegible]
[illegible] caliditas et calefaciendi [illegible]
[illegible] distinguitur ab omnibus aliis [illegible]
[illegible] ad intelligendum [illegible] sic [illegible]
appetit [illegible] suo principio [illegible]
[illegible] vitalis [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] appetit [illegible] valde [illegible]
[illegible] et [illegible] distingui. Ad [illegible] notandum
[illegible] et [illegible] anima [illegible]
[illegible] et [illegible] est forma [illegible]
[illegible] appetit [illegible]
[illegible] appetit [illegible]
[illegible] quia [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] Preterea [illegible]
[illegible] distincta a [illegible] principio [illegible]
[illegible] appetitus appetit [illegible] et illud
[illegible] et [illegible]
[illegible] vna [illegible] vna [illegible] sic
[illegible] appetit [illegible] forma [illegible]
[illegible] principio [illegible] appetit
[illegible] forma [illegible] et intelligere [illegible] quia [illegible]
suo principio. Ad [illegible] appetit [illegible]
[illegible] appetitus [illegible] appetit et
[illegible] appetitus [illegible]
[illegible] quod est ad formam et [illegible] quod est ad operationem [illegible]
[illegible] anima [illegible]
[illegible] ad formam et illud quod est ad operationem [illegible] Ad [illegible]
[illegible]
[illegible] appetit
[illegible] intelligere [illegible]
[illegible] formam [illegible] ad [illegible]
[illegible] est [illegible] appetitus

Et sic [illegible] forma ut operans [illegible] sine desiderio [illegible] ad [illegible] [illegible]

Et desiderio essentiali per appetitum formam et operare [illegible] nisi modo quodam mediate aut immediate appetitum et sic quodammodo [illegible], sed verum [illegible] et [illegible] est eadem appetitus et desiderio essentiali, sed appetitus mediate operatur ut [illegible] [illegible] forma [illegible] sive in toto sive sit sive [illegible] [illegible] dici quod desiderio [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] possunt separari. Una habita forma est appetitus ad operationem [illegible] ad formam si sic et ipsa forma appetit mediate et intelligit [illegible] immediate, [illegible] in genere sine appetitu [illegible] appetitus [illegible] partem generalem et per [illegible] appetitus formam et appetitus essentialis [illegible] partem accidentalem et per [illegible] appetitus [illegible] formam, et appetitus accidentalis [illegible] [illegible] est [illegible], sed [illegible] magis et pluralitatis [illegible] [illegible] esse sine necessitate et sic patet ad quaestionem. Ad argumenta. Ad primum cum dicitur omnis [illegible] [illegible] [illegible] si illud desiderium [illegible] esset actus elicitus voluntatis [illegible] Augustinus ubi allegatur [illegible] in desiderio [illegible] desiderat [illegible], sed non est ita quia illud cum desiderium [illegible] est quoddam naturale [illegible] [illegible] forma [illegible] ad suam perfectionem et tale desiderium [illegible] necessario [illegible] [illegible] Ad 2m [illegible] cum desiderat [illegible] quia cum naturale [illegible] [illegible] a [illegible] impedimento [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] est in corpore quaestionis [illegible] est appetitus essentialis et accidentalis [illegible] essentialis [illegible] formam et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab impedimento [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] formam [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] amoto impedimento [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] appetitu [illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] appetitu [illegible] [illegible] formam [illegible] [illegible] amoto impedimento [illegible] [illegible] [illegible] et patet [illegible] [illegible] [illegible] sequitur [illegible]

Ad 2m in argumento [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] vel [illegible] non desiderat [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] desiderium non est nisi [illegible] non [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] glossa super [illegible] [illegible] [illegible] super illud [illegible] desideravit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] glossa [illegible] illa [illegible] de desiderio [illegible] actus elicitus voluntatis [illegible] [illegible] non [illegible] cum desiderio [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habito [illegible] desiderium [illegible] est [illegible] non [illegible] [illegible] desiderato [illegible] [illegible] appetitus [illegible] [illegible] [illegible] argumentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non appetitus [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] desiderato [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ad [illegible] cum dicitur [illegible] desiderat [illegible] [illegible] [illegible] non desiderat [illegible] desiderio [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] libertate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] naturalis [illegible] in argumento de appetibilitate [illegible]

[illegible] non [illegible] forma

appetit voluntas sed libere aliquid cum appetitus naturalis quam voluntatis actus. **Notandum** quod sensus visus de maxime representativus est et dicitur cognoscitivus [illegible] et est cognitivus [illegible] potentie quod cum [illegible] cognitiva [illegible] tanto est [illegible] plura quam obiecta [illegible] sensus cognoscit quod omnia corpora [illegible] superiora [illegible] inferiora [illegible] vel colore participat non ad alias qualitates sensibiles sed tangibiles audibiles et [illegible] quod visus [illegible] spiritualiori modo mutatur [illegible] quam alii sensus alia cum sensibilia mutant aliquid [illegible] organum mutacione reali [illegible] mutacionem in [illegible]

[illegible]

Ad secundam [illegible] auditus magis facit ad scientiam [illegible] per se
sed per accidens [illegible] obiectum [illegible] instructionem [illegible] est [illegible]
[illegible] instructionem [illegible] sibi [illegible] auditus magis facit [illegible] Ad illud
[illegible] mediate [illegible]
[illegible] obiectum [illegible]
sed [illegible] ad illud corpus [illegible] magis [illegible]
[illegible] Ad aliud [illegible] tactus est [illegible]
tactus est [illegible] tactus [illegible]
[illegible] tactus [illegible] corporibus [illegible]
[illegible] obiectum [illegible] lux et color in pluribus corporibus [illegible]
[illegible] tangibile [illegible]
[illegible] obiectum tactus
[illegible] obiectum [illegible] in pluribus [illegible]
[illegible] Ad illud [illegible]
[illegible]
[illegible] qualitatum [illegible]
[illegible] qualitates tangibiles [illegible]
[illegible] tangibile
[illegible] corporis [illegible] corpus [illegible]
[illegible] tactus [illegible] tangibili
[illegible] obiectum [illegible] corpus [illegible]
[illegible] tangibile [illegible] Ad aliud [illegible]
[illegible] obiectum
[illegible] Ad
[illegible]
Solutum [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] tangibilem [illegible] magis [illegible]
[illegible] tactus [illegible]
[illegible]
[illegible] auditu [illegible]
[illegible] disciplinabilia [illegible] auditu [illegible]
[illegible] disciplinabilia [illegible]
[illegible] memoria [illegible] disciplinabilia [illegible]
[illegible] auditus [illegible]
[illegible] prudentia [illegible]
[illegible] memoria [illegible] prudentia [illegible]
predictis

Utrum autem prudentia sit in brutis videtur quod non [illegible] prudentia est recta ratio agibilium [illegible] Ethicorum [illegible] prudentia [illegible]
Preterea prudentia includit [illegible] in memoria preteritorum [illegible] ad futura [illegible]

[illegible] partes [illegible] sed bruta non habent [illegible] nec prudentiam. **Predicta** bruta non [illegible] nisi [illegible] non est [illegible] nisi sensibilium [illegible] vel [illegible] sed prudentia est circa [illegible] que non sunt sensibilia nec [illegible] ergo quod bruta non habent prudentiam. Contra [illegible] in [illegible]

Responsio [illegible] est prudentia [illegible] dicta et [illegible] dicta [illegible] dicitur [illegible] ad questionem primo quod in brutis non est prudentia [illegible] dicta sed [illegible] ratio ad [illegible] sed dico quod in brutis est prudentia [illegible] dicta [illegible] quod [illegible] in brutis est prudentia [illegible] dicta et [illegible] illorum que [illegible] instinctu [illegible] vel [illegible] prudentia in animalibus aliis [illegible] naturali [illegible] et [illegible] sed [illegible] et de [illegible] et formica colligit grana [illegible] providentia [illegible] est [illegible] prudentia brutorum [illegible] providentiam [illegible] formica grana [illegible] prudentia non est [illegible] ad que [illegible] instinctu. **Predicta** [illegible]

[illegible] prudentia in brutis [illegible] non [illegible] sed [illegible] instinctu [illegible] et [illegible] prudentia in [illegible] prudentia [illegible] dicta [illegible] vel [illegible] formica grana [illegible] et [illegible] grana [illegible] prudentia [illegible] prudentia [illegible] in brutis [illegible] formica [illegible] grana in [illegible]

Ad rationem in oppositum [illegible] dicta [illegible] in brutis [illegible] **Ad 2m** [illegible] prudentia et prudentia [illegible] dico quod bruta [illegible] et [illegible] **Ad 3m** [illegible] in brutis [illegible]

[illegible] sensitive non [illegible] representatiue [illegible] non videt colore[illegible] ut
[illegible] pro [illegible] sed [illegible] videt [illegible]
[illegible] exemplo [illegible] perceptibile videtur [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] abstractiua [illegible]
[illegible] non [illegible]
apprehendat [illegible] et [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible]

Utrum [illegible] ex experimentis generetur ars et videtur quod non [illegible]
[illegible] secundum [illegible] in [illegible]
[illegible] experimenti [illegible]
non posset concludi [illegible] fallacia [illegible]
[illegible] non generatur ars **Preterea** [illegible]
[illegible]
[illegible] **Preterea** si [illegible] experimentis
[illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] autem [illegible] formal[illegible]
[illegible] forma [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] cognitionis [illegible] que [illegible] autem
[illegible] et [illegible] vel [illegible] non [illegible]
et [illegible] essent [illegible] quod est [illegible] secundo [illegible]
[illegible] esset nobilior [illegible] effectu quod est [illegible] in apposito [illegible] ars
nobilior est [illegible] **Preterea** [illegible] nobis [illegible] a natura
[illegible] non generatur ex experimento [illegible] ars [illegible]
[illegible] ab uno puero de geometria [illegible] et [illegible]
[illegible] de principiis geometrie [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] nulla [illegible] videat et in [illegible]
que ignorat [illegible] puer [illegible] **Preterea** [illegible] memoria non [illegible]
[illegible] habent [illegible]
[illegible] ex uno [illegible] in [illegible]
multa [illegible] sunt [illegible] non [illegible] in [illegible] **Preterea**
in una [illegible] multa [illegible] non [illegible]
[illegible] ex experimentis [illegible] non [illegible] et [illegible] non
[illegible] in [illegible] omne sensibile [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible] non habet
[illegible] non [illegible] et [illegible] **Contra primus** [illegible] et [illegible]
ars que [illegible] notitia [illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible] vel [illegible] in [illegible]
[illegible] ad [illegible] non [illegible]
vel [illegible] vel [illegible] doctrinam [illegible]
aut [illegible] non [illegible] nulla [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel
[illegible] doctrinam vel [illegible] doctrina vel
[illegible] doctrina ab alio [illegible] ab illo [illegible] vel
[illegible] et [illegible] vel [illegible] **Secundum** [illegible]
[illegible] ad habentem [illegible] [illegible]
[illegible] sicut [illegible] et [illegible]
[illegible] sanitatem [illegible] et [illegible]

[illegible]

bilitatem indiget adiutorio exteriori et a se non sufficit ut patet ad ipsum
Tunc etiam illud requisitum exterius est tamquam instrumentum ipsa
aut natura adiuta est principale sanans. Similiter in proposito nam in quibus-
dam naturale lumen intellectus est ita potens quod ex se sufficit quod applicet principia
ad conclusiones et tunc dicitur scientia inveniri vel acquiri per inventionem. In quibusdam autem
a se non potest et tunc iuvatur quibusdam signis sensibilibus sibi a docente
impressis per que docens exprimit applicationem principiorum ad conclusiones quas apud
se habet et addiscens concipit in virtute luminis sui intellectus [illegible] asserit
que videt esse deductas ex principiis sibi prius notis ita quod ipsa signa sensibilia sunt
ut instrumentum sed lumen intellectus ut agens principale inducens scientiam et ita
scientia dicitur acquiri per doctrinam. Tercium dictum est quod sequitur ex 2o quod scientia ha-
bita per inventionem acquiritur per modum sanationis qua non indiget ministerio adiuto-
rio. Habita autem per doctrinam per modum sanationis patet [illegible] primitus [illegible] quod oc-
ulta cognoscens sine precedat ad extimativam interiorem per imaginativam necessaria
[illegible] quem et sine admixtione oritur a sensu [illegible] extimativa interiori quod
dependet et oritur a sensu potest colligi ex dictis avicenne sexto naturalium
et in libro [illegible] de differentia spiritus et anime ad cuius evidentiam Notandum
quod sicut colligitur ex dictis habens cerebrum aliter dividitur in duas partes anteriorem
que minor est et posteriorem que maior est. Et in parte anteriori sunt duo
ventriculi unus alterior alio et ante alium. In posteriori parte est unus tamen
et quasi intercipiens duas partes est unus ventriculus medius inter duas partes
unam superiorem et aliam inferiorem ita quod una est sita super aliam et inter
illas medius ventriculus et partem posteriorem est quoddam [illegible] admodum vermis
et clauditur et aperitur cum opus fuerit memorari et vocatur vermis partem posteriorem de
unus quo per ordinem extrahitur a primo quo ventriculo prime partis procedunt sep-
tem paria nervorum quorum unum desinit usque visui et oritur unus
nervus a dextra parte illius primi ventriculi alius a sinistra et qui oritur a sini-
stra tendit ad dextram et qui dextra ad sinistram ita quod conveniunt et inter-
secant se admodum crucis [illegible] et iterum [illegible] et elongantur quousque
dirigunt in suis orificiis super oculos. Nota etiam quod in medio concursu est quedam
gravitas per quam potest esse [illegible] spiritus [illegible] ab oculo usque ad [illegible] primi
ventriculi prime partis cerebri et ab eodem [illegible] usque ad ventriculum me-
dium et ab eodem usque ad posteriorem partem cerebri. Notandum quod in illo con-
cursu nervorum [illegible] est organum [illegible] visus [illegible] colores apprehendens
quod si alibi visus [illegible] de obiecto [illegible] duas species in duobus
oculis semper indicaret unum esse duo [illegible] aut estimativa interior [illegible]
sine est sensus communis organum est in primo ventriculo anterioris partis cerebri
[illegible] est apprehendere omnia sensibilia sensuum exteriorum et iudicare differentiam eorum
ut habetur 2o de anima et ad hunc sensum [illegible] omnia organa sensuum exteriorum
[illegible] sicut ad centrum vel ad punctum ut ait [illegible] ibidem [illegible]
potentia fantasia [illegible] idem est dicta fantasia et sensus communis de hoc sensu
loquitur avicenna sexto naturalium libro [illegible] capitulo primo. Post sensum et [illegible] est imagi-
natio cuius organum est posterior ventriculus anterioris partis cerebri [illegible]
tunc illud quod sibi traditur a sensu communi retinet [illegible] corporis [illegible]
[illegible] tamen a sensibus exterioribus [illegible] non tamen [illegible] ut et avicenna
sexto naturalium libro [illegible] capitulo primo [illegible] sensui communi et [illegible] et
[illegible] quo modo [illegible] ymaginativa est [illegible] cogitativa cuius organum est in in-
feriori parte ventriculi medii [illegible]
in ymaginatione ut vult avicenna libro eodem capitulo [illegible] possum
cogitare vel cognoscere solem videm vel montem aureum licet non
viderim ea coniuncta tamen speciem solis et videns habeo seorsum in imagi-
natione [illegible] est [illegible] compositiva de qua [illegible] est primo in [illegible]

[illegible]

Post cogitativam est estimativa cuius organum est in superiori parte ventriculi me-
dii. Officium eius est apprehendere intentiones non sensatas que sunt [illegible] singu-
laribus que non ceciderunt sub apprehensione alicuius sensus exterioris. Cum apprehendit easdem sub
intentionibus sensatis que sunt ceciderunt sub aliquo sensu exteriori. Per hanc virtutem
apprehendit ovis inimicitiam lupi videndo lupum licet non apprehenderit illam
inimicitiam per sensum particularem et ideo videndo lupum eum estimat esse inimicum
et hec vis Avicenna vocat [illegible] et hoc cum eis [illegible] apprehen-
dunt alie intentiones sensate quas [illegible] natum est apprehendere licet non
apprehendat puer in [illegible] aliquod [illegible] videndo et estimans [illegible]
mel et dulce licet eum non audiat nec per sensum. Ultimo est vis memo-
rativa cuius organum est ventriculus posterior [illegible] cerebri. Officium eius est [illegible]
ea que apprehensa sunt per estimationem unde [illegible] estimativam [illegible]
imaginationis ad sensum communem. Sicut enim illa quibus apprehendit que sibi redeunt
a sensibilibus particularibus et ideo non retinet [illegible] [illegible]
vel [illegible] est in actu sentiendi ymaginatio autem retinet et conservat
[illegible] memorativa retinet et conservat ea que in estimativa non re-
manet nisi quamdiu est in actu apprehendendi et hoc dicit Avicenna [illegible]
[illegible] corporis [illegible] evidens quod cognitio distinctiva intellec-
[illegible] **Dubium** [illegible]
de somno et vigilia [illegible] quod [illegible] omnes [illegible] radicantur in corde [illegible]
[illegible] in corde [illegible] omnes [illegible] radicantur in corde et [illegible]
[illegible] a corde et per organa [illegible] sensum
[illegible] sunt [illegible] in cerebro [illegible] de hoc sunt multe opiniones [illegible]
[illegible] **Dubium** [illegible] omnes sensus sunt a corde radicaliter [illegible]
[illegible] formaliter et [illegible] subiective sunt in organis [illegible]
[illegible] cerebri [illegible] contendit de [illegible] habere
[illegible] de tactu et [illegible]
organum [illegible] **De cognitione intellectiva** [illegible] a sensu [illegible]
[illegible] [illegible] Dorotheam [illegible] non [illegible]
[illegible] nam [illegible] ponit [illegible]
cognoscere [illegible] cognoscat ad quod instituta sunt [illegible] a natura [illegible]
et illa apprehendit [illegible] sensum [illegible]
de coloribus ab [illegible] color [illegible] vel forte non [illegible]
[illegible] color est [illegible] vel forte [illegible]
[illegible] volem [illegible] de sensibilibus [illegible]
[illegible] [illegible] vel de sensibilibus [illegible] sensibilia
[illegible] [illegible] illa sensibilia
[illegible] [illegible] [illegible]
sunt [illegible] non sunt apprehensa
non [illegible] et [illegible] non [illegible] vel [illegible]
sensibilium [illegible] cognoscit vel [illegible] intentiones non sensatas
[illegible] in [illegible] sensibilium [illegible] aliquod [illegible] **Notandum**
et [illegible] [illegible] nullo actu [illegible] cognoscat
[illegible] [illegible] cognitio [illegible] [illegible] vel [illegible] et [illegible]
quod [illegible] cognitio [illegible] vel [illegible] et [illegible] non
vel [illegible] notitia [illegible] de [illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] de [illegible] vel [illegible]
et per illa **prima conclusio** quod ad [illegible] notitiam [illegible]
[illegible] notitia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cognitio [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] que fantasia [illegible] quod [illegible]
[illegible] fantasia [illegible] [illegible] intellectum agentem
[illegible] forma ab intellectu possibilem
possibilem [illegible] ideo [illegible] forma [illegible] possibilem
[illegible] forma [illegible]

[illegible]

et sic intelligit terminos incomplexos. **Secunda conclusio** est ad videndum de pri-
mis notitiis complexis: non est notitia cognitio extrema seu experimen-
talis sicut est in libro et secundum nos ut cognoscendum principiis assen-
tiatur [illegible] prima post conclusionem declaratur per hanc ipse intellectus [illegible]
proposito terminos simplices per virtute [illegible] ipsos componendo [illegible] dividendo ita
[illegible] tales qui sunt principiorum terminos cognoscunt et hinc naturali intel-
lectus est prima cognoscendi terminos cognoscentis prima [illegible] et ideo
cognitio [illegible] vel experimentalis non est simpliciter notitia [illegible] cognitio
de principiis. Secunda [illegible] declaratur sic quia tales [illegible] qui possunt
cognosci quod veri sunt [illegible] cognitio [illegible] et [illegible] et
[illegible] et [illegible] cognoscendi terminos talis principii in suis [illegible] in
[illegible] quod sic sensus [illegible] hanc totalitatem et [illegible] maior-
[illegible] et [illegible] intellectus assentit [illegible] primo de toto et maius
[illegible] cognitio experimentalis [illegible] ad cogno-
scendum illud quod est primum [illegible] et [illegible] de quo [illegible] cogni-
[illegible] cognitio [illegible] cognitione [illegible] apprehendunt et que cognition
[illegible] in [illegible] proposito. **Notandum tamen** ad maiorem declarationem
[illegible] cognitio experimentalis seu frequens [illegible] notitia [illegible] ap-
prehensio [illegible] est ita notitia [illegible] impossibile est ab intellectu [illegible]
apprehendi [illegible] principii vel [illegible] quod ita [illegible] est de con-
[illegible] Autem ad cognitionem principii qui [illegible]
[illegible] experimentalis ut [illegible] assentiat primo [illegible] super [illegible] cognoscit
est simpliciter notitia [illegible] sed in [illegible] distinctio [illegible] non
[illegible] vel [illegible] in re [illegible] apprehendantur [illegible] et intellectus
componat vel dividat [illegible] virtute assentiet [illegible] propter [illegible]
terminorum in re [illegible] adheret primo [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] sensum apprehensionem [illegible] apprehensionem [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] non [illegible] ad veritatem
[illegible] non [illegible]
[illegible] et ita [illegible] **Tertia**
conclusio ad videndum notitiam [illegible] de conclusione [illegible] notitia terminorum notitia
[illegible] cognitio [illegible] seu experimentalis ista declaratur [illegible] prima et [illegible] probatio
[illegible] in intellectu [illegible] aliquo [illegible]
ut albedo [illegible] vel in [illegible]
[illegible] ut aliquo [illegible] **Quarta conclusio** [illegible] ista ad videndum de
conclusione notitia [illegible] cognitio [illegible] et experimentalis non [illegible] est notitia
[illegible] cognitio experimentalis [illegible] frequenti [illegible]
[illegible] videtur [illegible] in terminis [illegible]
[illegible] intellectus assentiat [illegible] frequenti cognitio
[illegible] et cognoscat illud [illegible] assentit [illegible] esse [illegible]
principium cognoscit illud esse verum [illegible]
[illegible] quod [illegible] de [illegible] videtur
[illegible] admirates [illegible]
[illegible] philosophiam et [illegible]

[illegible]

Et dicitur quia admiracio [illegible] quod cognitio experimentalis [illegible] admiratio [illegible]

[illegible]

ad alia [illegible]

[illegible]

ad 2m [illegible]

[illegible]

ad 3m dm [illegible]

[illegible]

ad quem [illegible]

[illegible]

ad 4um [illegible]

[illegible] **ad**

ultimum autem [illegible]

[illegible]

[illegible]

ipsum in ut est sub parte a et in tota visione continuus continua magis propter
[illegible] immutabilitatem a sed prout in mente propria quod scilicet quia per totalem [illegible]
sic est de ipsis [illegible] [illegible] rem [illegible] quod ipsa agitabilis est et
propter eam agitabilitatem aliter dico quod a sensibilis non est expectanda
simpliciter veritas tamquam a sua parte [illegible] a cognitione [illegible] tamquam
ab occasione [illegible] simpliciter [illegible] et immutabilitas quod [illegible] cognitio
incipit a sensu [illegible] ab eo non habeat totalem certitudinem aliter dicitur quod
augustinus loquitur de quadam cognitione superiori in omnibus vel [illegible] actibus in
ambobus solum in parte [illegible] et ad ista non attingit cognitio [illegible]

Utrum verum sit quod expertus non habens artem certius operetur artifice non experto

[illegible] quod non omnia sunt prudentia est [illegible] cognitiva circa agibilia ita ars circa fac-
tibilia ex [illegible] sed nulla [illegible] agit circa agibilia quam prudens quod [illegible] circa
factibilia quam artifex **Preterea** agens per cognitionem quanto certius cognoscit
tanto certius operatur sed artifex certius cognoscit quam expertus vel ex [illegible] quod
cognoscit [illegible] et [illegible] quod expertus [illegible] **Preterea** quam [illegible]
[illegible] [illegible] certius cognoscit illud sed artifex perfectius scit [illegible]
est sanare quam expertus ergo perfectius scit sanare [illegible] quod [illegible]
[illegible] sanationis est [illegible] et per se [illegible] obiectum [illegible] aut magis scit
ab artifice quam ab artifice [illegible] ergo **Contra** [illegible] Respondeo [illegible]
[illegible] quod expertus certius operatur artifice inexperto [illegible] est [illegible]
[illegible] quod cognitio [illegible] est per se singularis circa quod per se est operatio
[illegible] artifex [illegible] ergo [illegible] perfectius cognoscit operabile quam artifex [illegible]
[illegible] operatur et [illegible] est [illegible] aut [illegible] in [illegible] sine experimento [illegible]
habeat [illegible] et [illegible] cognoscat hoc aut ignoret sine [illegible] quod in [illegible]
[illegible] **Ad arta** ad primum [illegible] quod in [illegible] est [illegible] sicut prudentia
[illegible] cognitiva circa agibilia ita ars circa factibilia [illegible] est [illegible] in alio
quod prudentia non [illegible] in nobis [illegible] artibus [illegible] ideo [illegible] prudens [illegible] fuit
expertus [illegible] aut non [illegible] per experimentum [illegible] per doctrinam sine experimento [illegible]
et ideo [illegible] habere artem quam non est expertus [illegible] cognoscit [illegible]
bile in se quam expertus et ideo melius operabitur quam expertus **Contra hoc** [illegible]
[illegible] quod ars [illegible] experimento non [illegible] per doctrinam sine experimento
Respondeo [illegible] non est [illegible] sic [illegible] est verum quod ex experimento [illegible]
ars [illegible] non [illegible] aliter [illegible] quod experimentum [illegible] [illegible] per cogni-
tione experimentali adhibito opere exteriori alio non adhibito opere exteriori [illegible]
tationi [illegible] quod ars [illegible] experimento [illegible] non [illegible] de [illegible]
na [illegible] actus prudentie [illegible] debeat esse prudens [illegible] in [illegible]
Ad secundum de agente per cognitionem dicendum quod [illegible] artifex certius
cognosceret [illegible] circa quod est operatio per se quam expertus quod [illegible] quod artifex
certius cognoscat [illegible] expertus aut certius [illegible] circa quod est operatio per se **Con**
[illegible] quod artifex non cognoscat [illegible] quod est [illegible] multos
non [illegible] expertus [illegible] cognoscit operabile et tunc [illegible] **Ad tertio**
[illegible] de cognitione [illegible] per se [illegible] et cognoscit forte [illegible]
artifex [illegible] ad formam [illegible] non [illegible]
[illegible] hoc solo est artifex perfectus [illegible] perfectum in [illegible]
[illegible] non applicando ad particulare contingit [illegible] in [illegible]
in [illegible] potest [illegible] est [illegible] esse perfectum [illegible] non per se [illegible]

[illegible] circa quod est operatio [illegible] aut [illegible] per se [illegible]
[illegible] cognoscat [illegible] [illegible] particularis per se [illegible]
artifex [illegible] artifex non [illegible] ita cognoscat [illegible] tamen [illegible]
non [illegible] sit artificem ita per se et [illegible] cognoscere [illegible] sicut
[illegible] applicet cognitionem [illegible] ad ipsum [illegible]
[illegible] ad illa [illegible] applicationem
[illegible] cognoscendi [illegible] [illegible] aut [illegible] quae [illegible] cognosci [illegible] applicatio
[illegible] ad alia. Aliter dicitur [illegible] quod est operatio per se sicut
[illegible] [illegible] actionem [illegible] aliter [illegible]
[illegible] laborantem in hoc loco et hoc tempore [illegible]
[illegible] laborantem in alio loco et alio tempore [illegible]
[illegible] [illegible] et cognitionem [illegible] ad
aut cognosceret [illegible] cognoscere artificem ut artifex est
[illegible] ad annexa [illegible] cognoscere [illegible] applicet non [illegible] cognosceret
[illegible] cognoscere per se [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

[illegible]

contra [illegible]

[illegible]

practica [illegible]

[illegible]

primum [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

[illegible] ad [illegible] operatio actualis

[illegible] actus et operationes sunt circa

[illegible]

circa singularia consequentur est falsum ergo et aliis consimilitas [illegible] patet quia
actus intelligendi non est circa singulare sed circa universale per se. Item est secundo
de anima singulare dum sentitur universale dum intelligitur. Probatio quod est actus
intelligendi est idem actus [illegible] et sentire ergo [illegible] actus **Preterea**
dicitur ergo singularia [illegible] per se obiectum motus et operationis et falsum passionis quia [illegible]
ergo et [illegible] patet sed quod quia sit falsum probo quia tunc tales passiones enim
per se inerunt similiter non poterunt demonstrari de subiecto in aliqua scientia cum singulare non
sit per se obiectum alicuius actus vel scientie nam singularia relinquenda sunt ab arte secundum
[illegible] **Preterea** sed sic ergo et [illegible] distinctionem obiectorum sequitur in aliis [illegible]
potentie quia est falsum quia eodem [illegible] videmus hic album et illud probatio quod
sicut ex unitate per se obiecti vel diversitate est unitas vel diversitas actus
ita ex unitate vel diversitate actus est unitas vel diversitas potentie ergo
si singulare esset per se obiectum actus sequitur quod actus esset alius circa singulare hic et id et per
quod alia potentia [illegible] ergo est alius et alius actus quo video hoc album et
illud [illegible] alia et alia potentia **Preterea** [illegible] [illegible] per se [illegible]
per se est homo ergo homo per se [illegible] sed hoc non est per se singulare ergo non
omnis actus sunt per se circa singularia **Preterea** sed [illegible] circa hoc singulare [illegible] circa
singulare abstractum ab hoc et ab illo [illegible] ergo circa circa hoc quod non circa illud
quia potentia [illegible] ita erit circa hoc [illegible] quod non circa illud quod est absurdum
[illegible] ergo circa universale quia abstractum ab hoc et ab illo est universale
Contra [illegible] [illegible] [illegible] est actus vel operatio una transiens in [illegible]
[illegible] sicut edificatio alia est immanens in agente sicut intelligere et
velle de quo [illegible] est amplius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] de actibus transeuntibus et hic [illegible] quod [illegible] est in rebus
et habet esse extra non [illegible] quod [illegible] ab intellectu et habet esse cognitum ita quod duo
[illegible] in [illegible] [illegible] ergo dico quod [illegible] non est intelligenda de actu immanente
[illegible] de transeunte [illegible] in [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] nullum singulare [illegible]
sit in subiecto [illegible] [illegible] sed actus transiens est [illegible] per se [illegible] et [illegible] in aliquo [illegible]
in subiecto [illegible] actus ergo [illegible] in quo [illegible] est [illegible] aliquod singulare et non universale sed
illud est obiectum vel subiectum circa quod ergo [illegible] **Contra** [illegible] actio est in agente
ut in subiecto sed obiectum actus non est agens ergo actus non [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] actio [illegible] et actio actus [illegible] est [illegible] in agente
[illegible] [illegible] aliud [illegible] [illegible] quedam agentis ad passum [illegible] ad [illegible]
[illegible] actio est [illegible] motus vel forma [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] est in passo [illegible] et motus in mobili ex 3° physicorum [illegible] de 2a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] consistunt in rebus est et non [illegible] quod [illegible] ab intellectu
quia actus [illegible] et [illegible] [illegible] ab intellectu [illegible] obiectum universale vel [illegible]
[illegible] [illegible] sit actus ille [illegible] per se obiectum nam actus immanens [illegible]
sit in agente sicut in subiecto et non in obiecto sicut intellectio [illegible]
[illegible] et non in [illegible] et ideo talis actus est immanens [illegible] in subiecto
[illegible] sicut patet de intelligere [illegible] obiectum circa quod est sit per se universale [illegible]

Ad primum [illegible] [illegible] de actu immanente de quo non [illegible] **Ad 2m**
[illegible] tamen ab hoc [illegible] et ab
[illegible] quod [illegible] [illegible] est in aliqua [illegible] et [illegible] [illegible] demonstrabilis de aliquo
subiecto quod in aliqua scientia [illegible] est subiectum [illegible] [illegible] probatio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nam [illegible] illis [illegible] [illegible] [illegible] actus [illegible] et in [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] est circa obiectum universale et non singulare **Ad tertium**
[illegible] ad [illegible] dico quod non est [illegible] unitate vel diversitate
obiecti vel actus [illegible] unitas vel diversitas potentie sed ex unitate
vel ex diversitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible]
[illegible] [illegible] formalis est [illegible] [illegible] formalis [illegible] [illegible]
[illegible] et potentia cognitiva [illegible] obiectorum [illegible] [illegible]

… [illegible] … unitas et communis non [illegible] sentire [illegible]

Contra [illegible] nam sequuntur tria inconvenientia primum quod si sit quod

aliquid [illegible] unitas esset per se obiectum [illegible] quod obiectum [illegible]

[illegible] quod est per se unitas falsitas [illegible] non distinguet

[illegible] et intellectus [illegible] obiecta [illegible] formales quod [illegible]

potentia esset [illegible] obiectum [illegible] secundum quod si sic unitas precederet

[illegible] actum intellectus quod est contra [illegible] qui vult et dicit

quod intellectus causat unitatem in rebus [illegible] quod [illegible] intellectus obiectum est

[illegible] posterius [illegible] precedit actum intellectus [illegible] obiectum [illegible]

sensus precedit actum sensus [illegible] precedit actum intellectus [illegible] unitas [illegible]

unitatem [illegible] intellectus [illegible] unitas [illegible] cognoscere

quod unitas precedit actum intellectus [illegible] forma [illegible]

[illegible] sensus [illegible] obiectum [illegible] cognoscere quod est evidens [illegible]

[illegible] illam ponere illud per se obiectum cognoscere [illegible] solus [illegible]

[illegible] sensus [illegible] cognoscit [illegible] **Videos** [illegible] in [illegible]

[illegible] unitatem realem [illegible] unitate

[illegible] unitatem [illegible] in actu [illegible] unitate [illegible] a qua [illegible] ad

[illegible] unitate [illegible] intellectus [illegible]

[illegible] abstractum [illegible] unitas [illegible]

[illegible] intellectus [illegible] conveniunt [illegible]

[illegible] alia [illegible] ista inconvenientia

[illegible] unitas

[illegible] realis non [illegible] fundare [illegible]

unitas [illegible] unitas [illegible] esse

reale precedens actum intellectus [illegible] abstrahentem et

[illegible] vel de [illegible] unitatem

[illegible] et multis [illegible] **Secundum** [illegible] ad inconvenientias

[illegible] unitatem [illegible] non est [illegible]

[illegible] unitas [illegible] unitatem [illegible] unitate [illegible]

[illegible] in actu [illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] unitas [illegible] unitate [illegible]

aptum natum [illegible] actum [illegible] non est [illegible]

[illegible] non est [illegible]

[illegible] reale [illegible] aptum natum

[illegible] **Ad primum** dico [illegible] aptitudine [illegible]

[illegible] aptitudine [illegible] aptitudo non sufficit ad [illegible] actu [illegible] ad

intellectum **Patet** [illegible] unum reale non est [illegible] unitas nec

[illegible] ideo [illegible] unitas [illegible]

[illegible] non [illegible]

[illegible] non [illegible] unitatem [illegible] unitatem in

Nondum [illegible] una [illegible]

[illegible] non est [illegible] ad [illegible]

[illegible] ad [illegible] unitatem sibi

[illegible] unitas

[illegible] unum [illegible] **Ad quintum**

[illegible] unitate [illegible] unitate [illegible]

principale quod est actum cognitum ... quod accipit duos ... ex quibus ... sicut ... alii dicunt quod actu ... in ... semper ... quod ... supponit pro ... et sic ... magis pro **cont[inuo]** ... supponit in ... quo ... vel ... homo ... nego ... non posset ... in ... quod ... et ... modo non ... supponit in ... in premissa. Alii dicunt quod ... non ... non ... [illegible]

... alioquin posset ... ad ... ad ... non ... ad ... in ... et ... non ... non ... fallacia ... non ... in ... in ... **Ad ultimum** dico quod ... et ... in ... et ... et ... et ... non ... in ... non ... [illegible] ... alias

Utrum obiectum per se scientie sit aliquod sub ratione singularitatis ita quod singularitas sit formalis ratio

obiectiva ... **Preterea** ... non ... obiectiva ... singularitati ... non ... **Preterea** ... **Preterea** ... **Preterea** ... **Preterea** ... formalis ratio obiectiva vel ... ab hac vel ab illa ... [illegible]

Singularitas non sentitur. Secundo non illa singularitas est quo movet [illegible] dico et dico quod [illegible] non est obiectum [illegible] ipsius [illegible]

Secundo obiectum [illegible] ipsius [illegible] est aliquod reale [illegible] unitate [illegible] in [illegible] ut [illegible] unum [illegible] **Nonum** [illegible]

[illegible] singularitas que [illegible] ad [illegible] et ut

[illegible] ipsam [illegible] et in illo [illegible] quo [illegible]

[illegible] illam [illegible] et unitatem realem [illegible] unitate [illegible]

[illegible] ipsa [illegible] formalis [illegible] obiectiva [illegible]

[illegible] quod [illegible] dicetur quod [illegible] singularitas [illegible]

[illegible] ad obiectum [illegible] non [illegible] formalis [illegible] obiecti [illegible]

quo [illegible] individualis non [illegible]

ratio agendi [illegible] non [illegible] singularitate obiectum [illegible] ipsa [illegible]

agendi in [illegible] non [illegible] singularitate [illegible] color non [illegible]

[illegible] non [illegible] formalis ipsius obiecti [illegible]

[illegible] ad dicta. **Ad primum** [illegible] cognoscens [illegible] ut

[illegible] cognoscitiva ad actum [illegible] de anima [illegible]

ratio formalis obiecti [illegible] obiecta dico quod [illegible]

Ad confirmationem de [illegible] et [illegible]

[illegible] obiectum [illegible] obiectum [illegible] non

[illegible] non [illegible] agens [illegible]

[illegible] actum [illegible] unitatem [illegible] causat [illegible]

[illegible] illam [illegible] dicitur [illegible]

[illegible] non est [illegible] obiectum [illegible] obiectum [illegible]

[illegible] actum apparet [illegible]

[illegible] est ita et [illegible] pono [illegible]

[illegible] obiecta [illegible] obiecta [illegible]

[illegible] subordinate [illegible] et sunt [illegible]

[illegible] potentie [illegible] subordinate et sunt [illegible]

obiectum [illegible] sunt subordinate [illegible] una cognitiva [illegible]

[illegible] ambe sunt cognitive [illegible] obiecta [illegible]

[illegible] sunt subordinate [illegible] pono [illegible] potentia

subordinata [illegible] et [illegible] quod [illegible] sunt in

[illegible] et sensus [illegible] et [illegible]

[illegible] obiectum [illegible] subordinate [illegible] nam [illegible]

[illegible] de potentiis [illegible] obiectum [illegible] sunt [illegible] obiectum

cognitiva est [illegible] appetitiva [illegible] obiectum [illegible]

[illegible] ut in quadrangulo [illegible] obiecti [illegible] sunt

[illegible] **Ad quartum** [illegible] sunt

[illegible] et voluntas de quo [illegible] cognitive [illegible]

[illegible] potentie subordinate et [illegible] ambe cognitive [illegible] non [illegible]

potentie subordinate et [illegible] ambe cognitive [illegible] cognoscere ab [illegible] et [illegible]

obiectum [illegible] actualiter [illegible] potentia de

[illegible] **Ad unum** de [illegible] potentia

mali [illegible] non [illegible] ubi [illegible]

[illegible] ita et [illegible] potentia [illegible] obiecto

[illegible] ita et potentia [illegible] potentia [illegible]

actus est et [illegible] non [illegible]

illam [illegible] potentia [illegible]

[illegible] obiectum potentie et actus [illegible]

Et sic obiectum 2m aquam vim 2m quam mp[illegible] illam potenciam cogno
scere actu obiectum illud quod est absurdum. Cum sic quod potencia
cognitiua cognoscit obiectum sub illa ratione qua distinguit ipsum ab
omni alio quod non est ipsum ista veritas. Ex isto patet visus actu videns ob
iectum non distinguit ipsum ab omni alio quod non est unum veritate
maiori et minori ergo non cognoscit ipsum sub ratione maioris vel minoris ergo
sub aliqua alia illa est veritas ... maiori veritate maiori
[illegible] in medio [illegible] et sic alia et alius
visu [illegible] non distinguit [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] duo saxa sit in eodem loco
[illegible] et [illegible] distinguit inter illa sed indicaret
unum corpus [illegible] sentire [illegible] una [illegible] ad probandum illam veritatem
[illegible] ergo negamus [illegible] de potencia [illegible]
Et sic et primo [illegible] negamus [illegible] de actu [illegible]
[illegible] et [illegible] veritatem [illegible]
[illegible]

Q. V. Ad metaphysicum [illegible] talis per se pertineat cognoscere omnes quiditates rerum in particulari

Et videtur quod sic. Nam 2m philosophum [illegible] nulla
[illegible] omnes quiditates [illegible] quiditates [illegible] cogno
[illegible] **Preterea** cognoscere [illegible]
est imperfecta [illegible] et indistincta ergo si [illegible] non cognoscit
[illegible] in particulari [illegible] imperfecte [illegible] et
[illegible] **Preterea** a simili sic
[illegible] in potenciis ordinatis [illegible] in habitibus ergo sic est in potencia
[illegible] superior [illegible] omnia [illegible] apprehendit [illegible] est inferior ergo
[illegible] cognoscit [illegible] in habitibus inferioribus
[illegible] ergo et [illegible] **Contra**
[illegible] quod est absurdum [illegible] omnes alie scientie [illegible]
[illegible] duo modi
quiditatem 2m quod quiditas est et 2m quod [illegible] quiditas [illegible]
[illegible] **Ad quartum primo** quiditas [illegible] ad alias
[illegible] et [illegible]
[illegible] absque [illegible]
non dependet a suo [illegible]
[illegible] quiditas [illegible] ad cognoscendum
quod illa non abstrahit a motu [illegible] in materia quod illa non abstrahit
a quanto ergo [illegible] in [illegible] **Preterea** [illegible] quiditas [illegible]
non considerat a [illegible] ergo ab aliquo alio quod est [illegible]
illa [illegible] est subalterna [illegible]
in [illegible] illa considerat in particulari habebit subiectum sub subiecto
quod est [illegible] scientie subalterne **Preterea** [illegible] ergo
[illegible] et [illegible] sic ad eandem scientiam non pertinebunt quod est

Illud quia [illegible] scientie est considerare [illegible] singularem et binarium
singularem et specialem etc. quia p(ri)ma quia h(abe)t q(uan)titas est inferior ad qua(n)-
titatem in g(ene)re. **Recta** p(ri)ma cognitio de etc. p(er)tinet ad n(ost)ram [illegible]
quia est p(ri)mus scientie s(ed) p(ri)ma cognitio de etc. cognoscit quantitas
ergo etc. [illegible] illud q(uo)d est de etc. omnis in sensibile cognosci
de etc. p(ri)ma cognitio | [illegible] est quantitas [illegible] que [illegible] p(re)dicam(en)t(is)
[illegible] [illegible] mere [illegible] ultimo [illegible] cum [illegible] [illegible] est
[illegible] non est [illegible] [illegible] ibi [illegible] quodcumque est [illegible] s(ed) [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] abilis [illegible] est de [illegible] formas que
[illegible] [illegible] | Alius modus [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
quantitas [illegible] et [illegible] prior [illegible] accidentibus accidentia [illegible] [illegible] [illegible]
sunt prora [illegible] [illegible] ergo quantitas [illegible] et [illegible]
et [illegible] ad [illegible] accidentia p(er)tinent ad [illegible] [illegible] [illegible] mobile
vel [illegible] que sunt accidentia [illegible] ut [illegible] [illegible] sub aliquo
accidente [illegible] p(er)tinet ad aliam scientiam quia [illegible] est prior [illegible]
[illegible] sunt illis accidentibus que sunt accidentia [illegible] ambo est [illegible]
[illegible] in hoc [illegible] alie scientie. Non considerant quantitatem [illegible]
[illegible] in [illegible] accidentia sibi s(ed) [illegible] [illegible] primus modus [illegible]
[illegible] considerat quantitatem et hanc quantitatem [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] modus [illegible] [illegible] considerat quantitatem et hanc [illegible] **Cont**
[illegible] est quantitas est s(ed) [illegible] [illegible] [illegible] accidentia [illegible] considerat
illud in quo [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] ergo omnes alie scientie considerant
de ente [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible]
est [illegible] quantitas [illegible] [illegible] | [illegible] ergo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de ente et uno | [illegible] ergo [illegible]
[illegible] de corpore mobili [illegible] mobile est [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] formalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de ente [illegible] de quo alias [illegible] in [illegible] libri [illegible] [illegible]
[illegible] **Confirmatur** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est et [illegible] [illegible] s(ed) [illegible] [illegible] non s(ed) [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] vel est [illegible] vel in [illegible] s(ed) [illegible] [illegible] **Cont**
est in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible]
illud in quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] ergo [illegible]
alie scientie [illegible] scientie [illegible] subalterne [illegible] est [illegible] [illegible]
ergo et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla passio remanet [illegible] alia
in aliis scientiis [illegible] sola [illegible] [illegible] [illegible] et primas passiones [illegible]
aut accidentia [illegible] et [illegible] nulla alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
s(ed) illam [illegible] [illegible] in alia s(ed) [illegible] [illegible] [illegible] passio vel
passio est [illegible] in inferior scientia [illegible] [illegible] prior passio [illegible] et subalternate
[illegible] aliud s(ed) [illegible] est [illegible] scientie subalternantis et subalternate
[illegible] omnes alie scientie sunt subalternate [illegible] scientie | [illegible] ergo [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] quantitates [illegible]
s(ed) in [illegible] [illegible] [illegible] ente et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ut [illegible] [illegible] in [illegible] est in [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] s(ed) ut [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Ad primum** [illegible] [illegible] [illegible]

non est prior omni accidente sed solum quantitas sicut non autem qualitas
quantitatis vel qualitatis prima si sit sed prius de tempore. Contra
ad hoc stat tamen quod quantitas [illegible] est prior omni mobili et quantitate
quod ut sic non considerat a naturali nec a mathematico quod a metaphysico et hanc
dicitur propositum. **Ad 10** mobilitas non est formalis ratio subiectiva scientie
naturalis ut alias dixi, cum una est ratio per quam prima subiectum sub ratione
subiecti prius est naturalis passione quod in suo priori passio non est formalis
ratio cognoscendi ipsum subiectum propterea mobilitas est passio in
scientia naturali. Dicendum quod quantitas prius in illo quod apparet ipsum subiectum
sit subiectum motus illius ut sic ipsum subiectum motus consideratur in scientia naturali quod
talis quantitas ut quantitas considerabitur a physico naturali illud vero quod apparet
ipsum ut sit subiectum motus non est motus est prius naturaliter sed secundum illam
quod sit subiectum motus. **Ad 2m** non sequitur quod illa est subalternata
metaphysice. Dico quod potest reduci contra eos nam 2m eos illa alia sed subiectum
subiecto et vult quod addat differentiam accidentalem ad subiectum metaphysice nam
quantitas 2m [illegible] ad anima per animus competentia ab alia scientia
[illegible] quod una de generibus scientie subalternate quod addat differentiam accidentalem
ad formam procedit ab insufficienti ad eius evidentiam. **Nondum**
quod una generibus scientie subalternate est quod suum subiectum sit sub subiecto scientie
subalternantis. Alia quod sumat prima ubi superior sit propter quid et
a superiori accipit sua principia ad probandum conclusiones. Alia quod subiectum
addat differentiam accidentalem sicut sonus addit numero et visualis lineae. **Ad**
propositum licet naturalis et mathematica habeant subiectum sub subiecto metaphysice prima
illa considerat quantitatem in genere hec quantitatem ut per se in speciali
non tamen [illegible] addit differentiam accidentalem sed essentialem puta hanc quan-
titatem super quantitatem. **Ad 3am** dicitur quod ad causam scientiam pertinet con-
siderare superius et inferius genus et speciem 2m rationem superioris.
Sed patet in isto quod addunt prima aliter determinatur considerat de uno
et bonitatis 2m rationem unius et sic metaphysica 2m considerationem entis in genere con-
siderat de omni ente dum de superiori et inferiori potest esse alia et
alia scientia 2m aliud et aliam rationem propriam dum de speciali habet ali-
quas passiones proprias de mirabilibus de ipso non per rationem unius cum
considerando pertineret ad aliam scientiam ab [illegible] determinatis. Dicendum in
proposito. **Ad ultimum dicendum** quod prima cognitio de re vel est ultima
vel est particularis prima cognitio et ultima cognoscit illud quod primo
[illegible] in uno sicut eius et [illegible] prima notitia particularis cognoscit
primo quod sibi inest in particulari secundum suam propriam quantitatem metaphysica autem
non est propria scientia particularis de [illegible] in particulari sed prima ultima de ipso in
genere eius vel [illegible]. **Ad primum principale** de subiecto metaphysice dico quod phi-
losophus intendit quod nulla alia scientia considerat quod in genere nisi metaphysica. **Ad 2m**
quod dicitur quod cognitio in ultimo est imperfecta [illegible] de uno non potest perfectius
sit cognitio scientie in particulari ut particulare includit ultimum tamen in toto tamen
in uno particulare non includit ultimum ultimum non est imperfectio. Aliter dicitur
quod licet aliquid cognitum particulariter sit perfectior in se sumpta perfectior tamen
cognitio ultima de cognoscibili ipso est perfectior 2m [illegible] [illegible]

cognitio particularis de suo cognoscibili quia plus dat cognoscere vt magis cognoscibile quam particulare **Ad 2m** de simili de potentiis ordinatis et habitibus quia tales ordinatis dico quod non est simile de potentiis ordinatis et habitibus quia superior potentia habet maiorem virtutem et sic plurium quam sit illa cognoscere plura habitus non est ratio cognoscendi nisi [illegible] [illegible] habitus [illegible] non est virtutum illorum [illegible] [illegible] in vniversali ignorando in particulari habitum [illegible] vl non cognoscimus [illegible] inferior potentia aut superior et habet virtutem maiorem que sunt habitus inferioris potentia [illegible] et est respectu aliorum etc

Utrum magis vniversalia sint difficiliora ad cognoscendum

et videtur quod non nam innata est nobis via procedendi ex notioribus nobis et [illegible] et intendit ibi [illegible] quod notiora sunt nobis [illegible] confusa et singularia minus nota [illegible] confusa et nobis magis nota et singularia [illegible] nota vt dicitur [illegible] indeterminata sunt magis nobis nota [illegible] vniversalia sunt magis confusa et indeterminata quam singularia [illegible] nota [illegible] vniversalia sunt nobis magis nota **Preterea** illa [illegible] [illegible] quod totum [illegible] vniversalia [illegible] sensum quam singularia magis [illegible] [illegible] [illegible] vniversalia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscitur [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] cognoscitur **Preterea** [illegible] si aliquis videat a [illegible] [illegible] cognoscit [illegible] homo et [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognoscunt **Preterea** [illegible] impressionem imprimuntur in anima [illegible] primo [illegible] cognoscunt et sunt magis nota [illegible] vniversalia magis cognoscuntur et sunt magis [illegible] et magis [illegible] quod [illegible] magis nota [illegible] magis [illegible] [illegible] ad entitatem ita ad cognoscibilitatem [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis vt [illegible] [illegible] magis nota **Contra** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vt [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et extensionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad plures [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] de pluribus [illegible] de pluribus [illegible] [illegible] et de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible] nota [illegible] [illegible] in [illegible] et de [illegible] nobis [illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nota [illegible] nobis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] notiora in [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] sunt notiora

Notandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nobis [illegible] [illegible] notiora vel in [illegible] aut magis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] 2m [illegible] cognitio [illegible] cognitio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitio in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] cognitio in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cognitio vel [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

118

... magis ad simplex simpliciter pertinet cognitionem quam in genere. Sit ista **Secunda conclusio** [illegible] ... notius nobis quam [illegible] ... quod est notius in cognitione [illegible] ... cognitio [illegible] ... non apparet ad [illegible] ... ad cognitionem in genere [illegible] ...

... sit ista **Conclusio tertia** [illegible] ... notius cognitione confusa quod sensus [illegible] ... sensus [illegible] cognitione confusa [illegible] ... [illegible] ... sit ista

Conclusio quarta [illegible] ... [illegible] ... sit ista **Quinta conclusio** [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

... sit ista **Sexta conclusio** [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

... sit ista **Septima conclusio** magis [illegible] ... [illegible] ... **Undecimo** [illegible] ... [illegible] ...

... sit ista **Octava conclusio** diffinitio est nobis magis nota cognitione [illegible] ... [illegible] ...

Contra [illegible] ... [illegible] ...

Ad quartam [illegible] ... **Ad ultimam** [illegible] ... [illegible] ...

[illegible]

[illegible]

Utrum metaphysica sit scientia practica vel speculativa

[illegible] Preterea [illegible]

[illegible] Preterea [illegible]

[illegible] Preterea [illegible]

[illegible] Inde [illegible]

[illegible] Praxis [illegible]

[illegible] Sed contra [illegible]

[illegible] Preterea 2° [illegible]

[illegible] Preterea [illegible]

[illegible] Preterea [illegible]

[illegible]

Ad primam reducendo ea sic dicimus habitus artis et practica tunc est actus eius qui habitus intellectualis est artis quia qui talis est practicus quod est formaliter dicitur quia tamen non a scientia est species habitus sic tamen quia quilibet habitus est facultas et quedam virtus 2m arestotelis 6to ethicorum sapientiam et scientiam enumerat inter virtutes intellectuales. **Ad secundam** dico quod actus est verus sicut sic habitus diversus in principium et tamen habitus falsa quia nec loyca nec rethorica diriguntur in principium sed solum in actu intellectus vel speculationis quod hic est contrarium quia vero fallacia contingit quia virtus que practica dicitur enim virtutes intellectuales ut dictum est. **Ad 2am** dicendum quod actus est verus sicut sic habitus sit diversus in operationem quam est principium et aliquis ex a speculatione et sic habitus est falsa quia loyca non est scientia non enim dirigit nisi in actu vero quam non est vera principalis de qua loquimur. **Ad 3m** dicendum quod actus est verus sed creat per finem actum aliquem ex a speculatione et sic habitus est falsa aliter dicendum quod habitus est falsa sive quia que sit in loyca vel tamen [illegible] loyca caret ut sic vero ex actu primo per fine. **Ad 4m** dicendum quod loyca sic loyca extendatur ad actum aliquem habitus non tamen ad actum quam est principium de quo nunc loquimur et sic vero non est. **Ad quintam** reducitur assumptam actus addendo hoc sed [illegible] dicitur in dorectoz et ubi tamen quod practica quia est [illegible] falsa quod maior quia habitus est grandis ad ipsum et quod ab alie sunt [illegible] spatium contingit ad [illegible] quia que sunt dignitates quas attribuit ob sunt a [illegible] 2m [illegible] 2o [illegible] 3o [illegible]. **Ad sextam** habitus est falsa quia dicitur sic de loyca utente tamen loyca caret presupponit obiectum sive pro [illegible] in hiis [illegible] aliter [illegible] et hoc procedit ab insufficienti quia non sufficit ad scientiam practicam nisi sit directiva vel principalis illa in quo stat scientiam esse practicam ut dicitur quod de loyca non potest dici ad illam [illegible] quia infert dico quod est falsa [illegible] quia insufficit [illegible] principium [illegible] tamen quia sic [illegible] sufficit ad [illegible] practica [illegible] in [illegible] esse practicam extendatur ad [illegible] quod [illegible] stat quod **prima conclusio** quod principium sit artis aliquis ponere quam intellectus vel [illegible] est aliquis ex a speculatione et [illegible] loyca non rethorica et scientia practica valent quod [illegible] nos vias suas quia quod [illegible] non sunt [illegible] quod non [illegible] intellectum [illegible] non [illegible] ad [illegible] sunt artis [illegible] ut [illegible] non [illegible] intellectum ut artis [illegible] non dicuntur principales nec ad eos extendi practica ratio [illegible] intellectum aliter artis ponere appetitive [illegible] procedit actum intellectus non est principalis nec [illegible] actum et loyca practica non principio est aliquo moderativa [illegible] actuum et [illegible] artis [illegible] intellectum moderativa ut per [illegible] sunt moderati [illegible] conclusio [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] extendi habitus [illegible] non [illegible] artis voluntatis [illegible] intellectum est [illegible] artis [illegible] voluntas [illegible] possit esse [illegible] per artis [illegible]

Secunda [illegible] adequa [illegible] intellectio est actus imperata a voluntate ergo erit per se quod sit contra primam conclusionem antecedens patet quia voluntas est imperativa intellectum. Responsio dictum potest per fallaciam consequentis [illegible] enim [illegible] sequitur quod est per se est actus voluntatis elicitus vel imperatus. Sed non convertitur [illegible] quod sit per se adequa intellectio sit imperata a voluntate. Quod hoc non sequitur quod sit per se

Tercia conclusio est quod per se est actus aptus natus conformari elicite intellectionis rectae [illegible] sicut quod electio recta [illegible] requirit rectam [illegible] veritatem et si [illegible] de electione quae est actus elicitus voluntatis [illegible] cum in dicto [illegible] [illegible] ratio [illegible] de actu [illegible] [illegible] [illegible] actum suo ita de [illegible] [illegible] aliarum potentiarum [illegible] et [illegible] recte [illegible] [illegible] quod per se conformari elicite [illegible] esse rectus [illegible] actum [illegible] per se [illegible] actus imperatus [illegible] a voluntate non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectum [illegible] per se [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] natus [illegible] conformari rectae [illegible] aliud actum [illegible] [illegible] voluntatem quae [illegible] [illegible] non [illegible] actus elicitus voluntatis [illegible] volitio [illegible] volitionem [illegible] [illegible] actus imperatus et ipsa non [illegible] aliud et [illegible] [illegible] [illegible] ratio [illegible] [illegible] adequa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus voluntatis posset separari ab actu aliquo [illegible] ab illo [illegible] [illegible] per se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntatis actus et non actus alterius partis [illegible] [illegible] [illegible] sola actus elicitus voluntatis [illegible] rectae

Quarta conclusio est [illegible] quod per se est actus [illegible] potest recte et non recte eliciti et [illegible] [illegible] [illegible] quod sit rectus [illegible] si non posset recte et non recte eliciti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] **Contra** ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extensio [illegible] [illegible] ad [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] vel relationem aptitudinali [illegible] conformitatem et [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] quod illud [illegible] quod electio recta requirit [illegible] rectam [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] de conformitate [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] aptitudinali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actualis [illegible] [illegible] per se actualiter [illegible] conformitas [illegible] [illegible] extensione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad actuale extensione [illegible] nulla [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extensio aptitudinalis [illegible]

Contra [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Tercius** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nata [illegible] in adequa [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adequa [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] conformitas [illegible] [illegible] aptitudinali [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]

patet. distinguendo de actibus enim [illegible] cum [illegible] 2m descriptionem
portam in primo articulo hoc. **Ad argumenta** ad primum datam [illegible] ad maiorem dico
quod 2m opinionem aliorum felicitas consistit in speculatione dei que non est propter
vitam presentem et licet metaphysica ordinet ad felicitatem [illegible] hic non est concedenda
practica quia [illegible] non extendit ad practicam. Si dicas quod etiam metaphysica or-
dinat ad amorem ultimi finis. Dico quod non ordinat ad aliquem amorem cum
sit actus charitatis voluntatis [illegible] ultimi finis non possunt
aliquam practicam sed iste amor est [illegible] dilectio naturalis vel amor naturalis [illegible]
amorem ordinat non [illegible] hoc [illegible] practica. **Ad 2m** credo quod ordi-
nare in [illegible] directivum vel regulativum est proprie practice [illegible] hoc est [illegible]
[illegible] quod metaphysica ordinat et [illegible] ordinat. Dico quod [illegible]
[illegible] et hoc non sufficit ad practicam scientiam [illegible]
practica non solum ordinat in [illegible] finis sed etiam in [illegible]. Aliter [illegible]
dirigit [illegible] in practicam quia actus aliarum scientiarum in [illegible]
dirigit non sunt aliqui [illegible] speculationem [illegible] non propter [illegible]. **Ad 3m** [illegible]
[illegible] Dico quod non est [illegible] quia licet sit [illegible] in hoc quod [illegible]
theologia supernaturalis perficit nos in esse supernaturali ita metaphysica in esse naturali
[illegible] quia theologia divina perficit nos in amore caritatis que
est actus charitatis voluntatis et propter quod non potest metaphysica aut perficit nos
in actu amoris naturalis quod non est [illegible] cum sit [illegible] actus verus et na-
turalis et non [illegible] que [illegible] quod [illegible] sit practica ista vel non.
Ad quartum dico quod licet metaphysica sit finis [illegible] est
[illegible] que omnium [illegible] tamen modum considerandi non est [illegible] sed [illegible]
sed speculativa [illegible] in modo considerandi abstrahit ab [illegible] sed solum ad
subiectum.

Utrum speculativa scientia sit nobilior practica

Videtur quod non [illegible] finis nobilior illa scientia est nobilior sed
finis practice est bonum opus finis speculative [illegible] nobilius est [illegible]
[illegible] practica est nobilior speculativa. **Preterea** scientia ordinativa alterius
est nobilior ordinata sed scientia [illegible] practica ordinat speculativam ut
[illegible] **Con** [illegible]
[illegible] **Respondeo** 2m [illegible] practica est aliqua speculativa no-
bilior et ideo speculativa est simpliciter [illegible] nobilior practica [illegible]
[illegible] speculativa [illegible] speculandi [illegible] 2m est nobilior [illegible]
[illegible] aliud est nobilius [illegible] nobilissimo [illegible]
[illegible] scientia nobilissima [illegible]
[illegible] nos [illegible] nobilissima [illegible] speculativa [illegible] nobilior
[illegible] practica [illegible] speculativam in nobilitate [illegible] dico
[illegible] theologiam [illegible] quod sit practica **Con** theologia supernaturalis
est nobilior metaphysica et tamen [illegible] practica ut suppono tamquam [illegible]
[illegible] dico quod metaphysica est nobilior [illegible] aliis scientiis [illegible]
[illegible] de talibus enim loquitur. **Ad argumenta** ad primum [illegible]
[illegible] non est [illegible] practice [illegible] bonum opus nobilius
est bonum speculativum [illegible] bonum opus [illegible] practica est ut bonum
[illegible] non [illegible] 2m [illegible] et illud non bonum [illegible] 2m
[illegible] ordinat ad magis bonum [illegible] sed ut speculativum [illegible]
[illegible] et [illegible] in speculatione [illegible] speculatio est summum bonum

nexum qz e felicitas 2m arz ... ad 2m nego minorem

ad probationem dico quod aliud est ordinare scientiam in se aliud quod

eam lege debeat vel docere vel audire debet quod ordinat non scientiam

Sz quibus audiat et doceat ipsam pro ut competit ad principem 2m non Vn

aliud est ordinare ipsam ... et quibus dz lege et legere quod fuit similiter

Aliud est ordinare ipsam scientiam in se quod facit pertinet non similis ...

in quod ... ordinante ... non fine sz in aliquo ... et

2m quod modo proposito ... non ...

ecca secundum librum metheorum. Et primo utrum prima principia complexa sint de quibus dicto ... et de

ipsa magis ... Sunt nobis naturaliter cognita et ... non de

quantitate primo methe ... primo super illud nullus ignorat locum ... in

... quod ... prima principia sunt nobis naturaliter cognita in quolibet ... cuiuslibet ...

... prima principia complexa non sunt nobis cognita per inventionem nec per doctrinam que sunt na

nota ... quod non ... cognoscere ... quod ... ante ...

omnem cognitionem per doctrinam ut per inventionem cognoscitur ... notum

... principia ... doctrina ... Sz principia principiis ... **Cont**

... nota quod non sunt cognita per doctrinam neque per inventionem **videtur et**

... de anima ... quod anima ... est sicut tabula rasa in qua nihil de

pingitur ... 2m ... et ... nulla ... cognitionem ... **videtur et**

... quod notitia primorum principiorum non ... nobis a natura ...

... quod nulla cognitio ... a ... et ... non ... a na

... cognitio primorum principiorum est ... primorum

principiorum ... ... anima ...

nulla ... cognitionem ... ... non ...

... a sensu ... ab obiecto sunt non ...

et a sensu moto ... intellectus et ... intelligit ... ...

... intellectus ... apprehensionem terminorum ... ...

... principia ... et ... quod ... **Scrimus**

... assentiat ... veritati ... quod ... principium ...

Scrimus est quod notitia ... principiorum ... naturalis quod principia ...

naturaliter intellectus sunt nobis nota ... notitia ... terminorum quod ...

... **ad arca** ... terminos ... ... terminos

... quod pro tanto dicuntur nobis naturaliter nota ... veritati ... cognitio ... terminos ...

... intellectus adheret ... veritati ... cognitio principium ...

... principiorum quo ... principiis ... assentiret ...

intellectus **Con** ... quod ... omnes ... intellectus ...

... et ... complexa ... omnibus ... in omnibus ...

2m ... in omnibus ... principiorum ...

intellectus ... quod ... contemptus ... principia ... et ... de ...

quod ... ... **Dico** ... data

... negant ... ... est

intelligenda ... de principiis ... principia ... sunt ... et ...

... sunt ... et non ... de ... et ... predicit ...

quod ... et ... 2m ... non ... predicit ... magis

quod sunt ... principiorum principiorum ... nisi ...

quod aliud assentire et de ... ...

Ad 2m

principale dicitur quod cognitio prior quantum ad similia atque ipsis et non aequaliter sunt nota ex praeexistenti cognitione dicendum est quod non quae nota per doctrinam vel per inventionem dico quod omnis est quantum ad cognitionem comparationem et ista dicunt acquisitionem sic quae sit per plus nota hoc sic aut est de intellectu quod per quantitatem principiorum est unde est duorum modorum cognoscendi

Utrum difficultas cognoscendi veritatem sit ex parte intellectus nostri cognoscentis vel ex parte verum cognoscibilium

et videtur quod sit ex parte rerum Nam res sunt cognoscibiles inquantum sunt in actu ut habetur nono et decimo 2m primum nono huius ca° ultimo sed multe res sunt de se potenciales ut materia et multe motus ut tempus et motus multe indeterminate ut infinitum ergo difficultas cognoscendi res est ex parte ipsarum rerum non ex parte intellectus nostri Confirmatur per co-mentatorem hic dicentem quod difficultas intelligendi formas materiales est ex parte ipsarum formarum et non ex parte intellectus nostri praeterea dicit sicut materia sunt disposita ad susceptionem forme ita intellectus sunt dispositus se habet ad intellectionem rerum sed quando materia est sunt disposita ad susceptionem forme non est difficultas recipiendi formam ex parte materie sed ex parte sui in medio quod ad mediam quantum est de se est sunt dispositum ideo difficultas recipiendi lumine non est ex parte medii ergo si intellectus se habebit intellectus sunt dispositus ad intellectionem eius sed intellectus noster est sunt dispositus de se ad cognoscendum res cum in eo non sit in sola privatio cognitionis et non aliquid quod sit cognitioni rerum quod si sic in potentia intellectiva esset ipsa alteratio quod negat philosophus 3° de anima praeterea res per hoc dicitur quod intellectus quia quod corruptitur ab excellenti sensibili intellectus autem magis abilitatur et confortatur ab excellenti intelligibili ergo sensus est potentia organica non autem intellectus quod si intellectus non potest intelligere excellentia erit ex parte rerum Contra philosophus hic qui dicit quod difficultas vel tota difficultas non est in rebus sed in nobis quod praeterea istud naturale est secundum vnam opinionem dicitur quod rerum quae sunt materiales et immateriales dicit quod ex parte intellectus nostri est difficultas cognoscendi sed ... et non ex parte earum sed in intellectu ... difficultas ex parte rei ... cognoscibile in quantum est in actu ... quod substantie immateriales sint omnino in actu materiales vero non sunt sunt in actu ideo non sunt immateriales de se difficile cognoscuntur immateriales autem sunt de se difficultatem cognoscendis Contra hoc quod de difficultate materialium est difficultas ex parte earum ipsa ... quando illas res ad omnem intellectum ... sed quod difficultas cognoscendi non sit res ... intellectus sed ... ideo ... ad quemcumque intellectum quantum sequitur quod non est difficultas ex parte earum sed ex parte intellectus nostri cum quantum Aliter ergo est dicendum quod tota difficultas cognoscendi rerum est ex parte intellectus nostri ...

Nunc duos modos ponit difficultatis cognoscendi dubitatio quarta dicit [illegible]
Alexander quod habet quod assignando sic quod non in rebus sed in nobis [illegible] ita
huius difficultatis dicit [illegible] quod [illegible] perfecte cognosci una res
quam alia [illegible] quod difficultas [illegible] perfecte cognosc[illegible]
potest intellectus [illegible] ut 2m [illegible] ita perfecte intelligunt
res materiales sicut immateriales et una res sicut alia [illegible] 2m [illegible]
ita perfecte movent intellectum res habentes parum de entitate sicut
habentes multum [illegible] sicut [illegible] 2m [illegible] ita
perfecte [illegible] comprehensibile sicut magnum [illegible] non aeque perfecte cognoscunt
[illegible] res sicut magna [illegible] perfecte cognoscunt [illegible]
[illegible] loquendo et [illegible] parvas [illegible] cognoscibilitas [illegible]
[illegible] veri 2m quod res [illegible] et cognoscibi-
[illegible] 2m quod res [illegible] ad esse ita ad cognoscibilitatem et veritatem [illegible]

2o [illegible] **concedo** quod [illegible] difficultas cognoscendi ut [illegible] ad materialia
vel [illegible] ad immaterialia [illegible] intellectus [illegible] materialia [illegible] non sunt
[illegible] in actu aeque sicut immaterialia [illegible] non ita perfecte cognoscimus
loquendo tamen [illegible] aeque faciliter [illegible] 2m [illegible]
sicut de immaterialibus [illegible] ita faciliter movent intellectum materialia sicut [illegible]
[illegible] 2m cognoscibilitatem suam non tamen aeque [illegible] loquendo [illegible]
[illegible] de [illegible] magno et parvo [illegible] 2m [illegible]
[illegible] aeque faciliter [illegible] non sunt **ad quarta** ad [illegible]
dico quod [illegible] cognosci [illegible] ens [illegible]
[illegible] ita [illegible] cognoscimus [illegible] cognoscendo [illegible]
[illegible] ita faciliter [illegible]
[illegible] plus [illegible] **ad secundum**
dico quod [illegible] intellectus [illegible]
[illegible]
sicut [illegible]
[illegible] **ad 2m** de [illegible] intellectum et intellectum
[illegible] difficultas [illegible] non [illegible] intellectu [illegible] debilitas [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] debilitas in cognoscendo [illegible]
impedimentum [illegible] organi [illegible] debilitatem
[illegible] debilitatem [illegible]

Utrum substantiae immateriales possint cognosci 2m suas quidditates ab intellectu viatoris

[illegible] in loco [illegible]
[illegible] non [illegible] intelligere [illegible] impossibile [illegible]
[illegible] impossibile [illegible] solem [illegible] natura
[illegible] intelligibile non [illegible]
intelligibile ad [illegible] intellectum [illegible] solem [illegible] apprehensio [illegible]
[illegible] **Pro** intellectus [illegible] intelligit [illegible] immaterialia [illegible]
[illegible] maior [illegible] immaterialia [illegible] magis [illegible]
[illegible] materialis [illegible] apprehensibile [illegible] intell[illegible]
[illegible] actio intellectus agentis [illegible] ut obiectum materiale fiat [illegible] **Contra**
[illegible] ad [illegible] intellectum [illegible] et [illegible]
[illegible] veritat [illegible]

Dum volt quod intellectus possit abstrahere speciale a materiali et quiditatem substantie materialis a singularibus quia si quiditas sic abstracta adhuc remaneret aliquid materiale adhuc posset ulterius abstrahere speciale a materiali quousque tamen deveniat ad quiditatem simpliciter immaterialem et hanc cognoscit quod hanc abstrahit a singularibus **Preterea**: de substantiis devenimus quod ex notum quod est ex pro posse Sed de substantiis abstractis multa a philosophis devenimus sicut patet xii metaphisice de intelligentia prima scilicet quod sit sempiterna et quod moveat ut primum appetibile et intelligibile non motum et quod est vita et quod semper actu intelligit et quod seipsam intelligat primum obiectum primum etc. et probat numerum intelligentiarum numero orbium et celestium mobilium ergo quiditates omnium istorum philosophi cognoverunt **Contra** est arguitur in textu dicit quod sicut se habent oculi nocticoracis ad lucem diei sic intellectus noster ad ea que sunt manifestissima in natura cognita sunt substantie separate Sed primum est impossibile ergo et secundum Preterea plus distat intellectus increatus ab intellectu creato quam intellectus creatus a sensu Sed intellectus creatus non potest apprehendi a sensu ergo nec intellectus increatus ab intellectu creato **Preterea** non plus se extendit potentia passiva quam potentia activa sibi correspondens Sed potentia activa intellectus que est intellectus agens non se extendit ultra fantasmata et sensibilia ergo nec intellectus possibilis quod est potentia passiva **Preterea** si et ergo homo posset naturaliter ad beatitudinem attingere quod est falsum ergo et antecedens quia probatur philosophus decimo ethicorum ubi dicit ponendo quod felicitas consistit in speculatione substantiarum separatarum In ista questione sunt primo videnda pro primo conclusiones una opinionum secundo subiungentur eius improbationes tertio dicta alia ad questionem **Antequam ad primum** est una opinio quod anima coniuncta corpori non potest intelligere substantias abstractas quidditative cuius motiva sunt duo primum est quia anima coniuncta corpori nichil intelligit nisi abstrahendo a fantasmatibus Sed substantie separate non habent fantasmata nec possunt cognosci per ea que habent fantasmata ergo etc. Secundo sic quod lesio organi fantasie impedit intellectum nostrum ab agendo intelligendo et a speculando cognita quod non esset nisi in utraque operatione fantasmatibus indigeret Unde cum quidam intelligere formamus nobis ydola quod ad aspiciendum Unde tertio de anima Sed quod sic se habent fantasmata ad intellectum sicut sensibilia ad sensum Secundo sic duas rationes prima per hoc quod fantasia est motus factus a sensu secundum actum ut 2o de anima Sed substantie separate non sunt sensibiles ergo nec fantasiabiles Secunda per hoc quod effectus qui non adequat potentiam cause non inducit in cognitionem quiditatis cause quia quiditas ipsius cause excedit effectum illum Sed substantie separate si cognoscantur per ea que habent fantasmata in nobis non cognoscuntur nisi per effectus huiusmodi quod scilicet non adequat potentiam sue cause ergo etc. Et hec quod similiter ad institutum ista est propositio ergo nec aliquis effectus sensibilis est proportionatus ad quiditatem dei Ideo quod quiditas dei que est prima causa per effectus non potest cognosci per effectum nullo modo quiditas alicuius substantie separate cum quecumque alia unquam causat quam prima cum prima proxima sit causis Secundum motivum est quod prima quiditas substantie materialis est primum obiectum intellectus nostri per hoc quod nichil potest intelligi a nobis quod non est materialis quiditas nisi cognoscatur per hanc quiditatem Sed substantie separate sunt huiusmodi ergo etc. Primum maius est de quiditate substantiarum immaterialium quod ut probatur quod non adequatam et improportionatam habet omne quod obiectum proportionatum potentie cum eius intellectus ad tale potentia eius

In ma[teri]a h[abe]o [con]tra op[er]a[tio]n[es] me[diant]e organo q[uia] obiectum eius erit corpus in ma[teri]a h[abe]n[s] aut [con]siderat[ur] in [con]t[ra]p[osito] corpus in ma[teri]a tale a[utem] n[on] est quiditas [illegible] ma[teri]alis abstracta [per] intellectum agentem. Confirmat[ur] q[uia] q[ui]di-
tas ma[teri]alis est obiectum intellectus p[ossi]b[i]lis n[on] videtur [illegible] [pro]pondera[n]-
tiorem intellectus agentis esse obiectum intellectus p[ossi]b[i]lis. Arg[umentu]m ad 2m q[uod]
istam op[inio]n[em] a[rgui]t[ur] [per] q[uo]sd[am] vos [pri]mo [quod] o[mn]es ho[mine]s [na]t[ur]a sua desiderant
[scire] et p[ost] m[odu]m [ergo] maxime sci[enti]am maxime desiderabunt. Arg[umentu]m ibi
in [pro]logo an[tecedens] ph[ilosoph]us maxime aut sci[enti]a est circa maxime scibilia [sed]
sunt p[ri]me cause que sunt sub[stantiae] sep[ar]ate [ergo] sci[enti]a p[ri]marum causarum maxime
desiderat ab ho[mi]ne na[tur]aliter; [sed] desid[er]ium na[tur]ale n[on] est ad impossibile [ergo] p[ossi]b[i]le
[est] [illegible] nam alias esset frustra [ergo] p[ossi]b[i]le [est] ho[mi]ni [illegible] sci[enti]am de p[ri]mis causis
q[ue] sunt sub[stantiae] abstracte vel separate. **Preterea** 2o q[uia] ph[ilosoph]us 10o ethicorum
dicit q[uod] felicitas ho[min]is [con]sistit in speculacione intellectuali et concludit in fine
tali q[uod] sapiens erit maxime felicissimus. Et 2m ip[su]m in 6to ethicorum sapientia
est circa altissimas causas [ergo] in speculacione altissimarum causarum [con]sistit fe-
licitas ho[min]is. Ad felicitatem a[utem] ho[min]is cum sit finis ho[min]is n[on] est impo[ssibile]
ho[mi]ni p[er]tingere [illegible] ut d[icitu]r 2o [illegible] [illegible] ad [illegible] n[on] [illegible]
[illegible] [illegible] dedit ho[mi]ni [illegible] ad attingendum [illegible] finem [illegible] p[ate]t [illegible]
[illegible] a [illegible] de stellis [illegible] de celo et mundo q[uod] si stelle [illegible] se moveri
possent [natura] [illegible] n[on] dedisset eis [illegible] et organa ad motu[m].
Unde ad istas duas rac[i]o[n]es q[uod] p[ossi]b[i]le est ho[mi]ni sci[enti]am suam maxime fe-
licitatem [illegible] ad p[ri]mam [illegible] et speculacionem altissimarum causarum [illegible]
[illegible] in hac vita [illegible] o[mn]es desiderant in hac vita beatitu-
dine[m] 2m augustinum [illegible] de t[ri]nitate ad quam n[on] possumus p[er]tingere
in hac vita. **Con[tra]** felicitas de q[ua] loq[ui]tur a[ristoteles] decimo ethicorum [illegible] [illegible] in
hac vita. Et cum sit [illegible] erit utique felicitas specul[ativa] [illegible] [illegible]
[illegible] erit in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] est q[uod] illa n[on] habent [illegible] in hac vita.
Confirmat[ur] q[uia] n[on] est [illegible] [illegible] intencio[n]is ph[ilosoph]i q[uod] ponat aliam vitam esse
q[uia] in [illegible] locis ut in 2o de a[n]i[m]a et [illegible] [illegible] [illegible] loq[ui]tur dubitative
[illegible] [illegible] 2m ip[su]m felicitatem esse finem ho[min]is et [per] [illegible] p[ossi]b[i]lem attin-
[gere] [illegible] [illegible] in aliquo statu [illegible] [illegible] est ip[su]m [illegible]
[illegible] **Preterea** Con[tra] [illegible] que [illegible] a[rgui]t[ur] [pri]mo [quia] potencia in [pro]por-
[ti]onabilis [illegible] obiecto n[on] p[ote]st [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] illud obiectum [ergo] si potencia intellectiva [illegible] [illegible] corpori sit in-
[pro]porcionabilis quiditati sub[stantie] separate [per] [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible]
remanebit separata potest [illegible] [pro]porcionabilis [ergo] intellectus separatus non
cognoscet istas sub[stantias] separatas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sufficiat ad [illegible] o[mn]es actus illius potencie [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] obiecto [illegible] [illegible] [illegible]
suo obiecto potencie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] habitus [illegible] [illegible] [illegible] habitus geometrie vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiecto [illegible] [pro]porcionabile [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea** [illegible] intellectus separatus cognoscet [illegible]
obiectum [illegible] [illegible] n[on] p[ote]st cognoscere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

123

qd no cssz card potentia fuit et mo ee ergo pote est ut abstm
de 2o de aia **Practica 3o** ad primu dicit phus 2o hu arg
dr si fines essent infiniti nulla esset agens p intellectu q illa
no ut dr agens p intellectu intenderet nisi fm fine pp q agens
vero fines essent ordinati nullu aut agens p intellectu intendit
agere per sed fine que no cognosceret qd agens p intellectu cognoscit
non fm fine ppter q ut amicus eius ordinatos in ultimu si qd
no possit illu ultimu cognoscere no e agens p intellectu qd phus ut
apparet **Practica 4a** dicit in 2o huius arg phus sic si cae
essent infinite nil contingeret cognosci, illa q no ut in ad cognicoem ergo
oportet cognoscere omnes cas si qd no contingit intelligere per causam ergo
magna ea ergo effectu nullu contingeret intelligere **p quinta** dicit
dicit aut si confirmitas rei ad potentiam intellectu aut no est fm a conformi
tate qd si contingat intelligere veritate atq rei nuls prole erat intelligere
conformitate illius rei ad potentiam mensuratum illa mensura est ipse idea
in mente divina ergo confirmitatem aut ideam no contingit intelligere non
intellecta idea cu ideas no intelligimus hic nisi qd si est aliqua veritas
a nobis intellecta et p quibus et idea **Undecima** ad omnes qo
rationes qd non concludunt nisi qd cognoscimus de substantiis separatis sed sunt in
ingenuis sicut rae omnium istorum intellectorum no aut sed quid est contra desolo
no sufficiat ad causandu noticia quid est causa aliter unde qd
cognoscimus de illis solu quid no sunt et sic no ut aliquid istorum intellig
dum potest enim cognoscimus ipsas et cas ostendere ex theoria no aut cog
scimus quid sunt et hoc concludunt dicte roes et no plus si est po q ratio
ut solutoru sit ha 2m phm ex tq ha ro qua fat no est dico disso
aut est etiam exponunt quid rei qd utrumq intelligimus nom qua sit
nom ibi possumus intelligere qd ut est ex utrumq imponimus id ad signum
ibi possumus intelligere nom qua sit nom nulla enim fiat p vocem qd
no intelligit dubius aut abstracte ut separatis imponimus nota ista
tua ipsaru qd pz q ma de nullo sit varia que de deo affirman
n de ha sola separata cu hic nom imponimus qd possumus intelligere q
sunt ideo est primo ipsa aut sit ham 2m phm 2o pars ex tq
dicitur aut speculantis si tractat de cognicom si est et quid e ubi
exponit qd est cognoscere si est ipse tunc cognosci quid sit in aut cog
scibile si e parvus no cognoscimus si si nec quid est dicit qd de
substantiis separatis cognoscimus si est 2m si no sint p actus et hic no e cog
scibile si e seq qd de ipsis possumus cognoscere quid est magis de deo
ut est si est et quid est **Practica** ampliis est aliquis opinio
aliquorum q cognoscimus eius vel effectus q 2m phm probat ro
de vo esse fiat quada opinio qua sim gtis no si intellige. Ut esse
inesse inest quitatem illarum sbaru qd si cognoscimus substantias esse et per
quis quitatem earum inesse, secundum de inside q cognoscimus quitates
earum ratio contra nom 2am **Ma** separata ut et in or ipsa necia est
aliqua ipso ava per qd si cognoscimus de substantia separata qd no est ut

cognoscere quid est [illegible] pz [illegible] 2o [illegible] ad [illegible] [illegible] dt [illegible] qr [illegible]
[illegible] bonum non est malum et vera [illegible] est a va [illegible] est vera
bonum est bonum [illegible] dt [illegible] ratione itaque est [illegible] An
oppta negato stant ergo dicte rationes implicantes [illegible] opinionem [illegible]

Ad 2m est dicendum ad quod ergo sic [illegible] put [illegible] 2m [illegible]
[illegible] ab intellectu creatore 2m modum [illegible] dicit [illegible] pz in [illegible]
[illegible] dicte opiniones tamen [illegible] nono [illegible] ergo [illegible]
illis non est in nobis sicut certitas sed talis in non [illegible] intellectu [illegible]
quod si effectus dicat in cognitionem causa ergo magis in cognitionem magis [illegible]
[illegible] dependet ab [illegible] magis causa dicat in cognitionem effectus quam [illegible]
[illegible] deus possit facere illud sine [illegible] non [illegible] possit facere suum effectum magis
[illegible] dicat in cognitionem effectus [illegible] quamvis possit [illegible] sine illo **Ad**

videndum [illegible] quomodo ipse sit a nobis cognoscendus notandum quod sicut [illegible]
[illegible] sunt [illegible] conveniunt [illegible] gradus cognitionis [illegible]
[illegible] cognitio est intuitiva [illegible] est abstractiva [illegible] per speciem non [illegible]
intuitiva [illegible] potest esse in absentia obiecti [illegible] est [illegible]
[illegible] cognitionem [illegible] per [illegible] cognoscibilis [illegible] puta [illegible]
obiecti [illegible] obiecto [illegible] [illegible] est cognitio [illegible] actus [illegible] per [illegible]
cognoscibilis per se [illegible] modo [illegible] cognitio [illegible] obiecti obiecto [illegible]
cognitionis [illegible] in eius absentia cognoscitur per speciem tamen genita ab opposito
[illegible] est cognitio per [illegible] sensibilium [illegible] est cognitio
[illegible] per actus puta [illegible] obiectum per se [illegible] videt [illegible]
[illegible] fantasia imaginatur colorem visum [illegible] videt [illegible]
[illegible] fantasia imaginatur tenebram [illegible] fantasia imaginatur
[illegible] per figuram et colorem que sibi [illegible]
similes [illegible] conveniunt [illegible] gradus cognitionis intellectum [illegible] cognitio [illegible]
intuitiva que dicitur notitia visionis que est de obiecto presenti ut presens [illegible]
sua existentia [illegible] cognitio abstractiva que est obiecti presentis in sua
specie genita ab obiecto [illegible] absens in sua existentia [illegible] est cognitio
obiecti apta obiecto [illegible] est cognitio [illegible] obiecto [illegible]
modi [illegible] est cognitio [illegible] per actus
[illegible] cognoscit per speciem [illegible] cognitio [illegible]
in patria et illa cognitio visionis est nobis [illegible] impossibilis [illegible] de
[illegible] intelligo rem absentem [illegible] intelligo aliquid
[illegible] ut [illegible] obiecti intuitive visio [illegible] intelligo non [illegible]
[illegible] intuitive [illegible] obiecto abstractive
cognitio puta [illegible] intelligo non rem absentem [illegible] intelligo aliquid
[illegible] esse infinitam necessitatem simpliciter [illegible]
[illegible] opinionem [illegible] deo [illegible] quiditas [illegible]
[illegible] primo nec [illegible] nec [illegible] sed in conceptu aggregato [illegible]
aliqua [illegible] effectus suos [illegible] cognoscunt [illegible]
[illegible] apprehensa sunt [illegible] que [illegible] et nulli alii
conveniunt et iste est conceptus aggregatus puta de deo [illegible] est ens infinitum [illegible]
[illegible] que [illegible] conveniunt sunt accepta nisi deo [illegible]

de aliis intelligentiis et sic patet ad questionem. Ad rationes. Ad primam similiter
damasceni [illegible] dico quod nos intelligimus nisi abstrahendo a fantasmatibus
aut intelligit quod nos intelligimus nisi in cognitionem accipimus a fantasia
sensibus aut intelligit quod nos intelligimus nisi in speciebus sensibilibus presentibus
in fantasia primo non [illegible] sed hoc est falsum sic enim de substantiis separatis
possumus intelligere quid sunt sed per comparationem [illegible] nisi secundo non sic ea
[illegible] est falsa quia [illegible] nos [illegible] intelligere nisi per similitudinem quia nos aliud
facit speciem ipsam in fantasia quod est [illegible] et [illegible] omnes [illegible] anima intellectiva
[illegible] quidditates intelligit que non faciunt speciem suam in fantasia
sicut in incorporea. [illegible] anima separata cognoscit [illegible] anima differunt
[illegible] de anima cognoscit suas potentias et suos actus et intellectus [illegible]
et multa alia [illegible] nullam facit speciem ipsam in fantasia patet ergo quod non
omnia alia intelligimus per abstractionem a fantasmatibus quia nec intellectus nec
in [illegible] nec in [illegible] nec in [illegible] cognitionem veniret intellectus nisi [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] multa non cognoscit primo nec [illegible] et ita non abstrahitur
a fantasmatibus sed cognoscit ea per abstracta quia cognoscit ea aliis modis
[illegible] Ad illud de [illegible] organi dico quod [illegible] ubi non est equalitas
[illegible] [illegible] potentie [illegible] est ordo [illegible] potentiarum [illegible]
quia intellectus non [illegible] intelligere nisi [illegible] fantasiam [illegible] Ad illud
de idolis formatis [illegible] quod [illegible] cognitio sed ultra intellectus
[illegible] non [illegible] idola [illegible] idola Ad illud quod [illegible] adducitur
de inadequatione [illegible] dico quod non plus [illegible] nisi quod [illegible] separate
non [illegible] in [illegible] cognitionem [illegible] causa sed hoc non obstante possunt
[illegible] in cognitionem [illegible] aliqua Ad illud quod addit de [illegible]
ad infinitum dico quod [illegible] ad infinitum non sit aliqua proportio [illegible]
[illegible] ut in esse proportio cognoscentis ad cognitum que proportio magis requirit
dissimilitudinem quam similitudinem ut dicit Ad 2m fundamentum opinionis
[illegible] quod illa [illegible] [illegible] quidditas materialis est [illegible] intellectus est falsa nisi
[illegible] [illegible] omnia alia intelligit quia [illegible] est ultra
alia [illegible] quidditate sua intelligi a nobis [illegible] est [illegible]
Ad probationem de [illegible] ad potentia dico quod illa proportio [illegible]
[illegible] ad [illegible] magis requirit dissimilitudinem quam similitudinem [illegible]
quod aliud [illegible] quod non est intellectus incorporeus nec in [illegible]
posset [illegible] quidditatem [illegible] materialis que est in [illegible] intelligit non
posset [illegible] quidditatem [illegible] non [illegible] [illegible] quidditas non sit [illegible]
materialis [illegible] [illegible] et [illegible] impressionem
[illegible] in anima que [illegible] non sunt quidditates materiales et sic de [illegible]
posset dari instantia [illegible] quod intellectus obiectum et potentia non requirit
in esse nec in modo essendi nec [illegible] ut esse [illegible] actus corruptibiles
[illegible] solem incorporalem et [illegible] vel luna non cognoscit solem
[illegible] [illegible] que [illegible] motum et [illegible] [illegible]
[illegible] intellectum [illegible] multo magis [illegible] separate Ad primum
principale de [illegible] ad [illegible] quod [illegible] sit 2m

experior lumen portatum in opposito quia [illegible] a se non demonstrat
res abstractas intelligere esse impossibile nobis sic inspicere solem a impossibile
vespertilioni quia ita esset natura obiecta cognosceret quod sensus illud quod de se
nata est intelligi non esset ab aliquo intellectu intelligibile. Ad 3m contra rationem
dicitur quod satis probabiliter quod in suo actu est fallacia [illegible]
dicitur si natura non fecisset intellectus impossibiles a nobis ipso non ab aliquo est
etiam aliud defectum in actu quod fecisset de quod ad finem ordinat ad quem
non potest pertingere sicut contra 2o dicitur [illegible] et potentia Sed
substantie separate 2m suam intelligibilitatem non ordinantur ad intellectum nostrum
ut ad finem ipso non sunt facte intelligibiles licet non possunt intelligi
a nobis quia enim non est facta licet non possit videri a vespertilione
omne ideo dicit aliter quod pluribus [illegible] intelligit de potentia recipiendi propter
speciem obiecti remota ab obiecto per quam fit 2a notitia abstractiva et tunc
impossibile utrumque sed in vespertilione per impossibilitatem sunt. In nobis autem non
sunt. Sed 2m istum statum in quo tamen recipit species a phantasmate aliter dicitur
quod sensus intuitiva est de quanto quantum notitie intellective quantum ad diffi-
cultatem non quantum ad impossibilitatem 2m dicitur. Ad 2m dicitur quod plus
[illegible] intelligere [illegible] in cognosci-
bilitate licet in proportione obiecti. Ad 2m dicitur quod [illegible] de a
potentia activa que tamen est [illegible]
de potentia activa [illegible] aliter potest dici [illegible] quod intellectus [illegible]
non dicitur amplius [illegible] in actu [illegible]
apprehendit [illegible] cognitionem [illegible] Ad aliud
dicitur quod [illegible] non potest natura attingere [illegible]
[illegible] notitia intuitiva [illegible] a nobis
pro statu isto ut dictum est supra [illegible] potentie [illegible] obiectum
et eadem actio [illegible] cognitio [illegible] ad illa [illegible]
[illegible] et tunc [illegible] in pena essent beatitudo
[illegible] videtur [illegible] quod sine
actio [illegible] ab obiecto sine a pena [illegible] et actio
est eadem [illegible] illa cognitio [illegible] a [illegible] cognitione ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] potentia [illegible] obiectum est [illegible] et [illegible]
2m [illegible] agunt [illegible] non 2m [illegible] agunt et ad
movere se [illegible] aliter [illegible] actio [illegible] variatio [illegible] aqua [illegible] obiectum
[illegible] et [illegible] que sunt actiones alterius speciei [illegible] aut
[illegible] et non [illegible] Sed [illegible] [illegible]
illa variatio potest esse propter medium [illegible] aliter videtur [illegible] per aquam et
aliter per [illegible] sol [illegible] aliter in mane [illegible] in meridie [illegible]
[illegible] vaporum [illegible] variatio potest esse per lumen [illegible] aliter [illegible] obiectum
aliquid in lumine candele et aliter in lumine solis [illegible] variatio
potest esse propter [illegible] aliter [illegible] aliter
[illegible] de obiecto [illegible] in speculo reflectente ad [illegible]

illa visio que est in via et 2a que est in patria sunt diversa licet viri latina obtineant que ad motum specie distinguntur

Post hoc ponit statum in omni genere causarum et videtur quod non quia motus incipit mathematice circulare contra orientalem [illegible] naturalis non generationis unius incipit contra 2o de anima et quod generationis fuerit infinite generationes sed quod generatio [illegible] causarum efficientium per se in fine et materie in quibus generant propagatorum ergo omnes cause fuerint infinite. **Postea** in pluribus speciebus et generibus efficientibus etc. de aliis causis materiali formali et finali quod distantia infinita ergo potest accipi media infinita ante [illegible] separate de primo efficiente quod est infinitum et alio efficiente [illegible] sed inter finitum et infinitum est infinita distantia ergo etc. probatio quod quanto aliqua magis distant tanto inter illa possunt esse plura media ergo si distant in infinitum infinita possunt esse media inter ea. **Contra** est philosophus qui in littera dicit in ista questione primo aliquas divisiones postmodum [illegible] ergo [illegible] addiderunt. Deinde ad **primum** sicut ipsa prima divisio quod causarum quedam sunt per se quedam per accidens verbi causa per se que 2m rationem naturam causat et non 2m aliquid sibi accidens sed causa per accidens vero que non 2m rationem naturam sed 2m aliquid sibi accidens causat sicut primum [illegible] edificat et [illegible] [illegible] generat [illegible] edificat et album generat. Secunda divisio sit ista quod causarum quedam sunt essentialiter ordinate et quedam accidentaliter [illegible] primum [illegible] et sol sunt cause essentialiter ordinate generationis [illegible] [illegible] pater et avus sunt cause filii dicit quod 2a divisio causarum a prima [illegible] aliud est loqui de causis per se et per accidens et aliud est loqui de causis essentialiter ordinatis et accidentaliter ordinatis [illegible] in [illegible] [illegible] comparatio unius ad unam secundum causa [illegible] causatum. Sed in 2o est comparatio duarum vel plurium causarum inter se in ordine ad causatum. **Notandum** quod cause essentialiter ordinate differunt a causis accidentaliter ordinatis [illegible] prima differentia est quod in causis essentialiter ordinatis secunda [illegible] [illegible] dependet a prima [illegible] non [illegible] 2m causa 2a non [illegible] [illegible] virtute prime sed in accidentaliter ordinatis 2a non dependet a prima [illegible] [illegible] [illegible] dependet in esse suo vel in [illegible] alio [illegible] de filio quod potest generare [illegible] mortuo. Secunda differentia est quod in causis essentialiter ordinatis est [illegible] alterius ordinis et alterius rationis quia superior [illegible] perfectior sed in accidentaliter ordinatis non est sic. Tertia differentia [illegible] prima nam nulla causa dependet essentialiter in causando a causa eiusdem rationis quia in causatione [illegible] sufficit unum [illegible] [illegible] 2a differentia [illegible] [illegible] quod cause essentialiter ordinate sunt alterius ordinis et [illegible] cause accidentaliter ordinate eiusdem speciei. Tertia differentia est quod omnes cause essentialiter ordinate simul [illegible] et [illegible] ad causandum aliquod [illegible] [illegible] causalitas [illegible] [illegible] sed in accidentaliter ordinatis non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in causando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] attendatur. **Deinde ad 2m** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in causis essentialiter ordinatis est impossibilis [illegible] infinitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] sed [illegible] [illegible]

Si quo cause sint infinite non est dare primam et per consequens nec ultimam. Et
et omnes erunt medie. Dicta quo ultimas causatorum entium ordina
torum est causata vel quo ab aliquo sui ordinis et communitatis vel ab a
liqua causa que non est alicuius sui ordinis et ultimitatis. Non primo quia tunc causa
esset sui in tota communitas per causata. Quo est secundum quia tota communitas
dependentium dependet non ab aliquo illius communitatis. Illa quo causa
a qua dependet erit prima et entium ordinata et contra ypothesim.

Preterea si in causis entium ordinatis est processus in infinitum quo dabi
tur infinitum in actu. Consequens est falsum. Quod non ponitur [illegible] secunda dicta suppo
sita quod ab causis entium ordinatis sunt simul et concurrunt ad effectum. **Preterea**
prius est quod est principium per prius [illegible] ab modo [illegible] de priori quo
non in principium [illegible] entium [illegible] Si quo cause entium ordina
te essent infinite non esset prius nec entium ordinata quod est dare
oppositum in adiecto. **Preterea** in entium ordinatis superior est perfectior in
causando [illegible] secunda dicta supposita. Quo si in infinitum est superior in in
finitum est perfectior et per consequens infinite perfectior in causando. Quo non causa
sunt in virtute alterius quod est causas in virtute alterius est dependens
ab alio et imperfecte causans. Illa quo que est infinite perfectior est simpliciter
prima et contra ypothesim. **Secundo sit** ista in causis accidentaliter ordi
natis est impossibile infinitas in potentia. Sed status in entium ordinatis
habent ordinem et per accidens infinitas si prius non erit non sit si fuerit
semper tamen ut alterum post alterum [illegible] infinitas successiva habet
tamen perpetuitatem ipsam quod causa in infinitum durat illa causa perpetuitas non
potest esse alicuius successoris illius quod omnia successiva per [illegible] vel quo est
aliquid prius et entium et alicuius ordinis a quo dependent que causa
illius successionis et sic [illegible] erit prima et entium ordinata et contra ypo
thesim [illegible] nulla difformitas perpetua non in virtute alterius per
manentis quod non est illius difformitatis vel illius successionis. **Tertia con
clusio** sit ista quod simpliciter negata in causis nullus ordo [illegible] infinitas
in causis essentialiter impossibilis habent ordinem sic declaratur quod in entibus
aliquid est effectum quo ab se vel ab alio vel a nullo. Non ab se quia [illegible]
aliquod [illegible] de [illegible] impossibile est quod seipsum gignat ut si non erit
a nullo quia a nullo nihil est effectum quo ab alio. Illud de [illegible]
prima causa et per consequens [illegible] status. Si dicatur quod causa agit in virtute
alterius [illegible] quod erit entium ordinata quod negatur. Si quo
[illegible] ad [illegible] quod infinitas in causis entium ordinatis est impossibilis simpli

Ad racia ad primum [illegible] quod posita quacumque infinita quod cause sunt
infinite [illegible] sunt accidentaliter ordinate ut patuit est [illegible] et infini
de causa male [illegible] nec sunt infinita. Causa quod nec essent [illegible]
[illegible] non esset [illegible] infinitas successive [illegible]
de aliis causis accidentaliter ordinatis [illegible] quod [illegible] una

est materia omnium formarum ut patet primo physicorum et primo de generatione dicto tunc quod non sint infinite sed manet una materia numero in generato et corrupto quia generato uno est corrupto aliquid. Contra tunc hoc dicitur quod generantes causas generat aliud propter materiam. Respondeo quod intelligit quod alia est materia in precedentibus et generato tamen cum hoc potest stare quod sit eadem successive in generato et in corrupto et sic in infinitum. Ad 2m dicitur quod duplex est distantia quedam dimensiva et quedam perfectiva. Si loquimur de distantia perfectiva tunc concedo antecedens quod inter primum ens et quodlibet aliud est infinita distantia. Si autem nego [illegible] ut patet de generibus que maxime distant tamen distantia et [illegible] ad quam sunt [illegible] non [illegible] medium [illegible] probatam hoc patet quod procedit de distantia dimensiva ad quam antecedens est negandum ut patet de se [illegible] inter deum et creaturam non est distantia dimensionalis sed perfectionalis. Utrum infinitum

possit cognosci a nobis. Et videtur quod non quia deus

est infinitus sed deum possumus cognoscere sicut probatum est [illegible] ergo infinitum cognoscitur a nobis. Consequentia tenet quia cognitio dei est per omnes causas [illegible] 2m primum in 2o ergo per primam causam. Si [illegible] causa est infinita ergo infinitum cognoscitur a nobis. **Preterea** omnes species [illegible] generum sunt [illegible] differentie et passiones assignantur a nobis et eis nomina imponimus [illegible] a nobis sed infinitum est [illegible] sicut patet 3o physicorum capitulo de infinito ergo etc. **Preterea** omnes species [illegible] generum sunt intelligibiles a nobis quia [illegible] sed species numeri et figure sunt infinite quia ultra quamlibet speciem datam potest accipi alia et sic in infinitum ergo possunt cognosci. Si dicatur quod ipse non sunt vere species quia non [illegible] contra species [illegible] est vere species [illegible] non [illegible] **Preterea** [illegible] physicorum capitulo de vacuo arguit et [illegible] duo contraria possunt esse simul ergo et infinitum ergo a simili [illegible] due species possunt esse simul in intellectu ut [illegible] est quod sit ergo et infinite et [illegible] est primum in cognoscendo ergo infinita possunt cognosci a nobis. Contra 2o [illegible] cause formales essent infinite [illegible] [illegible] vel [illegible] primo physicorum contra Anaxagoram ponentem principia infinita quia tunc [illegible] esset cognoscibile ergo [illegible] non [illegible] si infinitum posset cognosci. In ista questione primo [illegible] una opinio [illegible] ad [illegible] Ad primum dicitur quod infinitum non potest intelligi a nobis 2m [illegible] [illegible] in [illegible] pro qua opinione [illegible] et obiectum primum intellectus nostri est quiditas rei materialis ergo [illegible] a nobis cognoscibile [illegible] sub ratione quiditatis rei materialis sed infinitum non est aliquid materiale [illegible] sub [illegible] materiali ergo non est a nobis cognoscibile. **Preterea** si infinitum posset intelligi a nobis vel hoc esset [illegible] intellectionem ut pluribus sed neutro modo est a nobis cognoscibile ut ondatur ergo etc. [illegible] patet a sufficienti divisione. [illegible] quia non una quia [illegible] cognosceretur per speciem unam genitam ab obiecto [illegible] [illegible] omne agens agit 2m [illegible] est ens ergo [illegible] causat unam speciem [illegible] in actu omne [illegible] tale [illegible] unam formam infinitam [illegible] [illegible] formam quia forme est terminare infinitum [illegible] aut infinitum non posset pluribus intellectionibus cognosci quia [illegible] [illegible] essent in

intellectum plures species sit. Sed plures species intelligibiles sunt plures formae co-
gnitivae et per quas sunt incompossibiles in eodem, ergo etc. [illegible] non ergo potest
sit perfecte intellectum ergo etc. **Preterea** obiectum et potentia proportionantur, sed
inter finitum et infinitum non est proportio, ergo intellectus noster sit finitus in cen-
do et per quas in operando non potest intelligere infinitum [illegible]
unde ad rationes in oppositum. **Ad primum** dicendum quod utique deus est infinitus et
potest cognosci a nobis, non tamen sub ratione infiniti, quia potentia nostra deum non cognosceret
nisi per effectum, nullus autem effectus adequatur ei, et per hoc quia non potest ducere in co-
gnitionem eius secundum quod infinitus. **Ad confirmationem** [illegible] quia licet propria ratio
sit infinita non tamen cognoscitur a nobis secundum quod infinita. **Ad aliud**
dicendum quod intellectus imponimus nomina que non sunt intelligibilia [illegible] signi-
ficatur cum intelligit et tamen intellectus non est intelligibile [illegible] dicendum quod infinitum
diffinimus etc. Dicendum quod diffinitio est dux [illegible] est diffinitio quando [illegible]
nos [illegible] bene accipimus infinitum esse cognoscibile. Sed secundo non [illegible] potest esse [illegible]
[illegible] non [illegible] et tamen non [illegible] non est intelligibile talis cum diffinitio
infiniti [illegible] **Ad aliud** cum dicitur de speciebus unum et figure
dico quod sole ille species que in suis finibus [illegible] apprehendi
sunt a nobis cognoscibiles, tales autem sunt finite. **Ad ultimum**
cum arguitur a simili, sicut quod non est simile hic et ibi, quia locus est finitus corporis
et secundum rationem [illegible] ipsum corpus [illegible] autem locata est [illegible]
una forme [illegible], species vero intelligibiles sunt re-
spectu intellectus modo forme informantis et perficientis, intellectus vero modo
materie et perfectibilis. Nunc autem si una forma [illegible] potest et infor-
mare duo pari ratione infinita quia formatio et informatio est a parte [illegible]
ideo sequitur si unus locus potest formare et recipere duo corpora pari ratione
infinita et [illegible] quod autem est impossibile. Sed si una potest perfici a du-
abus formis non oportet quod [illegible] sequatur quod ab infinitis. Quia licet argu-
eret unius materie infinita capacitatem, licet ergo intellectus possit informari
duabus speciebus simul non oportet quod sequatur quod ab infinitis. **Aliter** dicitur
quod [illegible] que est tanta repugnantia [illegible] quanta [illegible]
[illegible] in composito [illegible] quia [illegible] tanta repugnantia [illegible] parte loci [illegible]
loci quod si in eodem loco sunt duo corpora quanta sunt plura [illegible] duo
possunt ergo infinita. Non autem sic est de speciebus quia non est tanta repugnantia
esse sit [illegible] species in intellectu sicut plures ut infinitas. **Contra**
rationes solvendas arguitur. Et primo quod [illegible] dicendum quod deus non potest cognosci a nobis
secundum quod infinitus. Contra quia nos intelligimus deum ut creatorem, sed ut est cre-
ator est infinitus quia potentia creativa est infinita, ergo intelligimus eum ut infinitum.
Preterea deus intelligitur a nobis ut est finis ultimus, sed ut sic est infinitus, ergo
intelligimus eum ut infinitum. Probatio minoris quia ut in [illegible] 2o dicitur omne
agens per intellectum cognoscit ultimum finem [illegible] ultimum [illegible]
si fines essent infiniti ergo nullum agens per intellectum [illegible] co-
gnosceret finem ultimum propter quem agit. Probatio minoris quia [illegible] bono finito
potest intelligere aliud maius bonum [illegible] ergo deus secundum quod ultimus finis
non sit bonum infinitum ergo possumus intelligere maius bonum deo secundum quod ultimus
finis ergo aliquid aliud preter deum erit ultimus finis quod est [illegible] absurdum

Preterea obiectio quia presupponit cognitionem terminorum scilicet infiniti atque
deo et diversitatis a creatura videlicet quod deus est infinitus et creatura
non ergo cognoscens ipsum infinitum ut sic quod est alterum extremum illius
complexionis [illegible] et [illegible] deo et diversitas a creatura. Contra 2am in de[illegible]
ad dictum quod [illegible] et tamen non est intelligibile [illegible] quod voces sunt signa rerum
intellectarum conceptibus ergo [illegible] principaliter et [illegible]
[illegible] voces sunt signa passionum que sunt in anima et ibidem dicit
[illegible] signa et voces [illegible] signa rerum. Confirmatur
[illegible] Preterea impossibile est intelligere [illegible]
extremorum [illegible] extrema intelligantur sed nos intelligimus [illegible] infinitum
et [illegible] ergo cognoscimus eum et [illegible] Confirmatur quia affirmationes et negationes sunt
intelligibiles [illegible] et [illegible] et negationes [illegible]
[illegible] Contra 3am solutionem de speciebus [illegible] quod possumus intelligere unam
infinitatem [illegible] per speciem [illegible] intelligi alia unitas sicut vult Augustinus
[illegible] per speciem [illegible] possumus intelligere quot volumus solem per speciem ergo
[illegible] unitate [illegible] intelligi [illegible] infiniti per replicationem unitatis non
[illegible] sed successive et [illegible] sufficit. Contra 4tam solutionem [illegible]
non [illegible] tamen non videtur esse digna repugnantia [illegible] intellectus [illegible]
possunt [illegible] esse in intellectu in actu [illegible]
infinitas [illegible] infinita in [illegible]
infinitas [illegible] in [illegible] non [illegible] infinitas [illegible]
argumentum [illegible] argumentum [illegible] ex actibus [illegible] et per
[illegible] precedunt actus [illegible] intellectus [illegible]
[illegible] non videtur [illegible] habuit [illegible] de quo [illegible]
[illegible] est alius negotii [illegible] propter opinionem [illegible] et ideo ad
primam [illegible] quod [illegible] obiectum intellectus [illegible]
[illegible] cognitionem [illegible]
[illegible] potest [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] obiecto illius [illegible]
[illegible] ipsemet [illegible] est alius opinionis
[illegible] est [illegible] mali [illegible] malus non
est obiectum adequatum intellectus. Ad 2m respondeo quod infinitum potest intelligi [illegible]
[illegible] ad [illegible] non dico quod [illegible] cognosci per unam speciem [illegible] quod
potest cognosci per unam speciem non tamen [illegible]
[illegible] quod [illegible] unam speciem non [illegible] quod infinitum esse [illegible]
quod forma [illegible] illud in [illegible] species [illegible] ab infinito
non est in infinito sed in ipso intellectu finito cognoscente. Contra illud
[illegible] dicit [illegible] a nobis [illegible] per unam speciem
[illegible] quod potest esse unum extremum unius complexionis apud intellectum
[illegible] potest intelligi [illegible] sed [illegible] est [illegible]
[illegible] species sunt in intellectu esse unum extremum unius complexionis apud intellectum
ergo [illegible] quod intellectus [illegible] apprehendit [illegible] apprehensio [illegible]
[illegible] quod mons aureus non [illegible] una specie [illegible]
[illegible] tale [illegible] extra quod unam speciem faciat in sensu et [illegible]
[illegible] in intellectu et tamen [illegible] quod mons aureus est [illegible] extremum unius
complexionis ut si dicatur quod mons aureus est figmentum vel aliquid tale

Preterea multa possunt esse simul que sunt intelligere quia patet quod omnes species sunt in actu quod species in intellectu in actu aut 2 quod si quodcumque una generatio per speciem in actu et consequenter per regulam alias duas generationes in genere. Sed nec habeo species illarum duarum in actu quia ego nec acquirere species illarum generationum. Sed

[illegible]

secundum de quo dicetur amplius contra hoc. Ad 2m

[illegible]

Primum ad 2m

[illegible]

Una

[illegible]

de illo tamen magis. Sed in proposito de infinito. De 3o quo ad hoc de clavo circa generationes. Una conclusio sit ista: infinitum quod est in magnitudine vel perfectione a nobis est intelligibile tamen unde sit Deus est infinitum quod est in magnitudine perfectionis sed deus est a nobis intelligibilis quia etc. adde partem

[illegible]

quia deus est infinitus et non videtur ut pluralitas ergo [illegible] hoc est [illegible]
sequitur. **Secunda** conclusio sit ista infinitum quodlibet in multitudine non potest cognosci a
nobis sicut tamquam unum obiectum habens ordinem sed intellectus eum includit
contradictionem est impossibile sed intellectus intelligens infinitum quodlibet in multitudine est [illegible]
ergo etc. Antecedens est evidens sed hoc patet ex precedentibus tamen quia non est dare
infinitum in re in actu tamen quia infinita multitudine sunt multiplica infinita
articulis quod repugnat intellectum creato. **Tercia** conclusio sit ista infinitum
quodlibet in multitudine non potest intelligi a nobis successive scilicet multitudo unum
post aliud habens ordinem et sic infinitum in multitudine potest intelligi successive ergo
contingit infinitum pertransire quod est evidens falsum ergo et antecedens probatio huius quia
si contingeret intelligere infinitum in multitudine successive oporteret totam istam multi-
tudinem pertransire etc. **Nona** quia conclusio videtur esse ab intentione [illegible] et dicitur
est quod de articulis infinitis actu infinitis sive sint sive fuerint quia
vel non sufficit ad tot articulos [illegible] sunt sive successive licet [illegible] non [illegible]
[illegible] habitualiter ad intelligendum infinita per species [illegible] non [illegible] acqui-
sitas sed a deo impressas forte non est impossibile de quo alias [illegible].
Quarta conclusio sit ista infinitum quodlibet in magnitudine continuitatis molis non
potest intelligi a nobis habens ordinem vel intellectus eum includit contradictionem est
impossibile sed intelligere infinitum [illegible] magnitudine includit contradictionem pro quanto
non est dare tale infinitum in re ergo etc. **Quinta** conclusio sit ista infinitum
pluralitas in magnitudine molis non potest intelligi a nobis [illegible] precedens
quia non est dare aliquam talem magnitudinem quod non sit apta nata [illegible] et quod
infinitum actu non intelligitur [illegible] repugnat
rei. **Sexta** conclusio sit ista infinitum pluralitas in multitudine non potest intelligi
a nobis hoc patet per precedens quia non est multitudo quae non sit apta nata
finiri, quia intellectus intelligens multitudine infinita repugnat rei. Ad evidentiam
quod omnes predicte conclusiones accipiunt infinitum pro re subiecta et [illegible] subi-
ectum [illegible] infinitatis [illegible] aut [illegible] de infinito accepto pro [illegible] infi-
nitate in se sit ista septima **conclusio** quod infinitum [illegible] potest intelligi a
nobis [illegible] complexe [illegible] intelligere [illegible] vel non [illegible]
aliter [illegible] apprehendibile ab intellectu [illegible] infinitum [illegible] modo
[illegible] cognoscere [illegible] ut non [illegible] ergo [illegible]
infinitum [illegible] apprehensum ab intellectu [illegible] predictis
concludo [illegible] quod infinitum acceptum pro re subiecta [illegible] complexe
intelligi ut non intelligi [illegible] rei in-
finitum perfectionis sicut est deus est intelligibile a nobis [illegible] a nobis
intelligi [illegible] ut in magnitudine molis vel in multitudine [illegible] in actu
non sic infinitum in entitate ordinatis ut in actu vel in potentia
seu pluralitas seu quodlibet non potest intelligi a nobis [illegible] repugnat
rei [illegible] sive in multitudine sive in magnitudine sive in [illegible]
actu ordinate [illegible] in potentia accepta potest intelligi a nobis et poten-
tialiter acceptum [illegible] intelligere [illegible] rei. **Octava** conclusio sit
ista infinitum [illegible] potest intelligi a nobis [illegible] vel
[illegible] potest intelligi a nobis [illegible] infinita [illegible] infinita [illegible]

[illegible marginalia]

... sunt a nobis cognoscere ... patet quid sit deus. Ad 2m (secundum) ... Ad

Quartam ad primum et ad confirmationem patet quia ... concludunt ... arguit de infinito in magnitudine perfectionis quod est deus. Unde damascenus ... quod ... possumus ... de deo quod est infinitus et incomprehensibilis. Ad a-

liud ... quod infinitum ... et ... deo ... deus qui ... de infinito ... non ... substantia ... infinitum in se. Ad aliud de infinitate ... et ... deo quod omnes ... a nobis non sunt ... successive ... non ... Ad ultimum ... deo ... actu ... quod infinite ... sunt ... actu ... non valet ... deo ... et ... non sequitur quod ... in actu 2o posset ... infinita.

Ad auctoritatem ... deo quod ... quod infinitatem in ... a nobis ... quod infinitas ... infinitas ... apud se ... non posset ... infinitos ... et operationes ... non possit ... aliud ... non posset ea ... [illegible]

[Ci]rca tertiū libru metē. Q. v. i im-
mobilibus sit causa efficiens et finalis

Et videtur quod non ... medium demonstrationis ... ad ... causa efficiens ... mathematice ... sunt de immobilibus ... demonstrant ... immobilibus ... efficiens ... 2o ... principia demonstrationis ... causas efficientem ... medium ... principia demonstrationis sunt causa ... medium ... causa ... non ... formalis ... finalis ... sit ... efficiens.

Preterea immobilia sunt ... finis ... bonum ... bonum ... finis ... bonum sunt ... Contra est ... Prima

conclusio ad ... primitas ... conclusiones ... ad ... ad primum ... immobilia ... sunt immobilia ... et intelligentie ... non movent ... moventur ut mathematica. Secunda ... sit ista quod ... efficiens ... motum ... non agit ... motu ... agentis ... Tertia conclusio sit ista quod ... attingit ... motum ... finis ... 2o ... Quarta ... sit ista quod motus ... vel ... vel ... ut ... deus et ... et ... forma motus ... Quinta ... deus ... ad finem ... deus ... finis ... ordinata ... Ad secundum ... efficiens ... de fine ... de immobilibus ... sunt immobilia mouentia ... deus est

efficiens immobile sine motu. Dicendum dictum est quod omne immobile a prima causa est efficiens per motum. Si autem fit sermo de immobilibus 2o modo scilicet non movent nec moventur ut sunt mathematica, potest dici quod nullo modo reperitur in eis realiter loquendo vel efficiens nec cum motu nec sine motu, quia mathematica ut talia non habent esse aliquod reale. De 2o scilicet de fine, si fit sermo de immobilibus primo modo scilicet sunt movencia, tunc dico duo. Primum est quod loquendo de fine primo qui est ipsum quod est finis, dico quod reperitur in prima causa quia est omnium finis. Secundum dictum est quod loquendo de fine 2o modo prout finis reperitur in aliquo quia ipsum ordinatur ad finem, dico quod reperitur in omni creatura sive mobili sive immobili. Si autem fit de immobilibus 2o modo, dico primo quod in eis non est finis aliquo realiter loquendo. Vel possit dici quod in eis est finis 2o modo ut finis reperitur in aliquo cum quod ipsum ad finem ordinatur, quia mathematica eo modo quo sunt aliquid circa prima [illegible] ordinantur ad ipsam ad quam omnia tendunt ut ad finem nature ordinantur.

Sed hic oritur **dubium utrum** in immobilibus possit motus reperiri. Dicendum quod de motu subiective aut est 2m viam philosophorum aut 2m viam theologicam. 2m philosophos nec deus nec intelligentie possunt esse subiectum motus sed sunt sine motu immobiles. Sed 2m viam theologorum omnes intelligentie preter primam sunt moventes se localiter, unde movetur de loco ad locum [illegible] angelis. De immobilibus autem mathematicis patet quod in eis nullo modo est motus subiective realiter loquendo. Si autem loquimur de motu terminative sive [illegible] motum in immobilibus esse. De deo quidem patet quod [illegible] aliter. De intelligentiis etiam patet quod licet sint producibiles in esse non tamen per motum, quia deus a quo producte sunt non producit aliquid per motum. De mathematicis autem patet quod non producuntur in esse per motum. Si autem loquimur de motu effective, sic dico tantum in deo quam in intelligentiis [illegible] motu quod omnes movent vel movere possunt. De mathematicis autem patet quod nec movent nec moventur realiter loquendo. Sic ergo patet ad questionem. **Ad primum** in oppositum dicendum est quod licet medium dicatur [illegible] non [illegible] est verax loquendo de per motum sunt loquitur [illegible] demonstratio [illegible] esse [illegible] motus [illegible] quod non est motus realis [illegible] fit per [illegible]. **Ad 2m dicendum** quod non omne bonum habet rationem finis [illegible] ad illud ad quod omnia alia ordinantur. Mathematica autem licet aliquid possint esse [illegible] ad finem [illegible], tamen in eis non reperitur [illegible] ad quem sunt vel ad quem alia ordinantur [illegible] loquendo.

Deinde procedit de causa per se et per accidens

Dicit nam homo [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per se est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] primo [illegible] per se in per se [illegible] [illegible] per se est [illegible] si [illegible] per se est homo [illegible] quod per se est [illegible] **preterea** [illegible] per se est [illegible] per se [illegible] per se est [illegible] [illegible] per se et primum [illegible] [illegible] [illegible] per se per se. **Preterea** septimo [illegible] quod [illegible] aliquid [illegible] per se primo [illegible] de alio [illegible] in abstracto [illegible] sunt [illegible] quantitas est [illegible] et quantitas [illegible] in primo [illegible] [illegible] 2o [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] et tunc

concretum pr(edicatur) de concreto ergo sic primo dico quod vox est ut patet. ¶ Contra genus et
accidens predicatur de differentia ergo et accidens predicatur de specie quod est [illegible] ergo et
[illegible] probatio [illegible] quia aliquid pr(edicatur) de aliquo et accidens [illegible] et accidens
de quolibet in quo illud formaliter includitur. Differentia autem formaliter includitur
in specie ergo si genus predicatur et accidens de differentia ergo pr(edicatur) et de specie et accidens.
Con(tra) [illegible] sic ergo [illegible] autem erunt multa alia quod est falsum ergo et [illegible]
probatio [illegible] autem et vox includitur in concepto speciei [illegible] ergo illud
[illegible] et [illegible] ad aliud et aliud [illegible] ergo erit [illegible]
in diffinitione [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] erit [illegible] alia **ratio**
et genus non pr(edicatur) [illegible] de differentia [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
genus et differentia [illegible] de toto vel de specie non tamen [illegible] ergo sic. [illegible] genus
[illegible] differentia [illegible] formale [illegible] [illegible] speciei [illegible] modo [illegible] et [illegible]
[illegible] formale [illegible] conceptus [illegible] [illegible] **ad aliam**
ad primum negatur [illegible] [illegible] fallacia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
esse in subiecto [illegible] autem non [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] [illegible]
[illegible] in subiecto ergo [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] licet in [illegible] non sit [illegible]
[illegible] subiectum sibi [illegible] **ad probationem** dico quod non [illegible] de [illegible] [illegible]
et necessaria [illegible] [illegible] [illegible] non potest esse [illegible] vel necessarium [illegible]
[illegible] sit [illegible] vel necessarium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] non
potest esse [illegible] seu necessaria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] seu necessaria [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible] [illegible] [illegible]
vel [illegible] sibi [illegible] licet non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ergo [illegible] [illegible] necessario [illegible] [illegible]
ad secundum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] potest [illegible] [illegible] necessaria [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] premissis [illegible] potest [illegible] [illegible] accidens [illegible]
necessaria **Contra** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et accidens ergo non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] cum [illegible] accidens [illegible] [illegible]
non [illegible] aliquis [illegible] accidens [illegible] [illegible] ad [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens de [illegible] accidens de [illegible] vel
[illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens ergo non [illegible]
differentia autem non est [illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible]
[illegible] concretum [illegible] et formalem [illegible] [illegible] [illegible] accidens
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] **ad primum** [illegible] premisse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **dicendum** [illegible] [illegible]
[illegible] concreto et [illegible] abstracto [illegible] concreto [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
denotat aliquid esse [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
aliquid sit aliquid [illegible] modo determinans aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
album denotat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albedo [illegible] [illegible] [illegible] albedo
abstrahitur ab hac albedine [illegible] [illegible] [illegible] abstracto [illegible] [illegible]
[illegible] et alia a supposito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albedo [illegible] ab
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albedo [illegible] ab hac albedine et [illegible] ab [illegible] [illegible]
ad [illegible] ergo [illegible] dico quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]

et ab [illegible] 2o sed non primo [illegible] quod est [illegible] [illegible] [illegible] ho et ho. quod
[illegible] [illegible] est [illegible] non [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] ho et albus [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] primo et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] at [illegible] et [illegible] [illegible] subiecti [illegible] quorumque alio [illegible] est
de [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] ad [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod [illegible] in [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] at [illegible] [illegible] [illegible]
et sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut non [illegible] de toto [illegible] [illegible] ambe [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] quod ista [illegible] et vera [illegible] [illegible] dat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in alio [illegible] at [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de et est [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est in [illegible] [illegible] [illegible] modorum quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subiecti
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] 2o **Utrum idem nunc**
vel instans sit in toto tempore [illegible] et una opinio
[illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] 2m [illegible] in toto tempore [illegible] sit aliud et aliud 2m
esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut
[illegible] nunc 2m esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nunc 2m esse [illegible] [illegible] [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in toto [illegible] **Sed contra** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] illa [illegible] sit que sunt in eodem nunc
[illegible] [illegible] [illegible] est nunc in toto tempore [illegible] illa que fuerunt in [illegible] anno et
que sunt hodie [illegible] sit [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] quod omnia [illegible] esse in eodem
nunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse in [illegible] [illegible]
spatii [illegible] [illegible] omnia sunt in eodem nunc 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2m [illegible]
[illegible] esse in [illegible] [illegible] spatii **contra** [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] nunc ut que sunt in eodem nunc [illegible] sunt
[illegible] et que sunt in eodem nunc 2m [illegible] sunt [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible] in
toto tempore est [illegible] nunc [illegible] et [illegible] 2m [illegible] [illegible] quod [illegible] que fuerunt
in [illegible] anno et que sunt [illegible] [illegible] sit [illegible] et 2m [illegible] [illegible]
non [illegible] sunt 2m [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea 2o** [illegible]
[illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tempus est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt ipsa nunc [illegible] ipsa nunc sunt [illegible] [illegible] ratio [illegible] [illegible]
[illegible] nunc 2m [illegible] est aliquid [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] vel [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] vel est [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tempus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod sit [illegible] et aliud 2m quod
[illegible] alia et alia [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] quod [illegible]

nunc secundum rem potest terminare aliquod tempus ex utraque parte sicut unum et idem mobile per suum motum terminat aliquod spacium ex utraque parte quia continuat in principio alicuius spacii sit postea per motum in fine illius spacii. **Item** quia ita esse accidunt illi nunc eidem secundum substantiam et secundum rem contraria quia licet illud nunc maneat idem subiecto diversa esse et per que alia esse accidunt sibi quod nunc tamen non [illegible] ... terminat continuitatem vel est res discreta [illegible] tale idem nunc non sit indivisibile [illegible] de genere quantitatis. **Preterea** esse [illegible] sunt indivisibilia de genere quantitatis quod sufficiunt ad terminandum [illegible] absque ullo nunc secundum substantiam [illegible] aut sunt aliqua [illegible] continuitatis quod continuitas [illegible] terminandum [illegible] in genere quantitatis [illegible] videntur quod [illegible] **Preterea** ad punctum [illegible] idem nunc secundum substantiam fluit per totum tempus quod totum eius fluxus [illegible] indivisibilibus et per [illegible] tempus. nunc secundum [illegible] nunc fluens causat tempus [illegible] manet [illegible] et [illegible] quia nunc indivisibile non [illegible] fluere nunc secundum [illegible] [illegible] aut [illegible] quod indivisibile non potest moveri quia tunc motus eius [illegible] ex indivisibilibus quod [illegible] ut [illegible] manet quod tempus [illegible] ex indivisibilibus [illegible] **Preterea** omnis mutatio [illegible] infinita [illegible] quod idem nunc secundum substantiam [illegible] secundum [illegible] esse [illegible] vel [illegible] esse [illegible] infinita [illegible] vel [illegible] tempus vel [illegible] nunc et [illegible] in infinitum [illegible] quod aliud quod nunc est [illegible] et aliud secundum substantiam [illegible] toto tempore [illegible] aliud et aliud [illegible] in tota linea [illegible] ad salvandum [illegible] ponere [illegible] dicere oportet.

Nondum [illegible] non est intentio [illegible] quod idem nunc maneat in toto tempore [illegible] unum nunc de pluribus consideratum secundum se [illegible] et [illegible] esse idem secundum substantiam consideratum [illegible] ad tempus preteritum et futurum [illegible] sit [illegible] preteriti et [illegible] futuri [illegible] secundum [illegible] alia est [illegible] et [illegible] ut sic [illegible] quod nunc [illegible] identitatem secundum substantiam [illegible] esse [illegible] et non est tanta identitas instantis in toto tempore [illegible] sunt infinita instantia [illegible] instantis quod in toto tempore [illegible] aliud et aliud nunc secundum substantiam et ad hoc [illegible] declaratio [illegible] quod [illegible] motu quod manet idem quamdiu [illegible] mobile absolute [illegible] quod non [illegible] tempus [illegible] [illegible] ut sic [illegible] de quo [illegible] mobile ut est sub [illegible] secundum substantiam [illegible] secundum esse illius [illegible] [illegible] ut secundum se est aliud secundum esse et ut sub illa mutatione [illegible] terminat preteritum et terminat futurum et secundum hoc dicitur alibi et alibi esse non [illegible] sed in eodem [illegible] medio [illegible] illud terminat motum secundum [illegible] ubi et inchoat motum secundum [illegible] ubi dicitur alibi et alibi esse [illegible] extremi et sic patet [illegible] ad istam questionem [illegible] notabilis.

Circa quartum librum metaphysice queritur utrum ens univoce predicatur de omnibus entibus

Videtur quod non quia porphirius dicit quod si quis omnia entia vocet equivocabit [illegible] ... ens univoce dicitur de omnibus [illegible] ... Oppositum arguitur [illegible] ... In ista questione primo recitabo unam opinionem, secundo dicam aliter ad questionem

Sciendum est quod una opinio antiqua [illegible] ... pro qua arguitur primo auctoritatibus ... ens dicitur de entibus [illegible] ... ad unum et non univoce sed analogice [illegible] ...

Preterea septimo [illegible] ... sicut non ens esse et non scibile esse ... de sanis et [illegible] ... univoce [illegible] ...

Preterea [illegible] ... Arguitur [illegible] ... ens est univocum ad decem [illegible] ...

Preterea [illegible] ... ens est univocum ad decem genera [illegible] ...

Preterea [illegible] ... deus et creatura [illegible] ...

Preterea [illegible] ... unitas attributionis

non sit ipse unitas univocationis. Secundo omnia entia attribuuntur ad substantiam in ratione entis ut dicitur in 4° Metaphysicae. Item creatura ad deum in ratione entis et ponere univocam attributionem, ergo ens non est univocum predicatum. Quantum ad secundum est **alia opinio** quam teneo tamquam veram quod ens est univocum deo et creature, substantiae et accidenti et generaliter omnibus entibus de quibus predicatur. Ad cuius evidentiam primo premittam unam distinctionem, secundo ostendam conclusiones. De primo **dictum est** quod univocatio est triplex: quaedam est univocatio physica, quaedam logica et quaedam metaphysica. Univocatio physica est unitas naturae rei concepta citra opus intellectus. Et de ista univocatione loquitur philosophus 7° physicorum dicens quod in specie specialissima est comparatio et non in genere, quia species dicit unam naturam et univocam, non autem genus, sed latent equivocationes in quibus genus enim dicit equum equivocationem oppositam univocationi physicae eo quod non includit sibi unam naturam ut hypostasim eo quod non includit sibi extra sed plures. Secundo quod dicit Commentator et Algazel super primum de anima univocatio prima solum est in specie specialissima quae dicit unam naturam unitate reali minore quam sit unitas numeralis sicut declarabitur in 7°. Univocatio logica est unitas alicuius realitatis vel intentionis primae sub una intentione logica concepta ita quod intentio ... vel dicitur vel alicuius alterius secundae intentionis logicae, enim quod dicat ... intentiones secundas admittit primas. Ex quo concludo contra quod aliquod transcendens est ipsi univocum univocatione logica quia ... et 2a intentio in quo ... puta genus et dicta competit cuilibet transcendenti et sunt extra genus sed aliquid non competit sibi puta intentio universalitatis quae est logica et secunda intentio. Secundo dico quod aliquid esse univocum univocatione logica et equum equivocatione physica non repugnat. Patet enim ex predictis quod genus est equum equivocatione physica et tamen est univocum univocatione logica. Univocatio metaphysica est unitas alicuius per intentionem abstrahibilis ... a pluribus ex natura rei concepta cuiuscumque intentionis secundae vel logicae et hoc modo transcendentibus non repugnat univocatio ut dicetur. Ex quo concludo contra quod aliquid est univocum metaphysice quod non est univocum ipse physice loquendo. De secundo sit ista **prima conclusio**: ens quod sumitur non est univocum omnibus entibus univocatione physica. Hanc ostendo sic: conceptus generalis quod sumitur non includit unam naturam in re extra, ergo conceptus entis non est univocus univocatione physica. Antecedens est evidens quia conceptus entis in quantum subsunt omnia entia de quibus certum est quod non dicunt aliquam unam naturam quia ut patet ex precedentibus. **Secunda conclusio** sit ista: ens quod sumitur est univocum omnibus entibus univocatione logica. Hanc ostendo sic: illud quod dicit aliquam unam realitatem vel primam intentionem conceptam sub aliqua intentione logica est univocum univocatione logica, sed ens quod sumitur est huiusmodi, ergo etc. Maior patet ex diffinitione univocationis logicae posita superius. Minor est evidens quia licet ens quod sumitur non concipiatur sub intentione generis vel differentiae vel alicuius alterius secundae intentionis in quantum concipitur tamen ut sic concipitur sub intentione alicuius quae utique est intentio 2a vel logica. **Tertia conclusio** sit ista: ens quod sumitur est etiam univocum omnibus entibus univocatione metaphysica. Sit ostendo quod ens dicit aliquem unum conceptum realem abstrahibilem ab omnibus entibus ... entis ... 2m quod

conceptu cuius est praedicabile de omni ente univoce et realiter et in quid. Hanc
[illegible] sic. Omnis intellectus certus de uno conceptu et dubius de duobus in quibus ille
certus quiditative includitur habet conceptum aliud de quo est certus aliud a concepti-
bus de quibus est dubius et univocum illis. Sed intellectus hoc sit esse certus
de aliquo quod sit ens dubitando utrum sit deus vel creatura, substantia vel accidens
et sic de aliis in quibus conceptus entis quiditative includitur. Probatur ergo conceptus
entis est alius a conceptibus dubiis et univocus eis ita quod sic se est neuter
et includitur in utroque istorum. Ad secundum probatur quod impossibile est eundem conceptum eidem intelle-
ctui sit esse certum et dubium quod vel hic aliquis et tertius [illegible] vel
nullus et tunc non est certitudo de aliquo conceptu. Sed ergo aliquis quod sit quiditative
tunc vel includitur in illis sequitur quod non tunc est aliud sed ex univocatis. Quarto ex
declaratur primo de deo et creatura quod quilibet philosophus antiquus fuit certus
illud quod ponebat primum principium esse ens, puta unus qui posuit ignem
primum, alius aquam. Similiter cum erat certus ignem vel aquam esse ens
erat tamen dubius utrum esset ens creatum vel increatum, primum vel non primum.
Non enim erat certus quod esset ens primum quia tunc fuisset certus de falso,
falsum autem non scitur, nec erat certus quod esset non primum quia tunc non
posuisset oppositum. Secundo probatur de substantia et accidente nam philosophi dubii [illegible]
[illegible] fuerunt de lumine [illegible] unus potest quod sit accidens alius quod sit [illegible]
et substantia et ille [illegible] quod est [illegible] certus quod est ens sed non est certus
quod sit substantia quia esset certus de falso quia non est substantia quod oppositum ponit. Ideo
quod quilibet talis philosophus habuit duos conceptus in intellectu suo propinquos
qui propter propinquitatem analogiae videntur esse unus conceptus. Et propter ipsam propin-
quitatem quod videtur unus conceptus videtur esse certus de uno hic est de illis
duobus dubie conceptis. **Contra** secundam [illegible] summe
via probandi univocationem [illegible] conceptus. Si enim [illegible] habere
unum conceptum quem ad fortem et platonem negabitur tibi et dicetur tibi quod sunt
duo conceptus sed videtur unus propter magnam propinquitatem et similem. **Confirmatur**
ratio quia [illegible] omnes conceptus [illegible] de pluribus [illegible] non [illegible] una [illegible]
est unus [illegible] descriptio [illegible] in [illegible]
sed conceptus entis est [illegible] in quid et [illegible] quiditative in
entibus inferioribus quae dicuntur [illegible] et [illegible] nomen et
diffinitionem ergo conceptus entis est univocus. **Praeterea** secunda [illegible] primum
primum non est [illegible] ergo [illegible] ens et [illegible] prius est primum
primum non est distinguendum [illegible] sit notissimum et simplicissimum [illegible]
[illegible] primum [illegible] ille quidem [illegible] primum [illegible] non [illegible]
intellectus ergo [illegible] ens [illegible] **Tertio** probatur specialiter quod sit univocum ad substantiam
et accidens [illegible] si ens non est univocum [illegible] ergo intellectus non potest
habere conceptum quiditativum de substantia quod est evidenter falsum. Ergo [illegible]
probatio quod secunda substantia non immutat immediate intellectum nostrum ad intellectionem
sui cum non [illegible] per [illegible] accidens sensibilis sed nullus conceptus
quiditativus substantiae potest haberi per immutationem accidentis sensibilis non possit
abstrahi a conceptu accidentis [illegible] abstractus est univocus
alias non esset abstrahibilis talis autem conceptus [illegible] esse
conceptus entis [illegible] nullus alius esse quiditativus [illegible] quod [illegible]

et immediate immutat intellectum illius absentia potest naturaliter ab intellectu cognosci quod non immutat prout apparet in 2o de anima quod visus est perceptivus tenebre quando scilicet lux non est prius ut visus immutatur quo si intellectus immutatur a substantia immediate ad actum [illegible] ipsum sequitur quod quando substantia non esset prius possit eius absentia naturaliter cognosci et ita naturaliter possit naturaliter cognosci in [illegible] conservata non est substantiam panis quod est evidenter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de substantia naturaliter immediate a substantia [illegible] et abstractis [illegible] de accidente et tamen non est in conceptu entis **Preterea** [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] tamen [illegible] quod [illegible] [illegible] quod tamen [illegible] non habet conceptum quando sit [illegible] in plures sed [illegible] distributum additum enti [illegible] eius distribuit [illegible] [illegible] **Pre:** inferioribus [illegible] [illegible] omne ens quod substantia quod accidens quod ens non [illegible] quod [illegible] ponere est unum primum obiectum [illegible] primum obiectum intellectus est ens ut quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est aliquod unum et [illegible] unum [illegible] [illegible] prima [illegible] movetur ad ob[iectum] [illegible] formam obiecti et [illegible] habeat unam formam non movebit et [illegible] intellectus [illegible] non [illegible] unum [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] primum obiectum intellectus [illegible] [illegible] intelligimus [illegible] [illegible] de obiecto visus [illegible] ut [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] intelligibilibus quod ens est primum obiectum intellectus [illegible] [illegible] [illegible] omnes rationes adducte [illegible] et 2a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in primo et ideo [illegible] rationes [illegible] [illegible] [illegible] posset [illegible]

Ad alia [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod in [illegible] [illegible] est unum primum quod est [illegible] omnium aliorum [illegible] [illegible] ordine [illegible] [illegible] ad [illegible] et tamen non obstante tali [illegible] [illegible] [illegible] conceptum [illegible] esse unum non [illegible] in [illegible] de pluribus [illegible] specie [illegible] [illegible] non [illegible] unum conceptum aliud a conceptibus specierum [illegible] conceptus dicitur in [illegible] de pluribus [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] de eodem et non [illegible] de specie **Confirmatur** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] allegatum est dicit quod in [illegible] latent equivocationes [illegible] quod non potest esse [illegible] [illegible] non [illegible] est equivocatio in [illegible] [illegible] ad logicum [illegible] [illegible] ad realem [illegible] [illegible] non est ibi unitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] essent [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] possent [illegible] [illegible] [illegible] illorum reale [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] qua [illegible] [illegible] unitas conceptus abstrahibilis ab eis [illegible] [illegible] de quo [illegible] [illegible] quod accidens [illegible] [illegible] [illegible] ad substantiam et [illegible] [illegible] quod ens est analogum ad ea et [illegible] ab hoc et ab illo potest abstrahi unus conceptus [illegible] [illegible] nam analogia realis et univocatio [illegible] realis non repugnat in eodem conceptu [illegible] illud quod adducitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] de [illegible] non [illegible] [illegible] tanto quod est unum [illegible] [illegible] sunt [illegible] sicut logici [illegible] non [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible] substantiam et accidens est analogia [illegible] [illegible] et imperfectius [illegible] qua [illegible] [illegible] [illegible] univocatio ut dictum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod talia non [illegible] [illegible] [illegible] ad unum **Ad aliud** de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] repugnat [illegible] [illegible] quod [illegible] loquitur de [illegible] [illegible] que non repugnat [illegible] [illegible] univocationi ut dictum est in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod ens [illegible] [illegible] non [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] de quo [illegible] [illegible] [illegible] omnia esse unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible] de quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnia esset unus [illegible] ut [illegible] [illegible] ad primam unum [illegible] [illegible] quod ens [illegible] est [illegible]

Ad probationem [illegible] quod [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible]

nunq no pt esse gen scz qz eus de aliquibus quibus dicit pt de illis scz que
sumunt ab alia re cum pt vero a qua sunt gen Tales enim dre fo
forte vole includit eus [illegible] Ex dic est qt nam qe pri scz qdita
tiue de dea Ad confirmatorium de illis quz utroq ponitis a por. dico qz por
phus ordinat librum suum ad pnta dez sicut ipemet promittit in pherio
loq qo de illis utroq que aliquo inveniunt in linea pntali Ex porter
illa qt aliqd vie quod est trascendens qd no ptinet ad aliqd pntm qo
eius qt vie trascendens pntum in quod licet tn est geng ut spem ut p[illegible]
Ad aliud credo qz eius descendit in decem gna et aqua gthenria qe
ite non sunt dre eu aut quit aut includit eus aut non dico qz no in:
cludunt eus formalit sicut ut passiones eus ut ultime dre ut inclus
dicam et tn no sunt ut eu qo arguit qz non sunt entia dico qz non
sunt entia formal sunt tn entia realit et entat Ad aut illud qd no est
eus formalit dico no sit eus realit sit de intellectu eius non est inconveniens
vole quod non est ens formalit est tn de intellectu hos cum est ve At Ad
aliud de extremis gentus etc dicit incipit qz ia sunt sub extremis gentos
totalit ht est qz illa prop sunt extrema gentos et tunc por est sta quia dez
et subaa no est prop hoc qd est esse ab alio accipiendo principaliter cum
illud nec est de criminea sunt ut creatura est prie ista nec no nec
ille qz est hic quenit crimine dicitam deus quum creatura tam sba quum acciis
aliquid cum quet aliud extre in gentos Si qo sit accipias maiore qz qbustin
qz quet ad extima gentos ipa no uniuntur in aliquo quum ia qox est sta na
dia dividenda qz sic aliqd que sunt talia qz de ipis dicuntur extrema genti
dms et tn uniuntur in ipo quum divisio dicit in ipoto deus et creatura sba
et acciis pnt accipe pdictoz gentos et tn hnt aliqd subsistentia quum illi
extremis gentos Non eg pnt hec aliqd que Ad aliud dictum fuit in
sba non pncis conueng scripti de deo et creatura licz sunt pro divisa in realitate
qz in una realite quenit hoc tn sunt pro divisa in qcepto reali Ad aut
possit illa quenientia in qcepto reali et no in realitate dictum fuit ibi
ad aut illud qz negatio in qua negar vni gen glam ab alio no est dicta
nego qm Ad probatorem cu dic qz extrema essent in aliquo toto dico qz
no sunt in aliquo toto qd possit esse medio in aliqua sed solistica re
mouendo vni ab alio pc dc utroq dre ipm eus pr pz qo lubs sicut
autem probandi Ad ultimum de arburo dico qz arburo sola no ponit
unitatez vinoratos qz unitas arburos maior est unitate vinoratos hox
aut unitas no arguit maiore. tn maior pt stare tn aliquid sic que sunt
unius spe sunt in spe licz unitas qe sit maior unite spei dico in qposito
dico qz licz unitas arburos non arguat unitatez vinoratos tn nunq
unite arburos stat unitas vinoratos licz una no sit alia formaliter
sim spes eiusdem quus hnt curialez ordinez et arburum ad prm in
illo que est sermo nra et tn nu hz stat unitas vinoratos
qcepti ipius qt ver spez dicit in qposito tm non eius in qua est vni
tas arburos ipa arburita hnt unitatez vinoratos Ad extam in
capitulo de por. dic primo qz ipe allegat alii dico Si quus it ita qz
no ur locum scdm intenciorem ipany alit dic qz vm est accipiendo equm
sicut acti apud pheos realem siue est geng ad reax esse equm et
de tali equivocaton loqr porus. Cum ipe sunt logica etera ui logice
considerans fuisse dicendo qz multa dicuntur in logica no logice sicut

in 2o merito dx q in ei moto 2 ma et tn q [illegible] magis pertinet ad [illegible] qm ad [illegible]

Utrum negatio habeat distinctam formalitatem ab affirmatione cui opponitur

et videtur q non [illegible] no [illegible] distinctam intelligibilitatem non habet distinctam formalitatem sed negatio est huiusmodi ergo [illegible] privatio [illegible] non entis non est obiectum intellectus et per [illegible] non potest distincte intelligi. Entis enim est obiectum adequatum intellectus. Aliud ergo quod subterfugit rationem entis subterfugit rationem obiecti intellectus sed negatio non est ens ergo non potest intelligi distincte. **Confirmatur** 2ma privatio [illegible] sunt per habitum et negatio per affirmationem 2m [illegible] [illegible] in [illegible] intelligitur in [illegible]

Preterea inter affirmationem et negationem non est dare medium cum sint contradictoria ergo si negatio possit distincte cognosci [illegible] oportet concedere quod habeat distinctam formalitatem inter affirmationem et negationem esset aliquid quod et medium [illegible] posse cognosci. **Preterea** formalitas est aliquid positivum quod [illegible] intellectus [illegible] positivum non [illegible] posse terminari ad obiectum quod non est positivum sed negatio non est aliquid positivum ergo non habet propriam formalitatem. **Contra** illa dicuntur distinctas formalitates [illegible] quorum altero manet in aliquo alio non manente sed illa negatio manet in [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] opposita affirmatio [illegible] [illegible] [illegible] non manet in [illegible] [illegible] [illegible] ergo illa affirmatio et negatio opposita distinctas habent formalitates [illegible] **Videtur** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] rationem formalitatis [illegible] dicitur **formalitas** [illegible] obiectalis in re apprehensa ab intellectu [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] movere intellectum [illegible] actum intellectus posset terminare [illegible] [illegible] [illegible] aliquid posset terminare actum intellectus non [illegible] [illegible] pro tanto [illegible] [illegible] [illegible] intellectum movere [illegible] [illegible] [illegible] relationes [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] intellectum [illegible] [illegible] [illegible] non sunt aliquid absolutum et tamen non movent intellectum [illegible] dependentie [illegible] non sunt aliquid absolutum [illegible] terminant actum [illegible] [illegible] [illegible] individuales [illegible] [illegible] non habent rationem [illegible] [illegible] non movent intellectum et tamen terminant actum [illegible] [illegible] negationes [illegible] terminat [illegible] non moveant intellectum [illegible] non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad hoc [illegible] aliquid moveat intellectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] absolutum [illegible] [illegible] habeat rationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] personales in divinis et [illegible] individuales [illegible] [illegible] [illegible] actum intellectus terminent non tamen movent intellectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distincte [illegible] intellectu habent distinctas formalitates terminare [illegible] [illegible] [illegible] **Contra** ultimum positum in descriptione [illegible] quod aliquid possit terminare actum intellectus quod non possit movere intellectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movet visum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relatio [illegible] movere visum [illegible] [illegible] et intellectum **Preterea** unius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectalis et unius rationis [illegible] potentie et actus unius rationis [illegible] [illegible] [illegible] actus intellectus sunt unius potentie et sunt actus unius rationis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in obiecto sed [illegible] non potest esse [illegible] terminativa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectales [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] **Preterea** [illegible] omne obiectum terminans intellectum moveat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad obiectum intellectus quod [illegible] terminabit actum intellectus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectum reale intellectus sed [illegible] terminant actum intellectus et tamen [illegible] [illegible] [illegible] obiectum reale intellectus **Videtur** ad [illegible] [illegible] ordo ille non movet visum [illegible] [illegible] illius ordinis [illegible] [illegible] [illegible] absolutum

licet ille ordo sit quam ab gratia et sine qua non. Con ordo ille tamen non sit
obiectum [illegible] dicit quae sensus ideo non solum non movet [illegible] sed nec etiam stat
cum cognitio eius pertinet ad alteram potentiam cognitivam sit illa sine qua cognitivus sine
intellectus vel dato quod ille ordo aliquo modo [illegible] a [illegible] dico quod [illegible] non sequitur
quod movet [illegible] sed sufficit quod terminet actum eius **Ad secundum** dico quod non obiectum
non est proprie movere [illegible] sicut patet in potentia intellectiva et augustina et in aliis
potentiis [illegible] actum habet [illegible] obiectum non motivum posse sed statim [illegible]
actus posse [illegible] ergo in [illegible] obiecto sit non terminativa sequitur quod obiectum ut obiectum sed
non terminandi non modificandi [illegible] alludit nomen obiecti [illegible] obiectum [illegible]
quod obiectum posse et ita quod esse terminativum actus actus **Ad aliud** de [illegible]
[illegible] dico quod [illegible] non terminant ex natura rei [illegible] [illegible] per
actum intellectus negotiantis ideo non [illegible] quod formalitas sit vel recepta in re
ex natura rei [illegible] quoniam [illegible] quod distincta formalitate sine [illegible] formalitatibus
portat non identitatem aliquorum quorum unum excludit aliud a suo conceptu formali
in primo modo [illegible] et sic [illegible] ab alio formaliter quod non est
[illegible] sibi in primo modo [illegible] quod [illegible] est [illegible] quod [illegible] ad
[illegible] quarum una includit et presupponit aliam [illegible] et excludit
[illegible] non est [illegible] respicit illam [illegible] est [illegible] et illam [illegible]
prima [illegible] suppponit et includit [illegible] in suo subiecto [illegible]
[illegible] tanto [illegible] est [illegible] non est [illegible] quanto [illegible] est [illegible]
[illegible] plurificari [illegible] et plurificatorum [illegible] quando [illegible] et sic est una
[illegible] una [illegible] non [illegible] sic
[illegible] quod includit [illegible] sunt plures [illegible]
est [illegible] non est [illegible] non est [illegible] et de aliis [illegible]
in quibus negatur aliquid [illegible] **Contra ad secundum** [illegible] dico ad [illegible]
secundum [illegible] prima [illegible] est ista [illegible] non [illegible] distincta formaliter ab [illegible]
quae includit et supponit [illegible] quando sic quod non [illegible] distincta
[illegible] a formalitate ex natura rei a [illegible] non [illegible] distincta formali
tatem a formalitate illius sed [illegible] est [illegible] quae includit et sup
ponit [illegible] distincte [illegible]
[illegible] ab eo quod includit [illegible] sua [illegible] sed [illegible] includit [illegible]
[illegible] quae supponit [illegible] non [illegible] negative sed [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] **Confirma** [illegible] prima [illegible] est
[illegible] non [illegible]
[illegible] quod [illegible] quam [illegible]
[illegible] non potest intelligi sine [illegible] quae supponit **2a conclusio** sit ista
[illegible] distincta formaliter ab [illegible] quae [illegible] et excludit [illegible] ordo
[illegible] quorum unum [illegible] sine et [illegible] ex natura rei [illegible] distinctas
[illegible] et formalitates [illegible] in deo non esse [illegible] sine et [illegible]
[illegible] quae excludit [illegible] ex natura rei [illegible] esse [illegible] et [illegible]
natura rei [illegible] patet [illegible] et [illegible] distinctas formalitates [illegible]
[illegible] in creatura [illegible] non est [illegible] et [illegible]
in [illegible] at opposita [illegible] **Preterea**
illud quod non est [illegible] in primo modo [illegible] ab eo formaliter
et [illegible] distincta formaliter [illegible] quae excludit
[illegible] patet [illegible] includit in [illegible]
[illegible] in primo modo **Ad aliud** ad primum dico quod [illegible] est
[illegible] ad [illegible] quod [illegible] est obiectum adequatum intellectus [illegible] ambarum
analogice sive equivoce [illegible] ad primum [illegible] et [illegible] est intellectus [illegible]

in hoc est [illegible] ponit [illegible] [illegible] ens ut ens Et ouds hic debet intelligi [illegible] analogiam entium ad primum ens [illegible] que [illegible] negationes et privationes que dicuntur entia [illegible] reductionem ad ipsum ens ex quo [illegible] [illegible] [illegible] extendit se non tantum ad entia positiva [illegible] ad negativa et [illegible] [illegible] ens [illegible] ens [illegible] extendit se ad utraque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens a non ente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de ente ut determinatur [illegible] ens positivum [illegible] [illegible] ens et non ens se [illegible] **Ad confirmationem dicitur** [illegible] [illegible] [illegible] cognosci [illegible] et privationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] speciem habitus cognoscitur privatio et per speciem [illegible] cognoscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possunt [illegible] cognosci De negatione vero [illegible] dici [illegible] [illegible] ipsa cognoscitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ab illa non cognoscitur [illegible] **Ad aliud** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dici [illegible] de utroque [illegible] posse [illegible] [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posse intelligi [illegible] [illegible] ponatur **Ad aliud** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit positivum [illegible] [illegible] [illegible] sit positivum **Cont** [illegible] [illegible] [illegible] obiectis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non tantum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] [illegible] **Aliter** [illegible] [illegible] formalitas attenditur penes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et illud [illegible] [illegible] positivum [illegible] [illegible] subiectum [illegible] [illegible] [illegible] sit positivum vel negativum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] positivum vel negativum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formalitas [illegible] ab utroque [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] ens positivum et tamen [illegible] [illegible] [illegible] analogie entis positivo et negativo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] negationes et privationes [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub ente [illegible] [illegible] subiectum [illegible] [illegible] obiectum non [illegible] adequatum [illegible] et quo [illegible] [illegible] [illegible] obiectum habitus [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] obiectum intellectus [illegible] [illegible] ad ens positivum et negativum [illegible] privationes et negationes potenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non subterfugiant obiectum [illegible] [illegible] [illegible] formalitas [illegible] aliquid positivum et tamen [illegible] [illegible] intelligibilis non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab eo [illegible] non [illegible] intellectus ad ea [illegible] formalitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subiectum [illegible] et obiectum intellectus et formalitas sunt [illegible] [illegible] et [illegible] se ad omne ens tam positivum quam negativum

Utrum unum et ens dicant eandem naturam et videtur quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et primo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tantum unum [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] unum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea** non [illegible] non [illegible] eandem naturam [illegible] [illegible] sed unum [illegible] ens [illegible] non [illegible] eandem naturam cum ente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unum [illegible] et quod [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eandem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] unum et multa [illegible] [illegible] ens [illegible] unum [illegible] eandem naturam [illegible] ens [illegible] [illegible] non [illegible] ens et [illegible] unum et multa non [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea** unum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] non [illegible] eandem naturam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Cont** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] et unum [illegible]

unum significant quod probatur dupliciter primo quia non significant in generatione et corruptione
tum quia ens et unum predicant eandem naturam et eandem rationem per se et non
paronimice quod significant eandem naturam. Ad istam questionem et precedentem primo quedam opiniones
premittuntur quod ens in pluribus apponetur. Secundo ad questionem aliter dicetur. Tertio ad
[illegible]

Sciendum est secundum unam opinionem Avicenne et concedo quod ens et unum
significant aliam naturam in sua ratione et sic dicta prima declaratum est quod ens et unum
predicantur de omnibus entibus tamen quod non sunt idem eum natura licet sunt idem subiecto per se
[illegible] et subiectum quod sunt idem subiecto. Tertium dictum est quod unum est relatum quod est
de genere quantitatis et per genus non quantitatis tamen ente secundum dictum supposito tamen
unum tamen dictum probatur tamen quod si unum et ens significant eandem naturam quod multi-
tudo est non ens quod probatur in opponendo tamen 2° quia dicendo ens unum [illegible]
nugatio quod est falsum quod probatur quia tamen idem bis diceretur. Tertium 3° quia [illegible]
idem aliorum predicatur de eo in quod sit unum non probatur in quid de ente sed [illegible] de-
nominative quod [illegible] dictum dictum probatur quia omnis unitas est de genere quantitatis quod
non unum est quantitas tamen ente [illegible] et eandem naturam cum eo [illegible] quia omnis unitas
[illegible] alia constituit unum est de genere quantitatis sic et ipse numerus constitutus sicut si
constitutum est in genere quantitatis [illegible] quod constitutiva sunt in genere quantitatis [illegible]
[illegible] unitas est [illegible] quod [illegible] quia ens est transcendens [illegible]
quod est dictum genus est quantitatis unum ente. **Tertium ad secundum dictum est**
contra Avicennam arguit Commentator contra Commento 2° si unum non diceret eandem
naturam cum ente sed aliquid additum accipio illam quod hoc est unum [illegible]
[illegible] unum sua unitate tunc sit aut hoc est unum per se aut paronimice si
per se [illegible] propositum quia hoc nomen est quoddam ens est unum non per aliquid
additum si hoc est unum paronimice quod per aliquid additum et tunc queram de
illo addito quia vel est unum per se vel per aliud si per se parem rationem [illegible]
est in primo si per aliud queram de illo alio sic per primus et sic vel erit processus
in infinitum vel stabitur in aliquo quod est unum per se et non per aliud additum [illegible]
[illegible] ratione tamen non [illegible] sed probat duo primo per fallaciam [illegible]
tando quo in quid sic homo est albus per se vel paronimice quod per aliud et tunc
queram de illo alio utrum sit album per se vel paronimice si paronimice quod per aliud et
tunc queram de illo alio et sic procedendo in infinitum [illegible] quod hoc sit albus per se
[illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] mutat [illegible] quo in quid [illegible] albedo
est primum quo homo est albus non tamen [illegible] quod quia albedo non est alba [illegible]
[illegible] dato quod hoc sit albus per aliud [illegible] non tamen [illegible] albedo sit alba
per se vel paronimice [illegible] quo in quid [illegible] in proposito [illegible] dato quod sit
aliud ab ente non sit [illegible] sit unum per se vel per aliud [illegible] quo in quid
[illegible] unum sit [illegible] quo ens est unum [illegible] non sit [illegible] quibus unitas
[illegible] non est una [illegible] [illegible] probat [illegible] [illegible] duo [illegible]
primo et 2° [illegible] paronimice [illegible] [illegible] ut oppositum per se primo. Alio ut
oppositum per se secundo modo. [illegible] quod denominat ab uno est unum paronimice ut oppositum primo
per se [illegible] ut secundo modo [illegible] unum [illegible] sit passio entis predicatur de ente per se 2°
[illegible] quod ultra [illegible] paronimice quod per aliud [illegible] quod per aliud [illegible] [illegible]
[illegible] per aliud ab utroque extremo alio modo per aliud ab alio extremo [illegible]
quod est unum per aliud non primo sed secundo modo [illegible] hoc est [illegible] non per aliud ab
[illegible] sed per aliud a [illegible] est per formam [illegible] aliud est a [illegible] et
[illegible] quod ab [illegible] ista [illegible] in proposito [illegible] quod impugnationem aliter
[illegible] aliter [illegible] contra Avicennam et [illegible] primum dictum [illegible]
quod ens et unum predicatur de omnibus [illegible] an predicatur de omnibus [illegible] aut
difformiter non [illegible] quod unum [illegible] predicatur denominative [illegible] sit passio [illegible]
[illegible] predicatur [illegible] licet forsan possit denominative [illegible] si dicas quod probat

Respondetur [illegible] quod [illegible] de [illegible] de [illegible]

Contra primum arguitur et [illegible] quod [illegible] non [illegible] de [illegible] duo [illegible] a et b [illegible] a vel b includit [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] non [illegible] de [illegible] in quod [illegible] non includunt [illegible] in [illegible] omnino [illegible] ergo [illegible] et quo [illegible] ergo a et b non [illegible] [illegible] alius [illegible] et [illegible] de [illegible] de [illegible] includunt [illegible] ut [illegible] [illegible] procedendo [illegible] in infinitum in [illegible] ad aequales omnino non includunt [illegible] quod est [illegible] quod [illegible] **Prima** [illegible]

[illegible] in [illegible] ita [illegible] et [illegible] in [illegible] ita [illegible] [illegible] et actualis seu determinabilis et determinante [illegible] ergo [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ad actum ultimum et [illegible] ultimam [illegible] sunt [illegible] ita quod [illegible] includit aliquod aliud [illegible] primo [illegible] nam [illegible] includit aliquid [illegible] primo [illegible] ego [illegible] in [illegible] quod [illegible] in [illegible] determinabiles et determinantes ita quod illa resolutio stat [illegible] ad conceptus determinabiles [illegible] includit [illegible] ad conceptus determinantes [illegible] determinabile includit [illegible] determinabilis [illegible] et determinans [illegible] ultime [illegible] ergo [illegible] ita quod [illegible] includit [illegible] et [illegible] non [illegible] in [illegible] de [illegible] de [illegible] a [illegible] [illegible] et [illegible]

Contra secundum dictum [illegible] realiter [illegible] et [illegible] subiectum et passio [illegible] realiter [illegible] [illegible] [illegible] non includit [illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] de [illegible] passio [illegible] passio [illegible] a subiecto [illegible] et [illegible] in [illegible] de [illegible] [illegible] passionem de [illegible] non [illegible] **Contra secundum dictum** arguitur multiplex [illegible] de [illegible] ergo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] aliquid aliud [illegible] [illegible] et passio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] et [illegible] **Prima** [illegible] [illegible] in suo [illegible] [illegible] in suo [illegible] [illegible] a [illegible] et [illegible] [illegible] ergo [illegible] **Prima** [illegible] [illegible] ergo [illegible] ergo [illegible] **Prima** [illegible] [illegible] et passio [illegible] [illegible] ergo [illegible] ergo [illegible] non [illegible] passio [illegible] subiecto [illegible] et [illegible] ergo [illegible] **Contra ad secundum** [illegible] [illegible] primo [illegible] [illegible] ergo [illegible] primo quod [illegible] duo [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et passio [illegible] et [illegible] [illegible] secundo [illegible] [illegible] duo [illegible]

[illegible]

Ex autem [illegible] nullus ratio [illegible] unum [illegible] nullus ratio [illegible] sen distinctionem [illegible] primum [illegible] est unum de genere [illegible] secundum est transcendens quod [illegible] ente et ideo [illegible] nullus est quantitativum vel qualitativum [illegible] dicta [illegible] quod unum quod [illegible] ente [illegible] duplex [illegible] large et stricte et sic est passio [illegible] entis [illegible] ente stricte [illegible] stricte [illegible] et [illegible] oppo[sita] [illegible] et est passio entis [illegible] est passio [illegible] ente non stricte [illegible] distinctione. De 2o sit ista

Prima conclusio

Ens et unum non dicunt eandem naturam [illegible] unum acceptum [illegible] stricte et [illegible] ens dicunt eandem naturam [illegible] acceptum [illegible] eandem naturam [illegible] de quorumque [illegible] unum et [illegible] ens [illegible] de [illegible] et unum quod [illegible] de uno sic accepto [illegible] de quorumque [illegible] ens de eadem [illegible] unum large et [illegible] sit ista [illegible] ens

Secunda conclusio

sit ista [illegible] et unum non dicunt eandem naturam quidditativam et [illegible] sic [illegible] ens unum [illegible] de se in abstracto et ista [illegible] entitas est unitas quod [illegible] que sunt [illegible] quidditative [illegible] de se in abstracto [illegible] ad [illegible] ut forte unum [illegible] est alitas non [illegible] de [illegible] ens et unum non [illegible] de se [illegible] eandem dicunt naturam quidditative et formaliter [illegible] unum sit passio entis [illegible] de ente [illegible] in 2o modo [illegible] de uno [illegible] quod illud quod non [illegible] in [illegible] illorum que [illegible] ens [illegible] et [illegible] quidditate non includit ens quidditative [illegible] unum et alie passiones entis sunt [illegible] quod unum et alie passiones entis non includunt ens quidditative [illegible] ens [illegible] que includunt unum quidditative in [illegible] et in decem genera et in [illegible] decem [illegible] unum et passiones entis non [illegible] decem [illegible] ens [illegible] entibus [illegible] in [illegible] que nec [illegible] omne tale includit [illegible] ut transcendentes de se [illegible] limitatum [illegible] et ens infinito [illegible] de ipso [illegible] formaliter quod est [illegible] omnia transcendentia dicunt perfectionem simpliciter et [illegible] deo [illegible] Tertium [illegible] quia [illegible] unum includit ens quidditative vel includit [illegible] addit aliquid aliud [illegible] non [illegible] ens [illegible] passio [illegible] non [illegible] aliud quod addit [illegible] includit ens [illegible] non [illegible] ergo unum includit ens [illegible] et sic [illegible] in [illegible] vel [illegible] illud erit [illegible] quod erit de [illegible] non includit ens [illegible] a [illegible] unum [illegible] entis non est passio [illegible] illud non est passio [illegible] ergo illud aliud inclusum quod est [illegible] passio entis [illegible] et est tale [illegible] non includit ens quidditative [illegible] ergo [illegible] ens et unum non sunt eandem naturam formaliter et quidditative [illegible] de aliis passionibus entis

3a conclusio

sit ista. Ens et unum dicunt eandem naturam realiter [illegible] distinguuntur formaliter [illegible] in precedenti questione [illegible] ut [illegible] in [illegible] non separantur [illegible] ad [illegible] et corruptionem [illegible] que sunt [illegible] realiter in [illegible] de quo [illegible] non [illegible] sunt [illegible] realiter

Quarta conclusio

sit ista unum quod est passio entis

[illegible]

Nota de p[illegible]

dicit aliquid formaliter positivum addit ergo eundem [illegible] quod quidam doctor [illegible] dicit quod
unum ut dicitur formaliter ab ente non dicit formaliter aliquid positivum sed dicit formaliter
duarum negationum prima negatio est privatio seu a seipso indivisio et hec negatio fundatur
super identitate [illegible] a se qua scilicet ipsum est ipsum secunda negatio est divisio a quolibet
alio quod non est ipsum et licet negatio sit dicit non identitas alteri etc. quod prima
negatio est identitatis et secunda identitatis [illegible] secundum opinionem suam arguitur primo quod illud
positivum quod dicit formaliter ipsum unum secundum iste ut dicitur ab ente vel est unum
vel non unum non est dicendum quod non unum quia unum tunc sic vel est unum per
se ipsum seipso vel aliquo alio si aliquo alio de illo querere etc. in infinitum
si seipso ergo sua unitas non addit aliquid super seipsum quod ipse dicit de
ente scilicet quod seipso positive est unum et per quod unum dicit formaliter dicitur ab
ente non dicit aliquid positivum **preterea** unum ut secundum unum sua formaliter dicitur
ab ente vel est unum et cetera sicut quod est unum aliqua secunda unitate sua formaliter
non distinguitur ab alio tunc ut prius si illa unitas dicit aliquid positivum
querendo de illa et sic in infinitum vel stamus et in hoc quod ens positive se
ipso est unum ergo unitas non addit super ens aliquid positivum **preterea** quecumque
[illegible] in creaturis formaliter dicitur et aliquid est positivum dicitur realiter ergo si
unum et ens formaliter dicitur et quodlibet est positivum dicitur realiter sed
est falsum quod illud et quod secundum adversarium patet et sic nec neutrum istorum positivorum est in-
finitum intrinsece non includit se identitate realiter alterum et confirmatur
quod aliter [illegible] non essent unum secundum [illegible] ut dicit quod in littera sed **contra opinionem** arguitur
et primo contra opinionem in se secundo reduco rationes in contrarium secundum opinionem sicut
negatio [illegible] realiter unum [illegible] positivo sed unum [illegible] non realiter unum
ens ergo unum non est nec formaliter adversarius patet minor aliter idem esset realiter
positivum et realiter negativum quod videtur implicare contradictionem ergo reduco vos
sit enim primo sic secundum istam unum super ens addit duplicem negationem arguitur
tamen tunc sic vel illa unitas sive duplex negatio est una seipsa
vel alio si seipsa pari ratione standum erit in primo scilicet quod ens sit unum
sive duplici negatione et sic aliquid esset formaliter unum sive unitate quod
videtur absurdum si est unum aliquo alio querere de illo et sic vel proce-
detur in infinitum vel stabitur in aliquo alio quod est unum seipso sive illa duplici
negatione quod est maxime falsum **preterea** ista ratio peccat per fallaciam figure dictionis
mutando quid in quod unde [illegible] ad formam et dico quod unum addit
super ens aliquid positivum quod dicitur illud vel est unum seipso vel aliquo
alio dico quod unum tamen sit principium quo non debet dici ipse unum quod sic [illegible]
[illegible] unum quod sicut albedo non est alba licet id sit quo aliquid est album
secundum ergo dicitur quod illud est de ente non videlicet ille neque [illegible] mutando
quo in quod dicatur tamen quod illud positivum quod dicit unum formaliter non est
unum formaliter nec formaliter non unum [illegible] quo ens est unum eodem modo reduco
dicendum quam de illo negativo sicut prius et [illegible] ad formam
quod ens ut dicitur formaliter ab uno non est unum formaliter nec non unum sed abstrahit
sicut ab utroque et tamen non unum accipiendo positive vel contrarie [illegible] privative solum
vel negative nam utrumque ens ut sic formaliter acceptum non est unum sed [illegible]
cum non dicit esse finitum vel infinitum formaliter positive sed est nec finitum
nec infinitum aliter est dicere quod ens dicit formaliter dicitur ab uno et [illegible]
utrumque sit unum vel non unum [illegible] dicendum quod hic dicit vel aliter reduplicative
vel specificative si primo sic hoc ens ut dicitur ab uno nec est unum vel non
unum [illegible] ut dictum est si specificative sic ens ut dicitur [illegible] est
unum et [illegible] quod ens quod dicitur formaliter ab uno est vere unum
quod hoc [illegible] habeo **secundam rationem** reduco et secundum [illegible] et illa duplex
negatio [illegible] formaliter [illegible] et realiter quod est contra [illegible] secundum quod
[illegible] neutrum sit infinitum intrinsece non includit per identitatem realiter alterum

[illegible]

Nec refert dicere utrum sint ambo positiva vel non sed hoc accidit dummodo neutrum extremorum sit infinitum intensive Quia ex se ipsa est causa privatio [illegible] contingens dicit formaliter dicit et realiter Ad formam dicitur quod [illegible] realiter si est natura rei non tamen sic realiter distinguuntur per entis et res et tunc concedo argumentum et est insert ad propositum Aliter possum dicere quod ratio non est ad propositum quia arguit de hiis que sunt in creaturis Cuius dicitur et unum tamen sunt [illegible] abstrahuntur a creato et increato unum sunt et reperiuntur in utroque [illegible] hac opinione probat

Quarta conclusio [illegible] primo sic Quia unum dicit perfectionem simpliciter sed negatio non dicit perfectionem simpliciter de se formaliter ergo ipsum unum non est pura negatio Maior patet quia in quolibet melius est ipsum quam non ipsum Et hec est descriptio perfectionis simpliciter quam ponit anselmus monologion [illegible] et [illegible] summa unitas [illegible] post eum tamen nulla [illegible] imperfectio [illegible] patet quia privatio [illegible] rationem mali ut sic et similiter negatio

Preterea [illegible] in privationibus aliqua reducuntur ad primum tale quia non est dare summum malum sed sicut omnia bona reducuntur ad summum bonum ita omnia [illegible] ad primum unum ergo unum non habet formaliter rationem privationis **Preterea** nulla privatio suscipit magis et minus sed unum suscipit magis et minus quia simplex est magis unum quam [illegible] ergo unum non dicit solam privationem **Preterea** negatio non habet rationem mensure sed [illegible] mensura esse aliquid positivum unum autem habet rationem mensure in quolibet genere [illegible]

Pre [illegible] aliquid positivum [illegible] privationibus sed [illegible] est aliquid positivum [illegible] unitatibus ergo unitates non sunt formaliter privationes Sed doctor quem [illegible] ad istas rationes dicendo quod unum [illegible] duo dicit scilicet aliquid positivum quod est ipsum ens vel plures entitates et dicit aliquid negativum scilicet ipsam unitatem vel plures unitates [illegible] et formaliter dicunt negationem ita quod unum licet dicat formaliter negationem tamen dicit fundamentum positivum scilicet ipsum ens [illegible] realiter Ad [illegible] ergo quod unum est perfectio formaliter [illegible] sed ratione fundamenti Concedo ad primam rationem et dicit quod prima reducuntur ad summum unum non formaliter sed ratione fundamenti Similiter ad secundam rationem et quod unum suscipit magis et minus non formaliter sed ratione fundamenti [illegible] ad 2am rationem et quod unum habet rationem mensure non formaliter sed ratione fundamenti [illegible] ad etiam rationem et quod unum [illegible] ad [illegible] quod dicit positivum [illegible] unitatibus ratione fundamenti [illegible] dicit aliquid negativum [illegible] unitatibus ut dicunt formaliter aliquid negativum [illegible] ad quintam rationem

Sed contra responsionem [illegible] apparentibus [illegible] unum est [illegible] entis vel ratione fundamenti vel ratione [illegible] addit super ens non primo modo quia [illegible] foret [illegible] secundo ut [illegible] additum est positivum vel negativum [illegible] contra [illegible] privatio est [illegible] realiter positivus [illegible] argumentum est [illegible] realiter negativum et positivum [illegible] que est [illegible] est [illegible] realiter [illegible] subiecto quod est ens tamen [illegible] et realiter [illegible] ergo unum est [illegible] et non ens est realiter [illegible] et [illegible] realiter ens et realiter non ens et [illegible] que [illegible] absurda Stat ergo quod unum addit aliquid formaliter positivum super ens

Ad rationes [illegible] in oppositum Ad primam nego [illegible] [illegible] ista ratio [illegible] [illegible] de [illegible] simpliciter [illegible] **Ad 2am** nego [illegible] ad probationem dico quod non [illegible] et [illegible] idem [illegible] realiter [illegible] formaliter vel [illegible] formaliter [illegible] natura rei que tollit negationem et ideo dicto [illegible] non est [illegible] **Ad 3am** nego [illegible] sit [illegible] illa [illegible] formaliter et ex natura rei [illegible] non [illegible] in [illegible] de subiecto [illegible] dicto in [illegible] **Ad quartam** nego [illegible] ad probationem dico quod [illegible] est [illegible] per [illegible] unitas [illegible] [illegible] tali

Uno non loquimur nunc sed de uno quod est principium [illegible] ex diuisione [illegible]
[illegible] inferuntur quod [illegible] unitas est de genere [illegible] et fallacia [illegible] **ad auctoritates**
principalia [illegible] inferunt quod omne [illegible] tunc entis [illegible] actio [illegible]
[illegible] non ente [illegible] [illegible] speculationem [illegible] sit pa[illegible]
entis [illegible] actio [illegible] entis [illegible] quod [illegible] inferunt [illegible]
[illegible] quod [illegible] potest [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] **ad secundum dicitur**
[illegible] non ponitur [illegible] quod [illegible] et [illegible]
augmentatio [illegible] est in [illegible] quod non [illegible]
[illegible] ente [illegible] non obstante [illegible] est [illegible] entis [illegible]
[illegible] ente **ad 3m** dicitur quod [illegible] non est [illegible]
ad [illegible] quod hoc est [illegible] et [illegible] relationes
et [illegible] esse de genere relationis [illegible] actiui [illegible] entibus [illegible]
[illegible] ente [illegible] uel [illegible] uel [illegible] et [illegible]
et [illegible] ad questiones

Utrum istud principium impossibile est idem simul esse et non esse

sit firmissimum et notissimum [illegible] quod non [illegible]
[illegible] aliud eo notius [illegible] quod [illegible] dubitare de eo et [illegible]

Primo [illegible] aliqua opposita [illegible] contradictoria [illegible]
[illegible] in [illegible] opposita [illegible] prima opposita [illegible]
[illegible] que [illegible] in [illegible] aqua
[illegible] una medietas [illegible] alba et alia medietas nigra
est coloratum quod [illegible] ab aqua [illegible] coloribus [illegible]
ab albo [illegible] a nigredine quod sit [illegible] album et nigrum [illegible]
[illegible] de relatiuis oppositis quod [illegible] duplum et [illegible]
[illegible] si aliquid est duplum [illegible] quod duplum [illegible] oppositum [illegible]
non [illegible] ante [illegible] [illegible] ad hoc quod [illegible]
[illegible] et [illegible] est [illegible] quod [illegible]
[illegible] in hac [illegible] illud [illegible]
[illegible] et [illegible] illo [illegible] **preterea** [illegible]
in [illegible] in [illegible] contradictoria [illegible] aut [illegible]
[illegible] quod non est [illegible] quod [illegible] non est [illegible] quod aliquid in [illegible]
[illegible] sit oppositum [illegible] et [illegible] aliquid [illegible] in [illegible]
[illegible] oppositum illius [illegible] [illegible] incipit [illegible]
[illegible] contingit [illegible] quod [illegible] illud [illegible]
[illegible] quod [illegible] **preterea** contingit [illegible] et [illegible]
in [illegible] et [illegible] ita quod [illegible] in [illegible]
[illegible] contradictoria [illegible] multa esse [illegible] et [illegible] non [illegible] contingit
contradictoria opinari **contra philosophus in 4o** [illegible] dicit [illegible]
[illegible] quod [illegible] [illegible] principium firmissimum [illegible]
[illegible] non [illegible] dubitare [illegible] quod non [illegible] rationale [illegible] quod [illegible] est
[illegible] in [illegible] tres [illegible]
firmum **prima** [illegible] quod non [illegible] dubitare [illegible]
[illegible] opinari [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] quod [illegible]
[illegible] impossibile [illegible] non est in [illegible] quod [illegible] perrat
et [illegible] quod [illegible] magis [illegible] et [illegible] aliquid
opinari contradictoria esse simul [illegible] magis [illegible] duplex [illegible]
est magis impossibile [illegible] et in [illegible] quod [illegible]
et [illegible] esse et non esse [illegible] quod [illegible] non [illegible] negatio

[illegible]

... ad [illegible] ... quod sit [illegible] ... at [illegible]

... opiniones de [illegible] ... in [illegible] ...

[illegible] ... intellectum ... possit esse ...

[illegible] ... ad aliquid ...

Ad secundum ... dicitur ... opiniones ... sunt in [illegible] ...

... **2a condicio** ... quod ...

... quod [illegible] ... ad [illegible] ...

... **Ad tertia** ... in oppositum ... de [illegible] ...

... [illegible] ...

... **Ad 2am** ... [illegible] ...

... et ... magnum et parvum ... duplum ... et dimidium ... ad idem ... magnum ... et parvum duplum et dimidium ... ignorantia ...

... **Ad 4m** ... de 3a via ...

... et [illegible] ... impossibile ... esse et non esse ...

... **Ad aliud** de eadem via ... in hoc ...

... [illegible] ... **Ad aliud** de 3a via ...

... **Ad ultimum dicendum** ...

... **Ad formam** ... dicendum quod ...

... opinionem ... opinio ... esse ...

... sub [illegible] ... esse ...

... ut dictum est.

Utrum hoc principium complexum est idem esse et non esse simpliciter

Dicitur primo: [illegible] quod non quia est resolubile in alia principia priora [illegible] in hoc propositum quam sunt principia incomplexa [illegible] resolvitur [illegible] quibus [illegible] philosophus [illegible] quod dicit ipsum esse principium omnium dignitatum [illegible] primo principiorum et ultima [illegible] ad primum dicitur ad primum sicut istud primum

Dictum [illegible] propositiones sunt [illegible] et [illegible] vera [illegible] et nomen identitate [illegible] ad subiectum sive sit identitas [illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] vera [illegible] [illegible] ad subiectum [illegible] non est [illegible]

2m dictum sicut [illegible] quod in [illegible] sunt [illegible] ordine primitate [illegible] prima [illegible] et [illegible] ordine [illegible] quod plus [illegible] accedunt [illegible] ad [illegible] prima [illegible] [illegible] est secundo prima [illegible] secundum prima [illegible] in [illegible] gradu [illegible] et [illegible] ordine in primitate [illegible] [illegible] nominis [illegible] in negativis [illegible] non est [illegible]

3m dictum [illegible] ad [illegible] non est [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] propositio [illegible] est [illegible] est primo prima [illegible] ad 2m

Dico [illegible] istud primum complexum [illegible] non est primum [illegible] primo principium [illegible] illud principium [illegible] non sunt primo primum [illegible] ultimo [illegible] primo principium [illegible] principium [illegible] que sunt de [illegible] sunt primi [illegible] primo [illegible] in [illegible] et ultimo [illegible] in resolvendo [illegible] et primo de [illegible] subiecto [illegible] est resolubile in duos alios [illegible] [illegible] est [illegible] aut [illegible] includens [illegible] et [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de [illegible] quod est esse et non esse [illegible] et negative [illegible] est resolubile [illegible] non [illegible] ultimo [illegible]

Preterea nulla propositio modalis est primo prima quia est resolubile in alia de inesse [illegible] primum complexum est [illegible] modalis [illegible] non est primo prima [illegible] [illegible] primum [illegible] et primo [illegible] Dico quod istud primum [illegible] [illegible] istud [illegible] terminos [illegible] et ultimo [illegible] et [illegible] resolubiles in [illegible] [illegible] stat ad [illegible] ad [illegible] Ad [illegible] in oppositum [illegible] quod [illegible] istud primum [illegible] non [illegible] sicut [illegible] [illegible] et [illegible] et de [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] ista est [illegible] [illegible] non [illegible] primo [illegible]

Utrum inter contradictoria sit dare medium et videtur

[illegible] esse et non esse sunt contradictoria [illegible] esse et non esse [illegible] [illegible] Preterea quanto magis extrema distant tanto sunt plura media inter ipsa [illegible] contradictoria [illegible] infinite distant infinita erit [illegible] inter ipsa [illegible] contradictoria distant in infinitum [illegible] probatio minoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] distantia [illegible] que est inter contradictoria [illegible] haberet [illegible] haberet sub [illegible] Preterea

[illegible] relativa medium [illegible] ad modum extremi [illegible] opponuntur et oppositio [illegible] contradictoria [illegible] **Prete**[illegible] contradictoria est medium per abnegationem utriusque extremi [illegible] medietas [illegible] alba et medietas nigra [illegible] **Pre** [illegible] contradictoria non est medium [illegible]

[illegible]

[illegible] **2a dubio** [illegible] medium [illegible] forma [illegible]

[illegible] **3a** [illegible] medium [illegible] contradictoria [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] contradictoria non est medium [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] medium [illegible] forma [illegible]

[illegible] **ad primum** [illegible] contradictoria [illegible] medium [illegible] esse [illegible] non esse [illegible]

[illegible]

Passus diligenter notandus

Et est preciso una [illegible] quod non non contradicunt esse et non esse. Secundum. **Contra** omnes [illegible] capitacio mediat inter esse terminos. Secundum terminum generacionis sunt contradictorii scilicet esse et non esse quod inter esse et non esse nichil sunt contradictoria vel [illegible] medium probacio [illegible] generacio est a non subiecto in subiectum et corrupcio ergo ut dicit [illegible] generacio et corrupcio sunt contradictoria. Confirmatur quia hoc in textu ut apparuit et [illegible] anima [illegible] probans quod non sit medium inter contradictoria scilicet inter [illegible] et eius augmentum [illegible] quod est aequa mutacio media inter generacionem et corrupcionem [illegible] ista quia nulla [illegible] terminum generacionis [illegible] **Videtur** quod termini generacionis non sunt contradictorii secundum se [illegible] et privacio et [illegible] sunt termini primi non solum in generacione sed etiam in quacumque alia mutacione. **Ad illud** quod dicitur de [illegible] quod [illegible] non subiectum comparatum forme et [illegible] subiectum [illegible] forma. **Ad illud** quod additur quod generacio et corrupcio [illegible] contradictoria [illegible] privative opposita nam privative opposita sunt sicut contradictoria circa subiectum aptum natum [illegible] subiectum [illegible]. **Ad confirmacionem** [illegible] quod [illegible] quod [illegible] medium [illegible] inter contradictoria multo magis inter quecumque alia opposita et ita inter privacionem et formam. Et ideo [illegible] aequa inter [illegible] terminatur ad formam [illegible] generacio et inter [illegible] terminatur ad privacionem [illegible] corrupcio. **Contra** [illegible] quod [illegible] opposita [illegible] privacio et forma [illegible] terminum generacionis [illegible] privacio et forma [illegible] susceptibile [illegible] inter privacionem et formam sit medium [illegible] quod inter contradictoria sit medium. **Preterea** quia [illegible] contradictoria [illegible] sicut privative opposita [illegible] inter privacionem et formam est generacio et corrupcio [illegible] ita possit esse inter [illegible]. **Videtur** ad primum quod termini generacionis [illegible] comparari vel ad subiectum vel ad ipsam generacionem. Primo modo sicut [illegible] non habent medium [illegible] nam subiectum necessario est vel sub forma vel sub privacione. [illegible] 2° et non habent [illegible] contradictoria et [illegible] habent generacionem mediam [illegible]. **Ad 2m** dicitur quod de [illegible] contradictoria [illegible] scilicet quod alterum necessario insit et quod alterum [illegible] ponat [illegible] circa subiectum aptum natum habent vim contradictorii scilicet quod alterum necessario insit sed deficit 2a [illegible] quia utrumque est aliquid positivum et [illegible] ad generacionem et corrupcionem utrumque [illegible] privative opposita [illegible] non [illegible] et [illegible]. **Ad 2m** [illegible] distancia [illegible] distancia que [illegible] et [illegible] distancia [illegible] et ista est [illegible] ad alia ut ad opposita [illegible] quod quanto magis distat [illegible] sunt [illegible] distancia [illegible] distat [illegible] distancia [illegible] et [illegible] quia [illegible] distat [illegible] habent medium [illegible] habent distanciam [illegible] distancia [illegible]. **Ad illud** quod additur [illegible] quod contradictoria distant in infinitum [illegible] distancia [illegible] distat [illegible] contradictoriarum [illegible] aliquid ab uno contradictorio [illegible] aliud contradictorium [illegible] distancia contradictoriorum est infinita glozanda [illegible] infinita [illegible] indeterminata [illegible] distancia [illegible] maior [illegible] infinitum [illegible] maior distancia ponitur et [illegible] maior [illegible] potencie [illegible] non sequitur quod ibi sit infinita distancia [illegible] potencie [illegible] ibi esse [illegible] potencie [illegible] ut [illegible] distancia [illegible] ita quod [illegible] salvatur in [illegible]. **Ad 3m** [illegible] quod inter omnia relativa [illegible] relacio [illegible] de [illegible] non omnia opposita sunt in esse relativa [illegible] contradictoria [illegible] ipsam [illegible] relacionem ipsam loquendo [illegible]

[illegible] intencionem ... [illegible] ... relatoz ... [illegible]

... non obstantibus admonitez **Ad quintum** de illo predicato medio ... [illegible] ... non ... est ... idem predicatum esse album et non album ... [illegible] ... nam unum contrariorum magis ... [illegible] ... et album ... [illegible] ... ideo ... [illegible] magis simile sed utrumque ... **Contra** ... [illegible] ... contraria ... [illegible] ... in genus immediate ... [illegible] ... neque simile neque ... quod lapidis ... neque ... neque ... [illegible] ... contraria non potest ... aliquid medium ... [illegible] ... sicut magis et simile ut ... contra ... [illegible] ... album contrariorum ... [illegible] ... simile ... in proposito de predicato ... [illegible] ... et ... [illegible] ... aliquid ... medium ... [illegible] ... simile ... [illegible] ... ipso ... lapide ... aliter ... [illegible] ... predicatum sit album et non album ... [illegible] ... denominatur ab ... simile ... [illegible] ... predicatum illud non est album simile neque ... simile **Contra** ... predicatum non est simile album ... simpliciter ... [illegible] ... coloratum ... [illegible]

[illegible] ... denominatur ... denominatur ab ... [illegible] ... [illegible]

... in proposito ... [illegible] ... aliud ... [illegible] ... album et ... [illegible] ... predicatum ... album ... [illegible] ... denominatur ... [illegible] ... denominationes ... [illegible] ... album ... [illegible] ... in proposito ut predicatum ... album ... [illegible] ... proposito ... [illegible] ... predicatum ... [illegible] ... simile ... [illegible] ... album ... nulla colore ... [illegible] ... **Ad ultimum** ... [illegible]

Contra ... [illegible] ... album contrariorum ... [illegible] ... **Preterea** ... [illegible]

[illegible] ... album ... [illegible] ... album ... [illegible] ... album ... album ... album ... [illegible] ... album ... album

Circa quintum libri 2 q. utrum cuiusdem effectus sint plures cause per se. Et videtur quod non

... [illegible] ... sufficit ... [illegible] ... sufficit in suo genere ... [illegible] ... [illegible]

Sit conclusio divisio prima causarum que sunt causa earum ordinis que sunt alterius ordinis ...

... Secunda divisio ... causarum ordinis que sunt totales que partiales ...

... Secunda divisio ... ad iteracionem ... Secunda divisio ...

Sit ista prima conclusio ...

... Secunda conclusio ...

... Tertia conclusio sit ...

Quarta ... ad actum ...

Utrum finis sit principium aliquorum quam non. Quia de ratione principii est esse primum ... de ratione finis est esse ultimum ... [illegible]

quecumque est causa cause est causa causati. Et quanto est prius ... plus ...
ideo sic est causa efficiens et efficiens est causa finis sequitur quod finis est causa finis ...
... augere de ... patet per ... sequentem quia in denudatione efficientis ...
... quod non denudatio ... quod est causa quod efficiens sit causa finis ...
denudatio ... sed quod finis sit causa efficientis quod finis potest denudari efficiens
Et sic ... Commentator ... in littera ... auctoritas ...
finis sit maior causa et ... nam finis est causa efficientis quod non est maior
causa ... patet quia materia et forma sunt cause intrinsece ... magis con...
forme quod ... efficiens ... materia et forma ... magis causa quam finis

Prima ... finis est maior causa ... nobilissima causata ... illam causam ...
... nobilissima causata ... non sunt causa finalis ...
... causam ... quod finis est ... actionis ... in motu ...
non ... motu **pre** ... est maior causa ... maior ... ratio ... fine ...
... nam ... ipsum est forma ... efficiens ...
... quod forma ... in principio et fine ...
... ipsa ... propter ... motus ...
ad ... **prima divisio** ... ut ...
... finis ... finis ... obiectum ...
operationem attingere ... attingit ... actum ...
... finis ... operatio ... attingitur ... operationi ...
... **2a divisio** ... finis ... attingere operationem ... generationi
aliquam ... forma ... motu vel generatione
... quod finis generationis est forma ...
est obiectum ... attingere actione ... operationem ...
... finis ... obiectum ... attingere operationem ... actione in
... actum voluntatis ... obiectum ... ad ...

3a divisio ... ab Avicenna ... causa ... in sua causalitate aliquam in
... causa ... primo modo causa finalis precedit omnes alias in causalitate quia movet ...
... agens ... appetitu finis ... ad agendum ut attingat finem efficiens
... finis non ... ad ... ad causalitatem
... finis est causa ... forma causa ... ad ... esse ...
ad 2m **dico** ... ad ... primo ...
... Avicenna ... causa ... finem ... causa ...
... de causa finali ... nobilior et ipsa ... et nobilior ... prius
... causa finalis ... causam ... in fine ...
... primo ... finale ... ad ... in hac ... et ...
... causa finalis ... cause non sunt ... illud ...
... primum in speculativis ... in ... omnes
causalitates reducuntur ad causalitatem finis ut ad primam ... efficiens ... causat
... efficiens causant ideo et intrinseca causant et non ...
... causat finis ... movet ...
... agit et non ... **Si vero** ... causalitates ... forte sit ...
... causalitas ... primo ... causalitas
forme ... efficiens et fini ... illud ...
... causalitas ... efficientis ... 2a causa forme ...
... **Arg**ue ... ad ... agens agit propter
finem ... finis ... intelligentibus quod finis est causa
causati ... primo ... in mentem agentis sub ratione boni
appetibilis nam est bonum ... ut ... in littera agens ... motu

a fine producit formam qua producta generat nunc. Et ultra sequitur quod ista sufficit talis forma. Ex quibus patet quod licet toto isto processu finis sit eorum principium aut causa primum et 2m dicta omne agens in sua actione per accidens errorem agit propter finem. Sed agens per se est ... quod omne agens per se agit propter finem. Et dico agens per se ad removendum casum et fortunam. Non omne agens per se sive agat naturaliter sive a proposito agit propter finem ut patet 2o physicorum. Item ad ... primo physicorum de illa actione frustra esse que non consequitur finem intentum. Sed quod non finis sit intentus nisi agens agit frustra ut ... quod omne agens quod per se agit propter finem. Tale autem est agens naturale quod potest errare. Et hoc quod est unum de agente et in ... Sed est dubium cum finis producitur ab efficiente habeat nobilius esse effectus quam in re quam causa in esse intellecto tamen. Nam primum est esse reale secundum intentionale. Videtur magis et causa primo quam secundo ... nobilius est esse causae nunquam causa quam habeat causatum nunquam causatum. Dubium quod esse nobilius principium ... ut sunt ... 2m quod primo ... nobilius in mente artificis quam in se sicut caput nobilius habet esse in mente ... quam in ipsa natura similiter aurea in mente artificis. Nam primum esse est ... et incorporale ... in quo ... 2m esse materiale et corporale ... Sed non loquimur de esse 2m quod sicut lapis vel aurea habent nobilius esse ... et in sua natura quam in mente cognoscentis artificis ... ut in se ... nobilius esse lapidis vel aurea quam in mente ... artificis ... in intellectu et in mente artificis agentis habet nobilius esse finis quam in re ... et ut in ... non potest esse 2m quod ut ... ratio 2m quod primum esse habet rationem causae et ... nobilius esse finis ... est causa ... ut ... et ... liter per ... illarum ... mixtum ... ponitur quod ... illarum ... et ...

Ad auctoritatem ... primum patet quod ... finis est primum 2m quod est in mente artificis et ... 2m quod est in re ... primo est primum ... non ... magis ...

Ad 2m pro 2a ... dico quod finis est causa 2m quod est ... in ... fine in intentione agentis ... ut dicendo ... **Ad 1**

... de ... dico quod ... de ... quod est ... et ... motum ... in ... ut est ... in intentione finis ... ut est causa ... esse in mente et non in re est. **Ad 2m** ... 2a ... ad ... illorum ... movemur quae ...

... est ... causa et ... et ... dubium quod ... in ... et ... potest esse ...

Et ... unum ... est ... alio ... in causis ... causalitas ... ad formam dico quod non est inconveniens ... esse ... et ... causa et causatum ... et ... in eodem ... et ... est impossibile ... finis ... causa et ... in ... causa ... finis ... causalitas ... et ... in ... finis et ... 2o quod ... causa ... dubium ... quod ... est causa ...

... causae ... in ... media ... ultime ... finis ... attingit ... in genere causae ... dico quod ... causa ... 2o ... in genere causae finalis est ... in ... non est ... sed ... prima ... secunda in genere causae ...

Et 1a 2a ... in eodem genere causae ... **Ad 1d** de ... dubium ... quod ... non ... quod ... 2o quod ... in denominatione ... ad ... dubium quod non ... in denominatione ... denominatur ... non ... causa est ... et denominatur ... ad ... denominatur

...

Et ... finis ... causa ...

quod nec [illegible] quid sit in utraque demonstratione [illegible] aliud non est [illegible] aliud [illegible]
ad dictum quod finis non est causa finalis efficientis sed effectus [illegible] dicit quod agens agit
propter finem non est [illegible] propter finem suum [illegible] propter finem suum effectus et [illegible]
[illegible] sequitur ex predictis [illegible] Commentator philosophus [illegible] quod finis [illegible]
[illegible] Rubeo [illegible] est in causando ut 2m [illegible] non 2m [illegible]
[illegible] amat finem et ideo [illegible] effectum aliud [illegible] quod est [illegible] non est causa [illegible]
[illegible] finis [illegible] finis [illegible] saltem [illegible] finis [illegible]
[illegible] ab [illegible] **Ad primum** [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cause [illegible] quod [illegible] est [illegible] causalitas omnium [illegible] talis est causalitas
[illegible] alie causalitates dependent a fine ut [illegible] est [illegible] **Ad**
2m [illegible] quod nobilissima causa [illegible] finalis [illegible] ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible] in 2o [illegible] modo disputatio [illegible]
declaratum fuit in [illegible] et determinatum [illegible] in immobilibus [illegible] et [illegible]
et non [illegible] quod [illegible] finis est [illegible] actualiter [illegible] actio [illegible] manens et
[illegible] non [illegible] ab immobilibus [illegible] finis [illegible] actione [illegible]
[illegible] motus [illegible] non [illegible] finis [illegible] actione [illegible]
Ad 3m [illegible] quod [illegible] cognitio [illegible] fine [illegible] quod [illegible] est [illegible]
omnes cause [illegible] fine [illegible] et ideo [illegible] et [illegible] fine [illegible]
[illegible] in speculativis [illegible] finis in agibilibus [illegible] et finis
[illegible] quod maxime cognoscitur [illegible] forma [illegible] est [illegible] quod [illegible]
[illegible] quid [illegible] et [illegible] dicit quod [illegible]
[illegible] et 2m [illegible] fuit in 2o et in [illegible] quod [illegible]
aliqua [illegible] cognitio 2m [illegible] cognoscitur et [illegible] non sunt notiora [illegible]
[illegible] sunt notiora non [illegible] et [illegible] sunt notiora
sunt [illegible] cognitio [illegible] fine [illegible] notior [illegible] cognitio [illegible] 2m
[illegible] non est notior [illegible] forma [illegible]
[illegible] quod cognitio [illegible] est [illegible] quod [illegible]
[illegible] finis est [illegible] ad causare et [illegible] in [illegible]
[illegible] finis [illegible] ad [illegible] reale est

Utrum causa particularis et in actu sit sic et non sit tunc

effectus particularis et in actu [illegible] quod non [illegible] in [illegible] motus cessat motus
[illegible] evidentis [illegible] et [illegible] cessat motus [illegible] generatio
[illegible] aliquid [illegible] motus [illegible] est quod in [illegible] motus [illegible] in actu ergo et effectus
[illegible] in actu [illegible] effectus in actu cessat motus ergo cessat in [illegible] **Preterea** movens
[illegible] motus et [illegible] motione [illegible] ut [illegible] movens [illegible]
[illegible] in actu [illegible] effectus in actu [illegible] quod [illegible]
[illegible] in 2o modo [illegible] non [illegible] ordo [illegible] dependentia [illegible]
[illegible] et [illegible] quod [illegible] dependet a [illegible] ergo **Preterea** [illegible] in actu
[illegible] ergo causa in actu et effectus in actu sit [illegible] quod effectus [illegible] in actu et
[illegible] ab [illegible] quod [illegible] sit [illegible] in actu [illegible] non [illegible]
[illegible] in [illegible] in actu et [illegible] **Contra Philosophus** [illegible] et 2o
[illegible] causa in potentia sit [illegible] effectum in potentia
[illegible] quod [illegible] sit [illegible] et non sunt [illegible] in potentia et effectus in potentia [illegible]
[illegible] ut [illegible] et [illegible] in 2o modo [illegible] dependentia
[illegible] in [illegible] et [illegible] a 2o modo [illegible] in potentia et effectus
in potentia sit sunt et non sunt [illegible] Commentator [illegible] Rubeo [illegible]
[illegible] quod [illegible] aliud [illegible] ad primum est una
Opinio [illegible] 2o [illegible] quod [illegible] effectum [illegible]
[illegible] aliud [illegible] effectus [illegible] quod [illegible] et ad [illegible] duo [illegible]

[illegible]

Moveri.

dictum est quod ista propositio est vera de causa in actu et de effectu in acto scilicet ipso fit hec propositio
causa est causa est in actu hinc movens et quod movens ipse fit [illegible] est in mobili et ideo
[illegible] sunt causa movens et [illegible] fit sine moveri. **2m dictum** quod ista propositio non est vera de
causa in actu et effectu in acto quod [illegible] causa [illegible] omnia eveniunt de necessitate supposito isto quod
omnia eveniunt causas per se quibus est [illegible] [illegible] quia [illegible] et [illegible] aliquid [illegible]
de et [illegible] ab aliqua per se causa sit prima causa b, [illegible] alia causa sit [illegible] et
[illegible] ad aliquid quod [illegible] est [illegible] quod [illegible] causa [illegible] causa
[illegible] in actu [Et est necessaria] et [illegible] est in actu ex potentia et [illegible] quod b et si b [illegible]
[illegible] omnia necessario eveniret [illegible] arguit [illegible] sexto [illegible] 2o [illegible] ipse [illegible] non
sit [illegible] scilicet quod [illegible] sit dare aliquam per se causam et quod posita causa in actu necessario
sit [illegible] effectum in actu [illegible] ex [illegible] duabus propositionibus sequitur [illegible] modo predicto scilicet quod
omnia eveniunt de necessitate non [illegible] propositionum [illegible]
[illegible] 2am [illegible] 2a est impossibilis. De 2a conclusione dicitur ab ipsis quod causa in potentia non
[illegible] sit [illegible] effectu [illegible] est causa in potentia [illegible] effectum [illegible] esse [illegible]
[illegible] **Contra opinionem** ista arguitur [illegible] posset effectum [illegible]
[illegible] posita [illegible] quam concedunt adhuc ipsi dicunt quod posita causa in actu ne-
cessario sit [illegible] in actu aliquo [illegible] existente in actu necessario esse est [illegible]
[illegible] b et [illegible] b [illegible] quod omnia futura fient de necessitate. **Probata** [illegible] dictum [illegible]
[illegible] non in [illegible] scilicet quod causa [illegible] et effectus [illegible] sit [illegible] quia [illegible] quod sunt [illegible]
[illegible] agentes non per motum [illegible] causa existente in actu necessario est [illegible] effectum esse in actu
quod omnia [illegible] a talibus [illegible] de necessitate eveniret quod est falsum quia sunt [illegible]
contingenter causas sicut causa agens per motum et magis [illegible] de motu [illegible] voluntas
ad formam [illegible] quod ibi est fallacia. 2m [illegible] et [illegible] concedo enim quod quando
causa in actu [illegible] necessario [illegible] quod effectus est in actu [illegible] quod necessario est effectus
non [illegible] quia causa est in actu contingenter [illegible] quia non [illegible] effectus necessario [illegible]
est in actu si causa sit in actu quod effectus necessario est [illegible] quod [illegible] causa necessario
in actu [illegible] enim ex [illegible] conditionalis [illegible] sit necessario
[illegible] non est ita in proposito si sit causa in actu contingenter. **Contra id** ad [illegible] dicunt
[illegible] ad 2am [illegible] causa in potentia et effectus in potentia [illegible] esse [illegible] sunt et
non sunt [illegible] quae [illegible] dependent. **Contra ad**
[illegible] causa [illegible] est quod [illegible] in actu et in potentia [illegible] effectum
[illegible] non est [illegible] quantum ad [illegible] relationes [illegible] ad effectum
[illegible] sit est causa in potentia et effectus in potentia [illegible] causa in actu et effectus in actu
[illegible] in [illegible] quae relationes scilicet [illegible]
[illegible] est in fundamentis relationum ut sit [illegible] quod relatio [illegible] in actu et effectus
in actu non [illegible] in [illegible] in actu. Et [illegible] relationes sit sunt et non
sunt ita et fundamenta eorum [illegible] relationes [illegible] in potentia et effectus in potentia non
[illegible] fundata in actu. Et ideo non [illegible] fundata eorum [illegible] esse [illegible] relationes
sit sunt [illegible] relatio [illegible] in potentia fundatur in ente in actu [illegible] ipse edificator
[illegible] non [illegible] relationum effectus in potentia sibi correspondentem fundari in aliquo ente in actu
non enim [illegible] edificatore et edificabile [illegible] edificabile [illegible] in ente
in potentia. **2m dictum** est quod illa [illegible] est [illegible] de fundamentis relationum
[illegible] fundamenta sunt [illegible] relationes [illegible] sit sunt ita et fundata
sit sunt et sunt in actu [illegible] fundata [illegible] est actu sunt [illegible] relationibus [illegible]
[illegible] fundatam [illegible] ad [illegible] quod in causa et effectu in actu si [illegible] fundamentum [illegible]
in actu et aliud non [illegible] de causa et effectu in potentia. **2m dictum** est quod [illegible] non
est [illegible] de fundatis [illegible] sub relationibus non enim [illegible] quod si [illegible] fun-
damentum [illegible] scilicet causa in actu quod fundatum effectus in actu [illegible] quod fundamentum in
actu [illegible] sine relatione [illegible] si fundamentum cause in actu est sub relatione
in actu fundatum [illegible] effectus [illegible] sub relatione in actu. Est quod in summa [illegible]
[illegible] non quantum [illegible] relationes quod [illegible] necessario sit sunt [illegible]
fundata relationum [illegible] fundata quod [illegible] 1a necessario sit sunt [illegible] ut [illegible] non

Sunt relatores ut est ea que sunt fundata 2m se considerata quod et ultimo necessario sunt sit actu ut necesse sit in potentia Sed nunc dicta de fundamentis actu existentibus sub ea tamen quia aptitudines ad generacionem non obstante sed ad generaciones sub relacionibus ut sit illud quod sit ipse causa in actu illa relatio est in actu ergo necesse est aliquod existere in quo fundatur relacio tamen quia actu et effectus in actu est sed si est in potentia sic consideratur non est actu ens aliquod esse in quo fundetur ita relatio Sed sufficit ibi aliquod fundatum ens in potentia ad

dicta ad ym dicendum quod quamvis non sit ad probacionem dicto quod eodem modo quo agens per motum est in actu effectus est in actu sed modo proposito Sed dum motus est ipse agens non est tamen in actu ipsius facti esse usque ad ultimum instans actionis tunc effectus ... non est moventis in actu ille effectus est in actu sed ipsum sed quia dum movetur non est causa in actu non ... sed in ultimo instanti est tamen in actu facti ... et effectus sunt sit in actu 2m ... in actu in fieri sit sicut effectus in fieri si est actu facto esse ... sicut sit effectus in facto esse ... motus dicendum quod ... habitum ... in facto esse ... motus non ... motus ad 2m de eo ... dicendum quod movens ... ut sunt sub relacionibus modo ... relacio effectus ... de fundat non de relacionibus ...

... non ... intelligenda est non de fundatione ... ut sunt sub relacionibus ad 3m dicendum ... in actu et ... in actu sit sunt et non sunt ... in actu ... in potentia ... in potentia ... ad ... in potentia actuat ... in potentia ... dependent a subiecto ita ergo et ... in actu dependent a subiecto in actu ergo ... subiecto ... ligno ... subiecto ... in potentia ... sicut ...

... de deo ... ad oxtm ... de deo negando ... dicendum quod deus ... voluntate ... in actu ... in actu ... quod ... agentis ... voluntas ... ergo deus voluntate ... causam ... sine mutacione ... ex ... si vellem ego non facere ... sine mutacione voluntatis mee possem ... de deo quod quidquid sit ut ... voluntate ... sine mutacione ... ab eterno ... quidquid sit sine mutacione ... ad ... effectus ... non ... ad

... sufficeret quod effectus novus ... a tamen non mutata ... in corpore ...

actu pro 2a ...

V̄ nulla habeant causaz sui esse videtur quod non ...

... necesse ... in potentia ... quod ... in motus ... immobilibus non est motus ... contra ... quod 3o ... immobilibus non est ... 2o ... quod ... sempiternorum sunt ... ad ... tangam et ... de predictis ... in ... nulla ... quod ... ad ... in ... quod necessitas est dux ... nullitas ... nulla esse ... dicendum ... quod necessitas est ...

Deinde 2m quid sit de necessitate [illegible] puta quomodo tam [illegible] quam [illegible] sunt in se necessaria [illegible] si hoc est ab necessario est sensibile [illegible] necessitas [illegible]
non est necessario in posito ante [illegible] in causis quam [illegible] sunt in se contingentia [illegible] hoc [illegible] hoc non

2a dico

[illegible] ista quod ad hoc quod effectus sit necessarius [illegible] esse necessaria in essendo et in causando quia altera istarum deficiente [illegible] effectus non esse [illegible] a causa [illegible] non est necessaria in causando ut [illegible] effectus sit necessarius [illegible] causa non causante a non [illegible] si a non est necessaria in [illegible] non [illegible] utraque istarum [illegible] necessaria et necessario [illegible] quia causa necessario causans est [illegible] deficiente effectu [illegible] est de primis [illegible] quod ad [illegible] ad [illegible] ad 2m est [illegible]

dubium

[illegible] in quo sit agens effectus [illegible] et [illegible] 2m viam philosophorum [illegible] 2m eos agente causa [illegible] prima causa necessario agit posuerunt enim [illegible] et [illegible] causarum effectum necessarium [illegible] in causis entibus ordinatis una necessario causante alia necessario causat [illegible] causae [illegible] sunt [illegible] ordinate et [illegible] causa in [illegible] necessario causat [illegible] et [illegible] alie et [illegible] prima causa [illegible] quia [illegible] est una [illegible] ut causis entibus ordinatis et [illegible] ordinatis ut [illegible] fuit 20 [illegible] quod causae entes ordinate sit [illegible] ad causandum et non [illegible] ordinate [illegible] ad [illegible] philosophorum et 2m [illegible] quod [illegible] sunt causae entes ordinate [illegible] [illegible] ut causis [illegible] et [illegible] quod causa [illegible] necessario causat [illegible] causa [illegible] contingenter [illegible] theologorum [illegible] de quibus [illegible] est [illegible] effectus [illegible] necessarius [illegible] quod in causis entibus ordinatis prima causa causante contingenter [illegible] alie causant contingenter [illegible] prima causa [illegible] causat contingenter [illegible] actio dei [illegible] est contingens [illegible] alie causae contingenter [illegible] effectus necessarius requirit causam necessariam et quantum ad talitatem et quantum ad esse ut dictum est [illegible] quod deficiente effectu causa [illegible] [illegible] prima causa causaret [illegible] effectum necessarium ad [illegible] effectus necessario [illegible] causae [illegible] entitas non [illegible] independens [illegible] est [illegible] pro [illegible] sunt multe alie rationes [illegible] philosophorum que causa [illegible] [illegible] enim [illegible] et aliorum [illegible] [illegible] posita a philosopho [illegible] nam 2a [illegible] est falsa [illegible] quod [illegible] causa necessario [illegible] causae [illegible] ad [illegible] a [illegible] quod necessario causat [illegible] necessitas [illegible] et necessitas 2m quid [illegible] necessario [illegible] necessitatem 2m quid et sub conditione [illegible] si causa sit [illegible] quod causa [illegible] [illegible] colligantia ad effectum necessario [illegible] causat [illegible] [illegible] contingens [illegible] causa contingenter [illegible] contingens causat necessario [illegible] quod [illegible] contingenter est ideo [illegible] contingenter causat [illegible] necessitas [illegible] prima causa [illegible] necessitas [illegible] sit [illegible] necessitas [illegible] quod deus sit quod enim necessarium est [illegible] supposition [illegible] est [illegible] necessitas [illegible] supposita [illegible] causis [illegible] non est [illegible] [illegible] necessitatem [illegible] et 2m quid [illegible] causa [illegible] causa a proposito [illegible] a proposito supposito quod sit [illegible] quod necessario agat [illegible] non [illegible] quod agit [illegible] libertate voluntatis

Contra ad 2m dico

[illegible] necessaria [illegible] sunt causa [illegible] esse ut dictum est 2m [illegible] philosophos [illegible] causa celestia et [illegible] contra [illegible] 2m [illegible] sunt [illegible] esse [illegible] 2m viam [illegible] theologorum [illegible] sit [illegible] necessarium [illegible] [illegible]

Ad rationes in oppositum

ad primum [illegible] quod [illegible] necessarium [illegible] effectum et necessarium [illegible] et [illegible] necessarium effectum [illegible]

Omnem aliam potestatem tam futuram a qua penderet et solus deus est universaliter effectivus ...

Ad primum ...

Ad 2m dico ...

Ad tertium oppositum ...

Advertendum ...

Utrum materia que est altera pars compositi sit causa individuationis

... Preterea ...

Utrum 2a ...

Utrum ... que de littera que tantum in littera sit ...

Ut verum spe ceps

heat quia intra ex[illegible] cox tam dicit est alia [illegible] duo intra illa simul conueniunt
in duabus aliis simul sed unum quod [illegible] spe **Pre** illa simul unus et est simul
unius vel equo nec est simul unum est tunc vniuocum quod sibi oppo non dicit tot modis
quot [illegible] unum eius oppositum patet et sumit in libro quarto [illegible] est quod aliquis [illegible] de multis [illegible]
ex suo oppositum tot modis et equibus dici patet de [illegible] et [illegible] que non dividuntur in equalia
[illegible] de pluribus de [illegible] quam [illegible] est simul equiuocum [illegible] quia ponit
sunt unum vel multa [illegible] distinguenda tamen ad unum [illegible] non posse [illegible] aliud
[illegible] oppositum dicit in libro sed quod unum inter simul [illegible] in eadem [illegible]
unum esse est prius [illegible] esse quod esse unum est prius unum. Ex quo patet quod unum [illegible]
unum inter illa simul est quod [illegible] **Prettera** [illegible] simul [illegible]
[illegible] esse [illegible] est una [illegible] sicut nullum [illegible] unum [illegible] quod est [illegible]
quod sic unitas [illegible] infert unitatem [illegible] ut dicit in libro [illegible] de [illegible]
[illegible] infert [illegible] sed in equalibus [illegible] multitudo [illegible] et [illegible]
Prete sequitur quod quia [illegible] non est [illegible] est una [illegible] et [illegible]
de gradatione **Contra** [illegible] in libro [illegible] dicit [illegible]
quod [illegible] simul est [illegible] intentiones logicas et fundamenta intentionalia [illegible] ut dicit
[illegible] fundata realia et ideo modi [illegible] simul fundantur sunt modo [illegible] causa quo
[illegible] fundantur in rebus et ideo [illegible] ad [illegible] contra **Secundum dictum** [illegible]
[illegible] sufficientia [illegible] declaranda [illegible] quod [illegible] sub [illegible]
[illegible] aut [illegible] illud sub ratione [illegible] aut sub ratione generali et [illegible]
de pluribus [illegible] in [illegible] ad est [illegible] de pluribus de
[illegible] et [illegible] est unitas speciei aut pluribus [illegible] et [illegible] unitas
[illegible] vel [illegible] quod [illegible] non est
[illegible] non est [illegible] de pluribus [illegible]
ratione [illegible] quando [illegible] aliud [illegible] sic se [illegible]
[illegible] in [illegible] in quod de [illegible] unitas [illegible]
sunt analogie [illegible] est sufficiens [illegible] **Contra primum** [illegible]
[illegible] intentionis [illegible] fundata intentionalia tot [illegible]
quot fundata et ergo [illegible] est [illegible] fundata intentionalia [illegible]
[illegible] et [illegible] **Prettera** [illegible] et [illegible]
[illegible] intentionis [illegible] non [illegible]
fundata in [illegible] unitas [illegible]
[illegible] fundata intentionalia [illegible]
[illegible] et [illegible] **Contra secundum dictum** [illegible] simul [illegible] non
sunt accepta [illegible] fundata [illegible] unum est [illegible] ad primum modum [illegible]
[illegible] est una [illegible] non est in [illegible]
[illegible] ad [illegible] modum [illegible] non [illegible]
[illegible] ad [illegible] unitas [illegible] non
[illegible] non [illegible] **Ad primam** [illegible]
simul [illegible] unitas intentionalis fundata in [illegible]
et quod [illegible] in quod non [illegible] alia non [illegible]
in quod [illegible] aliter [illegible] quod ista simul assignatur [illegible] quod unitas [illegible]
[illegible] non ut [illegible] ad alia et [illegible] unitatis [illegible] ad [illegible] ut
[illegible] et [illegible] in se [illegible] ad [illegible] ut
[illegible] quod [illegible] ut [illegible] genere vel specie [illegible] et de [illegible]
[illegible] unitas [illegible] et [illegible] que [illegible] **Ad secundam** [illegible]
[illegible] ad [illegible] de quibus [illegible] intentionibus [illegible]
[illegible] quod [illegible] in [illegible] in [illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] quod [illegible] est [illegible] non [illegible]
rationes [illegible] non [illegible] quod [illegible]
data sit [illegible] **Ad aliud** [illegible] secundum dictum [illegible] de quo [illegible]

quod dicitur unum uno non potest de pluribus et hoc est unitas simplex et eius fundamentum cum ... sine ... quod est fundamentum ... propter hoc est ... et sine ... admodum ...
Secundo ... ergo et sine ... fundamentum ... et ... et 2e ...
non sunt ... consimilia ... quod habent ... unum
unum ... et sine ... Ad aliud ... ...
... fundamenta ... Alio ... fundamentum ... sunt
... et subiecti ... potest esse sine ... et ... sine
... et ... ad ... et ... loquitur ...
... fundamento ... Ad primum principale
... 2a ... est alia ... non ... 2a ... unde
... unum ... fundamenta ... potest ... unitas
fundari et ... fundamenta ... fundamenta
sunt ... et sunt ... Contra nam ... non fundari
in rebus ... unitas ... unum ... continuitate
est unitas ... et ... unitatibus ... talis unitas non potest fundari
... fundamenti ... supponens ut ... unum ... ut unum
... esse ... et ... fundamenta ... esse ... realia ...
aliter ergo ... unitas diversa ... diversa est ... et ...
... habent fundamenta ... quod 2o ...
... non ... et ... Nondum
... in ... unitas ... ab ...
... in ... qua ... per ... in ... non ...
... et ... unita ... in ... non ...
... unitas ...
est in ... unitas ... fundamenta ... unitas ... 2a
... Ad 2m possumus dicere ... unum ... ab uno ...
... unum ... dicta ... ad suos modos
... unitas ... in suis modis ... 2m ... et ... ergo ...
... non potest dici ... est ... 2m ... et ...
de ... et ... quod est ... non ... oppositum ...
... in tot ... aliud oppositum ... et ... ergo
... primo ... unum ... non ... de ...
... unum esse ...
et ... non ... et ...
... Ad aliud principale de uno ...
... est ... unum uno et unum quod est primum ... unum uno ... in materia
et ideo tale unum non est in rebus ... quod est primum ... non
est in materia et ideo tale unum est in ... Contra ... quod unum
quod est primum ... non est in materia ... et ...
... primo quod ... primum ... in materia ... est ...
... in materia ... causa ... divisionem ... ergo et ...
primum ... est in materia ... divisum est unum uno ... et ... non ...
primum ... in materia ... in materia ... unde ...
... de uno quod ... quod potest esse aliud ab uno quod est primum
... Contra ... unum ... in ... in ...
... esse in ... potest esse primum ... Ptolomeo
... de 2o modo ... dicta ... potest ... ergo omne unum
uno est in materia ... est ... in ... est ... unitas maior

unitate seu [illegible] alia est ad [illegible] unitas [illegible] quo unum modo est in [illegible]

[illegible]

contra

[illegible]

Contra 2am

[illegible]

ad illud

[illegible]

Ens distinguatur in decem praedicamenta 2m diversos modos

[illegible]

confirma

[illegible]

contra

[illegible]

contra oppositionem

[illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible]

her sunt … **precta** … quod significat …

… **pre** … esse significat …

…

… **cont** …

… **pre** …

… **prete** … **contra** …

… **om** …

[illegible]

Nota diligenter

Et per additum sunt entia [illegible]

[illegible] et infinitum in entibus creatum et increatum ut per modos eundem intrinsecos sicut ens finitum et creatum [illegible] ut dictum est in decem genera [illegible] et descendit in decem genera [illegible] per ipsos modos eundem sunt a et b **ad rationes principales** ad primam dico quod licet ens non [illegible] per [illegible] ipse intrinsece [illegible] tamen per aliquos modos [illegible] largo modo licet [illegible] [illegible] ens [illegible] formaliter loquendo quod ipse [illegible] formalem [illegible] et ultra [illegible] [illegible] ens realiter licet non formaliter [illegible] ens [illegible] realiter et [illegible] ens realiter [illegible] non [illegible] sicut [illegible] **ad aliud** de [illegible] dico quod esse [illegible] [illegible] de partibus entis et de [illegible] ad esse primum intentionis [illegible] esse aut [illegible] primum est esse [illegible] [illegible] [illegible] esse aut [illegible] sed [illegible] esse [illegible] [illegible] esse [illegible] non [illegible] et [illegible] quod [illegible] ens [illegible] esse [illegible] dico quod illud esse [illegible] denominatur ab ente et [illegible] esse [illegible] [illegible] primum [illegible] dicitur denominative illud esse [illegible] non ens non dico in decem genera [illegible] decem [illegible] cum [illegible] vox in [illegible] ens non [illegible] ad decem genera ut [illegible]

Utrum possibile sit duo accidentia differentia tantum numero esse in eodem

subiecto. [illegible] quod sic [illegible] multe species eiusdem speciei sunt in eadem parte medii et in eadem [illegible] sed ille sunt [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] ut appareat [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] **prima** [illegible] sit ista non [illegible] includit [illegible] duo accidentia [illegible] differentia solo numero esse in [illegible] [illegible] duo accidentia [illegible] in [illegible] [illegible] in eadem parte medii [illegible] differunt solo numero [illegible] duo accidentia [illegible] differentia solo numero esse in eadem non includit [illegible] [illegible] in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alba [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible] puncto medii [illegible] [illegible] species [illegible] et [illegible] [illegible] species [illegible] species [illegible] in [illegible] [illegible] duo species [illegible] [illegible] [illegible] in eadem parte medii sunt species [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] **contra** [illegible] oculo quod sunt in diversa parte oculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in toto medio [illegible] [illegible] aliud non videbit ab oculo [illegible] in eadem parte medii [illegible] [illegible] alba [illegible] aliud non videbitur ab oculo [illegible] in eadem parte medii [illegible] aut quod [illegible] in eadem [illegible] non posset [illegible] speciem suam [illegible] **contra** [illegible] [illegible] speciem suam corrumpit speciem alterius albi [illegible] [illegible] species [illegible] [illegible] aut corrumpit ut [illegible] [illegible] quod sit debilis [illegible] species [illegible] alterius [illegible] plures species [illegible] in eadem [illegible] non [illegible] corrumpere [illegible] sit debilis [illegible] [illegible] parte medii [illegible] in eadem parte oculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non posset [illegible] non posset sentire de novo aliquod obiectum novum [illegible] [illegible] species [illegible] non posset [illegible] in organo [illegible] fantasie [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **aliter** [illegible] quod due species [illegible] ad obiecta quorum sunt [illegible] sunt due [illegible] **contra** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in quo sunt [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] in oculo non una est intensior alia [illegible] et [illegible] [illegible] talis species una in medio ut in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et eadem [illegible] ut in alteram [illegible] illa species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab oculo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videbuntur ab oculo [illegible] [illegible] species [illegible] una [illegible] non [illegible] duas species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] species [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] species [illegible] duo [illegible] obiecta [illegible] [illegible] [illegible] **2a conclusio** [illegible] ista non est impossibile duo accidentia [illegible] alia [illegible] differentia solo numero esse in eodem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] filios [illegible] in eadem sunt [illegible] relationes reales [illegible] plures [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] genuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] filios [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] genuit [illegible] filium eadem [illegible] [illegible] ad [illegible] filios [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod genuit filium in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]

Sed arg^r in qm et 3m qd una paternitas p^t e^e qd aut plures sunt filii hor articul'

Contra quia paternitas in re patre ad primum filium est maioris unitatis quam unitas speci [illegible] alioquin non esset adhuc unitas paternitatis in specie quam in alia alia [illegible] in paternitate plures [illegible] quod evidenter apparet [illegible] maior unitas unitate speci non est [illegible] unitas [illegible] paternitas quod in patre ad hunc filium et [illegible] paternitas [illegible] ad plures filios [illegible] destructo [illegible] filio destruitur [illegible] paternitas [illegible] eandem ad alium filium referetur [illegible] alio filio [illegible] existente [illegible] paternitas non relata [illegible] sunt et non sunt quod [illegible] paternitas [illegible] est et non est [illegible] maxima [illegible] supponit filium

Unde [illegible] quando [illegible] patre et [illegible] paternitas [illegible] in eo [illegible] non est [illegible] illo [illegible] paternitas manet quod [illegible] de [illegible] relatio [illegible] de [illegible]

3a conclusio sit ista non est impossibile duo accidentia realia [illegible] non est [illegible] solo numero esse in eodem subiecto [illegible] per naturam [illegible] [illegible] de potentia [illegible] [illegible] in illo [illegible] multe memorie [illegible] et intellectus memorie sunt et [illegible] [illegible] sunt [illegible] eiusdem speciei [illegible] de [illegible] eiusdem speciei [illegible] et sunt accidentia realia et [illegible] sunt [illegible] quod non est impossibile talia accidentia solo numero differentia esse in eodem [illegible] [illegible] quod [illegible] plures cognitiones sunt in diversis [illegible] organi [illegible] et [illegible] quod ipse [illegible] in alia et [illegible] organi [illegible] cognitio est in tota potentia [illegible] forma [illegible] in parte cognoscat **Preterea** memoria est [illegible] et diversis speciebus sunt in memoria [illegible] illa plures memorie sunt plura accidentia realia et [illegible] sunt eiusdem speciei [illegible] sunt de singularibus eiusdem speciei quod [illegible] [illegible] et [illegible] habeo speciem et cognitionem [illegible] et ymaginatio de uno albo [illegible] et cognitionem illius [illegible] in memoria [illegible] et ymaginor de alio albo [illegible] quod [illegible] alioquin non possem [illegible] in cognitione [illegible] alioquin non [illegible] ymaginari de [illegible] albo [illegible] et sic [illegible] [illegible] quotidie quod [illegible] quod maneat sit **Quarta conclusio** sit ista non est impossibile duo accidentia realia et [illegible] de potentia [illegible] non [illegible] [illegible] impossibile duo accidentia realia et [illegible] de potentia [illegible] [illegible] in eodem subiecto [illegible] duo lumina [illegible] sunt in eodem [illegible] solo numero esse in eodem subiecto [illegible] sunt accidentia realia [illegible] de potentia [illegible] non [illegible] medio [illegible] duo lumina [illegible] [illegible] lumina [illegible] quod plura [illegible] accidentia non [illegible] sic [illegible] in instanti [illegible] candele una [illegible] et alia [illegible] esse in eodem [illegible] [illegible] umbre [illegible] amoveatur [illegible] [illegible] [illegible] candele [illegible] [illegible] duo lumina in eodem [illegible] [illegible] umbra [illegible] amoto obstaculo lucem [illegible] candele [illegible] umbra [illegible] [illegible] [illegible] duo lumina [illegible] ad [illegible] et duo candelas a quibus sunt [illegible] **Contra** [illegible] [illegible] [illegible] duo radii [illegible] geometrici et non in [illegible] a candele [illegible] duo lumina [illegible] [illegible] lineae [illegible] [illegible] radiorum et [illegible] [illegible] linee [illegible] radiorum [illegible] geometricas [illegible] [illegible] radiorum [illegible] ut est in [illegible] **Quinta conclusio** sit ista impossibile est duo accidentia realia [illegible] de potentia [illegible] [illegible] solo numero esse in eodem subiecto [illegible] quod motus non est nisi in mobili [illegible] [illegible] [illegible] media [illegible] in mobili formam eiusdem speciei [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia forma [illegible] augebit [illegible] in mobili **Preterea** [illegible] non est [illegible] forma [illegible] unita in uno subiecto [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] motu [illegible]

repugnante

[illegible] in suscepto formarum incompletarum sunt corrupta quo quidem tali forma [illegible]
in uno susceptivo [illegible] ad [illegible] in forma inducta manente non induci alia
[illegible] est inducta si sit eiusdem speciei quia iam [illegible] non [illegible] alia incompletas
[illegible] inductionem [illegible] incompleta est expulsa [illegible] nec due tales neque plures sunt indu
cende quia [illegible] ab eodem agente [illegible] a diverso non ab eodem quia si [illegible] est unum
et [illegible] una effectus erit unus ut [illegible] nec a diversis quia si [illegible] sunt
approximata diversis [illegible] mobilibus [illegible] unus [illegible] ad caput [illegible] ad pedes [illegible]
in diversas partes primo et inducunt unam formam [illegible] est intensiorem quam alter
[illegible] induceret quam [illegible] agunt [illegible] si ponam in eodem [illegible] eiusdem [illegible] passi in
duceret unam formam intensiorem [illegible] sed [illegible] motus [illegible] est inter [illegible]
incompletas ita quod ad adventum [illegible] ad quam [illegible] forma [illegible] quod fuit [illegible]
[illegible] a quo ita quod [illegible] agens [illegible] motum ut [illegible] [illegible] motu
aliquo [illegible] formarum sunt forme incomplete et [illegible] non [illegible] plures eiusdem speciei sed
esse [illegible] motu nec [illegible] [illegible] motu. **Contra principale** [illegible] duo
[illegible] sunt in eodem subiecto sed [illegible] [illegible] et duo [illegible] eiusdem speciei que educta
[illegible] sed [illegible] a [illegible] quod [illegible] repugnat duo [illegible] eiusdem speciei
[illegible] [illegible] nego [illegible] ad [illegible] non [illegible] nam [illegible]
non est [illegible] in [illegible] duorum [illegible] eiusdem speciei [illegible] est [illegible] quia [illegible] motum
[illegible] ut primo [illegible] est et ideo agens [illegible] formam intendit [illegible]
et sit [illegible] intensior sed [illegible] manet [illegible] in esse [illegible] distincta [illegible] eo quod [illegible]
[illegible] formis [illegible] non est apta nata intensior [illegible] una [illegible] sit [illegible]
eo quod [illegible] agens non habet plenum dominium super aliud et ideo non [illegible]
sibi [illegible] et non totaliter se corrumpunt. **Ad [illegible] motum** dico quod [illegible]
[illegible] est [illegible] gradum [illegible] nam [illegible] motu non [illegible] induci forme due
eiusdem speciei [illegible] forme [illegible] in subiecto eodem [illegible] motu [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] alijs non [illegible] motu non intendit [illegible] nec [illegible]
[illegible] modo dicto in [illegible] [illegible] primis [illegible] ad aliam partem [illegible]
[illegible] sicut [illegible] ad [illegible]

**Queritur [illegible] [illegible] sit ratio [illegible] et [illegible] assignata de
priori sed prius est quod est [illegible] [illegible]** [illegible] non [illegible]
in [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] sit [illegible] motus [illegible] et posterius
et [illegible] [illegible] in tempore [illegible] est [illegible] [illegible] quod [illegible] quia in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] alio dato quod [illegible] fuit [illegible]
[illegible] quod [illegible] non [illegible] quia sit [illegible] [illegible] quod ibi [illegible] est [illegible]
[illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] **[illegible]**
[illegible] est [illegible] est [illegible] [illegible] non est [illegible] principato [illegible]
[illegible] quia si [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] quod est incomplete **[illegible]** [illegible] in [illegible]
[illegible] quod [illegible] a [illegible] ut in [illegible] et [illegible]
ut [illegible] [illegible] quod non [illegible] est [illegible] [illegible] **Contra**
[illegible] in [illegible] [illegible] et dico quod [illegible] [illegible] est [illegible]
et [illegible] est [illegible] [illegible] ordinatis [illegible]
ordinatis [illegible] in [illegible] ordinatis est [illegible] dependencia [illegible] ad [illegible]
in [illegible] ordinatis [illegible] non [illegible] est in [illegible] ordinatis [illegible]
[illegible] [illegible] quod alia [illegible] nam potuit fuisse [illegible]
[illegible] non fuisset [illegible] quo ordinatis [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] ordinatis [illegible] ad [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] esse et [illegible] [illegible] in [illegible] est [illegible] et [illegible] in

comparatione ad aliquod primum simul vel secundum quod et in intelligendo quemlibet est dico prius [illegible] ordinate [illegible] Ad primum in oppositum [illegible] sunt [illegible] ideo in tempore non est prius [illegible] [illegible] quod [illegible] et primum simul sunt ex [illegible] et simul secundum quod ita quod prius in tempore et primum simul sunt ex [illegible] non simul dato quod [illegible] ut probat ratio **Contra** quia [illegible] tempus non [illegible] in [illegible] quod est [illegible] et quod primum in [illegible] non [illegible] prius et posterius in tempore dependent ab [illegible] et ab [illegible] **Preterea** [illegible] ut prius motus [illegible] in tempore ut quia motus depe[n]det ab anima quorum [illegible] est [illegible] quod tempus est [illegible] primi motoris [illegible] Preterea [illegible] **Ideo** [illegible] **Dicendum** [illegible] sunt [illegible] ut sunt [illegible] quod [illegible] tale [illegible] et [illegible] quod motus [illegible] ab anima Ergo [illegible] ut [illegible] prius et posterius [illegible] motus [illegible] et [illegible] non est in [illegible] aliquod [illegible] non simul [illegible] quod [illegible] [illegible] in tempore est aliquod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] **Contra** [illegible] in tempore secundum se non est [illegible] prius et posterius [illegible] tempus [illegible] quia [illegible] tempus est [illegible] motus [illegible] prius et posterius **Preterea** [illegible] aliquod [illegible] in actu de se quod [illegible] potentia [illegible] tempus [illegible] **Ideo** ad primum [illegible] secundum se [illegible] prius et posterius [illegible] **Ad aliud** [illegible] quod in tempore non [illegible] et posterius ex [illegible] in actu [illegible] et [illegible] quod motus [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] et [illegible] aliquod [illegible] in actu [illegible] et sic [illegible] et posterius [illegible] **Ad [illegible]** [illegible] quod non [illegible] prius et posterius [illegible] simul [illegible] prius et posterius [illegible] **Ad aliud** [illegible] [illegible] non [illegible] prius [illegible] de [illegible] **Ad ultimum** [illegible] quod [illegible] non [illegible] prius et non [illegible] de [illegible] [illegible] prius et posterius in [illegible] [illegible] ut [illegible] quod est aliquod [illegible] et quod est [illegible] posterius non [illegible] simul [illegible] prius et posterius in [illegible]

Utrum ratio continuitatis secundum quod est [illegible] **[illegible] sit** [illegible] [illegible] non [illegible] et [illegible] [illegible] **[illegible]** [illegible]

duo contraria sunt [illegible] actu et [illegible] ipse [illegible] est divisibilis actu [illegible] de [illegible]

[illegible] de continuis [illegible] aliquo [illegible] sit [illegible] maximum et minimum [illegible]

[illegible] ut dicit quod [illegible] non sit [illegible] virtutibus [illegible]

[illegible] opinionem [illegible] quod [illegible] maior est [illegible] **Preterea** [illegible]

est [illegible] actus [illegible] de somno et vigilia [illegible] quod divisibilitas [illegible]

[illegible] quantitatis [illegible] omni quantitati [illegible] actu [illegible] omni quantitati quod

est [illegible] actu [illegible] continuo [illegible] quod dividitur

[illegible] est [illegible] continuum [illegible] dividitur

Preterea [illegible] quanta [illegible] minimum [illegible]

in [illegible] carne [illegible]

[illegible] divisibilitas [illegible] quantitas [illegible]

[illegible] apparet [illegible] et [illegible]

sunt [illegible] et [illegible] et [illegible]

[illegible] ad [illegible] ad primum [illegible] **una opinio** [illegible]

[illegible] quantitas est [illegible] ista opinio [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] quod sit [illegible]

[illegible] divisibilis [illegible]

[illegible] distinguuntur [illegible]

[illegible] **Contra istam opinionem**

[illegible] omnibus [illegible] de omnibus [illegible]

[illegible] minimum [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] maxime [illegible]

[illegible] maxime [illegible] quantitas [illegible] maxime [illegible]

[illegible] quantitas [illegible] evidens [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible] minimum [illegible]

[illegible] quod non est [illegible] quantitatis **Preterea du**[illegible]

plex [illegible] minima [illegible]

[illegible] minima [illegible] et [illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] minima [illegible]

[illegible] continui [illegible] et [illegible]

[illegible] est [illegible]

[illegible] minimum [illegible]

[illegible] opinionem [illegible] de omnibus

speciebus **Ad primum ad secundum** [illegible] divisibilitas

[illegible] divisibilitas [illegible] actu [illegible] ad

[illegible] apparentia [illegible]

[illegible] **Preterea** [illegible]

[illegible] actu [illegible] quantitas [illegible] actu [illegible]

[illegible] ad [illegible] ad [illegible]

[illegible] minima [illegible] divisibilitas [illegible]

[illegible] quantitatis [illegible] quantitas

[illegible] ad [illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] ad primum dicendum [illegible] passiones [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

[illegible]

Ad primum in oppositum [illegible] contra [illegible]

[illegible] Dicta [illegible]

[illegible]

Ad 2m [illegible]

[illegible]

Ad 3m [illegible]

[illegible]

actum subiectum est in corrupto esse et non in potentia ad corrumpendum [illegible]
Nam si actu videat [illegible] est aptus ad videndum [illegible] aptitudo [illegible] est
[illegible] est ipsa passio [illegible] et passio [illegible] [illegible] subiectum [illegible] [illegible] [illegible]
similiter in potentia primo [illegible] actum [illegible] non [illegible] [illegible] potentia cuius
est actus successive [illegible] [illegible] aut [illegible] **Ad quintum** [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] mathematica [illegible] naturale [illegible] est [illegible]
[illegible] est dare [illegible] non est dare [illegible] [illegible] forma naturalis [illegible] [illegible]
[illegible] quod si [illegible] divisa non potest [illegible] forma [illegible] et [illegible]
continens [illegible] [illegible] partibus [illegible] partes [illegible] de quanto ut [illegible]
Ad quintum [illegible] [illegible] non est in [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible]
partibus [illegible] ad [illegible] superficies nam [illegible] est ipsa superficies [illegible]
est [illegible] partibus [illegible] superficie et [illegible] [illegible] [illegible] differentia
partes quod [illegible] continentis ultimum immobile primum **Contra** in [illegible] [illegible]
[illegible] quod illa que [illegible] dicit in [illegible] non sunt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] aliorum de motu [illegible] et de tempore [illegible]
a quodam quod sunt quanta et [illegible] partibus quod motus est [illegible] [illegible]
[illegible] magnitudine et tempus per motum ut [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
quanta per aliud quod per partes **Contra** quia illud [illegible] partes [illegible] [illegible]
[illegible] realiter a partibus alterius [illegible] [illegible] divisibilitatem aliam a divisi-
bilitate alterius [illegible] motus et tempus et magnitudo sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tempus [illegible] sunt partes que non [illegible] esse simul [illegible] [illegible] successive
partes [illegible] magnitudinis [illegible] [illegible] [illegible] magnitudo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] partes [illegible] et motus [illegible] [illegible] partes magnitudinis [illegible] [illegible] divisibilitas [illegible]
[illegible] non [illegible] **Preterea** [illegible] [illegible] [illegible] passio quantitatis et magnitudinis
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magnitudinem [illegible] aliud [illegible] minor et maior alterius
habet propriam divisibilitatem et distinctam a divisibilitate alterius [illegible] motus
est [illegible] respectu magnitudinis [illegible] [illegible] minoris quia magnitudinis
[illegible] tanta [illegible] motus esse maior si transit mobile [illegible] et minor
si transit mobile velox
Preterea [illegible] est [illegible] partes copulantur ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes copulantur ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliam continuitate [illegible] ad aliud [illegible] copulantur partes motus [illegible] ad
[illegible] esse partes aut magnitudinis ad [illegible] [illegible] alia est continuitas [illegible] et illius
Preterea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt quanta per aliud quod per partes [illegible] [illegible]
[illegible] quia si [illegible] quanta per aliud aut [illegible] aliud est [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] spatium
non est [illegible] [illegible] ut de plane in [illegible] [illegible] [illegible] motus [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] non sunt quanta et [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est spatium quia [illegible] [illegible] [illegible] spatium [illegible] [illegible] esse
motus [illegible] sit [illegible] ex motu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Ergo tenet**
quam quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab alio [illegible]
[illegible] [illegible] est per [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sit ab [illegible] [illegible] [illegible] est in formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod motus [illegible] [illegible] [illegible] quantitas [illegible]
[illegible] motus et tempus sunt formaliter quanta a [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] magnitudinis et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus et tempus sunt quanta [illegible]
Ad aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod de [illegible] continuum sunt [illegible] [illegible] est [illegible]
in [illegible] [illegible] aliud est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes copulantur ad [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quod motus [illegible] magnitudinem [illegible] quod motus [illegible]
ad [illegible] magnitudinis et tempus ad [illegible] motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quo
ad [illegible] non [illegible] quod non [illegible] tanta [illegible] in magnitudine sicut in motu [illegible]
potest esse [illegible] et [illegible] [illegible] magnitudo sit [illegible] ut [illegible] quia [illegible] motus

vide [illegible] motus et tempus sunt quanta et divisibilia
per aliud [illegible] [illegible] [illegible]

non est dubiu de se sed tamen ad istud patet quantitas [illegible] **Utrum quod motus habet aliam quantitatem et diuisibilitatem formaliter a** quantitate magnitudinis restat dubium [illegible] temporis ad motum **Utrum tempus sit idem cum motu realiter sic quod quantitas qua motus** est quantus formaliter sit ipsum tempus [illegible] tempus [illegible] maior quam motus distinctus tamen formaliter et [illegible] quantitas qua motus [illegible] non formaliter. Conclusio [illegible] partes copulantur ad aliud [illegible] aliud [illegible] et quantitatem [illegible] aliud [illegible] copulantur partes [illegible] et partes motus [illegible] partes temporis ad [illegible] partes [illegible] motus ad quantitatem esse. **Preterea** [illegible] aliud a minori et maior aliquis [illegible] continuitate et quantitate ab alia [illegible] tempus [illegible] motus [illegible] in minori tempore [illegible] motus [illegible] sit velox et in maiori [illegible] si sit tardus mobile. **Preterea** [illegible] realia [illegible] realiter sed tempus et motus sunt [illegible] [illegible] quia mensura et mensuratum differunt realiter sed tempus est mensura motus quo quantitas motus [illegible] et tempus realiter. **Preterea** [illegible] motus [illegible] de se formaliter [illegible] sed non [illegible] motus [illegible] tempus [illegible] solum plures motus [illegible] motus non est tempus [illegible] quantitas qua motus est [illegible] est alia non solum a magnitudine sed etiam a tempore ita quod tres sunt [illegible] quantitates permanentes scilicet [illegible] superficies et linea et duae successivae scilicet motus et tempus [illegible] ad [illegible] tres [illegible] **Prima est** [illegible] motus [illegible] et plures [illegible] motus [illegible] aliquis motus [illegible] et [illegible] ad [illegible] a [illegible] **2a** [illegible] sit ista quod tempus est [illegible] et [illegible] primo [illegible] tempus [illegible] et tempus [illegible] in celo et in [illegible] et in [illegible] et [illegible] motum primo [illegible] quod [illegible] quod tempus est [illegible] motus [illegible] sit [illegible] tempus et [illegible] tempus [illegible] mensura motus [illegible] ita quod quot sunt motus [illegible] tot sunt tempora [illegible] **2a** distinctio est ista quod [illegible] mensura [illegible] mensura [illegible] [illegible] realiter et [illegible] superficies corporis [illegible] longitudine **Ad primum dico** quod [illegible] et [illegible] quod [illegible] tempus [illegible] realiter [illegible] motu ita et [illegible] in quantitate esse [illegible] [illegible] realiter [illegible] alia [illegible] [illegible] saltem [illegible] qua [illegible] [illegible] **Ad 2m** dico quod [illegible] motus et tempus [illegible] [illegible] motus [illegible] et tempus [illegible] et tempus [illegible] tempus [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] velocitatem et tarditatem mobilis in [illegible] tempore [illegible] motus et in minori [illegible] et non plus [illegible] quod tempus [illegible] est [illegible] motus [illegible] realiter a motu [illegible] [illegible] tempus sit [illegible] realiter [illegible] motu [illegible] est [illegible] et mensura **Ad 3m** [illegible] quod [illegible] et mensuratum [illegible] realiter [illegible] quod [illegible] mensura [illegible] et [illegible] tempus [illegible] ad motus [illegible] mensura [illegible] realiter [illegible] tempus [illegible] ad motum [illegible] mensura [illegible] non [illegible] realiter [illegible] realiter ad [illegible] tempore in [illegible] ad motum [illegible] mensura **Ad quartum** [illegible] non quod [illegible] motus [illegible] in se tempus [illegible] solum plures motus [illegible] motus [illegible] tempus [illegible] est [illegible] et [illegible] mensura [illegible] ad [illegible] motus et [illegible] quantitatis [illegible] divisibilitatem [illegible] aliud [illegible] motus [illegible] magnitudinem et tempus [illegible] motum [illegible]

Utrum philosophus conuenienter assignet et sufficienter tres modos relationum et [illegible] quod non [illegible] tres [illegible] fundamenta [illegible] [illegible] quod non sunt relationes [illegible] in [illegible] sunt [illegible] [illegible] relatio [illegible] est [illegible] in fundamento [illegible] aliud [illegible] [illegible] fundamenta sunt in [illegible] ita relationes [illegible] relationes sunt aliud a fundamento tamen in [illegible] species et distinctionem a fundamentis tanta [illegible] in relationibus quanta est in fundamentis distinguuntur [illegible] fundata [illegible] quod et relationes **Preterea** aliqua [illegible]

Sunt [illegible] relativa que non continentur sub aliquo istorum modorum quos ipse [illegible] insufficienter assignavit [illegible] evidens [illegible] multa sunt relativa [illegible] genus [illegible] media [illegible] [illegible] et sunt relativa [illegible]

[illegible] de infinitis speciebus [illegible] dependentia [illegible] aliquid [illegible] ... aut relativa secundum genus non continentur sub aliquo istorum modorum [illegible] in littera [illegible] quod [illegible] sunt [illegible] et sufficienter assignati [illegible] [illegible] relationes [illegible] [illegible] duas [illegible] que latent nos et sunt ignote nobis [illegible] distinctionem earum [illegible] fundata [illegible] earum duas [illegible] forte [illegible] earum [illegible] entitatem latent nos ita quod [illegible] fundamentum [illegible] nobis distinctio earum relationum [illegible] [illegible] ita quod ista [illegible] [illegible]

Ad primum in [illegible] [illegible] ad [illegible] quod relatio non [illegible] fundatio [illegible] [illegible] de [illegible] alias [illegible] quod tanta est distinctio in relationibus quanta in fundamentis [illegible] quod [illegible] ex eo quod fundata sunt distinguntur [illegible] in quibus non est [illegible] distinctio in distincto [illegible] in distinguente [illegible] anima et [illegible] [illegible] non [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] de distinctionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relationes [illegible] [illegible] [illegible] ita non [illegible] [illegible] duo distincta [illegible] [illegible] fundari relationes [illegible] [illegible] [illegible]

Ad secundum dicitur quod [illegible] [illegible] relativa secundum genus [illegible] non [illegible] [illegible] sub istis modis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relativa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub aliquo istorum modorum [illegible] [illegible] que refert [illegible] non [illegible] ad [illegible] genus [illegible] quod sic refert [illegible] relativa secundum genus et sic [illegible] ad [illegible] modos [illegible] non [illegible] [illegible] tres modos distinguit [illegible] [illegible] [illegible] a primo [illegible] in littera

[illegible] primus modus relativorum fuit sufficienter assignatus

[illegible] quod non [illegible] non [illegible] [illegible] ad diversa [illegible] [illegible] littera [illegible] [illegible] [illegible] multa [illegible] [illegible] **Preterea** [illegible] relativa [illegible] in [illegible] et super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sunt [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] quod [illegible] et magnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duplum et [illegible] [illegible] [illegible] duplum ad [illegible] et dimidium ad illud

Preterea identitas est relatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] identitas est una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relationum [illegible] **Preterea** idem [illegible] et equale fundantur super [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in littera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Contra philosophus** [illegible] in littera [illegible] ad [illegible] et [illegible] quod primus modus [illegible] est assignatus

[illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] relationes primi modi fundantur super [illegible] [illegible] quantitatem [illegible] super [illegible] et [illegible] fundantur super [illegible] [illegible] [illegible] aliquarum [illegible] **Ad primum argumentum** [illegible] [illegible] ad diversa [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] in littera [illegible] [illegible] ad [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formali [illegible] [illegible] [illegible] referri ad diversa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter non refertur [illegible] [illegible] **Ad secundum** dicitur quod relativa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad diversa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] non refertur ad [illegible] [illegible] [illegible]

et ipso pt et similiter sunt opposita ut scilicet ad se invicem referuntur et non aliter sicut patet in proportione dupli et dimidii [illegible] magni et parvi non sunt [illegible] in re [illegible] esset [illegible] magnum [illegible] et parvi [illegible] **Ad 2m** **pt dicitur** [illegible] proportione [illegible] et identitas [illegible] identitas [illegible]

[illegible] relatio [illegible] **Ad** **primum** [illegible]

[illegible]

Secunda moda relationis [illegible]

[illegible] **pre** [illegible] **Contra** [illegible] **Ad primum** [illegible]

[illegible] **Ad 2m** [illegible]

Tertius modus sit [illegible] assignatus [illegible]

[illegible] **pre** [illegible]

Contra [illegible] **Ad primum** [illegible]

[illegible] **Ad 2m** [illegible]

esse scibile et ad aliud se habere ergo [illegible] scibile ut scibile est secundum se et eius [illegible] refertur ad scientiam in potentia hoc accidit scibili quod scientia in potentia non scibile non est scibile. Quia [illegible] potest esse scientia [illegible] scibile etiam non est scientia in potentia esse scibile et non scibile [illegible] in eodem [illegible] scientia in potentia [illegible] ut non solum scientia dependeat a scibili [illegible] ergo [illegible] in actu et scibili in actu [illegible] non accidit quod non sit mutua dependentia [illegible] scibile in potentia non dependet a scientia in actu [illegible] potest esse scibile in potentia [illegible] non est scientia in actu. Contra secundo quod [illegible] modus distinguitur ab aliis [illegible] hoc quod [illegible] modus distinguitur ab istis modis et [illegible] dictis quod in illis est mutua dependentia in isto. [illegible] non [illegible] quod in illo secundo modo est [illegible] in aliis mutua dependentia [illegible] non est mutua dependentia [illegible] [illegible] in uno [illegible] et in [illegible] ad [illegible] scientia [illegible] ad scibile. Scibile [illegible] ad scientiam secundum [illegible] quod in primis [illegible] est [illegible] mutua dependentia [illegible] in secundo non et [illegible] hoc [illegible] quod [illegible] deum et creaturam [illegible] in secundo non [illegible] creatura ad deum [illegible] deus [illegible] ad creaturam non [illegible]

Utrum tertius modus distinguitur a duobus primis

[illegible] quod non et [illegible] a primo non [illegible] mensura et mensuratum [illegible] secundo [illegible] primo modo [illegible] non [illegible] a primo [illegible] [illegible] mensura [illegible] relativa primi modi [illegible] modus non [illegible] a primo.

Preterea quod non distinguitur a secundo [illegible] [illegible] et [illegible] ponitur relativa [illegible] modi [illegible] et [illegible] secundum potentiam activam et passivam [illegible] se habent sicut movens et motum [illegible] quod [illegible] est motum [illegible] et [illegible] modo [illegible] secundo et [illegible] non [illegible] a secundo. Confirmatur [illegible] passiva [illegible] secundo [illegible] fundat relationem [illegible] modi [illegible] [illegible] modi quod [illegible]

Preterea [illegible] se in [illegible] non [illegible] ad scibile ut [illegible] [illegible] non dependet secundum se ad aliud. **Contra** [illegible] in [illegible] [illegible] modus [illegible] [illegible] [illegible] respondeo [illegible] [illegible] modus [illegible] a primo [illegible] mensura [illegible] quantitativa et a [illegible] ad primum modum [illegible] et a [illegible] ad secundum modum [illegible] non differt a primo [illegible] quod in primo modo relativa se habent sicut precedens et consequens [illegible] [illegible] correlativum [illegible] est precedens [illegible] mensura [illegible] ad secundum modum fundatur super [illegible] activa [illegible] et [illegible] potentiam [illegible] [illegible] [illegible] mensuram [illegible] fundatur super [illegible] [illegible] de quo [illegible] **primum** [illegible] [illegible] quantitative [illegible] de quibus [illegible] non mensura [illegible] [illegible] quod precedens et consequens non se habent in [illegible] ut [illegible]

Preterea [illegible] mensurat [illegible] mensura quantitativa [illegible] ad primum modum et [illegible] non [illegible] ut [illegible] [illegible] secundum [illegible] **Contra** [illegible] [illegible] modus obiecto et [illegible] cognitivo [illegible] [illegible] quod [illegible] mensura [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid in [illegible] subiecto quod mensurat [illegible] [illegible] ut in aliis quibus [illegible] quod [illegible] modus [illegible] a primo [illegible] relationes primi modi fundantur [illegible] super rem de [illegible] relationes [illegible] modi fundantur super rem de [illegible] actionis et passionis et super [illegible] agendi et patiendi [illegible] [illegible] in [illegible] quibus et non solum in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] relativa relationes [illegible] modi fundantur in [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] anima pro quanto est mensura et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diversorum [illegible] ad res [illegible] est [illegible] et scibile et [illegible] mensurat [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] quod [illegible] dicitur quod

[illegible] a duobus primis [illegible] ab eis per accidens dependentiam vel non [illegible] fundata [illegible] de qua [illegible] sunt per se activa et passiva [illegible] dicta [illegible] alios [illegible] fundari super [illegible]

Dubium [illegible] a [illegible] ordinatam [illegible] scientia [illegible] practica [illegible] operativa [illegible] loquendo de [illegible] practica et speculativa [illegible] loquendo de scientia operativa [illegible] a scientia practica [illegible] naturalia ad scientiam [illegible]

Ad primum [illegible]

Ad 2m [illegible]

Ad aliud [illegible] in genere [illegible] relationes [illegible] fundat [illegible] relationis

Utrum idem referatur ad duo per se vel ad plura

Videtur quod [illegible] una potentia activa refertur per se ad [illegible] et ad [illegible] idem [illegible] ad plures filios

Preterea ad quicquid dependet [illegible] refertur [illegible] correlativum [illegible] duplum [illegible] correlativum [illegible]

Preterea [illegible] per se refertur ad genus [illegible] per se refertur [illegible] individua [illegible] ad plura [illegible] individua [illegible] correlativum [illegible]

Contra [illegible]

Sciendum [illegible] duplex [illegible] per se primo [illegible] per se primo [illegible]

Ad 2m [illegible] relationes [illegible]

Contra [illegible] relatum [illegible] relationem [illegible]

Preterea ad [illegible] correlativum [illegible] primo [illegible] falsitas [illegible] evidens [illegible]

Qua hic poss[un]t cognosci p[er] una[m] s[ed] et no[n] p[er] alia[m]. **Preterea** ... plura correlativa ... ut [illegible] et non ... q[ui]b[us] [con]tendent[ur] ... ad ... p[ri]m[um] ... data q[uo]d referat[ur] ad a et ad b et ... p[er] se ... destructo a ... referri ad b et destructo b ad a ... correlativa ... dabis ... duo relativa ... destructo a ... destructo a ... manebit b. **Ad secundo** ... non ... ad plura p[er] se non ... apparet ... duo ... dicta ... in pede ... ad dimidiu[m] refert duplu[m] p[er] se ... ad p[ri]m[u]m correlatiu[m] ... ad correlativu[m] ... sed ad submultiplex refert p[er] se ... refert ... ad ... ut ad ... relatum ... ad ... p[er] se no[n] p[ri]mo ... ad ... no[n] p[ri]mo ... ad correlatiu[m] ... et p[er] se no[n] ... ad correlativum ... t[ame]n ad aliud. **Ad secundo** ... refert ... ad duo ... p[er] se ... ad aliud p[er] se no[n] p[ri]mo ... ad q[uo]d refert p[er] se p[ri]mo ... correlativum p[er] se no[n] p[ri]mo ... correlativum ... sed ... si no[n] ... correlativum ... et no[n] ... correlativa ... et no[n] ... refera[n]t a ad b p[er] se p[ri]mo ... duplu[m] ad ... et ad c p[er] se no[n] p[ri]mo ... ad submultiplex ... b c ... a ... duplum ... p[er] se p[ri]mo correlativum ... destructo c ... submultiplici ... p[er] se correlativum duplu[m] et no[n] p[ri]mu[m] destruens a ... duplum ... dimidium posse esse no[n] ... submultiplici ... et no[n] ... a ... duplo ... esse ad ... esse dimidij et destruet p[er] se ad destructo[rum] p[er] se correlativi ... submultiplex et ... non potest esse b destructo c ... submultiplex ... p[er] se correlativum potest esse ... et no[n] pot[est] ... ideo ... submultiplex ... p[er] se correlativum potest esse non ... b ... dimidio ... correlativum. **Ad primum in oppositum** de generante et genito et de potentia activa et in ... ad passivam et agere et de patre dicto ad plures filios ... dicta ... generans ... et subiective ad plura genita ad q[uae] refert p[er] se p[ri]mo ... plura ... relativa ... generante refert ad ... illorum ... de patre dicto ad plures filios de potentia activa ... ad ... p[er] se p[ri]mo ... ad agere p[er] se no[n] p[ri]mo et ... no[n] est ... **Ad ad** ... refert p[er] se p[ri]mo ad ... correlativum ut duplum ad dimidium ... refert ad correlativum ... p[er] se no[n] p[ri]mo ... ad submultiplex. **Ad aliud** ... p[er] se ... intelligente et ad ... dato q[uo]d referat[ur] ad ... non ... p[ri]mo ... relatio[n]e ... dependens ... subiectum ... adveniens ... de ... et sic finitur liber sextus ...

Circa librum sextum utrum sci[enti]a practica dicatur sive esse practicum ex ordine ad finem

Que est ... ex fine ... de anima ... practica ... et ... a speculativis fine. **Preterea** ... no[n] valet ... p[er] se finis practicis ... **P[ro]p[ter]e[a]** ... finis ... practica ... **Contra** ... practica tam ... practica a speculativa ... obiectum ... subiectum ... ista ... supponenda ... ad ... intellectu ... est ... et finis quo de quo ... extensio ... practica ... ad ... intellectu ... appetibili ... politicis ... et in ... conformitatis ...

oz propone ... ab obiecto et a potentia mente actu ut a duabus causis ... Primo

... integrantibus una totalem ... Ad 2m ... opinionem

... a quo ... obiecto

... potentias ... Praeterea ... extensione ...

... extenso ad opus ...

... obiecto

Secundo ... doctor ...

subiecto ... accepta ...

... natione

... notione ... Praeterea Nomina

... Opinio ... Contra ... Videtur ... Dicendum ... Contra ... Praeterea

Ad auctoritatem ... de ... Ad aliud ... Ad aliud

[illegible]

[illegible]

Ad primum rationem [illegible]

[illegible]

Ad aliam rationem [illegible]

[illegible]

Ad primam rationem aliud doctoris [illegible]

[illegible] **Ad formam dico** [illegible] est causa finalis et ipsa est quae causat notitiam practicam non autem [illegible] obiectum [illegible] **Ad aliud** [illegible] actu quod scientia practica [illegible] ad appetitum [illegible] conformiter [illegible] actione nam [illegible] dictamen et [illegible] ideo non [illegible] **Et primo** [illegible] scientia practica [illegible] practica [illegible] obiecto [illegible] distinguit [illegible] obiectum [illegible] **practica** [illegible] de anima [illegible] obiectum [illegible] bonum non [illegible] agibile et [illegible] quod scientia [illegible] practica [illegible] obiecto non [illegible] fine **practica** [illegible] illud a quo scientia practica [illegible] et conformitatis est illud a quo scientia practica [illegible] obiectum est [illegible] nam [illegible] practicum [illegible] de conformitate nam ipsam [illegible] ab obiecto [illegible] obiectum [illegible] vel aliquid [illegible] includens ipsam rectitudinem ideo [illegible] practice [illegible] conformalis [illegible] quia scientia practica est [illegible] obiecti [illegible] scientia practica non [illegible] voluntate et [illegible] voluntatis [illegible] obiecto [illegible] practica et [illegible]

[illegible]

[illegible] **confirmatur** [illegible]

Utrum practicum et speculativum sint differentie essentiales scientie

[illegible]

Contra [illegible]

[illegible] **uno modo** [illegible]

[illegible]

Prima conclusio [illegible]

[illegible] **2a**

conclusio [illegible] **ad argumenta** [illegible]

[illegible]

Utrum terminebus duius speve scie que e i pbitam

[illegible]

practica [illegible]

practica [illegible]

[illegible] **ad 2m** [illegible]

[illegible]

practica [illegible] **conf** [illegible]

[illegible]

[illegible]

... intencionem [illegible] solucionem. Quantum ad primum est una **opinio** quod [illegible] sciencia [illegible]

[illegible] habitus [illegible] species [illegible] quot [illegible]

[illegible] species [illegible] habitus [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] confirmatur [illegible] una sciencia [illegible]

[illegible] **Alia opinio** [illegible]

[illegible] una sciencia [illegible]

[illegible] **Contra opiniones** [illegible]

[illegible] species [illegible]

Confirmatur [illegible]

[illegible]

Preterea [illegible]

[illegible] **Alia opinio** [illegible]

[illegible]

[illegible]

sub illo spe simpl. attributa ad ipm ut ad p'm oia similit' c'muent in ipso subiecto po-
sita qz habitus q inclinat pr'ncipalit' ad speculand. ille subiectum 2m rom q'sita
tunc inclinat ipsi similit' ad oia que p'dicta s't p'o ad c'siderand. de subiecto
ipo p se aut si no p'o ad c'siderand. de aliis p rom eius et ita ... om istoz e
unus habitus similiter **p'dicta** ... 2m gelos ... 2m ...
... q sit 2m similit' c'muniaz ... 2m ...
... in una notitia subiecti ... similit' c'munia sunt unus
... notitia ... et ... ut intelligi ... p'm
... una ... q sit unus ... subiecti ... unitate ... vel unitate ... pro-
... specialiter 2o dicta ... unitas sc'ie que ... multoz
... ad que no inclinat similit' unus habitus subiecti ... p se ut
dicebat in 2o ... in p'ma et in ulti' ... habitus inclinans formaliter ad
c'siderand. ... de quibus tn in ulti' que scienda sunt ...
... et non p ... et ... unitas minima ... unitas ...
... subiecti ... in 2o de sc'ia similit' que in se e una ... sc'ie
... similit' c'munia sunt una que ... 2m pr-
incipale dico sic **p'mum** est q ... de sc'ia sp'a ... inclinans
... a singulis realib' et dictas de illis in quid ... concludit
... de ... 2m dictum q
... de sc'ia sp'a ... ordinat ... ad fine
ad ... in ... opatoz que no e ...
... que largo modo de sp'a ... medicina ...
... **2m dictum** q ... de sc'ia sp'a ... ab ... ge
... et ... a ...
... sp'a ... de ... ad ...
... **conclusio** ... sc'ia sp'a ...
... p'dicta ... in ... intelligendo c'a
... p'maria ... sub ... et ...
no ... in sc'iis ... unitas ... sp'e ... et ...
... in ... unitate 2o ... 3o modo ... unitatem ...
... unitatem subiecti similit' c'munientis tota sc'iam ut dictum ...
2m ... sc'iaz ... sic ...
... [margin]
... speculabilia et ... de quibus ... sunt
... sunt sc'ie sp'e ... et ... realis ...
... ab omnibus ... realibus ...
... sunt oia ...
... ad tales
passiones ... et notitia ... a quibus ... eius
... subiectum reale ... de rebus in quid et ... speculabile ...
eius ... speculatio ... in alia opatone q sit ...
... et ... a speculatione ... de ... et ...
... subiectum p'm ... omnes ... et ...
... una ... que ... in p'ma ...
et 2m quod ad hoc ... alia ... defendere ... et ...
... **notandum** ... sunt ... de quibus
... non sunt ... passiones ... et ideo
... non sunt ... ad ...
... illoz ... subiectum ... sc'ie ...
... sc'ie ... illoz et ...
... illoz in ... sc'ie ... similit' ... et ita ...
... ponere ... subiecto ... forte ... alia ... de se no ...

[illegible]

Subiectum primum quod non actiune propria [illegible] speciem penes aliquid ipsorum [illegible]
[illegible] ut eius subiectum primum habeat ad a [illegible] mete [illegible] subal-
ternata et subalternans [illegible] sed [illegible] de [illegible]
[illegible] habeat sibi passiones [illegible] non tamen nobis sensibiles [illegible]
sed [illegible] passiones [illegible]
[illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] et [illegible] quantitas [illegible]
[illegible] quantitatem et sunt relationes fundate [illegible]
[illegible] passiones [illegible] cognoscibiles [illegible] principio cognitionis
[illegible] ipsa [illegible] esse et [illegible] subiectum [illegible] nobis et aliquid a [illegible]
[illegible] non [illegible] quantum ad [illegible] passiones ad quantitatem
[illegible] ipsa nata est [illegible] ideo [illegible] supponunt ut formaliter
subiectum [illegible] subiectum [illegible] et [illegible]
[illegible] ad inferiora [illegible]
[illegible] forma que est [illegible] et motus et [illegible]
passiones [illegible] et sensibiles [illegible] ad [illegible] ad [illegible] passiones est
[illegible] ad [illegible] [illegible] vel
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] ad [illegible] speciem penes [illegible]
[illegible] et [illegible] **Ad primum**
[illegible] non tamen est [illegible] et [illegible] ad
[illegible] **Ad 2m** [illegible] quod [illegible] quantitas tamen sit subiectum
[illegible] **Ad 3m** [illegible]
[illegible] nobis cognoscibilis [illegible]
[illegible] ad [illegible] **Ad quartum** [illegible] sunt [illegible]
nobis [illegible] non [illegible] quantitates
[illegible] et [illegible] **Ad ultimum** [illegible] et [illegible]
[illegible] de quantitate [illegible] et [illegible]
[illegible] motus [illegible]

Utrum de ente per accidens possit esse scientia

[illegible] de [illegible] ut [illegible] scientia [illegible] demonstrationes [illegible]
[illegible] de ente per accidens [illegible] demonstrat [illegible]
[illegible] et **perspectiva** scientia subalternata [illegible] de ente per accidens [illegible]
[illegible] ente per accidens [illegible] scientia [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] de linea visuali [illegible]
[illegible] per solam rationem lucis non [illegible] perspectiva [illegible] perspectiva
[illegible] per solam rationem visualis non [illegible]
[illegible] ambo [illegible] non [illegible] ratione [illegible]
[illegible] scientia subalternata duabus [illegible] in ea [illegible]
principiis [illegible] non [illegible] subiectum includit [illegible] ambarum **contra** [illegible]
[illegible] aquas [illegible]
ad [illegible] **prima distinctio** [illegible] per accidens [illegible] per accidens
[illegible] per accidens [illegible]
[illegible] ad [illegible] **2a distinctio** [illegible]
[illegible] scientia de [illegible]

pas large et gnt dd d'agp ee scia pt d'io qd sct de aque [illegible] gtom
Sen de passion scita de subito tunc cum magl [illegible] dux scia eg q3 d'ipo
2a dyctio dr ista q scia pt acquiri t 2m virtutem spei spe^me t gl [illegible]
[illegible] et [illegible] t scia gnus vemon sic dctu sunt in [illegible] precedenti [illegible] ad 2m
pa concto dr ista de ente parcius primo actido ppe no pt esse scia p se vna
vnite spei gaut gtom ondo sic vnig subit ppo esse vna p se [illegible] cutl p
actus no pt esse vna rca p se ee pbao bor q2 in toma non sit [illegible] ens
no potit esse p se rca atq vnig paomb et vnco d'tti mt demva n p altm co
repta qne conclud et io illi grepm p se inc tte demeatu no at congto
n partius go scia vna spe que sp gtomb demeate no est p se n de alio
grepm in tta ente gpo **magclo** dr ista d'ente parcius primo actido no
[illegible] gnt no pt esse scia vna vnite spei p se ht apparz sic von q2 d
[illegible] non pt accipi [illegible] ad [illegible] demeand n p gre [illegible] altq st ita no
sit n partius **2a concto** dr ista q d'ente p actus pro acti do ppe pt
esse scia vna vnite gt [illegible] t vmon gaut ondo sic vnig [illegible] plures
paos [illegible] pt esse scia vna vnite gt [illegible] t vmon [illegible] sub p actus pro
pt [illegible] go ee pbao bor na tte ens pt aliquo vno intele vnico actu i
telligend no tn ita sim et p se vno actu gapied gapi ho alog sic ho
tali go enti natq sp corund [illegible] p se q talibq actibq [illegible] sz [illegible]
no sit ita vnig sic ee q esse altq pro tm tte quiq gtn pt [illegible] paos in
cluc quas sit nent pt p se includt n von altq ptc ut dctu sit sup
go [illegible] vnig totq [illegible] inclinat ad omes istas paos [illegible]
tot [illegible] ob ste scie [illegible] gtmen in gntu qm sp p se corundens enti per
actus et ita [illegible] vnitz in gne [illegible] sz no tonto sic ee q includum in gntu
corundente [illegible] grepm qltatmo **dicto** q luca visualq no pt intelligi ago
actu vno [illegible] q quibq [illegible] relinqum alt linee alt visualit
quoz [illegible] inclinat ad speculandu a de suo [illegible] obiecto [illegible] obiecto
[illegible] includm vt sit sic n vna scia sp de toto [illegible] p actus sic n vnig
[illegible] includt [illegible] scias que sut de vna pte et alia **conto** q
q sic [illegible] non video [illegible] vnitas possit assigni scie subalterne vt apparet
p [illegible] n vnitas aggregatos [illegible] in ingemus et pt tenere si vba su
posita de scia vna scie tenea **ad pm** in [illegible] ens partius
[illegible] vno actu [illegible] que p se [illegible] ens p actus alio p a
de subiecta [illegible] et de qua denoiatur [illegible] acti do in [illegible]
pt [illegible] non primo [illegible] at non [illegible] n primo acti do [illegible]
d sit si [illegible] q de infinito et vario no pt scia ht non intelligi de gtm
inqtato nam de [illegible] et vario [illegible] demvat [illegible] et [illegible]
sz [illegible] pt de [illegible] subpredicato qd [illegible] denoiar a tte grepm **ad scdm**
pz q solucon gomb omo de ente partius primo pt esse scia lo mo
[illegible] ibi expositu ht et [illegible] non [illegible] auctas [illegible] ad oppm sat ha
[illegible] 2m paz et 3am gtom

V posit esse scia de ente partius 2o mo dicto

[illegible] q [illegible] de quorinqz pt esse scia demvao et scia q2 demvao sat
scie [illegible] pz de ente p actus scdo mo demvat [illegible] aqua sicut
pz go ee **pietra** qd hz tam declinata pt pilla sic [illegible] ens partius
2o [illegible] go ee pbao inoz q2 2m [illegible] intelc tale ens partius
[illegible] a rca nali que sp vt in plurbq et no a rca que e ad vtrunlz

sz cā nalis qr dctā cū pducat ex necitate et p hc distinx a volunte go eius p accns sz cam dcttam **Preterea** quicqd euenit a cā invariabili ē necium et p qns insolubile sz eius p accns qr ingdi go zē aor pr qz no vr effectu qtingēter euenire quqz no n̄ qz cā qtingz se hz sic uel alr ad hoc qd no vr posse ēē sine qtingtabilitate cāe Si go cā immutabili et effectu eēt immutaus et necium et p qns insolbe pbaō bōy qz a pō ente puenit qz effectu potiq et p qns eius p accidens licz vero ei no sit ens p accns prim at ens ē immutabile et contra qbrs **Contra** arg hoc in lrā In ista qon pmo prmittā aquas distinctos Sco anda aquas qtos Tertio ad prim suppondo zeb distinctos positas in p cedenti qon sit 1a qcta distinō sua pt dupliciter accipi vnoō p ytu ut sz qt notitia qtita p cam nccia Alloō accipi p qtingz dcta notitia p cam p sz licz non nccia 2a qcta distinō sit ista qz aquis pt sumi vel abte t reduplicatiue 2a at ad 2m sit ista pa **Conclō** de ente per accns 2o accepto sz reduplicatiue sz inquantz eius p accns no pt esse sua hic appz p ronem arg qz ae 1o de quo ē sua ē sit t ut sequit sz eius p accns inquantz per accns no ēt hyd go zē aor pt qua eius p accns 2o dr in qparon ad alia causa pter intenēz euenit quz no tn sit ut sequit Et ideo sic hic eius p accns no ē sile

2a Conclō sit ista de ente p accns 2o no reduplicatiue sumto sz abte pt ēē sua quam ostendo sic quia qd hz cam dcttam a qua euenit sp t frequenter hoc sit sile p illa cam sz eius p accns 2o no inquantz eius p accns sz abte sumtū ēt hyd go zē pbaō bōy licz n̄ qparon solis ad zodiacu no posset dici qz pluat sub cane qua sic no sequit cā pluvie tn qparon alterius planete ad solem t ad alia planetā uel ad stellas fixas uel ro lune sic plenitate t qparon ulteriz sit pnt sumi qqe sunt gedema et sic cāe pluvie ut in plurz et sic qnax in alijs multis n̄ qt eius p accns rō arg qd no sit pe effectu rō arg altig et aliorz gdenciū **Ad primū** ex istis responsu sunt in predentu qon distinguendo de ente p accns 2m qz pt accipi t p gnem quē imptat qt qd ē eius p accns t pro rē subiectata de qua alle gnbs denotatiue pma rō non qt sua p accns ē ente inquantz p accns sz pt esse pō de ente p accns qo 2o qd qt eius causale et fortuitum 2m aquis dr denotat ab dpl p rem et sic dr 1o arg inusitato **Ad 2m** dico qbor qt fla ad pbarom dm qz licz tale eius pueniat a cā nali n̄ qz euenit p ter eius intenōm ideo talis cā indictta lnt ut in plurz rō cū effectu licz sit dctā ut frequenter vo effectu qui qui includit **Ad 3m** dr qz arg ē vā de cā pxia bōr vo de cā remota de arti no qcludit qz equiuocat qz **Cont** qz aor ē vā de cā remota qd pbo sic nam si pa cā necio causat imediate a necio mouz qz a et a necio moto moueret b et sic usqz ad pxima cam qm ppor utqz moueat n̄ mota prori Si go sola pa cā qcreata mouet necio sequit qz oiās necio mouebitur et qz stabit dictum Aliter qo dnz qz aor qt falsa ad pbarom dico qz cā voluntaria sine sui qtuta tione pt aliter se hēre ad effectum p solam mutatōz altig a quo effectus dependz ita qz sem ēē pt effectu sit qtutaō agens n̄ volunta volz antiqua antiqua qt cā effectu noui qm si volo nūc me sede crastin tali volunte qtute vnifiormi sedebo cras ita qz qt effectu nouus a voluntate antiqua non mutata Et dnz qt de pmo ente qd pm volunte antiq et eterna volt qmcqud volt ita qz ab eiq volumtate imutabili eueniunt effectu noui quottidie Jarg ad oppm nuxsit 2m pam gloria

U· ens· veru dcat separi a cosideratione meti

Vr qz no Nam mēta qt pa sua qmssa go uidetur vr ēē cēa pmu obctum sile et mēle Sed pm obctm sile et mēle vr ēē verum go zcl

maior patet quia non videtur aliquid posse poni in voluntate quod conveniat omnibus intellectibus [illegible] habilibus sicut sit [illegible] obiectum quod obiecta aliarum potentiarum. Confirmatur quia 2o huius dicit quod voluntas [illegible] virtutes [illegible] et loquitur ibi de materia quod [illegible] dicit de

Prettica [illegible] ad [illegible] ad virtutem [illegible] 2o huius quod voluntas [illegible] entis sed materia est de entis quod et de [illegible] **Prettica** [illegible] verum excludi a consideratione metaphysici [illegible] non est [illegible] videtur non quia dicit aliquid diminutum sed hoc est [illegible] nam quod diminuit de perfectione entis non attribuitur [illegible] enti [illegible] de [illegible] et [illegible] [illegible] sed [illegible] ideo in primo [illegible] de 2o huius quod prima [illegible] [illegible] [illegible] voluntas non [illegible] excludi a consideratione metaphysici

Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ad primum quod una **Opinio** [illegible] ponit duo primum est quod verum est primum obiectum intellectus [illegible] probat sic obiectum potentiae [illegible] determinat ad potentiam [illegible] obiectum sed verum [illegible] intellectus quod verum est obiectum primum intellectus [illegible] quod obiectum appetitus ut bonum terminat appetitum [illegible] in quibus potentiis [illegible] de intellectu quod obiectum intellectus terminat intellectum [illegible] quod [illegible] entis non [illegible] ad terminandum intellectum [illegible] entis et entis de se [illegible] ad [illegible] et intelligibile **2m** dictum est quod entis [illegible] est de consideratione metaphysici [illegible] et diminutum est de consideratione metaphysici [illegible] materia [illegible] magna [illegible] entis verum est [illegible] quod [illegible] probat [illegible] quod [illegible] intellectus [illegible] in obiectum [illegible] intellectus [illegible] obiectum intellectus dicit [illegible] entis in intellectu et ideo [illegible] diminuit [illegible] intellectum diminuit ab ente [illegible] **Contra** primum [illegible] primum obiectum potentiae [illegible] potentia est saltem actu potentia sed verum [illegible] 2m [illegible] dicat [illegible] entis in intellectu non est [illegible] actu [illegible] cognoscere seu intelligere [illegible] entis cogniti in intellectu [illegible] actu intellectus [illegible] in intellectu quod entis verum [illegible] non est primum obiectum intellectus **Prettica** illud non est primum obiectum intellectus quod non intelligitur [illegible] [illegible] [illegible] 2m [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] actu [illegible] [illegible] obiectum intelligibile [illegible] cognoscit [illegible] actu [illegible] esse primum obiectum potentiae [illegible] 2m [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] obiectum [illegible] intellectus [illegible] potentiarum obiectum

Prettica [illegible] 2m intelligibile [illegible] obiectum [illegible] [illegible] obiectum [illegible] [illegible] [illegible] primum obiectum intellectus aliquid [illegible] [illegible] non [illegible] **Prettica** aliud quod 2m [illegible] [illegible] intelligibile [illegible] aliud [illegible] [illegible] primum obiectum intellectus sed bonum [illegible] [illegible] verum et ut non includit [illegible] ita [illegible] intelligibile 2m [illegible] verum [illegible] verum non includit bonum quod bonum [illegible] et [illegible] obiectum intellectus [illegible] verum [illegible] et [illegible] [illegible] potentiae [illegible] duo obiecta [illegible] intellectus [illegible] boni [illegible] bonum et [illegible] [illegible] cognoscit [illegible] quod etiam [illegible] [illegible] non convenit bono [illegible] 2m [illegible] et ut [illegible] [illegible] bonum [illegible] aliquid aliud [illegible] ut [illegible] [illegible] bonum [illegible] [illegible] intelligit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] primum obiectum intellectus non [illegible] esse aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primum obiectum [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] color [illegible] [illegible] entis sit [illegible] intelligibile et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] entis [illegible] primum obiectum [illegible] est entis [illegible] Avicenna [illegible] [illegible] dicit quod entis [illegible] [illegible] [illegible] in anima [illegible] [illegible] [illegible] quae sunt [illegible] entis [illegible] [illegible] sunt [illegible] et [illegible] est in [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] obiectum intellectus [illegible] alia [illegible] [illegible] [illegible] patet [illegible]

primi quod ex eo sequitur quod supponit [illegible] vero per [illegible] secundo rogerit [illegible] sunt [illegible]
[illegible] ponderis [illegible] que sunt [illegible] et [illegible] sunt obiecta prime [illegible]
[illegible] sunt subordinate [illegible] sicut [illegible] ponere [illegible] et [illegible]
sunt [illegible] obiecta subordinata ut [illegible] ponderatum est sub ponderato ita obiectum [illegible] obiecto
[illegible] quod [illegible] et [illegible] abstinentia et [illegible]
determinatum [illegible] obiecti [illegible] quod determinat [illegible] aliquid [illegible] entis [illegible] supponit [illegible]
[illegible] vero [illegible] sed quod bonum determinat obiectum [illegible]
[illegible] primum obiectum [illegible] ita et voluntatis [illegible] alias [illegible] ad 2m [illegible]
[illegible] dispositiones [illegible] aliquas [illegible] de [illegible] sit ista **prima**

conclusio quod veritas est dux que est in [illegible] in [illegible] est ista
quod veritas in [illegible] sunt [illegible] abstracte [illegible] alias [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt [illegible] ut [illegible] abstracte conformitatem [illegible] ad
[illegible] alias [illegible] conformitatem [illegible] ad [illegible] 2m [illegible]
[illegible] ut [illegible] conformitatem [illegible] 2m adequationem [illegible] modo [illegible]
[illegible] 2o et 3o [illegible] nomen imponatur ad [illegible]
2m [illegible] secundum [illegible] modo [illegible] in [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] est veritas in qua [illegible] ad [illegible] 2m [illegible]
[illegible] est conformitas [illegible] adequation [illegible] ut [illegible] veritas in [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] alias [illegible]
[illegible] alias [illegible]
[illegible] manifestationem [illegible] in [illegible] in cognoscendo [illegible]

Sciendum [illegible] ad [illegible]
[illegible] intelligens et [illegible]
[illegible] et [illegible] 2m [illegible] intelligens [illegible]
[illegible] 2o [illegible] intelligens [illegible] et non [illegible]
[illegible] **2a conclusio** [illegible] quod veritas
in [illegible]
[illegible]
[illegible] alia [illegible] veritas [illegible] veritati [illegible]
[illegible] 2m [illegible]
[illegible] verus [illegible] et [illegible]
[illegible] non possunt [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
[illegible] veritati [illegible] ignorantia [illegible] et [illegible]
[illegible] **2a dicta** [illegible]
[illegible] in [illegible] operationem [illegible] in [illegible] operationem [illegible] veritas [illegible]
[illegible] non est [illegible] formaliter [illegible] et [illegible]
[illegible] non est in intellectu obiective [illegible] actum [illegible]
[illegible] ad obiectum [illegible] in cognoscendo [illegible]
[illegible] obiecto non est [illegible] et [illegible] maiore [illegible]

Et notandum quod veritas [illegible] est [illegible] conformitatis et [illegible]
actum [illegible] ad obiectum [illegible] veritas [illegible] ad obiectum [illegible]
veritas [illegible] et [illegible] in actu [illegible] in actu [illegible]
[illegible] et [illegible] est in intellectu obiective [illegible] in intellectu [illegible] et [illegible]
[illegible] actum [illegible] et [illegible] ad obiectum [illegible] et [illegible]
[illegible] non et [illegible] conformitatem et [illegible] veritas
[illegible] et [illegible] non [illegible] et [illegible] quod in sola operatione

qua e veritas obiective **Dubium tunc est** utrum veritas creata sit relatio reat vel realis [illegible] de veritate incomplexa [illegible] quod non sit de 2° non relationis quod sit realis quae ex parte operationis quia operatio ista unde dependet ex obiecto ut mensuratum ad mensuram [illegible] quod est [illegible] ex parte obiecti tunc quia obiectum ut sic habet esse diminutum nam esse cognitum [illegible] ab ente tunc quia obiectum est mensura quae non dependet [illegible] ab operatione [illegible] de veritate [illegible] [illegible] est [illegible] si ipsa sit una conformitas operationis ad obiectum ut praedictum est [illegible] ut [illegible] dicunt veritas [illegible] sit conformitas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] est relatio [illegible] [illegible] ut sic sit realis [illegible] [illegible] [illegible] da ista conformitas [illegible] est veritas formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dendum est [illegible] [illegible] [illegible] de 2° [illegible] sit ista **prima conclusio** veritas in intellectu [illegible] operationis [illegible] non est de consideratione metaphysici [illegible] est quod [illegible] veritas [illegible] est relatio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duas opiniones [illegible] [illegible] pertinet ad considerationem libri [illegible] [illegible] de potentiis animae [illegible] [illegible] [illegible] cognitio quae non est fundata [illegible] [illegible] [illegible] est relatio realis [illegible] alia opinio [illegible] pertinet ad considerationem logici [illegible] est considerare [illegible] et [illegible] possibile et [illegible] et [illegible] alios modos [illegible] [illegible] de veritate [illegible] [illegible]

2a conclusio sit ista veritas in rebus primo [illegible] [illegible] [illegible] operationem ad [illegible] [illegible] pertinet ad considerationem metaphysici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ad [illegible] pertinet ad considerationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tale [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut est [illegible] ut [illegible] **3a conclusio** sit ista [illegible] tale [illegible] [illegible] operationem ad cognoscentem primo [illegible] [illegible] pertinet ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tale in [illegible] in ente [illegible] pertinet ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omne ens [illegible] est de se manifestativum [illegible] [illegible] intellectui potest cognoscente [illegible] **quarta conclusio** sit ista [illegible] tale [illegible] [illegible] operationem ad cognoscentem [illegible] non pertinet ad considerationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et 2° [illegible] [illegible] non pertinet ad [illegible] [illegible] quod tale [illegible] non [illegible] in ente [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] non pertinet ad metaphysicum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2° non est quod [illegible] ens [illegible] est [illegible] et [illegible] ad ens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] ente [illegible] et [illegible] ut sic [illegible] a [illegible] [illegible] in [illegible] ente [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliqualiter ut [illegible] [illegible] [illegible] considerationes est aliqua [illegible] [illegible] quod tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] entis [illegible] et [illegible] [illegible] aliquando [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] esse ens [illegible] [illegible] [illegible] ens [illegible] esse [illegible] **Ad rationes in oppositum** [illegible] a consideratione metaphysici [illegible] in intellectu [illegible] [illegible] est in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ens **Cont[ra]** [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] veritas in intellectu [illegible] [illegible] entitatis [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] ab eo quod res [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] ab intellectu ita quod [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] allegata [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] veritatis in intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[Incip]it septimus liber. Q[uaestio] 1a utrum inherentia sit de [ess]entia accidentis

Videtur quod non [illegible] essentia passionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inherentia [illegible] non [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] inherentia non est de essentia passionis **Prima** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albedo inherens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] essentia

Contra quia si sit inherentia illa differt ab accidente [illegible] est substantia et accidens non substantia [illegible] accidens ut videtur [illegible] inheret et [illegible] aliqua inherentia [illegible] et sic in infinitum. Confirmatur [illegible] secundum Boetium accidentis esse est inesse. In ista questione primo ponitur aliquas distinctiones. Secundo [illegible] aliquas

conclusiones. Quantum ad primum sit ista **prima distinctio** quod [illegible] hoc nomen accidens sit nomen [illegible] et [illegible] pro duo [illegible] sit [illegible] nomen [illegible] uno modo pro [illegible] significato nominis quod est [illegible] [illegible] accidens [illegible] ipsa accidentalitas sive ipsa [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hoc quod est inherentia aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] denotat [illegible] accidens quod est aliquid [illegible] [illegible] sive sit absolutum sive respectivum puta quantitas vel qualitas vel relatio [illegible] [illegible] uno modo sit ista quod inherentia sit ista quod inherentia est duplex scilicet actualis et aptitudinalis [illegible] [illegible] [illegible] accidentis [illegible] in ipso subiecto [illegible] ut quidam actus et perfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inherentia aut aptitudinalis est ipsa dependentia sive [illegible] [illegible] accidentis [illegible] sua [illegible] ad subiectum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et illa [illegible] que est actualis [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] ab essentia et quantitate [illegible] [illegible] aliquam non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aptitudinalis [illegible] passionis ad subiectum [illegible] ex quo [illegible] [illegible] est alia a [illegible] ista [illegible] essentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] accidentis [illegible] [illegible] inesse sive [illegible] [illegible] sive [illegible] [illegible] **2a distinctio** sit ista [illegible] [illegible] aliquid esse de essentia alicuius [illegible] et esse [illegible] vel [illegible] [illegible] ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] quod de essentia [illegible] est illud quod [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] non ut additum [illegible] aut est de essentia [illegible] [illegible] aut aliquid esse idem realiter et [illegible] [illegible] licet sit [illegible] [illegible] formaliter et [illegible] [illegible] unitas et veritas [illegible] que sunt passiones entis [illegible] [illegible] [illegible] formaliter entis et [illegible] non dicunt aliam rem ab ente ut probatum fuit [illegible] [illegible] prima est identitas formalis [illegible] [illegible] realis et essentialis [illegible] [illegible] [illegible] sit ista **prima conclusio** [illegible] inherentia est de esse accidentis [illegible] [illegible] [illegible] accidens cuius [illegible] essentia [illegible] [illegible] [illegible] inherentia est formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formaliter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Preterea** [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relatio [illegible] est aliquid [illegible] relationem quod inherentia non est de essentia accidentis [illegible] [illegible] magis [illegible] **Preterea** quia [illegible] sic quod quantitas qualitas et relatio et sic de aliis non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et aliis accidentibus [illegible] [illegible] est de esse [illegible] [illegible] [illegible] ab [illegible] abstrahit [illegible] [illegible] [illegible] in quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quantitas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidente absoluto [illegible] alie [illegible] [illegible] **Secunda conclusio** [illegible] ista inherentia 2a aptitudinalis est idem realiter et essentialiter accidenti [illegible] [illegible] [illegible] sit absolutum sive [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aptitudo naturalis [illegible] [illegible] [illegible] ab illo ente [illegible] est aptitudo [illegible] inherentia aptitudinalis est quedam aptitudo naturalis talis accidentis [illegible] [illegible] **Preterea** passiones entis [illegible] de [illegible] [illegible] non dicunt realiter ab ente [illegible] [illegible] esse [illegible] in se et esse inherens sunt [illegible] passiones entis [illegible] de [illegible] scilicet de substantia et accidente [illegible] [illegible] esse in se [illegible] [illegible] aliud a [illegible] [illegible] esse inherens aliud ab accidente [illegible] [illegible] [illegible] esse in se [illegible] et esse inherens pro eodem accidente [illegible] esse primo et posterius primo [illegible] et posterius [illegible] [illegible] ut passiones **Tertia conclusio**

Dicitur ista inherentia actualis non est idem realiter accidenti secundum [illegible] Cum ista quod est absolutum dicitur per quid est de essentia eius. Tunc a
secundo sic impossibile est quod idem realiter maneat et corrumpatur quod esse et
non esset sic quod est oppositum primo principio. Sed manente et existente absolu
te non manet inherentia actualis quod de inde patet in sacramento eucaristie
ubi accidentia separata existunt sine inherentia actuali alia facta manet, manet
substantia panis quod est [illegible]

Contra istam tertiam

[illegible] instantiam multiplicatur primo. Sic illud quo accidens est formaliter
eius est sibi realiter idem. Sed accidens est formaliter eius per inherentiam in
subiecto quod talis inherentia est sibi realiter et essentialiter. Probatur
minor. Quia sicut in lectione dicitur quod accidentia sunt entia in quantum talia sunt
entis quod formaliter de ente in accidente est inherere talia et talia entia subiecte

Confirmatur Quia quarto thema dicit quod eius dicitur de substantia et accidente. Dicitur sanum de sanitate in animali et in urina. Sed non [illegible]
dicitur sanum de urina nisi habitudinem habeat ad illud sanum quod nec eius
dicitur de accidente dicitur aliquod nisi habitudinem habeat ad substantiam
quod accidens non erit eius formaliter nisi per inherentiam ad substantiam

Preterea Si inherentia non esset de inherentia essentia accidentis vel est aliud et inheret ipsi accidenti. Quia accidens dicitur inherens formaliter. Queritur quod de illa inherentia secunda qua prima inherentia inheret accidenti aut ipsa est eadem ipsi accidenti vel prime inherentie aut est aliud. Si est eadem pari ratione standum fuit in prima. Si aliud erit processus in infinitum

Preterea

Res accidentis ad subiectum non est magis accidenti quam res creature ad deum est idem
creature sed ille non est ubi creature [illegible] suppono quod res accidentis ad substantiam
est inherentia [illegible] accidentis ad [illegible] creatura non differre per ipsam [illegible]
[illegible] additam in sua diffinitione [illegible] habet [illegible] in suo [illegible] deus
[illegible] quod res accidentis ad substantiam non magis est [illegible] sibi quam res creature
ad deum

Preterea Si ista res accidentis ad substantiam esset aliud ab accidente quod erit
prior accidente quod est falsum quod accidentis [illegible] quia res [illegible] fundamentum causalis
quod [illegible] accidens non requirit subiectum [illegible] res [illegible]
Sed si ista res est prior sit accidens manere illo res [illegible] non
dependere ad subiectum quod est [illegible] quod si accidens est prius illo res quod sit
[illegible] sine illo res et per quod complete diffinitur [illegible] sine [illegible]
non requirit subiectum [illegible] quod sit diffinitum sine subiecto
quod est contra [illegible]

Preterea Si inherentia esset aliud et prior accidente saltem [illegible] ipsa [illegible] per quod [illegible] mediantem inheret accidens
quam habitudo ad subiectum. Sed subiectum [illegible] sine ipsa [illegible] includit [illegible]
quod impossibile est [illegible] inherentia [illegible] non [illegible] realiter
[illegible] aliquam [illegible] sine [illegible] quod [illegible] probat [illegible]
de subiecto si ab ipsa [illegible] possit separari a subiecto [illegible] talis [illegible] esset sine [illegible]
Sed [illegible] Respondetur [illegible] quod [illegible]
inherentia qua accidens inheret subiecto est de essentia accidentis [illegible] et [illegible] in
herentia aptitudinalis sic idem realiter accidenti tamen inherentia actualis differt realiter

[illegible]

Ad primum Data maiori dico quod unde est illa cum parte hic in littera dicit
quod propositio peccat quod connotationem huius vocabuli in eo quod non enim est in eo quod
est nota rei formalis illius quod predicat tamen ut dicit [illegible] huius [illegible]
vel in eo quod [illegible] in eo quod [illegible] quod [illegible] in eo quod
est esse non [illegible] cause illius quod predicat [illegible] ut [illegible] respondeo licet
sit aliqua [illegible] accidentis licet non [illegible] in eo quod [illegible]
[illegible] cause et [illegible] habitudo ad quantitatem [illegible]
est formale vel causale in [illegible] **Ad secundum**
[illegible] de [illegible] quod [illegible] aliud [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] ordo [illegible] habitudo
[illegible] ordo
essentialis ad [illegible] non est de [illegible] ut de
de [illegible] non est aliqua forma absoluta a qua [illegible]
[illegible] est aliquid absolutum [illegible] super aliud absolute
tamen [illegible] ordo ad aliud [illegible] **Ad aliud** credo quod inherentia [illegible]
accidentis [illegible] non [illegible] formalis [illegible]
[illegible] inherentia dico quod [illegible]
[illegible] fundamento [illegible] inherentia [illegible]
[illegible] inherentia [illegible] **Ad aliud** [illegible]
[illegible] dico quod non est [illegible] dependentia causalis ut non causalis
[illegible] fundamentum [illegible] dependentie [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] forma [illegible] causalia [illegible]
[illegible]
[illegible] aliud [illegible] **Ad aliud** credo quod [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] non [illegible] requirit [illegible]
aliquid dependere a [illegible] et tamen non dependere a [illegible]
[illegible] et [illegible] quod non requirit [illegible]
[illegible] fundamenti [illegible] aliud non
[illegible] ad [illegible] fundamenti [illegible] quod autem [illegible]
[illegible] ordine [illegible] in quo [illegible]
[illegible] quod accidens [illegible] ad aliquid [illegible]
[illegible] formalis accidentis [illegible] de illo [illegible]
[illegible] causalia dico quod [illegible]
[illegible] accidentis [illegible] illa non [illegible]
[illegible] dependent ad aliquid
aliud [illegible] dependentiam illius [illegible] illa non [illegible]
[illegible] requirit ad [illegible] accidentis [illegible]
[illegible] requirit [illegible]
non tamen [illegible] dependentie **Ad aliud** dico
quod inherentia [illegible] non est [illegible] accidentis [illegible]
et [illegible] absoluto et non [illegible] quod

[illegible]

[illegible] inheret dico quod est prius primo sicut accidens prius aliquo [illegible] ymaginari [illegible]
1a immediate inheret sibi quia ista inherentia illa non per se [illegible] a nullo [illegible]
albedini sine quante subiecto sine separate inherentia [illegible] contingent ergo
[illegible] alius [illegible] a [illegible] albedo non [illegible] separari inhere [illegible] apta [illegible]
[illegible] posset addi **contra conclusio** illa inherentia actualis est causa realis
accidenti relatiuo 2o [illegible] quando sit illa relatio est causa fundamento
[illegible] fundato esse inhereat [illegible] inherentia actualis accidentis [illegible]
[illegible] quod realiter [illegible] inter duo [illegible]
[illegible] ad quem [illegible] [illegible] ita tolle
[illegible] [illegible] et [illegible] et per [illegible]
[illegible] non inhereret [illegible] non [illegible] ideo [illegible] subiecto
[illegible] fundatum [illegible] actualiter inhereret sicut ad [illegible] **ad primum in oppositum**
[illegible] inherentia [illegible] causa [illegible] accidenti [illegible]
[illegible] non est de [illegible]
et [illegible] sufficit ad [illegible] **ad 2m** [illegible]
inherentia [illegible] ab accidente [illegible]
[illegible]

ad primum [illegible]

[illegible] illa inherentia [illegible] causa sibi realiter ita quod [illegible] est in 2o **ad aliud**
[illegible] inherentia [illegible] formalis

Utrum sit verum quod substantia sit prior omni accidenti tempore

[illegible] nam [illegible] tempore [illegible] accidentia sunt [illegible] motus
[illegible] precedit tempus tempore [illegible] accidente [illegible] tempore **preterea** [illegible]
[illegible] tempus est accidens [illegible] tempus ante tempus [illegible]
[illegible] **contra** [illegible] in ista [illegible]
[illegible] est [illegible] **opinio commentatoris** [illegible]
accidens [illegible] ut accidens separate sunt [illegible] tempus
[illegible] accidente [illegible] non est accidens [illegible] separate
[illegible] non precedit accidens tempore [illegible] precedere [illegible]
[illegible] **contra** [illegible] opinio non est ad mentem
[illegible] substantia est prior [illegible] tempore [illegible]
[illegible]

preterea

[illegible]

forma articuli

est sub forma accidentis et ei non est prior tempore quamvis est sub forma non est prior forma
dicit ut est sub forma substantiali et sunt dicitur positum quod substantia generata est prior

Contra ex hoc sequitur quod sunt accidentia que non precedunt ab aliqua substantia scilicet accidentia
ipsa corporum supracelestium que est corpus primum [illegible] quod in celo est quod in anima vel
non est non enim est dicere de substantia orbis sicut talia accidentia non precedunt quod anima
non precedit Item potest dici quod precedat a substantia generata quia accidentia sunt inseparabilia
Sed aliud sit ubi nunc illa non precedit tempore substantiam generatam cum substantia celi sit ingenita
et eterna secundum philosophum et per consequens non precedit accidentia **Alia conclusio** quod dicit
quod substantia duarum contrariarum [illegible] intensis liceat et sic non precedit necessario accidens tempore aliquod
[illegible] intensis substantia generatur et ei est prior accidentibus tempore quia ei non illud quod generat
[illegible] non repugnat quantum liceat anima [illegible] non generatur nam si hec alicui generet [illegible]
non repugnat aliquid hec alias ut anima intensis aliud sed aliqua substantia precedit tempore omne
accidens sed prima causa quod substantia intensis substantia non repugnat precedere omne accidens tempore
et duracione et per consequens non repugnat substantie intensis substantia esse **Contra** ista opinio
sunt rationes probantes contrarie opinionem non esse ad intentionem [illegible] quia non
sequitur deus quamvis est sine primo precedit quod substantia que est prior precedit primo dicitur per
talem secundum quod sic quod deus non est in aliquo genere ut nunc ponunt opiniones
[illegible] saltem deus non precedit tempore tempus ut [illegible] augustinus **Alia**

Conclusio dicit quod [illegible] est [illegible] et [illegible] accidens et [illegible]
[illegible] a philosopho [illegible] in sexto physicorum [illegible] quod in motu
[illegible] velociorem et tardiorem [illegible] in octavo [illegible]
sit [illegible] velociorem [illegible] motus [illegible] illa [illegible]
[illegible] in se [illegible] proportionalia [illegible]
[illegible] ad [illegible] ut talem [illegible] in composito [illegible]
precede omne accidens tempore [illegible] non dependet ab aliquo accidente [illegible]
et [illegible] accidente repugnat [illegible]
et [illegible] est [illegible] et substantia [illegible] **Contra** quia si sic [illegible] de necessitate
[illegible] non est [illegible] necessaria [illegible] quia deus est necessarium
et [illegible] que [illegible] omnia necessaria est quod non [illegible] aliud
[illegible] de necessario [illegible]
[illegible] **Confirmatur** [illegible]
accidentalitas non [illegible]
necessaria [illegible] ad [illegible]

Primum [illegible] substantia [illegible] prior tempore non [illegible]
[illegible] tempus non [illegible]
et [illegible] que sunt in motu et [illegible] substantia [illegible] non est [illegible]
sed [illegible] a motu et [illegible] **secundum dictum** [illegible]
duracionem et [illegible] alia ab [illegible]
[illegible] substantia [illegible] illa precede [illegible] accidens et sic precedet illa [illegible]
[illegible] **secundum dictum** est quod [illegible] tempore [illegible]
separatum esse [illegible] alio et aliud non sine [illegible] et ideo non substantia est prior accidente
[illegible] et [illegible] non [illegible] quod esse [illegible] tempore ut [illegible] posse [illegible]
sine alio [illegible] accidentalem et [illegible] est [illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] quod in nichilo dependet ab eo et tale [illegible] potest [illegible]
[illegible] cum [illegible] in illo [illegible] tempore [illegible] posset [illegible]
[illegible] aliud illo potest esse [illegible] quia non dependet ab [illegible] alio [illegible] non
est [illegible] necessaria illi [illegible] non potest ab illo separari [illegible]
vel quod dependet ab illo [illegible] quia est necessaria [illegible] ad [illegible]
quod substantia [illegible] ad accidentia separabilia est prior tempore [illegible] non [illegible] at ad accidens
inseparabile [illegible] ab [illegible] est prior [illegible] quia sic non dependet [illegible] non
[illegible] non est prior [illegible]
primo [illegible] est separabilis modo [illegible] et [illegible] sic [illegible] non repugnat [illegible]

accidente **Ad primum principale** patet ex dictis. licet ignorarat de tempore licet non sit per motum celi accidit tempus primo scilicet tali motui sit esse substantia perdit tempus suum substantia mobilis quia non dependet ab eo quamvis forsan non posset separari aliquid causat uterque **Ad secundum** dicitur quod tempus est consimiliter durationis ut est secundum primum mobilis aliud non ut est in sua primo predicatur tempus a primo mobili sed non secundum modum **Contra** quia omne quod predicatur tempus ab alio non est tamen quam predicatur sed quod tempus ut passio predicatur tempus et non ut est in sua sequitur quod ad tempus realiter sit extra et non extra. Unde tempus ut passio non est quando predicatur et tempus et in sua quia non predicatur de tempus passio et tempus in sua sunt idem realiter quod est essentia et non est sit aliter quod dicitur per principia quod non accidit sic tempus tempore ut est unus motus substantia quod predicatur tempus per se tempus unde dicitur quibus non dependet a tempore

Utrum substantia sit primum omnium accidentium diffinitione ita quod substantia

cadat in diffinitione cuiuslibet accidentis. Dicitur quod non tamen dico prima et sufficiens constitutum ex genere proprio et differentia sed omne accidens secundum genus primum et primam dictam quod diffinitio prima et sufficiens potest haberi de accidente sine substantia. Ad oppositum patet per octavo metaphysice. Ubi dicitur quod in diffinitione est quiddam et quale et concepta quantum est quiditatiua et concepta dicit quam est qualificatiua. Ideo patet quod diuersorum generum et non subalternatorum posterius per differentias ipso et sic substantia et accidens sunt in diuerso genere **Prima** Ratio quia sequitur nomen est idem ex septimo metaphysice sed nomen accidentis non significat substantiam quod substantia non ponitur in eius diffinitione **Prima** sed sit quod est ingrediens nasus simus quod est simum quod et causis probatio quia quia ad videndum imperfectionem ponendam est ratione prius nomine et posita ratione simus quod est nasus in te nasus causis patet quod dicendo nasus simus est dicere nasus nasus causis **Secunda** accidens potest esse sine subiecto quod subiectum non debet poni in diffinitione eius. Antecedens est euidens probatio antecedentis quia est tamen ex quo est tamen perfecta sine perfectum sine est quod non habet excedentiam etc. et ideo hic ratio de opposito quod si prima tamen sunt secunda possit facere quod non potest per se habet excedentiam quia ipsa in secunda excedet separatim sola quod si prima causa potest facere accidens existente subiecto ut causa secunda potest ipsum facere perceptum sine subiecto et destructo sicut in sacramento altaris tamen quia alia accidentia dicuntur separabilia quia quod separant et per quibus sine subiecto differentiam **Contra** arguitur primo metaphysice respondeo ad quomodo et dico cum primo illam quaestionem scilicet quod substantia est primum omnium accidentium differentiam ita quod necessario cadit in diffinitione cuiuslibet alterius habere prioritatem hic diffinitio perfecta exprimit perfectum conceptum et quidditatem intrinsecus sed non diffinitio accidentis sine substantia est hic quod necessario substantia cadit in diffinitione cuiuslibet alterius secundum accidens. Ad oppositum patet ex textu et probatio bonum quia accidens secundum formas inherentes tales quod non potest haberi perfectus conceptus constituens intrinsecus sine ea. Tamen inherere concedit quod perfectus forme inherentis non potest haberi quiditatiue intrinsecum ut gramatice et est et tamen inheret **Prima** et redit in idem. Ideo concedo quod omnis quid dicit et dico sed accidentia non habent quiditatiue sicut entia ideo quia entis aliquando per propositionem in lectura quod non habent diffinitionem in quantum entis et subiecte et per quibus in eorum diffinitione poni debet substantia **Ad primum in oppositum** dicendum quod non omne constitutum ex genere et primam differentiam est perfecta diffinitio nisi loquendo de eo in proposito tale aggregatum genus et differentia accidentis non erit diffinitio perfecta tamen dicta quia non exprimit quiditatem omnino et perfecte per se intendens ad substantiam est quod diffinitio dat causam intelligendi et conceptum quiditatiue intrinsecum quod non sit in proposito nisi substantia addatur vel quod addatur subiectum **Contra** quia quamvis perfectus sit de alio preter primum rationem alterius predicatorum posterius prima ingrediens ut sunt aliqua de quibus vltimo patet de sic aliquo est color quod intendo quia primam diffinitionem non est per eam quod dicit in intellectu intrinseco et quod prima dependens diffinitionem et quod dicit est quid intrinsecum et esse vel sed color est quid intrinsecum tamen et quiditatem aliquis quod re Respondeo quod loquendo color quod sit de alio ut dico quia loquitur extendit diffinitionem ad illam quae est ex genere et differentia solum non ad mente loquendo quod non exprimit quiditatem perfectum illius quod est per se id sit dependens aliter potest dici quod redit ad aliquod illorum sic quod est substantia creata constituis nec est genus nisi differentia reducitur tamen ad primum de diffinitione licet non sit vere diffinitio quod constitutis non exprimit perfecte totam rationem huius et entitatem quod tamen debet facere diffinitio simpliciter dicta in proposito **Ad aliud** accidens in concreto dicit intrinsece subiectum in suo significato quod debet ponere in eius diffinitione

Cont[ra] [illegible] accidens abstractum non diffinitur [illegible] non dicit [illegible] subiectum et [illegible] accidens abstractum sit verum in quantum accidens [illegible] in [illegible] accidentis [illegible] accidens non per subiectum [illegible] quod non est [illegible] aptitudinaliter [illegible] per subiectum in [illegible] accidentis [illegible] quod accidens [illegible] dependens saltem aptitudinaliter et non [illegible] dependendo [illegible] per subiectum ad hoc ut complete **Ad a**[liu]**d** diffiniatur [illegible] et ut [illegible] intellectum [illegible] dicitur quod [illegible] nasus simus ad [illegible] dicit [illegible] talis [illegible] non sunt [illegible] nasus non [illegible] de intellectu simi [illegible] et

Contra quia [illegible] non [illegible] nasus simus et nasus cavus et [illegible] simus et cavus [illegible] tolle [illegible] ab [illegible] que relinquuntur sunt equalia [illegible] quod tollas [illegible] nasus [illegible] simus et cavus quod simus et [illegible] nasus [illegible] ad [illegible] quod [illegible] non [illegible] nasus [illegible] intellectum [illegible] tamen non est [illegible] simus et cavus [illegible] concavitatem [illegible] **Ad aliud** de [illegible] concedo [illegible] nego [illegible] quia [illegible] ad nasum [illegible] dato quod accidens [illegible] separatur tamen dependens saltem aptitudinaliter ad substantiam [illegible] substantia non posset [illegible] diffiniri et cum [illegible] accidens [illegible] separate dicitur quod non est separabile [illegible] posset [illegible] per se sine subiecto [illegible] separationem et manere subiecto [illegible] accidentia [illegible] quod non [illegible] subiecto non [illegible]

Utrum substantia sit primum omni genere cognitione videtur quod non

[illegible] a [illegible] substantia [illegible] accidens [illegible] cognitionem [illegible] **pt**[ra]**a** [illegible] de anima dicitur quod accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum quod quid [illegible] **Contra** [illegible] ad [illegible] [illegible] accidentia [illegible] quod quid est et [illegible] [illegible] distinctionem [illegible] sit ista **distinctio** [illegible] primitas [illegible] et [illegible] sunt priora [illegible] sunt priora [illegible] et [illegible] sunt priora perfectione [illegible] priora [illegible] ut [illegible] **prima conclusio** substantia non est prima [illegible] in cognitione [illegible] et ad [illegible] **Secunda conclusio** [illegible] substantia est prima omni enim cognitione [illegible] nam cognoscimus quod quid est [illegible] ut dicitur in [illegible] quod [illegible] cognoscibile [illegible] cognoscibile [illegible] substantia [illegible] accidentia [illegible] cognitio [illegible] cognoscimus [illegible] ut dicitur [illegible] de [illegible]

Contra [illegible] accidentia sunt priora cognitione [illegible] in intellectu [illegible] accidentibus substantie [illegible] accidens [illegible] in cognoscendo [illegible] intellectus agens est abstractivus [illegible] que sunt in fantasia [illegible] accidentis [illegible] in virtute fantasmata quod [illegible] [illegible] in intellectu [illegible] in sensu [illegible] [illegible] in intellectu [illegible] in sensu et [illegible] cognosci [illegible] a sensu [illegible] [illegible] negando [illegible] quod substantia [illegible] [illegible] sunt [illegible] in [illegible] accidentis non [illegible] [illegible] intellectus [illegible] sensu [illegible] accidentis a sensu [illegible] intellectus [illegible] substantia cognoscit substantiam [illegible] accidentis speciem [illegible] cognoscit [illegible] [illegible]

Contra [illegible] intellectus [illegible] cognoscere [illegible] non [illegible] [illegible] de anima [illegible] intellectus [illegible] cognoscere [illegible] substantia [illegible] posset cognoscere [illegible] accidens [illegible] intellectu non [illegible] accidentis [illegible] **Con**[tra] [illegible] accidentis [illegible] substantia [illegible] accidens [illegible] [illegible] accidentis non [illegible] album [illegible] album [illegible]

Confirma q2 in aliqu actus sit p se ut in sacramento quod sps accntis vmtabt 2a ratio substantia cum ibi sint sola accidentia. Alii dicunt q substantia cognoscitur p discursum ab accidentibus arguendo substantiam. Contra q2 iste cognitio discursiva sit imperfecta. Sequitur q substantia imperfecte cognosceretur cuius contrarium dicit commentator phisice. Alii dicunt q substantia est perfecte cognoscibilis simpliciter. Sed aliquid ad hoc q̄ perfecte cognoscatur a nobis 2m proportionem cognoscibilitatis sue non 1a convenit cum oculus aquile albi ventis perfectius videat uti alium visibile sic oculus sp solis videt oculo aquile ipm solem et magis video alium 2m proportionem visibilitatis mee quam aquila solem 2m proportionem visibilitatis sue licet simpliciter sol sit perfectius visibile quam tale aliud. Ad formam in dicitur q licet perfectius cognoscitur quia spes est intellectu dicta q vmm est 2m proportionem cognoscibilitatis et tamen hoc non obstante substantia de se est perfectius cognoscibile in se et tamen in nobis si possumus ad illas attingere sed non possumus in ista vita. Tertio quod phisicus est et intendenda q substantia est primum cognoscibile simpliciter perfectius simpliciter et licet non nobis ut sic dictum puta intelligamus incorporaliter et non imaginative ut dicit commentator in quaestione de singularibus.

Utrum forma sit prior materia et quo et magis ens

Videtur q non sit prior quo nam omne compositum est pcgnius 2o quod ... forma est compositum ... bonis ... sit per se et quod sit per accidens ... sit per se forma ... ut per accidens ut ... in eo ... quod non sit magis ens quam quo nam ... perfectius ens aliquo quod includit totum illud et aliquid ultra aliam entitatem ... forma nam ... entitatem forme includit ... Preterea q non sit magis ens quam materia nam quod pluribus substat est magis substantia ut dicitur in predicamentis et per quod magis ens. Preterea q non sit prior quam materia nam ... non potest esse sine priori sed ergo forma est ... materia ... q materia non posset esse sine forma ergo quod est absurdum. Contra phisicus 7mo metaphisice in ista questione ... forma ... sit ista forma est prior materia et magis ens ... est prior ... et priorem perfectionis ... sed forma ... perfectio ... materia ... est perfectibilis ... forma est prior materia et magis ens. 2a conclusio sit ista forma est prior quo ... est prior quo ... principiato sed forma est prior materia ... forma est prior quo nam quodcumque est prius priore est prius posteriore ... conclusio ... est prius principiato ... materia sed ... forma est prius ... 3a conclusio sit ista forma non est magis ens quo ... quod includit illud et plus sed ... forma ... includit formam et materiam ... est magis ens et perfectius ... Contra 2ma actus ... perfectior ... non attribuitur ... enti ... actus illud ... perfectius sed forma est primo et ... actus quo ... forma est in actu ... forma est perfectior simpliciter ... perfectius est ... dico quod ... in composito non ... ita ... in quo includit ... formam et ... in forma ... aliquid ... ad perfectionem ... dico q forma est prior et magis ens quam quo ... magis ... 2m perfectionem sed 2m principalitatem et independentiam q2 entitas principii principalior ... forma est independens in ... esse principiati quod est ... principii ... principiatum ... principalior et non ... Ad primum ... q forma in quo ... esse ... esse primum et esse ... substantia a quo et ... esse primum quod est ... illud ... esse ... quo ... esse ... forma ...

[illegible]

Posse tamen [illegible] forma [illegible] ens et [illegible] de talitate [illegible]

[illegible] forma [illegible] **Ad 2m** [illegible]

[illegible] potentia [illegible] subiectum [illegible] non dependens [illegible] forma [illegible]

[illegible] **Ad 3m** [illegible] forma [illegible]

[illegible] talitate [illegible] forma [illegible]

[illegible] non obstante [illegible] subiectum [illegible] de facto [illegible]

v. materia sit ens videtur quod non

[illegible] non [illegible] **Preterea** [illegible] non [illegible] quod [illegible] non [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] materia [illegible] **Ad 1m** [illegible]

[illegible] forma in formam [illegible] **Confirmatur** [illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible]

[illegible]

[illegible]

Confirma[tur] quia agens naturale potens in aquam totum effectum introducere agit ipsum
faciet non impeditum ex nono metaphysice ratio quarto et per amotionem contrarii sive corru
pendi amovet impedimentum agentis quia est actione in genere impeditur in sua
actione ergo non posito ipso corrumpendo in quod agat introducendo producit totum effectum
illum ex nullo vel ex nichilo (quod ego recabit) hic cogit illud quod adducitur de potentia quod totum
mutatur in totum illa cum probatio acto vera sit si totum accipiatur habetur contraria ei esse
quod totum constitutum prius actu acceptum in totum aliud prius in aqua non aut est vera si
totum accipiatur similiter ex esse ipsa quod quamvis per acceptam in quamlibet partem quod sit ibi
quia manet materia generis / ad quid consequentia est **nondum** quia sunt ducto
terminus habere que sunt rem vel dispositionem rei que subiecti et ut in solutione
materia ergo aliquis sit ho cum sit rem que subiecti et aliquis dispositionem
et sit rem que probare ductos aut similiter dicuntur que non sunt rem ut
dispositionem rei sed determinant nomine rem ipsam habere accipi distributive
pluribus sibi ad propositum totum acceptum habetur sit ipsam rem constitutam
ex partibus et sic in generatione ignis fiat mutatio in forma substantiali aqua
repugnat ex esse rei ideo totum ad tunc in totum quod totum esse actus in totum
esse aque vel ergo totum aut acceptum similiter determinat ipsam rem accipi
quam sim parte et actio esse ipsa quod 2 in quamlibet partem transiet in quam
litem partem aliquis totum et ipse ipsa est falsa ut est probatum **Replica ad principale**

materia est fundamentum et receptaculum omnium formarum naturalium unde primo de
generatione vocat eam pandechos id est receptaculum formarum nec est per se et potentia
rei ut dictum aliud a materia est est per se subiectum generationis unde probatio
generatione aut quod materia prima quam ibi vocat ille est materie subiectum generationis et
corruptionis materia est est per se et tamen per creationem 2 in angelis potentia receptiva sit
est ingenerabilis et incorruptibilis per probationem est est per se ratio et primum ut dictum est
tertium quod omnia producta non possunt per se non existere ergo materia non est non ens
Ad **2m dictum** quod materia est ens in potentia aut eminentia est nomen
quod subiecti sunt in illo et 3 ergo ens in potentia dicitur duobus modis ut subiectum potentie
subiective et potentia alio modo tamen potentie ad quam est potentia obiectiva
obiectiva scalbanda est 2 aliquid quanda potentia quod forma illa de obiectiva
ut sunt ea ille due potentie possunt se separari quod cum est recabile
puta angelus est in potentia obiectiva non subiectiva eo quod tunc sunt in eodem
quod eadem potentia materia subiecto dicitur subiectiva et eadem ut est illa ad quam dicitur
obiectiva et potentia non enim comparata ad subiectum est in potentia subiectiva comparata
ad agens quod est in potentia obiectiva ad propositum materia dicitur ens in potentia
non obiectiva sicut aliquis angelus sit tunc quod esse simile non ens tunc quod potentia
obiectiva in materia 2 in instantia materia aut est bona vero omni forma tunc quod ens
in potentia obiectiva non est subiectum fermentatorum materia aut est potentia
subiectum materia per ens naturalis potentia subiectiva eo modo quo supposito est in
potentia ad aliud ita quod materia est ens receptivum actus sub alio per actum
formalis ratio materia ergo licet sit ens actu entitativo quod est aliquid distinctum
tunc sit in actu distinguente formalem et specificum et ita describitur ens
in potentia quod maiore est receptiva actus et ergo in potentia ens subiectiva et
magis quam subiectum accidentis quod minus habet actualitatis et magis capax actu
alitatis ut de se **Ad primum** in obiectum de unde quod primo loquitur 2 in opinionem
aliorum quod potest ens duobus per theologos et theologos quod speculantur dico quod
propter aliquid ad in obiectum et impliciter dicitur quod loquitur de ambobus
quibus ens per se unde sequitur sic aliquid communis quibus ens determinatur hec
est forma non est ut quid ut quale quod ut materia ut forma sunt per se
in omnem et per reductionem **Ad 2m concedo** quod in actio acto conformiter
negat esse a subiecto generationis et altera de subiecto motus et loquitur de esse
formali et specifico et perfecto nam subiectum motus est aliquod ens in actu specifico
et formali materia non habet et ideo non sequitur quod sit nihil et est aliquid ens
distinctum contra suam formam **Con[tra]** quod motus est actus entis in potentia
non dicit ex inferioribus sed arrando ad propterea ponit per opinionem antiquorum

---

Marginal notes (right margin):

et quod in [illegible] sit

ut quod sit [illegible] totum [illegible] totum [illegible] partes

totum [illegible]

albedo / dispositio [illegible] absoluta et [illegible]

[illegible]

receptiva et actu potentie / et obiectiva et actu entis / tamen sive formalis / actualis

ad potentiam subiectivam duo requiruntur primo quod sit [illegible] quod ei non repugnat [illegible] ad obiectivam [illegible] primo quod existat et 2o quod possit se per se capere formam

[illegible]

licet [illegible] materia entitatis actualis formalis [illegible] transformanti [illegible]

Marginal notes (left margin):

[illegible]

subiecta hor[um] / [illegible]

ad [illegible] / [illegible]

[illegible]

F Quem textum sic exponit doctor [illegible] ... deo [illegible] ... dicta a definitione ipsius [illegible] ... quod quid erat esse singulis

[illegible] ... non [illegible] quod subiectum motus sit ens in actu. Dico de ratione motus [illegible] non est quod sit actu sed potentia [illegible] ... gromittans [illegible] ... gromittans semper [illegible] ... actualitas [illegible] mobilis et [illegible] sufficit [illegible] ad distinguendum [illegible] a motu. Unde dico quod subiectum motus [illegible] in actu [illegible] ... gromittans

Utrum quodquid est sit idem cum eo cuius est quodquid est

Videtur quod non [illegible] ... quod aliud est magnitudo et magnitudini esse [illegible] ... caro et carni esse [illegible] ... magnitudo [illegible] ... de carne [illegible]

Item [illegible] ... dicit quod in compositis [illegible] non est idem quodquid est cum eo cuius est [illegible] ... [illegible] non est idem quodquid est cum eo cuius est

Praeterea [illegible] ... quodquid est est generabile et corruptibile [illegible] ...

Contra [illegible] ...

Prima opinio [illegible] ... 2m dictum [illegible] ... 2m [illegible] ...

Prima conclusio [illegible] ... quodquid est non est idem cum eo cuius est [illegible] ...

2a conclusio [illegible] ... quodquid est [illegible] ...

3a conclusio [illegible] ...

Contra [illegible] ... quodquid est [illegible] ...

Praeterea [illegible] ...

Praeterea [illegible] ... quodquid est [illegible] ...

2m [illegible] ... quodquid erat esse [illegible] ... prima conclusio [illegible] 2a [illegible] ...

Contra [illegible] ... quodquid est est idem cum eo cuius est [illegible] ...

eius quod primo [illegible] maxime [illegible] quodquid [illegible] est [illegible] quid

quod est **perfecta** illud quod sine [illegible] addit ad speciem [illegible] fit [illegible]

[illegible] non [illegible] non tunc [illegible] additum fit [illegible]

[illegible] est eius [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible]

[illegible] primo [illegible] omnes [illegible] [illegible]

[illegible] illud est [illegible] sibi [illegible] et [illegible] quod [illegible] est

[illegible] includit aliud [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] de primo fit ista **distinctio** [illegible]

[illegible] primo [illegible] non [illegible] est illud

[illegible] et [illegible] primo [illegible] illud [illegible] est [illegible] non de [illegible]

[illegible] quodquid est et [illegible] tunc est [illegible] in [illegible]

2a divisio est ista [illegible] forma [illegible] ita et materia [illegible] materia et

forma [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]

et [illegible] forma [illegible] [illegible] forma [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] quantitas

[illegible] materia [illegible] forma [illegible] materia [illegible]

[illegible] [illegible] in forma [illegible] [illegible] alio [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] individuum [illegible]

[illegible] [illegible] de uno **2a divisio** [illegible] sunt [illegible]

[illegible] [illegible] omnes [illegible] et [illegible]

individua [illegible] in [illegible] non includunt [illegible] divisio [illegible]

[illegible] [illegible] partium sive [illegible] ut [illegible]

sive uno [illegible] ut [illegible] includit [illegible]

[illegible] et [illegible] **perfecta** [illegible] quodquid [illegible]

[illegible] ut homo [illegible] quodquid [illegible]

[illegible] [illegible] aliud [illegible] individuis [illegible]

[illegible] [illegible] quodquid est [illegible]

[illegible] non primo ut [illegible] et [illegible]

[illegible] est [illegible] in [illegible] non includit [illegible] individuum

[illegible] quodquid est [illegible] includit [illegible] eius [illegible] est [illegible]

[illegible] aliud [illegible] speciem [illegible] non [illegible] quodquid est [illegible]

[illegible] quodquid est ut [illegible] partium et [illegible] eius [illegible]

tale individuum includit [illegible] est [illegible] et [illegible]

in [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] quodquid est [illegible] partium [illegible] homo [illegible]

[illegible] addit [illegible] [illegible] addit

[illegible] [illegible] ab [illegible] ad [illegible]

est [illegible] eius partium [illegible] homo [illegible] et [illegible]

[illegible] non est [illegible] [illegible] quodquid

forma non est [illegible] homo [illegible] quodquid est [illegible]

[illegible] de 2o fit [illegible] **3a divisio** [illegible] quodquid est [illegible]

est [illegible] non [illegible] aliud [illegible]

[illegible] quodquid est [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] quodquid est [illegible] est eius [illegible]

[illegible] **perfecta** [illegible] [illegible]

[illegible] includit [illegible] [illegible]

[illegible] non est [illegible] quodquid [illegible] nam [illegible] est [illegible]

[illegible] est [illegible] includit [illegible] et [illegible] de [illegible] primo [illegible]

[illegible] additum ab [illegible] et [illegible] est [illegible] quod

quodquid est [illegible] includens [illegible] et [illegible] **2a [illegible]**

[illegible] partibus non [illegible] quodquid est [illegible]

[illegible] quod non [illegible] quodquid est non est [illegible] partium [illegible] quid est

[illegible] **ad primum** in [illegible]

doctor [illegible] textum sic distinguit [illegible] de hoc quod [illegible]

quodquid erat esse nam quoddam [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] [illegible] quod [illegible]

[illegible] in proposito [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible]

[illegible]

ad 2m [illegible]

ad 3m [illegible]

Generata per putrefactionem sine spermate et

[illegible] generata per propagationem [illegible] spermate [illegible] alia forma [illegible] forma [illegible] propagata [illegible] spermate [illegible] putrefacta [illegible] alias formas [illegible]

patet generata a natura et a casu non sunt [illegible]

contra [illegible] putrefacta a casu [illegible] spermate et sine spermate [illegible]

alia opinio [illegible] non generant ex spermate et sine spermate [illegible] propagata et putrefacta [illegible]

contra [illegible] generata per putrefactionem [illegible] putrefactionem [illegible] de plantis [illegible] plante [illegible] semine [illegible]

patet [illegible] de celo [illegible] de calore [illegible] calor [illegible] metheororum de generatione [illegible] ignitam [illegible]

[illegible] organa [illegible] ex unite [illegible]

confirma [illegible] et de [illegible] opiniones [illegible]

patet [illegible] ab arte et a casu [illegible] in natura [illegible] ab arte ita vult [illegible] a natura et casu [illegible] fieri ab arte ita vult [illegible]

Commentator [illegible] vespe [illegible] fieri de [illegible] mortuorum equorum et apes de [illegible] corporibus vaccarum

[illegible marginal annotations]

Ubi vult Avicenna quod ... [illegible]

Ibid. vult commentator quod aliqua possunt generari sine semine et per quod 2m ipsum quod est in ... materia potest moveri virtute celesti aqua ... virtuti in ... ad cuius ... quod assumit ... statim ... [illegible]

2a opinio

... [illegible] ... quia tenet quod propagata et putrefacta sunt ... [illegible] ... alia possunt ... modo generari ... virtute generabile et generabile ... perfectum ... ad eius generationem ... imperfecta sicut sunt plante et alia possunt ... generari ... virtute ... perfecta ...

Ad primum

in oppositum dicitur quod aliqua materia est alia forma ... [illegible] ... de ... quod materia est ex qua fit aliquid et additur ... ad ... mutato et corrupto fit ... forma ... [illegible] ... aqua corrupta ... [illegible] ... putrefactum est materia ... [illegible]

ad aliud ... [illegible] ... a natura et a casu

Utrum compositum ex materia et forma generetur per se primo

Videtur quod non ... [illegible] ... 2m unam partem ... generatio ... forme ... forma ... non esse ... forma ... generatur per se primo

Preterea quod non tantum generatur ... forma per se generatur ... non tantum generatur ... primo quod mutatio non denominat ... per se primo aliquid denominat ... [illegible] ... forma ... natura ... forma ... [illegible] ... quod est materia ... materia ... generatur ... forma ... forma per se generatur ... forma sola ... tota materia ... forma per se generatur

Preterea materia per se generatur ... [illegible] ... primo ... generationem et corruptionem ... generatio est actus ... materia ... generatur et corrumpitur ... [illegible]

In ista questione ... [illegible] ...

Prima opinio

ad primum dicit ista ... quod tamen generatio fit ... mutatio ... generari ... [illegible]

2a dicit ista ... [illegible] ... per se primo ... [illegible] ... forma ... per se ... [illegible]

2a dubio

... [illegible] ... primo ... per se primo ... [illegible] ... totum ... non ... movetur ... [illegible] ... per se primo et de ... [illegible] ... per se ... [illegible]

Rōnem quod est una pro in quo dato non licet vero quod sed quo alit non quietu
movet primo totum formalit̄ secunda dica quod quod scilicet est prima quod quod movet
aliquid primo a remo ab eo si remo ab aliquo quod est aliquid eius sicut
homo non sanat primo a manu nisi homo sanatur vero quia patet ex predictis sed quod
movet aliquid primo et non remo ab eo si removeatur ab alio non semper quod
non est aliquid eius sed causa quod est aliquid eius quoniam tota movet homo primo
et tamen tota non remo ab homine et removeatur ab asino quoniam non est ali-
quid eius similiter si remo a pede hoc quod est aliquid eius similiter habere tres
angulos non remo a triangulo et removeatur a triangulo quoniam non est aliquid eius
vel ab hoc angulo quoniam est aliquid eius et ab illo **2a dica** quod sequitur ex
dictis quod quoniam in aliquid primo a causa sic patet quod omogenia ab sorti o-
mogeneum quod quod talis puti sit magnitudo partes sunt magis communis quam
homo primo a motu est quod patet omogenia tamen homo sive est subiectum omoge-
neum ut sic quod conformis totum homo et partes hos moveant sed quod movet
aliquid primo et non ex sic esse immo subiectum et patet videntur eterogenia
habere tres angulos non conformiter triangulo et partibus immo illo non
per partes esse primo sed omnino partes tantum ad 2m sit ista **pa conclo**
materia generat et corrumpit subiectum habent ergo dicit quod forma aliquid formale
mensurat quod quod denotat propter tamen intelligit tempus sit aliquid aliquid
materie formaliter et formaliter sit aliquid sed generatio formatur materie quia
materia est subiectum generationis quod nomen generatio denotat materiam et quod materia
generatur subiective **pa** est mutatio quod aliquid est in potentia ut sorti ex non potest sed generatio
est quod mutatio quod quod est aliquid est in potentia ut sorti sorti quod generatio et est
quod generatio est aliquid et quod materia generat ut sortem **pa** generatio est de non sorti
in sortem est quod patet tamen sit aliquid a non sorti in sortem generatio sed materia mutatur
de non sorti ad sortem pro aliquid ad aliquid quod materia generatur similiter patet argumentum
de corruptione quod est aliquid a sorti in non sortem materia sit aliquid et quod corrum-
pit sortem **pa** argumentum probans quod generatio non sit motus arguit sic
quod generatur non est quod motus est quod generatio non est motus quod modo quo ait
in bovi quod generatur non pro termino quia hoc esse falsa nam in hic non ...
generatio a motu quia sicut terminus generationis non est sic nec terminus motus quod
... pro subiecto sed subiectum generationis est materia quod materia generatur **3a**
conclo est ista quod materia nec generatur neque corrumpitur sed mam ...
habent ergo sicut quod quod naturaliter generatur et corrumpit ut terminus sed nam ...
... in via et ... nam materia esse quod ... et ...
... generat et corrumpit ut terminus ... generatio
... de potentia ... de generatione quod quod ... et aliud
aut corrumpitur sed esse principium quo potest esse et non esse sed secundo septimo
est materia et dictum est supra et dicit infra ...
... **prcta** ... generale et ...
ut terminus est in potentia ... sed materia non est ... in ...
est potentia ... non esse ... potentiale et materia est ... potentiale et ...
... et ... **de generatione 4 conclusio** ... quod supponitur in ...
actione naturali et ... ad quod stat resolutio generationis et corruptionis ...
corrumpi sed materia est ... materia ... supponitur in ... actione naturali ... et ad
... resolutio ... et generatio ... de generatione quod ... quod ...
... **2a conclo** est ista forma nullo est terminus generationis
... habent ergo sic quod ... generatur ut terminus generatur quod materia ...
... sed forma non ... in ...
... in ... quod forma non est ... quod
... **conta gclo** forma est terminus formalis quo generatio ...
... quo formaliter est ... terminus generationis ... est ... formale
quo generatio ... sed forma est ... **conta gclo**
... ista ... quod materia et forma non generatur ... a ...
... non est aliquid ... quod ...
sed generatio movet ... forma ... ut ... esse quod non ...
... forma sola quod ... non generatur ... **Sexta conclo** est ista

gtu et ma et fora gnat po pmit [illegible] hanc quido fio id me atm p se po
[illegible] insepit sibi [illegible] [illegible] que e aliquid eius utz et po [illegible]
gnat me gto [illegible] foraz g est quo [illegible] me [illegible] forma [illegible] g est
quo et aliquid [illegible] **pcea** [illegible] qd fit et ma que est [illegible] gnat p se
po [illegible] gtu est [illegible] aor [illegible] illud qd [illegible] fit est [illegible] et
no esse pona [illegible] go [illegible] pnm [illegible] quod pt no esse et esse [illegible] est
ma [illegible] pz qz [illegible] gtu est gtu qz [illegible] ptez potenciale et actuale po
at ponalis e ma [illegible] go pz quid [illegible] fit **Ad pm** [illegible] q [illegible] pmit
a [illegible] grossu e m [illegible] gtu no gnart p se po **Ad 2m** nego
aus ad [illegible] pma [illegible] q gnatio [illegible] naliis po qz est via in [illegible] nale
qd est gtu [illegible] qz e via in foraz que est na [illegible] go [illegible] gnatio
[illegible] naliis qz est via in nam que e forma [illegible] qz no dt tam [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] qz [illegible] e [illegible] de esse gto ex ponali et actuali
[illegible] ad [illegible] [illegible] qz [illegible] gtu [illegible] esse [illegible] esse at fore no at
[illegible] gnatom [illegible] forma [illegible] est gti et ideo [illegible] actus [illegible]
[illegible] **Ad pnale** nego aus [illegible] qz ma [illegible] et [illegible] ad
[illegible] pz q [illegible] maz gnare ut [illegible] et [illegible] grossu est in pa [illegible]
non [illegible] go [illegible] in lca

Utrum ... [illegible] ... ydee

[illegible] forme separate sunt cause gnantes [illegible] [illegible] aliquid
[illegible] forma [illegible] go est pnm gnans [illegible] qd est hoc aliquid go [illegible]
[illegible] agit [illegible] calor calefaceret [illegible] separata [illegible] **pcea**
[illegible] agens [illegible] agit [illegible] actiuis et passiuis go [illegible] tale
agens inducit formam [illegible] et [illegible] ad aliqua forma separata [illegible]
[illegible] agens inducit aliquid [illegible] et nobilius [illegible] forma [illegible] agit [illegible]
[illegible] forma [illegible] est nobilior [illegible] actiua et passiua **pcea** [illegible] que
gnant generant [illegible] ut [illegible] in lca [illegible] non est gnans
[illegible] aliquod [illegible] separatum go [illegible] **pcea** [illegible] no [illegible]
[illegible] a gnante [illegible] forma separata et [illegible] est hoc aliquid
[illegible] **Contra** [illegible] in lca [illegible]
[illegible] agens [illegible] no dependz a ma in age-
[illegible] ydea separata [illegible] forma [illegible] agens [illegible] no dependz a ma
in agendo [illegible]
[illegible] no est hoc aliquid [illegible] hoc aliquid [illegible]
[illegible] gnatom [illegible] ma [illegible] a [illegible] agente [illegible]
[illegible] forma [illegible] go et genitum [illegible] hoc aliquid [illegible] generans **pcea**
[illegible] genitum est hoc aliquid go gnat [illegible] go gnans [illegible] et no fora
[illegible] forma [illegible] maz [illegible] gnans no est hoc aliquid
et [illegible] ydea in gnatom [illegible] dispone
[illegible] forma [illegible] agens [illegible] disponens mam
[illegible] aliud inducens forma quod est [illegible] forma [illegible] sola fora pt inducere forma
[illegible] agentia [illegible] disponens mam aliud inducens foram
[illegible] qz [illegible] gnaret a duobus agentibus [illegible]
que [illegible] excludendo [illegible] no [illegible]
non [illegible] agens [illegible] in ma no dependz [illegible]
agendo a ma qz omne agens [illegible] maz in qua agit [illegible]
quod agens [illegible]
[illegible] mam [illegible] maz [illegible]
qz [illegible] pz qz [illegible]
[illegible] separata [illegible] 2o [illegible]
aliquid in [illegible] medium [illegible] mam [illegible]
[illegible] forma separata [illegible] maz [illegible] go pt [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] 2o qz [illegible] fora [illegible]

Que generant et putrefactionem dant eis aliquid loco seminis sed cetera celestia sunt
forma ita quod non est ibi nisi receptiva forme specialis 2m opinionem ... debis
quod sola forma sit susceptiva materie ... ideo quod susceptivus fuit magnitudo et in actu ex
... et magnitudo sic accidit sibi ... primum possibile ... accidit susceptivitatem hec materia
et esse ... assumpto ... impugnacionem ... ut ... primum ... per materiam
et ideo quod magnitudo et ... forma dant a generante ... sed materia et forma
erunt duo in actu ... quod sunt duo in actu ... materia ... in potencia et actus sed
forma adueniens facit unum in actu **Contra** 2m ... causis ... ordinatis ...
sit ... ad effectum ... et ... agens ... effectum ... ab agente ...
... effectum ab omnibus causis ... ordinatis et ... ad ...
... quod est ... aliquem ... effectum ... esse a duobus agentibus ...
... forte dicent ... quod agens disponens materiam et agens inducens formam
sit agencia essencialiter ordinata dum ... ad ... quod ... probat ... non ...
necessitas ad generacionem non quia sunt ... quod non sunt necessarie et hoc sufficit ...
... non sunt necessarie ... magnum ... sunt ... sufficit ...
... ad generacionem ... salvare ... quod non ...
generacionem non ... quod idee non sunt et ... sonat ... et si ...
... ad generacionem ... non ... causa ... non ...
generacionem ... causa ... **ad primum** ... negari ... quod si forma
... esse primum generandi ... quod ... separata quod posset
esse ... primum quo ... forma ...
primum quo quod non quod ... separatam ... ad ... separatos
... non ... forma separatam esse primum generandi ... necessarium et hoc
probat ... et ... sufficit ... **ad 2m** ...
... agat ... qualitatibus activis et passivis ... qualitates ...
... immediatum primum agendi formam specialem ... qualitas ...
... substancialis ... et ... forme ... et
... agens generans ... agens ... qualitatibus talibus **ad 3m** ...
generando ... forma ...
... et ... generans ...
2m ... generacionem ... salvare et putrefaccionem ... **ad**
4m nego ... quod non probat aliud ... et hoc aliquid ... a ...
forma ... et ... sufficit ... et hoc
... generante ... forma separata ... sufficit ... generans esse ...

Utrum in materia corruptibili naturaliter sit aliqua potencia formalis generande rea

... ad ... generacionem ... quod sit transmutabile in formam ...
... et ... actu et potencia non ... agens ... ad actum ...
... sed ... actu ... quod ... est in actu non est aliud
ab eo quod est in potencia ... quod fuit in potencia est in actu et non sunt duo ...
... forte ... in materia agens ... potencia ad actum
... item aliud quod est in potencia et ...
quod est in actu essent aliqua duo ... **Contra** ...
... et ... in ...
... sufficit ... aliud ...
... et ... quod non ... ad ...
... sed ... ad primum ... in materia aliquid
tale ... quod ... via **prima** ...
in generacione naturali ... salvandi naturaliter ad ... quod forma quod non fiat
de nichilo ... aliquid in materia ... quo fiat forma ad ...
... generans sit naturale et non violenta ... esse ... coagendo
... agenti. ... via **arguitur** ... in materia ... in
formam ... productio forme naturalis non ... generans ... creando
... de nichilo factio ...
... forma naturalis ... quod ... materia ...
... agens naturale posset creare et annihilare ...
2a via **arguitur** ... in ... forme naturalis non erit

et ipsa [illegible] artificialibus quia [illegible] naturalibus [illegible] in artificialibus [illegible]

naturalis quia est similis ei quod est actus [illegible] tamen [illegible] de [illegible]
sunt in [illegible] materia est aqua [illegible] forme [illegible] manet materia [illegible] ab
[illegible] auctoris est expressa. tamen 2o [illegible] generatio naturalis [illegible] principium intrinsecum activum
naturale quia materia est principium motus et generationis [illegible] in [illegible] phisicorum. Et hoc dicit na-
turalia ad artificialibus [illegible] principium non est forma inducenda quia naturalis
est [illegible] materia quia [illegible] non [illegible] agere [illegible] transmutabile, in forma [illegible]
violentum [illegible] principium est absque non [illegible] vim passo [illegible] 3o [illegible] ethicorum [illegible]
quod [illegible] est in materia [illegible] generationis forme nam [illegible] passum [illegible]
[illegible] generatio ista esset violenta non naturalis tale [illegible] [illegible] quod [illegible]
materia a causante non [illegible] Et est [illegible] que [illegible] sit forma naturalis
Et ideo quidam eorum vocant inchoationem forme quidam [illegible] forme [illegible] quidam
formam [illegible] quidam [illegible] seminalem quidam potentiam activam [illegible]
[illegible] illud [illegible] agenti quidam vocant ideo [illegible] potentiale unde
[illegible] opiniones [illegible] secundum [illegible] modos [illegible] modus [illegible]
est [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] est ratio seminalis [illegible]
[illegible] et ultra aliorum sequentium usque ad formam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et quod materia [illegible] formas [illegible] et [illegible] **Cont**
[illegible] forma [illegible] forma [illegible] quod forma [illegible]
[illegible] forme [illegible] et [illegible] non est [illegible] non [illegible] creatori
[illegible] forma [illegible] non [illegible] forma [illegible] realiter
est [illegible] formarum [illegible] sibi [illegible] generationem [illegible]
[illegible] forma [illegible] in [illegible] materia **Ptca** [illegible]
[illegible] naturalem vel aliquid novum [illegible]
creationem [illegible] non [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible] novum [illegible] novum [illegible]
Modo [illegible] est [illegible] forme [illegible] inchoationem [illegible]
quot sunt forme educibiles de potentia materie et illam inchoationem [illegible]
[illegible] Et eam vocant [illegible] forme [illegible] forma [illegible] a [illegible]
te **Contra**. [illegible] precedente et [illegible]
vel [illegible] potentia et actu vel [illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible] forma est actu [illegible] 2o [illegible] forma [illegible] non esse
[illegible] vel 2o [illegible] [illegible] educere de potentia [illegible]
[illegible] de potentia [illegible] [illegible] creatoris
quia [illegible] 1a [illegible] educere [illegible] Cont [illegible] quod [illegible] est duabus
[illegible] forme [illegible] et alia [illegible]
[illegible] 2o quia [illegible] potentia activa [illegible]
[illegible] potentia [illegible] potest in [illegible]
[illegible] ponunt [illegible] immo plus [illegible] sit [illegible]
[illegible] non erit [illegible] **Ptca** illud inchoationem [illegible]
[illegible] et actum vel est [illegible] actum [illegible] generationem et non esse sic **Cont** [illegible]
[illegible] forme [illegible] agent [illegible] agens [illegible]
[illegible] formationem [illegible] est [illegible] potentia activa [illegible] inchoa
[illegible] non [illegible] agens [illegible] agit [illegible]
[illegible] non agit [illegible] violenta [illegible] [illegible] non [illegible]
3us modus [illegible] ponit [illegible] forme [illegible] inchoationem [illegible] nullam [illegible]
esse tota forma ita quod tota forma [illegible] in materia non [illegible] materie [illegible]
[illegible] sed [illegible] [illegible] sit [illegible] forma [illegible] materia [illegible] actu informat
[illegible] quia ponit actum [illegible] quia forma [illegible] non informat **Cont**
quia ponit formam materialem separatam et non informantem [illegible] 2o
materiam [illegible] forma informante [illegible] nam **Ptca** [illegible]
naturalis [illegible] ad [illegible] quod ad aliquid non est motus [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible]

est relatio quo actio naturalis agentis [illegible] virtutem realem non tamen ad illam [illegible] forme [illegible] ut in [illegible] **Quinto modo** dicitur potentia quod [illegible] forma [illegible]
[illegible] materie [illegible] [illegible] [illegible] incompletum [illegible] completum esse [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] sub alio modo [illegible] sub esse incompleto **Contra** [illegible]
actio [illegible] [illegible] realem [illegible] [illegible] est [illegible] realis quo [illegible] iste [illegible]
est modus [illegible] perfectus et [illegible] [illegible] [illegible] modus [illegible] est [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] et [illegible] vel [illegible] materia ut forma [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel aliquid eius [illegible]
[illegible] **Confirmatur** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible] [illegible] non [illegible]
Pro tanto [illegible] quod materia [illegible] [illegible] omnes formas [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] anaxagoras quod [illegible] [illegible] in
[illegible] **Sexto modo** dicitur potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentialem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] penale que [illegible] in materia [illegible] [illegible] a materia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] actionem agentis naturalis et ista est [illegible] [illegible] de qua [illegible] forte
[illegible] **Contra** quia [illegible] potentiale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] obedientia ut [illegible]
[illegible] [illegible] non est aliquid aliud a materia [illegible] [illegible] materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obedientia [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et alio [illegible]
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] penale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] in forma
[illegible] forma [illegible] [illegible] et [illegible] non [illegible] creatorem **Pro tanto** [illegible] [illegible] potentiale
[illegible] est aliquid [illegible] [illegible] est creator [illegible] creatura non creator [illegible] creatura **Contra**
[illegible] quod creatura [illegible] [illegible] realem et actualem ad creatorem [illegible] [illegible] [illegible]
actualem est fundatum [illegible] actuale quia non [illegible] entitatis est fundatum [illegible]
[illegible] fundatum [illegible] [illegible] penale est aliquid [illegible] [illegible] actuale reale [illegible] [illegible]
[illegible] penale non [illegible] [illegible] vel quod [illegible] forte [illegible] vel non ut [illegible] **Contra**
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] est **Septimo** [illegible] [illegible] quod [illegible] in materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] formam ita quod aliquid forme [illegible] in materia
de quo fiet forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquid sit [illegible] [illegible] et in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] que dicta sunt in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod semen sit 2o quid sit semen et 3o ad quid sit [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de semine [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] a generante [illegible] forma non est [illegible] a natura [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex ipso [illegible] aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in natura est [illegible] processus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] procedendo a forma
[illegible] [illegible] ad formam sanguinis et ultra ad formam [illegible] et ultra ad formam
perfectam in specie [illegible] [illegible] ut [illegible] et iste processus est ab imperfecto ad perfectum alius
est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible]
in [illegible] [illegible] ad materiam [illegible] et iste processus est a perfecto ad imperfectum [illegible] [illegible]
a quo [illegible] [illegible] in [illegible] processus [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad formam [illegible] perfectam ergo est in 2o processu de quibus [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a generante [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad formam
[illegible] et perfectam [illegible] ad 2m **Dico** quod semen non potest ut sit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] non est non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] semen [illegible]
[illegible] [illegible] non est quia [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est
[illegible] [illegible] est **Contra** quia semen est aliquid [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omne tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Pro tanto** [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semen est quid imperfectum
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] vel est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quid [illegible] vel est [illegible] [illegible] [illegible] perfectum [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

Dicit quod semen agit in virtute derelicta et non in virtute propria et quod potest producere [illegible]

Dicit quod semen agit in virtute derelicta et non in virtute propria et quod potest producere formam, et formam generanti. Contra in virtute non existens ergo nihil quod non est nihil agit. Item derelicta cum non sit in re nisi per proprium motum vel est [illegible] tamen quod non est [illegible] corpori idea est non sensibilis vel [illegible] ergo in virtute illius nihil agit. Si ergo [illegible] semen vel agit in virtute propria vel aliquid subiectum actualiter coexistens. Confirmatur quia in causis ordinatis actionis non quod sunt [illegible] ad effectum ut [illegible] 2° [illegible]. Item derelicta et [illegible] semen sunt actiones ordinata ergo et [illegible] ergo non agit in virtute derelicta. Item est **Dubium** a quo 2a forma producitur quia non a semine nec a patre. Respondeo [illegible] in generatione [illegible] semine [illegible] [illegible] ad virtutem [illegible] et dico quod [illegible] producitur [illegible] non a semine ut [illegible] a patre quod [illegible] [illegible] ut a forma vel [illegible] virtute quod [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] augustinus [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab angelo quod [illegible] non potest inducere in virtute formam de [illegible] quod agunt [illegible] [illegible] [illegible] non potest [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] **Contra** [illegible] forme [illegible] Respondeo ad [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] de generatione et [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semen agit ad [illegible] [illegible] generatione [illegible] quod non agit [illegible] [illegible] actionem [illegible] non potest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potest [illegible] ad tanta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agentis [illegible] [illegible] ergo dico quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semen ut [illegible] **Dico** quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] semen [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forme vel [illegible] forme [illegible] [illegible] [illegible] **Ad arta** [illegible] [illegible] ad [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de nihilo [illegible] [illegible] de nihilo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nihilo et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] naturalis [illegible] [illegible] de nihilo et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forme naturalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad formam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma naturalis [illegible] a natura non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forme [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturale non [illegible] et [illegible] non [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in materia [illegible] in formam [illegible] [illegible] **Ad 3m** [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Creatio naturalis [illegible] [illegible] opposita [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] qui passum [illegible] a quocumque agente [illegible]

forme [illegible] ad [illegible] evidentiam presupponendum est quod [illegible] et [illegible] ad formam [illegible] inclinati [illegible] et [illegible] principium activum [illegible] de natura [illegible] ad rationes [illegible] **Ad primam** dico [illegible] forme non formas [illegible] forme [illegible] **Ad 2am** rationem [illegible] passivum activum [illegible] in naturalibus [illegible] determinata inclinacionem ad formam in [illegible] inclinacionem [illegible] ad formas [illegible] **Contra** [illegible] de materia et de forma nam [illegible] formam [illegible] passionis [illegible] forma [illegible] forma [illegible] **Ad 3am** rationem [illegible] violentum [illegible] passo [illegible] violentum [illegible] inclinative [illegible] determinatam inclinacionem ad formam [illegible] de violento [illegible] inclinata ad formam [illegible] ad salvandam naturalitatem [illegible] **Ad** [illegible] in illis duabus auctoritatibus [illegible] de potentia [illegible] agens [illegible] in actu [illegible] in potentia [illegible] agens [illegible] forme [illegible] in potentia [illegible] in actu [illegible] forma [illegible]

Vtrum in rebus naturalibus materia sit principium diversitatis rei specierum

[illegible] forme [illegible] ad [illegible] **Contra** [illegible] **Contra** [illegible] materia [illegible] forma [illegible] **Contra** [illegible] materia [illegible] **Contra** [illegible] materia non [illegible] **Contra** [illegible] materia [illegible] **Ad primam** [illegible] in potentia [illegible] in potentia [illegible] non [illegible]

in potentia passiva sed quod non impediant et quod passum sit sibi proportionatum ad receptionem ignis [illegible]
[illegible] in potentia passiva ut [illegible] non sit in [illegible] et corruptibile [illegible]
[illegible] materiam [illegible] ad [illegible] [illegible] ut [illegible] ut dicit
[illegible] non [illegible] materiam non [illegible]

Ad 2m [illegible] primum cognoscendum [illegible] illa [illegible]
[illegible] cognosci [illegible] cognitionem [illegible] non sunt
[illegible] materia [illegible] ad cog-
nitionem dei [illegible] materia est [illegible] ignis [illegible] materia [illegible] in ipso
[illegible] forma [illegible] cognitionem dei [illegible]
[illegible] cognoscendi formam [illegible] materiam [illegible] sicut [illegible] in perfectione
et [illegible] et [illegible] in [illegible] et in [illegible] cognitionem dei [illegible] sunt [illegible] forma
magis est ens quam materia [illegible] magis [illegible] et [illegible] dei [illegible] materia
non [illegible] forma [illegible] forma [illegible]
[illegible]

Ad 2m [illegible]

alia est opinio

[illegible]

ptea

[illegible]

ptea [illegible]

ptea [illegible]

ptea [illegible]

ptea [illegible]

ptea [illegible]

ergo [illegible] quia quicquid est in genere [illegible] est quantitas vel includens quantitatem
vel aliquid quod [illegible] est in genere per reductionem includit in quantitate aliqua habentis
quantitatem [illegible] est evidens. Anima [illegible] materia [illegible] non pertinet ad quantitatem [illegible]
includit quantitatem [illegible] includit [illegible] **Prima** [illegible]
[illegible] quia prima [illegible] et 2a de
[illegible] forma [illegible] et [illegible] ergo [illegible] illud quod est
ipsa materia et forma accepta quae [illegible] non [illegible] ipsa materia
pertinet ad quantitatem rei [illegible] accepte **Probatur** quicquid [illegible]
pertinet ad quantitatem eius [illegible] differentia [illegible] Sed materia [illegible]
in [illegible] materialis [illegible] ergo [illegible] **Conclusio** sit ipsa materia [illegible]
[illegible] individuatorum pertinet ad quantitatem sicut [illegible] individuum [illegible]
[illegible] singularia sunt [illegible]
[illegible] materia [illegible] et forma sunt [illegible] rei ergo individui
[illegible] materia ergo individua [illegible] et [illegible]
[illegible] accepte **2a conclusio** [illegible] ipsa materia [illegible]
pertinet ad quantitatem sicut [illegible] essentialia [illegible]
sunt [illegible] non [illegible] est [illegible] non [illegible]
[illegible] Sed materia est [illegible] essentiale rei ergo [illegible] materia [illegible] **3a**
conclusio sit ipsa materia accepta [illegible] pertinet ad quantitatem
rei non [illegible] et [illegible] non [illegible] et [illegible] sit
illud quod non [illegible] rei [illegible] pertinet [illegible] ad quantitatem eius
nam [illegible] est [illegible] includens [illegible] de [illegible] rei Sed materia accepta
[illegible] non [illegible] non est de [illegible]
[illegible] ergo [illegible] quod pertineat ad quantitatem rei [illegible]
[illegible] principiat [illegible] principiat et principiatum [illegible]
[illegible] quod [illegible] est [illegible] causati Sed materia sic accepta est
[illegible] immediati [illegible] nam [illegible] ad
[illegible] materiale [illegible] ergo [illegible] **quar-**
ta conclusio sit ipsa materia [illegible] necessarium nullo [illegible]
[illegible] ad quantitatem rei [illegible] et [illegible]
[illegible] quantitate et [illegible] non [illegible] includit illud [illegible]
[illegible] esse et [illegible] quantitate
[illegible] non pertinent ad quantitatem
[illegible] et [illegible] esse et
[illegible] esse [illegible]
[illegible] materia [illegible] Advertendum tamen quod materia
[illegible] non est de [illegible] nam materia [illegible] ab
[illegible] accepta 2m [illegible] conclusiones [illegible]
[illegible] materia accepta [illegible] et [illegible] est de [illegible]
[illegible] ad auctoritates [illegible] **Ad primam** [illegible] quod omnes [illegible]
[illegible] sunt forme [illegible] quod non sunt forme [illegible]
[illegible] formaliter [illegible] **Ad 2am** de 2o [illegible] anima [illegible] quod forma
[illegible] esse [illegible] quod forma est principalior
[illegible] et completiva [illegible] et quantitatis rei non [illegible] materia [illegible] **Ad**
tertiam quod anima est [illegible] quod [illegible] et quodquid
erat esse [illegible] et non [illegible] quod [illegible]
[illegible] glozantem se [illegible] et [illegible] anima [illegible] et si
[illegible] non [illegible] ergo non [illegible] quod est anima [illegible]
non est [illegible] principalior [illegible] ideo [illegible] non. Ita
quod [illegible] non. **20. Singulare sit per se ali-**
cuius intelligibile. Videtur quod non per philosophum
[illegible] in [illegible] quod [illegible] non est palam an

[illegible]

Pt(ica) [illegible]

[illegible]

Pt(ica) ad [illegible]

[illegible]

Contra

[illegible]

Prima divisio

[illegible]

... sed dictum fuit supra de potentia ad non est de ratione ... intellectu ...
Ex hoc patet quod anima ... est ... formale
quod ... intellectus ... includens ... secundum ...
saltem in ... simile ... et ... sic ...
... alia ... ut ... et ...

Secunda divisio

... aggregatum et ... actus ... intellectio ... una
... quedam ... abstractiva et ... abstrahit ab ... esse
... secundum ... et ... alia est intellectio ... intuitiva
... secundum ... et ... obiectum ... in sua ... ut ... est ...

2a divisio

... obiectum ... adequat ... non ...
non ... obiectum ... adequat ...
et ... non adequat ... in ... videtur non ... adequat
... totum adequat ... et ... videtur non ... adequat
... et ... intellectio ... tota ...
et adequat intellectionem et est ... intellectum ... secundum ...
... utrumque ... non primo ... neutrum adequat ... intellectionem

Prima conclusio

talem ... sit ista ... Omne ... quod ... intelligibile ... est ...
... intellectus ... sit obiectum ... et includit ...
... totam entitatem ... superiorum et includit ...
... individualem et ... actus ... neutrum ...
... ad ... intelligibilitatem ... ut ...
... nam tale ... includit ... actualitatem
et ... individualis ... non ... intelligibilitas ... in ... superiori ... non ...
... ratio ... addit ... angelus ... non ... intellectus ... nam ...
... et ... ratio ... est posse ... angelus non posse ... modo

2a conclusio

... singularissimo ... sit ista ... quodlibet modo
... est ... est de se ... apparet ... non ... est ...
... a ... includit ... complete ... adequatur
intelligibilitas ... includit ... sed ... individua
... quod est ... intelligibile ... includit complete quidquid est intelligi-
bilitatis in ... superiora ... includit in ... superiora et
... non est ... intelligi ... intellectio ... sit ista

Tertia conclusio

... alia superiora ... includunt ... sit ista
... primo ... intellectio abstractiva ... et ...
et ... modo ... intellectione intuitiva ... secundo ...
... intellectio abstractiva abstrahit ab ...
obiecti ... et ... obiectum ... secundum ... non ... ab
... abstractiva ... est obiectum intellectionis abstractive ... secundum ... modo
et ... modo ... includit ... est obiectum ... intuitive ...
... secundum ... ad ... sit ...

4a conclusio

... sit ista ... non ... intelligibile a nobis ... statu
isto saltem intellectione abstractiva ... cognoscens ...
... cognoscit ... sit ... quod ...
... non ... cognoscit ... secundum ... cognoscit ...
... et ut ... cognoscit ... 2o ...
...

Prima ...

... ad ... et ... cognoscit
... ratio ... ab ... inferioribus ...
... cognoscitur ... individuum ... non ...
... a quibus ... abstrahendo ...
... non ... quas ... sed ...
et ... intentiones ...

Et similiter de habitu [illegible] et oppositis [illegible] ad intellectum quod intellectus [illegible] non ignorat [illegible] **Praeterea** [illegible] non possit diligere [illegible] magis et plus diligit [illegible] [illegible] magis [illegible] non [illegible] diligit [illegible] non [illegible] quo possit diligere quod intellectus [illegible] **Confirmatur** [illegible] voluntas non possit [illegible] actum [illegible] possit [illegible] voluntas non potest [illegible] velle [illegible] actum ab [illegible] cognitum **Praeterea** [illegible] in potentia [illegible] cognoscere [illegible] in potentia superiori [illegible] intellectus [illegible] multo magis in intellectu **Praeterea** [illegible] a quo [illegible] a [illegible] non ab intellectu agente [illegible] intellectum agentem [illegible] **Praeterea** [illegible] distincta [illegible] distincta [illegible] distincta notitia [illegible] **Ad secundum** dicitur [illegible] intellectus [illegible] statu isto non [illegible] sub [illegible] cognoscere et ab aliis [illegible] potentia [illegible] sub [illegible] [illegible] alio [illegible] solo [illegible] [illegible] cognoscere [illegible] [illegible] aliud distinguere ab omni alio [illegible] intellectus [illegible] [illegible] distinctionem cognoscit [illegible] intellectus [illegible] distincte cognoscit [illegible] [illegible] et loci [illegible] alio [illegible] intellectus [illegible] distinguere [illegible] alia [illegible] intentionem [illegible] quod intellectus non cognoscit [illegible] [illegible] in loco [illegible] albedo [illegible] non [illegible] in alio loco [illegible] [illegible] albedines [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] **Ad** [illegible] potentia [illegible] cognoscit [illegible] non [illegible] cognoscibilitatem [illegible] potentiae [illegible] potentia [illegible] non [illegible] [illegible] actionis [illegible] agendi et [illegible] **Contra** [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] **Ad tertium** dicitur [illegible] intellectus [illegible] [illegible] ad phantasmata [illegible] lineam [illegible] intellectus [illegible] lineam [illegible] [illegible] **Contra** [illegible] linea [illegible] et non [illegible] intellectus [illegible] [illegible] ad [illegible] intendit [illegible] in [illegible] phantasia [illegible] intellectus [illegible] [illegible] in ipsa phantasia [illegible]

gtheuria Ho dicitur nam abstractiva sed qua intellectus absoluit vice et facit in
naturam proprie non considerando eius singularitatem sed reflectendo considerationem naturae
ad circumstantias [illegible] ut sic intellectus [illegible] nam que est talis non [illegible]
in ambobus [illegible] determinat talem [illegible] et per tales circumstantias [illegible] est
et nunc [illegible] et in tali colore et [illegible] ita quod illius [illegible] a quo
et [illegible] ad [illegible] est quid [illegible] et [illegible] est determinata ita quod ut intellectus
debita [illegible] et [illegible] grex non sunt [illegible] ut [illegible]
determinatus ut quod sed in gregis [illegible] et ille est determinatus gregis ad que
deveniens in [illegible] ita non ad unum gregem singularem deveniens in vita ita [illegible]
[illegible] nec alius [illegible] ad [illegible] unum [illegible]
[illegible] nec [illegible] sed illum non [illegible] quod gregis [illegible] quo magis [illegible]

Dicta in oppositum

ad [illegible] in [illegible] de
singulari [illegible] et [illegible] tale [illegible] dicta ab [illegible]
non [illegible] ad [illegible]

Ad aliud

[illegible]
de anima et ad [illegible] actus [illegible] quod [illegible] est [illegible] potentia [illegible] non [illegible]
[illegible] est [illegible] ad [illegible] de [illegible] potentia [illegible] quod ille [illegible]
non [illegible] in [illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad non ad quod permutatur [illegible] ad non ad [illegible]
quod homo [illegible] quod [illegible] homo est [illegible] quod est [illegible] est non [illegible] et [illegible]
non est non [illegible] ideo [illegible] fallacia [illegible] a [illegible] distinctionum [illegible]
nam non [illegible] in [illegible] non [illegible] in [illegible] est obiectum [illegible] est [illegible]
obiectum [illegible] et [illegible] obiecta sunt subordinata [illegible]
et potentie ideo non [illegible] inferri quod [illegible] obiectum ad obiectum [illegible] ponere [illegible]
[illegible] et in [illegible] subordinate [illegible] sub et super nam obiectum [illegible] sub obiecto

Ad secundum principalem

[illegible] sunt [illegible] in [illegible] et in [illegible] de [illegible] quod potentia
separata sunt omnia obiecta separata [illegible] de sono et colore [illegible] et [illegible]
[illegible] in potentiis subordinatis [illegible] quod [illegible] potentie sunt subordinate [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] potentie inferioris [illegible] omnem potentie superioris [illegible] et [illegible]

Ad 2m principale

2m quod sensus non in quodcumque [illegible]
[illegible] non [illegible] quodcumque [illegible] et [illegible] habeat [illegible]
[illegible] quod non [illegible] sensus non [illegible] sub [illegible]
[illegible] aliud [illegible] ad quod addit [illegible] speciem [illegible] ad
[illegible] non est [illegible] alia [illegible]
[illegible] species [illegible] esse [illegible] quod una est [illegible]
[illegible] de [illegible] et in [illegible] per [illegible] dominum [illegible]
[illegible] vago et [illegible] per [illegible] nam [illegible]
[illegible] in esse [illegible] dominum [illegible] facit [illegible]
[illegible] in [illegible]

Ad 3m

[illegible]
[illegible]
[illegible] vago [illegible] nam abstractio [illegible] circumstantiis [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] sub [illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible] est omnium [illegible] ita quod est [illegible] et 2o [illegible]
cognoscendi [illegible] 2m aliam et aliam [illegible] alia [illegible] quod [illegible] est
[illegible] quam [illegible] nam [illegible]
[illegible] quod [illegible] ambo [illegible] et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] quod non [illegible] voluntatis [illegible] ad [illegible]
[illegible] voluntas [illegible] de [illegible] quod illud [illegible]
cognitio [illegible] et illud [illegible] quod [illegible]
in [illegible] vago [illegible] nam abstractio [illegible] quod illa [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] nam primo est [illegible] vagi [illegible]
[illegible] quod [illegible] sunt [illegible] sunt [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
cognoscitur et quodlibet [illegible] species [illegible] illam nam [illegible]
abstractio et [illegible] et [illegible] ipsum [illegible] non proposito [illegible]

ad [illegible] tam [illegible] in [illegible] nam [illegible] que non [illegible] abs
[illegible] sit [illegible] quo [illegible] et [illegible] et facit [illegible]
[illegible]. **Conceptus generis sit alius a conceptu speciei** [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] **Preterea** [illegible] sic ergo genus non [illegible] de specie [illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] genus [illegible] speciei [illegible] non [illegible] toto
[illegible] genus de specie. **Contra** [illegible] non [illegible] conceptus [illegible] est [illegible] conceptum
[illegible] vel speciei [illegible] conceptum [illegible] et speciei [illegible] non ergo [illegible]
non [illegible] de [illegible] specie [illegible] quod [illegible] 2° ergo tot erunt conceptus
[illegible] quot [illegible] conceptus [illegible] conceptum [illegible]
conceptus [illegible] ergo [illegible] conceptus
[illegible] est alius a conceptu [illegible] et [illegible] speciei [illegible] in ista [illegible]
[illegible] **Prima opinio**
que [illegible] in [illegible] modos [illegible] iste
[illegible] et [illegible] non sunt [illegible] modos [illegible]
conceptus [illegible] sit [illegible] et [illegible] ita [illegible] est [illegible]
[illegible] speciei [illegible] **Contra** [illegible] ergo [illegible]
non est [illegible] ergo et [illegible] nam [illegible] conceptus de
[illegible] genus et [illegible] modos
[illegible] modos [illegible] **Contra** [illegible] non est [illegible]
[illegible] non obstante [illegible] non [illegible] ergo erit [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] et [illegible] est alia ratio [illegible] ergo [illegible] non [illegible]
[illegible] **Preterea** [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] sunt [illegible] 2° non [illegible]
[illegible] sunt [illegible] conceptus [illegible]
[illegible] est [illegible] speciei [illegible]
[illegible] ad [illegible] sic ergo [illegible] et [illegible] sunt [illegible] alii [illegible]
[illegible] **Preterea**
[illegible] adequate [illegible] conceptus [illegible] non [illegible]
[illegible] ergo alter conceptus [illegible] vel [illegible] in [illegible] alii [illegible] ista
[illegible] non est bona et [illegible] ratio [illegible] opinionis [illegible] **Prima ratio**
[illegible] de primo sit ista
conceptus [illegible] est [illegible] in se [illegible]
et [illegible] de [illegible] de 1° de que est [illegible] conceptus [illegible]
[illegible] ab alio de quibus dubitat [illegible] de [illegible] de non conceptu [illegible]
[illegible] sit esse [illegible] conceptus [illegible] de quorumdam [illegible] speciei
[illegible] de [illegible]
[illegible] de [illegible] sit [illegible] de quo [illegible] alia [illegible]
[illegible] ergo [illegible] conceptus alius a conceptibus [illegible] de [illegible]
dubitat **Preterea** [illegible] sunt [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt [illegible] in 1° in [illegible] in 1° in [illegible]
[illegible] non essent [illegible] ergo [illegible] sunt [illegible] est in [illegible]
[illegible] et sunt [illegible]
ergo [illegible] est [illegible] non [illegible]
[illegible] conceptus [illegible] essent [illegible] sunt conceptus
[illegible] quo [illegible] essent [illegible] **Preterea** [illegible] quod
[illegible] de [illegible] non [illegible] ergo [illegible]
[illegible] alium conceptum a [illegible] speciei. Et [illegible] est [illegible]
[illegible] alius a [illegible] in se [illegible] essent [illegible]
[illegible] est [illegible] **Confirmatur ultimo** [illegible] non [illegible]

[illegible] superaret unum conceptum. Ad rationes quod conceptus [illegible] est unus [illegible]
quod generis dicitur duo conceptus unius [illegible] ut obiectum adequatum intellectus alio
[illegible] se non [illegible] conceptus in alio conceptu non adequate [illegible] in quo [illegible]
[illegible] in specie ut in intendendo primo conceptus [illegible] est unus [illegible]
una [illegible] et realiter in una [illegible] ita [illegible] magis [illegible]
conceptus [illegible] in [illegible] ita [illegible] in se sit unus [illegible] non [illegible] ubi conceptus
[illegible] tot [illegible] conceptus [illegible] natura [illegible]
[illegible] primo et [illegible] ad omnes alios [illegible] distinctus [illegible]
[illegible] in aliis [illegible] et [illegible] quod [illegible]
[illegible] Secunda conclusio sit [illegible]
alius a conceptu [illegible] conceptus [illegible]
alterius [illegible] conceptus [illegible] alius a conceptu [illegible] quod [illegible]
[illegible] in [illegible] in sequenti [illegible] alius a
[illegible] totali nam [illegible] et totalis [illegible] includit conceptus
[illegible] alius a conceptu [illegible] alius a conceptu speciei
non totaliter [illegible] Secundo est unum **dubium** [illegible]

[illegible]

Secundum dubium est [illegible] conceptus [illegible]

[illegible]

Contra [illegible]

[illegible]

Contra [illegible]

[illegible] **Contra ad 2m** [illegible]

[illegible]

[illegible]

ab alia et pu se sunt divise sicut in aqua spes sit in hore ita q[uod] [illegible] una sensatur [illegible] et ab alia [illegible] vel pot [illegible] ab alia et alia [illegible] si sit [illegible] ut al[iquo]s [illegible] de [illegible] talis [illegible] ut est [illegible] **Ad primum** in [illegible] est [illegible] auctoritas allegata est [illegible] aut [illegible] **Ad 2m** [illegible] ad [illegible] credo [illegible] denominative [illegible] ut [illegible] in [illegible] ultima abstractione non [illegible] alias vel [illegible] **Cont[ra]** [illegible] denominatio [illegible] in [illegible] una est [illegible] ab [illegible] alia [illegible] in [illegible] et 2a non [illegible] ipsam [illegible] curali [illegible] impedit [illegible] in [illegible] et [illegible] denominatio [illegible] sensatis [illegible]

Utrum forma superior genus includit formaliter

[illegible] formam [illegible] includit formaliter [illegible] forma superior est [illegible] in [illegible] et tunc 2a [illegible] [illegible] in abstracto [illegible] **Tertia** [illegible] non [illegible] forma [illegible] essent [illegible] et [illegible] genus [illegible] forma superior [illegible] et [illegible] **Quarta** [illegible] non [illegible] forma [illegible] non [illegible] ut [illegible] in [illegible] non includit medium non est [illegible] genus [illegible] et forma constitutiva [illegible] forma constitutiva [illegible] sensibile [illegible] non [illegible] in [illegible] forma [illegible] **Contra** [illegible] infidelis [illegible] superiorem [illegible] in aquo [illegible] formam superiorem [illegible] **Tertia** [illegible] forma inferior [illegible] non [illegible] in quo ad formam [illegible] superiorem [illegible] et aliam [illegible] forma [illegible] **Optimo** [illegible] forma superior [illegible] in [illegible] forma finalis est [illegible] non [illegible] includit alias precedentes [illegible] non [illegible] in [illegible] non [illegible] ultima [illegible] ponendo [illegible] precedentes [illegible] non est ordo [illegible] inferior forma non includit superiorem [illegible] **Contra** [illegible] et [illegible] in [illegible] forma [illegible] genus [illegible] **Tercia** [illegible] finalis forma [illegible] forma finalis est [illegible] **Confirma[tur]** [illegible] et in

[illegible]

[illegible] precedentes [illegible]

[illegible]

ortaº [illegible] q[uod] in d[iffinitio]n[e] duo ponu[n]t[ur] q[uorum] unu[m] e[st] ut m[ateri]a aliud ut forma. Ad formam dico q[uod] sic[ut] d[ic]tum est respondendo [illegible] q[uod] ph[ilosoph]us non intelligit q[uod] d[ifferenti]a sit to[ta] s[ubstanti]a rei n[on] completive [illegible] ista d[ifferenti]a est tota s[ubstanti]a rei completive. [illegible] reduc[itur] [illegible] migrando [illegible] nam [illegible] g[e]n[us] p[ri]mu[m] et d[ifferenti]as intermedias usq[ue] ad ultima[m] [illegible] et d[ifferenti]am ultima[m] [illegible] migrando [illegible] media ponet[ur] in d[iffinitio]ne et d[ifferenti]a ultima includit omnes intermedias [illegible] d[ifferenti]a intermedia [illegible] semel in se [illegible] in ultima d[ifferenti]a [illegible] nam g[e]n[us] [illegible] includit d[ifferenti]am [illegible] constitutiva[m] et ultima includit [illegible] [illegible] sensibile includi[t] [illegible] et includit [illegible] Dico q[uod] d[iffinitio] non sit [illegible] g[e]n[us] p[ri]m[u]m et d[ifferenti]am ultima[m]

Contra

[illegible] d[iffinitio] vel dabit[ur] [illegible] g[e]n[us] [illegible] et ultima[m] d[ifferenti]am vel [illegible] g[e]n[us] [illegible] aliis intermediis [illegible] d[iffinitio]ne [illegible] g[e]n[us] [illegible] d[ifferenti]a et [illegible] intermedia et [illegible] d[ifferenti]a et g[e]n[us] [illegible] d[ifferenti]a [illegible] et [illegible] reddat [illegible] intermedia [illegible] g[e]n[us] ponit[ur] [illegible] ultima d[ifferenti]a [illegible] intermediis. Ad formam [illegible] d[ic]tum est respondendo [illegible] q[uod] non est [illegible] migrationem possit dari [illegible] g[e]n[us] et d[ifferenti]as [illegible] q[uod] ultima d[ifferenti]a est complete et perfecte s[ubstanti]a rei [illegible] migrando ut d[ic]tum est in respondendo [illegible] probando q[uod] in s[ubstanti]a [illegible] ordo [illegible] s[ubstanti]a [illegible] prius et p[ost]erius [illegible] d[ic]tum est [illegible] in d[iffinitio]ne unum est [illegible] ut m[ateri]a aliud [illegible] ut forma [illegible] ordo et [illegible] in s[ubstanti]a [illegible] ordo. Ad formam [illegible] d[ic]tum est in respondendo [illegible] ph[ilosoph]us intelligit q[uod] aliud et aliud ordo no[n] facit n[ec] tollit migrationem [illegible] migratio negando [illegible] q[uod] ab ultima d[ifferenti]a sit unitas et s[ubstanti]a rei completive [illegible] ad [illegible] q[uod] d[ifferenti]a [illegible] includit formaliter [illegible] [illegible] d[ifferenti]a [illegible] migratio [illegible]

Ad alia [illegible] ad p[ri]m[u]m dico q[uod] [illegible] est falsa [illegible] q[uod] [illegible] non est [illegible] non [illegible] d[ifferenti]a [illegible] [illegible] non [illegible]

Ad 2m nego [illegible] ad probationem [illegible] q[uod] [illegible] formaliter et [illegible] d[ifferenti]a [illegible] in quo [illegible] non [illegible] in quo [illegible] d[ifferenti]a [illegible] s[ubstanti]a [illegible] tota [illegible] in d[ifferenti]a [illegible] in quo [illegible] [illegible] g[e]n[us] [illegible] et in [illegible] d[ifferenti]a est [illegible] esse in [illegible] non repugnat [illegible]

Ad tertium nego [illegible] ad probatione[m] [illegible] q[uod] [illegible] ut [illegible] et [illegible] d[ifferenti]as [illegible] m[ateri]a [illegible] formam [illegible] imo [illegible] q[uod] [illegible] [illegible] actuale et [illegible] et sic sit [illegible] ad [illegible]

Utrum universale sit aliquid in rebus

[illegible] sic nam [illegible] tale quod est [illegible] [illegible] ad aliquod tale [illegible] aliquem [illegible] [illegible] tale [illegible] essentia [illegible] universale [illegible] tale [illegible] [illegible] non [illegible] in rebus **[illegible]** [illegible] non [illegible] [illegible] s[ubstanti]a [illegible] s[ubstanti]a et [illegible] aliquod [illegible] **Con**[tra] [illegible] in [illegible] s[ubstanti]a [illegible] et non [illegible] s[ubstanti]a non [illegible] [illegible] Redeo q[uod] in ista q[uestio]ne [illegible] opiniones [illegible] ad [illegible] ad p[ri]m[u]m [illegible]

Opinio Platonis 2m [illegible] imponit [illegible] q[uod] po[ne]bat [illegible] formalem in rebus [illegible] in rebus singularia [illegible] [illegible] nam 2m [illegible] non sufficit [illegible] ista opinio

Si ponit ideam quandam formam separatam a motu et ab accidentibus [illegible] in [illegible]
in se [illegible] separatam spiritualem et [illegible] esse posse [illegible] et [illegible]
passiones sicut aliquis de ipsa [illegible] sic ponat non [illegible] impossibile [illegible] non [illegible]
[illegible] entitatis tale [illegible] / sic naturam habendo [illegible] impossibile
[illegible] post [illegible] et [illegible] in [illegible] et arguit [illegible] in
[illegible] Et hoc quod [illegible] plus [illegible] in anima [illegible]
[illegible] sunt [illegible] non impossibilitas sed non necessitas [illegible] non [illegible]
[illegible] in necte ideo [illegible] arguit [illegible] ideas [illegible] quod non sit necte
[illegible] illa que ponit quod [illegible] non [illegible] entitatem [illegible] [illegible]
[illegible] ratio [illegible] quod non [illegible] ratio sequitur [illegible]
[illegible] que sunt Et ita [illegible] non sunt ponende idee [illegible] ponit [illegible]
[illegible] impossibile quod dicta idea [illegible] ita quod [illegible]
[illegible] hoc [illegible] hoc [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] individuorum [illegible] et [illegible] ipsam quod [illegible] non [illegible] forma [illegible]
[illegible] ista opinio non [illegible] impossibilis licet non sit necessaria [illegible] 2° impossibilis

Alia est opinio loquendo de [illegible] 2m intentionem [illegible] que ponit quod [illegible]
in [illegible] quia [illegible] sit [illegible] apta nata [illegible]
[illegible] de [illegible] est [illegible] probatio [illegible] quod si non [illegible] tales aptitudo [illegible]
repugnaret rei [illegible] posset sibi conferri ad [illegible] quod tunc [illegible] posset dare [illegible]
aptitudinem quod est [illegible] **Preterea** [illegible] de [illegible] de [illegible] comparatione
[illegible] hoc [illegible] hoc [illegible] impossibile est aliquid [illegible] in re [illegible] est
aliquid in re **Preterea** [illegible] quod quodcumque est [illegible] est [illegible]
[illegible] ratio sequitur [illegible] quodcumque [illegible] est [illegible]
est [illegible] probatio [illegible] quodcumque est [illegible] opinionem [illegible]
non [illegible] ut dictum fuit [illegible] modo ponitur tales [illegible] in re [illegible]
[illegible] que [illegible] hoc [illegible] ipsa [illegible] individualis est [illegible]
ipsa [illegible] limitata et illa non [illegible] intelligibilis [illegible]
individuali [illegible] in re ipsa [illegible] et ut sic [illegible] non [illegible] sibi
[illegible] in alio quod ut sic non est ad [illegible] limitata ad hoc [illegible] ut sic [illegible]
[illegible] **Contra istam opinionem** [illegible] est [illegible]
[illegible] et una [illegible] ut dictum fuit [illegible] quod [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] plures [illegible] ut [illegible]
hoc [illegible] impossibile [illegible] quod aliquid in re sit [illegible] et [illegible] ergo [illegible]
[illegible] in re **Preterea** [illegible] sub [illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] ergo [illegible] sub [illegible] quia [illegible] est [illegible]
[illegible] **Preterea** [illegible] quod [illegible] est [illegible]
probatio [illegible] non movet [illegible] licet non [illegible] hoc ut dictum fuit
[illegible] de intentionibus [illegible] agens omnino superfluat si omnino [illegible]
[illegible] in re [illegible] **Contra** modum ponendi [illegible] quod [illegible]
[illegible] quot [illegible] in quocumque individuo [illegible] illam [illegible]
[illegible] illam [illegible] ad [illegible] in [illegible]
[illegible] de [illegible] **Alia est opinio** in [illegible] quod [illegible] in intellectu [illegible] qua
[illegible] quod intellectus [illegible] unitates in rebus [illegible] intellectus agens non
[illegible] potentia [illegible] causat [illegible] **Preterea** [illegible]
in multis et de multis [illegible] includit [illegible]
[illegible] ad [illegible] non est in re [illegible] in intellectu [illegible] ante [illegible]
[illegible] **Contra** istam opinionem [illegible] est [illegible]
ergo [illegible] precedit [illegible] non est actu [illegible] in [illegible] ergo [illegible]
non [illegible] **Preterea** [illegible] precedit [illegible]
[illegible] et [illegible] precedit [illegible] quia [illegible]
[illegible] per tale [illegible] ad [illegible] et si per tale ergo de [illegible] et [illegible] esse [illegible] de
[illegible] ad 2m [illegible] aliquos [illegible] aliquas [illegible]

De primo sit ista **prima divisio** [illegible] in intellectu [illegible] prima et 2a [illegible] intentionem
[illegible] 2em [illegible] in esse intellecto et cognito [illegible] prima quia res [illegible] intentio
non [illegible] 2es [illegible] ut intellecta et cognita Vero [illegible] 2am [illegible]
seu [illegible] intellectus [illegible] intellectus [illegible] unam primam ~~[illegible]~~ ad alteram
[illegible]
[illegible]

Et [illegible]
[illegible]
[illegible]

Nota

[illegible]

2a distinctio

[illegible]

2a dubio

[illegible]

prima conclusio

[illegible]

2a conclusio

[illegible]

Dubium

2a conclusio

[illegible]

Contra

[illegible]

[illegible]

Nota

[illegible]

[illegible]

Sexto ... formarum partium ... [illegible]

Preterea [illegible]

Preterea [illegible]

Quarta conclusio [illegible]

Quinta conclusio [illegible]

Sexta conclusio [illegible]

Ad primum motivum [illegible]

De distinctione formarum partium organicarum animalium sit

Inter plures formas ... realiter aut specie distinctas [illegible]

Opinio [illegible]

[illegible]

Etiam si detur quod anima generet talem formam mixti non oportet ponere propter unam formam [illegible]
sed animam que sit [illegible] operationum et perfectionum [illegible] **Arguitur**
At contra opinionem [illegible] quod [illegible] non est ponenda sine [illegible] in [illegible]
[illegible] tales formas plures in una [illegible] forma [illegible]
plures [illegible] **Praeterea** ad [illegible] in corporibus [illegible]
[illegible] sunt [illegible] mixta sunt [illegible] de [illegible] et [illegible] propter illam [illegible]
non ponunt tales [illegible] forme integrales nam [illegible] quod non [illegible] ponere [illegible]
[illegible] in forma mixti **Praeterea** [illegible] non [illegible]
non [illegible] **Praeterea** [illegible]
[illegible] **Praeterea** [illegible]
[illegible] vel [illegible] vel alterius [illegible]
[illegible] in toto est una [illegible] habetur [illegible]
[illegible] alia [illegible] quod non [illegible] **Praeterea** [illegible]
[illegible] **Praeterea** [illegible] formas [illegible]
[illegible] formas [illegible] **Praeterea** [illegible]
[illegible] non fit [illegible] plures [illegible]
[illegible] nam forma [illegible] est actus [illegible] non [illegible]
[illegible] plures formas [illegible] **Alia opinio**
[illegible] forma [illegible]
[illegible] nova forma [illegible] alia [illegible]
[illegible] nova forma [illegible]
[illegible] **Contra** [illegible] non [illegible] forma [illegible]
[illegible] **Contra** [illegible]
[illegible] que non [illegible] ab eadem forma mixti sed ab alia et alia
[illegible] **Praeterea** [illegible] forma mixti non [illegible]
[illegible] **Praeterea** [illegible]
[illegible] ad plures formas [illegible]
[illegible] in una forma mixti [illegible]
[illegible] ad unam formam [illegible]
[illegible] plures sunt formae [illegible]
Dubium a qua forma [illegible]
forma mixti [illegible] forma mixti
[illegible] **Contra** [illegible]
[illegible] forma mixti
[illegible] non [illegible]
[illegible] forma mixti non [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] formis [illegible] ad formam [illegible]
[illegible]
[illegible] formas [illegible]
[illegible] forma [illegible] formas [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] forma [illegible] alia forma [illegible]
[illegible]

... alterius opinionis [illegible] Ad [illegible] dico quod ponere ... plures formas ... veritatis [illegible] que est maioris [illegible] ... ad ... quod ... [illegible]

Ad 2m ... de maiore [illegible] apparere in organis [illegible] ... quod non est [illegible] et ibi nam ibi non apparet veritas [illegible] ... veritatis ponendi plures formas tales. Ad 3m ... dico quod ... [illegible] ... non ... [illegible] nam magis ... [illegible] ... et ... in arbore ... mortuum et vivum ... [illegible]

... [illegible] ... dico quod non est ... nec solum ... [illegible] ... [illegible] ... forma ... [illegible]

... [illegible] ... alia ab illis. Ad ... [illegible] ... materia et forma ... [illegible] ... albo et nigro ... [illegible]

... Ad quintum ... [illegible] ... Ad sextum ... [illegible] ... Ad ultimum ... [illegible] ... Ad ... [illegible]

... [illegible] ... forma ... [illegible] ... metaphisice et ... [illegible]

Quod compositum per se unum dicat for-
maliter aliquam entitatem distinctam realiter ab entitate

... [illegible] ... non ... ab omnibus ... [illegible] ... non dicit totam ... [illegible] ... essent ... materia et forma vel ... entitas ... [illegible] ... materia et forma vel ... et ... [illegible] ... forma ... entitate ... [illegible] ... vita ... [illegible] ... et ... [illegible] ... [illegible] ... illam ... et entitatem ... alia mediate qua materia ... [illegible] ... in ... [illegible] ... entitas ... [illegible] ... unitas addita ... [illegible] ... [illegible] ... ab ... [illegible] ... [illegible] ... compositum per se ... materia et forma ... aliquam entitatem distinctam realiter ... [illegible]

Vlc primo quod ut aliqua entitas recedat a partibus [illegible] quod [illegible] vno [illegible]
[illegible] quia [illegible] generatio [illegible] aliqua aliam primam entitatem [illegible] generationem aliquam
[illegible] ad [illegible] consumma[illegible] quod si ambe partes [illegible] [illegible] quantum [illegible]
resurrectionem naturam [illegible] et [illegible] ad esse quantum et non ad esse [illegible]
vel corporis **Preterea** entitates [illegible] corrupto quanto quod [illegible] recedat a
quanto quia est [illegible] alius [illegible] et non [illegible] principium [illegible]
[illegible] de ista [illegible] ab corrupta [illegible] manere a et [illegible] est de
[illegible] quanto et partibus eius vel recedat ut [illegible] apud [illegible] et in sua [illegible]
partes manent non manente toto quanto **Preterea** cause intrinsece quantum aliquid [illegible]
alterum alterius quia prima non sunt [illegible] ut [illegible] dicitur [illegible]
quantum [illegible] recedat [illegible] **Preterea** [illegible]
[illegible] non est materia nec forma eius [illegible] aliquid aliud
aliud [illegible] **Preterea** [illegible] in [illegible]
de parte et toto [illegible] sunt partes et totum [illegible] et solvit [illegible]
[illegible] est [illegible] et in toto est [illegible] indivisibile [illegible]
totum [illegible] partes erunt [illegible] sunt [illegible] toti [illegible]
totum esse indivisibile [illegible] non [illegible] partes. [illegible]
sensibile [illegible] quantum aut quale [illegible] **Conclusio** [illegible] ista entitas
quantum alia ab entitate [illegible] [illegible] appareat [illegible]
[illegible] ad [illegible]
materie [illegible] non [illegible] non est [illegible]
[illegible] materia aut et forma sunt [illegible] et absolute partes quantum **Preterea** [illegible]
[illegible] entia quanta sunt [illegible] quod et [illegible]
[illegible] [illegible] non distinguet [illegible] [illegible]
[illegible] essent formas respectiva [illegible]
in [illegible] opinionem de veritate apparentium **Preterea** [illegible] non
quod nullum [illegible] erit [illegible] consequens est [illegible]
[illegible] dependentie non sufficit ad [illegible]
[illegible] actus [illegible] dependet ad [illegible] per [illegible]
Contra istam opinionem [illegible] aliqua [illegible] esse [illegible]
alio a quo recedat [illegible] et [illegible] recedat a materia et forma
quod quantum [illegible] materia et forma [illegible] evidens [illegible] aliquid est [illegible]
[illegible] non dependens [illegible]
[illegible] ad aliud [illegible] materia et forma [illegible] quanto [illegible]
[illegible] quantum est [illegible] dependens **Contra** [illegible] non posset [illegible]
[illegible] dependens ad [illegible] non est [illegible]
[illegible] quantum [illegible] materia et forma [illegible] sunt de
[illegible] ad causas [illegible] omnes [illegible]
[illegible] non [illegible] cause intrinsece includunt [illegible]
[illegible] ad [illegible] non est [illegible] sit [illegible]
[illegible] ab [illegible] **Conclusio** [illegible] ista entitas quantum [illegible]
[illegible] a partibus est forma totius [illegible] ad [illegible] evidentia [illegible]
Primum dictum [illegible] alia [illegible] forma [illegible]
alia in [illegible] que sit [illegible] aliquod [illegible] esse [illegible]
[illegible] quantum [illegible] forma [illegible] alia forma
[illegible] **2m**
dictum est quod non est aliquod [illegible] forma totius [illegible] materiam forme ad
[illegible] materia [illegible] quod [illegible] materia
et forma [illegible] non est [illegible] et [illegible] sunt
in [illegible] **3m dictum** quod forma totius non est aliqua forma
[illegible] materiam et formam [illegible] ab
[illegible] et [illegible]

Aqua una forma [illegible] ... materia et forma ... [illegible]
... quod sunt aliqua ... 2° quod unum est ... compatibile et ad quod aliquis ...
... et hoc est ... quod facit unum esse ... octavo ... quod materia et forma non ...
Aqua ... forma ... Contra dictum est quod forma totius ... [illegible]
... totam quantitatem ita quod non est forma informans ... forma ... [illegible]
est eius quantitatem non et ... quod forma totius sit ... totius ... totum ...
... materia et forma ... totum ... et ... [illegible]
... quod ... est ... Contra dictum est forma totius ...
est alia ... a forma partis ... dicitur et ... [illegible]
... et aqua ... forma totius ... Contra ista ...
... materia ... forma ... [illegible]
... materia et forma ... [illegible]
... et forma ... non ... forma in quo ... et ...
... alia ... ad ... 2° quod effectus formalis non ...
a forma ... forma ... effectus formalis ... a forma partis ...
quod effectus ... illa ... [illegible]
... et ... ad ... materia et forma ... [illegible]
... et ... ad probandum ... [illegible]
... formalem ... adequate ... [illegible]
et hec dato totius ... 2° quod dato quod ... in materia et forma ...
... formalis ... effectum formalem non differre ...
a forma ... effectus ... [illegible]
... [illegible]

Ad primum ... dico quod ... [illegible]
... et ... totius quod ...
... quod ... **Ad 2m** dicendum ... quod ... totam quantitatem ...
... [illegible]
... [illegible]
... ad ... [illegible]
... **Ad 3m** dicendum quod ... ymaginatio non enim
forma ... totius ut ... in 2° ... [illegible]
... effectus ... [illegible]
... media ... forma ... [illegible]
... in ... 2m ... in 2° de anima **Ad quartum**
... ad probationem ... non ... unitas addita ... unitas
... et ... non ... unitas totius et ideo non ... [illegible]

Circa octavum librum queritur utrum in motu alterationis maneat idem subiectum

... utroque termino

... quod ... in ... et ... de generatione ... generatio ... ab alteratione ... quod in alteratione manet idem subiectum sub utroque termino non sic in generatione ... in ... **Contra** ... ignis precedit alteratio in materia ... ad formam ignis ... calefactio ... alteratio durat usque ad instans ... introducitur ... ultima ... ignis, illa ... calefactio ... terminatur ... vel terminabitur in instanti quo introducitur forma ignis ... in alio instanti ... quod tunc est ignis et ... aqua ... alterationis ... quo ... duo instantia ... medium ... in isto tempore intermedio ... cesset ista dispositio ... alteratio non ... disposita ... aque ad formam ... in ... quod tunc ... alteratio vel ... dicatur quod manet dispositio inducta per alterationem licet alteratio cesset ... non statim in fine alterationis ... forma ... sit in materia ... dispositio ... Dices quod ista alteratio terminatur

in ultimo instanti quo incipit [illegible] in eodem desinit esse aqua quia non est [illegible]
[illegible] in eodem instanti [illegible] incipere esse et aliud desinit esse sine aliquo tempore
medio [illegible] est necessarium in omni generatione quia in eodem instanti in quo desinit forma corrupti incipit forma generati aliter esset dare [illegible] forma [illegible]
[illegible] ista alteratio [illegible] subitum [illegible] aqua sub [illegible] tamen non [illegible]
[illegible] non loquor de incipere et desinere [illegible] de esse [illegible] quod alterabile in ultimo
alterationis non desinit esse [illegible] desinit esse [illegible] in tempore [illegible] ad quem
non [illegible] et [illegible] in eodem instanti [illegible] et [illegible]

Preterea [illegible] aqua [illegible] calefiat [illegible] a alteratione [illegible]
[illegible] ita quod deveniatur ad ultimam
[illegible] subitum [illegible] tamen
de quo [illegible] ad quem [illegible] in [illegible] alteratione manet [illegible] sub [illegible]
[illegible] tempore ad [illegible] alteratio [illegible] non est [illegible] generatio
[illegible] sine aqua corruptionis [illegible]
[illegible] non [illegible] est [illegible] quod alteratio [illegible]
[illegible] ad formam [illegible] et quod generatio est terminus alterationis [illegible] alteration[illegible] manet [illegible]
subitum [illegible] et [illegible] de generatione et in isto loco [illegible]
[illegible] alterationem [illegible] alteratio est [illegible] generatio [illegible] et [illegible]
[illegible] de alteratione [illegible] et de [illegible] non [illegible] de [illegible]
[illegible] quod in alteratione manet [illegible] sub [illegible] tamen [illegible] non [illegible]
[illegible] generatio [illegible] et [illegible] alteratio quia est calefactio in [illegible]
[illegible] non [illegible] ad calorem aque [illegible] ad calorem [illegible] a [illegible] in aqua [illegible]
[illegible] ad quem est in [illegible] generatio

Contra [illegible] ut [illegible] a [illegible]
in subitum [illegible] forme [illegible] in primo alterationis non [illegible] forma [illegible]
[illegible] alterationem [illegible] corrupti ad [illegible] et alteratio [illegible]
corrupta [illegible] aqua corrumpitur [illegible] calor [illegible] precedens [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] in tali [illegible] precedens
non [illegible] forma [illegible] ad formationem corporis

Prolis mater active aliquid cooperetur

[illegible] agit ad generationem [illegible] nam [illegible] et [illegible]
[illegible] ad formam [illegible] agens [illegible] mater [illegible]
[illegible] ad formationem corporis [illegible] in [illegible]

Contra [illegible] non magis [illegible] plus [illegible] pro [illegible] generatio
[illegible] putrefactionem in matre [illegible] est evidenter [illegible] et [illegible]
se habent [illegible] et [illegible] in potentia [illegible] patet [illegible]
[illegible] quod [illegible] virtute [illegible]
[illegible] de [illegible] quod [illegible] in [illegible] plus generation [illegible] cooperatur active [illegible]
[illegible] in [illegible] generatione [illegible] quod [illegible] active et [illegible]
[illegible] ita quod ipsa [illegible] totam [illegible] plus et [illegible] semine [illegible] activa
formativa plus [illegible] generat [illegible] in semine [illegible] et [illegible]
[illegible] generat [illegible] de quo [illegible] tota [illegible]
activa est a parte [illegible] semen non [illegible] in [illegible]
et calorem [illegible] in semine [illegible] ad [illegible] plus semen [illegible]
[illegible] est tota [illegible]

Contra [illegible] formam [illegible]
[illegible] potentia [illegible] masculi et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] forma [illegible] activa [illegible] alterius [illegible]
[illegible] et [illegible] active et passive et ita essent potentie
[illegible]

Preterea [illegible] diligit filium suum [illegible] diligit [illegible] suum
[illegible] diligit filium suum [illegible] quod [illegible]
aliquo [illegible]

Preterea [illegible] plus [illegible] in [illegible]
alia [illegible] activa [illegible] intendit sibi [illegible]
ita quod [illegible] aliquid [illegible] actionem

Alia ergo opinio

[illegible] et [illegible] ad [illegible] intelligendum [illegible]

Dato enim quod [illegible] quod [illegible] actiua [illegible] forma corporis
[illegible] et [illegible] integrat [illegible] tamen [illegible] ad hoc
[illegible] de pluribus [illegible] generatur [illegible] non [illegible] sed
[illegible] duo [illegible] superior mouetur [illegible]
[illegible] ex quo [illegible] superior [illegible] motiua [illegible] in materia
[illegible] inferior non [illegible] superior non mouet [illegible]
[illegible] monet [illegible] aliud [illegible] superior [illegible] de se [illegible]
[illegible] dat et [illegible] monet [illegible] superior [illegible]
et inferior [illegible] non [illegible] a [illegible] superior [illegible] et potencia actiua [illegible]
[illegible] in [illegible] actiua [illegible] ordinate [illegible] alia [illegible] perfectior [illegible]
in generatione [illegible] inferior [illegible] a perfectior [illegible] totalitas [illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible] inferior [illegible] perfectior [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] inferior in [illegible] a sola perfectior [illegible]
[illegible] perfectior [illegible] imperfecta [illegible] non potest esse a sola perfectior [illegible]

Ad actum in oppositum [illegible] ad [illegible] non
[illegible] prima [illegible] actiua ad [illegible] forma [illegible] materia
[illegible] enim [illegible] materiam [illegible] a [illegible]
[illegible] a [illegible] materia [illegible] a [illegible] et [illegible] magis [illegible]
[illegible] alia [illegible] in [illegible]
[illegible] magis [illegible]

Utrum in omni generatione et corruptione simul fiat resolutio

[illegible] ad materiam primam [illegible] non [illegible] in eodem instanti [illegible] in materia forma corrupti
et forma generati vel in alio et in alio [illegible] in eodem [illegible] forme [illegible]
[illegible] in alio et in alio [illegible] duo instancia sit tempus medium [illegible] alia
[illegible] in quo materia [illegible] sine forma et [illegible] de se sit [illegible]
[illegible] formas non magis [illegible] generaret [illegible] forma [illegible] alia et [illegible]
ad omnes formas non magis generaret [illegible] in toto [illegible]
[illegible] ad disponendum materiam in toto [illegible] resolutionem
[illegible] Rundeo quod [illegible] generationem et corruptionem simul [illegible] resolutionem
[illegible] statim vel non statim [illegible] statim [illegible] in quibus [illegible] vna
[illegible] ad primam materiam et [illegible] statim [illegible] in [illegible] plures formas [illegible] enim in [illegible] non [illegible]
formam [illegible] non statim in quibus [illegible] forma [illegible] et corrupcio [illegible] in [illegible]
[illegible] esse plures formas [illegible] corporis [illegible] non [illegible] in aqua [illegible] forma [illegible]
te [illegible] materia sub forma [illegible] ad materiam primam [illegible] materia [illegible]
[illegible] in [illegible] ad materiam [illegible] ad [illegible] sola
[illegible] corrupcionem [illegible] ante [illegible] **Contra** [illegible] vnius est
aqua [illegible] forma [illegible] Contra [illegible] statim [illegible] generatur [illegible] non
[illegible] in morte corrumpitur [illegible] statim [illegible] homo in morte non corrumpitur
[illegible] resolutionem [illegible] materiam primam [illegible] homo in morte non [illegible] remanet
corrupcionem [illegible] ad esse [illegible] corruptio [illegible]
forma aqua [illegible] de [illegible] forma [illegible] et corrupcio [illegible] generatio alterius
[illegible] materia non [illegible] sine forma et [illegible] corrupcio aere
et ergo [illegible] in quibus [illegible] solam forma non [illegible] **Ad aliud** [illegible]
statim generatur [illegible] ex aere [illegible] in eodem instanti vel alio [illegible]
[illegible] falsa ymaginacio non enim [illegible] in eodem instanti [illegible] desinit esse
[illegible] materia forma corrupti et forma generati [illegible] in eodem instanti sunt in materia [illegible]
sunt in materia [illegible] in eodem instanti [illegible] instans vel
et alia [illegible] vna incipit et alia desinit et [illegible] non [illegible] instans [illegible]
in [illegible] instanti vna incipit [illegible] agit [illegible] instanti materia [illegible]
[illegible] sit materia [illegible] forma [illegible] materia [illegible]
disposita [illegible] materia forma [illegible] non ad [illegible] materiam [illegible]

Utrum substantia corporis supremi puta celi sit de genere

[illegible] ymaginari materiam [illegible]
ex materia et forma [illegible] materiam [illegible] celeste [illegible]
[illegible] materiam [illegible] celum [illegible] de celo et [illegible] et [illegible]
[illegible] materia et forma [illegible]

[illegible]

et xii° metaphysice [illegible] intencionem dicit Avicenna x° metaphysice [illegible] expresse dicit quod celum est animatum [illegible] de anima [illegible] est actus corporis [illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] est materia [illegible] generacio et transmutacio [illegible] transmutabilia sunt [illegible] non est materia [illegible] que non sunt transmutabilia ad [illegible] non habent materiam [illegible] corpora celestia sunt [illegible]

[illegible] duo sunt videnda [illegible] corpus celeste sit [illegible] materia et forma [illegible] theologorum [illegible] **Prima conclusio** [illegible] in celo non est [illegible] ex materia et forma [illegible] potencia [illegible]

[illegible] celum [illegible] in celo [illegible] in potencia [illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible]

[illegible] **Cont[ra]** [illegible]

[illegible] **Replica** [illegible]

[illegible] **2a conclusio** [illegible] celeste [illegible]

[illegible] **Replica** [illegible] **Replica** [illegible]

[illegible] **Contra** [illegible] celum [illegible]

[illegible]

quecumque [illegible] motum et non forma et ita materia est [illegible] quia [illegible] huius orbis [illegible] non moventis et non in [illegible] informantis [illegible] [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] movetur [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma celi [illegible] movet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pro tertio [illegible] [illegible] ad [illegible] celi [illegible] [illegible] theologos [illegible] duas conclusiones [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] celeste [illegible] ex materia et forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sub celo [illegible] attingisse [illegible] ad celum empireum [illegible] materia omnium corporalium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ista materia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in orbibus [illegible] [illegible] in principio creavit deus celum et terram [illegible] celum [illegible] empireum [illegible] angelis et terram [illegible] materiam informem [illegible] [illegible] [illegible] ad celum empireum [illegible]

Dubium

de ista terra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opera sex dierum [illegible] [illegible] loquendo est [illegible] celum sit incorruptibile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] theologi [illegible] [illegible] [illegible] corruptibile [illegible] [illegible] [illegible] possit esse et non esse [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et incorruptibile [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] incorruptibile [illegible] [illegible] corpus celeste [illegible] [illegible] agens et ita non potest corrumpi a [illegible] agente [illegible] [illegible] celi [illegible] [illegible] a formis [illegible] et [illegible] celum non est capax [illegible] [illegible] et [illegible] non est alterabile [illegible] corruptibile [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] non potest [illegible] a materia non potest corrumpi a materia [illegible] forma celi [illegible] [illegible] est in [illegible] [illegible] omnes formas corporales [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Damascenus [illegible] [illegible] [illegible] celi a solo deo [illegible] et a solo deo potest corrumpi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] voluntate dei est incorruptibile [illegible] deus disposuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subesse voluntati divine [illegible] [illegible] elementa [illegible] [illegible] [illegible] incorruptibilia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus disposuit elementa [illegible] corrumpens tota forma elementi [illegible] [illegible] [illegible] deus disposuit [illegible]

Secunda conclusio

[illegible] sunt corruptibilia [illegible] partes suas et [illegible] totaliter [illegible] [illegible] [illegible] Damascenum [illegible] est corpus celeste non est [illegible] ex [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpora celestia sunt mutata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mutata [illegible] celum et terram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possunt formam [illegible] [illegible] [illegible] celi et terre

Ad primum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motus in celo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] de substantia orbis [illegible] talis potentia [illegible] [illegible] materia et [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] [illegible] talis [illegible] materia [illegible] [illegible] susceptibile [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] angelus [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] de tali materia

Ad 2m

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sibi [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible]

Utrum accidens sit forma simplex vel composita ex partibus

[illegible] [illegible] [illegible] nam omne [illegible] et corruptibile est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] contraria sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia est [illegible] forma [illegible]

Contra

[illegible] accidens est forma simplex [illegible] est perfectio [illegible] [illegible] possit esse et non esse [illegible] [illegible] [illegible] simplicior [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est simplicior [illegible] [illegible] [illegible] accidens [illegible] ex materia et forma [illegible] [illegible] simplex [illegible] perfectio simplex [illegible] substantia composita ex materia et forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] perfectum et imperfectum [illegible] [illegible] imperfectio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dependentis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] accidens [illegible] deus sit [illegible] forma substantia composita erit [illegible] [illegible]

Conclusio

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] substantia composita erit imperfectior [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma est in [illegible] [illegible] in qua [illegible] auctor [illegible] [illegible] [illegible] non sunt materia [illegible] [illegible] [illegible] in ista [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad primum

Una opinio

[illegible] [illegible] accidens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duobus [illegible] ista opinio [illegible] nam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de materia [illegible] forme [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] de duabus [illegible] accidens ex [illegible] vocabuli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible]

na al̃s et m̃gdo veax dent p deas ... et veax quent in gnē sz in color
qo sunt deutes et no po dnse **Praeterea** omē desimile est ... gnū si arius ...
... qo ... aor pz in ... stipiq v̄ ... plus qz plom ... idee si sunt
forme ... no sut dissimiles qz ... longa ... et ... ut ...
... ut forma ... pz ... omit ... sunt dissimilia ut destat ...
dissiman̄ ... addicon ... non est ... simpliciter ... dependencia ad ...

Praeterea ... dicitur ... gnm ... et hoc ... est de ... qo et
in gnē ... ad gnm no est ... et acute et subito ... et ...
et ... no erat ... mota ... mota ... ad ...
... qua est in eod ... non est ... in gnē qo ... al
... gnm ... qd ... **Praeterea** ... vult ... de ... forte
... admirante tensmutaconi ... sunt ... et ... sunt ... phri ...
non est ... formas altius ... phri et ... forme ...
... susceptum ... talē at susceptum ... media et ...
... idem et non idem ... alys altius ... colores habent ...
... subiectum sive ponale alterius ...
... sunt ... colorum ... sapor ... de ...
et ... susceptum ...
... aliquod ...

Contra ...
albedinez ... sunt a et b ... potentiale ... actuale ...
aldo ... subiectum ... non informabit se tota ...
qo ... subiectum ...
... informar non mevit ... subiecto ...
...
... a poterit ... informare ...
... no ... informat aliud ... non est ...
... formāt ... capacitas ... actualitas ...
actualitas b no extendit ... **Praeterea** 2o ...
habent ... susceptum ... forme
... susceptum et ...
qo ... susceptum ... et actuale ...
... spēs ... sit ...
... multe ... subiectum ...
... transmutacon ... agendi ...
Praeterea ... no ... quo ...
... et ... actio ...
... agens agit in aqua actione et in calefactione qo tale arius est ...
... ad 2m ... distinctio ... duas ... de po
... **Prima distinctio** ... 2ei ... realitas et
... et ... realis et 2m formalis ...
... non ...
... forma ... et ...
... realitas ...
... non ... aliud ...
... in alio in ... modo ...
obiecta formalia et distincta ... distincte ...
... qo ... et ... de 2o ...

Prima conclusio ... sunt simpliciter ...
... opiniones ...
...
...
... duabus ... realiter distinctis ...
Conclusio ... simplicit ... 2e ...

[illegible]

Sed quod grauis et realiter et realiter differunt ... probant due rationes ... opinionem. Tum quia ... actua non sunt ... diuisa ... quia sunt dissimilia ... Ad primum in oppositum ... generabile et corruptibile ... et ... generabile ... quod ... corruptibile ... manet aliquid ... corruptionem ... generatione ... per quem ... subiecto et forma ... corruptibile ... sine subiecto ... actus ... corruptibile ... non ... pugnant ... ... forma subiectum ... [illegible]

Ad 2m nego ... ad probationem ... non est ... aliquid quod est ... perfectior ... absolute ... perfectius ... ad aliquid ... sapiens et ... sapientia non ... [illegible] ... habet ... imperfectius ... et per consequens ... in entitate ... imperfectius ... limitatam ... perfectior ... simpliciter ... et absolute ... non potest ... in rebus corruptibilibus ... simpliciter et imperfectius ... maiorem ... actualitate ... [illegible]

Ad tertium maiorem ... opinionem et ... dependens ... aliud ... limitatum ... entitatem ... requirit ... imperfectius ... a pluribus ... aliud ... independenti ... a paucioribus ... perfectius ... dependentia ... [illegible] ... maiorem perfectionem ... [illegible]

Ad primum ... et ad formam ... opinionem ... valet ... pone opinionem ...

Ad 2m ... in illo ... habetur ... aliud totum et aliquid ... generatio ... [illegible]

Ad quartum ... colorem et saporem ... ... [illegible] ... aliud et ad ... et aliquid ... differentia ... non ... aliud et aliud ... et ad hoc sufficit ... diuisarum ... [illegible]

Utrum in quiditate formarum naturalium suscipientium magis ... essentiales intrinsecos ... quos ipsa suscipiat magis ... et minus ... forme ... addita uel ... ad ... de forma et ... [illegible]

Et arguitur ... aliquid ... non ... extremum ... totam ... non ... ad ... [illegible]

Contra ... aliquid ... 2m ... [illegible]

magis et minus quod in qualibet eius parte est gradus Rudeo ista questio magnam habet latitudinem

Supponunt enim aliqui formas suscipere magis et minus et sunt dubium quare forme sunt tales vel forma specialis de genere alias et specialiter de forma speciali docent forsan aliquid in qualibet loco tenz quia de ista materia plurimos libros ... me disposui alibi in ...

...

Prima conclusio

...

Prima

...

Contra

...

2a conclusio

...

Prima

...

Contra

...

3a conclusio

...

Prelica

...

Nondum quod dux

...

Utrum qualitates que recipiunt magis et minus ... [illegible] ... formas que sequuntur ...

De quibus formis de quibus dicitur prius videndum est an iste gradus sint ... sunt ...

... nam impossibile est causam formarum esse in ...

... aliud et aliud ... forma separata ... pluralitatem illarum ...

... aqua forma ... aliud et aliud ...

illas ... **Ulterca** impossibile est aquam formam fieri pluribus generari ...

... sit equaliter illuminata ... de eadem ... **Ulterca**

illuminatam ... forma fit pluribus ... aqua forma ...

forma que ... realiter ... sensibiliter ...

... in pluribus individuis albis realiter ...

... et ... illas in quas ... gradus ...

... gradus forme de quibus ... forme ...

... forma specierum ...

... individui ... descriptio ... si queras ...

Nota ... gradus ... formas ... conformitatem ...

... et hoc ultimo ... gradus de quibus ...

Ex hoc ... diversitas graduum non diversificat speciem ...

forme ... forma ... individuis ... specie ...

... gradum ... pluralitas ... individuorum ...

... forme ... forma specie et ...

... individuali ... **Item**

... magis et minus et magis et minus ... et ... et difformiter ...

... magis et minus ... forme ...

... forma ... magis et minus ...

... in forma ... gradus ...

Item ... forma suscipiens magis et minus ... gradum in forma ...

... illuminatio forma ... opinionum ...

... aqua ... forma ... magis et minus ... illuminata ... aliud ...

Item ... magis et minus ... opiniones de ...

... magis et minus ...

Ex ... magis et minus ...

... **Ad 4m** ...

... forma ... magis et minus ...

forma ... magis ...

... individuis ... individuali ... **Ad**

2m dm ... gradus ...

forma ... gradus et non sunt de essentia ...

... individuum ...

... individui ... gradus realiter in quibus gradus ...

Utrum ex materia et forma constituatur per se unum

Dicendum quod non nam ex duobus in actu non fit unum per se ex primo [illegible]. Sed materia et forma sunt duo in actu quod [illegible] probatur movendo de forma patet quia forma est actus, de materia etiam patet ex primo [illegible] de entitate materie. **Preterea** que magis distant minus sunt nata fa-cere unum sed materia et forma magis distant cum sunt alterius rationis quod [illegible] non est nata facere unum probatur [illegible] quod partes [illegible] faciunt per se unum que sunt [illegible] quod partes in toto etherogeneo minus faciunt unum quod non sunt eiusdem rationis. **Contra philosophus** in littera [illegible] ad quem dicendum [illegible] quod [illegible] non est alia causa nisi quia [illegible] potentia ut dicit philosophus ad cuius evidentiam [illegible] quod sunt unum in genere [illegible] unum in genere ita quod ista [illegible] est unum est [illegible] quia non est medium nobis notum ad hec demonstrandum nisi forte aliquod [illegible] in aliud in re a [illegible] sunt [illegible] ita singula entia [illegible] entis [illegible] materia unitas nec est alia [illegible] unitatis nisi alia entitas [illegible] simplicia sunt unum [illegible] sunt unum tam [illegible] et aliter quod alia et alia est entitas sunt omnino [illegible] se toto est unum et ens ita [illegible] est ens et unum ex principiis [illegible] [illegible] sunt materia et forma que sola nata sunt aliquod ens per se [illegible] [illegible] tale [illegible] est per se unum [illegible] unitate alterius rationis ab unitate [illegible] entitas est alia ab illa entitate. Si quod queratur quare ex materia fit et forma fit unum per se dicendum [illegible] dicit philosophus quod hic est in potentia illud non in actu. Si dicat queras quare ex materia et forma fit unum per se et non ex [illegible] et [illegible] fit ut potentia [illegible] non ut forma et actus respondeo quod [illegible] non est [illegible] quare ens est fit unum ita etiam non est causa quare ex istis partibus fit [illegible] unum nisi quia sunt tales partes quare enim ex [illegible] natum est [illegible] ex uno opposito et ex lapide et tamen non est natum [illegible] non est causa nisi quia iste partes sunt tales et ille tales. Ergo in proposito ex materia et forma fit unum per se quia forma [illegible] est talis actus et materia tale potentiale [illegible] [illegible] et [illegible] fit unum [illegible] quia [illegible] est talis actus [illegible] talis po-tentia ita quod actus et potentia [illegible] [illegible] unitati [illegible] per se [illegible] actus [illegible] accidens. Sed [illegible] iste actus est per se actus et iste [illegible] non est nisi quia iste est forma [illegible] et iste [illegible] et [illegible] sunt [illegible] per se [illegible] et [illegible] non est [illegible] aqua [illegible] solum [illegible] ut dicit philosophus in littera. **Ad primum** in oppositum dicendum quod ex duobus in actu [illegible] et [illegible] non fit unum per se [illegible] philosophus materia [illegible] fit ens in actu entitatum [illegible] est aliquod ens [illegible] est in [illegible] et est tamen ens in potentia [illegible] actum formalem et [illegible] talis potentia et actus [illegible] est [illegible] unum ut possi-bilium est. **Ad secundum** dicendum quod unitas est duplex [illegible] unitas [illegible] identitatis [illegible] que magis distant minus faciunt unum dico quod [illegible] est de uno unitate [illegible] quanto aliqua sunt magis diversarum rationum tanto magis sunt nata facere tale unum [illegible] de [illegible] de uno [illegible] unitate identitatis [illegible] [illegible] nos [illegible] quanto sunt magis [illegible] rationis tanto sunt minus [illegible] fiat unum et [illegible] minus unum ex duobus formis [illegible] materia et forma que sunt alterius rationis [illegible] forte fiet magis unum unitate identitatis. **Contra** [illegible] omogeneum [illegible] partes sunt unius rationis est magis unum ex unitate [illegible] [illegible] eterogeneum [illegible] partes sunt alterius rationis et [illegible] probatur [illegible] in toto omogeneo [illegible] quod [illegible] per se partes in quas est [illegible] [illegible] [illegible] potentiale [illegible] et [illegible] magis [illegible] [illegible] Sed necessario sunt [illegible] sunt unius rationis sunt [illegible] et [illegible] omnes sub una parte [illegible] sub materiali et potentiali ut in proposito [illegible] partibus omogeneis que [illegible] se tenent ex parte materiali et potentiali et non sub isto [illegible] est aliud actuale a quo [illegible] unitas [illegible].

Circa nonum librum. Queritur utrum aliquid possit moveri a seipso

[illegible] quod non [illegible] dicit in littera quod [illegible] est pati ipsum a seipso unum [illegible] et [illegible] aliud est [illegible] [illegible] potentie active et passive [illegible] potentia activa est [illegible] aliud [illegible] aliud et potentia passiva ab alio [illegible] aliud. **Preterea** [illegible] tale [illegible] agere in seipsum [illegible] est [illegible] et [illegible] probatur [illegible] quod activo [illegible] et passivo sufficienter [illegible] et non impedito [illegible] sequitur actio [illegible] infra [illegible]

[illegible]

[illegible] in proposito [illegible] que actio illa non dependet [illegible] ubi est agens et passum [illegible]

Contra [illegible]

Opinio [illegible]

Preterea [illegible]

Contra [illegible]

[illegible]

Alia opinio [illegible]

[illegible]

Contra [illegible]

[illegible]

Sed est ubi est non sibi possibile visione salva [illegible] quia appropinquat [illegible]
[illegible] ipse ... unita quia [illegible] ab se [illegible] visione [illegible] actio [illegible]
[illegible] quia [illegible] dependendo in [illegible] quod [illegible] non probat
[illegible] posse in se agere et actionem [illegible] et [illegible] est capax forme [illegible] nata est [illegible]
[illegible] actione [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquid in se agere quod [illegible] forma que est principium agendi [illegible]
[illegible] hoc est capax talis actionis [illegible] conclo [illegible] per se movet
[illegible] in se formam substantialem. Hanc [illegible] imperfectio est principium [illegible]
[illegible] sit actio [illegible] unita [illegible] principium actionis [illegible] perfectius vel perfectio
[illegible] nulla forma substantialis [illegible] advenire ut sonat [illegible]
[illegible] perfectior [illegible] predicte [illegible] in formis [illegible]
[illegible] perfectior quod nihil potest se movere tendo in se formam substantialem **Tertia**
Conclo [illegible] potest in se agere [illegible] unita [illegible] Hanc [illegible]
[illegible] movimenta [illegible] et [illegible]
[illegible] probatur [illegible] primi [illegible] agendi et [illegible] actiones [illegible]
[illegible] actio unita et [illegible] quod [illegible] est primum agendi [illegible]
[illegible] agendi [illegible] actiones [illegible] fora [illegible] Et [illegible] gravedo corporis [illegible]
[illegible] augmentatio et motus [illegible] sit ab agente [illegible] movente [illegible] quantitas
[illegible] est fora activa [illegible] alterationes sunt ab agente [illegible]
[illegible] que sunt ad qualitates non actuales [illegible] loquendo de actionibus [illegible] qualitas
[illegible] esse ab agente [illegible] potest esse ab unito [illegible] et est sequi[tur]
[illegible] in [illegible] actionem [illegible] in se quantitatem et [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] sibi et ita [illegible]
[illegible] non [illegible] et ita [illegible] contrarium [illegible] descendendo ad speciale et [illegible]
[illegible] causat in se [illegible] alia [illegible] potentia [illegible]
[illegible] est in potentia [illegible] ut [illegible] non est in potentia [illegible]
ad passionem [illegible] et [illegible] non esse [illegible]
quod [illegible] potentia activa [illegible] passiva [illegible] quod [illegible] et [illegible]
[illegible] movet se ad [illegible] motu [illegible]
[illegible] movet se [illegible] ad [illegible] motum [illegible] quarto
[illegible] et semen [illegible] quinto potentia
[illegible] movet se ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] **ad**
primam [illegible]
[illegible]
[illegible] ab eo [illegible]
[illegible] aliud [illegible] causa [illegible]
[illegible] ab eo [illegible]
[illegible]
[illegible] quod nihil movetur [illegible] sequitur [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
[illegible] nihil [illegible]
[illegible] **ad 2m dm**
[illegible] formalis et virtualis [illegible] actu calidum formaliter [illegible]
[illegible] non formaliter [illegible] virtualiter [illegible] calidus [illegible]
[illegible] actu [illegible] duplex potentia [illegible] formalis et virtualis ad formam [illegible]
[illegible] in potentia et in actu [illegible] actu [illegible]
potentia uniformiter [illegible] formaliter [illegible] virtualiter [illegible]
[illegible] movet se [illegible] actio [illegible] non unita non potest [illegible] quod [illegible] in actu
formali [illegible] in actu virtuali et in potentia formali [illegible] non repugnat [illegible]
[illegible] esse in actu et in potentia uniformiter [illegible]
[illegible] agens et patiens [illegible] esse [illegible] ab agente unito [illegible]
[illegible] agens et patiens [illegible] formas [illegible] formaliter [illegible] **ad 2m**

[illegible interlinear note]

Indu qz no est inquirens relacos tales oppitas fundari in eod fundato no sunt b
actuax illuminato. Vbi notand est q sunt relacos tales oppte que sint incopplexe
in eadem na et supposito ut sunt relacos [illegible] et cati hoc vo est qz talis dependens relat
a re ud et no pt reality dependere a seipso. Quedam sunt relacos tales otte q sunt in
oppplexe in eod supposito no tn in eadem na illuminata ut sunt relacos pducti et pductiui pz in di
uinis ud hoc incopplexe est qz pducens et pz origine est pductiui ud et supposito no prie
pz origine seipso. Quedam sunt relacos oppte tales que neque no sunt incopplexe ut sunt re
lacos monentis et moti [illegible] est qz op oppibilitas relacorum realiu quedam est ad
actua potez et de ista pot no incopplexe ibi nec a pgoz quedam incopplexibilitas in ill quibus
incheris reduci ad ordinez seu dependenciam causalez vel orig ez in io 2o mo reduci
dependencia talium relatiuoz ad dependenciam actualez no est at inquirens ud supposito
dependere a se actine. **Ad formam** quod est fundatu relacionz monentis et motis etc. ergo
monet se lucz non sit sine illitatu est tn aliqualit illitatiu quo ud qz vom monet et
mobile alit et alit. **Ad pm in opptm** quod qz ve auctes solunt seipsas na in pra
addit incompz sit naturz est et in 2a aliquz aliud lucz enim ud moneat se tn 2m aliam
et aliam vom mouz se et mo m ec [illegible] ad vom que addi nego quam ad pbarom
quod qz actiuo et pasiuo approximat non sequitur actio quod pt cingere et [illegible]
q bito tamo agens non agit et m [illegible] est in timo non pt se inoure [illegible]
et no bito timo pt se impedi ne agat pt virtutem actiuaz fortiorez et m aqua bulliens
iuxta ignem calefaciente no frigefat seipsam. 2o qz no est totaliter passiua seu aliud in
ipo qz si aliud no adsit no agit. Item tendo q in potencys racionis obiectum agat
tn potencia no posset potencia age sine obiecto. Tercio si aqua actio nat presupponat sine actor
qz ea no posita no agit. Item inl intelligens vt volt quantum etc qz actus voluntatis
presupponit nat actuz intellectus. Quarto si sit agens liberum [illegible] pt no agere etc
[illegible] ondente aliquid voluntas pt illud no velle pt sm libertatez dato ergo q ud
agat et moueat seipsum no sequitur q semper agat vel continuat seipsum qz pt impediri
aliquo istoz modorum. **20. Vtrum diuisio quam assignat phus inter po**
tencias rales rationales et irracionales sit conueniens
sz qz vec sit oppostu ipse vo tm vnus oppti vel q non et pro de vocilibus [illegible] ergo
aliquis posit age oppita quod est [illegible] dicitur in [illegible] ergo et [illegible]
potencial pt illud [illegible] illa potencia ergo [illegible] ad oppta pt sunt ab obta **pica**
[illegible] est potencia que non pt in aliquod oz potencia vonalis [illegible] no posse simul
in obta [illegible] posse in aliquod in determinate ut dicitur in [illegible] defenicta sit non
ui esse in vnus oppti. **2o cont** aliud intelligitur [illegible] sz de potencys vonabilibus primo q
potencia sola est potencia voli [illegible] potencia solis est opptoz ergo potencia volis est opptorum
non vnus tm [illegible] [illegible] pt in opptos effectus dissoluit enim glaciem et indu
rat lutum. Confirmatur qz insignem hic nono [illegible] q ol potencia [illegible] et [illegible]
hic phus [illegible] in actiuis **pterea** 2m aco potencia volis pot esse opptoz [illegible] non
tm infrigeret [illegible] ut dicitur [illegible] pullam ad pa
rietem est ra repulsionis [illegible] ergo q dicta dia no sit conueniens. **Con phus** hic [illegible]
[illegible] tendo [illegible] dicam esse bene assignatam [illegible] non sit [illegible] est pro quo
sit intelligenda [illegible] dicta [illegible] ergo de ra [illegible] Quantum ad pm
dico [illegible] **pm dictum** est [illegible] dicta intelligenda est de potencys actiuis tm [illegible]
[illegible] q potencia actiua [illegible] sine actioni [illegible]
[illegible] mante eadem na [illegible] pt esse actiua aliquid [illegible]
frigiditas enim manens frigiditas non pt esse pductiua caloris nec [illegible]
[illegible] de se actiua [illegible]
posset aliquid facere ad esse caloris [illegible] tn frigiditas faceret ad hoc. Sed potencia
vonalis sit [illegible] actiua opptoz sine sint [illegible] q [illegible] una
quia est de se [illegible] pductiua opptoz pductoz [illegible] opptoz et sufficientes [illegible]
[illegible] opptaz actionum. **Scdm dictum** est qz ita dicta est intelligenda ut [illegible] dicto
q potencia volis sit opptaz actionum sine actios [illegible] negarios cuius [illegible] q posset agere
et no age. Et [illegible] actio [illegible] ut pducta [illegible] est opptaz actionum
[illegible] intelligendo est hic ut sz est actios et negatios [illegible] in sequenti articulo

Tertium dictum est quod potentia activa attingit et non per se ... potentie que est ad
opposita efficienda sed per similitudinem ... quod est principium actionis. Quantum ad secundum supposita ista
que ... [illegible] ... ad maiorem evidentiam ... ad hoc videndum
est de duabus ... de intentione philosophi ista propositione. **De primo dicitur** quod prima distinctio
potentie active est secundum diversum modum eliciendi operationem quod enim potentia agat circa
hoc obiectum vel circa illud licet aliquo ... et ... potentiarum non tamen ita
... non enim potentia operatur ad obiectum circa quod operatur ... operationem quia elicit hoc
vel illo modo ... [illegible] ... operationem ... nam
potentia activa que est de se determinata ad agendum ita quod ... non potest non agere
... non impedita ... sed non ... determinata sed potest agere ... actum vel
oppositum ... vel agere vel non agere prima potentia dicitur naturalis ... voluntas
... prima divisio principiorum activorum est in naturam et voluntatem seu appetitum ... 2º
physicorum ponit duas causas ... naturam et fortunam
... appetitum et voluntatem ... [illegible] ... determinate
... vel ... est determinate ... illius vel illorum voluntas est
oppositorum ... indeterminata ... actionis vel ... vel non actionis ... et
potest agere et non agere ... [illegible] ... ad eam operatur
... ista media ... ita ... activa ... immediate
... ad suam actionem ... sicut ... aquam ...
... [illegible] ... calidum
calefaciat ... calidum calefaciat ... ut ...
non ... calidum ... determinate calefaciant ... ista voluntas vult et vo-
luntas non vult ... determinationem ... [illegible]
... voluntas ... ad actum ... indeterminata ... ad agendum et non agendum
... est indeterminatio una est que est ... insufficientia que est ... potentiali-
tate et defectu actualitatis ... forma ... indeterminata ad actum
... alia est indeterminatio superabundantis sufficientie que est ... illimitatione
actualitatis vel ... quodammodo ... indeterminatur non ... ad actum ... possit
determinari ... forma ... indeterminatum ... se determinare ... possit
... actum limitatum ... illimitatum ... non ... sunt
principium agendi aliquid ... indeterminatio ad contrarias actiones indeterminatione
illimitationis non possit aliquid agere ... indeterminatio ... in volunta-
te ... mali ... activa ... excellentis ... et potentie
... illimitate ... ad determinatum actum et ... De 2º vi-

Dubium quia ea que dicta sunt faciant ad intentionem philosophi nam ipse non potest ...
... voluntatem ... potentiam rationalem et ... intelligere
... intellectum ... intra ... intellectus et voluntas ... ad actum ...
... intellectum vel ad actum aliarum potentiarum ... in quibus ... contra
... intellectus ... voluntas ... volendo et ...
et ... quod ipsa operatio ... tamen ... subtilitatem non ... determinatio
ad ... et non ... in potestate sua intelligere et non intelligere assentire et non assentire ...
obiecto voluntatis ... ad actum eliciendum et non eliciendum ... et
... in omnibus ... producens bona ... nec ... primum ... intellectus
ita quod ... ad primum ... alia ... voluntatis loquendo ... intellectus
... cadit sub potentia ... est liberum ... voluntas ...
... operationem non ... philosophus ... intellectum ... voluntas ... omnes
... potentie non operantur ad actum aliarum potentiarum ... movendo ... ut ...
... alie sunt ... et ... non ... intellectus ... primum ... operationis
... voluntate ... et determinante intellectum et ... non ... philosophus
... voluntate ... philosophus ut ... ab
... intellectu et ... voluntate ... philosophus ... potentias ...
intellectum ... operationis ... potentias ...
... voluntas ... operis ... philosophus ...
... et ... intellectum aliquam ... appetitum seu voluntatem ... quod patet quod
... ad opus ... integrantia
... intelligit ... principium ... ad opus ...
... principium ... quod potentia ... [illegible]

... et ... voluntas

et completa [illegible] quia potentia voluntatis est [illegible] vel actus ut precedunt voluntatem et de tali [illegible] [illegible] loquitur philosophus [illegible] [illegible] quod [illegible] determinari per voluntatem [illegible] voluntas

tas et determinativa intellectus est potentia voluntatis completa vel saltem [illegible] ad completa et [illegible] ad potentiam voluntatis esse oppositorum [illegible] proposito [illegible] philosophus [illegible] allegatur in textu [illegible] loquitur de potentia voluntatis incompleta **Ad primum** in oppositum [illegible] potentiam voluntatis [illegible] esse voluntas [illegible] non sit faciendorum [illegible] determinari ad alterum [illegible] [illegible] [illegible] potentiam voluntatis non [illegible] potentiam faciendi [illegible] potentiam sit ad opposita **Contra** [illegible] [illegible] oppositorum [illegible] potentia alterum oppositorum [illegible] [illegible] opposita [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad opposita non in sensu composito [illegible] in [illegible] sensu [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] in sensu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] possit in opposita sit **Ad 2m** [illegible] voluntate [illegible] [illegible] [illegible] actu [illegible] determinacionem [illegible] precedente actu [illegible] [illegible] determinatur [illegible] potentia actus [illegible] [illegible] potuit [illegible] determinet [illegible] [illegible] de voluntate [illegible] de intellectu cognoscente [illegible] [illegible] potentia voluntatis incompleta [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] determinet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nature non potest ad alterum determinare vel [illegible] ambo [illegible] vel [illegible] [illegible] de intellectu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] ad faciendum alterum oppositorum **Ad aliud** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est in potestate [illegible] alterum illorum agere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alterum [illegible] [illegible] [illegible] agere et non agere **Ad confirmationem** [illegible] [illegible] potentie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deus et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adesse vel non adesse [illegible] [illegible] [illegible] potentie [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia voluntatis **Ad ultimum** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad esse calorem [illegible] [illegible] [illegible] aliquid [illegible] facto aliquid aliud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] calor [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] calor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod movet violentum aliquid [illegible] movet ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] motu et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nullam talem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Utrum verum sit quod actus sit prior potentia secundum rationem

videtur quod non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliud [illegible] [illegible] non [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus et potentia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **Contra** philosophus in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opposita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vel activo vel non activo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alterum non activo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alterum et [illegible] ergo ad [illegible] [illegible] actus et potentia non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] actus non [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] [illegible] [illegible] ad actum [illegible] ergo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] ad actum et [illegible] ordo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non ergo [illegible] [illegible] actus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et non ergo nam non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2o [illegible] [illegible] creaturam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in deo [illegible] potentia et actus deus et creatura et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad 2m [illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] ad actum dependet et non ergo ideo [illegible] [illegible] [illegible] actum et non ergo

[illegible] ad actum motus [illegible]

Utrum actio sit in passo sicut in subiecto [illegible]

[illegible]

Prima distinctio

[illegible]

2a distinctio

[illegible]

Prima conclusio

[illegible]

Preterea

[illegible]

Preterea

[illegible]

3a conclusio

[illegible]

Preterea

[illegible]

actionem [illegible] et [illegible] in [illegible] distinguuntur [illegible] agentis et patientis [illegible]
[illegible] volitione et in [illegible]
[illegible] agentis et patientis de quo [illegible] 2a conclusio [illegible] ista actio [illegible]
[illegible] que est operatio et forma [illegible] in passo [illegible]
[illegible] apparet [illegible] ad 2am [illegible] nam [illegible] actio seu operatio est [illegible]
[illegible] motu [illegible] in passo et [illegible]
[illegible] motus est forma fluens
motus autem est in [illegible] ad actum [illegible]
et in 3o [illegible] de actione [illegible] ipsa forma [illegible]
[illegible] de actione [illegible] que est [illegible]
[illegible] actio est in agente subiective et ita [illegible]

Circa decimum librum queritur dubium que sit substantia illa una que est prima et mensura omnium substantiarum

[illegible] expositore et [illegible] forma [illegible]
[illegible] sit deus vel primus motor [illegible]
[illegible]
[illegible] sit mensura aliorum [illegible]
[illegible] in omnibus aliis generibus et [illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquod unum [illegible]
[illegible] primus motor [illegible] mensura [illegible]
[illegible] primus motor [illegible]
[illegible] idea [illegible] in aliis generibus [illegible]
[illegible] primus motor [illegible] substantie [illegible]
[illegible] mensura [illegible]
[illegible] non est primus motor [illegible]
[illegible] aliorum

Utrum unum et multa opponuntur ut contraria

[illegible] unitas [illegible] multitudo [illegible]
[illegible] unum et multa opponuntur [illegible]
[illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] in alto et [illegible] forma [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] de duabus [illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible]
[illegible] forma [illegible]
[illegible] opponuntur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad 2m nego [illegible]
[illegible] opponi [illegible]
[illegible]

Utrum pluralitas seu divisio sit prior indivisibili [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] unitatum [illegible] contra [illegible]
[illegible]

[illegible] ... ad ... quod ... ad ... [illegible]

... [illegible] ... quod non ... aut ... [illegible]

... [illegible] ... aggregatio [illegible] ... Advertendum ...

... [illegible] ... et illud ... [illegible]

... [illegible] ... et in 2o ... et in 3o ... [illegible]

... [illegible] ... **Ad articulum in oppositum** ...

... [illegible] ... et ... [illegible]

... [illegible] ... et ... [illegible]

Utrum sit possibilis transmutatio a privatione in habitum

... non ... a privatione in habitum non est ... a termino a quo ad terminum ad quem ... privatio non potest esse transmutationis ... a termino a quo ... terminus a quo vero habitus ... a privatione in habitum **Contra** ... non precedit habitum ... ergo ... non potest esse transmutatio a privatione in habitum ... forma ... habitum ... Confirmatur ... ad privationem ... ergo a privatione ... et forme ... habitum ... a privatione in habitum ... a non ... in ... ad ... in habitum ... et ... ad ...

Prima distinctio ... motus ... alique ... et ... non ... quod ... ad ... et ... genera ... aliquid ... et ... ad ... ab albo in non ... et ille motus ... motus ... ad ... in ... est aut ... a quo est privatio et terminus ad quem est habitus ... motus ... a termino ad quem ille ... aut ... ergo ... et ideo ... motus ... **2a distinctio** sit ita ... motus ... habitus et privatio ... quedam sunt ... et ... et ... alias ... et ... ergo a ... in ... **Tragedo** [illegible] ... et ita ... forma ... privatio ... forma ... in ... motus ... **Contra ad 2m** ... a privatione ... motus ab ... in privationem ... et esse ergo ... et ... ad privationem et a privatione ad formam ... forma ... et ... et ... de ... **Ad articulum in oppositum** ... precedit habitus ... de privatione ... ad ... motum ... a quo ... privatio motus ... in termino ad quem ... a quo ... privatio que est in termino a quo precedit motum ... privationem ... privatio ... motum ... privatio ... habitum ... precedit habitum ... **Contra** ... in ... nam

ut aque in loco simul et tamen ex quibus arguit non sequitur sumuntur in actu et in loco
quia in actu sumuntur tamen concomitantes in loco. Ad tantum primi illud dicendo quod [illegible]
non sunt tamen motus [illegible] includunt calorem et frigiditatem cum quo dico in loco quod
[illegible] sunt ex quibus actiones sunt ut includunt frigiditatem et calorem et si sunt contra
motum quo conformiter sicut arguit de loco simul

Utrum media contrariorum sint vere composita ex extremis

Et quod sic quia Philosophus dicit in [illegible] et idem dicit in De sensu et sensato tractatu de coloribus
quod medii colores sunt composita ex extremis [illegible] de saporibus et odoribus
[illegible] aqua [illegible] magis et minus [illegible]
media contrariorum sunt [illegible] extremorum quo media contrariorum sunt composita [illegible] ex extremis.

Contra est auctor sex principiorum dicit quod forma est compositioni contingens simplici et
invariabili essentia consistens sed media contrariorum sunt quedam forme quo sunt [illegible]
[illegible] non composita. Pro decisione et premitto pro [illegible] distinctiones [illegible]
[illegible] ad primum sit ista **prima distinctio** quod compositio est duplex quedam totalis et essentialis
quedam partialis [illegible] compositionem totalem essentialem illam [illegible] compositum ex
quibus [illegible] totaliter. Sed [illegible] compositionem partialem [illegible] compositum [illegible]
partem et non [illegible] ad [illegible] primi [illegible] compositum et anima et corpore [illegible]
compositum ex carnibus ossibus manibus et pedibus et que non componunt partem [illegible]
[illegible] **2a distinctio** sit ista compositio essentialis totalis est duplex [illegible] ex partibus realiter
distinctis vel cum [illegible] distinctis quedam ex partibus formaliter tamen distinctis [illegible]
compositum ex materia et forma [illegible] anima et corpore [illegible]
[illegible] et [illegible] **2a distinctio** sit ista compositio partialis [illegible] omogenea ut [illegible]
[illegible] que compositum ex partibus que ejusdem sunt rationis quedam eterogenea et [illegible]
est duplex [illegible] ex partibus distinctis formaliter et [illegible] alia est [illegible] non [illegible]
[illegible] compositum [illegible] ex ossibus nervis et carnibus [illegible] compositum [illegible]
[illegible] et [illegible] compositum [illegible] elementorum in mixto [illegible]
que ponit [illegible] manere in mixto [illegible] ipsa elementa [illegible]
[illegible] mixti est mixta [illegible]
[illegible] et quot modis dicitur [illegible] tot modis [illegible]
[illegible] possunt [illegible] distinctiones de [illegible]
[illegible] simul [illegible] compositionem totalem [illegible] compositionem [illegible]
[illegible] simplicitas [illegible] anima [illegible]
[illegible] simplicitates [illegible]
[illegible] **2a distinctio** sit ista simplicitas [illegible] vel totalis [illegible]
[illegible] compositionem ex partibus realiter et [illegible] distinctis [illegible] compositionem ex
partibus formaliter distinctis [illegible] forma simplex [illegible]
[illegible] forma simplex [illegible]
Tertia distinctio sit ista simplicitas [illegible] compositionem ex partibus
[illegible] omogeneis ut [illegible] compositionem ex partibus [illegible]
[illegible] et alia elementa et [illegible] omogenea [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] elementum [illegible] simplicitate opposita mixtorum et [illegible]
ex materia et forma [illegible] elementa [illegible] simplicia [illegible]
Sit **prima conclusio** ista forme medie contrariorum non sunt composite compositione essentiali [illegible]
[illegible] ex partibus realiter et [illegible] distinctis [illegible] nam omne compositum
[illegible] est [illegible] subjectum generabile et corruptibile [illegible] nam omne tale [illegible]
partem [illegible] est [illegible] et non esse [illegible] forme medie contrariorum
non sunt [illegible] non sunt [illegible] generabiles et corruptibiles
[illegible] forme extreme [illegible] sunt et non
sunt [illegible] generari et corrumpi [illegible] tales forme medie non sunt composite [illegible]
[illegible] media contrariorum sunt simplicia simplicitate opposita [illegible] compositioni
2a conclusio sit ista forme medie contrariorum sunt [illegible] composite [illegible]
[illegible] ex partibus saltem formaliter distinctis [illegible]
[illegible] omne tale sit [illegible] compositum [illegible] et illa que sunt saltem formaliter
[illegible] composita. Sed forme medie contrariorum sunt [illegible]
[illegible] media contrariorum non sunt simplicia simplicitate opposita
[illegible] compositioni **2a conclusio** sit ista forme medie contrariorum non sunt composite [illegible]
[illegible] compositione partiali [illegible] omne [illegible]

Sed forme quorum non sunt [illegible] quod [illegible] ut [illegible] ut dicitur in [illegible] quod tales forme
ut dicit non erit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mixto corpori quod media [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quod forme medie non sunt [illegible]
[illegible] extremis immo [illegible] forme [illegible] [illegible] [illegible] contrarie [illegible] non se [illegible] ut
[illegible] et [illegible] [illegible] mediorum et ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] extremis [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] **Ad primum motivum** [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] de sensu et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] convenientia et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] magis [illegible]
[illegible] extremis [illegible] extrema ut se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mixtis de [illegible]
[illegible] elementis non [illegible] maneat in mixto [illegible] esse intensum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maiorem convenientiam [illegible] elementis [illegible] elementa [illegible] ut se [illegible] et [illegible]
elementorum [illegible] [illegible] [illegible] in forma mixti ut in [illegible] **Ad secundum** [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medie forme non [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] convenientia [illegible] [illegible]

Utrum formalis repugnantia que est inter formas substantiales sit

repugnantia contrarietatis [illegible] non nam [illegible] [illegible] in genus [illegible] [illegible] [illegible] et motu
[illegible] forma non est motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est motus [illegible] non esse [illegible] [illegible]
Contra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] de generatione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contrarietas [illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] a quo non a se [illegible] ab aliquo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in ista
[illegible] [illegible] [illegible] opinio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contrarietas [illegible] [illegible] maxima
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut ab extremo [illegible] in extremum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in genus non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
forme substantiales sunt [illegible] quod non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] una forma
substantialis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alia [illegible] de generatione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] elementa **Preterea** a [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et motus [illegible] in forma non est motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] motu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de forma [illegible] [illegible] de forma [illegible] et sequitur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erit aliquod [illegible] [illegible] non est in aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non erit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] forme substantiales non sunt [illegible] [illegible] **Preterea** contraria sunt [illegible] [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sub [illegible] formis non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] habeat [illegible]
[illegible] [illegible] contraria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse a [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opinio non [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad primum

Sciendum quod contrarietas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et large [illegible] contrarietas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] prima
[illegible] quod contrarietas est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sunt sub [illegible] [illegible] et maxime distant [illegible] [illegible] [illegible] quod contrarietas est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nihil [illegible] [illegible] est forma [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] contrarietas [illegible]
prima distantia ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est que [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod contrarietas
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] determinate a [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] posset
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod in [illegible] [illegible] medium non [illegible] ab extremo in extremum [illegible] [illegible]
[illegible] omnia media ut [illegible] [illegible] sunt et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in sonis [illegible]
[illegible] coloribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contrarietas accepta large [illegible] [illegible] contrarietas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
repugnantia que [illegible] non est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] contrarietatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] ista **Pro tertio** [illegible] [illegible] repugnan-
tia formarum substantialium non est repugnantia contrarietatis [illegible] accepta [illegible] [illegible] [illegible]
ista [illegible] non est contrarietas [illegible] accepta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ex opposito seu repugnantia formarum substantialium [illegible] quod arguitur per dispositionem [illegible] in singulis
generibus [illegible] quoniam [illegible] non desinit quod due forme substantiales repugnantes et possunt
accipi sub eodem genere proximo et utraque dicit aliquam positionem. deficit tamen 2a et 3a non
enim est accipere duas formas substantiales sub eodem genere que maxime distant ita quod
[illegible] in medio omnes alias [illegible] quod si fuerit aliquid [illegible] tamen unum [illegible]
[illegible] est [illegible] in [illegible] ergo quod [illegible] generatio sit [illegible] vel mediis et primo
[illegible] et contraria [illegible] ignis et aqua aer et [illegible] ergo [illegible] quod [illegible] ista
[illegible] et ergo et omnia elementa et omnia [illegible] et [illegible] generantur sibi invicem
isto et [illegible] una [illegible] contraria generis sequitur quod 2a [illegible] non [illegible] ut 2a a
definitione [illegible] contraria autem genere competit formis substantialibus uno [illegible] alio modo non nam
si [illegible] susceptivum accipiatur [illegible] et [illegible] in actu [illegible] non
competit quia materia non [illegible] esse [illegible] sub duabus formis [illegible] autem accipiatur pro identitate
substantiali quorumque modo competit [illegible] quia materia una numero in [illegible] manet [illegible]
sub utraque forma. Contraria autem genere formis substantialibus [illegible] non competit quia
[illegible] materia [illegible] una forma [illegible] alia ut [illegible]
[illegible] dicitur quod forme substantiales sunt contraria [illegible] genere vel ad
[illegible] **2a conclusio** [illegible] repugnantia formarum substantialium et [illegible] largo modo
[illegible] generationem [illegible] omnia autem [illegible] omnia elementa
[illegible] ad generationem [illegible] et ignis sunt contraria [illegible] et aque terra autem
aeri aqua autem igni quod contraria [illegible] sibi esse contraria ita quod [illegible] ut [illegible]
[illegible] **Preterea** [illegible] quod in genere sive est una [illegible]
[illegible] ad unam [illegible] in [illegible] et in [illegible] probat [illegible]
ex intentione quod [illegible] est [illegible] quod probat inductione et sillogismo
[illegible] ut dictum est in [illegible] ad [illegible] et [illegible] quod [illegible] de generatione [illegible]
reducuntur ad privationem et habitum [illegible] una forma [illegible] et privatio [illegible]
alterius **Contra** [illegible] privatio nihil est formale [illegible] due forme sunt formaliter aliquid positivum
quod in formam opponantur [illegible] quod alie forme opponantur [illegible] privatio et habitus [illegible]
cum una forma includat privationem non [illegible] aliquid [illegible] **Confirmatur**
[illegible] non omnia opposita [illegible] ut habitus et privatio [illegible] contrarium [illegible]
includit privationem et negationem alterius [illegible] non essent [illegible]
[illegible] **Preterea** ad [illegible] due forme substantiales opponuntur [illegible]
[illegible] opponuntur [illegible] ut apparet [illegible] alia [illegible] quod [illegible]
[illegible] due forme quod iste forme non [illegible] **Contra** [illegible] ut sunt [illegible]
sunt [illegible] vel ut [illegible] vel [illegible]
[illegible] quia [illegible] plus opponatur forma [illegible] forma [illegible]
[illegible] quod plus opponuntur [illegible] forme [illegible] et [illegible] quod plus opponuntur
[illegible] **Preterea** ad [illegible] seu [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt contraria [illegible] et [illegible] sunt forme substantiales
[illegible] et corrumpende **Preterea** [illegible] sunt [illegible] de generatione [illegible]
[illegible] et frigus sunt contraria [illegible] et [illegible] que sunt forme substantiales nam materia [illegible]
forma [illegible] **Ad primum** alterius opinionis [illegible]
[illegible] forme [illegible] forme forsan substantiales sunt contraria [illegible]
ut ad [illegible] ut dictum quod [illegible] de genere [illegible] supra [illegible]
[illegible] et [illegible] **Ad 2m** nego [illegible] quod in [illegible] ut [illegible]
ut [illegible] in [illegible] et credo quod in [illegible] materia [illegible] de [illegible]
forma et [illegible] quod aliquod [illegible] non est in aqua [illegible]
dico quod [illegible] non est [illegible] in [illegible] et in [illegible]
[illegible] de [illegible] ad formam [illegible] que [illegible] omnia [illegible]
[illegible] nego [illegible] non est [illegible] 2m quod ignis [illegible] in
[illegible] 2m quod non est [illegible] et aqua [illegible] de [illegible]
[illegible] est alba et medietas nigra [illegible] ut nigrum [illegible]
sed utraque 2m [illegible] **Ad 2m** nego [illegible] ita quam
sunt forme substantiales licet non sit [illegible] susceptibile in esse formali et specie ut est sub
[illegible] est [illegible] 2m [illegible] una [illegible] 2m [illegible] susceptiva
omnium formarum **Ad confirmationem** [illegible] quod in [illegible] contrario non [illegible] in [illegible]
vel [illegible] contrariatate [illegible] esse [illegible] alio [illegible] tamen primi
[illegible] et privatio [illegible] amplius [illegible] ad [illegible] de
[illegible] quod [illegible] loquitur de [illegible] contrariate quod in ea non sit [illegible] ut [illegible]
in [illegible] licet in [illegible] sit [illegible] de [illegible] supra [illegible] genere

... corruptibile et incorruptibile differant genere ...

[illegible]

... propterea ... [illegible]

... 1a conclusio ... corruptibile et incorruptibile ... [illegible]

... 2a conclusio ... corruptibile et incorruptibile ... [illegible]

... ad argumenta ... [illegible]

Circa vndecimum librum. Queritur. vtrum generatio et corruptio sit mutatio successiva

[illegible] ... contra ... [illegible]

... arguitur ... [illegible]

... propterea ad primum ... [illegible]

... propterea ... [illegible]

[illegible marginal note]

licet pars p[ro]batio hec quod generatio [illegible] motus [illegible] et corruptio [illegible] generatio vel [illegible]
ut [illegible] est [illegible] istam opinionem non teneo [illegible] ad [illegible]
[illegible] confirmationem opinionis sequitur **Contra** [illegible] et [illegible]
[illegible] est sine subiecto [illegible] et [illegible] probatio hec quia alteratio vel forma
ista 2m qua est alteratio precedens [illegible] fundatur in [illegible] subiecto [illegible] erit [illegible] for-
ma substantialis calor [illegible] precedens [illegible] fundatur in aque subiecto [illegible] erit [illegible]
aqua forma substantialis [illegible] non [illegible] forma aque quia in forma
aque [illegible] calor magis [illegible] calore [illegible] in [illegible]
aque [illegible] est ibi [illegible] forma generanda ignis quia [illegible] est et [illegible]
[illegible] est [illegible] forma substantialis [illegible] qua fundatur calor in subiecto [illegible] p[re]-
cedit formam ignis 2m [illegible] erit sine subiecto [illegible] opiniones [illegible]
[illegible] est **Notandum** quod motus potest accipi duplici [illegible] et [illegible]
[illegible] quo loquitur [illegible] primo [illegible] de [illegible] 2m [illegible] ibi [illegible]
accepit [illegible] diffinitionem et [illegible] passionem et [illegible] illud nomen [illegible]
[illegible] passioni et [illegible] nomen [illegible] et [illegible] at no-
[illegible] in [illegible] motus [illegible] ad [illegible] mutationem
[illegible] et in 3o phisicorum [illegible] diffinitur motus quod est actus entis in potentia
[illegible] 3o phisicorum [illegible] motus [illegible] generationem et
alterationem et omnem aliam mutationem [illegible] motus [illegible] ut [illegible] generatio-
nem et corruptionem ut [illegible] et in 7o phisicorum et [illegible] quod generatio et [illegible]
accepta non [illegible] et instantanea [illegible] tamen [illegible] terminos [illegible]
[illegible] mutationes [illegible] sunt [illegible] vel ut [illegible] vel ut [illegible]
[illegible] in [illegible] mutationem [illegible] et [illegible]
albo [illegible] et ergo et [illegible] non [illegible] fit ignis et ergo [illegible]
[illegible] quia ambo [illegible] quia [illegible] privationem [illegible]
[illegible] privationem et [illegible] sunt [illegible] fit [illegible] et ergo et [illegible]
aqua fit ignis et ergo [illegible] de generatione [illegible] terminos [illegible]
illa [illegible] mutatio a non subiecto in subiectum vel ergo [illegible] generatio et corruptio
[illegible] motus [illegible]
est mutatio a subiecto in subiectum que [illegible] motus [illegible] generatio et [illegible]
[illegible] et instantanea [illegible] 7o phisicorum [illegible]
generationem [illegible] mutationem a non albo in [illegible] sub generatione que tamen
mutatio est alteratio et [illegible] **Contra** [illegible]
est generatio [illegible] et privatio et ergo [illegible] generatio
est motus [illegible] sunt ambo [illegible]
[illegible] in [illegible] motus [illegible] et [illegible]
[illegible] in aliis [illegible] generatio et motus 2m
terminos [illegible] vel [illegible] accepta [illegible] est [illegible]
[illegible] in aliis mutationibus [illegible] et [illegible] generationem [illegible] non [illegible]
[illegible] in aliis [illegible] mutatio a non subiecto in subiectum vel ergo [illegible] in aliis
[illegible] non [illegible] motus [illegible] est inter duos terminos
positivos [illegible] motum a generatione [illegible] terminos [illegible] ut [illegible]
quod [illegible] est [illegible] et generatio et [illegible] in [illegible] et [illegible] quod in [illegible] est generatio
[illegible] et in aliis 2m [illegible] ut [illegible] **Ad primam** [illegible] quod potest [illegible]
[illegible] de [illegible] quod ista est [illegible] quod [illegible] est de se [illegible]
[illegible] forma quod est [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] 2m [illegible] quia [illegible] ab [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt [illegible] non obstante [illegible]
individuales [illegible] 2m quos potest [illegible] participari **Ad 2am** [illegible]
quod [illegible] potest [illegible] forme [illegible] de [illegible] quod non
[illegible] quod [illegible] est de se [illegible] est sub forma et [illegible] forme
[illegible] agentis [illegible] et est resistentia [illegible] ad [illegible]
resistentia [illegible] ad [illegible] forma [illegible] et [illegible]
quod forma [illegible] quod [illegible] corrupta [illegible] forma [illegible]
[illegible] corrupta [illegible] et [illegible] forma et

[illegible marginal notes]

forma et agens et passum **Ad certam** probationem dicitur quod tamen contrarie sunt
contrariorum dicto quod ille sunt pinario et habitu verum est esse et non est necesse ad
privationem et habitum ut declaratum fuit alio quod in quadam questione **Ad rationem** 2am probatur
tamen necessario quod forma substantialis suscipit magis et minus gradus quod ad illud dicitur primus quod
forma non suscipit magis et minus intensive de forma 2am esse speciem et non 2am esse
individualem quod sic intelligit gradus ut probatur **Ad 2m** dicitur quod subiectum agens primum
actio large contrarietatem ut fuit ostensum xo quod ad probationem dicitur quod loquitur de contrarie-
tate modo ut ibi fuit dictum Unde ad 2m ut magis appareat ex modo dicta de
calore 2es sunt **Prima** sit ista quod forma substantialis secundum gradus intensiores essentiales
2m quos suscipit magis et minus et intensionem et remissionem habent ordo primo ex qualitate
ignis ad subiectum quod est et aqua sit calidum intenditur et remittitur quod ignis et tamen
liter proportionaliter ad semper forma causa naturalis sic se habente et calidum
simpliciter se habent secundum calor in diversis individuis ignis ignis non similiter se habet nam unus
calor intensior est alio quia ignis cum est ex naturalis caloris non similiter se habet
sed unus est intensior quam alius dicitur quod ex naturalis agit contra ut et 2m
ultimum potentie et sic ex eo equaliter perfecta causabit effectum eque perfectum quod a dispo-
sitione quod effectum naturale non eque perfecte et non similiter se habent ut ca naturalis similiter
se habebit secundum dicitur quod diversitas caloris causatur accidit per agens impedientis
nam ipse ignis quantum est de se causaret calorem summe intensum sed impeditur per
contraria ideo quando intensum quando remissum causat **Contra** excluditur omne quod
individua ignis sibi relicta non sunt eque calida quia iste ignis calidior est primo
igne ceteris paribus aliter dicitur negando hoc quod calor non causatur ab igne ex hoc
quod ignis est in sola potentia passiva caloris ac etiam secundum veritatem de cau-
sis naturalibus efficientibus **Contra** ex quod potentia materie passiva est contrariis ideo
in alio est in potentia contraria ad formam caloris aliter non posset esse calida et non
calidum quod non est in potentia materie passiva ad calorem quod erit tamen vivus effectiva et
ideo quod prius **Ergo primo** **argumentum ad dicta** et est et quantitas ipsa comparata ad aliud
subiectum fuit in alteratione precedente corruptionem aque in aqua introducitur calor quod et
forma ignis non perfecta quod remissa et sic habet oppositum ante et patet 2m
pro quo contra quod etiam quia non primum activo est sine forma in subiecto in
corpore in aqua vel aere non tangunt se immediate quod humiditas aeris non
est sine aere nec aqua sine aqua quod 2o de anima secundum calor est primum activo ignis
et maxime calor genitus in alteratione facta ab igne cum est causa ratio totius
calor igneus posset esse in aqua sine forma ignis quod videtur omnino contra rationem
2a ga primo quod forme perfecte repugnantes mixtum est quod sunt in eadem materia
2m esse intensum quod sunt ibi esse 2m esse remissum puta forma aque et forma
ignis in composito **Preterea** 3o dicitur sic omne quod acquiritur perfectum est in termino a quo per
tum est in termino ad quem ex quo patet secundum quod calor quod secundum veritatem in quo ge-
neratio et patet in quantitate aliter enim esset in 2bus omne quod
tum et primum aut accipitur pro diversitate forme 2m quod est motus aut pro diversitate
subiecti quod modo secundum primum habet oppositum quod forma substantialis est similis secundum
2m **Contra** quia et quod prius erat forma nam illa vna per motus fit a primo pre-
dalis illud a permutatione et tamen 2m rem non est primum sub alteratione
in alto solum cum quod attingit aliquod tamen fit alteratio quod vocatur
in de sensu et sensato quod in alteratione primum et primum non potest accipi
pro motus cum quod aere fecerit primum vult enim probare quod omne mole est di-
impossibile accipere cum quod vult probare nam sic impossibile secundum primum et primum est
similiter **Pica** dicto aliquid sit omnis perfectio que est magis in pluribus ab eadem
forma perfectior est in pluribus quam in uno 2m augustinum dicto de trinitate quod patet secundum formam
ignis est in pluribus individuis patet quod sic quod duo ignes vigorant
et fiat vnus ignis debet ambo quantum ille vnus ignis perfectior et intensior
2em formam secundum quam duo et quibus quod separatim simul non duo perfecta perfectius
in quo ponitur quantum etiam ceteris paribus **Ista octo** sit forma sub
naturalis habens actu extensa habens primum extra primum habent ordo sic quod
forma que non suscipit magis indivisibiliter extenditur ad extensionem materie et secundum
primum extra primum secundum quod forma substantialis naturalis est quod ideo est maior patet quia

de anima brutorum de quibus forte magis videtur ut 2o de anima et 2o de anima quod dividitur ad divisionem corporis et vivunt in aliquibus animalibus que divisa in partes sunt et movent et per quod anima dividitur in eis dico autem formam scilicet naturalem que est de materia eductibilis per naturam ad distinguendum animam volem quia ea non est extensa ut dicitur in contra **Tertia conclusio** est quod generatio forme substantialis est successiva hoc patet quia postquam prima habeat gradus et sit extensa tunc partem extra partem non potest induci in instanti **preterea** 2o phisicorum dicta difinitione motus consequenter de generatione et corruptione quia sicut generatio est actus generabilis inquantum generabile et corruptio actus corruptibilis inquantum corruptibile tunc sit quod motus est successiva transmutatio sed generatio est motus ut dicitur 2o phisicorum et de motu 2o phisicorum loquitur de motu large pro omni mutatione sed dividit eam in species pro phisicorum et ibi separat generationem a motu dicens quod generatio que est a non subiecto in subiectum non est motus quia est ab in a subiecto in subiectum **Contra** quod sic sit quod usque ad locum illum ubi dividit mutationem in suas species loquitur de mutatione large et generaliter sed plus ante illud tam in 2o quam in primo et habetur in loco quod in omni motu requiritur tempus quod in omni mutatione et per consequens omnis mutatio successiva erit et sic habetur intentum quia ista gratia habent multe auctoritates similiter dicto quod in septimo phisicorum quas facit Buridanus omnibus verbis cum ... plurimis ... quandam ... et magis de corruptione ... de generatione in ista ... ratio ... **Ad articulum** in oppositum ... quod generatio est motus ... ad id quod allegabatur de primo ... et in 2o phisicorum dicitur ... 7 libri

Circa duodecimum librum queritur utrum omnis productio uel inductio cuiuscumque forme sit

inmediata ut quod non tam omnis productio requirit similitudinem forme inter producens et productum ... hoc etiam quia ... non est forma ... et bos ... ut productio caloris uel plante fit a sole **Contra** phisicorum hic in libro et ... forme ... eodem modo ... requirit similitudinem ... forme inter producens et productum sit ista **prima distinctio** quod similitudo realis ... forma ... agens ... forma ... quod ... agens ... forma ... non formaliter ut tunc sol generat calorem ... **2a distinctio** sit hec similitudo formalis est duplex ... 2m speciem ... 2m aliquid genus ... generat ... equus ... ut ... **3a distinctio** est hec ... forma ... in modo essendi forme ... forma ... artifex ... forma ... 2m modum ... **2m modum realem** ... forma ... similitudo ... in forma non est 2m ... in forma ... in modo ... similitudo ... speciem ... 2m aliquid genus ... formalis ... 2m ... similitudo ... alia ... extrema ... media ... extremum ... equivocans ... media ... 2m ... 2m ... et ... per dici

equora [illegible] generaret ad generatorem [illegible] et [illegible] sicut [illegible] venit [illegible] comparare
[illegible] ad generatorem plante et virtute solis. Ad primum ad 2m patet ista. **Tertio in**
sua ad [illegible] quod omnis reductio [illegible] est [illegible] large [illegible]
[illegible] 2m [illegible] et [illegible] ad [illegible] in oppositum [illegible]
accipiendo [illegible] stricte alias neganda est ut [illegible] dictum.

Utrum primum celum moveatur immediate a primo principio

[illegible] veritatem [illegible] primum mobile [illegible] quod est deus
movens in ratione amati et desiderati aliud [illegible] quod est intelligentia [illegible]
[illegible] deum et [illegible] movet in ratione amantis et mediate [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] et [illegible] est opposite sententia Avicenne [illegible] [illegible] de [illegible]
omnes [illegible] quod sententia sua est quod celum non immediate a primo principio [illegible] est
deus [illegible] non videtur valere quod [illegible] dixit quod primum movens movet primum [illegible]
in ratione amati [illegible] quod aliquod movens quod moveat in ratione amati de quo
[illegible] quod ipsum [illegible] maxima delectatio [illegible] et amat primum movens
et [illegible] alia [illegible] intelligentia [illegible] celi non in ratione informantis sed
in ratione moventis ut [illegible] est octavo [illegible] et [illegible] est opposita sententia [illegible] octavo physicorum
ubi [illegible] primum assignans [illegible] celi duo moventia [illegible] et aliud [illegible]
[illegible] opposita sententia [illegible] in octavo physicorum quod potentia infinita non potest [illegible]
[illegible] in tempore [illegible] sicut alia [illegible] finita [illegible] in equali tempore [illegible]
[illegible] in 4o [illegible] 2m [illegible] habetur quod deus non
potest [illegible] motum [illegible] in tempore posuit [illegible] duo [illegible]
[illegible] ordinata quorum primum movens mediate quod dat [illegible] 2o et [illegible]
dat [illegible] in motu finitas [illegible] finita
sit [illegible] non est aliud a natura angeli [illegible] 2m movens est [illegible]
[illegible] in [illegible] finita potest esse [illegible]
[illegible] in [illegible] infinite [illegible] in [illegible]
[illegible] non posset esse [illegible] et illud [illegible] in [illegible]
[illegible] mobilium celestium [illegible] infra
[illegible] 2m [illegible]

Utrum Aristoteles posuerit deos intelligentias virtutis

infinite et [illegible] quosdam deos [illegible] quod [illegible]
esse octavo physicorum quod non [illegible] primum movens habere magnitudinem [illegible] habere
potentiam infinitam et potentia infinita non potest esse in magnitudine finita ut [illegible]
[illegible] statim in principio [illegible] talis [illegible] una [illegible]
[illegible] esse aut plures et determinat quod plures 2m numerum [illegible] esse [illegible]
[illegible] sua [illegible] precedentem ad [illegible] sequentem quod plures sunt [illegible]
magnitudine [illegible] plures potentie infinite. **Preterea** in [illegible] primum dicit
quod [illegible] esse [illegible] sempiternas et [illegible] 2m se et [illegible] magnitudine [illegible]
[illegible] que dicta sunt [illegible] que [illegible] potentiam infinitam quod
[illegible] non potest esse in magnitudine finita vel infinita et [illegible] non sunt [illegible]
Preterea in fine [illegible] quod [illegible] solum a [illegible]
[illegible] deos [illegible] itaque [illegible] esse putabit et [illegible] in quibus
[illegible] deos [illegible] separatas posuerunt deos esse et [illegible]
[illegible] illorum [illegible] separatas posuerunt deos esse et [illegible]
[illegible] infinite. **Preterea** [illegible] quod [illegible] in prologo et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] de [illegible] separatis [illegible] et a magno [illegible] 2m [illegible]
[illegible] 2m esse quod non [illegible] valet [illegible] omnes [illegible] essent [illegible]
[illegible] tenent [illegible] hoc [illegible] **Contra** quod nulli auctori [illegible]
esse imponenda [illegible] sua [illegible] et [illegible] ut [illegible] quod [illegible]
[illegible] seu angelum esse potentie infinite [illegible] infinitum et a se et
[illegible] non solum est [illegible] valde absurdum [illegible] oppositum potest
[illegible] esse [illegible] non [illegible] rationabiliter
[illegible] infra [illegible] **Prima conclusio**
imponendum [illegible] secunda [illegible] et [illegible] deos
[illegible] ista [illegible] alios a primo non esse potentie infinite [illegible] potest
[illegible] esse plures deos [illegible] plures naturas
[illegible] supponunt [illegible] infra in fine [illegible] deus

190

nari et sex viis quod non de unitate principii omnium quia est evidens quod quilibet deus
se esset ut plures haberet potentiam infinitam et esset quedam unitas ipse **2a pars**
sit ista, non esse plures deos seu plures sed potentie infinite est unum et
intention philosophi esse [illegible] habent [illegible] principium ex intentione eius in hoc primo
[illegible] nam infinita ratio ultimo gradit omnia entia [illegible] inter se ordinatum ad unum
principium sed infinitum intensive non potest esse subordinatum entitati alterius sicut ad finem
sed bonum infinitum non est propter aliud sed bonum omnium [illegible] non [illegible] et
sed bonum infinitum non est [illegible] ad optimum separatum hoc infinitum [illegible]
in ordine [illegible] inter se et in ordine [illegible] ad optimum separatum hoc infinitum [illegible]
alterius ordinatur et participatur [illegible] unitatem hoc infinitum et in 2a maior
in fine [illegible] sententia noluit male disponi unus quod principium et [illegible]
non essent plura infinita quia non essent ordinata [illegible] non [illegible] ordinata
nec in entibus separatis quia [illegible] 2a dependentia a prima licet non sit [illegible] ab [illegible]
[illegible] est in [illegible] et minor quia prior [illegible] et sequens non est [illegible] a prima
[illegible] dependeat ab ipso **contra** quia [illegible] est dependens ab alio in
[illegible] in aliquo [illegible] esse [illegible] vi inferre [illegible]
essendo a quo non [illegible] esse in aliquo [illegible] illud de unus quia unus [illegible]
subiecti et [illegible] de permanentia hoc obstat illud de minus quia minus [illegible]
[illegible] et potentialiter acceptus est [illegible] maior [illegible] ut [illegible]
hic ratio de causa [illegible] [illegible] et ibi [illegible]
[illegible] ista [illegible] actualiter et formaliter acceptus non [illegible] **pterca**
[illegible] ab ipso sit acceptus dependens [illegible] in [illegible]
[illegible] hoc ab ipso sit [illegible] primo movente quod movet sit appetibile et [illegible]
[illegible] ratio [illegible] de primo movente quod movet intelligentiam [illegible] quod causat [illegible]
[illegible] non motum [illegible] movet intelligentiam [illegible] quod causat
[illegible] illud [illegible] 2m [illegible] ratio sequitur [illegible] infinite quod causat
[illegible] intelligentie et [illegible] infinita est causata ab ipso quod non est deus
[illegible] potentie infinite [illegible] quod id movet [illegible] metaphysicum et non [illegible]
[illegible] causatur **contra** [illegible] intellectio [illegible] causatur ab obiecto
et [illegible] Commentatorem [illegible] movet [illegible]
[illegible] intentionem [illegible] octavo physicorum [illegible] quod movens potentie infinite non potest [illegible]
[illegible] ab aliquo movente finito [illegible] infinita [illegible] **pterca**
movet celum quod [illegible] infinita sit finita et [illegible] non deus
[illegible] vult quod [illegible] movens potentie infinite movet [illegible] motum infinitum
[illegible] octavo physicorum vult quod movens [illegible] immediate infinita et hanc asserit Commentator
et non immediate [illegible] quod immediate infinita movet immediate [illegible]
[illegible] intentionem eius in hoc [illegible] quod movens finitum movet immediate [illegible]
illa duo moventia ordinata [illegible] sunt agentia [illegible] ordinata a 2m
[illegible] de celo et agente [illegible] aut [illegible] aqua in
[illegible] a primo [illegible] de celo et agente [illegible] ut movet lapidem aut [illegible]
[illegible] a primo [illegible] [illegible] a [illegible] et [illegible]
ambo agentia attingunt eundem effectum [illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] sunt octavo [illegible] quod [illegible] modo
[illegible] ut [illegible] sunt [illegible] quia statim sequitur
[illegible] illa duo agentia in movendo celum [illegible] quod statim sequitur
se [illegible] illa duo agentia in movendo [illegible] finita et infinita quod est contra
quod in [illegible] tempore [illegible] movet [illegible] finita et infinita quod est contra
quod in [illegible] 2m maior [illegible] ab infinita
supponitur [illegible] 2m habet [illegible] primum [illegible] evidens quod hoc est [illegible]
aliud ab eius natura [illegible] primum [illegible] quod 2m esse dependeat a primo
[illegible] sit [illegible] agentia sit ordinata quod 2m esse dependeat a primo
[illegible] movet [illegible] quod dat esse et [illegible] movendi et quod [illegible]
et [illegible] movet [illegible] quod dat esse et [illegible] in motu finitos [illegible]
dat esse [illegible] et [illegible] ideo est causa [illegible] in motu [illegible]
[illegible] non est aliud a [illegible] quod non possit esse [illegible]
[illegible] potest esse aliqua [illegible] respondeo [illegible] Commentatorem [illegible]
infinite ut [illegible] ratio 2o [illegible] quod [illegible] non [illegible]
[illegible] intentionem [illegible] loquitur de [illegible] ratio 2o [illegible] in [illegible] permane
[illegible] movente in [illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] dicit [illegible] esse [illegible]
[illegible] sed [illegible] tamen [illegible] in
[illegible] octavo [illegible] ratio [illegible] est [illegible] 2m [illegible] intentionem
intentionem [illegible] quod deus [illegible] esse [illegible] [illegible]

[illegible] ... Ad primam auctoritatem ... [illegible]

... non est infinitus vigoris ... [illegible]

... Ad 2am autem ... [illegible]

... Postea ... [illegible]

... Ad 3am autem ... [illegible]

... Ad quartam ... [illegible]

... Primum movens ... [illegible]

Utrum intellectus primi moventis infinitus [sit]

[illegible marginal notes]

aliud a se videtur quod non per rationes positas in sequenti. Quarta si sic ergo aliquid aliud est nobilius eo quod est finis ipsius et amor finis [illegible]

nobilius [illegible] quia omne movens ut sic est nobilius et prius moto [illegible] et est movens potentia. **Prima** [illegible] habens aliquid pro obiecto adequato non [illegible] in aliquo alio quia aliter non esset adequatum si potentia [illegible] obiectum [illegible] ergo non intelligit aliud [illegible]

ab essentia sua. [illegible] ad artificialia [illegible]

[illegible] ad omnia creabilia [illegible] artifex omnium [illegible]

artifex intelligit artificialia omnia [illegible] ab ipso [illegible]

ergo [illegible] intelligit omnia creabilia ab eo. **Prima** [illegible] non [illegible]

[illegible] ab [illegible]

[illegible] omnia intelligit et per quod non esset [illegible]

[illegible] **prima conclusio** [illegible] primum movens est finale [illegible]

[illegible] sic omne agens per se agit propter finem [illegible]

[illegible] primum agens per se agit alioquin non esset primum [illegible]

[illegible]

sic omne agens propter finem vel cognoscit finem vel ab alio determinatur ad

finem [illegible] primum agens non potest determinari ad finem ab aliquo [illegible] determinans

[illegible] nobilius eo [illegible] ipsum est formale intelligens. **2a conclusio** sit ita primum

movens est finale [illegible] primum movens agit propter finem [illegible]

[illegible] movet ipsum ut amatum [illegible] volun[illegible]

[illegible] finis movet ipsum [illegible] primum agens non amat [illegible] finem aliud a se [illegible]

non [illegible] primum [illegible] primum agens [illegible] formas [illegible] primum agens [illegible] non ad

appetere finem amandi [illegible] ad ipsum finem [illegible] aliud a se [illegible]

finem [illegible] ad ipsum finem [illegible] amat [illegible] finem [illegible]

[illegible] aliqua [illegible]

[illegible] aliud [illegible] causa [illegible] ipso ergo

[illegible] movet agens primum ut amatum [illegible] voluntatis et [illegible] ipso

[illegible] **Tertia** [illegible] prima [illegible] causat

[illegible] voluntas [illegible] movet [illegible]

[illegible] causa [illegible] movet [illegible]

[illegible] non causat [illegible] voluntas [illegible] aliquid

[illegible] voluntatem [illegible] agit [illegible]

[illegible] **2a conclusio** sit ita [illegible] finis [illegible]

[illegible] aliud [illegible] incausabilis [illegible]

[illegible] causalitas primi finis [illegible] incausabilis [illegible] finalis [illegible]

[illegible] primi [illegible]

prima [illegible] incausabiles [illegible] causarum [illegible]

[illegible] primum efficiens [illegible] primum amatum [illegible] primum efficiens

[illegible] primum finis [illegible] movere primum efficiens [illegible] primum efficiens amare primum

[illegible] primum finem ut amatum ab ipso [illegible] a voluntate [illegible] voluntatem [illegible] amare

finem [illegible] aliud [illegible] obiectum amare [illegible] incausabile et [illegible]

obiectum [illegible] primum efficiens amare [illegible] **conclusio** [illegible] primum amare

[illegible] causabile et [illegible]

[illegible] a natura [illegible] amante finem [illegible] ante [illegible] amore [illegible]

[illegible] ab aliquo [illegible] efficiente [illegible] voluntas [illegible]

[illegible] voluntas [illegible] voluntatem [illegible] velle non [illegible]

[illegible] incausabile [illegible] magis voluntas [illegible]

[illegible] voluntas [illegible] natura prime [illegible] magis [illegible] voluntas

[illegible] **Quarta conclusio** sit ita intellectio

[illegible] natura prime

[illegible marginal notes]

primum movens [illegible] sua ut sui obiecti non est aliud a suo esse. Tertium ostendo
sic volendo primum [illegible] sua est ut sue essentie. Quo intellectio [illegible] patet ex 3a conclusione
quia 1o quia sicut amat non cognitum et intellectio primum intelligere ut [illegible] illi nec quam
volitio. Quo si amat se est ex se necesse esse ex quibus ut nature [illegible] quod intelligere
se est necesse esse et ut illi nature. **Preterea** [illegible] intellectu quia si non quo
primum non est optima substantia quia est [illegible] quo et [illegible] quia 2o [illegible] intelligere est
venerabile et [illegible] et delectabile sic quod [illegible] in actu primo [illegible] perfectio
est in actu 2o que [illegible] maxime si fit actum et non tantum factum si primum movens
est nature intelligibilis et per [illegible] actum quo ultra eius perfectio est in actu et si
quo [illegible] eius actus non sit eius substantia sequitur quod eius substantia non erit optima quia aliquid aliud
est suum optimum alia ratio est [illegible] quia si non quo laboriosa esset continuatio intelle-
ctionis [illegible] delectatur sic quia potentia solum receptiva est potentia contradictionis
ad potentiam autem contradictionis sequitur labor 2m [illegible] ista ratio non est demonstra-
tiva sed tantum probabilis ut ipsemet dicit et dictum est in secundo [illegible] ex hac
[illegible] conclusione infero corolarium quod intellectus primi est ut sue essentie [illegible]
et [illegible] de voluntate. [illegible] intelligere [illegible] essentie [illegible] intellectio [illegible] intel-
[illegible] non est [illegible] quo intellectio est [illegible] et ut essentie primum
[illegible] intelligendi [illegible] ex natura rei [illegible] actum intelligendi [illegible] in-
tellectum [illegible] **Quinta conclusio** [illegible] intelligere [illegible] obiecti [illegible] esse in
intelligere [illegible] actus essentie seu nature [illegible] ostendo sic primum movens [illegible]
[illegible] effectivum quo et [illegible] unde posset causari [illegible] cum alio [illegible]
ut [illegible] causabile sed [illegible] intellectorum [illegible] non [illegible] non posset
[illegible] causabile quo intellectio [illegible] non est aliud a natura sua [illegible]
[illegible] quia [illegible] amore [illegible] aliud aliquin non ageret
propter finem [illegible] agens [illegible] velle [illegible] finem [illegible]
[illegible] intelligere quo sequitur quod ante primum [illegible] in quo intelligere [illegible]
[illegible] necessario intellectum et per [illegible] intellectum non [illegible] cau-
sabile causare. **Preterea** [illegible] intellectus [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] identitatem [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] et de eius [illegible] quia videntur [illegible]
quo si una est ut [illegible] et [illegible] et si [illegible] est actus et [illegible]
intellectio non potest esse [illegible] in primo [illegible] que est [illegible] conclusio
quo [illegible] alia [illegible] accidens. **Sexta conclusio** est [illegible] primum movens
intelligit se et [illegible] actu distincto et [illegible] in
in se [illegible] quia est [illegible] ad [illegible] intelligit [illegible] quia
[illegible] perfectior in [illegible] posse distincto actu cognoscere [illegible] intelligere [illegible]
[illegible] intellectum primo [illegible] nam [illegible] intellectionem [illegible] sibi quo
[illegible] conclusio quo [illegible] intelligibilis [illegible] intelligere actuale et distinctum et per [illegible] ne-
cessario [illegible] sit ut [illegible] quia [illegible] illa sunt in se [illegible]
[illegible] est ut sibi [illegible] necesse esse et per [illegible] omnium [illegible] alio
a se [illegible] tale sit necesse esse [illegible] intelligere [illegible] est ut sibi [illegible] est
[illegible] omnium [illegible] aliud [illegible] sit in se. **Confirmatur tota conclusio**
[illegible] cognoscit omne agens [illegible] fiat aliter non posset operari quia
[illegible] est [illegible] operatur [illegible] est perfectissimus artifex omnium aliorum
a se quo omnium [illegible] a se [illegible] notitiam distinctam et actualem et [illegible]
Ad primum in oppositum nego [illegible] ad [illegible] quod [illegible] aliud a deo [illegible]
[illegible] intellectus [illegible] et [illegible] intelligit [illegible] quod intellectus
primum non intelligit aliud a se quia [illegible] et tamen [illegible] non obstante intel-
ligit omnia alia a se intelligendo [illegible] in qua [illegible] et eminentissime con-
tinentur et [illegible] clarissime et distinctissime [illegible] ut tactum est
in secundo [illegible] Ad 2m [illegible] maiorem sic intelligendo quod sit aliquid [illegible]
[illegible] subiecto [illegible] adequato [illegible] ut [illegible] et [illegible]

[illegible marginal notes]

192

Modus [illegible] diuine

et in entia diuina sic ad ... et [illegible] et omne perfectissime continet Nondum
... intellectus primi entis perfecte intelligit se ipsum ut obiectum adequatum et infinitum se
... quodcumque aliud nobilius est ... cum habeant esse in se per essentiam
diuinam continet perfectionem et entitatem cuiuscumque rei ... res sunt [illegible]
quedam nobilius esse sunt in entia diuina quam in se ipsis et ideo perfectissime et distin[cte]
perfectissime continentur ... intellectu diuino in esse obiectiuo in speculo perfecto et ideo licet [illegible]
res create licet forte [illegible] ... intellectus diuini ... monet ipsum ad ...
... inperfectionem in ipso intellectu quia omne mouens ... est prius
et dignius ipso moto

De pluralitate et negatio unitatis [illegible] unius
... est deus ... non ... et deus est ... dii sunt plures
... sunt et plurale ... significant licet ... in modo ... includunt
... rationabiliter ... includit singularitatem ita per pluralitatem
... esse ... deus ... **Primo** omne ... perfectionem ...
... tale perfectionem ... nomina cuiuscumque speciei create sunt entia
... non esset plura ... ad aliquid tale per essentiam
... aliquid ... essentiam ... perfectionem ... aliquid ... essentia
et non per ... plures dii **Preterea** ...
... sunt ... in omnibus ... plures deos esse ... melius quam paucos
... plura bona sunt meliora paucioribus ... plures dii sunt ponendi
in diuinis **Contra** ... et ... probat unitatem primi ...
... unitate primi mobilis ... est ... et 2m
fidem et 2m ... ad probandum ...
suppositionem ... suppositiones ... ad primum **Prima**
suppositio est quod deus est intellectus infinitus et ... intellectus ... ut patet ex
... suppono quod deus est voluntas infinita et infinite
... bonum ... ex
... suppono est quod deus est infinitum bonum et ...
... potentie ... infinite potentie ...
... quod suppono est quod deus est necesse esse ...
... Sextum quod suppono est quod deus est ...
... ut probatum ... sex suppositiones sunt ... ad probandum ...
... non est tantum unus
... intellectus
deus ... sunt duo ... a et b tunc ... duo sunt dii ... intelligitur ... et ...
infinitus non intelligit omne intelligibile ... quodcumque perfectissime ...
... infinitus cognoscit ... intelligibile ... non est intellectus infinitus ... ipsum ... in
telligit b ... per essentiam ... b ... non ... b ... intelligit per essentiam
... non cognoscit perfectissime ... cognoscibile ...
... intellectu per essentiam perfectissime cognoscit ... cognoscit per essentiam ...
aliquid ... in quo ... includere ... esse
... includere ... aliquis non erit deus
... cognoscit b per essentiam ... b ... ipsius a ... per
... essentia ipsius b ... cognoscendi ... obiecto ... per
obiecto ... intelligi ... obiecto ... b ... a ... non
est deus ... ipsius a ... ille ... est ... b
... a ... et per ... non est deus ... intelligit ipsum ... per
... a ... b ... a ... b ... non ...
... a et b **Contra** ... cognitio ... in ... non
est cognitio perfectissima ... non est intuitiua ipsius ... in se ... a non
... cognitio abstractiua ... imperfectiua ...

cognosceret b intuitive nec perfectissime sicut per visionem salvat quod a intelligat perfectissime ipsum b et habet propositum. Patet ergo eadem via arguendo sic duo sunt dii quorum uterque [illegible] sunt duo obiecta adequata quorum est falsum quod si aliquis falsitas quia sic tunc aliqua adequetur adequato obiecto suo [illegible] subiecta non [illegible] adequaretur quod aliud [illegible] alicuius obiectum adequatum probatio quod a est obiectum adequatum suo intellectui cum sit infinitum intelligibile et b est adequatum obiectum eius si a possit intelligere [illegible] impossibile est quod aliquis [illegible] intellectum sit a et b perfecte. Dico quod [illegible] intellectus [illegible] infinitas [illegible] quod alia intellectio [illegible] sic et alia intelliget ipsum b. Consequens quod tunc a non est deus impossibile est enim dare in deo duas intellectiones distinctas [illegible] non stat cum summa simplicitate.

Ex 2a via arguitur duo sunt dii quorum voluntas infinita non diligit omne diligibile [illegible] diligibile est quod est falsum quod si aliquis [illegible] quia sic quod voluntas infinita est recta quod diligit quodlibet diligibile [illegible] diligibile est probatio quod si a est deus et b est alius deus quod b est diligendus in infinitum cum sit obiectum infinitum a voluntate potente diligere infinitum qualis est voluntas ipsius a [illegible] impossibile quod a naturaliter plus diligit se quam b probatio quod quodlibet naturaliter plus diligit esse suum quam esse alterius [illegible] [illegible] naturaliter plus diligit [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] propter se [illegible] non [illegible] creatura plus [illegible] diligere deum naturaliter quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plus diligit se quam ipsum b [illegible] voluntas libera quam est recta [illegible] voluntati naturali aliquam voluntas naturalis non est [illegible] [illegible] quod [illegible] voluntatem liberam [illegible] plus diligit se actu elicito quam ipsum b et [illegible] non infinite et per [illegible] non [illegible] diligibile est. Patet ergo eadem via arguendo sic [illegible] duo [illegible] a et b aut [illegible] a [illegible] quod voluntas inordinata [illegible] [illegible] quod a est beatus tam in b quam in obiecto quam in a [illegible] [illegible] in duobus obiectis quorum neutrum ab alio dependet [illegible] quod est falsum et impossibile quod non potest esse [illegible] in duobus obiectis beatitudinibus totalibus quod utroque destructo nihilominus est beatus [illegible] beatitudo [illegible] totaliter [illegible] in uno obiecto adequato non possit totaliter in alio obiecto quietari.

Ex 3a via arguitur duo sunt dii quorum [illegible] infinitum non potest quietare perfecte voluntatem [illegible] quod est falsum [illegible] bonum infinitum quod non sit quietativum cuiuslibet voluntatis probatio quod voluntas ordinata potest appetere magis bonum [illegible] plura bona infinita si sunt [illegible] plus includunt bonitatem quam unum infinitum quod voluntas [illegible] ordinate plus amare plura bona infinita quam unum bonum infinitum et [illegible] unum bonum infinitum non posset eam quietare.

Ex 4ta via arguitur duo sunt dii quorum [illegible] effectus sunt due cause totales in eodem ordine cause quod est falsum quod si aliquis falsitas quia sic tunc aliquid possit esse [illegible] a quo non [illegible] dependeret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] nihilominus esset [illegible] quod [illegible] duas totales causas [illegible] a et b in eodem genere et ordine tunc destructo a nihilominus esset ipsum [illegible] ab ipso [illegible] destructo b ipsum [illegible] ab ipso a [illegible] [illegible] totalis [illegible] probatio [illegible] quod potentia infinita [illegible] totalis [illegible] cuiuslibet effectus [illegible] quod a et b sunt dii quorum [illegible] potentia infinita et [illegible] [illegible] totalis cuiuslibet effectus [illegible] [illegible] due [illegible] cause et totales in eodem ordine cause.

Ex quinta via arguitur duo sunt dii [illegible] necessitatem sunt infiniti [illegible] [illegible] [illegible] falsum quod si aliquis [illegible] quod species multiplicabiles sunt plurificabiles [illegible] individuis [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] individuorum [illegible] [illegible] [illegible] non repugnat sibi esse in infinitis individuis [illegible] [illegible] de specie humana et de aliis omnibus corruptibilium speciebus [illegible] ipsius [illegible] sit plurificabilis [illegible] individuis [illegible] [illegible] ad [illegible]
ita quod duo essent dii [illegible] [illegible]

Nota de b quod non est [illegible]

Sed contra est esse quantitatis secundum infinitatem sed si posset esse infinita in 2o necesse est quod per [illegible] sunt infinita alias non essent necesse esse sed prima esse quod essent infiniti dii quorum quodlibet est necesse esse **Preterea** secunda via arguitur sic si sunt plures dii aliquos plura necesse esse et quod aliquibus perfectionibus realibus distinguntur sint a et b tunc et a illis duo dii distincti per a et b sunt formaliter necesse esse quia a et b aut non si non quod a et b non sunt formaliter necesse esse cum necessario eandem quod per quos ut deus includens a est necesse esse probatio quod includit aliquam entitatem que formaliter non est entitas necessaria eandem ut necessaria [illegible] a b et de deo includendo b sed vero illi duo dii distincti sunt formaliter necesse esse per a et b quod ut hic utrumque est necesse esse et per illud in quo conveniunt [illegible] in alio quod utroque ambo sunt dii quod utroque deus est in se [illegible] ab utroque [illegible] est necesse esse sed hoc est impossibile quod neutrum istorum includit alteram quod utraque illarum includit alteram quod formaliter [illegible] deus ille est necesse esse per aliquam [illegible] est necesse esse quod est impossibile

Et sexta via dicitur omnipotens est qui suo velle potest producere omne possibile et suo velle potest impedire omne possibile vel destruere omne possibile quod [illegible] esse 2m sententiam Richardi 2o de trinitate capitulo ultimo tunc si duo sunt dii quod neuter istorum est omnipotens quod est evidens [illegible] probatio quod si a potest suo velle producere omnia in esse [illegible] b non est necesse quod b includit omnia illa esse que velit a [illegible] omnipotens sed non est quod a includit omnia illa esse que velit et quod voluntas [illegible] b contingenter fiat sed [illegible] voluntas [illegible] a [illegible] deus est quod b potest velle [illegible] esse et per quos unum istorum [illegible] quod si duo sunt omnipotentes [illegible] faceret alium impotentem prohibendo [illegible] velle quicquid alius vellet esse **Dices** quod ambo concordant in voluntate sua licet non de necessitate [illegible] facerent partem quicquid unus vellet [illegible] non tamen [illegible] quod [illegible] partem non est necesse [illegible] per quos potest [illegible] alter [illegible] ut [illegible] partem et tunc [illegible] 2o [illegible] quod adhuc sequitur quod neuter eorum est omnipotens nam si a est omnipotens potest producere suo velle omne possibile et b [illegible] quod est impossibile nam impossibile duas causas totales esse [illegible] ut [illegible] est quod sequitur quod b non est omnipotens et [illegible]

Ad primum in oppositum [illegible] ad [illegible] dii [illegible] in [illegible] unus non est talis modus [illegible] quales sunt alii [illegible] nam aliquis dicunt [illegible] modus [illegible] includit [illegible] abstractum aliquo reali [illegible] tali modo [illegible] sed [illegible] includit [illegible] plures [illegible] sunt quod [illegible] alia [illegible] non sequitur [illegible] quod deus est [illegible] in [illegible] non sequitur deus [illegible] quod deus est realiter [illegible] possit [illegible] ad [illegible] aliquid in re a [illegible] ille modus [illegible] includit [illegible] et [illegible] dico quod [illegible] 2m quod includit [illegible] includit [illegible] dico quod illud [illegible] forte quod [illegible] includit [illegible] probatio [illegible] est per plures [illegible] et [illegible] modus [illegible] quod [illegible] sub modo [illegible] dico quod non est [illegible] quod [illegible] sunt pluralitas et [illegible] et [illegible] includit dico quod non est [illegible] includit [illegible] et modus [illegible] sine repugnantia et ideo [illegible] in [illegible] includit [illegible] includit [illegible] modus [illegible] pluralitas [illegible] quod in [illegible] probatio includit [illegible] repugnat [illegible] includit ista duo [illegible] quod in se [illegible] et ideo non sequitur quod [illegible] decepti [illegible] forte [illegible] est [illegible] et

Ad 2m dicitur [illegible] omne ens per [illegible] reducitur [illegible] ergo non est [illegible] omne ens imperfectum reducitur ad perfectum et [illegible] illud [illegible] sed reducitur ad [illegible] quod omne ens [illegible] est perfectum [illegible] ens [illegible] et [illegible] sequitur [illegible] quod omne ens per [illegible] ideo omne imperfectum reducitur ad perfectum [illegible] necessaria [illegible] aliquid est imperfectum [illegible] 2m imperfectum [illegible] non necesse [illegible] aliquid est imperfectum [illegible] quod non includit [illegible] limitationem ut [illegible] bonum et [illegible] verum et [illegible] ens [illegible] sapiens et [illegible] alio modo aliquid est imperfectum [illegible] perfectionem [illegible] includit limitationem [illegible] et ideo necesse [illegible] imperfectionem [illegible] imperfectum [illegible] reducitur ad perfectum [illegible] ad bonum ad verum ad ens ad sapiens que importat

1935

perfectionum sunt et ita patet dictum rationis unitas sed imperfectum 2o non reducitur
ad perfectum per essentiam ... ad ... speciem ... aliquid
includit imperfectionem per limitationem et ideo ... illa non potest esse aliquid perfectum
primum quod est perfectum simpliciter ... includit ... perfectionem et ita
per reductionem ... bonum quod imperfectum reducitur ad bonum perfectum sed hic homo
... est imperfectum simpliciter et hic ... non reducitur ad ... simpliciter perfectum ...
ad summum eius et ad summum bonum quod est deus qui illam perfectionem ...
includit ... quod est ... ut bonum per essentiam quod ... potest appellari
Ad 3m quando dicitur quod ... sunt meliora sunt ponenda in divinis ... est
... potentia ... et non ... sed esse plures deos est ...
et includens repugnantiam ... est ... et ... non est melius esse plures
deos ... non est melius ... non est melius
immo ... bonum simpliciter sicut illud quod non est ... et ...
... includere non est omnino sed ... esse vel ... esse
bene quod ... quod non est bonum in divinis pluralitas ...
... quod est princeps totius ... qui est deus benedictus vivens et
regnans super ... a seculo usque in seculum amen.

Explicit ... Anthonii Andree ordinis minorum ... correcte
... per excellentissimum magistrum Franciscum de ...
... ordinis predicatorum ... in studio ... maximum
... de ... sancti Galli
in maiori collegio anno ... M° cccc° l 8 9

[illegible]

Secuntur questiones super librum de anima

[illegible]

11 V intellectus speculativus et practicus differant etc.
12 V practicum et speculativum sit idem
13 V omnis intellectus in similitudinem opponentem et dividentem sit agentis ut possibilis
14 V necesse sit intelligentem fantasmata speculari
15 V actus intellectus sit actio immanens
16 V actus dei recte dicatur ab intellectu
17 V quiditas rei materialis ut ens sit obiectum intellectus nostri
18 Ens capitur dupliciter
19 V intellectus separatus a corpore possit intelligere quiditates rerum materialium
20 V voluntas creata sit causa in re causa volitionis sue
21 V intellectus sit unus in omnibus
22 V appetitus sit primum motum producere [illegible]
23 V necesse sit omne unius esse [illegible]

Sequuntur registra super questiones methaphisice

V ens sit subiectum metaphisice etc.
V omnes homines natura scire desiderant
V prudentia sit in brutis
V ex experimentis generetur ars
V expertus non habens artem recte operatur artifice non experto
V omnes actus et generationes sunt circa singularia
V obiectum per se sit aliquid substantie vel similitudinis
V ad metaphisicam pertineat cognoscere omnes quiditates rerum in particulari
V magis utilia sint difficiliora ad cognoscendum
V metaphisica sit scientia speculativa ut spem
V sapientia sit nobilior [illegible]

Secundus liber sequitur

V prima principia sint nobis naturaliter cognita
V difficultas cognoscendi res sit ex parte intellectus nostri cognoscentis
V substantie materiales possint cognosci ab intellectu viatoris
V sit status in omni genere causarum
V infinitum possit cognosci a nobis

Tertius liber sequitur

V in immobilibus sit causa efficiens et finalis
V scientia producitur de causa per se
V idem movens ut instans sit in toto pre[illegible]

Quarti libri questiones

V ens unum sit de omnibus entibus
V negatio habeat dignitatem formalitatem ab affirmatione cui opponitur
V unum et ens significent eandem naturam
V istud primum principium sit idem sit et non esse sit firmissimum et notissimum
V hoc primum principium est idem esse et non esse simul sit primum
V in contradictoria sit dare medium

Quinti libri questiones

V eiusdem effectus sint plures per se cause
V finis sit principium
V causa particularis in actu sit sit et non sit cum effectu particulari et in actu
V nichil habeant causam sui esse
V materia sit causa individuationis
V ratio duorum unus sit generatio
V ens dicatur in decem predicamenta
V possibile sit duo animalia esse in eodem
V causa omnium potencie sit bona
V prima causa omnium sit divisibilitas
V plures questiones assignet res modos et causas

V p[ri]mo modo relationum sit suffi
cient[er] assignata
V secundo modo sit suffi[cien]s
V 3o mo[do] relacionib[us] sit suffi[cien]s
V 3o mo[do] d[iffer]at a duobus p[ri]mis
V idem referat ad duo p[er] se vel:

Liber sextus

V scia sit forma sui fine ex p[ar]
te vel ex obiecto
V p[ro]prium et speculum sint d[ic]te sc[ienti]e
V divi[si]o sp[eculati]ve sc[ienti]e sit conveniens
V de ente p[er] accidens possit esse sc[ienti]a p[ro]p[ri]e
V possit esse sc[ienti]a de ente 2o dicto
V cu[m] verum dicat co[m]p[ositi]o[n]em mentis sex

Liber septimus

V inherencia sit de essentia accidentis
V substa[nti]a sit p[ri]ma o[mn]ium accidentium p[er] se
V s[ubsta]ncia sit p[ri]ma accidentium r[ati]one
V s[ubsta]ncia sit p[ri]ma o[mn]ium cognicione
V forma sit prior ma[teri]a et g[e]n[er]o vel
V ma[teri]a sit ens
V q[uo]d quid est sit idem cum eo cuius est
V g[e]n[er]ata p[er] putrefactionem et g[e]n[er]ata p[er]
p[ro]pagacionem in specie differant spe[cie] in na[tur]a
V tm gtu gnctur p[er] se p[ri]mo
V vo[...] concludat ... ...
V in ma[teri]a corp[or]is nalis sit aliqua p[ro]
forte generande contrar[...] ad g[e]n[er]acionem
ut q[uo]d sit insimile in formam
V in ... ma[teri]a sit p[er] se ...
V ... sit p[er] se a nobis intel[ligi]b[i]lis
V corruptibile ... sit alia a genere
spe[ciei]
V d[iffere]ncia divisiva ... inferiore

Octavus liber

V vole sit aliquid ...
V diffinitio p[er] ... sit ...
plures formas s[ubstanti]ales
V g[e]n[er]a p[er] se unum dicat for
maliter aliqua entitate distincta
verax ab entitate p[ri]m[a]

Octavus liber

V in motu alteracionis ...
mane vel subiectum sub:
V ad formacionem corporis plures ...
actue aliquid corrupitur
V in ... g[e]n[er]acionem et corrupcionem fiat
resolucio usque ad ma[teri]am p[ri]mam
V ... sit ... et ma[teri]a et for[ma]
V accidens sit forma simplex
V in ... formarum ... suscipi
piendi magis et minus sit ...
... duas ...
V ... ma[teri]a et forma ...

Circa nonum librum

V aliquid possit moveri a se ipso
V d[iffere]ncia inter potentias ... et
... sit conveniens
V actus sit prior potentia
V actio sit in passo

Liber decimus

que e s[ubsta]ncia p[ri]ma et mensura o[mn]ium
substanciarum
V unum et multa opponuntur
V ... sive ... sit p[ro]p[ri]e
... 2m ...
V sit ... a ...
V ... contrarior[um] sint ...
...
V forcius contrarietas que est
inter formas s[ubstanti]ales sit contrarie
... ...
V corruptibile et incorruptibile ...

Liber undecimus

[illegible] et [illegible] sit [illegible] [illegible]

Duodecimus

[illegible] ut [illegible] sit [illegible]

[illegible] moveat [illegible]

[illegible] possunt [illegible] intelligentias [illegible] infinite

[illegible] primum motum intelligat aliud a se

[illegible] regno [illegible] principes [illegible]

[illegible] abstracte [illegible] abstrahi [illegible]

[illegible]

[illegible] substancia [illegible] totaliter [illegible] ad [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] alba [illegible] non [illegible]

[illegible]

[illegible]

Item purus est alteratio dispositiva et per consequens ut visio

Item obiectum magis et extrema qua [illegible] ipse imprimunt species proprie, sed non [illegible] color per imprimit. et deinde magis

Item lucidum est vere intensus et fortior [illegible] obiectum plures

Potentia sufficit agere et [illegible] sufficit non impedita [illegible], debite approximate potentie [illegible]

[illegible] propter [illegible] [illegible] mala [illegible] [illegible] est [illegible] et [illegible] ad [illegible] et sic manet per statum ipso [illegible] de obiecto proprie [illegible] non, [illegible] proprie [illegible] ut se extendit ad [illegible] obiectum [illegible]

Item [illegible] color est [illegible] [illegible] visu [illegible] [illegible] in qua est color [illegible] [illegible] non, [illegible] ipso [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] sed [illegible] est [illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] color [illegible] in aere et in [illegible]

Albedo [illegible] alba [illegible] et albeo [illegible] alba [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] denotat [illegible] et [illegible] Item [illegible] in 10 [illegible] [illegible] [illegible] talis

Item agens producit obiectum de proprie [illegible] ad actum [illegible] et [illegible] de potentia [illegible]

Item [illegible] e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] est in potentia [illegible] quando [illegible] species et quando [illegible] species est in actu [illegible] et [illegible] actu [illegible] [illegible] ut se reducit ad [illegible] actum. sic [illegible], et [illegible] species [illegible] producit [illegible] agens in [illegible], et quando [illegible] species [illegible] est in potentia [illegible] et reducit semper ad actum

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] obiectum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

appetitum

verso 2m quod ysd e stetula in appetitu inordinato — voluntate depravata

2° stetulay et furari fomentum

sunt qui inseret stetulos in appetitu volu vegitato — voluntas [illegible]

ut virtutes et sic

Civitas dei regnum celeste

Capitulo 2o et naturalis inclinacio ad aliquem actum

bonum est — bonitas et entitas est id quo res — omnia entia sunt bona et est — et dualis est bonitas que est eius — perfectio est id quod perfecte agit sua forma

bonitas perfectio entitas naturalis est eius

1 propter aliud et propter amorem — racione

vide 3 — 2 propter se et propter aliud virtutes — quia propter se — propter [illegible]

3 et propter se et propter ad deum — quia propter [illegible] laudanda

Moralis virtus et est id quod est bonum et est 3ex que ex circumstancia — 1 propter bonum et non bonum — que est ea bonitas que respicit voluntatem — 2m virtutes [illegible] dare elemosinam

actus positivus absolute velle nolle et sunt

ex circumstancia

[illegible] plus [illegible]

ex merito et id quod est de charitate et gracia et charitate dei et premii

[illegible]

bonitas sol[illegible]

[illegible]

[illegible] bonitas

... propie recaverit z
discipuli eam ipi audie-
rint magistrum. noverit qz
ab ipso iste eam. [illegible]
potuerit imitari z hec
fine latronis pendentis in cruce
[illegible] fide latronis
qui in morte xpi [illegible]
[illegible] suis. pendebat in
[illegible] pendebat [illegible] in
medio illos [illegible] a latere.

[illegible] audiret [illegible]
ad paradisum. Denique ipse
moriens dicebat. Si non dignum
memento mei ut libeas me
hodie. Et cum veneris in regnum tuum
esto mei memor. [illegible]
[illegible] debent. [illegible]
veneris in regnum tuum z ille. [illegible]
[illegible] in regnum celorum
[illegible]
[illegible] hodie mecum eris in paradiso.
[illegible]

[illegible]
[illegible] apprehenda fides [illegible] z
[illegible] fide [illegible] z [illegible]
[illegible] z sicut [illegible]
in salute. Et nobis [illegible]
Fratres [illegible]
Lectio [illegible] ad heb.
[illegible]
[illegible] civitas z [illegible]
daniel [illegible]
Et civitas babilo. [illegible]
[illegible] edificavit ad [illegible]

Pena [illegible]
illa [illegible]
[illegible] magistrum [illegible]
dignum z ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] veniet [illegible]
clamabunt ad [illegible]
sensus. Civitas [illegible]
ne [illegible]
hodie agit [illegible]
lapides [illegible]
ad illum [illegible]

[illegible]

... hac morte mor[illegible]

... sanguis ... [illegible]

[illegible]

... allegorice ... [illegible]

aliegor de uno ... ad ... [illegible]

... si dicit dauid

inter ... goliam ... supauit

... Tropologice a tropos q

... conuersio et logos q est sermo

... ad mores

[illegible]

dauid ... inter goliam ... [illegible]

[illegible]

Quia memoria intellectus voluntas [illegible]
[illegible] una essentia [illegible]
[illegible] in una essentia [illegible]
una essentia

[illegible] in mente [illegible] voluntas [illegible]
[illegible]

quod actuales cogitationes ut [illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
et amor [illegible]

[illegible]

anima
memoria
voluntas

[illegible]

Illud est [illegible] et anima [illegible]
[illegible]
[illegible] anima [illegible]
[illegible]
[illegible] anima [illegible]
[illegible]
et in ultima [illegible]

[illegible] dicit [illegible] de [illegible] et anima [illegible]
[illegible]

[illegible]